

**TEXT PROBLEM
WITHIN THE
BOOK ONLY**

**TEXT CUT WITHIN
THE BOOK ONLY**

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200638

UNIVERSAL
LIBRARY

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಲೇಖಕರು :

ರಂಗನಾಥ ರಾಮಚಂದ್ರ ದಿನಾಕರ

ಎಮ್. ಎ., ಎಲ್.ಎಲ್.ಬಿ.

ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಕಾರ್ಯಾಲಯ
ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ.

೧೯೩೮

ಜಿಲ್ಲೆ : ೨ರೂಪಾಯಿ

ಪ್ರಕಾಶಕರು :
ಬೋಧರಾಜ ರಾಮಚಂದ್ರ ದಿನಾಕರ
ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಕಾರ್ಯಾಲಯ,
ಮುಂಬೈ.

ಪ್ರಥಮ ಸಂಸ್ಕರಣ ೧೦೦೦

ಮುದ್ರಕರು :
ಖಂಡೋ ರಾಮಚಂದ್ರ ಭಿಸೆ
ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ವರ್ಕ್ಸ್,
ಧಾರವಾಡ

ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

---o---

ವಿಷಯ	ಪುಟ
೧. ಮೊದಲಮಾತು	(i)
೨. ಮುನ್ನುಡಿ	೧
೩. ಪೀಠಿಕಾಪ್ರಕರಣ	೧
೪. ಗುರುಮಹಿಮೆ	೯
೫. ಛಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಭಕ್ತಿಮಹಿಮೆ	೧೩
೬. ನಾಮಮಹಿಮೆ	೨೬
೭. ಸ್ಮರಣಕೀರ್ತನಗಳ ಮಹಿಮೆ	೩೪
೮. ಆರ್ತಭಾವ	೪೩
೯. ವೈರಾಗ್ಯಭಾವ	೫೭
೧೦. ಮುಮುಕ್ಷುಭಾವ	೬೯
೧೧. ವ್ಯಾಕುಲಭಾವ	೮೩
೧೨. ಶಾಂತಭಾವ	೮೭
೧೩. ದಾಸ್ಯಭಾವ	೯೮
೧೪. ಸಖ್ಯಭಾವ	೧೦೩
೧೫. ವಾತ್ಸಲ್ಯಭಾವ	೧೧೦
೧೬. ಮಧುರಭಾವ	೧೧೭
೧೭. ಸಮರ್ಪಣಭಾವ	೧೨೮
೧೮. ದರ್ಶನ	೧೩೮
೧೯. ಸಾಕೃತ್ಕಾರ	೧೪೫
೨೦. ಸಿದ್ಧಿಭಾವ	೧೫೧
೨೧. ಪೋಷ್ಣ ಸಾಧನ ಇತ್ಯಾದಿ	೧೫೬
೨೨. ಜಗತ್ತಿನ ರೀತಿ	೧೬೧
೨೩. ಮನಸ್ಸಿಗುಪದೇಶ	೧೬೪
೨೪. ಕುಲನಿಚಾರ	೧೭೮
೨೫. ಸಿದ್ಧಾಂತ ಹಾಗೂ ಸಂಪ್ರದಾಯ	೧೮೧
೨೬. ಸಂಕೀರ್ಣ	೧೯೬

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಪರಿಶಿಷ್ಟಗಳು

೧. ದಾಸರ ಪರಿಚಯ	೨೨೬
೨. ಕಥಾಸಂದರ್ಭಗಳು	೨೩೭
೩. ದಾಸರ ಸುಭಾಷಿತಗಳು	೨೪೮
೪. ಪದ್ಯಗಳ ಅಕ್ಷರಾನುಕ್ರಮ	೨೫೧
೫. ಕರಿಣ ಶಬ್ದಾರ್ಥ	೨೬೨
೬. ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಗ್ರಂಥಗಳ ವಿವರ	೨೭೦
೭. ಒಪ್ಪೋಲೆ	೨೭೨

ವೈ. ಪದ್ಮನಾಭಾಚಾರ್ಯ ಬೈಚವಾಳರು

(ವೈಕುಂಠವಾಸಿಯಾದುದು ೨-೬-೩೬)

ಶಾ. ಶ. ೧೮೫೮. ಧಾತೃನಾಮ ಸಂ. ಜೇಷ್ಠ ಶುದ್ಧ ೧೨

ಆಚಾರ್ಯರು ಸದ್ಧರ್ಮಾಭಿಮಾನಿಗಳು; ಧರ್ಮದ ತಿರುಳನ್ನು ಬಲ್ಲವರು, ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಳು ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯಮನೋವೃತ್ತಿಯವರು. ಮುಮುಕ್ಷು ಧರ್ಮ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಧ್ವಮತದ ದೈವತಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಗಳಾದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರಧರ್ಮ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಲೋ. ಪಿಳಕ ಪಂಥದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಗಳು. ತಮ್ಮ ಸರ ಕಾರಿ ಸೇವಾವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಇವರು ಈ ಉಭಯ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಅಡ್ಡ ಬರಗೊಡಲಿಲ್ಲ. ೧೯೩೬ನೇ ಇಸ್ವಿಯ ಜೂನ್ ತಿಂಗಳ ೨ನೇ ತಾರೀಖಿಗೆ ಇವರು ವೈಕುಂಠವಾಸಿಗಳಾದರು. ಇವರಿಗೆ ಸಂತಾನವಿರಲಿಲ್ಲ. ದತ್ತಕದ ಮೋಹವು ಆಚಾರ್ಯರನ್ನಾಗಲಿ, ಅವರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯನ್ನಾಗಲಿ ಎಂದೂ ಸೋಂಕಲಿಲ್ಲ. ಆಚಾರ್ಯರು ಪ್ರಾಯಃ ತಮ್ಮ ಯಾವತ್ತೂ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಮೃತ್ಯುಪತ್ರದಿಂದ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿರುವರು.

ಸತಿ ಸಾಧ್ವಿ ಇಂದಿರಾಬಾಯಿ ಬೈಚವಾಳ

(ವೈಕುಂಠನಾಸಿಯಾದುದು ೧೧ - ೬ - ೩೬)

ಶಾ. ಶ. ೧೮೫೮. ಧಾತೃನಾಮ ಸಂ. ಜೇಷ್ಠ ಶುದ್ಧ ವದ್ಯ ೬

ಇವರು ಪದ್ಮನಾಭಾಚಾರ್ಯ ಬೈಚವಾಳರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ. ಸಾಯುವ ವರೆಗೆ ಪತಿಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಪತಿಯು ಕಾಲವಶವಾದ ಕೂಡಲೇ ತಾನು ಎಂದೂ ವೈಧವ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭೀಷ್ಮಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಪತಿಯ ಮರಣದ ನಂತರ ಒಂದು ಹಸಿ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಹಾಕದೆ ೧೦ನೆಯ ದಿನವ ಜಲಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರು.

ಅವರ ಭಾವನ ಮಗನಾದ ರಾಮಾಚಾರ್ಯ ಬೈಚವಾಳರು ದತ್ತಕವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಅನ್ನಲು ಇಂದಿರಾಬಾಯಿಯವರು “ ದತ್ತಕದಿಂದ ಯಾವಗತಿಯಾಗುವದೆಂಬುದು ಮನಗಂಡದ್ದಿದೆ. ನನ್ನ ಪತಿಯು ಮಾಡಿಟ್ಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ನಮ್ಮ ಮಗನು - ನಮ್ಮ ಸಂತಾನವು - ನಮಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲವೆಂದು ಅನ್ನುವವರಾರು ?” ಎಂದು ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟರು.

ಮೊದಲು ಮಾತು

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಭಕುತಿಸುಧೆ ಸವಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಯು ಸರಿಯಲ್ಲ

---ವ್ಯಾಸರಾಯ

ಹರಿಶರಣರ ವಾಙ್ಮಯವು ನನಗೆ ಬಹು ಕಾಲದಿಂದ ಪರಿಚಿತವು. ಅದನ್ನು ಅನುಭವ ಮಾಡದ (Mysticism) ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಚನ್ನಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ವರ್ಗೀಕರಿಸಿ ಆ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯು ೧೯೩೦ ರಲ್ಲಿ ಹಿಂಡಲಾಗಿ ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ನನಗೆ ಮೊದಲು ಹೊಳೆಯಿತು. ಆ ರೀತಿಯಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಹಲವು ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಶೇಖರಿಸಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿಟ್ಟೆನು. ಆದರೆ ಆ ಸಾರೆ ಬೇಗನೆ ಅಂದರೆ ಆರೇತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಧಮುಕ್ತನಾದುದರಿಂದ ಕೆಲಸವು ಪೂರ್ಣವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ೧೯೩೨ ರಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಸೆರೆಮನೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಅದೇ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಂದರಿಸಬೇಕೆಂದು ಯತ್ನಿಸಿದೆನು. ಆದರೆ ಮೊದಲು ನಾನೇ ಬರೆದುದನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡಲು ಕಾರಾಗೃಹದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ! ಕೈಬರಹದ ಯಾವದೇ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗದು, ಎಂಬ ನಿಯಮವಿದೆಯಂತೆ! ಹೀಗಾಗಿ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಆಗ ಮುಂದರಿಸುವದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಹೋಯಿತು. ಮುಂದೆ ನಾನು ಅದೇ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಶಿವಶರಣರ ವಚನಾಂಬುಧಿಯನ್ನು ಮಠಿಸಿ ವಚನ ರಹಸ್ಯವನ್ನೊಡಗೂಡಿದ ವಚನಾಮೃತವನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆನು. ಹರಿ-ಶರಣರ ಸೇವೆ ಹಾಗೇ ಉಳಿಯಿತು. ಅದನ್ನು ಈಗ ಪೂರೈಸಲು ಕೈಯಿಕ್ಕಿದ್ದೇನೆ.

ಈಗ ನಾನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವದು ಹರಿಕೀರ್ತನಾಮೃತವು ಮಾತ್ರ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಜೊತೆಯೆಂದು ಮುಂದೆ ಹರಿಕೀರ್ತನ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಅಥವಾ ಹರಿಶರಣರ ಭಕ್ತಿಯೋಗವನ್ನು ಬರೆಯುವ ಕೆಲಸವು ನಡೆದಿದೆ. ಅದೊಂದು ವಾಸವಾಙ್ಮಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಮರ್ಶಾ ನಾತ್ಮಕ ಹಾಗೂ ಗುಣಗ್ರಾಹಕ ಪ್ರಬಂಧವಾಗುವದು. ಆ ವಿಷಯವು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಿರುವುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇದರ ಪ್ರಕಟನೆಯನ್ನು ತಡೆದು ಹಿಡಿಯುವದು ಯೋಗ್ಯವಾಗದೆಂದು ತಿಳಿದು ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಈಗ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವೆನು.

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಪ್ರಕಟನೆಯ ವಿಚಾರವು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಒಡಮೂಡಿದಾಗ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಕಾರ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಸಹಾಯವು ದೊರೆತಿದ್ದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸದೆ ಇರಲಾರೆ. ತಮಗೆ ಆಸ್ತಿ ಇರಲಿ ಬಿಡಲಿ, ಸಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ನಿವೃತ್ತಿಗಳು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಮೂಢಭಾವನೆಯಿಂದ ದತ್ತಕವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದುಂಟು. ಆದರೆ ದಿವಂಗತ ಬೈಚವಾಲ ಪದ್ಮನಾಭಾಚಾರ್ಯರು ಹಳೇತರಹದ ಭಾವಿಕ ಗೃಹಸ್ಥರಿದ್ದರೂ ಆ ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಅಜ್ಜೆ ವರುಷ ತಮ್ಮ ಮರಣಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಇದ್ದದ್ದಿದ್ದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ವಿದ್ಯಾಪ್ರಸಾರಕ್ಕೆಂದು ಮೀಸಲಿಟ್ಟರು ! ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರತಿಭಕ್ತಿಪರಾಯಣೆಯ ರಾದ ಅವರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯವರು ಇಂಥ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಕಟನೆಗೆಂದು ಏನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ದಾನಕೊಟ್ಟರು. ಬೇಸರಿಲ್ಲದೆ ಬರೆದು ಅಚ್ಚಿಗೆ ಕಾಸಿಲ್ಲದೆ ಹಂಬಲಿಸುವ ನನ್ನಂಥವನಿಗೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಈ ಸಹಾಯವು ದೊರೆತುದು ಕೇವಲ : ಹರಿಚಿತ್ತ ! ಮತ್ತಿನ್ನೇನೂ ಅಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಶೀಲರಾಗಿ ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬೇಗ ಅಚ್ಚು ಹಾಕಿಸಲು ನನಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸಹಾಯಮಾಡಿದ ಕಲ್ಲೆ ನಾರಾಯಣರಾಯರನ್ನು ಹಾಗೂ ಅಚ್ಚುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡಿದ ಧಾರವಾಡದ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ವರ್ಕ್ಸ್‌ನ ಒಡೆಯರಾದ ಶ್ರೀ. ಅಣ್ಣಾರಾವ ಜಠಾರ ಇವರನ್ನು ನಾನು ಮನ್ನಿಸದೆ ಇರಲಾರೆನು.

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ,

ಶಾ. ಶ. ೧೨-೪-೧೯೬೦

ರಂಗನಾಥ ರಾಮಚಂದ್ರ ದಿವಾಕರ

ಮುನ್ನುಡಿ

ಸೇರಿದೆನು ಸೇರಿದೆನು ಜಗದೀಶನ

.....
“ ಹರಿಭಕ್ತುತಿ ಸುಧೆ ”ಯ ಪಾನಗಳಿಂದಲಿ

ಹರಿ ಪ್ರೀತಿಯಾಗಿದೆ ನೋಡಿದರೆನ್ನ ದೇಹ,

ಸಿರಿ ಕೃಷ್ಣರಾಯನ್ನ ಮನಮಂದಿರದಿ ಕಂಡೆ

—ವ್ಯಾಸರಾಯರು.

ಕೀರ್ತನೆ ಸುಳಾದಿ ಉಗಾಭೋಗಾದಿಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ ಬರೆದು ದಾಸ-
ಕೂಟದ ಭಕ್ತಶ್ರೇಷ್ಠರು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಭಕ್ತಿರಸವನ್ನು ನೀಡಿರು-
ವರು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದಾಸರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಭಕ್ತಿವಾಙ್ಮಯವು ಈಗ ಸ್ವಲ್ಪ
ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದುದರ ಎಷ್ಟೋ ಪಾಲು
ವಾಙ್ಮಯವು, ಇನ್ನೂ ಅಪ್ರಕಾಶಿತವೇ ಇರುವದು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅತಿಶ-
ಯೋಕ್ತಿಯಾಗದು. ಈ ಪ್ರಕಾಶಿತ-ಅಪ್ರಕಾಶಿತ ಭಕ್ತಿವಾಙ್ಮಯವನ್ನು
ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಢಿಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿಯ ಉತ್ತಮ ಭಾಗವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯೋಗದ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ
ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಮಂಡಿಸಬೇಕು, ಅದರ ರುಚಿಯನ್ನು
ಬಣ್ಣಿಸಿ ಭಕ್ತರ ಸೇವೆಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ನಮ್ರಭಾವನೆಯಿಂದ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು
ನಾನು ಕೈಕೊಂಡಿರುವೆನು. ಅದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು
ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕುರಿತು ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವದು
ಅವಶ್ಯವೆಂದು ನನಗೆ ತೋರಿರುವದು.

ಭಕ್ತಿಯ ಉದಯ

ಆದಿಮಾನವನು ಈ ವಿಚಿತ್ರ, ವಿವಿಧ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣೆರೆದು
ನೋಡಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಅತ್ಯಂತ ವಿಸ್ಮಿತನಾಗಿರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕು. ಗದ್ದರಿಸುವ
ಗುಡುಗು, ಮೊಳಗುವ ಮೋಡ, ಮಿನುಗುವ ಮಿಂಚು, ಕಣ್ಣುಕ್ಕುವ
ಸೂರ್ಯ, ಹೊಳೆವ ಚಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯರ ಉದಯಾಸ್ತ, ಇತ್ಯಡಿ ತುಂಬಿ
ಹರಿಯುವ ಹೊಳೆ, ನೊರೆತೆರೆಗಳಿಂದಂದವಾದ ಸಾಗರ, ಸೆಳೆವಮಳೆ, ಸುಳಿವ
ಗಾಳಿ- ಈ ಮೊದಲಾದ ನಿಸರ್ಗವ್ಯಾಪಾರಗಳು ಮಾನವನಿಗೆ ಆವಿಶಕ್ತಿಯ

ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟವು. ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿ ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡು ಇದೇನಾಶ್ಚರ್ಯ, ಇದೇನದ್ಭುತ, ಎಂದು ಅವನು ಚಕಿತನಾದನು. ಈ ಅವೂರ್ವ ಶಕ್ತಿದರ್ಶನದಿಂದ ಒಮ್ಮೆ ವಿಸ್ಮಿತ, ಒಮ್ಮೆ ಭಯಭೀತ, ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಆದರಯುಕ್ತನಾಗತೊಡಗಿದನು. ಈ ಅವನ ಪ್ರಥಮ ವಿಸ್ಮಯಭಾವನೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಭಕ್ತಿಯ ಬೀಜವು ಇದ್ದಿತು. ಅತಿಮಾನವಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಅದೃಶ್ಯ ದೇವತೆಗಳು ಈ ಅಗಾಧ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರೆಂದು ಅವನು ಭಾವಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿತೋರಿಸುವ ದೇವದೇವತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವನ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಭಯ, ಆದರ ಇವೇ ಭಕ್ತಿಭಾವನೆಯ ಪ್ರಥಮಸ್ವರೂಪವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ದೇವರ ಪ್ರಚಂಡಶಕ್ತಿ, ಅದರಿಂದಾಗುವ ವಿಧ್ವಂಸಕಾರ್ಯ ಇವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮೊದಲು ಮಾನವನು ಭಯಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಅದೇ ರೀತಿ ದೇವರ ಶಕ್ತಿಯ ಅನುಕೂಲ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅರಿತು ಅವನು ಆದರವನ್ನು ತಾಳಿರಬೇಕು. ದೇವರ ವಿಧ್ವಂಸಕಶಕ್ತಿಯಿಂದ ತನಗೆ ಹಾನಿಯಾಗಬಾರದು; ಅವನ ಸಂರಕ್ಷಕಶಕ್ತಿಯಿಂದ ತನಗೆ ಸುಖದೊರೆಯಬೇಕೆಂದು ಅವನು ದೇವರಿಗೆ ತಲೆಬಾಗಿ, ಶರಣಾಗತನಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸತೊಡಗಿದನು. ಈ ಬಗೆಯಾಗಿ ಅಲ್ಪಶಕ್ತಿಮಾನವನು ಅನಂತಶಕ್ತಿ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ್ದೆ ಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರಥಮ ಉದಯವೆನ್ನುವದು ತಪ್ಪಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಮಾನವಾಂತಃಕರಣದೊಳಗಿನ ವಿಸ್ಮಯಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯೇ ಮೊದಲು ಒಡಮೂಡಿದ ಧರ್ಮಭಾವವು. ಅದು ಮೊದಲು ಬರಿಯ ಪ್ರಾರ್ಥನಾರೂಪದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾದರೂ ಮುಂದೆ ವಿವಿಧರೂಪಗಳನ್ನು ತಾಳಿ ನಾನಾ ರೀತಿಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆಲ್ಲ ಮುಕ್ತಿಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಲು ಸಮರ್ಥವಾಯಿತು. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯ ಯಾವದೇ ಧರ್ಮದ ಆದಿಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ತೆರೆದುನೋಡಿದರೂ, ಯಾವದೇ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆದಿಕವಿಗಳ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಓದಿನೋಡಿದರೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಭಕ್ತಿಭಾವನೆಯ ಬೀಜವು ಸೃಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುವದು.

ಅನುಭಾವದಿಂದಲೆ ಶಾಂತಿ

ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಇಷ್ಟರಿಂದಲೇ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಲಿಲ್ಲ : ದೇವರ ಶಕ್ತಿಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿ, ಈಶಮಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಹೊಗಳಿ, ಇಷ್ಟವಾದುದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅನಿಷ್ಟವಾದುದನ್ನು ತೆಗಳಿ ಮನುಷ್ಯನು ವಿರಮಿಸಲಿಲ್ಲ. ಈ ಅಗಾಧ ಶಕ್ತಿಯ ಯಥಾರ್ಥಸ್ವರೂಪವನ್ನರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಅವನ ಹಂಬಲವು ಇಷ್ಟದಿಂದಡಗಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರಾದ ಪುರಾತನ ಆರ್ಯರು ವಿವಿಧ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿ ದಣಿದರು. ವಿವಿಧ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲ ಒಂದೇಒಂದು

ಮಹಾದೇವನ ರೂಪವೆಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಆ ಮಹಾದೇವನ ಪ್ರಶಂಸೆಯನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬಾ ಮಾಡಿದರು. ಹೋವಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅಗ್ನಿಯ ಮುಖಾಂತರ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಆಹುತಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನೋಡಿದರು. ಯಾತರಿಂದಲೂ ಅವರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸುಖ, ನಿತ್ಯಾನಂದ, ಪರಮಶಾಂತಿ ಇವು ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿದ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಂಡಮೇಲೆಯೇ ಆ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು. ಆಗ ಅವರು 'ತೇಷಾಂ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಶ್ವತೀ ನೇತರೇಷಾಂ' ಅನುಭಾವಿಗಳ ಶಾಂತಿಯೇ ಶಾಶ್ವತವು, ಇನ್ನೊಬ್ಬರದಲ್ಲವೆಂದು ಸ್ವಾನುಭವದಿಂದ ಸಾರಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಇದುವರೆಗೆ ಆತ್ಮದರ್ಶನವನ್ನು ಪಡೆಯುವದೆ, ಆತ್ಮಾನಂದವನ್ನು ಹೊಂದುವದೆ ಅನುಭವಾಮೃತವನ್ನು ಸವಿಯುವದೆ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಧೈಯವಾಗಿ ಕುಳಿತಿದೆ.

ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಸಾಧನ

ನಮ್ಮ ಪುರಾತನರು ಬರಿಯ ತಮ್ಮ ಧೈಯವನ್ನು ಸುರಿ ಸುಮ್ಮನಾಗಿ ಲಿಲ್ಲ. ಆ ಧೈಯಸಾಧನಕ್ಕೆ ಶಕ್ಯವಿರುವ ಅವಶ್ಯವುಳ್ಳ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹುಡುಕಿ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರಯೋಗಮಾಡಿ ಅನುಭವಪಡೆದು ಆಯಾಮಾರ್ಗಗಳ ನ್ನಿಲ್ಲ ಪೂರ್ಣತೆಗೆ ಬಂದು, ಪ್ರತ್ಯೇಕಮಾರ್ಗದ ಒಂದೊಂದು ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬರೆದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗವು ಅಥವಾ ಭಕ್ತಿಯೋಗವು ಆ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಇಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ವರೂಪ, ದಾಸಕೂಟದವರು ಬರೆದ ಕೀರ್ತನಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಭಕ್ತಿಭಾವಗಳ ವಿವೇಚನೆ ಇವುಗಳ ಸ್ಪಷ್ಟ ಕೊಡುವ ವಿಚಾರವಿದೆ. ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದ ಹಾಗೂ ದಾಸರ ಭಕ್ತಿಯೋಗದ ಪೂರ್ಣ ಪರಾಮರ್ಶೆಗಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪುಸ್ತಕವನ್ನೇ ಬರೆಯುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿರುವದು.

ಯಾವ ಶಕ್ತಿಯು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ರಾಗ-ದ್ವೇಷ, ಪ್ರೀತಿ-ಅಪ್ರೀತಿ, ಕ್ರೋಧ ಭಯ, ಮುಂತಾದ ಆವೇಗಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದೋ ಅದಕ್ಕೆ ನಾವು ಭಾವನಾಶಕ್ತಿ (Emotion) ಎಂದೆನ್ನುವೆವು. ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಈ ಭಾವನಾ ಶಕ್ತಿಯೇ ಮುಖ್ಯ ಅವಲಂಬನವು. ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ, ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿ, ಮುಂತಾದ ಶಕ್ತಿಗಳೂ ನಮಗೆ ಈ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕವಾಗುವವು. ಆದರೆ ಅವು ಪ್ರಧಾನಶಕ್ತಿಯಲ್ಲ. ಈಶ್ವರನ ವಿಷಯಕ್ಕೆದ್ದ ನಮ್ಮ ಪ್ರೇಮಭಾವನೆಯ ಮುಖಾಂತರವೇ ನಾವು ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುಂದಡಿಯಿಡುತ್ತೇನೆ. " ಸಾ ಪ

ರಾನುರಕ್ತಿರೀತ್ವರೇ ಭಕ್ತಿಃ, " ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಪರಮ ಅನುರಕ್ತಿಯನ್ನಿಡುವದೇ ಪ್ರೇಮಾತಿಶಯವನ್ನಿಡುವದೇ ಭಕ್ತಿಯು, ಎಂದು ಶಾಂಡಿಲ್ಯ ಸೂತ್ರವು ಹೇಳುವದು. " ಸಾ ಭಕ್ತಿಃ ಕಸ್ಮೈಚಿತ್ಪರಮಾ ಪ್ರೇಮರೂಪಾ- ಯಾರೊಬ್ಬರ ಬಗ್ಗೆಯಾದರೂ ಇದ್ದ ನಮ್ಮ ಪರಮ ಪ್ರೀತಿಯೇ ಭಕ್ತಿಯು, ಎಂದು ನಾರದ ಭಕ್ತಿ ಸೂತ್ರವು ಹೇಳುವದು. ಅನ್ಯವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿಯೇ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಬೇಕು; ಈಶ್ವರನ ಹೊರತು ತನಗೆ ಏನೂ ಬೇಡ- ಮೋಕ್ಷವು ಕೂಡ ಬೇಡ, ಎಂದು ಭಕ್ತನು ನಿರ್ವೇತುಕನಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರೇಮಭಾವವನ್ನು ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಬೇಕು. ಕೀರ್ತನ ಶ್ರವಣ, ಸೇವೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಈ ಭಾವವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕು, ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು; ಆ ಭಾವವು ಅತ್ತಿತ್ತ ಹರಿಯದಂತೆ ಅದನ್ನು ಸಂಯಮಿಸಬೇಕು. ಈಶ್ವರಚರಣದಲ್ಲಿಯೇ ಅದನ್ನು ಏಕಾಗ್ರಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಕೊನೆಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಈಶ್ವರಾರ್ಪಣಮಾಡಿ ಬಿಡಬೇಕು. ಇದು ಭಕ್ತಿಭಾವದ ಪರಮಾವಧಿಯು, ಭಕ್ತಿಯೋಗದ ಶಿಖರವು. ಈ ಬಗೆಯ ಭಕ್ತಿಗೆ ಅಹೇತುಕೀ, ಮುಖ್ಯಾ, ಅಥವಾ ರಾಗಾತ್ತಿಕಾ ಭಕ್ತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿರುವವು. ಇದು ಸಾತ್ವಿಕ ಭಕ್ತಿಯು. ಇಂಥ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಯುಕ್ತನಾದವನು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು. ಪರಮಪದವಿಯು ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಅವನ ಕೈಸೇರುವದು. ಯಾವದೇ ಬಗೆಯ ಸಕಾಮವಾದ ಸಹೇತುಕ ಭಕ್ತಿಯು ಅಥವಾ ಆರ್ತನ ಇಲ್ಲವೆ ಜಿಜ್ಞಾಸುವಿನ ಇಲ್ಲವೆ ಅರ್ಥಾರ್ಥಿಯ ಭಕ್ತಿಯು ಗೌಣೀಭಕ್ತಿಯೆನಿಸುವದು. ವಿಸ್ಮಯದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಈಶ್ವರನು ಶ್ರೇಷ್ಠನು ತಾನು ಕನಿಷ್ಠನು, ಈಶ್ವರನು ಸರ್ವಶಕ್ತಿವಂತನು ತಾನು ಅಲ್ಪಶಕ್ತಿಯು, ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಬೀಜವು ಮೊದಲು ಮೊಳೆತರೂ ಮುಂದೆ ಅದು ಭಾವೋಪಭಾವ ಹಾಗೂ ಅನೇಕ ಭಾವಚ್ಛಾಯೆಗಳ ರೂಪದಿಂದ ಚಿಗುರಿ ಎಲೆಯೊಡೆದು ಶಾಖೋಪಶಾಖೆಗಳಾಗಿ ಈಗ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮರದಂತೆ ಕಂಗೆಡಿಸುತ್ತಿರುವದು. ಈಶ್ವರನ ಅನಂತ ಜ್ಞಾನ ಬಲಕ್ರಿಯೆಗಳು ಭಕ್ತನಿಗೆ ಹೊಳೆಮೊಳೆದಂತೆ ಅವನ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿಯ ಪ್ರೇಮಭಾವವು ಅನಂತ ಧೂಸಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವದು ಮತ್ತು ಎಷ್ಟೋಸಾರಿ ಕವಿಪ್ರತಿಭೆಯುಳ್ಳ ಭಕ್ತರ ಬಾಯಿಯಿಂದ ದಿವ್ಯಕಾವ್ಯದ ಉಡುಪನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಹೊರಹೊಮ್ಮುವದು. ಈಶ್ವರನು ಸರ್ವಶಕ್ತಿವಂತನು ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯೆ ವಿಕಾಸಗೊಂಡು ಅವನು ವಿಶ್ವಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ ಸ್ಥಿತಿಲಯಗಳಿಗೆ ಕಾರಣನು, ವಿಶ್ವಾಧಾರನು, ವಿಭುವು, ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯು ಎಂಬ ವಿವಿಧ ಕಲ್ಪನೆಗಳಿಗೆ ಎಡೆಗೊಟ್ಟಿತು. ಹೀಗಾ

ದರೂ ಈಶ್ವರನು ಭಕ್ತನಿಂದ ಬಹಳ ದೂರವೇ ಉಳಿದಂತಾಗುವದು. ಆದರೆ ಅವತಾರಕಲ್ಪನೆಯು- ಈಶ್ವರನು ಮನುಷ್ಯ ದೇಹಧಾರಿಯಾಗಿ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವನು- ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯು ಹುಟ್ಟಿದಂದಿನಿಂದ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಕಳೆಯೇರಿತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ತನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿ, ಮಕ್ಕಳು ಮಿತ್ರರು, ಗುರು ಹಿರಿಯರು, ಸಖಸಖಿಯರು, ಸ್ವಾಮಿಸೇವಕರು ಮುಂತಾದವರಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಹೋಗುವ ತನ್ನ ಪ್ರೇಮಭಾವವನ್ನು, ಭಕ್ತನು ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಭೂಮಿಕೆಗಳ ಆರೋಪಮಾಡಿ ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿಡುವದು ಅವತಾರ ಕಲ್ಪನೆಯ ಮೂಲಕವೇ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಈ ಕಲ್ಪನೆಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವಾಗುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಭಾವವೇ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಲಿತವಿತ್ತು. ಈಶಮಹಿಮೆಯ ವರ್ಣನೆ, ಈಶ್ವರನ ಯಶೋಗಾನ, ಪರಮಾತ್ಮಗುಣಸಂಕೀರ್ತನೆ ಇವೇ ರೂಢವಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಮುಂದೆ ಈಶ್ವರನು ಸ್ವಾಮಿಯೆಂದು ಭಜಿಸುವ ಭಾವ, ಅವನು ಸಖನೆಂದು ಅವನೊಡನೆ ವರ್ತಿಸುವ ಭಾವ, ಅವನು ತಂದೆ ಯೆಂದು ಅಕ್ಕರದಿಂದ ನಡಕೊಳ್ಳುವ ಭಾವ, ಅವನು ಪ್ರಿಯನೆಂದು ಆರಾಧಿಸುವ ಭಾವ, ಇವು ರೂಢವಾದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯದಕ್ಕೆ ಅಂದರೆ ಮಧುರ ಭಾವಕ್ಕೆ ಅತ್ಯುಚ್ಚ ಸಾಧನವು ದೊರೆಯಿತು ಮತ್ತು ಆ ಭಾವವು ಸರ್ವಭಕ್ತಿ ಭಾವಗಳ ಸಮನ್ವಯವೆನಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಅನೇಕ ಋಷಿಮುನಿಗಳು ಈ ಭಕ್ತಿಮೋಗವನ್ನೆ ವಲಂಬಿಸಿ ಪರಮಸಾಧ್ಯವನ್ನು ಕೈವಶಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ತಮ್ಮ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಾಧಕರ ಸಮಗ್ರ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಸಂಕಲಿಸಿ ಭಕ್ತಿಶಾಸ್ತ್ರವೆಂಬ ದನ್ನು ಅವರು ರಚಿಸಿದರು. ಶಾಂಡಿಲ್ಯಸೂತ್ರ ಮತ್ತು ನಾರದ ಭಕ್ತಿಸೂತ್ರ ಇವೇ ಭಕ್ತಿಶಾಸ್ತ್ರದ ಸೂತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ಎರಡು ಗ್ರಂಥಗಳೇ ಭಕ್ತಿ ವಾಚ್ಛಿಯದ ಮಧ್ಯಬಿಂದುಗಳು. ಇವುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಟ್ಟು ಗೊಂಡು ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟದೇವತೆ, ತಮ್ಮ ಪೂಜಾಪದ್ಧತಿ, ತಮ್ಮ ಭಾವನೆ, ಇವುಗಳೆಗನುಸರಿಸಿ ಭಕ್ತಶ್ರೇಷ್ಠರು ವಿವಿಧ ಭಕ್ತಿಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದರು. ಕೆಲವು ಭಕ್ತಿಪ್ರಾಂಪ್ರದಾಯದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹಲಕೆಲ ವಿಚಿತ್ರ ಕಲ್ಪನೆಗಳೂ ಸಲ್ಲದ ಸಾಧನೆಗಳೂ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮೂಲ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದ ವಿಪರ್ಯಾಸ, ವಿಕೃತ, ಅಥವಾ ಅಪಭ್ರಷ್ಟ ರೂಪಗಳೆಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಮಾನವೀ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ನಿರ್ವೇತುಕ ಪ್ರೇಮ ದಿಂದಂಟಾದ ಭಕ್ತಿಭಾವನೆಯು ನಿಸರ್ಗನಿರ್ಭರದಂತೆ ಶುದ್ಧ, ನಿರ್ಮಲಿನ, ಮತ್ತು ಮನೋಹರವಿರುವದು. ಪರಮಾತ್ಮನ ಹಂಬಲವಿದ್ದ ಜೀವಾತ್ಮನ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಪ್ರೇಮದ ಹೊನಲು ಹಿಮಗಿರಿಯ ಮಗಳಾದ

ಬಾಲಗಂಗೆಯಂತೆ ಸ್ವಚ್ಛವೂ ಸುಶೀಲವೂ ಸುರಮ್ಯವೂ ಇರುವದು. ಆ ಭಕ್ತಿಗುಮಾರಿಗೆ, ಆ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ವನದೇವಿಗೆ ಎಳೆತುಲಸಿಯ ವನಮಾಲೆಯಂತಿರುವ ಸರಳ, ಸುಲಭ ಭಾವಗಳು, ಸಾದಾ ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರಗಳು, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಶೋಭಿಸುವವು. ಇಲ್ಲದ ಸಲ್ಲದ ಕಠಿಣ ಕಲ್ಪನೆ, ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಭಾಷೆ ಇವು ಕೃತಕಾಲಂಕಾರಗಳಂತೆ ಕಾಲ್ಪೋಡಕಾಗಿ ಈ ಕನಕಾಂಗಿಯ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಕುಂದನ್ನೇ ತರುವವು.

ವಿವಿಧತೆ

ಇಷ್ಟದೇವತೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯವಿವಿಧತೆ ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಕ್ತಿಗ್ರಂಥಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾದವೆಂದು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅವುಗಳ ವಿವರಣೆ, ವಿವೇಚನಾದಿಗಳನ್ನು ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕೊಡುವದೇ ಉಚಿತವಾಗುವದು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತೇನೆ. ವಿಷ್ಣು, ಶಿವ, ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿ ಈ ಮೂರು ದೇವತೆಗಳ ಭಕ್ತಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಲೋಕಪ್ರಿಯವಾಯಿತು. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅವತಾರವೆನಿಸುವ ರಾಮ-ಕೃಷ್ಣರ ಭಕ್ತಿಯು ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯೇ ಸೈ. ಪಾಂಚರಾತ್ರಾಗಮ, ಭಾಗವತ, ಮತ್ತು ವಿಷ್ಣು ಪುರಾಣ ಇವೇ ಈ ಮೈಷ್ಠ್ಯವ ಪಂಥದ ಮುಖ್ಯ ಗ್ರಂಥಗಳು. ಶೈವಾಗಮಗಳು, ಶಿವಪುರಾಣ, ಇವು ಶಿವಭಕ್ತರ ಮುಖ್ಯ ಗ್ರಂಥಗಳು. ಅರವತ್ತುನಾಲ್ಕು ತಂತ್ರಗ್ರಂಥಗಳು, ಶಾಕ್ತಾಗಮಗಳು, ದೇವಿಭಾಗವತ-ಇವು ಶಕ್ತಿಭಕ್ತರ ಗ್ರಂಥಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಸೂರ್ಯ ಭಕ್ತರು, ಗಣಪತಿಭಕ್ತರು, ದತ್ತಾತ್ರೇಯಭಕ್ತರು - ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಭಕ್ತಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಈಗ್ಯೂ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವವು.

ಭಕ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ, ಶಾಂತ, ದಾಸ್ಯ, ಸಖ್ಯ, ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಮಧುರ, ಎಂಬ ಐದು ಭಾವಗಳು, ಶ್ರವಣ, ಕೀರ್ತನ, ಸ್ಮರಣ, ಪಾದಸೇವನ, ಅರ್ಚನ, ವಂದನ, ದಾಸ್ಯ, ಸಖ್ಯ, ಮತ್ತು ಅರ್ಪಣ ಎಂಬ ಒಂಭತ್ತು ವಿಧಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವವು. ಇಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೈಷ್ಠ್ಯವ ದಾಸಕೂಟದವರು ಬರೆದ ಕೀರ್ತನಾದಿಗಳಷ್ಟೇ ಪ್ರಸ್ತುತವಿರುವದರಿಂದ ನಾನು ಅವರ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ೨೫ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆ ೨೫ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದ ಭಾವೋಪಭಾವಗಳನ್ನು, ಭಾವಚ್ಛಾಯೆಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಿವರಿಸುವದೇ ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯು. ಭಕ್ತಿಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತನ, ಸ್ಮರಣ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಧಿಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಈಶಸಂಕೀರ್ತನೆ, ಈಶಮಹಿಮೆ ಇವುಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ

ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದು ಈ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಸಾಧನವೇ ಆಗಿರುವುದು. ಪುರಂದರಾದಿ ದಾಸಸಾಂಪ್ರದಾಯದವರು ತಮ್ಮ ಈಶ್ವರ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ತಾವು ಬರೆದ ಕೀರ್ತನಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮರೀತಿಯಿಂದ ಹಾಗೂ ಮನೋಹರವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ಭಾವಗಳನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ನಾನು ಭಕ್ತಿಪಂಥದ ಮಹಾತ್ಮ್ಯ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಪಂಥದ ಪ್ರಚಾರ ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವೆನು.

ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗ

ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಶೂಢವಾದ ವಿವಿಧಯೋಗಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗವು ಹೆಚ್ಚು ಲೋಕಪ್ರಿಯವಾದುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕಕಾರಣಗಳಿರುವವು. ಸಾಧನಗಳ ಸುಲಭತೆ, ಜಿಗಿಯಾದ ನಿರ್ಬಂಧಗಳ ಅಭಾವ, ಬೇಕಾದವರಿಗೆ ಬೇಕಾದಂತೆ ಆಚರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವಿಕೆ, ಈಶ್ವರಪ್ರೇಮವೆಂಬ ಒಂದೇಮಾತಿನಿಂದ ಅದರ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವಿಕೆ, ಇವೇ ಮುಖ್ಯಕಾರಣಗಳಿರುವವು. ಈ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕಠಿಣ ಕಾರ್ಯಗಳ ಅಥವಾ ದೀರ್ಘ ತಪಾಸುಷ್ಠಾನಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ. ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ, ವಯಸ್ಸು, ಲಿಂಗ ಮುಂತಾದ ನಿರ್ಬಂಧವೂ ಈ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕವರು, ದೊಡ್ಡವರು, ಗಂಡಸರು ಹೆಂಗಸರು, ಪುಣ್ಯವಂತರು, ಪಾಪಿಷ್ಠರು, ಶೂದ್ರಾತಿಶೂದ್ರರು, ಹಗಲಿರುಳೆನ್ನದೆ, ಶುಭಾಶುಭ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೆನ್ನದೆ ಸರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಕಲಕೆಲಸವನ್ನುಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಸಹ ಆಚರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವಂಥ ಸುಲಭ ಯೋಗವಿದು. ಈ ಸಾಧನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಭಾಂಡವಲು ಪ್ರೇಮ ವೆಂಬುದೊಂದೇ! ಅದು ಕೂಡ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪರಿಚಿತವಿದ್ದ ವಸ್ತು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷನಿಗೂ, ಪ್ರೇಮ-ಭಾವನೆಯೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಿದ್ದೇ ಇರುವುದು. ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ಜನರ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೇಮವಿಲ್ಲದ ಮನುಷ್ಯನು ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿಯೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಅಂತಃ ಕರಣದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಈ ಭಾವನಾಪ್ರವಾಹವನ್ನೇ ನಾವು ದೇವರಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿಸಿದರೆ ಅದು ಭಕ್ತಿಯೆನಿಸುವುದು. ನಾವು ಭಾವದಿಂದ ಭಜಿಸಿದರೆ ದೇವರು ನಮ್ಮವನಾಗುವನು. “ಭಾವದಂತೆ ದೇವ” ನೆಂಬುವುದು ಅಬಾಧಿತ ಸತ್ಯವು.

ಹೀಗೆ ಸುಲಭ, ಸರಲ ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಮುಕ್ತದ್ವಾರವಿದ್ದ ಭಕ್ತಿಯೋಗದ ಮಹಿಮೆಯು ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಭಾಗವತ ಮತ್ತು ಗೀತೆ

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಭಕ್ತರ ಮಹಿಮೆ ಮುಂತಾದವು ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಹೊಗಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. “ ಮುಕ್ತಿಯು ಭಕ್ತಿಯದಾಸಿ ” ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

“ ಯದಿ ಭವತಿ ಮುಕುಂದೇ ಭಕ್ತಿರಾನಂದಸಾಂದ್ರಾ ||

ವಿಲಾಸತಿ ಚರಣಾಬ್ಜೇ ವೋಕ್ಷ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ” ||

ಉತ್ಕಟ ಭಕ್ತನ ಚರಣದಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿ ವಿನಿತೆಯು ಉರುಳಾಡುವಳು ಎಂದು ಭಕ್ತಿಯ ಮಹಿಮೆಯು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಭಕ್ತನು ಎಷ್ಟು ಕೀಳನಿದ್ದರೂ ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾಗಬಲ್ಲನು ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನು ಭಕ್ತರಿಗೆ ಆಶ್ವಾಸನವನ್ನು ಇತ್ತಿರುವನು. ‘ ನ ಮೇ ಭಕ್ತಃ ಪ್ರಣಶ್ಯತಿ ’- ನನ್ನ ಭಕ್ತನಿಗೆ ಕೇಡಿಲ್ಲ; ಯೋ ಮೇ ಭಕ್ತಃ ಸ ಮೇ ಪ್ರಿಯಃ-ಭಕ್ತನು ನನಗೆ ಪ್ರಿಯನು, “ ಭವಮದ್ಭಕ್ತಃ ” ನನ್ನ ಭಕ್ತನಾಗು ‘ ಜ್ಞಾನೀ ತು ಆತ್ಮೈವ ಮೇ ಮತಂ ’ ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಭಕ್ತನು ನಾನೇ ಎಂದು ತಿಳಿ, ಎಂಬ ಮುಂತಾದ ಅರ್ಥಗಳಿಗರ್ಥತ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಸೂತ್ರಮಯವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಪ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಭಕ್ತಿಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿರುವನು.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ

ಮೋಕ್ಷ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸಿಂಹಾಸನದಡೆಗೆ ಸಾಗುವ ರಾಯಬೀದಿಯಾದ ಈ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗವು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವದಿಂದಲೂ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವದು. ನಡುನಡುವೆ, ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅದು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಿಯವಾಗಿರುವದು. ಭಕ್ತಿಯು ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೂ-ವೃದ್ಧಿಂ ಕರ್ನಾಟಕೇ ಗತಾ- ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿದೇವಿಯು ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡವಳಾದಳು ಎಂದು ಒಂದೆಡೆಗೆ ಉಲ್ಲೇಖವಿರುವದು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೆ ಮೊದಲನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಕ್ತನೆಂದರೆ ಪುರಾಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಗಿ ಹೋದ ಹನುಮಂತನು. ಅವನಲ್ಲಿ ದಾಸ್ಯಭಕ್ತಿಯ ಪರಮಾವಧಿಯು ಕಂಡು ಬರುವದು. ಒಸವಾದಿ ಪ್ರಮುಖರು ಸಹ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮುಖ್ಯಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ಇತಿಹಾಸ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಾಯುದೇವರ ಮೂರನೆಯ ಅವತಾರವೆನಿಸಿ ಕೊಂಡ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಪರಮ ಭಕ್ತರಾಗಿ ಹೋದರು. ಅವರ ದಿವ್ಯ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿಂದಲೇ, ಅವರನ್ನೇ ಗುರುಗಳನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಸೃಷ್ಟಿವ ದಾಸ ಕೂಟವು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಿತು. ಒಂಗಾಲ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಅತಿಶಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧವೆತ್ತ ಗೌರಾಂಗ ಚೈತನ್ಯ ಸಂಘದವರಾದರೂ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಋಣಿಯಾಗಿರುವರೆಂದು ಇತಿಹಾಸಜ್ಞರು ಹೇಳುವರು. ದಾಸಶಿರೋಮಣಿಗಳಾದ ಪುರಂದರದಾಸರು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ

ಭಕ್ತಿವಾಙ್ಮಯಕ್ಕೆ ಆತ್ಮಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ-
ಅವರ ಕೀರ್ತನೆಗಳಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೊಂಡು ತೆಲುಗು ಕೃತಿ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ರ
ಗಣ್ಯರಾದ ತ್ಯಾಗರಾಜರು ಅಸಂಖ್ಯ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು.
ವೈಷ್ಣವ ಭಕ್ತರಂತೆಯೇ ಶೈವ ಹಾಗೂ ವೀರಶೈವಭಕ್ತರೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ
ಅನೇಕಾನೇಕ ಕೀರ್ತನೆ, ಪದ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಕನ್ನಡ ವಾಙ್ಮ-
ಯಕ್ಕೆ ಶೋಭೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ನೂರಾರು ಹರಿಸಾಸರು,
ನೂರಾರು ಶಿವಶರಣರು ಭಕ್ತಿ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ
ಕಾಲವಶವಾಗಿದೆ, ಎಷ್ಟೋ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಜನಮನದಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರ
ಪ್ರೇಮತರಂಗಗಳನ್ನೆಬ್ಬಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ಈ ಭಕ್ತಿವಾಙ್ಮಯವ ಎಷ್ಟೋ
ಭಾಗವು ಅಚ್ಚುಕಾಣದೆ, ಹುಳುಹುಪ್ಪಟಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಿವೆ. ಅವನ್ನು
ಉದ್ಧರಿಸುವದು ಎಲ್ಲರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

ದಾಸರ ಸದ್ಗುಣಗಳು

ದಾಸ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಎಲ್ಲ ದಾಸರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅವರು ಬರೆದ
ಎಲ್ಲ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಂಡುಬರುವವು.
ಪರಮಾತ್ಮನು ಕೇವಲ ಬುದ್ಧಿಗನ್ಯ, ವಿಷಯವೆಂದು ಅವರು ನಂಬಿರಲಿಲ್ಲ.
ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಬರಿಯ ತತ್ವಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ.
ತತ್ವಜ್ಞಾನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಒಳುತು ಎಲ್ಲರೂ ಮಾಧ್ವಸಾಂಪ್ರ-
ದಾಯದ ದ್ವೈತರು. ಆದರೆ ಅವರು ರಚಿಸಿದ ಭಕ್ತಿಪದಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು
ಮಾತ್ರ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಿರುವವು. ಮಿಕ್ಕವೆಲ್ಲ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಾತೀತವಿದ್ದು
ಪರಮಾತ್ಮನ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿರುವವು. ಯಾವದೇ ದೇಶವಿರಲಿ,
ಕೋಶವಿರಲಿ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಮಾನಸೀ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಪ್ರೇಮಲಹರಿಗಳು
ಏಳುವವೋ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಯಗಳ ಗುಣಗ್ರಹಣವಾಗದೆ ಇರದು. ಅವರು
ಬುದ್ಧಿವಾದದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅನುಭವದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದವರು;
ಆತ್ಮಾನುಭವವೆಂಬುದು ಎಲ್ಲಿಹೋದರೂ ತತ್ವತಃ ಒಂದೇ ಇರುವದು. ಎಲ್ಲ
ದಾಸರು ಒಂದೇ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿರುವರು.
ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಕುರಿತು ತಮ್ಮ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕುವ ಭಾವಲಹರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ
ಮುಚ್ಚು ಮರೆಮಿಲ್ಲದೆ ಹರಿವಿಡುವವೆ ಅವರ ಉದ್ದೇಶವು. ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾವದೇ
ಕೃತಕತನ, ದಂಭ ಮುಂತಾದವುಗಳಿ? ಆಸ್ವದವಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಳುತು ಎಲ್ಲ
ಕೀರ್ತನೆ, ಸುಳಾದಿ, ಉಗಾಭೋಗಾದಿಗಳು ರಾಗವುರ್ಣವಾಗಿ ಹಾಡಲು

ಬರುವಂತಿವೆ. ಈಶಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಈ ವಿಶ್ವವು ತಾಳಬದ್ಧವಾಗಿರುವಂತೆ ಆ ಈಶನ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಹೊರಸೂಸಿದ ಕವನಗಳಾದರೂ ತಾಳಮೇಳೆಯುಕ್ತವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವದು ಅಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ. ಈ ಪದ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅವರು ತಿಳಿಗನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಶತಕಾನುಶತಕಗಳ ವರೆಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಜೀಗ ಮುದ್ರೆ ಹಾಕಿಟ್ಟ ಭಾವಭಾಂಡಾರವನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡು ಅದನ್ನು ದಾಸರು ಸವಿಸೊಲ್ಲುಗಳ ಸಹಿತವಾಗಿ ಸರ್ವರಿಗೆ ಕೈಗೆಸಿಕ್ಕಂತೆ ಹುಚ್ಚಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಕ್ತಿವಾಙ್ಮಯವೆಂಬ ಪಂಚಪಕ್ವಾನ್ನವನ್ನು ಉಣ್ಣುವ ಪಂಡಿತರನ್ನು ನೋಡಿ ಹಾಯೆಂದು ಬಾಯಿತೆರೆದು ಹಂಬಲಿಸುವ ಪಾಮರರನ್ನು ಕಂಡು ದಾಸರು ಆಬಾಲವೃದ್ಧರಿಗೆ ಅರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಕ್ಷೀರಾನ್ನವನ್ನು ಬಡಿಸಿರುವರೆಂದರೆ ಅತಿಯೋಶಕ್ತಿಯಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಆರಡಿಯು ಅತ್ತಿತ್ತ ಸುತ್ತಿಹಲವು ಪುಷ್ಪಗಳ ಪರಿನುಕವ ಸೆಳೆದು ಮಧುವ ಮೆದ್ದು, ಹೆಚ್ಚಾದುದನ್ನು ಹೊತ್ತುತಂದು ಹಾಡುತ್ತ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಕುವಂತೆ, ಭಕ್ತಿಪರವಶರಾದ ದಾಸರು ಭಾವರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಏಕರಿ ನಲಿನಲಿದಾಡಿ ಮಧುರಪ್ರೇಮದ ತನಿರಸವನ್ನುಂಡು ಉಳಿದುದನ್ನು ನಮಗಾಗಿ ಈ ಇಂಚರದ ಗುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಕೈಸೇರಿದ, ಈ ಅಮೃತಕುಂಭವನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡು ಸವಿಯದಿದ್ದವರೇ ದುರ್ಭಾಗಗಳು.

ಎಲ್ಲ ದಾಸರ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಹಲವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಗುಣಗಳಿದ್ದರೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದಾಸರಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣಗಳಿರುವವು. ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಸತ್ವರದೇಹ-ಈ ಪೋಹಕಸಂಸಾರ-ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪೂರ್ಣ ವಿರಾಗವನ್ನು, ಪರಮಾತ್ಮಭಕ್ತಿ, ಮುಕ್ತಿಯಹಂಬಲ ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅನುರಾಗವನ್ನು, ತಮ್ಮ ವಿಷಯಗಳಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಭಾವಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬಗೆಗಳೂ ಚಮತ್ಕಾರವೂ ಹೊಸ ರಸವೂ ಕಂಡುಬರುವದು. ಪುರಂದರದಾಸರ ಪದಗಳಲ್ಲಿಯ ತಿರುಳ್ಗನ್ನಡವೂ, ಸುಲಭತೆಯೂ ಪ್ರಸಾದವೂ ಅನ್ಯರ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಲಿರುವವು. ಅವರು ಬಹಳೇ ವಿವಿಧ ಭಾವಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಕೊಡುವ ಉಪಮೆಗಳು ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿರುವವು. ಕನಕದಾಸನ ವಾಣಿಯು ಶುದ್ಧವೂ, ವೀರವತ್ತರವೂ ಇರುವದು. ಅವನು ತನ್ನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬಳ್ಳೀ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೂ, ಅಚ್ಚಾಗಿಯೂ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿಡುವನು. ಅವನ ಸುಭಾಷಿತಗಳು, ಅವನ ಅನುಭವದ ಮೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ನಮಗೆ ತೋರುವವು. ಅವನ ಮುಂಡಿಗೆಗಳೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಿರುವವು. ವಿಜಯದಾಸರ ಕೃತಿಗಳು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಪುರಂದರದಾಸರ

ಶೈಲಿಯನ್ನು ಹೋಲುವವು. ಸರಲತೆ, ಸುಲಭತೆ, ಪದಶಾಲಿತ್ವ ಪ್ರಸಾದಗುಣ-
ಇವು ವಿಜಯದಾಸರಲ್ಲಿ ಚನ್ನಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವವು. ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರ
ಪದ್ಧತಿಯು ಬೇರೆತರದ್ದಿರುವದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅವರು ಪಂಡಿತರು ಹಾಗೂ
ತಾರ್ಕಿಕರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತವು ವಿಶೇಷ. ಅವರ
ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತತ್ವವಿವೇಚನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ
ದಾಸರಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗುಣಗಳು ಕಂಡುಬರುವವು. ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ
ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದಾಸರ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶಿಸಬಹುದು.

ದಾಸರು ಒರೆದ ಕೀರ್ತನಾದಿಗಳೆಡೆಗೆ ನಾವು ಅನೇಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ
ನೋಡಬಹುದು. ಕೇವಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೂ ಈ ದಾಸ
ವಾಙ್ಮಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಆತ್ಮಚ್ಛ ಗುಣಗಳು ಕಂಡುಬರುವವು. ಮನುಷ್ಯ
ಸ್ವಭಾವದ ಉತ್ತಮ ವರ್ಣನೆ, ಆತ್ಮಂತ ಸುಲಭ ಮತ್ತು ಸರಳಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ
ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿಯ ಗೂಢವಾದ ಮತ್ತೆ ಸಹಜವಾದ ಭಾವಗಳನ್ನು ಸಹಜ
ಮತ್ತು ಮನೋಹರ ರೀತಿಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಮಾಡುವ ದಾಸರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ,
ಪ್ರಸಾದಗುಣ, ದೇವರ ಅವತಾರಗಳನ್ನು ಒಣ್ಣಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಕವಿಗಳು ತೋರಿದ
ಜಮತ್ಕೃತಿ, ರೂಪಕ ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಾದಿ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನು ಪಯೋಗಿಸುವಾಗ
ದಾಸರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಕಲ್ಪಕತೆ, ಕಿವಿಗಿಂಪಾಗುವಂತೆ ಅವರು ಮಾಡಿದ
ಶಬ್ದರಚನೆ, ಈ ಮುಂತಾದ ಉತ್ತಮ ಕಾವ್ಯಲಕ್ಷಣಗಳು, ಕವಿಪ್ರತಿಭೆಯ
ಕುರುಹುಗಳು, ದಾಸರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಡೆದುಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ದಾಸರ ಕಾವ್ಯವು
ಆಳವಾದುದಿದ್ದು, ಸುಲಭವಿರುವದು, ಸುಲಭವಿದ್ದರೂ ಗಂಭೀರವಿರುವದು,
ಗಂಭೀರವಿದ್ದರೂ ಆಕರ್ಷಕವಿರುವದು. ಆಕರ್ಷಕವಿದ್ದು ಉದ್ದೋದಕ
ವಿರುವದು, ವೋಕ್ಷದಾಯಕವಿರುವದು. ಇಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ
ಅನುಭವಗಳು ಬುದ್ಧಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವವು.

ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಕಾರ್ಯ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳಿಂದ ಆನಂದೋಕ್ತಿಗಳಾದ ಕಾರ್ಯ
ವೇನೂ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ. ಭಕ್ತಿತತ್ವ, ಭಕ್ತಿಭಾವ, ಅದರ ವಿವರಣೆ, ಇವುಗಳನ್ನು
ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು. ದಾಸರು ಸ್ವತಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಸಾಧಕರಿದ್ದರು. ಆಹೇತುಕ
ನಿರ್ಮಲಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಿದ್ದರು. ಉಚ್ಚ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅನುಭವಗಳನ್ನು
ಪಡೆದವರಿದ್ದರು. ಆದುದರಿಂದ ತಾವು ಅನುಭವಿಸಿದ ಭಕ್ತಿಯ ವಿವಿಧಭಾವಗಳನ್ನು

ಸುಂದರ, ಸೊಬಗಿನ, ಕನ್ನಡನುಡಿಯ ಎರಕದಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ದು ಪಂಡಿತ ಪಾಮರರೆದುರಿಗೆ ಅವರು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಎಷ್ಟು ಪುರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ದಿವ್ಯಗಂಗೆಯ ಜಲವನ್ನು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಚಿನ್ನದ ಗಿಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ, ದಾಸರು ಅದನ್ನು ಬಾಲಬಾಲಿ ಕೈಯರಿಗೆ ಕೂಡಾ ನೀಡಿ ಹೀನದೀನರಿಗೆ ಕೂಡಾ ಕೊಟ್ಟು ಅವರನ್ನು ಪಾವನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಿಘಂಟು, ನಿರುಕ್ತ ವ್ಯಾಕರಣ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಸಹಾಯ ದಿಂದ ಸಹ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯ ತತ್ವ ಹಾಗು ಭಕ್ತಿಭಾವಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಅನುಭವಬಲದಿಂದಲೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಪ್ರಭುತ್ವ ದಿಂದಲೂ ತಮ್ಮ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಸಾಮಾನ್ಯರು ಹಾಡಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮಠ-ಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹುದುಗಿದ್ದ ಧರ್ಮತತ್ವಗಳನ್ನು ಮನೆಮನೆಗೆ ಬೀರಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತೆರೆದಿಟ್ಟ ಮುಕ್ತಿಮಂದಿರವನ್ನು ಸರ್ವರಿಗೂ ಮುಕ್ತದ್ವಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಿಗೆ ನೋಡಲಾಗಿ ಅತಿಶಯ ಕಠಿಣ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಕೂಡಾ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಸಾದಿಕ ವಾಣಿಯಿಂದ ಲೋಕಪ್ರಿಯ ಮತ್ತು ಲೋಕ ಪ್ರಚಲಿತ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ದಾಸರಿಗೆ ಇದೆಯೆನ್ನುವದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಶಯವೂ ಇಲ್ಲ.

ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆಸರು ಸಂಗೀತಕೀರ್ತನೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಮಾಡಿದ್ದ ರಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಕೂಡಾ ಒಂದುಬಗೆಯ ಪಾವಿತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ದೊರೆಯಿತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಭಾವವಿಲ್ಲದ ಸಂಗೀತವು ರಸವಿಲ್ಲದ ಹಣ್ಣಿನಂತೆ, ವಾಸನೆಯಿಲ್ಲದ ಹೂವಿನಂತೆ. ಭಾವವು ಎಷ್ಟು ಪವಿತ್ರವೋ ಉಚ್ಚವೋ ಅಷ್ಟು ಆ ಗೀತವು ಹೆಚ್ಚು ಸರಿ ಹಾಗು ಮಧುರವು. ಅಂತರ್ಬಾಹ್ಯ ಶುದ್ಧವಿದ್ದವನೇ ಶುದ್ಧನು, ತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧವಿದ್ದವನೇ ಶುದ್ಧನೆಂದು ನಾವು ಹೇಳುವೆವು. ಆದೇರಿತಿ ಭಾವ, ಶಬ್ದ, ಅರ್ಥಮತ್ತು ಸ್ವರ ಇವು ನಾಲ್ಕೂ ಶುದ್ಧ ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಿದ್ದರೇ ಉತ್ತಮಸಂಗೀತವು. ಅಂಥ ಉತ್ತಮ ಸಂಗೀತವನ್ನು ದಾಸರು ನಮಗೆ ದಯಪಾಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಭಕ್ತಿಭಾವಮಂಡನ

ಭಕ್ತಿಭಾವಮಂಡನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಂತೂ ಈ ಕೀರ್ತನೆಗಳು ಅನುಪಮ ವೀರುವವು. ಪ್ರೇಮಾತುರರಾದ, ಪರಮಾತ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾದ, ಉತ್ಕಟ ಈಶ್ವರಪ್ರೇಮದಿಂದ ವ್ಯಾಕುಲರಾದ ಈ ದಾಸರು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾವ, ಉಪಭಾವ, ಭಾವಜಾಳಿಯೆಗಳನ್ನೂ ಸ್ವತಃ ಅನುಭವಿಸಿ ಆ ಅನುಭವವನ್ನು

ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈಶ್ವರನ ವಿರಹದಿಂದ ವಿಹ್ವಲರಾದ ಈ ಪ್ರೇಮಿಗಳ ಅಂತಃಕರಣಸಾಗರದಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತರಂಗವು, ವಿವಿಧ ಆಲಾಪಗಳು ದಾಸರಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿ ಸುಲಲಿತಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿನಂತಿವೆ. ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಮೈಮರೆತು ಅತಿ ಹುಚ್ಚರಂತೆ ಇರುವ ಈ ಭಕ್ತರು ಒಮ್ಮೆ ದುಃಖಸಂತಪ್ತರಾಗಿ, ತ್ರಿವಿಧತಾಪಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತರಾಗಿ ಅರ್ತಭಾವದಿಂದ ದೇವರನ್ನು ಮೊರೆಹೋಗುವರು. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ತಮ್ಮ ತಾಪಗಳ ಭೀಷಣ ಚಿತ್ರವನ್ನು ರೇಖಿಸಿ ಗದ್ಗದಕಂಠದಿಂದ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಬೇಡುವರು. ಒಮ್ಮೆ ಶಾಂತಭಾವದಿಂದ ಈಶಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹಾಡಿದರೆ, ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಸಖನಂತೆ ಅವನನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸುವರು. ತಮ್ಮಂಥ ಪತಿತರ ಕಡೆಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನು ನೋಡನು ಎಂದು ಒಮ್ಮೆ ನಿರಾಶರಾದರೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಅವರು ಭಕ್ತರನ್ನು ಕಾಯುವದೇ ನಿನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ದೇವರಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವರು. ಒಮ್ಮೆ ತಾಯಿತಂದೆ ಸೇವಕ ಮುಂತಾದ ಭಾವನೆಗಳಿಂದ ದೇವರೊಡನೆ ನಡೆಯುವರು. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಅವನು ಸರ್ವಾತೀತನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅಗೋಚರನೆಂದು ಹಾಡುವರು; ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತಮೇಲೆ ಭಕ್ತರನ್ನು ಕಾಯಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕೆಂದು ಅವನನ್ನು ರೇಗಿಸುವರು; ತಾನೇ ಹಾವಿನಮೇಲೆ ಮಲಗಿದವನು-ನಮಗಿನ್ನೇನು ಕೊಟ್ಟಾನು ಎಂದು ಸರಸ ಮಾಡುವರು; ವಿಯೋಗದಿಂದ ಸಾವಿರ ಜೇಳು ಕಡಿದಷ್ಟು ದುಃಖವಾದುದನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಒಣ್ಣಿಸಿದರೆ, ಈಶಸೂರ್ಯೋಗದಿಂದ ಅದ ಸುಖವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಧನ್ಯ ಭಾವದಿಂದ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಬಣ್ಣಿಸುವರು. ಪುಕೃತಿಯು ಪುರುಷನನ್ನು ಪ್ರಿಯೆಯು ಪ್ರಿಯನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವಂತೆ, ಈ ಭಕ್ತರು ಮಧುರಭಾವನೆಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸಿ ಭಕ್ತಿಭಾವನೆಯ ಚರಮನೀಮೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವರು. ಏಕಾಂತಿಕ ಅನನ್ಯ ಭಕ್ತಿಯ ಮುಂದೆ ಮಿಕ್ಕ ಎಲ್ಲ ಸಾಧನಗಳು ತುಚ್ಛವೆಂದು ಸ್ವಾಭಿಮಾನದಿಂದಲೂ ಸ್ವಾನುಭವದಿಂದಲೂ ಈ ಸದ್ಭಕ್ತರು ಹೇಳುವರು. ವಿವಿಧ ಹಾಗೂ ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಭಾವಸ್ವರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಹೃದಯವೀಣೆಯಿಂದ ನುಡಿಸಿ ಆ ಇಂಚರವನ್ನು ಕೇಳುವವರ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ಆಯಾಭಾವನೆಯ ತೆರೆಗಳನ್ನೆಬ್ಬಿಸುವ ಈ ಮಾಟಗಾರರ ಮೋಹಿನಿಯನ್ನು ಇನ್ನೇನು ವರ್ಣಿಸಲಿ ?

ನನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನ

ಇನ್ನು ಈಗ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ದಾಸವಾಙ್ಮಯ, ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಂಡ ಕಾರ್ಯಪದ್ಧತಿ ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವೆನು. ಇದುವರೆಗೆ ಬೆಳಗಾವಿಯ ರಾಮತತ್ವ ಪ್ರಕಾಶ ಮುದ್ರಣಾಲಯದವರು

ಉಡುಪಿಯ ಪಾವಂಜಿ ಗುರುರಾಯರು, ಬೆಂಗಳೂರ “ಸುಬೋಧ”
ರಾನುರಾಯರು, ಶ್ರೀ. ಕಲಸುಧಾನಿಯವರು ಮುಂತಾದ ಮಹನೀಯರು
ಕೈಲಾದನುಟ್ಟಿಗೆ ದಾಸವಾಜ್ಞೆಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಮೇಲೆ
ಚಿರಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ಇನ್ನೂ ಅಪ್ರಕಟವಾದ ಭಾಗಗಳು
ಬಹಳವಿರುವವೆಂದು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ದಾಸವಾಜ್ಞೆಯವನ್ನು
ಕೇವಲ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಮಾಪಕ ಸ್ಥಳ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಲ್ಲ. ದಾಸರು
ಯಾನಬಗೆಯ ಭಕ್ತಿಭಾವನೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ವಿವೇಚಿಸಿ,
ಆಯಾ ಭಾವದ ಅವರ ಉತ್ತಮ ಕವನಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅವುಗಳ
ಗುಣಗ್ರಹಣವಾಗುವಂತೆ ಜನರ ಮುಂದಿರಿಸುವದೇ ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶ. ಆದುದರಿಂದ
ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಬಂದ ಪ್ರಕಾಶಿತ ಅಪ್ರಕಾಶಿತ ದಾಸವಾಜ್ಞೆಯವನ್ನು ನನ್ನ
ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವೆನು. ನಿಜವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ದಾಸರ
ಪದ್ಯಗಳು ಶೇಖರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಪರಿಶೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಆಯಾ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿದ್ದ
ಯಾವತ್ತೂ ಭಾವಗಳಿಗೆನುಗುಣವಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಅವೆಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗಿ
ಅಚ್ಚಾಗುವದು ಅವಶ್ಯಕವು. ಹಾಗೆ ಆದರೆ ದಾಸವಾಜ್ಞೆಯದ ಹಾಗೂ
ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆ ಸಹಾಯವಾಗುವದು. ಪ್ರಸ್ತುತ ನಾನು
ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಪದ್ಯಗಳನ್ನಷ್ಟೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯ ಉತ್ತಮ
ವಾದವುಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ಆಯಾ ಪದ್ಯಗಳ ವಿಷಯ ಮತ್ತು ಭಾವ ಇವುಗಳ
ಗನುಸರಿಸಿ ಖವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಪ್ರತಿಭಾಗದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲಿಯ
ವಿಷಯ ಮತ್ತು ಭಾವದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ಕೊಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದ್ದೇನೆ.
ಆಯಾ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅದಷ್ಟು ಉತ್ತಮವಾದ ಚಿಕ್ಕ ಸುಲಭ ಕವನಗಳನ್ನು
ಹಾಕಿದ್ದೇನೆ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಒಂದು ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರಡೆರಡು ವಿಷಯಗಳ ಭಾವವು
ಇದ್ದುದು ಕಂಡುಬರುವದು. ಅಂಥ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಭಾವವಾವು
ದೆಂಬುದನ್ನು ಅರಸಿ ನೋಡಿ ಆಯಾಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನಿಜವಾಗಿ
ನೋಡಿದರೆ ಎಲ್ಲ ದಾಸರ ಎಲ್ಲ ಪದ್ಯಗಳು ಅವರವರ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮ, ವಿಷಯಾ
ನುಕ್ರಮ, ಭಾವಾನುಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಆತ್ಮಾನುಭವಕ್ರಮ ಹೀಗೆ ವಿಂಗಡಿಸಲ್ಪ
ಟ್ಟರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಲು ಹಾಗೂ ಅವರವರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು
ತಿಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧನವಾಗುವದು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡುವದು
ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಭಾವನಾನುಕ್ರಮವನ್ನಷ್ಟೇ ಅನುಸರಿಸಿರುವೆನು.

ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಿದಾಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ದಾಸರು ಬರೆದ ಎಲ್ಲ ಉತ್ತಮ ಕೀರ್ತನೆ
ಗಳು ಮುಗಿದವೆಂದು ತಿಳಿಯಕೂಡದು. ದಾಸರ ಕೃತಿಗಳ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಒಂದು

ಪದ್ಧತಿ ಹಚ್ಚುವ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕಿಂತ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನದೇನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಪೂರಾ ಬಲ್ಲೆನು. ದಾಸವಾಙ್ಮಯದಲ್ಲಿರುವ ಸೌಂದರ್ಯರಾಶಿಯ ಒಂದೇ ಒಂದು ಆಧ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಭಾವಿಕರೆದುರಿಗೆ ಮಂಡಿಸಿರುವೆನು. ದಾಸವಾಙ್ಮಯವು ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಅಸೀಮವಿರುವದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಹಲವು ಮುತ್ತುರತ್ನಗಳನ್ನು ಪರಿವಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಪೋಣಿಸಿ ಆ ಹಾರವನ್ನು ಭಕ್ತಿದೇವಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸಿರುವೆನು. ಅಥವಾ ಈ ನನ್ನ ಚಿಕ್ಕ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ರತ್ನಾವಳಿಯ ಸಾಟಿ ಏಕೆ? ಇದೊಂದು ಸಣ್ಣವನ ಮಾಲೆ. ಪ್ರೇಮ ರಸವನ್ನು ಎರೆದು ಬಿಳಿಸಿದ ಭಕ್ತಿಪೃಕ್ಷದ ಎಳೆವೊಗ್ಗು. ಹೂಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಇದನ್ನು ಗುಂಪಿಸಿರುವೆನು. “ಪತ್ರಂ ಪುಷ್ಪಂ ಫಲಂ ತೋಯಂ” ಎಂಬ ನ್ಯಾಯದಿಂದ ನಮ್ರಭಾವದಿಂದ ನಾನು ಇದನ್ನು ಭಕ್ತರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿರುವೆನು. ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಿ ಅಂದರೆ ನಾನು ಕೃತಾರ್ಥನು.

ॐ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೧. ಪೀಠಿಕಾಪ್ರಕರಣ

ಇದು 'ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ'ಯ ಪೀಠಿಕಾಪ್ರಕರಣವು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪೂರ್ವಪರಂಪರೆಗನುಸರಿಸಿ ಗಣಪತಿಯ ಸ್ತುತಿ, ಸರಸ್ವತಿಯ ಸ್ತುತಿ, ಯಾವ ಮಧ್ವಮತವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಎಲ್ಲ ದಾಸರು ತಮ್ಮ ಸಾಧನವನ್ನು ಸಾಗಿಸಿ ದರೋ ಆ ಮಧ್ವರಾಯರ ಸ್ತುತಿ, ಬಳಿಕ ಈ ದಾಸಕೂಟದ ಗುರುಸ್ಥಾನ ದಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರ ದಾಸರ ಮಹಾತ್ಮ್ಯ ಇವುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತದನಂತರ ಹರಿಕಥೆ, ಹರಿಭಜನೆ, ಹರಿನಾಮ ಇವುಗಳ ಮಹತ್ವ ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಇರುವ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಪದ್ಯಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

ಗಣಪತಿ ಎಂದರೆ ಗಣಗಳ ಪತಿಯು ಅಥವಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನು. ಗಣನಾಥ, ಗಣಾಧ್ಯಕ್ಷ, ಗಣನಾಯಕ ಈ ಹೆಸರುಗಳೂ ಈ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಸೂಚಿಸುತ್ತಿವೆ. ಗಣ ಎಂದರೆ ಗುಂಪು. ದೇವತೆಗಳ ಗುಂಪಿನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ ಎಂದು ಗಣಪತಿಗೆ ಹೆಸರು ಇರುವದು. ಕ್ರಿಸ್ತ ಪೂರ್ವ ೬ ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಗಣರಾಜ್ಯಗಳು ಎಂದರೆ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ರಾಜ್ಯಗಳು, ಯಾವ ಅರಸನೂ ಇಲ್ಲದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವುಳ್ಳ ರಾಜ್ಯಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದವೆಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿವೆ. ಆ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಗಣರಾಜ್ಯಗಳೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಗಣಗಳಿಗೆ ಅಧಿಷ್ಠಾತ್ರಿಯಾದ ದೇವತೆಯನ್ನು ಆಯಾ ಜನರು ಗಣಪತಿ ಎಂದು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಣಪತಿ ಎಂದರೆ ಶುಭ, ಐಕ್ಯ, ಯಶಸ್ಸು, ಸಿದ್ಧಿ, ಇವುಗಳ ಅಧಿದೇವತೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಸರಸ್ವತಿಯು ವಿದ್ಯೆ ಬುದ್ಧಿಗಳ ಅಧಿದೇವತೆಯು. ಆಕೆ ವಿದ್ಯಾದಾಯಿನಿಯು, ಕಲಾಶಾಲಿನಿಯು, ವಾಗ್ಗೋವಿಯು, ಸ್ಫೂರ್ತಿದೇವತೆಯು. ಸರಸ, ಸುಂದರ, ಶುದ್ಧ ಕಾವ್ಯನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಆಕೆಯ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವು ಅವಶ್ಯವು.

ದ್ವೈತಮತಸ್ಥಾ ಪನಾಚಾರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವರಾಯರು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳೆಂದು ಎಲ್ಲ ದಾಸರು ಮನ್ನಿಸುತ್ತ ಒಂದುದರಿಂದ ಅವರ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡುವದು ಅತ್ಯವಶ್ಯವೇ.

ಪುರಂದರದಾಸರು ದಾಸಶ್ರೇಷ್ಠರು. ಅವರು ಎಲ್ಲ ದಾಸರಿಗೂ ಗುರುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವರು ಎಂಬ ಉಲ್ಲೇಖವು ಅನೇಕ ಕಡೆಗೆ ಇರುವದು. 'ಗುರುಪುರಂದರದಾಸರೇ' ಎಂದು, 'ಅಡಿಗಡೆಗೊಂದಿಪೆ ಪುರಂದರ ಗುರುವೇ' ಎಂದು ವಿಜಯದಾಸರು ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಮುಂದೆ ಹರಿಕಥೆ, ಹರಿಭಜನೆ, ಹರಿನಾಮ ಇವುಗಳ ಮಹಿಮೆಯು ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ. ಶಿವಶರಣರೆಲ್ಲರೂ ಶಿವೋಪಾಸಕರಿದ್ದಂತೆ ದಾಸರೆಲ್ಲರೂ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಉಪಾಸಕರಿದ್ದರು. ಭಕ್ತರು ಯಾವದೇ ಹೆಸರನ್ನು ಅಥವಾ ರೂಪವನ್ನು ಕಣ್ಣು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ನಿಜ ಉಪಾಸ್ಯವಸ್ತುವು ಒಂದೇ ಒಂದು — ಪರಮಾತ್ಮ. ಇಲ್ಲಿ 'ಹರಿ' ಅಂದರೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣರೂಪಗಳುಳ್ಳ ದೇವತೆ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ವೈಷ್ಣವೇತರರು ಯಾರೂ ತಿಳಿಯಕೂಡದು. ವೈಷ್ಣವರು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಉಪಾಸನೆ, ಶೈವರು ಶಿವನ ಉಪಾಸನೆ, ದೇವೀ ಉಪಾಸಕರು ದೇವಿಯ ಉಪಾಸನೆ, ಕ್ರಿಸ್ತರು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿಯ ದೇವರ ಉಪಾಸನೆ, ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಎಲ್ಲರ ಉಪಾಸ್ಯವು 'ಪರಮಾತ್ಮ ವಸ್ತುವೇ. ' 'ಹರಿಕಥೆ' 'ಹರಿಭಜನೆ,' 'ಹರಿನಾಮ,' ಅಂದರೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಕೀರ್ತನೆ, ಪರಮಾತ್ಮನ ಭಜನೆ, ಪರಮಾತ್ಮನ ನಾಮಸ್ಮರಣೆ. ಯಾವ ಮತದವರಿದ್ದರೂ ಯಾವ ಹಟವನ್ನೂ ಹಿಡಿಯದೆ ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ಮತಗಳ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಬೇಕು. ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಯಾವ ಹೆಸರನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೂ ಅದು ಅವನಿಗೇ ಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟುವದು ಹೊರತು ಆ ಹೆಸರಿಗೆ ಇಲ್ಲವೆ ರೂಪಕ್ಕೆ ಆ ಪೂಜೆ ಮುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲ ! ಅಥವಾ ಭಿನ್ನಮತೀಯರ ಪರಮಾತ್ಮನೇನೂ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನನಿಲ್ಲ ! ಈ ಭಿನ್ನತೆ ಆ ಮೂಲ ಬಿಂಬವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಕನ್ನಡಿಗಳಲ್ಲಿದೆ ಹೊರತು ಆ ಮೂಲ ಬಿಂಬದಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಭಜನೆ, ಕೀರ್ತನೆ, ಸ್ಮರಣೆ, ಇವುಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವವಿರುವದು. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಪೀಠಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಮಾದರಿಗಾಗಿ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಇವುಗಳ ಮಹತ್ವವು ಮುಂದೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶದವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಕೊನೆಗೆ ಫಲಶ್ರುತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವ ಒಂದು ಭಾಮಿನೀಷಟ್ಪದಿಯು ಇರುವದು.

೧. ಗಣಪತಿಯ ಸ್ತುತಿ

ನಾಟ ಶಾಗ, ಆದಿತಾಳ

ವಂದಿಪೆ ನಿನಗೆ ಗಣನಾಥ | ವೊದಲೊಂದಿಪೆ ನಿನಗೆ ಗಣನಾಥ || ಪಲ್ಲ ||

ಬಂದ ನಿಘ್ನ ಕಳೆ ಗಣನಾಥ || ಅನುಪಲ್ಲ ||

ಹಿಂದೆ ರಾವಣನು ಮದದಿಂದ ನಿನ್ನ ಪೂಜಿಸದೆ |

ಸಂದ ರಣದಲಿ ಗಣನಾಥ || ೧ ||

ಮಾಧವನಾಜ್ಞದಿ ಧರ್ಮರಾಜ ನಿನ್ನ ಪೂಜಿಸಲು |

ಸಾಧಿಸಿದ ರಾಜ್ಯ ಗಣನಾಥ || ೨ ||

ಮಂಗಳಮೂರುತಿ ಗುರು ರಂ ಗ ವಿ ತ್ಮ ಲ ನ ಪಾದ |

ಭೃಂಗನೆ ಪಾಲಿಸ್ತೊ ಗಣನಾಥ || ೩ ||

೨. ಸರಸ್ವತಿಯ ಸ್ತುತಿ

ಅರಭಿಶಾಗ, ಆದಿತಾಳ

ನಾಣೀ ಪರಮಕಲ್ಯಾಣಿ ನನೋ ನನೋ | ಅಜನ

ರಾಣಿ ಪಂಕಜಪಾಣಿ || ಪಲ್ಲ ||

ಭಳಿರೆ ಭಳಿರೆ ಎಂಬೆ ಭಕ್ತಜನ ಸುಖದಾಂಬೆ

ಸುಳಿದಾಡು ಶುಭನಿತಂಬೆ ಅಂಬೆ || ೧ ||

ಅಮ್ಮ-ಹೊಳೆಹೊಳೆವ ಮುಖಮುಕುರ ಬಿಂಬೆ

ಇಳೆಯೊಳಗೆ ಸರಿಗಾಣೆ ಶಾರದಾಂಬೆ ಪುತ್ಥಳಿಯ ಬಿಂಬೆ || ೨ ||

ಶರಣು ಶರಣಲಿ ದೇವಿ ಸ್ಮರಣೆಮಾತ್ರದಿ ಕಾಯ್ವಿ

ಚರಣದಂದಿಗೆ ತೀವಿ ಮೆರೆವ ವಾಗ್ದೇವಿ || ೩ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ನಲಿನಲಿವಾಭರಣಗಳ ಧರಿಸಿ ನಟಿಸುವಿ ದೇವಿ
 ಇಳೆಯೊಳಗೆ ಹರಿಣಾಕ್ಷಿ ಸಲಹು ಕಾಮಾಕ್ಷಿ || ೪ ||
 ಜಯಜಯತು ಜಗನ್ನಾತೆ ಜಗದೊಳಗೆ ಪ್ರಖ್ಯಾತೆ
 ದಯಮಾಡು ಧವಳಗೀತೆ, ಮಾತೆ || ೫ ||
 ನಿನ್ನಿಂದ ವಿದ್ಯೆ ಬುದ್ಧಿ ಹರಿಯೊಲುಮೆಯಮ್ಮ
 ನಿನ್ನ ನಂಬಿದೆ ತಾಯೆ ನೀ ಬಂದು ಕಾಯೆ || ೬ ||
 ಸತತ ಶ್ರೀ ಹ ಯ ವ ದ ನ ಪದಸೇವಕ ಸ್ತ್ರೀತೆ
 ಸ್ತಿಯೊಳಗೆ ನಯದಿಂದ ಗೆಲಿಸೆನ್ನ ಮಾತೆ-ವಿಧಿಜಾತೆ || ೭ ||

೩. ಸರಸ್ವತಿಯ ಸ್ತುತಿ

ಭಾಮಿನಿ ಪಟ್ಟದಿ

ಚತುರ ವದನನ, ರಾಣಿ ಅತಿರೋ | ಹಿತ ವಿಮಲ ವಿಜ್ಞಾನಿ ನಿಗಮ ಪ್ರ
 ತತಿಗಳಿಗಭಿಮಾನಿ ವೀಣಾಪಾಣಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಿ |
 ನತಿಸಿ ಜೇಡುವೆ ಜನನಿ ಲಕುಮೀ | ಪತಿಯ ಗುಣಗಳ ತುತಿಪುದಕೆ ಸ
 ನ್ನತಿಯ ಪಾಲಿಸಿ ನೆಲೆಸು ನೀ ಮದ್ದದನ ಸದನದಲಿ ||

(ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರದಿಂದ)

೪. ಗುರುಮಧ್ವರಾಯರ ಸ್ತುತಿ

ಪಂತುರಾವಳಿ ರಾಗ ಆದಿತಾಳ

ಮಧ್ವಮುನಿಯೆ ನಮ್ಮ ಗುರು ಮಧ್ವಮುನಿಯೆ || ಪಲ್ಲ ||
 ಮಧ್ವಮುನಿ ನಿಮ್ಮನೆಲ್ಲ ಉದ್ಧರಿಸುವ ಕಾಣೆರೋ || ಅನುಪಲ್ಲ ||
 ಹಿಂದೆ ಹನುಮಂತನಾಗಿ ಬಂದು ರಾಮರ ಪಾದಾರ
 ವಿಂದವ ಸೇವಿಸುತ ಅನಂದದಿಂದ ಶೋಭಿಸಿದ || ೧ ||
 ಏಣಾಂಕ ವಂಶಾಬ್ಧಿ ಸೋಮ ಕ್ಷೋಣಿಪಾಲಕರ ಶಿರೋ
 ಮಾಣಿಕ್ಯನಾಗಿ ಹರಿಗೆ ಪ್ರಾಣನೆಂದಣಿಸಿದ || ೨ ||
 ಕಟ್ಟಕಡೆಯಲಿ ಯೋಗಿ ಧಿಟ್ಟನಾಗಿ ಪು ರಂ ದ ರ
 ವಿ ಳ್ಲ ಲ ವೇದವ್ಯಾಸರ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಮುಂದೊಪ್ಪುತ್ತಿಹ || ೩ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೫. ಪುರಂದರದಾಸರ ಸ್ತುತಿ

ನಾಡನಾಮಕ್ರಿಯೆ ರಾಗ ಅಟಿತಾಳ

ದಾಸರಾಯಾ ಪುರಂದರ ದಾಸರಾಯಾ | ಪ್ರತಿ
ವಾಸರದಲಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ್ನ ತೋರೊ ದಯಾಸಾಂದ್ರಾ || ಪಲ್ಲ ||
ವರದನಾಮಕ ಭೂಮಿಸುರನ ಮಡದಿಯ | ಬ-
ಸುರಲಿ ಜನಿಸಿಬಂದು ಮೆರೆದೆ ಧಾರುಣಿಯೊಳು || ೧ ||
ಕುಲಶಢರಾಮಯ ಪೊಳಲೊಳು ಮಡದಿ | ಮ-
ಕ್ಕಳ ಕೂಡಿ ಸುಖದಿಂದ ಕೆಲವು ಕಾಲದಲಿದ್ದ್ಯೋ || ೨ ||
ಮನೆ-ಧನ-ಧಾನ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನೆಲ್ಲ
ತೃಣಕೆ ಬಗೆದು ಕೃಷ್ಣಾ ಪರ್ಣವೆಂದೆ ಬುಧರಿಗೆ || ೩ ||
ವ್ಯಾಸರಾಯರಲಿ ಭಾಸುರ ಮಂತ್ರೋಪ-
ದೇಶವ ಕೊಂಡು ರಮೇಶನ ಒಲಿಸಿದ್ದ್ಯೋ || ೪ ||
ಪ್ರಾಕೃತಭಾಷೆಲಿ ನೀ ಕೃತಿ ಪೇಳಿ | ಅ-
ಪ್ರಾಕೃತ ಹರಿಯಿಂದ ಸ್ವೀಕೃತ ನೀನಾದ್ಯೋ || ೫ ||
ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮೂರ್ತಿಮಹಿಮೆಗಳ
ಕೀರ್ತಿಸಿ ಜಗದಿ ಕೃತಾರ್ಥನೆಂದೆನಿಸಿದೆ || ೬ ||
ಪಾತಕವನನಿಧಿ ಪೋತನೆನಿಪ ಜ ಗ
ನನ್ನ ಥ ವಿ ಠ ಲ ನ ಸಂಪ್ರೀತಿಯಿಂದೊಲಿಸಿದ್ದ್ಯೋ || ೭ ||

೬. ಹರಿಕಥೆ-ಹರಿನಾಮಮಹಿಮೆ

ನಾಟ ರಾಗ ತ್ರಿಪುಟ ತಾಳ

ಶ್ರವಣಮನಕಾನಂದವೀವುದು | ಭವಜನಿತ ದುಃಖಗಳ ಕಳೆವುದು
ವಿವಿಧಭೋಗಗಳಿಹಪರಂಗಳಲಿತ್ತು ಸಲಹುವದು || ಭುವನಪಾವನ
ನೆನಿಪ ಲಕ್ಷ್ಮೀ | ಧವನ ಮಂಗಳ ಕಥೆಯ ಪರನೋ | ತ್ಸವದಿ
ಕಿವಿಗೊಟ್ಟುಲಿಪುದು ಭೂಸುರರು ದಿನದಿನದಿ || ೧ ||
ಮಲಗಿ ಪರಮಾದರದಿ ಪಾಡಲು | ಕುಳಿತು ಕೇಳುವ, ಕುಳಿತು
ಪಾಡಲು | ನಿಲುವ, ನಿಂತರೆ ನಲಿವ, ನಲಿದರೆ ಒಲಿವೆ ನಿಮಗೆಂಬ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಸುಲಭನೋ ಹರಿ ತನ್ನವರನರೆ | ಗಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಗಲನೊ ರಮಾಧವ |
 ನೊಲಿಸಲರಿಯದೆ ಪಾಮರರು ಬಳಲುವರು ಭವದೊಳಗೆ || ೨ ||
 ಮಕ್ಕಳಾಡಿಸುವಾಗ ಮಡದಿಯೊ | ಇಕ್ಕರದಿ ನಲಿವಾಗ ಹಯಪ |
 ಲ್ಲಕ್ಕಿ ಗಜ ಮೊದಲಾದ ವಾಹನವೇರಿ ಮೆರೆವಾಗ || ಬಿಕ್ಕುವಾಗಾ
 ಕಳಿಸುತಲಿ ದೇ | ವಕ್ಕಿತನಯನ ಸ್ಮರಿಸುತಿಹ ನರ | ಸಿಕ್ಕನೆಮ-
 ದೂತರಿಗೆ ಆನಾವಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರು || ೩ ||

(ಹರಿಕಥಾವೃತ್ತಸಾರದಿಂದ)

೭. ಹರಿನಾಮಮಹಿಮೆ

ನಾಟಿ ಶಾಗ

ಎಲ್ಲಿ ಹರಿಕಥಾಪ್ರಸಂಗವೋ
 ಅಲ್ಲಿ ಗಂಗಾ-ಯಮುನೆ-ಗೋದಾ-ಸರಸ್ವತಿ-ಸಿಂಧು ||
 ಎಲ್ಲ ತೀರ್ಥಗಳು ಬಂದು ಎಣೆಯಾಗಿ | ನಿಲ್ಲುವವು
 ವಲ್ಲಭ ಶ್ರೀ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ಮೆಚ್ಚುವನು ||
 ಜಯಜಯಾ ಹರಿಯೆಂಬುವದೇ ಸುದಿನವು
 ಜಯಹರೀ ಹರಿಯೆಂಬುವದೇ ತಾರಾಬಲವು
 ಜಯಹರೀ ಎಂಬುದೇ ಚಂದ್ರಬಲವು
 ಜಯ ಹರಿಯೆಂಬುವದೇ ವಿದ್ಯಾಬಲವು
 ಜಯ ಹರಿಯೆಂಬುವದೇ ದೈವಬಲವು
 ಜಯ ಹರಿ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನ ಬಲವಯ್ಯ ಸುಜನರಿಗೆ ||

೮. ಹರಿಭಜನೆಯ ಮಹಿಮೆ

ಕಲ್ಯಾಣಶಾಗ ಅದಿತಾಳ

ಹರಿಯ ಭಜನೆ ಮಾಡೊ ನಿರಂತರ || ಪಲ್ಲ ||
 ಪರಗತಿದು ನಿರ್ಧಾರ ನೋಡೊ || ಅನುಪಲ್ಲ ||
 ಮೊದಲೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ ಮಧುರ ವಿಷಯಸುಖ
 ಕಡೆಯಲಿ ದುಃಖ ಅನೇಕ || ೧ ||
 ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳನೊದಿದರೇನು ಸಾಧನಕಿದು ನಿರ್ಧಾರ || ೨ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಸಾರವೊ ಬಹು ಸಂಸಾರವಿನ್ನೋಚಕ

ಸೇರೊ ಶ್ರೀ ಹ ಯ ವ ದ ನ ನ್ನ || ೩ ||

೯. ಹರಿಸ್ಮರಣಮುಹಿಮೆ

ಸುಳಾದಿ ಧ್ರುವತಾಳ

ಹರಿಪದವ ನೆನೆವಂಗೆ ನರಕದ ಭಯವಿಲ್ಲ |
ಹರಿಪದವ ನೆನೆವಂಗೆ ಮಾಯೆಯ ಭಯವಿಲ್ಲ |
ಹರಿಪದವ ನೆನೆವಂಗೆ ವಿಷದ ಭಯವಿಲ್ಲ |
ಹರಿಪದವ ನೆನೆವಂಗೆ ಅರಿಗಳ ಭಯವಿಲ್ಲ |
ಹರಿಪದವ ನೆನೆವಂಗೆ ಭವದ ಭಯವಿಲ್ಲ |
ಹರಿಪದವ ನೆನೆವಂಗೆ ಜನನದ ಭಯವಿಲ್ಲ |
ಹರಿಪದವ ನೆನೆವಂಗೆ ಮರಣದ ಭಯವಿಲ್ಲ |
ಬರಿಯ ಮಾತೇ ಅಲ್ಲ ಅಕುತೋಭಯನೆಂದು |
ವರದ ಹ ಯ ವ ದ ನ ನ ಪದಪದುಮನ ನಂಬು ||

೧೦. ಹರಿನಾಮಸ್ಮರಣ ಮುಹಿಮೆ

ನಾದನಾಮಕ್ರಿಯೆ ರಾಗ ಆದಿತಾಳ

ಪಾವನ ಮಾಡುವುದು ನಾನಾಮೃತರಸ

ಪಾವನ ಮಾಡುವುದು || ಪಲ್ಲ ||

ಪಾವನ ಮಾಳ್ವುದು ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯು

ಭೂವಲಯದೊಳು ಈವುದಿಷ್ಟಾರ್ಥವ || ಅನುಪಲ್ಲ ||

ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ನಾಮ ಸುಧಾರಸ

ಏನು ರುಚಿಯೊ ಕಾಣೆ ಜೇನುತುಪ್ಪದಂತೆ || ೧ ||

ಸಕ್ಕರೆ ಬೆರಸಿದ ಚೊಕ್ಕ ಪಾನಕದಂತೆ

ಮುಕ್ಕು ಮಾಣಿಸುತಿದೆ ರಕ್ಕಸಾರಿಯ ಧ್ಯಾನ || ೨ ||

ಕದಳಿ ಖರ್ಜೂರ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಇದಕೂ ಇಮ್ಮಿಗಿಲಾಗಿ

ಝಂಝಕೊಡುವುದು ಜಿಹ್ವೆಗೊದಗಿದ ತಕ್ಷಣ || ೩ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಕಾಸಿದ ಕೆನೆ ಪಾಲ ದೂಷಿಸುವಂತಿದೆ

ಏಸು ರುಚಿಯೊ ಹರಿದಾಸರೆಲ್ಲರಿಗೆ ,

|| ೪ ||

ಹ ಯ ವ ದ ನ ನ ನಿರ್ಭಯದಿಂ ಭಜಿಸಲು

ದಯಮಾಡುವ ಸಾಯುಜ್ಯ ಪದವನಿತ್ತು

|| ೫ ||

೧೧. ಫಲಶ್ರುತಿ

ಭಾಮಿನಿ ಪಟ್ಟದಿ

ಶ್ರವಣ ಮನಕಾನಂದವೀವುದು

ಭವಜನಿತ ದುಃಖಗಳ ಕಳೆವುದು

ವಿವಿಧ ಭೋಗಗಳಿಹಪರಂಗಳಲಿತ್ತು ಸಲಹುವದು

ಭುವನಪಾವನನೆನಿಸಿ ಲಕುಮೀ

ಧವನ ಮಂಗಳ ಕಥೆಯ ಪರವೋ

ತ್ಸವದಿ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟುಲಿಪುದು ಭೂಜನರು ದಿನದಿನದಿ ||

(ಹರಿಕಥಾವ್ಯುತ್ಸಾರದಿಂದ)

೨. ಗುರುಮಹಿಮೆ

ಎಲ್ಲ ಅನುಭಾವಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಭವಿ ಗುರುವಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವು ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಹಲವು ಪಂಥಗಳಲ್ಲಿಯಂತೂ ಗುರುವೇ ಪರಮಾತ್ಮ ಅಥವಾ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗಿಂತ ಗುರುವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಹಾಗೂ ಅದರಂತೆ ನಡೆಕೊಳ್ಳುವ ವಾಡಿಕೆಯುಂಟು. ದಾಸಕೂಟದವರೂ ಗುರುಮಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹೊಗಳಿರುವರು. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಿಯಾದ ಗುರುವೇ ಸಾಧಕನಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ನಾಗಬಲ್ಲನು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅವನಿಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಮಹತ್ವವಿರುವದು.

ಗುರುವು ಯೋಗ್ಯನಿರಬೇಕು, ಅಂದರೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಿಯು ಸದ್ಗುಣಿಯೂ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಗುರುವಿನ ಅನುಗ್ರಹ ಉಪದೇಶಗಳಿಂದಲೇ ಸಾಧಕನು ತನ್ನ ಹಾದಿಯನ್ನು ನಡೆಯಬಲ್ಲನು. ಗುರುಗಳಿಂದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದೀಕ್ಷೆಹೊಂದಿ ತಮ್ಮ ಸಾಧನಮಾರ್ಗವನ್ನು ನಡೆಯ ಲಾರಂಭಿಸಿದ ಉದಾಹರಣೆಗಳೇ ದಾಸಕೂಟದಲ್ಲಿ ಬಹಳ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಸಾಧಕನಿಗೆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ಧ್ಯಾನಸ್ಥನಾದಾಗ ದೀಕ್ಷೆ ದೊರೆತ ಉದಾಹರಣೆ ಗಳೂ ಇವೆ. ಆದರೆ ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆಯದೆ ಇದ್ದ ದಾಸರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅನುಗ್ರಹ— ಗುರುವಿನ ಅನುಗ್ರಹ ಹಾಗೂ ಪರಮಾತ್ಮಾನುಗ್ರಹ— ಇವುಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಇಂತಿಷ್ಟು ಸಾಧನಮಾಡಿದರೆ ಸಿದ್ಧಿಯು ಕೈಗೊಡೇ ತೀರುವದು ಎಂದು ಭಕ್ತರು ಎಂದೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಧನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕು, ಗುರು ಅನುಗ್ರಹ ಹಾಗೂ ಪರಮಾತ್ಮಾನುಗ್ರಹವಾದಾಗ ಸಿದ್ಧಿಯು ಕೈಸೇರುವುದೆಂದು ಭಕ್ತರು ಹೇಳುವರು. ಆದುದರಿಂದ ಗುರು ಅನುಗ್ರಹ ವಿಲ್ಲದೆ ಯಾವ ಸಿದ್ಧಿಯೂ ಕೈಗೊಡದೆಂದೇ ದಾಸರು ಹಾಡಿರುವರು.

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

‘ಗುರು ಉಪದೇಶವೆಂಬುದೆ ಮಹಾದುರ್ಲಭ, ಪರಮ ಮಂಗಳಕರವೊ, ಕರೆಕರೆ ಸಂಸಾರಶರಧಿಯ ದಾಟಲು ಹರಿಗೋಲು ಸ್ಥಾನೀಯವೊ’ ಎಂದು ಗೋಪಾಲದಾಸರು ಗುರುಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೊಗಳಿರುವರು.

ದೇವರ ದಾರಿಯನ್ನು ತೋರು ಎಂದು ಗುರುಗಳನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಬು ವಾಗ ಗೋಪಾಲದಾಸರು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು, ‘ವಾದಿರಾಜನೆ ನಿನ್ನ ಪಾದಕ್ಕೆರಗಿ ನಾ ಮೋದದಿ ಬೇಡುವೆ ಮಾಧವನ ತೋರೋ’ ಎಂದು ಹಂಬಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗುರುಗಳನ್ನು ನೆನೆದರೆ ಯಾವ ಫಲವು ದೊರೆಯುವದು ಎಂಬುದನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವಾಗ, ‘ನಿನ್ನ ನೆನೆಯೆ ಧನ್ಯ ನಿನ್ನ ನೆನೆಯೆ ಮಾನ್ಯ | ನಿನ್ನ ಕೊಂಡಾಡಲು ಪಾಪಶೂನ್ಯ | ನಿನ್ನವನೆನೆ ವೇಣುಗೋಪಾಲ ವಿಠಲ | ಮನ್ನಿಸಿ ಸದ್ಗತಿ ಪಾಲಿಸ ಮುದದಿ |’ ಎಂದು ಗೋಪಾಲದಾಸರು ಗುರು ಮಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿರುವರು. ‘ನೀನಿಲ್ಲದುಪಾಯ ಮತ್ತಿಲ್ಲ ನೀನೇ ಕಾಯಬೇಕು,’ ಎಂದು ಒಳ್ಳೆ ಆರ್ತಭಾವದಿಂದ ದಾಸರು ಗುರುಗಳನ್ನು ಮೊರೆಹೊಕ್ಕುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವರು ಗುರುಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಮಹತ್ವ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವದು.

ನಿಜಾನಂದ, ಆತ್ಮಾನಂದ, ಆತ್ಮಾನಂದ ಸ್ಥಿತಿ ಇದೇ ಭಕ್ತರ ಧೈಯ ವಿರುವದು. ಅದು ಅನುಭವದಿಂದಲೆ ತಿಳಿಯತಕ್ಕವಸ್ತು, ಕೇವಲ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ವರ್ಣಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅನುಭವ ಪಡೆದ ಗುರುವಿನ ಗುರ್ತು, ಉಪದೇಶ, ಸಂಗತಿ, ಅನುಗ್ರಹ ಇವುಗಳನ್ನು ದಾಸರು ಬಹಳ ವರ್ಣಿಸಿರುವರು ಹಾಗೂ ಇವುಗಳ ಹೊರತು ಇನ್ನೊಂದು ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅನುಭವಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವರು.

೧೨. ಗುರುವೇ ಮುಕ್ತಿಯ ಸಾಧನ

ನಾಡನಾಮುಕ್ತಿಯ ರಾಗ ಆಟತಾಳ

ಗುರುವಿನ ಗುಲಾಮನಾಗುವ ತನಕ ದೊರೆಯದಣ್ಣ ಮುಕುತಿ || ಪಲ್ಲ ||
 ಪರಿಪರಿ ಶಾಸ್ತ್ರವ ನೋಡಿದರೇನು ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು ಯುಕುತಿ || ಅನುಪಲ್ಲ ||
 ಆರುಶಾಸ್ತ್ರವನೋದಿದರೇನು ಮೂ | ರಾರು ಪುರಾಣ ಮುಗಿಸಿದರೇನು |
 ಸಾರಿ ಸಜ್ಜನರ ಸಂಗವ ಮಾಡದೆ | ಧೀರನೆಂಥು ತಾ ತಿರುಗಿದರೇನು || ೧ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಕೊರಲೊಳು ಮಾಲೆಯ ಧರಿಸಿದರೇನು
ಬೆರಲೊಳು ಜಪಮಣಿ ತಿರುವಿದರೇನು |
ಮರಳಮರಳ ತಾ ಹೊರಳಿ ಬೂದಿಯೊಳು
ಮರುಳನಂದದಿ ತಿರುಗಿದರೇನು
ಧಾರುಣಿಯೆಲ್ಲ ಆಳಿದರೇನು ಶ
ರೀರ ಸುಖವನು ಬಿಡಿಸಿದರೇನು |
ಮಾರಜನಕ ಸಿರಿ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನ
ಸಾರ ಮಹಿಮೆಗಳ ತೋರಬಲ್ಲ ಸದ್ಗುರುವಿನ

|| ೨ ||

|| ೩ ||

೧೩. ಗುರುಗಳ ಉಪದೇಶ ಅವಶ್ಯ ಸುಳಾದಿ

ಗುರು ಉಪದೇಶವಿಲ್ಲದ ಜ್ಞಾನ
ಗುರು ಉಪದೇಶವಿಲ್ಲದ ಯೋಗ
ಗುರು ಉಪದೇಶವಿಲ್ಲದ ಕ್ರಿಯೆಗಳು
ಉರಗನ ಉಪವಾಸದಂತೆ ಕಾಣರೋ
ಗುರು ವ್ಯಾಸರಾಯರೆ ಕರುಣದಿಂದೆನಗೆ
ವರಮಹಾಮಂತ್ರಂಗಳ ಉಪದೇಶಿಸಿದರು
ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನೆ ಪರನೆಂದರುಹಿ
ದುರಿತ ಭಯವನೆಲ್ಲ ಪರಿಹರಿಸಿದರಾಗಿ
ಜೊತೆ

ಗುರು ವ್ಯಾಸರಾಯರ ಚರಣವೆನಗೆ ಗತಿ
ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನೆ ಅರಿತೆ ಇವರಿಂದ

೧೪. ಗುರುಕಾರುಣ್ಯದಿಂದಲೆ ಗತಿ ಉಗಾಘೋಗ

ಗುರುಕರುಣವಾಹೋದು ಪರಮ ದುರ್ಲಭವಯ್ಯ
ಪರಿಪರಿ ವ್ರತಗಳಾಚರಿಸಿ ಫಲವೇನು
ಗುರು ಕರುಣವೊಂದಿಲ್ಲದೆ ಗತಿಗೆ ಬೇರುಂಟಿ
ಶರೀರದ ಪುತ್ರ ಮಿತ್ರ ಕಳತ್ರ ಬಾಂಧವರು
ನೆರೆ ಸಲಿಸುವರೆ ಸದ್ಗತಿಗೆ ಸಾಧನವ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ನಿರುತದಿ ಗುರುಪಾದ ನಿಜವಾಗಿ ಮನದಲ್ಲಿ
ಅರಿತು ಭಜಿಸಲು ಅಖಿಳ ಸಂಪದವಿತ್ತು
ಪರಿಸಾಲಿಸುವ ನನ್ನ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ

೧೫. ಗುರುಕರುಣದಿಂದ ಏನು ಸಾಧಿಸುವದು ?

ಕಾಂಬೋಧಿ ರಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ಸಾಧನಕೆ ಬಗೆಗಾಣೆನೆನ್ನ ಬಹುದೆ || ಪಲ್ಲ ||
ಸಾದರದಿ ಗುರುಕರುಣ ತಾ ಪಡೆದ ಬಳಿಕ || ಅನುಪಲ್ಲ ||
ಕಂಡಕಂಡದ್ದೆಲ್ಲ ಕಮಲನಾಭನ ಮೂರ್ತಿ
ಉಂಡು ಉಟ್ಟದ್ದೆಲ್ಲ ವಿಷ್ಣು ಪೂಜೆ
ತಂಡತಂಡದ ನಾರ್ತೆ ವಾರಿಜುಕ್ಷನ ಕೀರ್ತಿ
ಹಿಂಡುಮಾತುಗಳೆಲ್ಲ ಹರಿಯ ನಾಮ || ೧ ||
ನಾಗತ್ಯಪಡುವುದೆ ವಿಧಿನಿಷೇಧಾಚರಣೆ
ರೋಗಾನುಭವವೆಲ್ಲ ಉಗ್ರತಪವು
ಆಗದನರಾಡಿಕೊಂಬುವುದೆ ಆಶೀರ್ವಾದ
ಬೀಗರುಪಚಾರವೇ ಭೂತದಯವು || ೨ ||
ಮೈಮರೆತು ಮಲಗುವುದೆ ಧರಣಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ
ಕೈವೀರಿ ಹೋದದ್ದೆ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣ
ಮೈಮನೋವೃತ್ತಿಗಳೆ ವಿಷಯದಲಿ ಮೈರಾಗ್ಯ
ಹೊಯ್ಯಾಲಿತನನೆಲ್ಲ ಹರಿಯ ವಿಹಾರ || ೩ ||
ಹಿಡಿದ ಹಟ ಪೂರೈಸಲದು ಹರಿಯ ಸಂಕಲ್ಪ
ನಡೆದಾಡುವೋದ್ದೆಲ್ಲ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ
ಬಡತನವು ಬರಲದೇ ಭಗವದ್ಭಜನೆ ಯೋಗ
ಸಡಗರದಲಿಪ್ಪುದೇ ಶ್ರೀಶನಾಚ್ಛೇ || ೪ ||
ಬುದ್ಧಿ ಸಾಲದೆ ಸುಮ್ಮನಿರುವುದೇ ಸಮ್ಮತವು
ಯದೃಚ್ಛಾಲಾಭವೇ ಸುಖವು ಎನಲು
ಮಧ್ವಾಂತರ್ಗತ ಶ್ರೀ ವಿ ಜ ಯ ವಿ ತ್ಮ ಲ ರೇ ಯ
ಹೃದ್ಗತಾರ್ಥವ ತಿಳಿದು ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಳನೆ || ೫ ||

೩. ಭಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಭಕ್ತಮಹಿಮೆ

ದಾಸರೆಲ್ಲರೂ ಅನುಭಾವಮಾರ್ಗದವರು ಅಂದರೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾದಿಗಳು- ಬುದ್ಧಿವಾದಿಗಳಲ್ಲ. ಆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ 'ಭಕ್ತಿಶ್ಚ ತತ್ಸಾಧನಂ' ಅಂದರೆ ಭಕ್ತಿಯೇ ಮುಕ್ತಿಯ ಸಾಧನವೆಂದು ಹೊರಟವರು. ಅನುಭಾವಿಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಿಗಳೂ ಇರಬಲ್ಲರು, ಕರ್ಮಯೋಗಿಗಳೂ ಇರಬಹುದು, ಧ್ಯಾನಮಾರ್ಗಿಗಳೂ ಇರುವುದುಂಟು. ಆದರೆ ಇವರು ಭಕ್ತರು, ಪರಮಾತ್ಮಪ್ರೇಮದಿಂದ ಒತಪೋತರಾಗಿ, ಅವನನ್ನು ಹಾಡಿ ಹರಸಿ ಅವನಲ್ಲಿ ಲೀನರಾದವರು. ಆದುದರಿಂದ ಅವರು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಭಕ್ತರನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿರುವರು.

ನಿರ್ಹೇತುಕವಾದ ಪರಮಾತ್ಮಪ್ರೀತಿಯೇ ಭಕ್ತಿಯೆನಿಸುವದು. ಅದು ಒಮ್ಮೆ ನವವಿಧ, ಒಮ್ಮೆ ಪಂಚವಿಧ, ಒಮ್ಮೆ ದ್ವಿವಿಧ ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಭಕ್ತಿ ಎಂಬ ಭಾವವೊಂದನ್ನೇ ಅನ್ವಯಿಸಿ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವೆವು. ಹಾಗೂ ಆ ಬಗ್ಗೆ ದಾಸರ ವಿಚಾರಗಳೇನಿರುವವೆಂಬದನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆವು.

ಸಾಧಕರು ಮುಕ್ತಿಯ ಬೆನ್ನುಬೀಳದೆ ಭಕ್ತಿಯೊಂದನ್ನನುಸರಿಸಿದರೆ ಮುಕ್ತಿಯು ತಾನೇ ಆಳವಡುವುದು ಎಂದು ದಾಸರು ಸಿದ್ಧಾಂತಮಾಡಿರುವರು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಮುಕ್ತಿಯು ಬೇಡ, ಭಕ್ತಿಯೇ ಬೇಕು, ಭಕ್ತಿಯೇ ಸಾಕು ಎಂದು ಹಲವೆಡೆಗೆ ಹೇಳಿರುವರು. ಭಗವತ್ತ್ರೇಮಾನಂದದಲ್ಲಿ ನಲಿದಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಮುಕ್ತಿಗಿಂತ ಸುಖಕರವೆಂದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು. ಆದುದರಿಂದ ಭಕ್ತಿಯೇ ಮುಕ್ತಿಯ ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನವೆಂದು ಅವರು ಸಾರಿರುವರು. ತಮ್ಮ ಭಕ್ತಿಸುಳಾದಿಯಲ್ಲಿ ವಿಜಯದಾಸರು 'ಭಕ್ತಿಯೆ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಚಿಂತೆಯ ಮಾಡು, ಮುಕ್ತಿದಾಯಕ ದೇವ ವಿಜಯ ವಿಠಲ ಒಲವ' ಎಂದು ಹೇಳಿರುವರು.

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

‘ಮುಕ್ತಿಯ ಬಯಸುವೆಗೆ’ ಎನೇನು ಬೇಕು ಎಂದು ವಿವರಿಸುವಾಗ ‘ಭಕ್ತಿಬೇಕು, ವಿರಕ್ತಿಬೇಕು, ಶಕ್ತಿಬೇಕು’ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವರು. ಜ್ಞಾನದಿಂದಲೇ ಮೋಕ್ಷ ಎಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಸತ್ಯವಿದ್ದರೂ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದಿಂದ ಸಾಗಿದವನಿಗೆ ಜ್ಞಾನವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗೇ ತೀರುವುದು ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ‘ಘನ ಜ್ಞಾನ ವುಟ್ಟುವುದು, ಅನಿಮಿಷೇಶನ ಪ್ರೀತಿ ದಿನದಿನಕೆ ವೆಗ್ಗಳವಾಗುವುದು’ ಎಂದು ಪುರಂದರದಾಸರು ದಾಸಸುಳಾದಿಯಲ್ಲಿ ಆಶ್ವಾಸನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ‘ಭಕ್ತುತಿಯಿಲ್ಲವೊ ಅದರ ಹೊರತು ಮುಕ್ತಿಯಿಲ್ಲವೊ’ ಎಂದು ವಿಜಯದಾಸರು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿರುವರು.

ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷವನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ದಾಸರು ಭಕ್ತರ ಆನಂದಪರವಶತೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವರು. ಪರಮಾತ್ಮ ಪ್ರೇಮೋದ್ರೇಕವೇ ಭಕ್ತಿ ಎನಿಸುವುದರಿಂದ ಆ ಭಾವವು ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದಾಗ ‘ತನುವುಬಿಟ್ಟು ರೋಮಾಂಚನಾನಂದ ಬಾಷ್ಟಗಳು’ ಸೂಸುವವು. ಪುರಂದರ ದಾಸರ ಭಕ್ತಿಪರವಶತೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವಾಗ ‘ಎರಡು ಕಂಗಳ ಧಾರೆ ಸುರಿಯೆ ಪುಳಕೋತ್ಸವದಿ ಕೊರಳುಬಿಟ್ಟು ತೊದಲುನುಡಿ ಮೈಸ್ಮರಣೆ ಹಾರೆ ಶ್ರೀಹರಿ ಹರೀ ಹರಿಯೆಂದು ಹರಿದಾಡುತಿರಲಾಗ ಸುರರು ಶಿರವನೆ ತೂಗಲು’ ಎಂದು ವಿಜಯದಾಸರು ನುಡಿದಿರುವರು. ಅಂದಬಳಿಕ ಮುಂದೆ ಮುಕ್ತಿ ಬರಲಿ ಬಿಡಲಿ, ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ಆನಂದೋತ್ಸವ ನಿತ್ಯ ಮಂಗಳಗಳೇ ಭಕ್ತನಿಗೆ ಪರಮಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವು.

ಭಕ್ತಿಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೊಗಳಿದಂತೆಯೇ ದಾಸರು ಭಕ್ತರ ಮಹಿಮಾತಿಶಯವನ್ನು ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿರುವರು. ಮುಕ್ತುತಿಗಿಂತ ಭಕ್ತುತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತೆ ಹರಿಗಿಂತ ಹರಿದಾಸ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಅವರು ಹಿಂಜರಿದಿಲ್ಲ. ಭಕ್ತ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಮಾನಾರ್ಥವಾಗಿ ಹರಿಶರಣ, ಹರಿದಾಸ, ದಾಸ, ಸಂತ, ಭಾಗವತ ಎಂಬ ಮುಂತಾದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಅವರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವರು. ನನ್ನನ್ನು ಮುಕ್ತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡದೆ ಭಕ್ತನನ್ನಾಗಿಡು, ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ನನಗೆ ಪರಮಸಂತೋಷ ಎಂದು ಅನೇಕ ದಾಸರು ಹೇಳಿರುವರು.

ನಿರ್ಹೇತುಕಪ್ರೇಮದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾಗಿ ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಅರ್ಪಣಮಾಡಿ ಕೇವಲ ‘ದಾಸೋಹಂ’ ಎಂಬ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಆಚರಿಸುವವನೆ ಪರಮ ಭಕ್ತನು. ‘ಮನ ಮೊದಲಾದ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ಅವನ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಪಾದದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೀರ್ತನೆಗೈಯೊ ಮನವೆ, ನಿನಗೆ ಮುಖ್ಯಗತಿಗೆ ಸಾಧನವೆಂದು ಸಾರಿದೆ' ಎಂದು ದಾಸದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪುರಂದರದಾಸರು ವರ್ಣಿಸಿರುವರು. ಇಂಥವರು ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ, ಇಂಥ 'ಹರಿಶರಣರ ಪಾದ ಸರಸಿಬಯುಗಳದ ಪರಮಪಾವನವಾದ ರಜವು' ಬಿದ್ದರೆ ಮನೆ ಪಾವನವಾಗುವದು. ಇಂಥ 'ದಾಸದಾಸರ ಮನೆಯ ದಾಸಿಯ ಮಗ ನಾನು' ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಕನಕದಾಸರು ಒಳ್ಳೆ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ತಾಳಿರುವರು. ಇದೇ ಮಾತನ್ನು 'ನಿನ್ನ ಭಜಿಪ ಭಕ್ತರ ಮನೆಯ ಆಳಿನಾಳಿನ ದಾಸ ಅಡಿದಾಸ ನಾನಯ್ಯ' ಎಂದು ಅವರು ಉಸಿರಿರುವರು. ಸತ್ಸಂಗವನ್ನು, ದಾಸರ ಸಂಗವನ್ನು ದಾಸರು ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ಪುನಃಪುನಃ ವರ್ಣಿಸಿರುವರು. 'ಹೇ ಮನುಜ, ಕೇಶವ ನೊಲುಮೆಯು ಆಗುವತನಕ ಹರಿದಾಸರೊಳಿರುತಿರು' ಎಂದು ಕನಕದಾಸರು ಸಾಧನವನ್ನು ಹೇಳಿರುವರು. 'ನಿನ್ನ ಮಲಗುಣ ಕೊಂಡಾಡಿ ಹಿಗ್ಗುವ ಭಾಗವತರೊಡನೆ ಅಡಿಸೆನ್ನನು ಜನುಮಜನುಮಗಳಲ್ಲಿ ಮರೆಯದಲೆ' ಎಂದು ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು ದೇವರನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡಿರುವರು. ಸಂತರ ವಚನಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ನಡೆಯಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಗೋಪಾಲದಾಸರು 'ಸಂತರ ವಚನಕ್ಕೆ ಸಂಶಯ ತಿಳಿಯದೆ ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗುವುದು ನಗುತ ನೀನು' ಎಂದಿರುವರು.

ದಾಸರು ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಡೆಯದೆ ಭಕ್ತರು ನರರಲ್ಲ, ದೇವರು ಎಂದು ಉಸಿರಿರುವರು. 'ಶಾರಿಯ ಶರಣರ ನರರೆನ್ನಬಹುದೇ' ಎಂದು ಪುರಂದರ ದಾಸರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿರುವರು. ಇದಕ್ಕೂ ಮುಂದೆಹೋಗಿ ದಾಸರು ದೇವರಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠರು, ಬಲ್ಲಿದರು ಎಂದು ಹಲವರು ಬಣ್ಣಿಸಿರುವರು. 'ನೀನೇ ಭಕ್ತರಾಧೀನನಾದ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ದಾಸರೇ ಬಲ್ಲಿದರು' ಎಂದು ಪುರಂದರ ದಾಸರು ಹಾಡಿರುವರು. ನಿನಗಿಂತ ನಿನ್ನ ದಾಸರು ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಂಬಳಿಕೆ ಅವರಿಗೇ ನಾನು ಅಂಜುವೆನು, 'ನಿನಗಿಂತ ಭಕ್ತುತಿ ನಿನ್ನವರಲ್ಲಿ ಕೊಡು ಎನಗೆ' ಎಂದು ವಿಜಯದಾಸರು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿರುವರು.

ದುಃಖಸಾಗರದೊಳಗಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಮುಕ್ತನಾಗಲು ದಾಸನಾಗುವುದೇ ಉತ್ತಮಮಾರ್ಗವೆಂದು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದಾಸರು ಹೇಳಿರುವರು. 'ದಾಸನ್ನ ಮಾಡಿಕೊ ಎನ್ನ' ಎಂದು ಪುರಂದರದಾಸರು ಬೇಡಿಕೊಂಡಿರುವರು. 'ನಾನು ನಿನ್ನ ದಾಸನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಯು' ಎಂದು ಕನಕದಾಸರು

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ದೇವರಿಗೆ ಮೊರೆಯಿಟ್ಟಿರುವರು. 'ದಾಸನಾಗೋ ಭವಪಾಶನೀಗೋ' ಎಂದು ಅವರೇ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆಗೆ ಹೇಳಿರುವರು. ದಾಸಮಾರ್ಗವು ಸುಲಭ, ಸರಳ, ಹಾಗೂ ನಿಶ್ಚಿತ ಎಂದು ಹರಿಶರಣರ ಹೇಳಿಕೆ. 'ಹರಿಯ ಪರಮಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಜಿಸ ನರನು ಮುಕ್ತನಲ್ಲವೆ, ಭವದಿ ಮುಕ್ತನಲ್ಲವೆ,' ಎಂದು ಜಗನ್ನಾಥ ದಾಸರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿರುವರು.

ಪೂರ್ಣಸ್ಥಿತಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದ ಭಕ್ತನು ಹೇಗಿರುವನು ಎಂಬುದನ್ನು ಹಲವು ದಾಸರು ಬಣ್ಣಿಸಿರುವರು. ಆ ವರ್ಣನೆಗೂ ಸಿದ್ಧವುರುಷರ ವರ್ಣನೆಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಪೂರ್ಣಾರ್ಪಣಮಾಡಿದ ಭಕ್ತಶ್ರೇಷ್ಠನಿಗೂ ಸಿದ್ಧನಿಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುವ ಬಗೆಯಾವುದು ?

೧೬. ಮುಕುತಿಗಿಂತ ಭಕ್ತುತಿ ಸುಖವು

ಪೂರ್ವಕಲ್ಯಾಣ ಶಾಗ ಅಟಿತಾಳ

ಭಕ್ತುತಿ ಸುಖವೊ ರಂಗ ಮುಕುತಿ ಸುಖವೊ || ಪಲ್ಲ ||

ಭಕ್ತುತಿ ಸುಖವೊ ಮುಕುತಿ ಸುಖವೊ

ಯುಕುತಿವಂತರೆಲ್ಲ ಹೇಳಿ || ಅನುಪಲ್ಲ ||

ಭಕ್ತುತಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಲ್ಹಾದ | ಮುಕುತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ

ಮುಕುತಿಬೇಡಿದ ಧ್ರುವರಾಯ | ಯುಕುತಿಯಿಂದ ಹರಿಯಕಂಡ || ೧ ||

ಭಕ್ತುತಿನಾಡಿದ ಅಜಾಮಿಳನು | ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹರಿಯಕಂಡ

ಮುಕುತಿ ಬೇಡಿದ ಕರಿರಾಜ | ದುರಿತಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ || ೨ ||

ಭಕ್ತುತಿ ಮುಕುತಿದಾತ ನಮ್ಮ | ಲಕುಮಿಯರಸ ನಿ ಜ ಯ ನಿ ತ ಲ

ಶಕುತನೆನುತ ತಿಳಿದು ನಿತ್ಯ | ಭಕ್ತುತಿಯಿಂದ ಭಜನೆಮಾಡಿರೊ || ೩ ||

೧೭. ಭಕ್ತುತಿಯಿಂದ ಮುಕುತಿ

ಧನ್ಯಾಸಿ ಶಾಗ ಅಟಿತಾಳ

ಭಕ್ತುತಿಯ ಪಾಲಿಸು ಜೀಯಾ ಮುಂದೆ || ಪಲ್ಲ ||

ಮುಕುತಿಗೊಡವೆ ಯಾಕೆ ನೀನೊಲಿದ ಮೇಲೆ || ಅನುಪಲ್ಲ ||

ತನುವೆ ನಿನ್ನಾಧೀನವೆನಿಸು, ಇದು

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಅನುದಿನ ಕೊಡು ಏಕಪ್ರಕಾರ ಮನಸು
 ಧನ ಒಡನೆಯು ಕಂಡ ಕನಸು, ಎಂದು
 ಎನಗೆ ತೋರಲಿ ನಿತ್ಯ ನಿನ್ನಂಘ್ರಿ ನೆನಸು || ೧ ||
 ತತ್ತ್ವದ ಮತದೊಳಗಿರಿಸು, ಪುಸಿ
 ಉತ್ತರ ಮತವೆಂದು ಮಾರ್ಗವ ಮೆರೆಸು
 ಉತ್ತಮರೊಳಗೆನ್ನಿರಿಸು, ಭವ
 ಒತ್ತುವ ನಿನ್ನ ನಾಮಾಮೃತ ಸುರಿಸು || ೨ ||
 ಶ್ರವಣಮನನ ಧ್ಯಾನವೀಯೊ, ಎನ್ನ
 ಅವಗುಣವೆಣಿಸದೆ ಕರುಣಾಳು ಕಾಯೊ
 ಅವಸಾನದಲಿ ನೀನೆಗತಿಯೊ, ತ್ರೈ
 ಭುವನೇಶ ವಿ ಜ ಯ ವಿ ತ್ಥ ಲ ನೀ ದೊರೆಯೊ || ೩ ||

೧೮. ನಿಶ್ಚಲಭಕ್ತಿಯು ಮುಕ್ತಿಕೊಡುವದು

ಕಾಂಬೋಧಿ ಶಾಗ ಝಂಪೆ ತಾಳ

ಯಾರೆತ್ತ ಪೋದರೇನು ಉರೆತ್ತ ಬೆಂದರೇನು |
 ಪೂರ್ವಪ್ರಾಪ್ತಿ ತನಗಲ್ಲದುಂಟೆ ಮನವೇ || ಪಲ್ಲ ||
 ಹಗಲೆ ತಾರಕೆಗಳು ಹಾರಿ ಅಡಿದರೇನು |
 ಬೈಗು ಭಾಸ್ಕರ ಮೂಡಿ ಬೆಳಗಾದರೇನು ||
 ಹಗೆಯವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಗರಣಾದರೆ ಏನು |
 ನಿಗಮಗೋಚರನಂಘ್ರಿ ನೆನೆ ಕಂಡ್ಯಾ ಮನವೇ || ೧ ||
 ಬಿಂಡು ಮುಳುಗಿದರೇನು ಗುಂಡು ತೇಲಿದರೇನು |
 ಭಂಡ ನಾಲಿಗೆ ಎರಡು ತುಂಡಾದರೇನು ||
 ಉಂಡಮನೆಗೆರಡೆನಿಪನುರಿದು ಬಿದ್ದರೆ ಏನು |
 ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನ್ನ ನೆನೆ ಕಂಡ್ಯಾ ಮನವೇ || ೨ ||
 ವೆಚ್ಚಕಿಲ್ಲದ ಹಣವು ವ್ಯರ್ಥವಾದರೆ ಏನು |
 ಮಚ್ಚರಿಸುವರೆಲ್ಲ ಮಡಿದರೇನು ||
 ಅಚ್ಯುತಾನಂತ ಶ್ರೀ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ್ಥ ಲ ನ |
 ನಿಶ್ಚಲ ಭಕ್ತಿಯಿಂ ನೆನೆ ಕಂಡ್ಯಾ ಮನವೇ || ೩ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೧೯. ಹರಿಭಕ್ತಿನೂಡುವಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲ

ಸುಳಾದಿ ಮಠ್ಯತಾಳ

ಹರಿನಾಮ ಹರಿಪಾದ ತೀರಥವಿರಲು

ಹರಿದಿನ ಹರಿದಾಸರ ಪಾದರಜವಿರಲು

ದುರಿತದ ಭಯವ್ಯಾಕೆ ನರಕದ ಭೀತ್ಯಾಕೆ

ಹರಿದಿನ ಹರಿದಾಸರ ಪಾದರಜವಿರಲು |

ದುರಿತದ ಭಯವೆ ಕೇಸರಿಯ ಇಕ್ಕೆಯೊಳಿದ್ದವಗೆ

ಕರಿಯ ಭಯವುಂಟೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ದಾಸರ ಸಂಗವಿರಲು

ದುರಿತ ತಿಮಿರಕ್ಕೆ ತರಣೆ ತಾನಲ್ಲವೆ ||

೨೦. ನಮನಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತಿ

ಸುಳಾದಿ ಅಟಿತಾಳ

ಸಾಂಕೇತವಾಗಲಿ ಪರಿಹಾಸ್ಯವಾಗಲಿ

ಅಣಕದಿಂದಾಗಲಿ ಡಂಭದಿಂದಾಗಲಿ

ಎದ್ದಾಗಲಿ ಮತ್ತೆ ಬಿದ್ದಾಗಲಿ

ನಮೋ ನಮೋ ನಮೋ ಸಿರಿಕೃಷ್ಣ ಎಂಬ ಘೋಷ

ಮುಕುತಿ ಕನ್ನಿಕೆಯ ಮದುವೆಯ ವಾದ್ಯಘೋಷ |

೨೧. ವಿವಿಧಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಫಲ

ಸುಳಾದಿ ಧ್ರುವತಾಳ

ಹರಿಚರಿತೆ ಶ್ರವಣ ದುರಿತಕುಚ್ಚಾಟನಂ

ಹರಿನಾಮ ಕೀರ್ತನ ಭವರೋಗಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಾಪಧಂ

ಹರಿಚರಣ ಸ್ಮರಣ ಮುಕ್ತ್ಯಾಂಗನೆಗಾಕರುಷಣಂ

ಹರಿಪಾದಸೇವನ ಅನಂತ ಫಲ ಸಾಧನಂ

ಇಂತೆಂಬೊದೊಂದು ಪೇರ್ಮೆಯ ಹರಿಸೇನೆ ಫಲರೂಪ

ಶ್ರವಣವೆ ಶುಭದ ಬೆಳಗು, ಕೀರ್ತನೆಯ ಲೇಸಿನ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ

ಸ್ಮರಣವೆಚ್ಚ ಸುಖನೆಂಬುದನುಭವ ಸಿದ್ಧಿ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದಸೇವೆ ಮುಕ್ತಿ ಕನ್ಯಾಸೇರುವೆ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೨೨. ಹರಿಚರಣರ ಆಗಮನ

ಉಗಾಭೋಗ

ಹರಿಶರಣರು ಎನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ಪಾವನ್ನವಾಗೋದು
ಹರಿಶರಣರು ಎನ್ನ ಕೂಡೆ ಮಾತಾಡಿದರೆ ತನುತಾಪಹೋಗೋದು
ಹರಿಶರಣರು ಎನ್ನ ಮನೆಯೊಳಗುಂಡರೆ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಕುಲ

ಪಾವನವಾಗೋದು

ಹರಿ ಎನ್ನನಗಲದಿರೊ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ

೨೩. ನಾನು ದಾಸರದಾಸ

ಕಾಂಬೋದಿ ಶಾಗ ಝಂಪೆತಾಳ

ದಾಸದಾಸರ ಮನೆಯ ದಾಸಿಯರ ಮಗ ನಾನು
ಸಾಸಿರನಾಮದೊಡೆಯ ರಂಗಯ್ಯನ ಮನೆಯ || ಪಲ್ಲ ||
ಶಂಕುದಾಸರ ಮನೆಯ ಮಂಕುದಾಸನು ನಾನು
ಮಂಕುದಾಸನು ನಾನು ಮರುಳುದಾಸ
ಸಂಕೀರ್ತನೆಯ ಮಾಡಿ ನೆನೆವ ಭಕ್ತರ ಮನೆಯ
ಬಿಂಕದಿ ಬಾಗಿಲ ಕಾಯ್ದ ಬಡ ದಾಸ ನಾನಯ್ಯ || ೧ ||
ಕಾಳಿದಾಸರ ಮನೆಯ ಕೀಳುದಾಸ ನಾನಯ್ಯ
ಅಳುದಾಸನು ನಾನು ಮೂಳದಾಸ
ಫಾಲಾಕ್ಷಸಖ ನಿನ್ನ ಭಜಿಪ ಭಕ್ತರ ಮನೆಯ
ಅಳಿನಾಳಿನ ದಾಸ ಅಡಿದಾಸ ನಾನಯ್ಯ || ೨ ||
ಹಲವು ದಾಸರ ಮನೆಯ ಹೊಲಿದಾಸ ನಾನಯ್ಯ
ಕುಲವಿಲ್ಲದ ದಾಸ ಕುರುಬದಾಸ
ಭಲದಿ ನಿನ್ನ ಭಜಿಸುವರ ಮನೆಯ ಮಾಡಿಗ ದಾಸ
ಸಲೆ ಮುಕ್ತಿ ಸಲ್ಲಿಸೆನ್ನೊಡೆಯ ಕೇಶವನೆ || ೩ ||

೨೪. ದಾಸನನ್ನು ಕಾಯಬೇಕು

ಮುಖಾರಿ ಶಾಗ ಝಂಪೆತಾಳ

ಹೂವ ತರುವರ ಮನೆಗೆ ಹುಲ್ಲ ತರುವೆ || ಪಲ್ಲ ||
ಳವ ಪರಿಯಲಿ ಕಾಯೊ ದೇವ ಚಿನ್ನಯನೆ || ಅನುಪಲ್ಲ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಈರೇಳು ಜನುಮದಿಂ ದಾಸನಾಗಿಹೆ ನಾನು

ಸೇರಿದೆನೊ ತವಶರಣರ ಸೇವೆಗೆ

ಘೋರದುರಿತಗಳೆಂಬ ವಾರಿಧಿಯ ಬತ್ತಿಸಿ

ನಾರಸಿಂಹನೆ ಕಾಯೊ ಕುಲಸ್ವಾಮಿ

|| ೧ ||

ರಂಗನಾಥನೆ ನಿನ್ನ ಡಿಂಗರಿಗನೋ ನಾನು

ಡಂಗುರವ ಹೊಯಿಸಯ್ಯ ದಾಸನೆಂದು

ಭಂಗಪಡಿಸದೆ ನೀನು ಶರಣರೊಳಗಿಂಬಿಟ್ಟು

ಗಂಗೆ ಜನಕನೆ ಕಾಯೊ ಚರಣಕ್ಕೆ ಶರಣು

|| ೨ ||

ಎಷ್ಟು ಮಾಡಲು ನಿನ್ನ ಬಂಟನೋ ವೈಷ್ಣವರ

ಹುಟ್ಟಿದಾಸಿಯ ಮಗನೊ ಪರದೇಶಿಯೋ

ಸೃಷ್ಟಿಗೊಡೆಯನೆ ನೆಲೆಯಾದಿಕೇಶವನೆ ಕೈ

ಬಿಟ್ಟೆಯಾದರೆ ನಿನೆಗೆ ಹರಿದಾಸರಾಣೆ

|| ೩ ||

೨೫. ಭಕ್ತನು ಹೇಗಿರುವನು ?

ಉಗಾಭೋಗ

ಕಂಗಳು ಚೆಲುವನು ನೋಡಿ ಕರ್ಣಂ | ಗಳು ವಾರುತೆಯ ಕೇಳಿ

ಹಿಂಗದೆ ನಾನುವ ವದನದಿ ಸವಿಯುತ್ತ ಪ-

ದಂಗಳ ಮನದಿ ನೆನೆನೆನೆದು ರೋ-

ಮಂಗಳು ಪುಳಕಿತನಾಗಿ ಲೋ

ಕಂಗಳ ಕಡಲೊಳು ಮುಳುಗಿ ಮೈಯ್ಯುಬ್ಬಿ ಕೊಬ್ಬುತ್ತ

ಅಂಗವ ಮರೆದಾನಂದದಿ

ರಂಗಾ ಎನುತಿದ್ದರೆ ಸಾಲದೆ

ಮಂಗಳ ಜಯವನ್ನ ಕರುಣಿಸೊ ಮತ್ತೊಂದು

ಸಂಗವನೊಲ್ಲೆನೊ ಸಿರಿಕೃಷ್ಣ ರಾಯ |

೨೬. ನಿಜದಾಸರು ಯಾರು ?

ಮುಖಾರಿರಾಗ ಝಂಪಿತಾಳ

ದಾಸರೆಂದರೆ ಪುರಂದರದಾಸರೈಯ || ಪಲ್ಲ ||

ವಾಸುದೇವ ಕೃಷ್ಣ ನ್ನ ಸೂಸಿ ಪೂಜಿಸುವ || ಅನುಪಲ್ಲ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಗ್ರಾಸಕಿಲ್ಲದೆ ಪೋಗಿ ಪರರ ಮನೆಗಳ ಪೊಕ್ಕು

ದಾಸನೆಂದು ತುಲಸಿನಾಲೆ ಧರಿಸಿ

ಬೇಸರಿಲ್ಲದೆ ಅವರ ಕಾಡಿಬೇಡಿ ಬಳಲಿಸುತ

ಕಾಸುಗಳಿಸುವ ಪುರುಷನವ ದಾಸನೇ

|| ೧ ||

ಡಂಭಕದಿ ಹರಿಸ್ಸರಣೆನಾಡಿ ಜನರಾಮುಂದೆ

ಸಂಭ್ರಮದಿ ತಾನುಂಬ ಊಟ ಬಯಸಿ

ಅಂಬುಜೋದ್ಭವ ಪಿತನ ಆಗಮಗಳರಿಯದಲಿ

ತಂಬೂರಿ ಮೀಟಲವ ಹರಿದಾಸನೇ

|| ೨ ||

ಯಾಯಿನಾರವ ಮಾಡಿ ವಿಪ್ರರಿಗೆ ಮೃಷ್ಣಾನ್ನ

ಪ್ರಿಯದಲಿ ತಾನೊಂದು ಕೊಡದ ಲೋಭಿ

ಮಾಯಸಂಸಾರದಲಿ ಮಮತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಟ್ಟು

ಗಾಯನವ ಮಾಡಲವ ದಾಸನೇನೈಯ

|| ೩ ||

ಪಾಠಕನ ತೆರದಿ ಪದಗಳನೆ ತಾ ಬೊಗಳಿ

ಕೂಟಜನರ ಮನವ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿ

ಗೂಟನಾಮಗಳಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಿಯ ತಾನೆನುತ

ತೂಟಕವ ಮಾಡಲವ ದಾಸನೇನೈಯ

|| ೪ ||

ನೀತಿಯೆಲ್ಲವನರಿತು ನಿಗಮವೇದ್ಯನ ನಿತ್ಯ

ವಾತಸುತನಲ್ಲಿಹನ ವರ್ಣಿಸುತಲಿ

ಗೀತನರ್ತನದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನ್ನ ಪೂಜಿಸುವ

ಪೂತಾತ್ಮ ಪುರಂದರದಾಸರಿವರೈಯ

|| ೫ ||

೨೭. ಭಕ್ತರ ಗುಣವಿಶೇಷಗಳು

ಕಾಂಬೋದಿರಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ಬೂದಿಮುಚ್ಚಿದ ಕೆಂಡದಂತಿಪ್ಪರು || ಪಲ್ಲ ||

ಈ ಧರೆಯ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀಹರಿಭಕ್ತಜನರು || ಅನುಪಲ್ಲ ||

ಅಂಗನೋಡಲು ಅಷ್ಟಾವಕ್ರವಾಗಿಪ್ಪರು

ಕಂಗಳಿಂದಲಿ ನೋಡೆ ಘೋರತರರು

ಮಂಗಳಾಂಗನ ಅಂತರಂಗದಲಿ ಭಜಿಸುತ್ತ

ಹಿಂಗದೆ ಸಂತಜನಸಂಗದೊಳಹರು

|| ೧ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ನಾಡ ಜನರುಗಳಂತೆ ನಡೆಯರು ನುಡಿಯರು
 ಕೂಡರು ಕುಟಿಲ ಜನಸಂಘದಲ್ಲಿ
 ಚಾಡಿಹುದ್ದವಹೇಳಿ ಒಡಲ ತುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳರು
 ರೂಢಿಯೊಳಗೆಂದೆಂದು ಗೂಢನಾಗಿಹರು || ೨ ||
 ಡಂಭಕತನದಿಂದ ಗೊಂಬೆನೆರಹಿಕೊಂಡು
 ಡೊಂಬಕುಣಿತದಂತೆ ಕುಣಿದಾಡರು
 ಹಂಬಲಂಗಳಬಿಟ್ಟು ಹರುಷವುಳ್ಳವರಾಗಿ
 ಬಿಂಬಮೂರುತಿಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿಹರು || ೩ ||
 ಶತ್ರುಮಿತ್ರರುಗಳ ಸಮನಾಗಿ ಎಣಿಸುವರು
 ಪುತ್ರಮಿತ್ರಭ್ರಾತೃಗಳನೆಚ್ಚರು
 ಯಾತ್ರೇ ತೀರ್ಥಂಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತ ಶ್ರೀಹರಿಯ
 ಸ್ತೋತ್ರಗಳ ಮಾಡಿ ಸಾಧನೆಮಾಡಿಕೊಂಬುವರು || ೪ ||
 ಕಷ್ಟ ಸೌಖ್ಯಂಗಳನು ಕರಿವರದಗರ್ವಿಪರು
 ಇಟ್ಟು ತೊಟ್ಟಿದ್ದು ಹರಿಕೊಟ್ಟನೆಂಬುವರು
 ಸೃಷ್ಟೀಶ ಸಿ ರಿ ವಿ ಜ ಯ ವಿ ತ್ಥ ಲ ನ ಪದಪದ್ಮಾ
 ಮಂಟ್ಟಿ ಭಜಿಸಿ ಮಂಕ್ತಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಪಡೆಯುವರು || ೫ ||

೨೮. ಭಕ್ತರು ಸಿದ್ಧಪುರುಷರು

ಪೀಲುಪಾಗ ಆದಿತಾಳ

ರಂಗ ನಿನ್ನ ಕೊಂಡಾಡುವ ಮಂಗಳಾತ್ಮರ
 ಸಂಗಸುಖವಿತ್ತು ಕಾಯೋ ಕರುಣಾಸಾಗರ || ಪಲ್ಲ ||
 ಅರಿಯರೊ ನೀನಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯದೈವರ
 ಮರೆಯರೊ ನೀನಾಡಿದೆ ಅನಿಮಿತ್ತೋಪಕಾರ
 ತೊರೆಯರೊ ನಿನ್ನಂಭ್ರಿಸೇನೆ ಪ್ರತಿವಾಸರ
 ಅರಿಯರೊ ಪರತತ್ವವಲ್ಲದೆ ಇತರ ವಿಚಾರ || ೧ ||
 ಮೂಕಬಧಿರರಂತಿಪ್ಪರೊ ನೋಳ್ವಜನಕೆ
 ಕಾಕು ಯುಕ್ತುತಿಗಳನವರು ತಾರರೋ ಮನಕೆ
 ಸ್ವೀಕರಿಸರನರ್ಪಿತವೊಂದು ಕಾಲಕೆ
 ಆ ಕೈವಲ್ಯಭೋಗಸುಖ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕೆ || ೨ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಜಯಾಜಯ ಲಾಭಾಲಾಭ ಮಾನಾಪಮಾನ
 ಭಯಾಭಯ ಸುಖದುಃಖ ಲೋಪ್ಪಕಾಂಚನ
 ಪ್ರಿಯಾಪ್ರಿಯ ನಿಂದಾಸ್ತುತಿಗಳನುದಿನ
 ಶ್ರೀಯರಸ ಚಿಂತಿಸುವರೋ ನಿನ್ನ ಅಧೀನ || ೩ ||
 ಈಶಿತವ್ಯರೆಂತಿಪ್ಪರೇಕಾಂತ ಭಕ್ತರು
 ದೇಶಕಾಲೋಚಿತ ಧರ್ಮಕರ್ಮಸಕ್ತರು
 ಆಶಾಕ್ರೋಧ ಲೋಭಮೋಹಪಾಶಮುಕ್ತರು
 ಈಸು ಜನರೇ ಶಾಪಾನುಗ್ರಹಶಕ್ತರು || ೪ ||
 ಕಂಡಕಂಡಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವರೂಪ ಕಾಂಬರು
 ಉಂಡು ಉಣಿಸಿದ್ದೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಯಜ್ಞವೆಂಬರು
 ಬಂಡುಣಿಯಂದದಿ ನಾಮಾಮೃತವನುಂಬರು
 ಹೆಂಡಿರುಮಕ್ಕಳು ನಿನ್ನ ತೊಂಡಿರೆಂಬರು || ೫ ||
 ಬಿಡರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಧರ್ಮಗಳೇನುಬಂದರು
 ಬಡರು ದೈನ್ಯ ಒಬ್ಬರಿಗು ಲೋಕವಂದ್ಯರು
 ಪಿಡಿಯರು ನಿನ್ನ ದ್ವೇಷಿಗಳಿಂದೇನು ಬಂದರು
 ಕೊಡುವರು ಬೇಡಿದಿಷ್ಟಾರ್ಥ ನಿತ್ಯಾನಂದರು || ೬ ||
 ನಗುವರೊ ರೋದಿಸುವರೊ ನಾಟ್ಯಮಾಡೋರೋ
 ಬಗೆಯರೊ ಬಡತನಭಾಗ್ಯ ಭಾಗವತರು
 ತೆಗೆಯರೊ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮನವೊಮ್ಮೆಯಾದರು
 ಜ ಗ ನ್ನಾ ಥ ವಿ ಠ ಲ ನಿನ್ನವರೇನು ಧನ್ಯರೋ || ೭ ||

೨೯. ಭಕ್ತನಿಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲ

ಪೂರ್ವಿ ರಾಗ ಅಟತಾಳ

ನಾ ನಿನ್ನ ಧ್ಯಾನದೊಳಿರಲು ಮಿಕ್ಕ
 ಮಾನವರೇನು ಮಾಡುವರೊ ಗೋಪಾಲಾ || ಪ ||
 ಮತ್ತರಿಸಿದರೇನು ಮಾಡಲಾಪರು ಎನ್ನ
 ಅಚ್ಯುತಾನಂತನ ಕೃಪೆಯಿರಲು ||
 ನಿಚ್ಚದಲಿ ನಿನ್ನ ನಾಮವ ಜಪಿಸಲು
 ಕಿಚ್ಚಿಗೆ ಇರುವೆ ಮುತ್ತುವದೆ ಪೇಳಿಲೊ ರಂಗ || ೧ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಧಾಳಿ ಕುದುರೆ ನೈಯಾರದಿ ಕುಣಿಯಲು

ಧೂಳು ರವಿಯ ಮೇಲೆ ಮುಸುಕುವದೆ ||

ತಾಳಿದವರಿಗೆ ವಿರುದ್ಧ ಲೋಕದೊಳುಂಟೆ

ಗಾಳಿಗೆ ಗಿರಿ ನಡುಗುವದೆ ಪೇಳೆಲೊ ರಂಗ

|| ೨ ||

ಕನ್ನಡಿಯೊಳಗಣ ಗಂಟೆ ಕಂಡು ಕಳ್ಳ

ಕನ್ನವಿಕ್ಕಲವನ ವಶವಹುದೇ ||

ನಿನ್ನ ನಂಬಲು ಮುದ್ದು ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ

ಚಿನ್ನಕ್ಕೆ ಪುಟವನಿಟ್ಟಂತೆ ಅಹುದು ರಂಗ

|| ೩ ||

೩೦. ಭಕ್ತರು ನರರಲ್ಲ, ದೇವರು

ಶಾಗ ಕೇದಾರಗೌಳ ರೂಪ ತಾಳ

ನೋಡಿದ್ದೆ ಕಲ್ಪಭೂರುಹರ

ನಾಡೊಳಗಚ್ಚುತ ದಾಸರು ನರರೇ || ಪಲ್ಲ ||

ಕ್ಷೀರಕೂಡಿದ ಜಲವ ನೀರೆನ್ನಬಹುದೇ

ನೀರೊಳುದಿಸಿದ ಮುತ್ತು ನೀರಾಗೋದೆ

ಅರಿದ ಭಾಂಡಮೃತ್ತಿಕೆ ಕೂಡಲರಿವುದೆ

ಶೌರಿಯ ಶರಣರ ನರರೆನ್ನಬಹುದೇ

|| ೧ ||

ಹರಿಗೆರೆದ ನೀರು ತೀರ್ಥವೆನಿಸಿತು, ನರ

ಹರಿವುಂಡ ಚರುವು ಪ್ರಸಾದವಾಯ್ತು

ಹರಿದಾಸರುಗಳೆಂಬ ನಾಮಧಾರಕರನ್ನು

ನರರೆನ್ನಬಹುದೇನೋ ಸುರರಿಗಧಿಕರನ್ನು

|| ೨ ||

ಪರಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುವು ಚರಬ್ರಹ್ಮವೈಷ್ಣವ

ಪರಿಕಿಸಲರಿಯರು ಮತಿಭ್ರಷ್ಟರು

ಧರೆಯೊಳು ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನ ದಾಸರ

ನರರೆಂದವಗೆ ಘೋರ ರೌರವ ನರಕ

|| ೩ ||

೩೧. ಭಕ್ತರೇ ಬಲ್ಲಿದರು

ಪೂರ್ವಕಲ್ಯಾಣ ರಾಗತಾಳ

ನೀನೇ ಬಲ್ಲಿದನೋ ಹರಿ ನಿನ್ನ ದಾಸರು ಬಲ್ಲಿದರೊ || ಪಲ್ಲ ||

ನಾನಾತೆರದಿ ನಿಧಾನಿಸಿ ನೋಡಲು,

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ನೀನೇ ಭಕ್ತರಾಧೀನನಾದ ಮೇಲೆ || ಅನುಪಲ್ಲ ||

ಜಲಜಭವಾಂಡಕೆ ಒಡೆಯನೆಂದೆನಿಸಿ

ಬಲು ಬಲು ದೊಡ್ಡ ವನಹುದಹುದೊ

ಅಲಸದೆ ಹಗಲಿರುಳೆನ್ನದೆ ಅನುದಿನ

ಬಲಿಯ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲ ಕಾಯಿದ ಮೇಲೆ

|| ೧ ||

ಖ್ಯಾತಿಯಿಂದ ಪುರುಹೂತ ಸಹಿತ ಸುರ

ವ್ರಾತವು ನಿನ್ನನು ಓಲೈಸೆ

ಭೂತಳದೊಳು ಸಂಪ್ರೀತಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ

ಪಾರ್ಥನ ರಥಕೆ ಸೂತನಾದ ಮೇಲೆ

|| ೨ ||

ಪರಮಪುರುಷ ಪರಬೊಮ್ಮನೆಂದೆನಿಸಿ

ನಿರುತ ಶ್ರುತಿಯು ಕೊಂಡಾಡಲು, ಪಾಂಡವ

ರರಮನೆ ಅಟ್ಟೊಳಿಗದವನಂದದಿ

ಕರೆಕರೆದಲ್ಲಿಗೆ ಪೋಪುದಾದಮೇಲೆ

|| ೩ ||

ಧುರದಲಿ ಪಣೆಯನೊಡೆದ ಭೀಷ್ಮನ ಸಂ

ಹರಿಪೆನೆಂದು ಚಕ್ರವ ಪಿಡಿಯೆ ಶ್ರೀ

ಹರಿನಿನ್ನ ಕರುಣದ ಕವಚವ ತೊಟ್ಟು ತಾ

ನಿರುವ ಕಾರಣ ಸುಮ್ಮನೆ ತಿರುಗಿದ ಮೇಲೆ

|| ೪ ||

ತರಳನು ಕರೆಯಲು ಭರದಿ ಕಂಭದಿ ಬಂದು

ನರಮ್ಮಗ ರೂಪದಿಂದವನ ಕಾಯ್ದೆ

ವರದಾಯಕ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ್ತ ಲ ನಿನ್ನ

ಸ್ವರಿಪ ಮನದಲಿ ಸೆರೆಸಿಕ್ಕಿದಮೇಲೆ

|| ೫ ||

— — —

೪. ನಾಮಮಹಿಮೆ

ದಾಸರ ಭಕ್ತಿಸಾಧನದಲ್ಲಿ ದೇವರ ನಾಮಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವಿರುವುದು ಸಹಜವು. ಉಳಿದ ಪಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ದಕ್ಕಾಗಿ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುವುದುಂಟು. ಭಕ್ತಿಪಂಥದಲ್ಲಿ ನಾಮವೇ ಮಹಾಮಂತ್ರವು. ನವನಿಧಿ, ಪಂಚನಿಧಿ, ತ್ರಿನಿಧಿ, ಚತುರ್ವಿಧ ಹೀಗೆ ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶೇಷಗಳಿಗನುಸರಿಸಿ ವಿಧಗಳು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಅವೆಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಾಮಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವವು ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಹರಿನಾಮದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳು ಹೋಗಿ ಅಖಿಲ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳು ಸಿದ್ಧಿಸುವವು ಎಂದು ಎಲ್ಲ ಹರಿದಾಸರು ಪುನಃ ಪುನಃ ಬೇಸರದೆ ಹರಿನಾಮವನ್ನು ಹೊಗಳಿರುವರು.

ದಾಸಕೂಟದ ಎಲ್ಲ ಭಕ್ತಮಹಾಶಯರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟದೇವತೆಯ ನಾಮವನ್ನು ಸತತವಾಗಿ ಜಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದು ಅವರ ಜೀವನಕ್ರಮದಿಂದಲೂ ಅವರು ರಚಿಸಿದ ಪದ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ಗೊತ್ತಾಗುವದು. 'ಎಲ್ಲರೂ ವಿಷ್ಣು ದಾಸರು ಅಥವಾ ಹರಿದಾಸರು ಎಂಬುದು ನಿಜ. ಆದರೆ ಅವರು ಸಹಸ್ರನಾಮದೊಡೆಯನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಯಾವುದೊಂದು ನಾಮವನ್ನು ತಮ್ಮ ಮಂತ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಸ್ಮರಣಮನನಾದಿ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಿದುದು ಕಂಡುಬರುವದು. ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಆ ನಾಮವನ್ನೇ ಅವರು ಜಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಾಮಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಅವರು 'ನಾಮ' 'ಹರಿನಾಮ' ಎಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗವನ್ನೇ ಮಾಡಿರುವರು.

ಈ 'ನಾಮ' ಸಾಧನವು ಬಹಳ ಸುಲಭವು ಎಂದು ದಾಸರು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುವರು. ಮಂತ್ರ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕಾದರೆ ವಿಧಿ ಬಹಳ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಕೇತಾರ್ಥವಿರುವದು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದು ಮಂತ್ರ ಜಪವನ್ನು

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಮಾಡುವದು ಅವಶ್ಯ. ಆದರೆ ಹರಿನಾಮ ಸಾಧನೆಗೆ ಆ ಯಾವನಿಬ್ಬಂಧಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ಕುಳಿತಾಗ, ನಿಂತಾಗ, ಬೇಕಾದ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಹಾಗೂ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಇದರಂಥ ಬೇರೆ ಸಾಧನವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ದಾಸರು ಸಾಧಿಸುವರು. 'ಶುಭವಾವುದಯ್ಯ, ನಿಮ್ಮನಾಮದಿಂದಧಿಕ ಸುಲಭ ವಿದ್ಯವ ಕಾಣೆ ವಿಚಾರಿಸೆ' ಎಂದು ವಿಜಯ ದಾಸರು ನುಡಿದಿರುವರು.

ಹರಿನಾಮದ ಫಲ ಹಾಗೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇವು ಇಷ್ಟೇ ಎಂದು ಹೇಳಲಿ ಕ್ಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. 'ದ್ರೌಪದಿಯ ಹರಿಯ ನಾಮವೆ ಕಾಯಿತು' ಎಂದು ಪುರಂದರದಾಸರು ಹಾಡಿದರೆ 'ಅಚ್ಯುತನ ನಾಮವನು ನೆನೆದು ಸುಖಿಯಾಗು' ಎಂದು ಕನಕದಾಸರು ಉಪದೇಶಿಸಿರುವರು. ಹರಿನಾಮವು ಪಾಪಗಳನ್ನು ನೀಗುವದು, ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ದೊರಕಿಸುವದು. 'ನಮ್ಮ ಪುರಂದರ ವಿಠಲನ ನಾಮವ ನೆನೆದೆ ಅದರಿಂದೇನು ಫಲ, ಇದರಿಂದೇನು ಫಲ' ಎಂದು ಪುರಂದರದಾಸರು ಕೇಳುವರು. ಅನೇಕ ಬಾಹ್ಯಾಚಾರಗಳು ಕೇವಲ ದಾಂಭಿಕ ವಿರುವವು, ಅವುಗಳಿಗೆ ನಾಮದ ಜೊತೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವು ವ್ಯರ್ಥ ಎಂದು ಪುರಂದರದಾಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು.

ಇದೊಂದೇ ಸಾಧನವು ಸಾಕು, ಬೇರೆ ಸಾಧನಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ದಾಸರು ವೇಲಿಂದಮೇಲೆ ಹೇಳುವರು. 'ಹರಿನಾಮದ ಮಹಿಮೆ ಅರಿದವನಾರು' ಎಂದು ಕೇಳಿ ವಿಜಯದಾಸರು 'ಅನಂತ ಬಗೆ ಕರ್ಮ ಹರಿ ನಾಮವೊಂದಕ್ಕೆ ಸರಿಬಾರವು' ಎಂದು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಹೇಳಿರುವರು. ಹರಿನಾಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕರ್ಮಮಾಡಿದರೆ 'ದೋಷವು ಕರಗದು' ಆದರೆ 'ಹರಿನಾಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಟ್ಟು ಕರ್ಮವ ತೊರೆಯೆ ಪಾಪವಿಲ್ಲ, ಫಲವಕ್ಕು' ಎಂದು ಅದೇ ದಾಸರು ವಿಧಾನವನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು.

ದೇವರಿಗಿಂತ ಭಕ್ತರು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಅವರಿಗಿಂತ ಅವನ ನಾಮವು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ದಾಸರು ಹೇಳಿರುವರು. ನಮಗೆ ನೀನು ಬೇಡ, ನಿನ್ನ ಹಂಗೂ ಬೇಡ, ಕೇವಲ ನಿನ್ನ ನಾಮದ ಬಲವೊಂದಿದ್ದರೆ ಸಾಕು ಎಂದು ಪುರಂದರದಾಸರ ಉಕ್ತಿ ಇರುವದು.

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೩೨. ಯಾಂತ್ರಿಕನಾನೋಚ್ಚರಣ ಕೂಡ ಫಲದಾಯಕ

ಕಾಂಬೋದಿಪಾಗ ಧ್ರುಂಪತಾಳ

ರಾಮ ಎಂಬುವ ಎರಡು ಅಕ್ಷರದ ಮಹಿಮೆಯನು
ಪಾಮರರು ತಾವೇನು ಬಲ್ಲರಯ್ಯ || ಪಲ್ಲ ||
ರಾಯೆಂದ ಮಾತ್ರದೊಳು ರಕ್ತಮಾಂಸದೊಳಿದ್ದ
ಆಯಸ್ಥ ಗತನಾದ ಅತಿಪಾಪವನ್ನು
ಮಾಯವನು ಮಾಡಿ ಮಹರಾಯ ಮುಕ್ತಿಯಕೊಡುವ
ದಾಯವನು ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮುನಿರಾಯ ಬಲ್ಲ || ೧ ||
ಮತ್ತೆ ಮಾ ಎಂದೆನಲು ಹೊರಬಿದ್ದ ಪಾಪಿಗಳು
ಒತ್ತಿ ಒಳಪೊಗದಂತೆ ಕನಾಟವಾಗಿ
ಚಿತ್ತ ಕಾಯಗಳ ಪವಿತ್ರ ಮಾಡುವ ಪರಿಯ
ಭಕ್ತವರ ಹನುಮಂತನೊಬ್ಬ ಬಲ್ಲ || ೨ ||
ಧರೆಯೊಳೀ ನಾನುಕೆ-ಸರಿಮಿಗಿಲು ಇಲ್ಲಿಂದು
ಪರಮನೇದಗಳೆಲ್ಲ ಪೊಗಳುತಿಹವು
ಸಿರಿಯರಸ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನಾನುವನು
ಸಿರಿಕಾಶಿಯೊಳಗಿಪ್ಪ ಶಿವನು ತಾ ಬಲ್ಲ || ೩ ||

೩೩. ನಾಮದ ಫಲಗಳು

ಹರಿನಾಮ ಸುಳಾದಿ ಧ್ರುವತಾಳ

ಹರಿನಾಮ ಪರಿಪರಿಯ ಭಕುತರೊಡನಾಡಿತ್ತು
ಹರಿನಾಮವೊಂದಿರಲು ಮತ್ತೊಂದುಪಾಯವೆ
ಹರಿನಾಮ ಸಮಸ್ತ ಭವನಿನಾರಣವೈಯ
ಹರಿನಾಮ ಮನಸಿಗೆ ನಿರ್ಮಲ ಕಾರಣ
ಹರಿನಾಮ ಸರ್ವದೇವರ್ಕಳಿಂದಧಿಕವೊ
ಹರಿನಾಮ ಅಜಭವಾದಿಗಳಿಗೆ ಗತಿಪ್ರದ
ಹರಿನಾಮ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಮೊದಲು
ಹರಿನಾಮ ನಂಬಿದರೆ ಕೇಡಿಲ್ಲ ಕೇಡಿಲ್ಲ
ಹರಿನಾಮ ನೆನೆದವರ ಕುಲಕೋಟಿ ಉದ್ಧಾರ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಹರಿನಾಮ ನೆನೆದರೆ ಸರ್ವರೋಗಂಗಳು
ಉರುಳಿಪೋಗುವುದು ನೀ ಕೇಳೊ ಎಲೊ ಕೇಳೊ
ಹರಿನಾಮ ನಿಜಸ್ವಾಮಿ ವಿ ಜ ಯ ವಿ ತ್ಥ ಲ ನಂ ಘ್ರಿ
ಪರಿಶುದ್ಧನಾಗಿ ನೆನೆ ನಿತ್ಯ ಮನದಲ್ಲಿ

೩೪. ನಾಮದ ಮಹಿಮೆ

ಅಭಯ ಸುಳಾದಿ ಅದಿತಾಳ

ನಾಮವೆ ಸರ್ವಪವಿತ್ರ ಮಾಡುವುದು
ನಾಮವೆ ಭಸ್ಮದೂರಿತ ಸಂಹಾರ ಮಾಡುವುದು
ನಾಮವೆ ನೆನೆವಂಗೆ ವಜ್ರಾಗ್ರಿಯಿಪ್ಪುದು
ನಾಮವೆ ಸಕಲ ಭಕ್ತಸ್ತೋಮವ ಪಾಲಿಸಿತು
ನಾಮವೆ ನಿಂದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಾಗ್ಯ
ನಾಮವೊಂದು ನೆನೆಯೆ ವಿ ಜ ಯ ವಿ ತ್ಥ ಲ ನ
ಧಾವನೆ ಆಗುವುದು ನಡೆಯದೆ ನಮಗೆಲ್ಲ

೩೫. ರಾಮನಾಮ

ಧನಾಸಿಪಾಗ ಅದಿತಾಳ

ರಾಮಮಂತ್ರವ ಜಪಿಸೊ ಹೇ ಮನುಜಾ || ರಾಮ || ಪ ||
ಅ ಮಂತ್ರ ಈ ಮಂತ್ರ ನೆಚ್ಚಿ ನೀ ಕೆಡಬೇಡ
ಸೋಮಶೇಖರ ತನ್ನ ಭಾಮಿನಿಗೊರೆದಿಹ || ಅ. ಪ. ||
ಕುಲಹೀನನಾದರು ಕೂಗಿ ಜಪಿಸುವ ಮಂತ್ರ
ಸತಿ ಬೀದಿಯೊಳು ಉಚ್ಚರಿಸ ಮಂತ್ರ ||
ಹಲವು ಪಾಪಂಗಳ ಹತಗೆಡಿಸುವ ಮಂತ್ರ
ಸುಲಭದಿಂದಲಿ ಸ್ವರ್ಗ ಸೂರೆಗೊಂಬುವ ಮಂತ್ರ || ೧ ||
ಸ್ನಾನವೊನಂಗಳಿಗೆ ಸಾಧನದ ಮಂತ್ರ
ಮಾನವರು ಮನದಿ ಧ್ಯಾನಿಸ ಮಂತ್ರ ||
ಹೀನ ಗುಣಂಗಳ ಹಿಂಗಿಸುತಿಹ ಮಂತ್ರ
ಎನೆಂಬೆ ವಿಭೀಷಣಗೆ ಪಟ್ಟಗಟ್ಟಿದ ಮಂತ್ರ || ೨ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಸಕಲ ನೇದಗಳಿಗೆ ಸಾರವೆನಿಸ ಮಂತ್ರ
ಮುಕುತಿ ಮಾರ್ಗಕೆ ಇದೇ ಮೂಲಮಂತ್ರ ||
ಭಕ್ತುತಿರಸಕೆ ಬಟ್ಟಿ ಒಮ್ಮೆ ದೋರುವ ಮಂತ್ರ
ಸುಖನಿಧಿ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನ ಮಹಾಮಂತ್ರ

|| ೩ ||

೩೩. ನಾಮವೊಂದೆ ಸಾಕು

ಮುಖಾರಿ ರಾಗ ಝಂಪೆ ತಾಳ

ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸಾಗರವನುತ್ತರಿಸುವೊಡೆ
ಕಂಸಾರಿ ನಾಮವೊಂದು ಸಾಕು ಮನವೆ || ಪಲ್ಲ ||
ಯತಿಯಾಗ ಬೇಡ ನೀ ವೈರಾಗ್ಯವನೆ ಪಿಡಿದು
ವ್ರತವ ಮಾಡಿದನೆಂಬ ಹೆಮ್ಮೆ ಬೇಡ
ಶ್ರುತಿಶ್ಕೃತಿಯ ನೋಡಿದನೆಂಬ ಚೇಷ್ಟೆಯು ಬೇಡ
ರತಿಪತಿಪಿತನಾಮವೊಂದೆ ಸಾಕು ಮನವೆ

|| ೧ ||

ತನುವದಂಡಿಸಿ ತುದಿಯ ಕೋಡುಗಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ
ವನಿತೆಯನು ಬಿಟ್ಟು ತಪವಿರಲು ಬೇಡ
ಅನುದಿನವು ನೀರೊಳಗೆ ಮುಳುಗಿ ನಡುಗಲು ಬೇಡ
ವನಜನಾಭನ ನಾಮ ನೆನೆ ಕಂಡು ಮನವೆ || ೨ ||
ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯಮಾಡಿ ಬಹುವಿಧದಿ ಬಳಲಿ ಕೃ
ತಾರ್ಥನಾದೆನೆಂಬ ಹಮ್ಮು ಬೇಡ
ಪಾರ್ಥಸಾರಥಿ ಕಾ ಗಿ ನೆ ಲೆ ಯಾ ದಿ ಕೇ ಶ ವ ನ ಸಂ
ಕೀರ್ತನೆಯ ಮಾಡಿ ಸುಖಿಯಾಗೊ ಮನವೆ

|| ೩ ||

೩೪. ಒಂದೇ ನಾಮದ ಮಹಿಮೆ

ರಾಗ ಆನಂದಭೈರವಿ ಅಟತಾಳ

ಒಂದೇ ನಾಮದೊಳಡಗಿದವು ಅಡಗಿದವು || ಪ ||
ಆ-ನಂದದಿಂದುಳುವ ಅಖಿಲ ನೇದಗಳು || ಅನುಪಲ್ಲ ||
ಒಂದೆ ನಾಮವು ಪ್ರಲ್ಪದನ್ನ ಕಾಯಿತು ಮು-
ತೊಂದೆ ನಾಮವು ಅಜಮಿಳನ ಸಲಹಿತು ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ತಂದೆತಾಯಿಯ ಬಿಟ್ಟು ಕಂದ ಧ್ರುವರಾಯಗಾ-

ನಂದದ ಪದವಿತ್ತಾ ನಂತ ಗುಣಗಳೆಲ್ಲ

|| ೧ ||

ಮತ್ಸ್ಯಾದ್ಯನಂತವತಾರಾ ಅವತಾರಾ

ಸ್ವಚ್ಛಿದ್ರಾದೃಶ ಪುರಾಣಸಾರ ||

ಕಚ್ಚಪನಾಗಿ ಮೂಜಗಕೆ ಆಧಾರ

ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದಲಿ ಹರಿ ಮಾಡೊ ನ್ಯಾಪಾರ

|| ೨ ||

ಒಬ್ಬರೀತಗೆ ಸಮರಿಲ್ಲ ಮಿಗಿಲಿಲ್ಲ

ಅಬ್ಬರದಲಿ ಸಲಹುವ ಜಗವೆಲ್ಲ ||

ಕಬ್ಬುಬಿಲ್ಲನ ಪಿತ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ವೈ-

ದರ್ಭೆಯ ರಮಣನ ವರ ಸುಗುಣಗಳೆಲ್ಲ

|| ೩ ||

೩೮. ನಾನುವೆಂಬ ಯೋಗಯಂತ್ರ

ಶಂಕರಾಭರಣ ಶಾಗ ಛಾಪುತಾಳ

ಯಂತ್ರದೊರಕಿತು ಯೋಗ | ಯಂತ್ರದೊರಕಿತು || ಪ ||

ಯಂತ್ರವಾಹಕ ನಾರಾಯಣನ

ಅಂತರಂಗದಿ ನೆನೆಸುವಂಥ || ಅ. ಪ. ||

ಅಸೆಯಿಂದ ಮುಳುಗೋದಲ್ಲ ಕ್ಲೇಶಬಟ್ಟು ತಿರುಗೋದಲ್ಲ

ನಾಸುದೇವ ಕೃಷ್ಣನೆಂಬ ಶಾಶ್ವತವಾದ ದಿವ್ಯನಾಮಾ

|| ೧ ||

ಹಾಸಬಹುದು ಹೊದಿಯಬಹುದು ಸೂಸಿ ಒಡತುಂಬಬಹುದು

ದಾಸರನ್ನು ಬಿಡದೆ ಪೊರೆವ ಶ್ರೀಶನೆಂಬ ದಿವ್ಯನಾಮ

|| ೨ ||

ಒಂದು ಬಾರೆ ಸ್ಮರಿಸಿದರೆ ಒಂದು ಕೋಟಿ ಜಪದ ಫಲವು

ಇಂದಿರೇಶ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನೆಂಬ ದಿವ್ಯ ನಾಮ

|| ೩ ||

೩೯. ಸ್ಮರಣೆ ಪಾಪಿಷ್ಠನನ್ನು ಪಾವನಮಾಡುವದು

ರೇಗುಪ್ಪಿ ರಾಗ ಅಟಿತಾಳ

ಸ್ಮರಣೆ ಒಂದೇ ಸಾಲದೆ ಗೋವಿಂದನ ನಾಮ ಒಂದೇ ಸಾಲದೇ || ಪ ||

ಪರಮ ಪುರುಷನನ್ನು ನೆರೆನೆಂಬಿದವರಿಗೆ

ದೂರಿತಬಾಧೆಗಳ ಗುರುತತೋರುವದೆ || ಅ. ಪ. ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಕಡುಮೂರ್ಖನಾದರೇನು ದುಷ್ಕರ್ಮದಿಂ ತೊಡೆದಾತನಾದರೇನು ||

ಜಡನಾದರೇನಲ್ಲ ಜಾತಿ ಅದರೇನು

ಬಿಡದೆ ಪ್ರಲ್ಹಾದನ್ನ ಸಲಹಿದ ಹರಿಯು

|| ೧ ||

ಪಾತಕಿ ಅದರೇನು ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿ ಘಾತಕಿಯಾದರೇನು ||

ನೀತಿಯಬಿಟ್ಟು ದುಷ್ಕರ್ಮಿಯಾದರೇನು

ಅತುರದಜಾಮಿಳನ ಸಲಹಿದ ಹರಿಯು

|| ೨ ||

ಸಕಲ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯ ಮಾಡಿದಂಥ ನಿಖಿಲ ಪುಣ್ಯದ ಫಲವು ||

ಭಕ್ತುತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಿಡದನುದಿನದಲ್ಲಿ

ಪ್ರಕಟ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನ ನಾಮದ

|| ೩ ||

೪೦. ಬೇರೆ ನಾನುಗಳು ಬೇಡ

ಅರಭಿ (ದಶಬಾರು) ಶಾಗ ಅಟತಾಳ

ನಾರಾಯಣ ನಿನ್ನ ನಾಮ ಒಂದಿರುತ್ತಿರೆ

ಬೇರೊಂದು ನಾಮವಿನ್ಯಾಕಯ್ಯಾ || ಪಲ್ಲ ||

ನೆಟ್ಟನೆ ದಾರಿಯು ಬಟ್ಟೆಯೊಳಿರುತ್ತಿರೆ

ಬಿಟ್ಟವ ಬಳಸಲಿನ್ಯಾಕಯ್ಯಾ

ಅಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯವು ಮೃಷ್ಟಾನ್ನವಿರುತ್ತಿರೆ

ಬಿಟ್ಟ ಕೂಳನು ತಿನ್ನಲ್ಯಾಕಯ್ಯಾ

|| ೧ ||

ಪರುಷದ ಪಾಳೆಗಳಿರುತ್ತಿರೆ ಬೀದಿ

ಜರಿಗಲ್ಲ ತೊಳೆಯಲಿನ್ಯಾಕಯ್ಯಾ

ಹರಿನಾಣದೊಳಗಮೃತಾನ್ನವು ಇರುತ್ತಿರೆ

ತಿರುಪೆ ಕೂಳನು ತಿನ್ನಲ್ಯಾಕಯ್ಯಾ

|| ೨ ||

ಬೆಲ್ಲವು ಕರದೊಳಗಿರುತ್ತಿರೆ ಕಾಡ

ಕಲ್ಲನ್ನು ಕಡಿಯಲಿನ್ಯಾಕಯ್ಯಾ

ಬಲ್ಲಿದ ನೆಲೆ ಯಾ ದಿ ಕೇ ಶ ನ ನಿರುತ್ತಿರೆ

ಚಿಲ್ಲರೆ ದೈವದ ಹಂಬಲ್ಯಾಕಯ್ಯಾ

|| ೩ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೪೧. ಪಾಪಿಯನ್ನು ಕೂಡ ನಾನು ಕಾಯುವುದು

ನಾದನಾಮಕ್ರಿಯೆ ಹಾಗೆ ಏಕತಾಳ

ನಾ ಡೊಂಕಾದರೆ ಏನೋ ನಿನ್ನ ನಾಮಡೊಂಕೆ ವಿಠಲ	ಪಲ್ಲ
ನದಿಯು ಡೊಂಕು ಆದರೇನು ಉದಕ ಡೊಂಕೆ ವಿಠಲ	೧
ಕಬ್ಬು ಡೊಂಕು ಆದರೇನು ಸಿಹಿ ಡೊಂಕೆ ವಿಠಲ	೨
ಪುಷ್ಪಡೊಂಕು ಆದರೇನು ಪರಿಮಳ ಡೊಂಕೆ ವಿಠಲ	೩
ಆಕಳು ಡೊಂಕು ಆದರೇನು ಹಾಲು ಡೊಂಕೆ ವಿಠಲ	೪
ಬಿಲ್ಲು ಡೊಂಕು ಆದರೇನು ಬಾಣ ಡೊಂಕೆ ವಿಠಲ	೫
ನಾನು ಹೊಲೆಯನಾದರೆ ನಿನ್ನ ನಾಮ ಹೊಲೆಯೆ ವಿಠಲ	೬
ಅಜ್ಞನಾದರೇನು ಕಾಯೊ ಸುಜ್ಞ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ಠ ಲ	೭

೪೨. ನಿನಗಿಂತ ನಿನ್ನ ನಾಮವೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ

ಕಾನಡಾ ರಾಗ ತಾಳ

ನೀನ್ಯಾಕೋ ನಿನ್ನ ಹಂಗ್ಯಾಕೋ	ಪಲ್ಲ
ನಿನ್ನ ನಾಮದ ಬಲವೊಂದಿದ್ದರೆ ಸಾಕೋ	ಅನುಪಲ್ಲ
ಈ ಮರ ಆ ಮರ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ	
ರಾಮ ರಾಮ ಎಂಬ ನಾಮವೆ ಕಾಯೊ	೧
ಬಾಲೆಯ ಸಭೆಯಲಿ ಸೀರೆಯ ಸೆಳೆನಾಗ	
ಬಾಲಕೃಷ್ಣನೆಂಬ ನಾಮವೆ ಕಾಯೊ	೨
ಯಮನದೊತರು ಬಂದು ಅಜಮಿಳನೆಳೆನಾಗ	
ನಾರಾಯಣನೆಂಬ ನಾಮವೆ ಕಾಯೊ	೩
ಕರಿಮಕರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ನೊರೆಯಿಡುತ್ತಿರುವಾಗ	
ಆದಿ ಮೂಲನೆಂಬ ನಾಮವೆ ಕಾಯೊ	೪
ಪ್ರಲ್ಹಾದನ ಪಿತ ಬಾಧಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ	
ನಾರಸಿಂಹನೆಂಬ ನಾಮವೆ ಕಾಯೊ	೫
ಹಸುಳೆ ಆ ಧ್ರುವರಾಯ ಅಡವಿಗೆ ಪೋಪಾಗ	
ನಾಸುದೇವನೆಂಬ ನಾಮವೆ ಕಾಯೊ	೬
ನಿನ್ನ ನಾಮಕೆ ಸರಿಯಾವುದು ಕಾಣೆನೊ	
ಘನ್ನಮಹಿಮ ಸಿ ರಿ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ಠ ಲ	೭

೫. ಸ್ಮರಣಕೀರ್ತನಗಳ ಮಹಿಮೆ

ನಾಮ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹಾಡುವಾಗಲೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಾರೆ ದಾಸರು ಸ್ಮರಣ-ಕೀರ್ತನಗಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ ಹೊಗಳಿರುವರು. ಯಾಕಂದರೆ ಸ್ಮರಣ ವೆಂದರೆ ನಾಮಸ್ಮರಣೆ ಹಾಗೂ ಕೀರ್ತನವೆಂದರೆ ನಾಮಸಂಕೀರ್ತನೆ ಎಂದು ಅನೇಕ ಸಾರೆ ಅರ್ಥವಾಗುವದು. ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶ್ರೀಹರಿ ನಾಮಸ್ಮರಣೆ ಹಾಗೂ ಹರಿಗುಣಕೀರ್ತನೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಇರುವ ದಾಸರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ.

ಪರಮ ಭಕ್ತಿಯು ಶ್ರೀಹರಿಪ್ರೇಮದ ಪರಿಣತ ಸ್ವರೂಪವಿರುವುದು. ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಧಗಳು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿವೆ ಎಂದು ಈ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಣ ಹಾಗೂ ಕೀರ್ತನ ಇವು ಅತ್ಯಂತ ಸುಲಭವಾದ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ವಿಧಗಳಿರುವವು. ಧ್ಯೇಯವಸ್ತುವನ್ನು — ಇಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನೆ ಧ್ಯೇಯವಸ್ತು. ಪ್ರಿಯವಸ್ತು — ಪ್ರಾಪ್ತಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ತನ್ಮಯರಾಗುವದು ಅವಶ್ಯವಿರುವುದರಿಂದ ಆ ವಸ್ತುವಿನ ಸತತ ಸ್ಮರಣ ಹಾಗೂ ಆ ವಸ್ತುವಿನ ಸತತ ಸಂಕೀರ್ತನ ಇವು ಸಹಜೋಪಾಯಗಳಿರುವವು. ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವಸಮರ್ಪಣ ಇಲ್ಲವೆ ಆತ್ಮನಿವೇದನವೇ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮೆಟ್ಟಿಲು. ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಧಕರು ಹರಿನಾಮಸ್ಮರಣ, ಹರಿನಾಮಸಂಕೀರ್ತನ, ಹರಿಗುಣಗಾನ, ಹರಿಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಣನ ಮುಂತಾದ ಸುಲಭ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವರು.

ನಾಮಸ್ಮರಣವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವಾಗ ಪುರಂದರದಾಸರು 'ನಿನ್ನ ಸ್ಮರಣವೆಂಬದು ಎನ್ನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಜೀವ' ಎಂದು ನುಡಿದು ಈ ಸಾಧನದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೇಳಿರುವರು. ಸ್ಮರಣದಿಂದ ಭವಭಯವು ಪರಿಹರಿಸುವುದು, ಸ್ಮರಿಸುವ ಜನಕೆಲ್ಲ ಭವಭಯ ತಾಪಗಳೆಲ್ಲ ಎಂದು ಅದೇ ದಾಸರು ಸಾರಿರುವರು. 'ಕನಸಿಲಿ ಮನಸಿಲಿ ಮನಸಿಜನ್ಮೈಯ್ಯನ ನೆನೆಸುವ ಭಾಗ್ಯವನು

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಕೊಡು' ಎಂದು ವಿಜಯದಾಸರು ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡಿರುವರು. ಸ್ಮರಣೆಯು ಪೂರ್ಣ ಫಲಕಾರಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅದು ಸತತ ನಡೆಯಬೇಕು. ಹಾಗೂ ಏಕಚಿತ್ತದಿಂದ ನಡೆಯಬೇಕು. ಹರಿಯ ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ಎಷ್ಟು ಲಾಭಗಳಾಗುವವೋ ಅಷ್ಟೇ ಅವನ ವಿಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ಹಾನಿಯಾಗುವುದೆಂಬುದನ್ನು ವಿಜಯದಾಸರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಣ್ಣಿಸಿರುವರು.

ಮೇಲಾಗಿ ಸ್ಮರಣೆಯು ಸಾಧಕರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷಕಾರಕವು. ಹಲವರಿಗೆ ಮನೆವಾರು, ಧನಧಾನ್ಯಾದಿಗಳು ಆನಂದವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿರಬಹುದು. ಆದರೆ 'ನಿನ್ನ ನೆನಹೆನೆಗೆ ಸಂತೋಷ ರಂಗವಿಠಲರೇಯ' ಎಂದು ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು ಹೇಳಿರುವರು. ಸ್ಮರಣದ ಸಾಧ್ಯವು ಆನಂದದಾಯಕವಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಈ ಸಾಧನವು ಕೂಡ ಅತ್ಯಂತ ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂತಹದಿರುವದು.

ನಾಮಸ್ಮರಣವೆಂಬ ಸಾಧನದ ಬಗ್ಗೆ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರುವೆವೋ ಅವೆಲ್ಲ ಕೀರ್ತನವನ್ನೂ ಅನ್ವಯಿಸುವವು. ಹರಿಕಥಾಶ್ರವಣ ಹಾಗೂ ಹರಿಕಥೆ ಮಾಡುವುದು ಇವು ಕಲಿಯುಗಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂಥ ಸಾಧನಗಳೆಂದು ದಾಸರು ಹೇಳಿರುವರು. ಕೃತ ತ್ರೇತಾದಿಯುಗಗಳಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಾದಿ ಸಾಧನಗಳು ಯೋಗ್ಯವಿದ್ದರೂ ಈಗ ಮಾತ್ರ ಕೀರ್ತನವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಧನ ಎಂದು ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು ಒಂದು ಉಗಾಭೋಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವರು. 'ಹರಿಕಥಾ ಶ್ರವಣ ಮಾಡೋ, ಹರಿಕಥಾ ವೈಕುಂಠಕೆದು ನೋಡೋ' ಎಂದು ಪುರಂದರ ದಾಸರು ಹಾಡಿರುವರು.

೪೩. ಸ್ಮರಣದಿಂದ ಜನ್ಮಸಾರ್ಥಕ

ಪುನ್ನಾಗವಶಾಳಿ ರಾಗ ಆದಿತಾಳ

ಯಾಕೆ ಬಂದಿ ಜೀವ ಯಾಕೆ ಬಂದಿ || ಪಲ್ಲ ||

ಲೋಕದ ಅನುಭವ ಬೇಕಾಯಿತೆ ನಿನಗೆ || ಅನುಪಲ್ಲ ||

ಮೇರುಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ವಾರಣವಂತನಾಗಿ

ಮಾರಮುಣನ ಪಾದ ಆರಾಧನೆ ಬಿಟ್ಟು

|| ೧ ||

ಉಣ್ಣು ಉಣ್ಣು ಉಣ್ಣು ಉಣ್ಣು ಮತ್ತೆ ಉಣ್ಣು

ಹೆಣ್ಣು ಹೊನ್ನು ಮಣ್ಣು ನಿನ್ನದೆಂತೆಂಬಿ

|| ೨ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಅದದ್ವೈಲ್ಲ ಅಯಿತು ಹೋದ ಮಾತುಗಳ್ಯಾಕೆ
ಶ್ರೀದ ವಿ ಜ ಯ ವಿ ತ್ಥ ಲ ನ್ನ ಆದರದಿ ಸ್ಮರಿಸುತಿರು || ೩ ||

೪೪. ಸತತ ಸ್ಮರಣ ಅವಶ್ಯ

ಮಧ್ಯಮಾವತಿಶಾಗ ಆದಿತಾಳ

ನೆನೆಬೇಕು ನೆನೆಬೇಕು ನೆನೆಯಬೇಕಮ್ಮ || ಪಲ್ಲ ||
ಮನದ ಚಪಲಬುದ್ಧಿ ಇನ್ನೂ ಬಿಡದಮ್ಮ || ಅನುಪಲ್ಲ ||
ಎಡೆಬಿಡದಲೆ ನಿನ್ನ ಒಡಲ ಚಿಂತಿಸುವಿ
ಕಡಲತಯನನ ನಾಮ ಬಿಡದೇ ಹಗಲಿರುಳು || ೧ ||
ಹೊತ್ತು ಹೋಯಿತು ಇನ್ನು ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವುದು
ಹತ್ತಿಲೆ ಇಹುದು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡಿದರೆ || ೨ ||
ಇಂದಿರಾರಮಣ ಶ್ರೀ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ
ಮಂದರೋದ್ಧಾರನ ಆನಂದಯಿಂದೆಣಿಸಿ || ೩ ||

೪೫. ಯಾವಾಗಲೂ ನಾಮಸ್ಮರಣೆ ನಡೆಯಲಿ

ಶಾಗ ಆನಂದಭೈರವಿ ಅಟಿತಾಳ

ನಾರಾಯಣ ನಿಮ್ಮ ನಾಮದ ಸ್ಮರಣೆಯು
ಸಾರಾಮೃತ ಎನ್ನನಾಲಿಗೆ ಬರಲಿ || ಪಲ್ಲ ||
ಕೂಡುವಾಗಲಿ ನಿಂತಾಡುವಾಗಲಿ ಮತ್ತೆ
ಹಾಡುವಾಗಲಿ ಹರಿದಾಡುವಾಗಲಿ ||
ಖೋಡಿ ವಿನೋದದಿ ನೋಡದೆ ನಾ ಬಲು
ಮಾಡಿದ ಪಾಪ ಬಿಟ್ಟೋಡಿ ಹೋಗೊ ಹಾಗೆ || ೧ ||
ಊರಿಗೆ ಹೋಗಲಿ ಊರೊಳಗಿರಲಿ
ಕಾರಣಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲ ಕಾದಿರಲಿ ||
ವಾರಿಜನಾಭ ನರಸಾರಥಿ ಸನ್ನುತ
ಸಾರೆ ಸಾರೆಗೆ ನಾನು ಬ್ಯಾಸರಾಗಧಾಂಗಿ || ೨ ||
ಹಸಿವಿದ್ದಾಗಲಿ ಹಸಿವಿಲ್ಲದಾಗಲಿ
ರಸಕಸಿ ಇರಲಿ ಹರುಷವಿರಲಿ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ವಸುದೇವಾತ್ಮಕ ಶಿಶುಪಾಲಕ್ಷಯಾ
 ಅಸುರಾಂತಕ ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರು ಮರೆಯದ ಹಾಂಗೆ || ೩ ||
 ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರಲಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟದಲ್ಲಿರಲಿ
 ಎಷ್ಟಾದರೆ ಮತಿಗೆಟ್ಟಿರಲಿ
 ಕೃಷ್ಣಾ ಕೃಷ್ಣಾ ಎಂದು ಶಿಷ್ಯರು ಪೇಳುವ
 ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರ ಮಹಾಮಂತ್ರದ ನಾನು || ೪ ||
 ಕನಸಿನೊಳಗಲಿ ಕಳವಳಿಪಾಗಲಿ
 ಮನಸುಗೊಟ್ಟಿರಲಿ ಮುನಿದಿರಲಿ ||
 ಜನಕಜಾಪತಿ ನಿಮ್ಮ ಚರಣಕಮಲವನು
 ಮನಸಿನೊಳಗೆ ಒಮ್ಮೆ ನೆನೆಸಿಕೊಳ್ಳೊಹಾಗೆ || ೫ ||
 ಜ್ವರ ಬಂದಾಗಲಿ ಭಳಿ ಬಂದಾಗಲಿ
 ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಮತ್ತೆ ನಡುವಾಗಲಿ ||
 ಹರಿನಾರಾಯಣ ದುರಿತನಿವಾರಣೆಂದು
 ಇರಳು ಹಗಲು ನಿಮ್ಮ ಸ್ಮರಣೆ ಮರೆಯದಾಂಗೆ || ೬ ||
 ಸಂತತಿ ಹರಿ ನಿಮ್ಮ ಸಾವಿರ ನಾಮವು
 ಅಂತರಂಗದ ಒಳಗಿರಿಸಿ ||
 ಎಂತೋ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ರಾಯನೇ
 ಅಂತ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸೋಹಾಂಗೆ || ೭ ||

೪೬. ಸ್ಮರಿಸುವವನಿಗೆ ಚಿಂತೆಬೇಡ

ಪಂತುಪಾವಳಿ ಶಾಗ ರೂಪಕತಾಳ

ಚಿಂತೆಯಾತಕೊ ಬಯಲ ಭ್ರಾಂತಿಯಾತಕೊ || ಪ ||
 ಕಂತುಪಿತನ ದಿವ್ಯ ನಾಮ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸುವವಗೆ || ಅ. ಪ. ||
 ಕಾಲಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಿಡದೆ ವೇಳೆಯಿರಿತು ಕೂಗುವಂಥ
 ಕೋಳಿ ತನ್ನ ಮರಿಗೆ ಮೊಲೆಯ ಹಾಲು ಕೊಟ್ಟು ಸಲಹಿತೆ || ೧ ||
 ಸಡಗರದ ನಾರಿಯರು ಹಡೆಯುವಾಗ ಸೂಲಗಿತ್ತಿ
 ಅಡವಿಯೊಳಗೆ ಹೆರುವ ಮೃಗವ ಹಿಡಿದು ರಕ್ಷಿಸುವರಾರು || ೨ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಘಟ್ಟ ಮಣ್ಣು ಶಿಶುವಮಾಡಿ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಇರಿಸಲಿಲ್ಲ
 ಕೊಟ್ಟದೇವರು ಕೊಂಡುಹೋದರೆ ಕುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅಳುವದೇತಕೆ || ೩ ||
 ಹೆತ್ತ ತಾಯಿ ಸತ್ತುಹೋಗಲು ಕೆಟ್ಟವೆಂಬರು ಲೋಕ ಜನರು
 ಮತ್ತೆ ಗುರುಗುರಿಸೆ ತಾವು ಹತ್ತರಿದ್ದು ಸಲಹುತಿಹರೆ || ೪ ||
 ಪರದಲ್ಲಿ ಪದವಿಯುಂಟು ಇಹದಲ್ಲಿ ಸೌಖ್ಯವುಂಟು
 ಗುರು ಪುರಂದರ ವಿಠಲನ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮರೆಯದವಗೆ || ೫ ||

೪೭. ಸ್ಮರಣ ವಿಸ್ಮರಣಗಳು

ಕಾಂಬೋಧಿ ರಾಗ ಝಂಪೆತಾಳ

ಹರಿಯ ನೆನೆಸಿದ ದಿವಸ ಶುಭಮಂಗಳ || ಪಲ್ಲ ||
 ಹರಿಯ ನೆನೆಸಿದ ದಿವಸ ಅವಮಂಗಳ || ಅನು ಪಲ್ಲ ||
 ಹರಿಯ ನೆನೆಸಿದ ನಿಮಿಷ ಅವಾಗಲೂ ಹರುಷ
 ಹರಿಯ ನೆನೆಸಿದ ನಿಮಿಷ ದುರ್ಮಾನಸ
 ಹರಿಯ ನೆನೆಸಿದ ಘಳಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಬಿಳಿವಣಿಗೆ
 ಹರಿಯ ನೆನೆಸಿದ ಘಳಿಗೆ ಅದು ಯಮನ ಬಳಿಗೆ || ೧ ||
 ಹರಿಯ ನೆನೆಸಿದ ಪ್ರಹರ ಕುಲಕೋಟಿ ಉದ್ಧಾರ
 ಹರಿಯ ನೆನೆಸಿದ ಪ್ರಹರ ಹೀನಾಚಾರ
 ಹರಿಯ ನೆನೆಸಿದ ಹಗಲು ಮುಕ್ತಿಗೆ ಬಲು ಮಿಗಿಲು
 ಹರಿಯ ನೆನೆಸಿದ ಹಗಲು ನರಕಕ್ಕೆ ತಗಲು || ೨ ||
 ಹರಿಯ ನೆನೆಸಿದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸುಧಾಪಾನ
 ಹರಿಯ ನೆನೆಸಿದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸುರಾಪಾನ
 ಹರಿಯ ನೆನೆಸಿದ ಸಾಯಂಕಾಲವೇ ಸುಖಕಾಲ
 ಹರಿಯ ನೆನೆಸಿದ ಸಾಯಂಕಾಲ ದುಷ್ಕಾಲ || ೩ ||
 ಹರಿಯ ನೆನೆಸಿದ ದಿನವು ನರನಿಗೆ ಸುದಿನವು
 ಹರಿಯ ನೆನೆಸಿದ ದಿನವು ದುರ್ದಿನವು
 ಹರಿಯ ನೆನೆಸಿದ ನರನು ಅವನು ಕೃತಕರ್ಮನು
 ಹರಿಯ ನೆನೆಸಿದ ನರನು ಜನ್ಮವೃಥನು || ೪ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಹರಿಯ ನೆನೆಸಿದ ರಾತ್ರೆ ತೀರ್ಥ ಘೇತ್ರಯಾತ್ರೆ
ಹರಿಯ ನೆನೆಸಿದ ರಾತ್ರೆ ಮಧ್ಯರಾತ್ರೆ
ಪುರಂದರನ ಪ್ರಿಯಸಿರಿ ವಿ ಜ ಯ ವಿ ತ್ಥ ಲ ನಂಘ್ರಿ
ಮರೆಯದಲೆ ತಾ ನಿತ್ಯ ನೆನೆದವನೆ ಮುಕ್ತ

|| ೫ ||

೪೮. ಇತರ ಸಾಧನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸ್ಮರಣೆಬೇಕು

ಬೇಹಾಗ ರಾಗ ಆದಿತಾಳ

ಕಲಿಯುಗದೊಳು ಹರಿನಾಮವ ನೆನೆದರೆ
ಕುಲಕೋಟಿಗಳುದ್ಧರಿಸುವುದು || ಪಲ್ಲ ||
ಸುಲಭದ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಸುಲಭನೆಂದೆನಿಸುವ
ಜಲರುಹನಾಭನ ನೆನೆಮನವೆ || ಅನುಪಲ್ಲ ||

ಸ್ನಾನವನರಿಯೆನು ಮೌನವನರಿಯೆನು ಧ್ಯಾನವನರಿಯೆನೆಂದೆನಬೇಡ
ಜಾನಕಿವಲ್ಲಭ ದಶರಥನಂದನ ಗಾನವಿನೋದನ ನೆನೆಮನವೆ || ೧ ||
ಅರ್ಚಿಸಲರಿಯೆನು ಮೆಚ್ಚಿಸಲರಿಯೆನು ತುಚ್ಛನು ನಾನೆಂದೆನಬೇಡ
ಅಚ್ಯುತಾನಂತ ಗೋವಿಂದ ಮುಕುಂದನ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ನೀ
ನೆನೆಮನವೆ || ೨ ||

ಜಪವೊಂದರಿಯೆನು ತಪವೊಂದರಿಯೆನು ಉಪದೇಶವಿಲ್ಲೆಂದೆನಬೇಡ
ಆಪಾರ ಮಹಿಮ ಶ್ರೀ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನ ಉಪಾಯದಿಂದಲಿ
ನೆನೆಮನವೆ || ೩ ||

೪೯. ಹರಿಕಥೆ ಮಾಡಬೇಕು

ಭಾಮಿನಿ ಷಟ್ಪದಿ

ಕೇಳುವುದು ಹರಿಕಥೆಯ ಕೇಳಲು
ಹೇಳುವುದು ಹರಿಭಕ್ತಿ ಮನದಲಿ
ತಾಳುವುದು ಹಿರಿದಾಗಿ ನಿನ್ನಯ ಚರಣಸೇವೆಯಲಿ
ಉಳಿಗವ ಮಾಡುವುದು ವಿಷಯವ
ಹೊಳುವುದು ನಿಜಮುಕ್ತಿ ಕಾಂತೆಯ
ನಾಳುವುದು ಕೃಪೆಮಾಡಿ ರಕ್ಷಿಸು ನಮ್ಮನನವರತ ||

(ಕನಕದಾಸರ ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸಾರದಿಂದ)

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೫೦. ಹರಿಭಜನೆ ಮಾಡಬೇಕು

ಕಲ್ಯಾಣ ರಾಗ ಆದಿತಾಳ

ಹರಿಯ ಭಜನೆ ಮಾಡೊ ನಿರಂತರ || ಪಲ್ಲ ||

ಪರಿಗತಿಗಿದು ನಿರ್ಧಾರ ನೋಡೋ || ಅ. ಪ. ||

ಮೊದಲೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ ಮಧುರ ವಿಷಯಸುಖ

ಕಡೆಯಲಿ ದುಃಖ ಅನೇಕ

|| ೧ ||

ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳನೋದಿದರೇನು ಸಾಧನಕಿದು ನಿರ್ಧಾರ

|| ೨ ||

ಸಾರವೊ ಬಹು ಸಂಸಾರ ವಿನೋಚಕ

ಸೇರೋ ಹ ಯ ವ ದ ನ ನ್ನ

|| ೩ ||

೫೧. ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತನವೇ ಸಾಧನ

ಉಗಾಭೋಗ

ಧ್ಯಾನವು ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಯಜನ ಯಜ್ಞವು ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ

ದಾನವಾಂತಕನ ದೇವತಾರ್ಚನೆಯು ದ್ವಾಪರ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುಗದಿ

ಗಾನದಿ ಕೇಶವನೆಂದರೆ ಕೈಗೊಡುವನು ರಂ ಗ ವಿ ತ ಲ

ಸತತ ಕೀರ್ತನೆ ಮಾಡು

ಪೂರ್ವಕಲ್ಯಾಣ ರಾಗ ಆದಿತಾಳ

ಎಲೆಮನ ಮುರಾರಿಯನು ಕೊಂಡಾಡು, ಎಲೆಮನ || ಪಲ್ಲ ||

ಕಾಲನ ದೂತರ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ | ನಾಳೆಗೆ ನಿಲುವರೆ ನೋಡು

|| ೧ ||

ಮಂದಿಯ ಮಾತಿಗೆ ಎಂದೆಂದು ಮರುಗದೆ,

ಮುಂದಿನ ಗತಿ ನೀ ನೋಡು

|| ೨ ||

ರಾಜೀವ ಮುಖಿಯರ ಸೋಗಿಗೆ ಮೆಚ್ಚದೆ

ವಿ ಜ ಯ ವಿ ತ ಲ ನ ಪಾಡೊ

|| ೩ ||

೫೨. ಕೀರ್ತನೆ ಹೇಗಿರಬೇಕು

ಮಧ್ಯಮಾವತಿ ರಾಗ ಅಟಿತಾಳ

ತಾಳಬೇಕು ತಕ್ಕ ಮೇಳಬೇಕು || ಪಲ್ಲ ||

ಶಾಂತವೇಳೆಬೇಕು ಗಾನವನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂಬುವರಿಗೆ || ಅ. ಪ. ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಗಳಶುದ್ಧಿ ಇರಬೇಕು ತಿಳಿದು ಹೇಳಬೇಕು
 ಕಳವಳ ಬಿಡಬೇಕು ಕಳೆನೊಗ ಇರಬೇಕು || ೧ ||
 ಯತಿಪ್ರಾಸು ಇರಬೇಕು ಗತಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು
 ರತಿಪತಿ ಪಿತನೊಳು ಅತಿಪ್ರೇಮವಿರಬೇಕು || ೨ ||
 ಹರಿದಾಸನಾಗಲುಬೇಕು ಹರುಷ ಹೆಚ್ಚಲುಬೇಕು
 ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರಚಿತ್ತವಿರಬೇಕು || ೩ ||

೫೩. ಹರಿಕಥೆ ಹೇಗೆ ಇರಬೇಕು

ಕಲ್ಯಾಣ ರಾಗ ಅಟತಾಳ

ಕೇಳನೊ ಹರಿ ತಾಳನೊ || ಪ. ||
 ತಾಳ ಮೇಳಗಳಿದ್ದು ಪ್ರೇಮವಿಲ್ಲದ ಗಾನ || ಅ. ಪ. ||
 ತಂಬೂರಿ ವೊದಲಾದ ಅಖಿಳ ನಾದ್ಯಗಳಿದ್ದು
 ಕೊಂಬು ಕೊಳಲು ಧ್ವನಿ ಸ್ವರಗಳಿದ್ದು ||
 ತುಂಬುರ ನಾರದರ ಗಾನಕೇಳುವ ಹರಿ
 ನಂಬಲಾರ ಈ ಡಂಭಕದ ಕೂಗಾಟ || ೧ ||
 ನಾನಾಬಗೆಯ ರಾಗ ಭಾವ ತಿಳಿದು ಸ್ವರ
 ಜ್ಞಾನ ಮನೋಧರ್ಮ ಜಾತಿಯಿದ್ದು ||
 ದಾನನಾರಿಯ ದಿವ್ಯ ನಾಮರಹಿತನಾದ
 ಹೀನ ಸಂಗೀತ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮನವಿತ್ತು || ೨ ||
 ಅಡಿಗಡಿಗಾನಂದಬಾಷ್ಪ ಪುಳಕದಿಂದ
 ನುಡಿನುಡಿಗೆ ಶ್ರೀಹರಿಯೆನ್ನುತ ||
 ದೃಢಭಕ್ತರನು ಕೂಡಿ ಹರಿಕೀರ್ತನೆಪಾಡಿ
 ಕಡೆಗೆ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನೆಂದರೆ ಕೇಳ್ವ || ೩ ||

೫೪. ಹರಿಕಥೆಯ ಸವಿ

ಮೋಹನ ರಾಗ ಅಟತಾಳ

ಹರಿಕಥಾಮೃತಸೇವೆ ಹರಿದಾಸರಲ್ಲದಲೆ
 ದುರುಳ ಮೂಢರು ಬಲ್ಲರೇ || ಪ. ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಸ್ತನ್ಯಪಾನದ ಸವಿಯ ಚಿಣ್ಣ ರರಿಯುವಂತೆ
ಮಣ್ಣು ಬೊಂಬೆಯು ಬಲ್ಲದೆ ||.

ಅನ್ನಪಾನದ ಸವಿಯ ಕೊನೆನಾಲಿಗರಿವಂತೆ
ಅಣೆಮಾಡಿಕೊಡುವಂಥ ಕರ ಬಲ್ಲದೆ
ನವನೀರದಾರ್ಭಟಕೆ ನವಿಲುಗಳು ನಲಿವಂತೆ
ಕಾವುಕಾವೆಂಬ ಕಾಕವು ನಲಿವುದೆ ||

|| ೧ ||

ದಿವಸಾಧಿಪತಿಯುದಿಸಲರಳುವಬ್ಬಗಳಂತೆ
ದಿವಸಾಂಧ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಹರುಷಿಸುವುವೆ
ಮೊಲ್ಲೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮುಡಿಯಬಲ್ಲ ಮಾನವರಂತೆ
ಭಲ್ಲೂಕಗಳು ಅದರ ಬಗೆ ಬಲ್ಲವೇ ||

|| ೨ ||

ಫುಲ್ಲಾಕ್ಷ ರಘುಪತಿ ಪುರಂದರ ರವಿ ತ್ಮಲನ
ಬಲ್ಲ ಸಜ್ಜನರಂತೆ ಮುಲ್ಲರರಿಯುವರೆ

|| ೩ ||

೬. ಆರ್ತಭಾವ

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಭಾವಗಳಲ್ಲಿ ಆರ್ತಭಾವವನ್ನು ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ವಿಚಾರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಮಾನಸಶಾಸ್ತ್ರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೂಡ ಈ ಭಾವವೇ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಉಂಟಾಗುವದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ತೊಂದರೆಗಳುಂಟಾಗಿ ಮನಸು ದುಃಖಿತವಾಯಿತೆಂದರೆ ಭಕ್ತನು ದೇವರಿಗೆ ಮೊರೆಹೋಗುವನು. ಆಗ ತಾನು ಭೋಗಿಸಿದ ಇಲ್ಲವೆ ಭೋಗಿಸುತ್ತಿರುವ ದುಃಖ, ಅಪಮಾನ, ಮುಂತಾದವುಗಳೆಲ್ಲ ಕಣ್ಣುಮುಂದೆ ಕಟ್ಟುವವು. ತನ್ನಲ್ಲಿಯ ಕೊರತೆಗಳ ಹಾಗೂ ತನ್ನ ದುರ್ಬಲತೆಯ ಅರಿವು ಅವನಿಗೆ ಆಗುವದು, ತನ್ನ ಕೃತಕರ್ಮಗಳಿಗಾಗಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವುಂಟಾಗುವದು. ಹಾಗೂ 'ದೇವರೇ ನೀನೇಗತಿ' ಎಂದು ಅವನು ದೇವರಿಗೆ ಮೊರೆ ಇಡುವನು.

ಇದೇ ಆರ್ತಭಾವದ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣವು. ಆರ್ತ ಅಂದರೆ ದುಃಖಿತ, ಪೀಡಿತ. ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖದಿಂದ, ಶಾರೀರಿಕ ಮಾನಸಿಕ ತಾಪಗಳಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವವನೇ ಆರ್ತನು. ಈ ದುಃಖವು ಇನ್ನು ಸಾಕು, ಇದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಮುಕ್ತಮಾಡು ಎಂದು ಆರ್ತನು ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಆ ಭಾವವು ಯಾವ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವೋ ಅಂಥವುಗಳು ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನಂದರೆ, ರೋಗರುಜೆ, ಜಡ್ಡುಮುಪ್ಪು, ನೋವು ಸಾವು ಮುಂತಾದ ಶರೀರಪೀಡೆಯಿಂದ, ನಿರ್ಧನತೆಯಿಂದ ಹಾಗೂ ದುಷ್ಟ ಸ್ತ್ರೀಪುತ್ರ ಮಿತ್ರಾದಿಗಳಿಂದಾಗುವ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಪೀಡೆಯಿಂದ, ತಾನು ಮಾಡಿದ ದುಷ್ಟರ್ಮ ಅಥವಾ ಪಾಪಾದಿಗಳಿಂದಾಗುವ ಮಾನಸಿಕ ಪೀಡೆಯಿಂದ ತಲ್ಲಣಗೊಂಡು ತಳಮಳಿಸಿ ಭಕ್ತನು ಪರಮಶಕ್ತಿಯುತನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ದುಃಖಿತಭಾವದಿಂದ ಶರಣಾಗತನಾಗಿ ತನ್ನ ಬಳಲಿಕೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಆರ್ತಭಾವವೆನಿಸುವದು.

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಮನುಷ್ಯನು ಅನುಭವಿಸುವ ತಾಪಗಳನ್ನು ಮೂರುಬಗೆಯಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿರುವರು. ಅವುಗಳಿಗೆ ತಾಪತ್ರಯ ಇಲ್ಲವೆ ತ್ರಿವಿಧತಾಪ ಎಂಬ ಹೆಸರು. ಶರೀರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಶರೀರದ ಮುಖಾಂತರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆಗುವ ತಾಪಗಳೆಲ್ಲ ಆಧಿಭೌತಿಕ ತಾಪಗಳೆನಿಸುವವು; ದೈವಬಲದಿಂದ ಇಲ್ಲವೆ ಗ್ರಹಬಲದಿಂದ ಆಗುವ ತಾಪಗಳೆಲ್ಲ ಆಧಿದೈವಿಕ ತಾಪಗಳು; ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಅವಮಾನಾದಿ, ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಾದಿಗಳು ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ತಾಪಗಳು.

ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಒಲವಿನಂತೆ ವಿಷಯಗಳ ಬೆನ್ನುಬಿದ್ದು ಅವುಗಳಿಂದ ತೃಪ್ತಿಪಡಲು ಯತ್ನಿಸುವನು. ನ ಕಾಮಃ ಕಾಮಾಸ್ಥಾಮುಪಭೋಗೇನ ಶಾಮ್ಯತಿ, ಎಂಬ ತತ್ವಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಅವುಗಳಿಂದ ಅವನಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯು ಎಂದೂ ಉಂಟಾಗದು. ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಎಡರುತೊಡರುಗಳುಂಟಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನು ದುಃಖಕ್ಕೀಡಾಗುವನು. ಅವನ ಇಚ್ಛೆಗಳ ಪೂರೈಕೆಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಅಡಚಣೆಗಳುಂಟಾಗುವವು. ಆಗ ಅವನ ಅಹಂಭಾವಕ್ಕೆ ಪೆಟ್ಟುಬಿದ್ದು ತನ್ನ ಕ್ಷುದ್ರತ್ವ, ಅಲ್ಪಮತಿತ್ವ, ಅಲ್ಪಶಕ್ತಿತ್ವ, ಇವುಗಳ ಅನುಭವವಾಗುವದು. ಈ ಅನುಭವದಿಂದ ಜಾಣನಾಗಿ ತನ್ನ ತಾಪತ್ರಯಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಅವನು ಯತ್ನಿಸುವನು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ತಾಪತ್ರಯಗಳನ್ನು ಕಳೆಯಲು ಪರಾತ್ಪರಶಕ್ತಿಯೊಂದೇ ಸಮರ್ಥವು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಭಕ್ತನು ದೇವರಿಗೆ ಮೊರೆ ಇಡುವನು.

ಆರ್ತಭಾವದ ಭಕ್ತಿಯು ಸಹೇತುಕೀ ಭಕ್ತಿಯು, ಯಾಕಂದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನು ತನ್ನ ದುಃಖಗಳು ದೂರಾಗಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯಿಂದ ದೇವರಡಿಗೆ ಹೋಗುವನು. ಇದಲ್ಲದೆ ಆಯಾ ದುಃಖಗಳು ದೂರಾದೊಡನೆ ಪುನಃ ಅವನು ದೇವರನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡುವ ಭಯವು ಇರುವದು. ಇದು ಸಹೇತುಕೀ ಇಲ್ಲವೆ ಗೌಣೀಭಕ್ತಿಯೆನಿಸುವದು. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿಯೆ ಮೈರಾಗ್ಯ ಹಾಗೂ ಮುಮುಕ್ಷುಭಾವದ ಬೀಜಗಳಿರುವವು.

ವಿವಿಧ ದುಃಖಗಳ ಅರಿವು, ದೇಹಾದಿಗಳ ನಶ್ವರತೆಯ ಕಲ್ಪನೆ, ಕಾಮಾದಿ ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಗಳ ಬಲ, ತನ್ನ ಜನ್ಮವು ವೃಥಾಹೋಯಿತಲ್ಲ ಎಂಬ ಮುಂತಾದ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ, ತಾನು ಹರಿಕೀರ್ತನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಮುಂತಾದ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಬಗ್ಗೆ ದುಃಖ, ಕೆಟ್ಟ ಹೆಂಡತಿನುಕ್ಕಳು ಗಂಟುಬಿದ್ದು ತನಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಟ್ಟ
ಬಗ್ಗೆ ಮನಸ್ಸಾಪ, ತನ್ನ ಗರ್ವ ಮದಮೋಹ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ
ಮನೋವೃಥೆ ಇವೆಲ್ಲ ಈ ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿವೆ ಹಾಗೂ
' ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಂದ ಬಿಡಿಸಪ್ಪಾ, ದೇವದೇವಾ ' ಎಂಬ ಒಂದೇ ಒಂದು ಶೋಕ
ಧ್ವನಿಯು ಇವೆಲ್ಲವುಗಳೊಳಗಿಂದ ಹೊರಡುತ್ತಲಿದೆ. ಇದೇ ಆರ್ತಭಾವವು.

೫೫. ನಾನು ಆರ್ತನು ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡು

ಪುನ್ನಾಗವರಾಳಿ ಶಾಗ ಝಂಪಿತಾಳ

ಯಾಕೆ ಪುಟ್ಟಿಸಿದಿ ನೀ ಸಾಕಲಾರದೆ ಜಗ-

ದೇಕಕಾರಣ ಪುರುಷನೇ, ಕೃಷ್ಣಾ || ಪ ||

ಏಕೋ ವಿಷ್ಣು ನೆಂಬೊ ನಾಕು ಚಿಂತಿಸೆ ಇಂಥ

ಕಾಕುಮಾಡುವದುಚಿತವೇ, ಕೃಷ್ಣಾ || ಅ. ಪ. ||

ಒಡಲಿಗನ್ನವ ಕಾಣೆ ಉಡಲು ಅರಿವೆಯ ಕಾಣೆ

ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗುತಿಹೆನೋ, ಕೃಷ್ಣಾ |

ಕುಡಿತೆಕೊಡುವವರಿಲ್ಲ ನುಡಿಯಕೇಳುವರಿಲ್ಲ

ಬಡತನವು ಕಂಗೆಡಿಸಿತೋ, ಕೃಷ್ಣಾ |

ಮಡದಿಮಕ್ಕಳ ಬಿಟ್ಟು ಒಡಹುಟ್ಟಿದರ ಬಿಟ್ಟು

ಅಡವಿಪಾಲಾದೆನಲ್ಲೋ, ಕೃಷ್ಣಾ ||

ಕಡೆಹಾಯ್ಸವರ ಕಾಣೆ ನಡುಮಡುವಿನೊಳು ಕೈಯ

ಬಡದೆ ಧಡವನು ಸೇರಿಸೋ, ಕೃಷ್ಣಾ

|| ೧ ||

ಕೊಟ್ಟವರ ಸಾಲವನು ಕೊಟ್ಟು ತೀರಿಸದವರ

ಪೊಟ್ಟಿಯೋಳ ಪುಟ್ಟಿದಾಯ್ತೋ, ಕೃಷ್ಣಾ |

ಎಷ್ಟು ಜನ್ನದಿ ಮನಮುಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮ

ಕಟ್ಟಿಗ ಉಣಿಸುತಿಹುದೋ, ಕೃಷ್ಣಾ |

ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳಗೆನ್ನಂಥ ಕೆಟ್ಟ ಪಾಪಿಷ್ಠ ಜನ

ಘಟ್ಟಿಸಲಿಲ್ಲವೇನೋ, ಕೃಷ್ಣಾ ||

ವಿಠಲನೆ ನಿನ್ನ ಮನಮುಟ್ಟಿ ಭಜಿಸಿ ಹಿಂದೆ

ಎಷ್ಟು ಜನ ಬದುಕಿಲ್ಲವೋ, ಕೃಷ್ಣಾ

|| ೨ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಆಳು ದೇಹವು ಗೇಣು ಕೀಳಾಗಿ ಪಲ್ಲರಿದು
 ಖೂಳ ಜನರುಗಳ ಮನೆಗೇ, ಕೃಷ್ಣಾ |
 ಹಾಳು ಒಡಲಿಗೆ ತುತ್ತ ಕೂಳಿಫೋಗಿ ಅವರನ್ನು
 ಓಲೈಸಲಾರೆನಲ್ಲೋ, ಕೃಷ್ಣಾ |
 ಬಾಳು ಈ ಪರಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಭೂಮಿಯೊಳು ಬಹು
 ಕಾಲ ಕಳೆಯುವದುಚಿತನೇ, ಕೃಷ್ಣಾ ||
 ಅಲಸ್ಯವಿಲ್ಲದಲೆ ಈ ನೇಳೆಯರಿತು ಎನ
 ಪಾಲಿಸಲು ಬಹು ಕೀರ್ತಿಯೋ, ಕೃಷ್ಣಾ || ೩ ||
 ಆರುಗತಿ ನಿನಗಧಿಕರಾರು ಧಾರುಣಿಯೊಳಗೆ
 ತೋರಿಸೈ ಕರುಣನಿಧಿಯೇ, ಕೃಷ್ಣಾ |
 ಈರೇಳು ಲೋಕಕಾಧಾರವಾದವಗೆ ಬಲು
 ಭಾರ ನಾನಾದೇನೇನೋ, ಕೃಷ್ಣಾ |
 ವಿೂರಿ ನಡೆಯಲು ಹದಿನಾರೆರಡು ಪಲ್ಲಳು
 ಬೇರು ಕಳಚಿ ಕಳೆವವೋ, ಕೃಷ್ಣಾ |
 ತೋರು ಬಂಕಾಪುರದ ಧಾರುಣೀ ಪುರವಾಸ
 ವೀರ ನರಸಿಂಹದೇವಾ, ಕೃಷ್ಣಾ || ೪ ||
 ಎಂದೆಂದು ಸಿರಿಯರಸನೆಂದು ಶ್ರುತಿ ಸಾರುತಿದೆ
 ಬಂದವರಿಗೇನು ಸಿರಿಯೋ ಕೃಷ್ಣಾ |
 ಒಂದೊಂದು ನಿಮಿಷ ಯುಗಕಿಂತಧಿಕವಾಗುತ್ತಿದೆ
 ಮುಂದೋರಧಾಂಗಾಯಿತೋ, ಕೃಷ್ಣಾ |
 ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ ಗೋವಿಂದ ಶ್ರೀಪದದಾಣೆ
 ತಂದೆ ನೀ ರಕ್ಷಿಸದಿರೇ, ಕೃಷ್ಣಾ ||
 ಮುಂದೆ ಭಜಿಸರು ಹೀಗೆಂದು ನಾರ್ತೆಯ ಕೇಳಿ
 ಬಂದಿತಪಕೀರ್ತಿಮಾತೋ, ಕೃಷ್ಣಾ || ೫ ||
 ಪೃಥ್ವಿಯೊಳಗುದಿಸಿ ಮೂವತ್ತಾರು ವತ್ಸರ
 ಈ ತೆರದಿ ಕಾಲ ಕಳೆದೇ, ಕೃಷ್ಣಾ |
 ವೃರ್ಥವಾಯಿತು ಜನ್ಮ ಸಾರ್ಥಕಾಗದೆ ಕಣ್ಣು
 ಕತ್ತಲೆಯು ಕವಿಯಿತಲ್ಲೋ, ಕೃಷ್ಣಾ |

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಇತ್ತ ಬಾರಿಂದೆನ್ನ ಹತ್ತಿರಕೆ ಕರೆದೊಂದು
ತುತ್ತು ಕೊಡುವರ ಕಾಣೆನೋ ಕೃಷ್ಣಾ ||
ವಿಸ್ತರಿಸಲಾರೆ ಇನ್ನೆತ್ತ ಪೋಗಲಿ ನಿನ್ನ
ಚಿತ್ತವೇತಕೆ ಕರಗದೋ, ಕೃಷ್ಣಾ

|| ೬ ||

ಹರಿಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಹರಿಮೂರ್ತಿ ನೋಡಲಿಲ್ಲ
ಹರಿದಾಸ ಸಂಗವಿಲ್ಲ, ಕೃಷ್ಣಾ |
ಹರಿವಾರ್ತೆ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ ಸುರನದಿಯ ವಿಯಲಿಲ್ಲ
ಧರಣಿ ಸಂಚರಿಸಲಿಲ್ಲ, ಕೃಷ್ಣಾ |
ಅರಿತರಿತು ಮನ ವಿಷಯಕಾಗಿ ಹರುಷವ ತಾಳಿ
ಬರಿದಾಯಿತಾಯುವೆಲ್ಲಾ, ಕೃಷ್ಣಾ ||
ಬರಿದಾಯಿತಾಯುವೆಲ್ಲಾ, ಕೃಷ್ಣಾ ||
ಮರುತಾಂತರ್ಗತ ಸಿರಿಯರಸ ಹರಿಯೆಂತೆಂದು
ಹರುಷಾಬ್ಧಿ ಮಗ್ನ ನಲ್ಲಾ, ಕೃಷ್ಣಾ

|| ೭ ||

ಹರಿಯಸ್ಕರಣೆಯ ಸ್ಮರಿಸಿ ಸಿರಿತುಳಸಿ ಪುಷ್ಪವನು
ಕರವೆತ್ತಿ ನೀಡಲಿಲ್ಲ, ಕೃಷ್ಣಾ |
ಸರುವಜ್ಜರಾಯರು ವಿರಚಿಸಿದ ಗ್ರಂಥವನು
ದರುಶನವೇ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ, ಕೃಷ್ಣಾ |
ಹರಿ-ನಾರಾಯಣನೆಂದು ಕರವೆತ್ತಿ ಮುಗಿದೊಮ್ಮೆ
ಮೈಮರೆದು ನೆರೆ ನಟಿಸಲಿಲ್ಲ, ಕೃಷ್ಣಾ ||
ಸ್ಮರಿಸಲಾರದ ಪಾಪ ಸ್ಮರಣೆಪೂರ್ವಕ ಮಾಡಿ
ಸ್ಥಿರಭಾರನಾದೆನಲ್ಲಾ, ಕೃಷ್ಣಾ

|| ೮ ||

ದುರುಳಜನರೊಡನಾಡಿ ಹರಿಣಾಕ್ಷಿಯರ ಗೂಡಿ
ಸರಿ ದಾರು ಎಂದು ತಿರುಗೀ, ಕೃಷ್ಣಾ |
ನಿರುತ ಹ್ರುದ್ರವ ನೆನೆಸಿ ನೆರೆ ಮೋರೆ ಹಿಗ್ಗಿಸಿ
ಹಿರಿ ಕೋಣನಂತೆ ತಿರುಗೀ, ಕೃಷ್ಣಾ |
ಪರರ ಅನ್ನವನುಂಡು ಶರೀರವನು ಪೋಷಿಸಿ
ಸಿರ ಬಲಿತು ಸಿತಿಗೆ ಹಾಯ್ದೊ, ಕೃಷ್ಣಾ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಶರಣವತ್ಸಲನೆಂಬ ಬಿರುದು ಪಸರಿಸುವಂಥ
 ಕರುಣವಿನ್ನೆಂದಿಗಿಹುದೋ, ಕೃಷ್ಣಾ || ೯ ||
 ಉರಿಯೊಳಗೆ ಬಿದ್ದು ನಾ ಶರೀರವನು ಕಳೆಯಲೊ
 ಪರವತನೇರುರುಳಲೋ, ಕೃಷ್ಣಾ |
 ಗರಳ ಮಡುವಿಲಿ ಧುಮುಕಿ ಉರಗಘಣಿ ತುಳಿಯಲೊ
 ತಿರಿಶೂಲ ಕಿರಿಹೋಗಲೋ, ಕೃಷ್ಣಾ |
 ಕೊರಳಬಂಧನ ಹಾಕಿ ಮರವೇರಿ ಕರಬಿಡಲೊ
 ಕರಗಸದಿ ಸಿರಕೊಯ್ಯಲೋ, ಕೃಷ್ಣಾ ||
 ಕರುಣವಾರಿಧಿ ಎನ್ನ ಕರಪಿಡಿದು ಸಲಹದಿರೆ
 ಧರೆಯೊಳುದ್ಧರಿಸರಾರೋ, ಕೃಷ್ಣಾ || ೧೦ ||
 ಎಷ್ಟು ಹೇಳಲಿ ಎನ್ನ ಕಷ್ಟ ಕೋಟಿಗಳನ್ನು
 ಸುಟ್ಟಿದೆ ಬೇಯುತಿದಕೋ, ಕೃಷ್ಣಾ |
 ಕಷ್ಟಬಟ್ಟಿ ಮಗನೆಂದು ದೃಷ್ಟಿ ನೀರೊರಸಿ ಎನ
 ಹೊಟ್ಟೆಯ ಪಿಡಿವರಾರೋ, ಕೃಷ್ಣಾ |
 ಕೃಷ್ಣನಾಮ ವದ್ರಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟಿದುರಿತನಾಗಿ
 ತಟ್ಟನೇ ಬಂದು ನಿಂತು ಕೃಷ್ಣಾ ||
 ಇಷ್ಟವನು ಸಲಿಸಿ ನೀ ಗುಟ್ಟಿಲಿ ಶ್ರೀ ರಂ ಗ
 ವಿ ತ್ತ ಲ ಎನ್ನಕಾಯೋ, ಕೃಷ್ಣಾ || ೧೧ ||

೫೬. ಸಂಸಾರತಾಪದಿಂದ ಬಿಡಿಸು

ಮಧ್ಯಮಾವತಿ ರಾಗ ಅಟತಾಳ

ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಮಾರಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದೆ || ಪ ||
 ಕಂಸಾರಿ ಕರುಣದಿಂದೆನ್ನ ನೋಡಯ್ಯ || ಅ. ಪ. ||
 ಬಲಿಗಾಯತವಾದ ಕುರಿ ಮೆಲುವಂತೆ ಹೆಡ |
 ತಲೆ ಮೃತ್ಯುವನರಿಯದೆ ಮತ್ತನಾಗಿಪ್ಪೆ || ೧ ||
 ಕಂಡು ಕಂಡು ಪತಂಗವು ಕಿಚ್ಚಿನೊಳು ಬೀಳುವಂತೆ
 ಕಂಡ ಕಂಡ ಹೇಯ ವಿಷಯಂಗಳಿಗೆರಗುವೆನಯ್ಯ || ೨ ||
 ಪತಿಯಿರಲು ಸತಿಗನ್ನಾದರಿಸುವಂತೆ ಕಂಡಕಂಡ
 ಗತಿ ನೀನಿರಲು ಅನ್ಯವೆ ಗತಿಯೆಂಬೆನಯ್ಯ || ೩ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಒಂದು ನೋಲಕೆ ಆರು ಹುಲಿ ಬಂದಡರುವಂತೆ
 ಬಂದೆಳೆವುತಲಿದೆ ಅರಿಷಡುವರುಗವು || ೪ ||
 ಜಲಕ್ಕಾಗಿ ಕೋಡಗ ಪಾಟು ಬಡುವಂತೆ
 ಭೂಲೋಗರಿಗಾಗಿ ನಾ ತೊಳಲಿ ಬಳಲುವೆ || ೫ ||
 ಶುಕನ ಓದುಗಳಂತೆ ಎನ್ನ ಓದುಗಳಯ್ಯ
 ಅಕಟಕಟವೆನಗೆ ಬಂಧವಾಯಿತು ನೋಡೋ || ೬ ||
 ಮಿಂದು ನಿಂದಾನೆ ಹುಡಿಯ ಹೊಯ್ದು ಕೊಂಬುವಂತೆ
 ಮಂದಮತಿಯಾದೆನಯ್ಯ ತಂದೆ ಕರುಣಿಸೊ ಕೃಷ್ಣ || ೭ ||

೫೭. ನಾನು ಅಜ್ಞಾನಿಯು

ಕಾಂಬೋಧಿಶಾಗ್ ಝಂಪೆ ತಾಳ

ನಾನೆಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಿಯು ನಾನೆಲ್ಲಿ ಸುಜನಾ
 ಹೀನ ವಿಷಯಗಳುಂಬ ಶ್ವಾನನಂತಿರುವೆ || ೮ ||
 ಮೂತ್ರದ ಮನೆಗಾಗಿ ಗಾತ್ರ ಬಳಲಿಸಿ ಮದನ
 ಸೂತ್ರಬೊಂಬೆಯು ಎನಿಸಿ ನೇತ್ರದಿಂದ ||
 ಪಾತ್ರದವರ ನೋಡಿ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುತ ಹಿಗ್ಗಿ
 ರಾತ್ರಿ ಹಗಲು ಕೆಟ್ಟ ನಾರ್ತೆಯಲ್ಲಿರುವೆ || ೯ ||
 ಧನದಾಸೆ ಭನವಾಗಿ ಅಣುಮಹತ್ಕಾರ್ಯದೊಳು
 ಶಣಸಿ ದಣಿಯಲು ತೃಣವು ದೊರೆಯದಿರಲು ||
 ಮನೆಮನೆ ಬಾಯ್ತೆರೆದು ಭುನನಂತೆ ದಿನಗಳಿವೆ
 ಮನುಜ ಪಶುವಿಗೆ ಇನ್ನು ಮುನಿಯೆಂಬೆಯೆಂತೋ || ೧೦ ||
 ನಾಲಿಗೆಯ ರುಚಿಯಿಂದ ಸಾಲದಾಯಿತು ಬಯಕೆ
 ಕಾಲಕಾಲಕೆ ನೆನೆಸಿ ಹಾಳಾದರೂ ||
 ಶೀಲಗಳ ಕಳಕೊಂಡು ಚಾಲುವರಿಯುತ ಪರರ
 ಅಲಯದ ಉಚ್ಚಿಷ್ಟ ಮೇಲಾದ ಸವಿಯು || ೧೧ ||
 ಸ್ನಾನಧ್ಯಾನವನರಿಯೆ ಸಾನುರಾಗದಿ ಭಕ್ತಿ
 ಕೊನವಿಲ್ಲದ ಡಂಭ ಮೊನಿಯೆನಿಸಿ ||
 ನಾನಾ ವಿಷಯ ಮನದಿ ನಾನೆನೆಸುವೆ ನಿತ್ಯ
 ಏನಾದರೂ ಕಷ್ಟ ಕಾಣದಂತಿರುತ್ತಿವೆ || ೧೨ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಪತಿತರೊಳು ಎನ್ನಂಥ ಪತಿತರೊಬ್ಬರ ಕಾಣೆ
ಗತಿಯು ನೀನಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯರಿಲ್ಲ ||
ಪತಿತಪಾವನನೆಂಬೊ ಬಿರಿದುಂಟುಮಾಡುವ
ಪ್ರತಿಪತಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಯ ನೀನಹುದು || ೫ ||

೫೮. ತಾಪತ್ರಯಗಳಿಂದ ಕಾಯು

ಪಂತುವಶಾಳಿ ಶಾಗ ಅಟತಾಳ

ಕಾಯೊ ಕಾಯೊ || ಪ ||

ಕಾಯೊ ಕಾಯೊ ವರವೀಯೊ ವಿಜಯ ಗುರು
ರಾಯ ನೀನಲ್ಲದುಪಾಯ ಮತ್ತಿಲ್ಲ || ಅ. ಪ ||

ತಾಪತ್ರಯ ಬಲು ದೀಪನವಾಗಿದೆ

ನೀ ಪರಿಪಾಲಿಸದೀಪರಿ ಥರವೇ || ೧ ||

ಪಾಪಗಳೆಣಿಸದೆ ಪಾವನ ಮಾಡ್ಪುದು

ಶ್ರೀಪತಿ ಪಡೆದ ಸುರಾಪಗದಂತೆ || ೨ ||

ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡ್ಪುದು ನಿರಾಕರಿಸದೆ ಬಲು

ವ್ಯಾಕುಲನಾಗಿಹೆ ನೀ ಕರುಣದಲ್ಲಿ || ೩ ||

ದೂರ ನೀ ನೋಡಲು ಆರು ಇಲ್ಲವೊ ಗತಿ

ಕಾರುಣ್ಯದಲಿ ನಿವಾರಿಸೋ ದುರಿತ || ೪ ||

ಒಂದರಿತವನಲ್ಲ ಇಂದಿರೇಶನ ಪಾದ

ದ್ವಂದ್ವನ ತೋರೋ ಹೇ ತಂದೆ ಕರುಣದಿ || ೫ ||

ನಿನ್ನಾಳುಗಳೊಳು ಈ ನರ ಮೂರ್ಖನು

ಏನು ಅರಿಯ ಬಲು ದೀನನಾಗಿಹನೋ || ೬ ||

ಆಲಸ್ಯ ತಾಳದು ಪಾಲಿಸು ವೇಣು ಗೋ-

ಪಾ ಲ ನಿ ತ ಲ ನ ಆಳು ಕೃಪಾಳೋ || ೭ ||

೫೯. ನಾನು ಭವರೋಗಪೀಡಿತ-ಕಾಪಾಡು

ಕಾಂಬೋಧಿ ಶಾಗ ಝಂಪತಾಳ.

ಆನ ರೋಗವು ಎನಗೆ ದೇವ ಧನ್ಯಂತ್ರಿ

ಪಾವಧಾನದಿ ಎನ್ನ ಕೈಪಿಡಿದು ನೋಡಯ್ಯ || ಪಲ್ಲ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಹರಿಮೂರ್ತಿಗಳು ಎನ್ನ ಕಂಗಳಿಗೆ ಕಾಣಿಸವು

ಹರಿಯ ಕೀರ್ತನೆ ಕೇಳಿಸದೆನ್ನ ಕಿವಿಗೆ ||

ಹರಿಮಂತ್ರ ಸ್ತೋತ್ರ ಬಾರದು ಎನ್ನ ನಾಲಿಗೆಗೆ

ಹರಿಪ್ರಸಾದ ಜಿಹ್ವೆಗೆ ಸವಿಯಾಗದಯ್ಯ

|| ೧ ||

ಹರಿಪಾದ ಸೇವೆಗೆನ್ನ ಹಸ್ತಗಳು ಚಲಿಸವು

ಗುರುಹಿರಿಯರಂಘ್ರಿಗೆ ಶಿರಬಾಗದು ||

ಹರಿಯ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯವಾಘ್ರಾಣಿಸದು ನಾಸಿಕವು

ಹರಿಯಾತ್ಮೆಗಳಿಗೆನ್ನ ಕಾಲೇಳವಯ್ಯ

|| ೨ ||

ಅನಾಥಬಂಧು ಗೋ ಪಾ ಲ ವಿ ತ್ಥ ಲ ರೇ ಯ

ಎನ ಭಾಗದ ವೈದ್ಯ ನೀನೆಯಾದಿ ||

ಅನಾದಿಕಾಲದ ಭವರೋಗ ಕಳೆಯಯ್ಯ

ನಾನೆಂದಿಗೂ ಮರೆಯೆ ನೀ ಮಾಡಿದುಪಕಾರ

|| ೩ ||

೬೦. ಪರದಾಸ್ಯ ಬೇಡ

ಮುಖಾರಿ ರಾಗ ಝಂಪಿತಾಳ

ಏನು ಬರೆದೆಯೊ ಬ್ರಹ್ಮ ಇಂತು ನಿರ್ದಯನಾಗಿ || ಪ ||

ಅಭಿಮಾನವನು ತೊರೆದು ನಾ ಪರರ ಬೇಡುವದ || ಅ. ಪ. ||

ಗೇಣೊಡಲು ಹೊರುವುದಕೆ ಹೋಗಿ ಪರರನು ಪಂಚ

ಬಾಣ ಸಮರೂಪ ನೀನೆಂದು ಪೊಗಳಿ ||

ಆಣೆ ನಿನ್ನಾಣೆ ನಾಳೆ ಬಾರೆಂದೆನಲು

ಗಾಣವನು ತಿರುಗುವ ಎತ್ತಿನಂತೆ ಬಳಲುವದು

|| ೧ ||

ಬಲ್ಲಿದವರ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲ ಕಾದು ಬೇಸತ್ತು

ಸೊಲ್ಲು ಸೊಲ್ಲಿಗೆ ಅವರ ಕೊಂಡಾಡುತ ||

ಇಲ್ಲ ಈ ವೇಳೆಯಲಿ ನಾಳೆ ಬಾರೆಂದೆನಲು

ಹಲ್ಲಿಯನು ತಿಂದ ಇಲಿಯಂತೆ ಕೊರಗುವದು

|| ೨ ||

ಹಿಂದೆ ಬರೆದ ಬರಹ ಹ್ಯಾಗಾದರಾಗಲಿ

ಮುಂದೆನ್ನ ವಂಶದಲಿ ಜನಿಸುವವರ ||

ಸಂದೇಹ ಬೇಡ ಶ್ರೀ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನೆ

ಕಂದರ್ಪ ಜನಕ ಉಡುಪಿಯ ಕೃಷ್ಣ ನಾಣೆ

|| ೩ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೬೦. ಮಾನವಸೇನೆ ಸಾಕು

ಪೂರ್ವಿಶಾಗ ರೂಪಕತಾಳ

ಸಾಕು ಸಾಕು ಮನುಜ ಸೇನೆಯು ಶ್ರೀರಂಗರಾಯಾ || ಪ ||
ಸಾಕು ಸಾಕು ಮನುಜ ಸೇನೆ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ದಣಿದನಯ್ಯ,
ಬೇಕು ನಿನ್ನ ಪಾದಭಜನೆ ಲೋಕದೊಡೆಯ ರಂಗರಾಯಾ || ಅ. ಪ. ||
ಹೊತ್ತರೆದ್ದು ಪೋಗಿ ಪರರ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯನ್ನೆ ಅರಿತು
ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಕೆಲಸ ಭೃತ್ಯನಂತೆ ಮಾಡಿ ದುಡಿದು ||
ರಿಕ್ತಹಸ್ತದಿ ಮನೆಗೆ ಸೇರುವೆ, ಉದರದ ನಿ-
ಮಿತ್ತ ಕಂಡ ಕಡೆಗೆರಗುವೆ, ತಂದು ಅಪರರಾತ್ರಿಯಲಿ
ತಂದು ಒರಗುವೆ || ೧ ||

ಸ್ನಾನ-ಮೌನ ನಿತ್ಯ ಸಂಧ್ಯಾನ ನೇಮಗಳನೆ ತೊರೆದು
ಹೀನನಾಗಿ ಕೆಟ್ಟ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿ ತಿರುಗಿ ||
ಶ್ವಾನನಂತೆ ದಿನವ ಕಳೆದೆನ್ನೊ, ದುರಾಸೆಯಲ್ಲಿ
ಮಾನ ಬಿಟ್ಟು ಕಡೆಗೆ ಎಳ್ಳು ಕಾಳಿನಷ್ಟು ಸುಖವ ಕಾಣೆನೋ || ೨ ||
ಒಡಲ ಆಸೆಗಾಗಿ ನೋಣವು ಒಡನೆ ಬಿದ್ದು ಜೇನಿನೊಳಗೆ
ತುಡುಕಿ ಮಿಡುಕುವಂತೆ ಬಾಯ ಬಿಡುತಲಿಹೆನ್ನೊ ಬಿಸರುಹಾಕ್ಷಾ ||
ಬಿಡಿಸೊ ಎನ್ನ ಬಂಧಪಾಶವ ಹೇ ಕರುಣ ನಿಧಿಯೆ
ಕೊಡಿಸೊ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರ ಸಂಗವ ಸಹಸ್ರ ನಾಮದೊಡೆಯ
ನೆಂಕ ಟಾ ದಿ ಕೇ ಶ ವ || ೩ ||

೬೧. ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದ ಪ್ರಕಟನೆ

ಸುರಟಿ ರಾಗ ಆದಿ ತಾಳ

ಭ್ರಾಂತನಾದೆನಲ್ಲ, ಪರಗತಿ, ಚಿಂತೆಯೆಂಬೊದಿಲ್ಲಾ || ಪ ||
ಶ್ರೀಕಾಂತನ ಪದ ಸಂತತ ಪೂಜಿಸಿ ಸಂತೋಷಿಸಲಿಲ್ಲ || ಅ. ಪ. ||
ಮೋಸಹೋದೆನಲ್ಲ, ನಿಷಯದ, ಆಸೆ ತೀರಲಿಲ್ಲ
ಹೇಸಿಕೆ ಭವಸುಖ ಲೇಸೆಂದೆನಿಪ ವಿಲಾಸನಾಯಿತಲ್ಲಾ ಬರಿದೆ || ೧ ||
ಮಂದನಾದೆನಲ್ಲ, ದಿನಗಳು, ಸಂದುಹೋದವಲ್ಲ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಮಂದರಧರ ಮುಕುಂದನಂಭ್ರಯ ಹೊಂದಿ ಸುಖಿಸಲಿಲ್ಲ
 || ಬರಿದೆ || || ೨ ||

ದೇಹ ನಿತ್ಯವಲ್ಲ, ಮನುತೆ, ಗೇಹ ವ್ಯರ್ಥವಲ್ಲ
 ನೋಹವಸ್ತು ಗೋ ಪಾ ಲ ವಿ ತ ಲ ಬಲ್ಲ ನೋಹದ
 ರಸವೆಲ್ಲ || ಬರಿದೆ || || ೩ ||

೬೩. ನಾನು ಅಪರಾಧಿ

ಕಾಂಬೋಧಿರಾಗ ಝಂಪೆ ತಾಳ

ಬಿನ್ನಹಕೆ ಬಾಯಿಲ್ಲ ವಯ್ಯ
 ಅನಂತ ಅಪರಾಧ ಎನ್ನೊಳಗೆ ಇರಲಿಕ್ಕೆ || ಪ ||
 ಶಿಶುನೋಹ ಸತಿನೋಹ ಜನನಿ ಜನಕರ ನೋಹ
 ರಸಿಕ ಭ್ರಾತರ ನೋಹ ರಾಜನೋಹಾ ||
 ಪಶುನೋಹ ಭೂನೋಹ ಬಂಧುವರ್ಗದ ನೋಹ
 ಅಸುರಾರಿ ನಿನ್ನ ಮರೆತೆನೊ ಅಕಟ ಕಾಯೋ || ೧ ||
 ಅನ್ನಮದವರ್ಥಮದವಖಿಳ ವೈಭವದ ಮದ
 ಮುನ್ನ ಪ್ರಾಯದ ರೂಪ ನೋಹ ಮದವೋ ||
 ತನ್ನ ಸತ್ಯದಾ ಮದ ಧಾತ್ರಿವಶವಾದ ಮದ
 ಇನ್ನು ತನಗೆದುರಿಲ್ಲ ವೆಂತೆಂಬೊ ಮದದಿಂದ || ೨ ||
 ಇಷ್ಟು ದೊರಕಿದರೆ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಬೇಕೆಂಬಾಸೆ
 ಅಷ್ಟು ದೊರಕಿದರು ಮತ್ತಷ್ಟುರಾಸೆ ||
 ಕಷ್ಟ ಬೇಡೆಂಬಾಸೆ ಕಡು ಸುಖವ ಕಾಂಬಾಸೆ
 ನಷ್ಟ ಜೀವನದಾಸೆ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ || ೩ ||

೬೪. ಹೆಂಡತಿಯಿಂದ ತಾಪ

ನಾದನಾಮಕ್ರಿಯೆ ಶಾಗ ಅಟತಾಳ.

ಹೆಂಡತಿ ಪ್ರಾಣ ಹಿಂಡುತಿ ಎನ್ನ
 ಕೊಂಡ ಕೋತಿಯಂತೆ ಕುಣಿಸುತ್ತಾಡಿಸುತಿ || ಪ ||
 ಹೊತ್ತರೆ ಏಳುತಿ ಹೊರಗೆ ತಿರುಗಾಡುತಿ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಹೊತ್ತು ಹೋಯಿತು ಭತ್ತ ತಾ ಎನ್ನುತಿ ||

ಉತ್ತಮ ಹಿರಿಯರ ಮಾತು ವಿರುತಿ

ಮೃತ್ಯುದೇವತೆಯಂತೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿ

|| ೧ ||

ಇಲ್ಲದ್ದು ಬೇಡುತಿ ಸುಳ್ಳು ಮಾತಾಡುತಿ

ಒಳ್ಳೆ ಊಟವನುಂಡು ಕುಳಿತೇನಂತೀ ||

ಎಳ್ಳಷ್ಟು ಕೆಲಸವ ಮಾಡಲೊಲ್ಲೆನಂತಿ

ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ತಲೆಯೆತ್ತ ಧಾಂಗೆ ಮಾಡುತಿ

|| ೨ ||

ಹಿರಿಯತನಕೆ ಮನಗರುವಿಕೆ ಮಾಡುತಿ

ಪರಿವಾರದವರನೆಲ್ಲವ ಕಾಡುತಿ ||

ಸಿರಿವರದ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನಿ ಗೆ ದೂರಾಗಿ

ದುರಿತಕ್ಕೆ ನೀ ಗುರಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತೀ

|| ೩ ||

೬೫. ಹಾ ಕೆಟ್ಟೆನು ಕೃಪೆಮಾಡು

ಮುಖಾರಿ ರಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ಯಾಕೆನ್ನೊಳಿಂತು ಕೃಪೆಯಿಲ್ಲ ಹರಿಯೇ

ಕಾಕುಮಾಡದೆ ಕಾಯೊ ಭವದೊಳು ಬಳಲಿದೆನು || ಪ ||

ಕಂದರ್ಪಬಾಧೆಯಿಂ ಮಾನಿನಿರೊಶನಾಗಿ

ಮಂದಮತಿಯಿಂದ ಬಲು ಮರುಳಾದೆನು ||

ಸಂದಿತ್ಯೆ ಯೌವನವು ಬುದ್ಧಿಬಂದಿತು ಈಗ

ಸಂದೇಹಪಡದೆ ನೀ ಕರುಣಿಸೈ ಎನ್ನ

|| ೧ ||

ಹೆಂಡತಿಯು ಕಡೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡುವಳೀಗ

ಹಿಂಡುಮಕ್ಕಳು ಎನ್ನತೆನ್ನತಿಹರು ||

ಮುಂಡ ನೋಚಿದೆ ನಾನು ಇನ್ನಾರು ಗತಿಯೆನಗೆ

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ ನೀ ಪಾಲಿಸೈ ತಂದೆ

|| ೨ ||

ಅಟ್ಟಮೇಲೆಲೆಯುರಿಯುವಂತೆ ಹರಿ ಎನಗೀಗ

ಕೆಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಮತಿಯು ಬಂದಿತಯ್ಯ ||

ನೆಟ್ಟನೆ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನೇ ಕೈಬಡದೆ

ದೃಷ್ಟಿಯಲಿ ನೋಡಿ ಪರಿಪಾಲಿಸೈ ಎನ್ನ

|| ೩ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೬೬. ನೀನೇ ಕಾಯೆಬೇಕು

ಬಿಲಹರಶಾಗ ಅಟತಾಳ

ಯಾರಿಗೆ ಯಾರುಂಟು ಎರವಿನ ಸಂಸಾರ
ನೀರ ಮೇಲಣ ಗುಳ್ಳೆ ನಿಜವಲ್ಲ ಹರಿಯೆ || ಪ ||
ಬಾಯಾರಿತು ಎಂದು ಬಾವಿ ನೀರಿಗೆ ಪೋದೆ
ಬಾವಿಲಿ ಜಲಬತ್ತಿ ಬರಿದಾಯ್ತು ಹರಿಯೇ || ೧ ||
ಬಿಸಿಲು ಗಾಳಿಗಾಗಿ ಮರದ ನೆರಳಿಗೆ ಪೋದೆ
ಮರಬಗ್ಗಿ ಸಿರದಮೇಲೊರಗಿತು ಹರಿಯೇ || ೨ ||
ಅಡವಿಯೊಳ್ಳನೆ ಮಾಡಿ ಗಿಡಕೆ ತೊಟ್ಟಲ ಕಟ್ಟಿ
ತೊಟ್ಟಿಲಿನ ಶಿಶು ಮಾಯವಾಯಿತು ಹರಿಯೆ || ೩ ||
ತಂದೆ ಶ್ರೀ ಪು ರ ಂ ದ ವಿ ತ ಲ ನಾರಾಯಣ
ನಾ ಸಾಹೊತ್ತಿಗೆ ನೀ ಕಾಯೊ ಹರಿಯೇ || ೪ ||

೬೭. ನನ್ನ ಕರ್ಮ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಡುವದು

ರೇಗುಪ್ಪಿರಾಗ ಅಟತಾಳ

ನಾ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮ ಬಲವಂತವಾದರೆ
ನೀ ಮಾಡುವದೇನೋ ದೇವಾ || ಪ ||
ಸಾಮಾನ್ಯವಲ್ಲವಿದು ಬ್ರಹ್ಮ ಬರೆದ ಬರಹ
ನೇಮದಿಂದಲಿ ಎನ್ನ ಘಟೆಯಲ್ಲಿ ಇಹುದಕೆ || ಅ ಪ ||
ಅಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ನ ಕೊಟ್ಟವನಲ್ಲ ಪರ
ಸತಿಯರ ಸಂಗ ಘಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟವನಲ್ಲ ||
ಮತಿಹೀನನಾಗಿ ಮರುಳಾಗಿದ್ದೆನೊ ದೇವಾ
ಗತಿಯಾವುದ್ದೆ ಎನಗೆ ಗರುಡವಾಹನ ಕೃಷ್ಣಾ || ೧ ||
ಪಾನ ಅಶನಕೆ ನಾನಗ್ರಗಣ್ಯನು ಆಗಿ
ಸ್ನಾನ ಜಪವು ನಿತ್ಯ ಕರ್ಮಗಳನು ನೀಗಿ ||
ದಾನವಾಂತಕ ನಿನ್ನ ಧ್ಯಾನವ ಮಾಡದೆ
ಶ್ವಾನನಂತೆ ಮನೆಮನೆ ತಿರುಗುತಲಿದ್ದೆ || ೨ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಇನ್ನಾದರು ನಿನ್ನ ದಾಸರ ಸಂಗವಿತ್ತು
ಮನ್ನಿಸಿ ದಯಮಾಡೊ ಪರಮ ಪುರುಷ ಹರಿ ||
ಅನ್ಯರೊಬ್ಬರ ಕಾಣೆ ಆದರಿಸುವರಿಲ್ಲ
ಪನ್ನಂಗಶಯನ ಶ್ರೀ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ

೬೮. ನೀನೇ ಗತಿ

ಕಾಂಬೋದಿ ರಾಗ ತ್ರಿಪುಟ ತಾಳ

ಎಂದೆಂದು ನಿನ್ನ ಪಾದವೆ ಗತಿ ಎನಗೆ | ಗೋ-
ವಿಂದ ಬಾರಯ್ಯ ಎನ್ನ ಹೃದಯ ಮಂದಿರಕೆ || ಪ ||
ವೊದಲಿನಿಂದ ಬರಬಾರದೆ ನಾ ಬಂದೆ
ಇದರಿಂದ ಗೆದ್ದು ಪೋಗೊದು ಕಾಣೆ ಮುಂದೆ ||
ತುಡ್ಡಿವೊದಲಿಲ್ಲದೆ ಪರರಿಂದ ನೊಂದೆ
ಪದುಮನಾಭನೆ ತಪ್ಪು ಕ್ಷಮೆ ಮಾಡೊ ತಂದೆ || ೧ ||
ಹೆಣ್ಣು ಹೊನ್ನ ಮಣ್ಣಿನಾಸೆಗೆ ಬಿದ್ದು
ಪುಣ್ಯಪಾಪವನು ನಾ ತಿಳಿಯದೆ ಇದ್ದು ||
ಅನ್ಯಾಯವಾಯಿತು ಇದಕೇನು ಮದ್ದು
ನಿನ್ನ ಧ್ಯಾನ ಎನ್ನ ಹೃದಯದೊಳಿದ್ದು || ೨ ||
ಹಿಂದೆ ನಾ ಮಾಡಿದ ಪಾಪವ ಕಳೆಯೆ
ಮುಂದೆನ್ನ ಜನ್ಮ ಸಫಲ ಮಾಡಿ ಪೊರೆಯೆ ||
ತಂದೆ ಶ್ರೀ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲೆ ನ್ನ ನೆರೆಯೆ
ಎಂದೆಂದಿಗಾನಂದ ಸುಖವನ್ನೆ ಗರೆಯೆ || ೩ ||

೨. ವೈರಾಗ್ಯಭಾವ

ಜೀವನದಲ್ಲಿ ದುಃಖಪ್ರಸಂಗಗಳುಂಟಾಗಿ ಅವು ಬೇಡಾಗುವಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾದವೆಂದರೆ, ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ವೆಂಕಟರಮಣನು ನೆನಪಾಗಿ, 'ಅವುಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸು ಸ್ವಾಮೀ,' ಎಂಬ ಆರ್ತಭಾವವು ಒಡಮೂಡಿ ಮನಸು ತಲ್ಲಣಗೊಳ್ಳುವದು. ಮುಂದೆ ಈ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯ ರುಚಿಯೇ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸುಖವಿಲ್ಲ, ಇವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಲಿಕ್ಕೆಬೇಕು, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ, ಇವೆಲ್ಲ ಕ್ಷಣಿಕ, ಅಲ್ಪ, ದುಃಖ ಮೂಲಗಳಿವು ಎಂಬ ಭಾವವು ಉಂಟಾಗುವದು, ಇದೇ ವಿರಾಗವು. ಇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯ ರಾಗವು, ಅನುರಾಗವು, ಪ್ರೀತಿಯು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತೆಂದರೆ ಅದೇ ವೈರಾಗ್ಯವು. ಈ ಭಾವವುಂಟಾದೊಡನೆ ವಿಷಯನಿಷೇಧವು ಪ್ರಾರಂಭವಾದರೂ ಇನ್ನೂ ನಿಜ ಸುಖದ ತೀವ್ರ ಇಚ್ಛೆಯುಂಟಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಅಂಥ ಇಚ್ಛೆಯುಂಟಾಯಿತೆಂದರೆ ಅದು ಮುಂದೆ ಮುಮುಕ್ಷುತ್ವವೆನಿಸುವದು

ಆರ್ತಭಾವವುಳ್ಳ ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ತ್ರಿವಿಧತಾಪಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಉಪರತಿಯು ಅಥವಾ ಹೇಯಭಾವವು ವೈರಾಗ್ಯಭಾವದ ಮೂಲವು. ಮನುಷ್ಯನು ಸಾಮಾನ್ಯತಃ ಎಲ್ಲ ಇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗವುಳ್ಳವನು, ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನು. ಆದರೆ ಅನುಭವದಿಂದ ಇಲ್ಲವೆ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ, ಈ ಇಂದ್ರಿಯಸುಖಗಳೆಲ್ಲ ನಶ್ವರವಿರುವವು, ದುಃಖಬೀಜಗಳಿರುವವು, ಇವುಗಳಿಂದ ತೊಂದರೆ ತೊಡಕುಗಳೇ ಉಂಟಾಗುವವು ಹೊರತು ನಿಜವಾದ ಸುಖವು ದೊರೆಯಲಾರದು, ಎಂಬ ಮನವರಿಕೆಯುಂಟಾಗಿ ಅದು ನೆಲೆಗೊಂಡಿತೆಂದರೆ ವೈರಾಗ್ಯಭಾವವು ಸ್ಥಿರವಾಯಿತೆನ್ನಬೇಕು.

ಸಿರಿಸಂಪತ್ತು, ಐಶ್ವರ್ಯ, ಅಧಿಕಾರ, ಸುಂದರ ಸ್ತ್ರೀಪುತ್ರಾದಿಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುಗಟ್ಟುತ್ತಿಟ್ಟರೂ ವಿರಾಗಿಯು ಅವುಗಳಿಂದ ಮೋಹಿತನಾಗದೆ, ಇವೆಲ್ಲ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಕೇವಲ ಮೋಹಜಾಲಗಳು, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ತಾನು ಸುಖಕವಾರದು, ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿಯು ಅಥವಾ ನಿಜಸುಖಸಾಧನವು ಇದಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು ನಡೆಯುವನು. ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತ್ಯಜಿಸಿ ಅವನಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಓಡಿಹೋಗಬೇಕೆಂದರ್ಥವಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವವರೂ ಹೋಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿರಾಗಿಗಳು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗೇತೀರಬೇಕು, ಇಲ್ಲವೆ ಬಿಟ್ಟುಹೋದರೆ ಮಾತ್ರ ವಿರಾಗಿಗಳೆನಿಸುವರು ಎಂದು ದಾಸರು ಹೇಳುವದಿಲ್ಲ. ದಾಸರು ಜನಕರಾಜನ ಹೆಸರುಗೊಂಡು ವಿರಾಗದ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ದಾಸರಲ್ಲನೇಕರು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರು, ಆದರೆ ಪೂರ್ಣವಿರಾಗಿಗಳಿದ್ದರು. ಅವರ ಮೈರಾಗ್ಯವು 'ಉದರ ಮೈರಾಗ್ಯ'ವಿರಲಿಲ್ಲ, ನಿಜವಾದ ಮೈರಾಗ್ಯವಿತ್ತು.

ನಿಜವಾದ ಮೈರಾಗ್ಯವೆಂದರೆ ಅನಾಸಕ್ತಿ. ಯಾವದೊಂದು ವಿಷಯದ ಸೇವನೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇತ್ತೆಂದರೆ ಅದು ದುಃಖಮೂಲವಾಗುವದು. ವಿಷಯ ಸೇವನೆಯು ದುಃಖದ ಮೂಲವಲ್ಲ, ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯ ಆಸಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಆ ಸೇವನಕರ್ಮದಲ್ಲಿಯ ಆಸಕ್ತಿ ಇವು ದುಃಖಮೂಲಗಳಿರುವವು. ಆಸಕ್ತಿ ಅಂದರೆಯೇ ರಾಗ ಅಥವಾ ಅನುರಾಗ ಅಥವಾ ಪ್ರೀತಿ. ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿರುವವರೆಗೆ ವಿಷಯಗಳ ಸೇವನೆ ಬಿಟ್ಟದ್ದಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡುತ್ತಹೋದಂತೆ ಮೈರಾಗ್ಯವು ನೆಲೆಗೊಂಡು ದುಃಖಬೀಜವು ಹುರಿದು ನಷ್ಟವಾಗಿಹೋಗುವದು. ಇತ್ತ ವಿಷಯಸುಖಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿರಾಗವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಹೋದಂತೆ ನಿಜಸುಖದ ಬಗ್ಗೆ ಆಸೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತ ನಡೆಯುವದು. ಅದೇ ಮುಮುಕ್ಷುಭಾವದ ಪ್ರಥಮ ಸೋಪಾನವು.

ಇಲ್ಲಿ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುವಾಗ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೈರಾಗ್ಯಭಾವವೇ ಇದ್ದವುಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿರುವೆವಾದರೂ ಹಲವುಗಳಲ್ಲಿ ಆರ್ತಭಾವದ ಇಲ್ಲವೆ ಮುಮುಕ್ಷುಭಾವದ ಛಾಯೆಯು ತಲೆದೋರಿದ್ದು ಕಂಡುಬರುವದು. ಅದು ಅನಿವಾರ್ಯವೇ ಸ್ಥಿತಿ.

ದೇಹ, ಸ್ತ್ರೀಪುತ್ರಾದಿಗಳು, ಸಿರಿ ಸಂಪತ್ತು, ವಿಷಯಗಳು ಇವೆಲ್ಲ ನಶ್ವರವಿರುವವು. ಇವು ಮೋಹಜಾಲಗಳಿರುವವು, ಇವಾವೂ ನಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಬರಲಾರವು, ಮನುಷ್ಯನು ಬತ್ತಲೆ ಹುಟ್ಟಿ ಬತ್ತಲೆ ಸಾಯುವನು, ಅದುದರಿಂದ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ವಿಷಯಾದಿಗಳಿಂದ ಮೋಹಿತನಾಗದೆ ಮನುಷ್ಯನು ವರ್ತಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಈ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೋಧವಿದೆ. ಕೇವಲ ವಿಷಯಗಳ ಬೆನ್ನುಬಿದ್ದರೆ ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮವು ವ್ಯರ್ಥ ಹೋಗುವದು, ಅನೇಕ ಅಪಮಾನಗಳನ್ನು ಸಹನಮಾಡ ಬೇಕಾಗುವದು, ಅನ್ಯರ ಋಣದಲ್ಲಿ ಸಾಯಬೇಕಾಗುವದು, ಆದುದರಿಂದ ಮೈರಾಗ್ಯಭಾವದಿಂದ ವರ್ತಿಸಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದವರೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವರು, ಹೆಚ್ಚಿನದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ನಾವು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಇದ್ದು ಪರಮಾರ್ಥವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂದು ದಾಸರು ಹೇಳುವರು.

ಇಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅಪಮಾನ, ನಿಂದೆ ಇವು ಅಪಕಾರಕವಲ್ಲ, ಉಪಕಾರ ಕೆವೇ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವು ನಮ್ಮನ್ನು ಅಂತರ್ಮುಖ ಮಾಡುವವು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಅಂತಃಶುದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವವು.

ಇನ್ನು ಮೈರಾಗ್ಯವೆಂದರೆ 'ಉದರ ಮೈರಾಗ್ಯ' ಮಾತ್ರ ಇರಕೂಡದು ! ನಿಜವಾದ ಮೈರಾಗ್ಯ ಬೇಕೆಂದು ದಾಸರು ಬಹಳ ಮನೋಹರವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವರು. ನಕಲಿ ಮೈರಾಗ್ಯದಿಂದ ಭವರೋಗಪೀಡೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗುವದೇ ಹೊರತು ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಾರದು. ವಿರಾಗಪೂರ್ಣರಾಗಿ, ಎಲ್ಲ ಚಿಂತೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಪರಮಾತ್ಮಚಿಂತನವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ನಾವು ನಿಜಸುಖವನ್ನು ಕಾಣುವೆವು ಹಾಗೂ ಜನಕರಾಜನು ವರ್ತಿಸಿದಂತೆ ವರ್ತಿಸಲು ಸಮರ್ಥ ರಾಗುವೆವು.

೬೯. ದೇಹವು ನಶ್ವರ

ಭೈರವಿರಾಗ ಅಟತಾಳ

ಹಿಗ್ಗುವಿ ಯಾಕೋ ಈ ದೇಹಕ್ಕೆ ಕುಗ್ಗುವಿ ಯಾಕೋ || ಪ ||

ಹಿಗ್ಗುವ ತಗ್ಗುವ ಮುಗ್ಗುವ ನೆಗ್ಗುವ

ಅಗ್ನಿಯೊಳಗೆ ಬಿದ್ದು ದಗ್ಧವಾಗುವ ದೇಹಕ್ಕೆ || ಅ. ಪ. ||

ಸತಿ ಪುರುಷರು ಕೂಡಿ ರತಿ ಕ್ರೀಡೆಗಳನಾಡಿ

ಪತನನಾದಿಂದ್ರಿಯ ಪ್ರತಿಮೆಯ ದೇಹಕ್ಕೆ || ೧ ||

ಆಗ-ಭೋಗಗಳನ್ನು ಆಗುಮಾಡುತಲಿಪ್ಪ

ರೋಗಬಂದರೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಗುವ ದೇಹಕ್ಕೆ || ೨ ||

ಪರರ ಸೇವೆಯ ಮಾಡಿ ನರಕಭಾಜನನಾಗಿ

ನುರಳಿಮರಳಿ ಬಿದ್ದು ಹೋಗುವ ದೇಹಕ್ಕೆ || ೩ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಸೋರುವದೊಂಭತ್ತು ಬಾಗಿಲದಿಂ ಮಲ

ನೀರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾರುವ ದೇಹಕ್ಕೆ

|| ೪ ||

ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ್ಥ ಲ ನ ಚರಣಕಮಲಕ್ಕೆ

ಎರಗದೆ ಇರುತಿಹ ಗುರುವಾದ ದೇಹಕ್ಕೆ

|| ೫ ||

೭೦. ಸಂಗಡ ಏನೂ ಬಾರದು

ಧನಾಸಿರಾಗ ಆದಿತಾಳ

ಏನು ಬರುವದೋ ಸಂಗ | ಡೇನು ಬರುವದೋ ||

ದಾನಧರ್ಮ ಮಾಡಿ ಬಹು ನಿ | ಧಾನಿ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳೊ ಮನುಜಾ || ಪ ||

ಹೆಂಡರಿಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ ಮಂಡೆ ತುಂಬ ಬಂಧುಬಳಗ |

ಕಂಡು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಬರಾರೊ ದಿಂಡ ಯಮನ ದೂತರೆಳೆಯೆ ||

ಬಂಡಿ ತುಂಬ ಇದ್ದ ಧನವು ಹಿಂದೆ ಉಳಿವದಲ್ಲೊ ನಿನ್ನ ಪೊಂದಿ |

ಕೊಂಡು ಬರುವ ವಸ್ತು ಕೀರ್ತಿ ಅಪಕೀರ್ತಿ ಎರಡೆ

|| ೧ ||

ಎನ್ನದೆಂದು ತನ್ನದೆಂದು ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣು ಗಾಗಿ |

ಘನ್ನವಾಗಿ ಬಾಯಬಿಡುತ ಬಂದೆ ನೋಹನಾ ||

ಸನ್ನುತದಲ್ಲಿ ಪರಹಿತಾರ್ಥ ಮಾಡಿ ಪುಣ್ಯಪಡೆ ಇನಿತು |

ಮುನ್ನೆ ಕಿರುಕುಳ ಕೂಪದಲ್ಲಿ ಕೆಡಲು ಬ್ಯಾಡ ಮನುಜ

|| ೨ ||

ಬತ್ತಲಿಂದ ಬರುತಿಹರು ಬತ್ತಲಿಂದ ಹೋಗುತಿಹರು |

ಕತ್ತಲೆ ಕಾಲ ಬೆಳಕುಮಾಡಿ ಹೊತ್ತು ಕಳೆದರು ||

ಸತ್ತರಿಲ್ಲ ಹೆತ್ತರಿಲ್ಲ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋದರಲ್ಲೆ |

ಮತ್ತೆ ದೇಹ ಮಣ್ಣು ಕೂಡಿದಂತೆ ಕೆಡಲು ಬ್ಯಾಡ ಮನುಜ

|| ೩ ||

ಕಟ್ಟಲಿಲ್ಲ ಬಿಚ್ಚಲಿಲ್ಲ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಬಾಳಲಿಲ್ಲ |

ಸುಟ್ಟು ಸುಟ್ಟು ಸುಣ್ಣದ್ದರಳು ಆಯಿತೀ ಕಾಯ ||

ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವಾಗ ಬೊಟ್ಟು ಬಟ್ಟೆ ನಿನಗೆ ಹೊಂದಲಿಲ್ಲ |

ದೃಷ್ಟಿನೋಟ ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಬಯಲಾಗುತಿದೆ

|| ೪ ||

ಗರುವದೋರಿಂದ ನೀನು ಬರಿದೆ ಕಾಲ ಕಳೆದೆ ಮುಂ |

ದರಿದು ನೋಡು ನರರ ತನುವು ದೊರಕಲರಿಯದು ||

ನೆರೆ ಮಹಾಮೂರ್ತಿ ಒಡೆಯ ಪರಮಗುರು ಚೆನ್ನಾ ದಿ ಕೇ ಶ ವ |

ಚರಣ ಭಜಿಸಿ ಚಂಚಲವಳಿದು ವರವ ಪಡೆದು ಹೊಂದು ಮುಕುತಿ || ೫ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೭೧. ಯಾರೂ ನಮ್ಮ ಹಿತದವರಲ್ಲ

ಮುಖಾರಿರಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ಆರು ಹಿತವರು ನಿನಗೆ ಮೂವರೊಳಗೆ

ನಾರಿಯೋ ಧಾರುಣಿಯೋ ಬಲು ಧನದಸಿರಿಯೋ || ಪ ||

ಅನ್ಯರಲಿ ಜನಿಸಿದ ಅಂಗನೆಯ ಕರೆತಂದು

ನಿನ್ನ ಮನೆಗವಳ ಯಜಮಾನಿ ಎನಿಸಿ ||

ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆಯರ್ಥ ದೇಹವೆನಿಸುವ ಸತಿಯು

ಕಣ್ಣಲಿ ನೋಡಲಂಜುವಳು ಕಾಲವಶದಿ

|| ೧ ||

ಮುನ್ನ ಶತಕೋಟಿ ರಾಯರುಗಳಾಳಿದ ನೆಲವು

ತನ್ನದೆಂದೆನುತ ಶಾಸನವ ಬರಿಸಿ ||

ಬಿನ್ನಣದ ಮನೆಕಟ್ಟಿ ಕೋಟಿ ಕೊತ್ತಳವಿಕ್ಕಿ |

ಚನ್ನಿನವನಸುವಳಿಯೆ ಹೊರಗೆಹಾಕುವರು

|| ೨ ||

ಉದ್ಯೋಗವ್ಯವಹಾರ ನೃಪಸೇವೆಕುಶಲಗತಿ |

ಹೃದ್ರತನ ಕಳವು ಪರತಾಪದಿಂದ ||

ಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲಿ ಗಳಿಸಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಅರ್ಥವನು

ಸದ್ಯದಲಿ ಆರುಂಬುವರು ಪೇಳೋ ಮನುಜಾ

|| ೩ ||

ಶೋಕಕ್ಕೆ ಅವರಿವರು ಸುಖವಿರಲು ಬಾಂಧವರು |

ಜೋಕೆ ತಪ್ಪಿದ ಬಳಿಕ ಅರ್ಥವ್ಯರ್ಥ ||

ಲೋಕದೊಳು ಸ್ಥಿರವಾದ ಕೀರ್ತಿ-ಅಪಕೀರ್ತಿಗಳು |

ಸಾಕಾರವಾಗಿ ಸಂಗಡ ಬಾಹೋವಲ್ಲದೆ

|| ೪ ||

ಅಸ್ಥಿರದ ದೇಹವನು ನೆಚ್ಚಿ ನಂಬಿರಬೇಡ |

ಸ್ವಸ್ಥದಲಿ ನೆನೆ ಕಂಡ್ ಹರಿಪಾದವಾ ||

ಚಿತ್ತದೊಳು ಶುದ್ಧಿಯಿಂ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ್ಥ ಲ ನ |

ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆನೆನೆನೆದು ಮುಕ್ತಿಪಡೆ ಮನುಜಾ

|| ೫ ||

೭೨. ಹೊಟ್ಟೆಯೆ ಎಲ್ಲರ ದೇವರು

ಸೌತಾಪ್ತ ರಾಗ ಏಕತಾಳ

ಎಲ್ಲರು ಮಾಡುವದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಗೇಣು ಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ || ಪ ||

ನೆಲ್ಲಗಳ ಕುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಿದ್ರುಗಳ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು |

ಕೂಲಿಗಳ ಮಾಡುವದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಗೇಣು ಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ

|| ೧ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ನಾಲ್ಕುವೇದ ಪುರಾಣಶಾಸ್ತ್ರ ಪಂಚಾಂಗಗಳ ಹೇಳಿ |
 ಕಾಲ ಕಳೆಯೋದೆಲ್ಲ ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಗೇಣು ಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ || ೨ ||
 ಬಡದು ಬಡದು ಕಬ್ಬಿಣವಕಾಸಿ ತುಬಾಕಿನಾಡಿ |
 ಗುಂಡು ಮದ್ದು ಮಾಡುವದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಗೇಣು ಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ || ೩ ||
 ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಬಂಟರೆಲ್ಲ ಕತ್ತಿ ಡಾಲನ್ನೆ ಸಿಡಿದು |
 ಖಂಡ ಖಂಡ ಮಾಡುವದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಗೇಣು ಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ || ೪ ||
 ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕುದುರೆ ಏರಿ ನ್ಯಾಜಹೊತ್ತು ರಾವುತರಾಗಿ |
 ಹೊಡೆದಾಡಿ ಸಾಯುವದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಗೇಣು ಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ || ೫ ||
 ತುಂಟತುರಗಿಯಾನೆ ಹೆಂಟೆ ಮಣ್ಣು ಹದಮಾಡಿ |
 ಕಷ್ಟಮಾಡುವದು ತಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಗೇಣು ಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ || ೬ ||
 ಕಂಟಕತನದಿಂದ ಕಳ್ಳತನವನ್ನೆ ಮಾಡಿ |
 ಕಟ್ಟಿ ಹೊಡಿಸಿಕೊಂಬುವದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಗೇಣು ಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ || ೭ ||
 ಸನ್ಯಾಸಿ ಜಂಗಂ ಜೋಗಿ ಜಟ್ಟಿ ಮೂಢ ಬೈರಾಗಿ |
 ನಾನಾವೇಷವ ಕೊಂಬೋಧೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಗೇಣು ಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ || ೮ ||
 ಉನ್ನತ ಕಾ ಗಿ ನೆ ಲೆ ಯಾ ದಿ ಕೇ ಶ ವ ನ |
 ಅನುದಿನ ನೆನೆವೋದು ಭಕ್ತಿಗಾಗಿ ಪರಮುಕ್ತಿಗಾಗಿ || ೯ ||

೭೩. ಅನುಗಾಲವು ಚಿಂತೆ

ವರಾಳಿರಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ಎಂತಾದರು ಚಿಂತೆ ಬಿಡದು | ೧-
 ಶ್ವಿಂತರಾದವರಾನೊಬ್ಬರನು ಕಾಣೆ || ಪ ||
 ಬ್ರಹ್ಮಗೆ ಶಿರಹೋಗಿ ಭಿನ್ನವಾದಾ ಚಿಂತೆ
 ರಕ್ತಸರ ಗುರುವಿಗೆ ಕಣ್ಣೆಲ್ಲದ ಚಿಂತೆ ||
 ಮನ್ನಥಗೆ ಶಿರವಳಿದು ಭಸ್ಮವಾದ ಚಿಂತೆ
 ಮುಕ್ಕಣ್ಣು ಶಿವನಿಗೆ ತಿರಿದುಂಬೋ ಚಿಂತೆ || ೧ ||
 ಕಾಮಧೇನುವಿಗೆ ಕರಕೊಳ್ಳುವರೆಂಬ ಚಿಂತೆ
 ಕಾಮಿನಿಗೆ ಸತ್ಪುರುಷರು ಸಿಕ್ಕದ ಚಿಂತೆ ||
 ರಾಜ್ಯವಾಳುವ ಧೊರೆಗೆ ಪರರಾಜ್ಯದ ಧೊರೆ ಚಿಂತೆ
 ಶಾನಭೋಗನಿಗೆ ಲೆಕ್ಕವ ಬರೆವ ಚಿಂತೆ || ೨ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಧರ್ಮನಿಷ್ಠರಿಗೆ ಸುಖದೋಳಿರುವ ಚಿಂತೆ
ದುಷ್ಕರ್ಮಿಗಳಿಗೆ ಪರರ ಕೆಡಿಸೋ ಚಿಂತೆ ||
ತನ್ನ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ವೈರಿಯ ಕೊಲ್ಲುವ ಚಿಂತೆ
ಅಣ್ಣ ಭೀಮನಿಗೆ ಅನ್ನ ಸಾಲದ ಚಿಂತೆ

|| ೩ ||

ಭಕ್ತರಿಗೆ ಗುರುವಿನಲಿ ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆವೊ ಚಿಂತೆ
ಮುಕ್ತರಿಗೆ ಹರಿಯ ದರ್ಶನದ ಚಿಂತೆ ||
ಯುಕ್ತಿಬಲ್ಲವರಿಗೆ ವಿನೇಕವಾಡುವ ಚಿಂತೆ
ನಮ್ಮ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ಗೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಲಹೋ ಚಿಂತೆ || ೪ ||

೭೪. ಚಿಂತೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲ

ಪಂತುವರಾಳಿವಾಗ ಭಾಪು ತಾಳ

ಯಾನಾಗಲು ಚಿಂತೆ ಜೀವಕ್ಕೆ || ಪ ||
ಈ-ಜೀವ ಒಂದು ಪರಿಯಾಗೋ ತನಕಾ || ಅ. ಪ. ||
ಹೆಂಡತಿಲ್ಲದ ಚಿಂತೆ ಹೆಂಡತ್ತಿದ್ದರು ಚಿಂತೆ |
ಚೆಂಡಿ ಕುರೂಪಿಯಾದರೂ ಚಿಂತೆಯೋ ||
ಕೊಂಡನಾಗಿ ಪೊತ್ತು ತಿರುಗುವ ಚಿಂತೆ | ಭೂ-
ಮಂಡಲದೊಳಗೆಲ್ಲ ಚಿಂತೆ ಕಾಣಣ್ಣಾ

|| ೧ ||

ವಾಲಗಿಲ್ಲದ ಚಿಂತೆ ವಾಲಗಾದರು ಚಿಂತೆ |
ಮೇಲೆ ಸಂಬಳ ಬಾರದ ಚಿಂತೆಯು ||
ಸಾಲ ಕೊಡೋ ಚಿಂತೆ ಸಾಲ ತೆಗೆಯೊ ಚಿಂತೆ |
ಮೂರ್ಛಿತರಾದೊಳಗೆಲ್ಲ ಚಿಂತೆಯು ಕಾಣಣ್ಣಾ

|| ೨ ||

ಮನೆಯಿಲ್ಲದ ಚಿಂತೆ ಮನೆಯಾದರೂ ಚಿಂತೆ |
ಮನೆಯವಾರ್ತೆ ನಡೆಯದ ಚಿಂತೆಯೂ ||
ಮನಸಿಜನಯ್ಯ ಶ್ರೀಘನ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನ |
ನೆನೆದಾರೆ ಚಿಂತೆ ನಿಶ್ಚಿಂತೆ ಕಾಣಣ್ಣಾ

|| ೩ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೭೫. ಅಪತ್ತುಗಳು ಬರಲಿ

ಪಂತುನರಾಳಿರಾಗ ಅಟಿತಾಳ

ಇಂಥಿಂಥಾದ್ದೆಲ್ಲಾ ನೂ ಬರಲಿ | ೧-

ಶ್ವಿಂತೆಂಬುದು ದೃಢವಾಗಿರಲಿ || ಪಲ್ಲ ||

ಬಡತನವೆಂಬುದು ಕಡೆತನಕಿರಲಿ

ಒಡವೆ ವಸ್ತುಗಳು ಹಾಳಾಗೋಗಲಿ ||

ನಡೆಯುವ ದಾರಿ ಎನ ಬಿಟ್ಟೋಗಲಿ

ಅಡವಿಲಿ ಗಿಡಗಳು ಸಿಗದ್ದಾಂಗಾಗಲಿ

|| ೧ ||

ಉದ್ಯೋಗಿಂಬುದು ಮೊದಲೇ ಹೋಗಲಿ

ಬುದ್ಧಿಯು ಎನಗೆ ಮದಡಿಸಿ ಹೋಗಲಿ ||

ಮದ್ದುಹಾಕಿ ಎನ್ನನು ಕೊಲ್ಲಲಿ

ಹದ್ದುನಾಯಿ ಹರಕೊಂಡು ತಿನ್ನಲಿ

|| ೨ ||

ಗಂಡುಸುತನ ಎನಗಿರದ್ದಾಂಗಾಗಲಿ

ಹೆಂಡರು ಮಕ್ಕಳು ಎನ್ನನು ಬಿಡಲಿ ||

ಕುಂಡೆ ಮಂಡೆ ಮೇಲ್ ಸಾಲ್ಗಾರೊದೆಯಲಿ

ಬಂಡುಮಾಡಿ ಜನರೆಲ್ಲ ನಗಲಿ

|| ೩ ||

ಡಾಂಭಿಕ ಇವನೆಂತೆಲ್ಲರು ಅನ್ನಲಿ

ಅಂಬರ ಮುರಕೊಂಡು ಮೇಲೆ ಬೀಳಲಿ ||

ನಂಬಿಕೆ ಎನ್ನಲ್ಲಿ ರಥಾಂಗೋಗಲಿ

ಡೊಂಬಿ ಸೂಳೇ ಮಗನೆಂತೆನಲಿ

|| ೪ ||

ಆಶಾಪಂಥ ನಡೆಯದೆ ಹೋಗಲಿ

ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿ ಜನರೆಲ್ಲ ನಗಲಿ ||

ಶ್ರೀಶ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನ ನಾಮ

ಶಾಶ್ವತ ಒಂದೇ ಮನದಲ್ಲಿರಲಿ

|| ೫ ||

೭೬. ನನ್ನ ಅಪಮಾನವಾಗಲಿ

ಪೂರ್ವಿಶಾಗ ಅಟಿತಾಳ

ಅಪಮಾನವಾದರೆ ಒಳ್ಳಿತು

ಅಪರೂಪ ಹರಿನಾಮ ಜಪಿಸುವ ಮನುಜಗೆ || ಪ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಮಾನದಿಂದ ಅಭಿಮಾನ ಪುಟ್ಟುವದು
ಮಾನದಿಂದ ತಪದ ಹಾನಿಯಾಗುವದು ||
ಮಾನಿ ದುರ್ಯೋಧನಗೆ ಹಾನಿಯಾಯಿತು ಅನು-
ಮಾನವಿಲ್ಲ ಮಾನಾಪಮಾನಸಮನಿಗೆ || ೧ ||

ಅಪಮಾನದಿಂದಲಿ ತಪವೃದ್ಧಿಯಾಗೋದು
ಅಪಮಾನದಿಂದ ಪುಣ್ಯ ಸಫಲವಾಗೋದು ||
ಅಪಮಾನದಿಂದಲಿ ನೃಪ ಧ್ರುವರಾಯಗೆ
ಕಪಟನಾಟಕ ಕೃಷ್ಣ ಅಪರೋಕ್ಷನಾದಾ || ೨ ||

ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ ಯಾರಲ್ಲಿ ಪೋಗಲಿ
ಕಾನನಚರಾರಾಧ್ಯ ನೀನಿರಲು ||
ದೀನರಕ್ಷಕ ನಮ್ಮ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ್ಥ ಲ
ಏನು ಬೇಡೆನಗಪಮಾನವೇ ಇರಲಿ || ೩ ||

೭೭. ನೋಸಹೋದೆನು

ಕೇದಾರಗೌಳ ಶಾಗ ಆದಿತಾಳ

ನೋಸಹೋದೆನಲ್ಲ | ಸಕಲವು
ವಾಸುದೇವ ಬಲ್ಲ || ಪ ||
ಭಾಸುರಾಂಗ ಶ್ರೀವಾಸುಕಿಶಯನನ
ಸಾಸಿರನಾಮವ ಲೇಸಾಗಿ ಪಠಿಸದೆ || ಅ. ಪ. ||
ದುಷ್ಟ ಜನರ ಕೂಡಿ | ನಾನತಿ
ಭ್ರಷ್ಟನಾದೆ ನೋಡಿ
ದೃಷ್ಟ್ಯಗೋಚರ ಮುರಮುಷ್ಟಿನೈರಿಯ
ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾ ದೃಷ್ಟಿಸಿ ನೋಡದೆ || ೧ ||

ಕಾಯವು ಸ್ಥಿರವಲ್ಲ | ಎನ್ನೊಳು
ಮಾಯೆ ತುಂಬಿತಲ್ಲ ||
ಪ್ರಾಯಮದದಿ ಪರಪ್ರಿಯರ ಕೊಂಡಾಡಿ
ಕಾಯಜ ಜನಕನ ಗಾಯನಮಾಡದೆ || ೨ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಕಂಗಳಿಂದಲೆ ನೋಡೋ | ದೇವ ಎ-

ನ್ನಂಗಸಂಗವ ಮಾಡೋ ||

ಮಂಗಳಮೂರುತಿ ಶ್ರೀ ರಂ ಗ ವಿ ತ್ಮ ಲ ಮುಂ-

ದಂಗಬಾರದಂತೆ ನೀ ದಯಮಾಡೋ

|| ೩ ||

೭೮. ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ

ಕಾಂಬೋಧಿ ರಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ದಾಸನೆಂತಾಗುವೆನು ಧರೆಯೊಳಗೆ ನಾನು || ಪ ||

ನಾಸುದೇವನಲ್ಲಿ ಲೇಶ ಭಕ್ತಿಯ ಕಾಣೆ || ಅ. ಪ. ||

ಗೂಟನಾಮವ ಹೊಡೆದು ಗುಂಡು ತಂಬಿಗೆ ಹಿಡಿದು

ಗೋಟಂಚು ಧೋತರ ಮಡಿಯನುಟ್ಟು ||

ದಾಟುಕಾಲಿಡುತ ನಾ ಧರೆಯೊಳಗೆ ಬರಲೆನ್ನ

ಬೂಟಕತನ ನೋಡಿ ಭ್ರಮಿಸಿದಿರಿ ಜನರೇ

|| ೧ ||

ಅರ್ಥದಲ್ಲೇ ಮನಸು ಆಸಕ್ತವಾಗಿದ್ದು

ವೃಥಾವಾಯಿತು ಜನ್ಮ ವಸುಧೆಯೊಳಗೆ ||

ಅರ್ಥಿಯಿಂದಲಿ ಹರಿಯ ಅರ್ಚಿಸಿದ್ದಿಲ್ಲ ನಾ

ಸತ್ಯಶೌಚಗಳರಿಯೆ ಸಜ್ಜನರೆ ಕೇಳಿ

|| ೨ ||

ಇಂದಿರೇಶನ ಪೂಜೆ ಎಂದು ಮಾಡಿದ್ದಿಲ್ಲ

ಸಂಧ್ಯಾನ ಜಪತಪಗಳೊಂದನರಿಯೆ ||

ಒಂದು ಸಾಧನ ಕಾಣೆ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ್ಮ ಲ ನ

ದ್ವಂದ್ವ ಪಾದವನಂಬಿ ಅರಿತು ಭಜಿಸದಲೇ

|| ೩ ||

೭೯. ಉದರವೈರಾಗ್ಯ ಬೇಡ

ಪೂರ್ವಿಶಾಗ ಮಧ್ವತಾಳ

ಉದರವೈರಾಗ್ಯವಿದು ನಮ್ಮ

ಪದುಮನಾಭನಲ್ಲಿ ಲೇಶ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ || ಪಲ್ಲ ||

ಉದಯಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದು ಗಡಗಡ ನಡಗುತ

ನದಿಯೊಳು ಮಿಂಚೆವೆಂದು ಹಿಗ್ಗುತಲಿ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಮದ-ಮತ್ಸರ-ಕ್ರೋಧ ಒಳಗೆ ತುಂಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು

ಬದಿಯಲಿದ್ದ ವರಿಗಾಶ್ವರ್ಯ ತೋರುವ-ದುದರ

|| ೧ ||

ಕಂಚುಗಾರರ ಬಿಡಾರದಂದದಲಿ

ಕಂಚು ಹಿತ್ತಾಳಿ ಪ್ರತಿಮೆ ನೆರಹಿ

ಮಿಂಚಲೆನುತ ಬಹು ಜ್ಯೋತಿಗಳನೆ ಹಚ್ಚಿ

ವಂಚನೆಯಲಿ ಘನ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವ-ದುದರ

|| ೨ ||

ಕರದಲಿ ಜಪಮಣಿ ಬಾಯಲಿ ಮಂತ್ರವು

ಅರಿವೆಯ ಮುಸುಕು ನೋರೆಗೆ ಹಾಕಿ

ಪರಸತಿಯಳ ಗುಣ ಸ್ಮರಿಸುತ ಅನುದಿನ

ಪರಮವೈರಾಗ್ಯಶಾಲಿಯೆಂದೆನಿಸುವ-ದುದರ

|| ೩ ||

ಬೂಟಕತನದಲಿ ಬಹಳ ಭಕ್ತುತಿ ಮಾಡಿ

ದಿಟನೀತ ಸರಿಯಾರಿಲ್ಲೆನಿಸಿ

ನಾಟಕ ಸ್ತ್ರೀಯಂತೆ ಬಯಲ ಡಂಭವ ತೋರಿ

ಊಟದ ಮಾರ್ಗದ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ

|| ೪ ||

ನಾನು ಎಂಬುದ ಬಿಟ್ಟು ಜ್ಞಾನಿಗಳೊಡನಾಡಿ

ಎನಾದರೂ ಹರಿ ಪ್ರೇರಣೆಯೆಂದು

ಧ್ಯಾನಿಸಿ ಮೌನದಿ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನ

ಕಾಣದೆ ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲವು

|| ೫ ||

ಅಂ. ನಿಜವೈರಾಗ್ಯ

ವೈರಾಗ್ಯ ಸುಳಾದಿ

ವೈರಾಗ್ಯ ಮಾರ್ಗಕೇಳು ದಾರಿದ್ರ್ಯ ಮಾರ್ಗಕೇಳು

ಶ್ರೀರಮಣನ ಪಾದವಾರಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ

ನಾರಿಯ ಧಾರುಣಿಯ ಧನವ ಬಿಟ್ಟರಾಯಿತೊ

ವೈರಾಗ್ಯವಲ್ಲ ಕಂಡ ಧೀರರಿಗೆ

ಶರೀರಕಾಪಾದ ಭಸ್ಮ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು

ಚೀರವಸ್ತ್ರವನುಟ್ಟು ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿರಲಾಗ

ಆರಾದರೂ ಅವನ ಅವಧೂತನೆಂತೆಂದು

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಸಾರಿಸಾರಿಗೆ ಇನ್ನು ಕರೆವರೈಯ
ವೈರಾಗ್ಯವೆಂಬುವಂಥ ವಾರುತೆಯೊಂದಲ್ಲದೆ
ನಾರಾಯಣಗೆ ಇದು ಪ್ರಿಯವಲ್ಲ
ನಾರಿ ಸುತರುಗಳು ಶರೀರ ಸಂಬಂಧಿ
ಗರು ಎಂತೆಂದಿರಬೇಕು
ನೀರಿನೊಳಗೆ ಇನ್ನು ಕಮಲವಿದ್ದಂತೆ
ಕಾರಣನಾಗಿ ಕಾರ್ಯವಿಲ್ಲದಿರಲಿ ಬೇಕು
ಮಾರಜನಕ ನಮ್ಮ ಗೋ ಪಾ ಲ ವಿ ತ್ಥ ಲ ನು
ತೋರಿಕೊಟ್ಟ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ತೋರುವನು

೮೧. ಸಂಸಾರದ ಹಂಬಲ ಬೇಡ

ದೇಶಿರಾಗ ಭಾವು ತಾಳ

ಬಿಟ್ಟು ಬನ್ನಿರೊ ಸಂಸಾರದ್ದಂಬಲ || ಪ ||
ಸೃಷ್ಟಿಗೊಡೆಯನ್ನ ಸೇರಿ ಸುಖಿಸ ಬನ್ನಿರೊ || ಅ. ಪ. ||
ಹೆಂಡಿರು ಮಕ್ಕಳು ಎಂಬ ಹಂಬಲ ಬೇಡಿರೊ
ಕೊಂಡವರಲ್ಲ ಕೊಡುವರಲ್ಲ ಮುಂದಣ ಗತಿಯನು || ೧ ||
ಎಷ್ಟು ಮಾಡಿ ಗಳಿಸಿ ತಂದರು ಸಾಲದೆಂಬರು
ನಷ್ಟಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ಬದುಕು ಎಲ್ಲ ತಿಂಬರು || ೨ ||
ನಡು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲಿಸಿ ಸೆಳೆದು ಸುಲಿವರೊ
ಕುಡಿಹುಟ್ಟು ಕಡೆಗಣ್ಣು ನೋಟದಿಂದಲಿ || ೩ ||
ಉಂಡು ಉಟ್ಟು ಗುಂಡಿನಂತೆ ಮನೆಯಲಿಹರೊ
ಚಂಡ ಯಮನ ದೂತರು ಬಂದು ಎಳೆದು ಒಯ್ಯರೊ || ೪ ||
ಮುಟ್ಟು ಭಜಿಸಿರೊ ಹ ಯ ವ ದ ನ ನಂಘ್ರಿಯ
ನೆಟ್ಟನೆ ಮುಕ್ತಿಮಾರ್ಗ ತೋರಿಕೊಡುವನೊ || ೫ ||

೮. ಮುಮುಕ್ಷುಭಾವ

ಮುಕ್ತಿಯನ್ನಿಚ್ಛಿಸುವವನು ಮುಮುಕ್ಷುವು. ಮುಕ್ತನಾಗಲು ತೀವ್ರ ಇಚ್ಛೆಯುಂಟಾಗುವುದೇ ಮುಮುಕ್ಷುಭಾವವೆನಿಸುವದು, ಅನೇಕ ತಾಪಗಳಿಂದ ಆರ್ತನಾದ ಸಾಧಕನು, ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿರಕ್ತನಾಗಿ, ದುಃಖಗಳಿಗೆ ಬೇಸತ್ತು, ಕ್ಷಣಿಕ ಭಂಗುರ ಸುಖಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಯಭಾವವನ್ನು ತಾಳಿ ನಿತ್ಯ ನಿರಂತರ ಸುಖದತ್ತ ಸಾಗಲಿಚ್ಛಿಸಿದನೆಂದರೆ ಅವನಲ್ಲಿ ಮುಮುಕ್ಷುಭಾವವು ಮನೆಮಾಡಿತೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಇಂಥವನಿಗೆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆರುಚಿ, ಅನಾಸಕ್ತಿಹುಟ್ಟುವುದಲ್ಲದೆ ಆತ್ಮಾನಂದದಲ್ಲಿ ರುಚಿ ಹಾಗೂ ಆಸಕ್ತಿಯುಂಟಾಗುವದು.

ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯು ಈ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷದತ್ತ ಹರಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತೆಂದರೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಆದು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನವಾಗಲು ಹವಣಿಸುವದು. ಬೇವವು ತನ್ನ ಪೂರ್ವದ ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನೆನಪುಗೊಂಡು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಬಟ್ಟು ದೇವರಿಗೆ ಮೊರೆ ಇಡುವದು. 'ಉಳಿದ ಯಾವ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನನಗೆ ಸುಖವಿಲ್ಲ, ದೇವರೇ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಎಡೆಕೊಡು' ಎಂದು ಅತ್ಯಂತ ಅಂತಃಕರಣಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಭಕ್ತನು ದೇವರನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸುವನು. ದೇವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶ್ರದ್ಧೆ ಭಕ್ತಿಗಳು ಉಂಟಾಗುವವು. ಪರಮಾತ್ಮಸಾಧನಗಳಾವು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಕುತೂಹಲ, ಆ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಎಡೆದಿಡದೆ ಮಾಡುವ ನಿಷ್ಠೆ ಇವು ಉಂಟಾಗುವವು. ಮುಕ್ತಿಗೆ ಅಡ್ಡಬರುವ ಎಲ್ಲ ಅಡಚಣೆಗಳನ್ನು ದೂರೀಕರಿಸಿ, 'ನನ್ನನ್ನು ಬದಿಗೆ ಕರಕೊಳ್ಳು ದೇವಾ' ಎಂದು ಭಕ್ತನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವನು.

ಮುಮುಕ್ಷುವು ಹೇಗೆ ಇರಬೇಕು ಎಂಬದನ್ನು ಪುರಂದರದಾಸರು ಬಹಳ ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿರುವರು. ಕೇವಲ ಬಾಹ್ಯ ಆಚಾರವೃತ್ತಾದಿ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಪಾರುಮಾಡಲಾರವು. ನಿಜವಾದ ಚಿತ್ತೈಕಾಗ್ರ್ಯ, ಸಂಯಮ, ನಿಷ್ಠೆ, ತನ್ಮಯತೆ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಬೇಕು ಎಂದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದಾಸಶ್ರೇಷ್ಠರು ಹೇಳಿರುವರು.

ತಾಸು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಾಧನಗಳಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಲಾಭವು ತನಗೆ ಆಗುವದೆಂಬ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವು ಮುಮುಕ್ಷುನಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಮೇಣ ಉಂಟಾಗುವದು. ಅವನ ತೀವ್ರ ಮನೋಭಾವವೇ ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಧೈರ್ಯದತ್ತ ದಿನೇದಿನೇ ಒಯ್ಯುವದು.

ಮುಮುಕ್ಷುಭಕ್ತನು ಅತ್ಯಂತ ವ್ಯಾಕುಲಚಿತ್ತನಾಗುವದುಂಟು. ಆ ಭಾವವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ 'ವ್ಯಾಕುಲಭಾವ'ವೆಂಬ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಕೊಡುವುದು ಯೋಗ್ಯಕಂಡದ್ದರಿಂದ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಕರಣವು ಕಾದಿಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

೮೨. ನೀನೆ ಎನ್ನ ಗತಿ

ಕಾಂಬೋಧಿಶಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ಯಾಕೆನ್ನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆಳತಂದೆ ಹರಿಯೇ

ಸಾಕಲಾರದೆ ಎನ್ನ ಯಾಕೆ ಪುಟ್ಟಿಸಿದಿ || ಪ ||

ಎನ್ನ ಕುಲದವರಿಲ್ಲ ಎನಗೊಬ್ಬ ಹಿತರಿಲ್ಲ

ಮನ್ನಿಸುವ ಧೊರೆಯಿಲ್ಲ ಮನಕೆ ಜಯವಿಲ್ಲ ||

ಹೊನ್ನು ರನ್ನಗಳಿಲ್ಲ ಒಲಿಸಿಕೊಂಬುವರಿಲ್ಲ

ಇನ್ನಿಲ್ಲ ಥರವಲ್ಲ ಇಂದಿರೇಶನೆ ಬಲ್ಲ

|| ೧ ||

ದೇಶ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲ ದೇಹದೊಳು ಬಲವಿಲ್ಲ

ವಾಸಿ ಪಂಥಗಳೆಂಬೊ ಒಲಿಮೆ ಎನಗಿಲ್ಲ ||

ಬೇಸರೆಯೆ ಕರೆವರಿಲ್ಲ ಬೇರೆ ಹಿತ ಜನರಿಲ್ಲ

ವಾಸುದೇವನೆ ಬಲ್ಲ ಈ ರಾಜ್ಯವೆಲ್ಲ

|| ೨ ||

ಕರೆದು ಕೊಡುವರಿಲ್ಲ ಕರುಣತೋರುವರಿಲ್ಲ

ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲದೆ ಪರಗತಿಯು ಇಲ್ಲ ||

ಹರಣದಲಿ ಹುರುಡಿಲ್ಲ ಕರುಣದಲಿ ದೃಢವಿಲ್ಲ

ಧೊರೆ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ತಾನೆಲ್ಲ ಬಲ್ಲ

|| ೩ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೮೩. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮನ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಕಾಯೋ ದೇವಾ

ಆನಂದಭೈರವಿ ಶಾಗ ಅದಿತಾಳ

ಎನ್ನ ಮನ ಕಂಡಕಡೆಗೆ | ಎರಗುತಿದೆ

ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿ ಕಾಯೋ || ಪ ||

ಚಕ್ಷುರಿದ್ರಿಯಗಳಿಂದ | ಚದುರೆಯರ

ನೀಕ್ಷಿಸಿ ನೊಂದೆನಯ್ಯ ||

ಶಿಕ್ಷಕನು ನೀನೆ ಎನಗೆ | ಸಿರಿಮೊಗವೆ

ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರವಾಗಿ ತೋರೋ,

|| ೧ ||

ಘ್ರಾಣೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ | ದುರ್ಗಂಧ

ಘ್ರಾಣಿಸಿ ನೊಂದೆನಯ್ಯ ||

ಪ್ರಾಣೇಶ ನಿನಗರ್ಪಿತ | ನಿರ್ಮಾಲ್ಯವಾ

ಘ್ರಾಣಿಸುವಂತೆ ಮಾಡೋ

|| ೨ ||

ರಸನೇಂದ್ರಿಯದಿಂದ | ಪದಾರ್ಥ

ಹಸಿವರಿತು ಉಂಟುನೆನಯ್ಯ ||

ವಸುಧೇಶ ನಿನಗರ್ಪಿತ | ನೈವೇದ್ಯ

ರಸ ಸವಿಯುವಂತೆ ಮಾಡೋ

|| ೩ ||

ಶ್ರೋತ್ರೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ | ಸತತದು-

ರ್ವಾತೆಯ ಕೇಳಿ ನೊಂದೆ ||

ಕರ್ತನಿಗೆ ಕರ್ತು ಸರ್ವತ್ರ | ಶ್ರೀಹರಿ

ಕಥೆಯ ಕಿವಿಯೊಳಿರಿಸೋ

|| ೪ ||

ತ್ವಕ್ಕು ಇಂದ್ರಿಯದಿಂದ | ಕಾಮದಿ

ಸೊಕ್ಕು ನಾ ನೊಂದೆನಯ್ಯ ||

ಕಾಕುಮಾಡದೆ ಎನ್ನನು | ಸಲಹಯ್ಯ

ಸಾಕಾರ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ನೇ

|| ೫ ||

೮೪. ನನ್ನನ್ನು ಮುಕ್ತಮಾಡು

ದ್ವಿಜಾವಂತಿಶಾಗ ಅದಿತಾಳ

ದಾಸ ದಾಸ ದಾಸರ ದಾಸ್ಯವ ಕೊಡು

ದೋಷರಾಶಿಗಳನಳಿದು || ಪ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಶ್ರೀಶಾಧೀಶ ಸುರೇಶ ಸರ್ವೇಶ್ವರ

ಭಾಸುರ ಗುಣಗಣ ಭವ್ಯಚರಿತ ಹರೇ || ಅ. ಪ ||

ಚಿತ್ತ ನಿನ್ನಯ ಚಿಂತೆಯೊಳಿರಲಿ ಚಿಂತೆಯಿತರ ಬಿಡಲಿ |

ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಾನಂದಿರಲಿ ಅಹಂಕೃತಿಯನು ಬಿಡಲಿ ||

ಸಂತತ ನಿನ್ನ ಪಾದಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿರುವಂತೆ |

ಪಂಥವ ಪಾಲಿಸೊ ಪರಮ ಪುರುಷ ಹರೇ

|| ೧ ||

ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗದ ಅಡವಿಯ ಖಂಡಿಸೊ ಆನಂದದಲಿರಿಸೊ |

ದುರುಳರ ಸಂಘವ ಹೊರ ಓಡಿಸೊ ದುರ್ಮತಿಯನೆ ಬಿಡಿಸೊ ||

ಸರಸ ಸಂಭ್ರಮ ಸಜ್ಜನರೊಳಗೆನ್ನ |

ನಿರುತವು ನಿಲ್ಲಿಸೊ ನೀರಜಾಕ್ಷ ಹರೇ

|| ೨ ||

ತ್ರಿಜಗನ್ ಮೋಹನಾ ಕಾರಣ ತ್ರಿಗುಣಾತೀತ ತೀರ್ಥಪಾದಾ |

ಭಜಕಪಾವನಾ ಭವನುತಚರಣಾ ಯಜುಗಣನುತ ಭರಣಾ ||

ವಿ ಜ ಯ ವಿ ತ ಲ ನಿಶ್ಚಸುರೇಶ್ವರ |

ಕುಜನವಿದಾರಣ ಕೋವಿದನುತಹರೇ

|| ೩ ||

ಲಜ. ನೀನೇ ಬೇಗ ಕಾಯಬೇಕು

ಆನಂದಭೈರವಿ ರಾಗ ಅಟತಾಳ

ನೀನೇ ದಯಾಳೊ ನಿರ್ಮಲಚಿತ್ತ ಗೋವಿಂದ

ನಿಗಮಗೋಚರ ಮುಕುಂದ || ಪ ||

ಜ್ಞಾನಿಗಳರಸ ನೀನಲ್ಲದೆ ಜಗದಿನ್ನು

ಮಾನದಿಂದಲಿ ಕಾಯ್ದು ದೊರೆಗಳ ನಾ ಕಾಣೆ || ಅ. ಪ. ||

ದಾನವಾಂತಕ ದೀನಜನಮಂದಾರನೆ

ಧ್ಯಾನಿಪರ ಮನದಿ ಆ ವಾಸನೆ (ಸಂಚಾರನೆ) ||

ಮೌನವಾದೆನು ನಿನ್ನ ಧ್ಯಾನಾನಂದದಿ ಎನ್ನ

ಸಾನುರಾಗದಿ ಕಾಯೋ ಸನಕಾದಿವಂದ್ಯನೇ

|| ೧ ||

ಬಗೆಬಗೆಯಲಿ ನಿನ್ನ ತುತಿಪೆನೊ ನಗಧರ

ಖಗಪತಿವಾಹನನೇ ||

ಮಗುವಿನ ಮಾತಿಡು ನಗುತ ಕೇಳಿ ನೀನು

ಬೇಗದಿಂದಲಿ ಕಾಯೊ ಸಾಗರಶಯನನೇ

|| ೨ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಮಂದರಧರ ಅರವಿಂದಲೋಚನ ನಿನ್ನ

ಕಂದನೆಂದೆಣಿಸೊ ಎನ್ನ ||

ಸಂದೇಹವ್ಯಾಕಿನ್ನು ಸ್ವಾಮಿ ಮುಕುಂದನೆ

ಬಂದೆನ್ನ ಕಾಯೊ ಶ್ರೀ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ್ವ ಲ ನೆ

|| ೩ ||

೮೬. ದಾರಿಗಾಣದು, ಇನ್ನು ಪಾದಗಳನ್ನು ತೋರು

ಭೈರವಿ ರಾಗ ತ್ರಿಪುಟಿತಾಳ

ಇಂದು ಎನಗೆ ಗೋವಿಂದ ನಿನ್ನ ಪಾದಾರ-

ವಿಂದನ ತೋರೊ ಮುಕುಂದ-ಇಂದಿರೆರಮಣ || ಪ ||

ಸುಂದರವದನನೆ ನಂದಗೋಪನ ಕಂದ

ಮಂದರೋದ್ಧರ ಅನಂದ ಇಂದಿರೆರಮಣ || ಅ. ಪ. ||

ನೊಂದೆನಯ್ಯ ಭವಬಂಧನದೊಳು ಸಿಲುಕಿ

ಮುಂದೆ ದಾರಿಗಾಣದೆ ಕುಂದಿದೆ ಜಗದೊಳು ||

ಕಂದನೆಂತೆಂದೆನ್ನ ಕುಂದುಗಳೆಣಿಸದೆ

ತಂದೆ ಕಾಯೋ ಕೃಷ್ಣ ಕಂದರ್ಪ ಜನಕನೆ

|| ೧ ||

ಮೂಢತನದಿ ಬಲು ಹೇ (ಖೋ)ಡಿ ಜೀವ ನಾನಾಗಿ

ದೃಢಭಕುತಿಯನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೊ ಹರಿಯೆ ||

ನೋಡಲಿಲ್ಲವೊ ನಿನ್ನ ಪಾಡಲಿಲ್ಲವೊ ಮಹಿಮೆ

ಗಾಡಿಕಾರ ಕೃಷ್ಣ ಬೇಡಿಕೊಂಬೆನೊ ನಿನ್ನ

|| ೨ ||

ಧಾರುಣಿಯೊಳು ಭೂಭಾರ ಜೀವ ನಾನಾಗಿ

ದಾರಿ ತಪ್ಪಿ ನಡೆದೆ ಸೇರಿದೆ ಕುಜನರ ||

ಅರು ಕಾಯುವರಿಲ್ಲ ಸೇರಿದೆ ನಿನಗಯ್ಯ

ಧೀರ ವೇಣು ಗೋಪಾ ಲ ಪಾರಗಾಣಿಸೊ ಭವ

|| ೩ ||

೮೭. ಎನ್ನ ಕೈಬಿಡಬೇಡ

ಕಾಂಬೋಧಿ ರಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ಕಂಡು ಕಂಡೂ ಎನ್ನ ಕೈ ಬಿಡುವರೆ

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ ಶ್ರೀ ಪುರುಷೋತ್ತಮಹರೇ || ಪ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಬಂಧುಗಳು ಎನೆಗಿಲ್ಲ ಬದುಕಿನಲಿ ಸುಖವಿಲ್ಲ
 ನಿಂದೆಯಲಿ ನೊಂದೆನಯ್ಯ ನೀರಜಾಕ್ಷ ||
 ಬಂಧು ಬಳಗವು ನೀನೇ ತಂದೆತಾಯಿಯು ನೀನೇ
 ಎಂದೆಂದಿಗೂ ನಿನ್ನ ನಂಬಿದನೋ ಕೃಷ್ಣ || ೧ ||
 ಕ್ಷಣವೊಂದು ಯುಗವಾಗಿ ತೃಣಕಿಂತ ಕಡೆಯಾಗಿ
 ಎಣಿಸಲಳವಲ್ಲ ಈ ಭವದ ವೃಥೆಯಾ ||
 ಸನಕಾದಿ ಮುನಿವಂದ್ಯ ವನಜಸಂಭವ ಜನಕ
 ಘಣಿರಾಯ ಪ್ರಲ್ಹಾದಗೊಲಿದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ || ೨ ||
 ಭಕ್ತ ವತ್ಸಲನೆಂಬ ಬಿರಿದು ಪೊತ್ತಿಹಮೇಲೆ
 ಭಕ್ತರಾಧೀನನಾಗಿರಬೇಡವೇ ||
 ಮುಕ್ತಿದಾಯಕ ನೀನು ಹೊನ್ನೂರಪುರವಾಸ
 ಶಕ್ತ ಗುರು ಪುರಂದರ ವಿಠ್ಠಲ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ || ೩ ||

೮೮. ದೇವರನ್ನು ನಂಬು

ದ್ವಿಜಾವಂತಿರಾಗ ಆದಿತಾಳ

ಯಾಕೆ ಜೀವನೆ ನೀ ಶ್ರೀಕಾಂತನ ಮರೆವಿ | ವಿ-
 ವೇಕವೆ ನಿನಗೆ ಇದು || ಪ ||
 ಜೋಕೆಯಿಂದಲಿ ನಿನ್ನ ಸಾಕುವ ಶ್ರೀಹರಿಯ
 ಬೇಕಾದ ವರವೀವ ಭಕ್ತವತ್ಸಲ ಧೊರೆಯಾ || ಅ. ಪ. ||
 ಲೇಸಾದರು ವಿಷಯದಾಸೆಯ ಬಿಡಲೊಲ್ಲಿ
 ಎಸು ಜನುಮಂಗಳಾದರು |
 ಕಾಸುಬಾಳದ ಸಂಸಾರದೊಳು ತೊಳಲುವಿ
 ಹೇಸಿಕಿಲ್ಲವೇ ನಿನಗೆ |
 ಈ ಶರೀರವು ಎನ್ನದೆಂದು ತಿಳಿದು ನೀ
 ಸೋಸಿಲಿ ಇರುವೇ ಬಿಡದೆ ||
 ದೋಷರಹಿತ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಸ್ತುತಿಸಿ ನೀ
 ದೋಷವ ಕಳೆದೆನ್ನ ಪೋಷಿಸೆನ್ನದಲೇ || ೧ ||
 ಸತಿ ಸುತರನು ಹ್ಯಾಂಗ ಸಾಕೇನೆಂದು
 ವೃಥಾ ಅತಿ ಚಿಂತೆ ನಿನಗ್ಯಾತಕೊ |

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಕ್ಷಿತಿಪತಿ ಲೋಕವನೆಲ್ಲ ಪೊರೆವನಿರಲು
ಗತಿ ನೀನವರಿಗೇನೋ |

ಗತಿನನಗಾಗುವ ಹಿತಚಿಂತನೆ ಮಾಡೋ

ಮತಿಹೀನನಾಗದಲೆ ||

ರತಿಪತಿಪಿತ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ ನೀನೆ ಗತಿಯೆಂದು

ಪ್ರತಿಪ್ರತಿಕ್ಷಣ ಹರಿಕಥೆ ಕೇಳದಲೆ

|| ೨ ||

ಹೊಟ್ಟೆಗೋಸುಗ ಕ್ರಿಯಾಭ್ರಷ್ಟರ ಸ್ತುತಿಸಿ

ಕಷ್ಟಪಡುವದ್ಯಾತಕೊ |

ಪುಟ್ಟಿಸಿದವ ಗೇಣು ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಕೊಡನೇನೊ

ಸೃಷ್ಟ್ಯಾದ್ಯಷ್ಟ ಕರ್ತನು

ಕಟ್ಟುಹೋಗದೆ ನೀನು ಶಿಷ್ಯರ ಸೇವಿಸೊ

ದುಷ್ಟಗುಣಗಳಿಳಿಯೊ ||

ಎಷ್ಟು ಹೇಳಲಿ ಮನೋಭೀಷ್ಟ ಪೂರೈಸುವ

ಸೃಷ್ಟೀಶ ಗುರು ಶ್ರೀ ಶ ವಿ ತ್ವ ಲ ನ್ನ ನೆರೆನಂಬೊ

|| ೩ ||

೮೯. ನೆನೆದು ಸುಖಿಯಾಗು

ಮುಖಾರಿರಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ಎಲೊ ಎಲೊ ಜೀವಾತ್ಮ ನೀ |

ಸುಲಲಿತಾತ್ಮನ ನೆನೆದು ಸುಖಿಯಾಗೋ ಮನವೆ || ಪ ||

ಇಹುದಂಡ ಕೈಯೊಳಿರೆ ಇಂಧನವ ಮೆಲಲ್ಯಾಕೆ

ಅಕ್ಷಯಪಾತ್ರೆ ಇರಲು ಹಸಿದು ಇರಲ್ಯಾಕೆ ||

ನಿಕ್ಷೇಪ ನಿಧಿಯಿರಲು ನಿರುತ ದಾರಿದ್ರ್ಯವ್ಯಾಕೆ

ಪಕ್ಷಿನಾಹನನಿರಲು ಪರದೈವವ್ಯಾಕೆ

|| ೧ ||

ಸುರಥೇನು ಕೈಸೇರಿ ಸುಖವಿಲ್ಲದಿರಲ್ಯಾಕೆ

ಗರುಡ ಮಂತ್ರವ ಜಪಿಸೆ ಗರಳ ಭಯವ್ಯಾಕೆ ||

ತರಣಿ ಮೊದಲುದಯಿಸಲು ಹಲವು ಜ್ಯೋತಿಗಳ್ಯಾಕೆ

ಮುರಹರನ ಪೂಜಿಸದೆ ಮುಂದುಗಡಲ್ಯಾಕೆ

|| ೨ ||

ಭಾವಶುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದಿಹ ಬಯಲ ಡಂಭಕವ್ಯಾಕೆ

ದೇವತಾಂಕಿತವಿರದ ದೇಹ ತಾನ್ಯಾಕೆ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಅವಾಗ ಹರಿಯಿರಲು ಅನ್ಯ ಚಿಂತೆಗಳ್ಯಾಕೆ
ಕಾವ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ್ಥ ಲ ನ ಭಜಿಸದೆ ಕೆಡಲ್ಯಾಕೆ

|| ೩ ||

೯೦. ನಂಬಿದವನನ್ನು ಕಾಯಬೇಕು

ಶಂಕರಾಭರಣ ರಾಗ ಆದಿತಾಳ

ನಾರಾಯಣ ನಿನ್ನ ನಂಬಿದೆ | ನಿನ್

ಹೊರತು ಪೊರೆವ ದೈವವೆಲ್ಲಿದೆ || ಪ ||

ನಾ, ವಿೂರಿ ದುಷ್ಕರ್ಮವ ಮಾಡಿದೆ |

ಅ-ಪಾರ ಮಹಿಮನೆ ದಯಾನಿಧಿ || ಅ. ಪ. ||

ನಾನಾ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದೆನೊ

ಮನ ತಾಳಲಾರದೆ ಬಲು ನೊಂದೆನೊ ||

ದೀನರಕ್ಷಕ ಎನ್ನಗತಿ ಮುಂದೆನೊ

ಮಾನದಿ ಪಾಲಿಪ ಧೊರೆ ನೀನೋ

|| ೧ ||

ದಾಸರ ಮನ ಉಲ್ಲಾಸನೆ, ಶ್ರೀಶ

ಅಶ್ರಿತ ಜನರನು ಪ್ರೋಷಿಪನೆ ||

ಸಾಸಿರದಾನಂತ ರೂಪನೆ, ಕ್ಲೇಶ

ನಾಶಮಾಡಿಸೊ ಶ್ರೀನಿವಾಸನೆ

|| ೨ ||

ರಂಗನಗರ ಉತ್ತುಂಗನೆ, ಉ-

ತ್ತುಂಗಗುಣಗಳ ಅಂತರಂಗನೆ ||

ವಿ-ಹಂಗ ಗರುಡಗಮನನೆ

ಅ-ನಂಗಪಿತ ರಂ ಗ ವಿ ತ್ಥ ಲ ನೆ

|| ೩ ||

೯೧. ಮುಮುಕ್ಷುವು ಹೇಗೆ ಇರಬೇಕು

ಅನಂದಭೈರವಿ ರಾಗ ಅಟಿತಾಳ

ಸುಮ್ಮನೆ ಬರುವದೆ ಮುಕ್ತಿ (ಭಕ್ತಿ) || ಪ ||

ನಮ್ಮ ಅಚ್ಚುತಾನಂತನ್ನ ನೆನೆಯದೆ ಭಕ್ತಿ (ಮುಕ್ತಿ) || ಅ. ಪ. ||

ಮನದಲ್ಲಿ ದೃಢವಿರಬೇಕು, ಪಾಪ

ಜನರ ಸಂಸರ್ಗವ ನೀಗಲು ಬೇಕು ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಅನುಮಾನವನು ಬಿಡಬೇಕು, ತನ್ನ ಮನವ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕು	೧
ಕಾಮಕ್ರೋಧವ ಬಿಡಬೇಕು, ಹರಿ ನಾಮ ಸಂಕೀರ್ತನೆಗಳ ಮಾಡಬೇಕು	
ಹೇಮದಾಸೆಯ ಬಿಡಬೇಕು, ನಮ್ಮ ಕಮಲನಾಭನ ನೆರೆ ನಂಬಲುಬೇಕು	೨
ಮಂದಮತಿಯ ಬಿಡಬೇಕು, ದೇಹ ಬಂಧುಬಾಂಧವರ ಸ್ನೇಹವ ಬಿಡಬೇಕು	
ನಿಂದಿಸಿದರೆ ಹಿಗ್ಗಬೇಕು, ಕೋಪ ಬಂದಾಗ ಸೈರಣೆ ಬಿಡದಿರಬೇಕು	೩
ಹರಿಯೇ ಗುರುವೆನ್ನಬೇಕು, ಅಂಥ ಗುರುವೇ ಪರದೈವವೆಂತೆನ್ನಬೇಕು	
ಪರವಸ್ತು ಒಲ್ಲೆನ್ನಬೇಕು, ದೇಹ ಸ್ಥಿರವಲ್ಲವೆಂತೆಂದು ತಿಳಿಯಲುಬೇಕು	೪
ವ್ಯಾಪಾರವನು ಬಿಡಬೇಕು, ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಪತಿ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲೆನ್ನಬೇಕು	
ಪಾಪರಹಿತನಾಗಬೇಕು, ಜ್ಞಾನ ದೀಪದ ಬೆಳಕಿಲಿ ಓಡ್ಯಾಡಬೇಕು	೫

೯೨. ಅನುಭವದಿಂದ ಮುಕ್ತಿ

ನಾದನಾಮುಕ್ತಿಯೆರಾಗ ಭಾಷಿತಾಳ

ಅನುಭವದಡುಗೆಯ ಮಾಡಿ, ಅದ— ಕೃನುಭವಿಗಳು ಬಂದು ನೀನೆಲ್ಲ ಕೂಡಿ ಪ	
ತನುವೆಂಬ ಭಾಂಡವ ತೊಳೆದು, ಕೆಟ್ಟ ಮನದ ಚಂಚಲವೆಂಬ ಮುಸುರೆಯ ಕಳೆದು	
ಘನವಾಗಿ ಮನೆಯನ್ನು ಬಳಿದು, ಅಲ್ಲಿ ಮಿನುಗುವ ತ್ರಿಗುಣದ ಒಲೆಗುಂಡು ನೆಡೆದು	೧

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ವಿರಕ್ತಿಯೆಂಬುವ ಮಡಿಯುಟ್ಟು, ಪೂರ್ಣ
ಹರಿಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ನೀರನ್ನೆ ಸರಿಟ್ಟು ||

ಅರಿವೆಂಬ ಬೆಂಕಿಯ ಕೊಟ್ಟು, ಮಾಯಾ
ಮರವೆಂಬ ಕಾಷ್ಠವ ಮುದದಿಂದ ಸುಟ್ಟು
ಕರುಣೆಂಬೊ ಸಾಮಗ್ರಿಹೂಡಿ, ಮೋಕ್ಷ
ಪರಿಕರವಾದಂಥ ಪಾಕವ ಮಾಡಿ ||

|| ೨ ||

ಗುರು ಶರಣರು ಸವಿದಾಡಿ, ನಮ್ಮ
ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನ ಬಿಡದೆ ಕೊಂಡಾಡಿ

|| ೩ ||

೯೩. ನಿಜಸಾಧನ

ಕಾಂಬೋಧಿರಾಗ ಅಟಿತಾಳ

ಏನು ವ್ರತವೇನು ಸಾಧನಗಳೇನೊ || ಪ ||
ಸ್ವಾನುಭವದ ಜ್ಞಾನ ಹೀನ ಮಾನವನೇ || ಅ. ಪ. ||

ಶಾಕವ್ರತವೆನುತ ಫಲ ಶಾಕಗಳ ಬಿಡುವಂತೆ
ಬೇಕಾದ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಬಿಡಬಾರದೇ ||

ಸಾಕೆನಿಸದೆ ರತಿಗೆ ಸತತ ಮನಕೊಡುವಂತೆ
ಶ್ರೀಕಾಂತನೊಳು ಮನವನಿಡಬಾರದೇ

|| ೧ ||

ನೇಮಗಳಮಾಡಿ ಪರಪಾಕವನು ಬಿಡುವಂತೆ
ಕಾಮಕ್ರೋಧಂಗಳನು ಬಿಡಬಾರದೆ ||

ತಾಮಸ ಕಣ್ಣಿಂದ ನೋಡೆನೆಂಬುವ ನಿಷ್ಠೆ
ನೇಮವನು ಪರಸತಿಯೊಳಿಡಬಾರದೇ

|| ೨ ||

ಹೇಸಿ ದುರ್ಗಂಧಗಳಿಗೋಸರಿಸುವಂದದಲಿ
ಆಶೆಪಾಶಾದಿಗಳ ಬಿಡಬಾರದೇ ||

ಈಶ ಶ್ರೀ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ್ಮ ಲ ನ ಸೇವೆಯೇ
ಲೇಸೆನುತ ಸಂತೋಷಿಸಲು ಬಾರದೇ

|| ೩ ||

ಹರಿಸ್ಮರಣೆಗೆ ಪ್ರೋಪ ದೋಷ, ನಾನಾ
ಪರಿಪರಿ ವ್ರತಧರ್ಮ ಮಾಡಲು ಲೇಶ ||

ಸರಿಯವು ತರುವಾಯ ಮೋಸ, ದಿಂದ
ತಿರುತಿರಿಗಿ ಪುಟ್ಟ ಪಡುವರು ಕ್ಲೇಶ

|| ೪ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಒಬ್ಬರ ಸರಿಗಟ್ಟಿದಿರೋ, ನಿನಗೆ
ಲಭಿಸಿದಷ್ಟೆ ಭಾಗ್ಯ ಸುಖವನೆ ಸಾರೋ ||
ಉಬ್ಬಲದಾಟಸುವರ್ಯಾರೋ, ಅಲ್ಲ
ಲ್ಲಬ್ಬದ ವಿ ಜ ಯ ವಿ ತ ಲ ನಂ ಘ್ರಿ ಸಾರೋ || ೫ ||

೯೪. ಒಳಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡು

ಕಾಪಿ ರಾಗ ಭಾಪುತಾಳ

ಕಣ್ಣಿನೊಳಗೆ ನೋಡೊ ಹರಿಯ, ಒಳ
ಗಣ್ಣಿನಿಂದಲಿ ನೋಡೊ ಮೂಜಗಧೊರೆಯ || ಪ ||
ಅಧಾರ ನೊದಲಾದ ಆರು, ಚಕ್ರ
ಶೋಧಿಸಿಬಿಡಬೇಕು ಈಕ್ಷಣ ಮೂರು ||
ಸಾಧಿಸಿ ಸುಷುಮ್ನ ಏರು, ಅಲ್ಲಿ
ಭೇದಿಸಿ ನೀ ಪರಬ್ರಹ್ಮನ ಸೇರು || ೧ ||
ಎವೆಹಾಕದ ಮೇಲೆ ನೋಡಿ, ಬ್ಯಾಗ
ಪವನದಿಂದಲಿ ವಾಯುಬಂಧನಮಾಡಿ ||
ಕವಿದು ನಾದವ ಪಾಕಮಾಡಿ, ಅಲ್ಲಿ
ನವವಿಧ ಭಕ್ತಿಲಿ ನಲಿನಲಿದಾಡಿ || ೨ ||
ಅಂಡದೊಳಗೆ ಆಡುತಾನೆ, ಭಾನು
ಮಂಡಲ.ನಾರಾಯಣನೆಂಬುವನೇ ||
ಕುಂಡಲಿ ತುದಿಯೊಳಿದ್ದಾನೆ, ನಮ್ಮ
ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನು ಪಾಲಿಸುತಾನೆ || ೩ ||

೯೫. ಯೋಗಸಾಧನ

ನಾದನಾಮಕ್ರಿಯೆ ರಾಗ ಭಾಪುತಾಳ

ಊರ ದೇವರ ಮಾಡಬೇಕಣ್ಣ, ತನ್ನೊಳಗೆ ತಾನೆ || ಪ ||
ಊರ ದೇವರ ಮಾಡಿರೆಂದು ಸಾರುತಿನೆ ಶ್ರುತೀಸ್ತುತಿಗಳು
ದ್ವಾರಗಳೊಂಬತ್ತು ಮುಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಭ್ರೂಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ || ಅ. ಪ. ||
ಎಷ್ಟು ಯುಗಗಳು ತೀರಿ ಹೋಯ್ತಣ್ಣ, ದೇವರ ಮಾಡದೆ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಕಷ್ಟದಿಂದ ನೊಂದೆ ಕಾಣಣ್ಣ ||
 ಅಷ್ಟದಳದ ಕಂಭ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ನಷ್ಟ ಬರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
 ಕೆಟ್ಟ ದೈವಕಾಗಿ ನೀನು ದುಷ್ಟಕೋಣನ ಶಿರವ ತರಿದು || ೧ ||
 'ನಾನೆ' ಎಂಬೊ ಮೇಕೆಹೋತಣ್ಣ, ಅದಕೆ ತಕ್ಕ
 ಜ್ಞಾನವೆಂಬೊ ಪೋತರಾಜಣ್ಣ ||
 ಮಾನವೆಂಬ ಛಾಟೆಹೊಡೆದು ಹೀನ ಹೋತನ ಸೀಳಿಬಿಸುಟ
 ಧ್ಯಾನಗುಡಿಸಲು ಸೂರೆಗೊಂಡು ತಾನೆ ಬೆಳಗುವ ಜ್ಯೋತಿನಿಲ್ಲಿಸಿ || ೨ ||
 ಕಷ್ಟ ತರ್ಕವೆಂಬ ಕುರಿಯಣ್ಣ, ಅದನ್ನು ತಂದು
 ಕಟ್ಟ ತಲೆಯನು ಹೊಡೆಯಬೇಕಣ್ಣ ||
 ಅಷ್ಟಮದದ ಕುರಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟ ತಲೆಯನು ಚಂಡನಾಡಿ
 ಅಟ್ಟ ತಿರುಗುವ ಕೋಳಿಯನ್ನು ಕುಟ್ಟ ಸೂರೆಹಾಕುತಲಿ || ೩ ||
 ನಾಳೆ ನೋಡೋಣೆನ್ನ ಬ್ಯಾಡಣ್ಣ, ಕೇಳಣ್ಣ ನಿನ್ನ
 ಬಾಳು ಅಸ್ಥಿರವೆಂದು ತಿಳಿಯಣ್ಣ ||
 ಪಾಳ್ಯಗಾರನುತೆ ಬರನು ಬಾಳುವ ಕಾಲದಿ ಯಮನು
 ಕೋಳಿಪಿಳ್ಳೆ ಆಡುವಾಗ ಹಳೇಹದ್ದು ಒಯ್ಯುವಂತೆ || ೪ ||
 ಹೆಂಡರು ಮಕ್ಕಳು ಸುಳ್ಳಣ್ಣ, ಕೇಳಣ್ಣ ನಿನ್ನ
 ಮಂಡೆ ತುಂಬ ಬಳಗ ಕಾಣಣ್ಣ ||
 ಕುಂಡಗೋಲ ಯಮನು ಬಂದು ಮಂಡೆಮೇಲೆ ಹೊಯ್ಯುವಾಗ
 ಹೆಂಡರು ಮಕ್ಕಳು ನಿನ್ನ ಕಂಡು ಭಂಗಬಿಡಿಸಬಲ್ಲರೆ || ೫ ||
 ಮತ್ತೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ನೋಡುವಿಯಲ್ಲೊ, ನೀ ಗಳಿಸಿದಂಥ
 ಬುತ್ತಿನೋಡಿ ಉಬ್ಬುವೀಯಲ್ಲೊ ||
 ಮೃತ್ಯುವಿನ ಬಾಯಿಗೆ ನೀನು ತುತ್ತ ಆಗಿ ಹೋಗಬೇಡ
 ತೊತ್ತು ಆಗಿ ಗುರುವಿಗೆ ನೀ ಉತ್ತಮ ಸೇವೆಯನು ಮಾಡು || ೬ ||
 ಮುಂದೆ ಇಂಥ ಜನ್ಮ ಬರದಣ್ಣ, ನೋಡಣ್ಣ ನಿನಗೆ
 ಮಂದಮತಿಯು ಆಗಬೇಡಣ್ಣ ||
 ಹಿಂದಿನ ಕಷ್ಟವ ಮರೆದು ಮುಂದಿನ ಹಮ್ಮನ್ನು ತೊರೆದು
 ತಂದೆ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ್ಮ ಲ ನ್ನ ಹೊಂದಲು ನೀ ಮುಕ್ತನಣ್ಣ || ೭ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೯೬. ಸಾಧನದಿಂದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಲಾಭ

ಸಾರಾಪ್ಪಣಾಗ ಅಟಿತಾಳ

ಲಾಭ ಸಾಲದೆ ಇಂಥ ಲಾಭ ಸಾಲದೆ || ಪ ||
 ಲಾಭವಿದೆ ಮಿಕ್ಕದೊಂದು ಲಾಭವು ಲೆಖ್ಯವು ಹೇಳಾ || ಅ. ಪ. ||
 ನರಹರಿದಾಸರ ಚರಣಸೇವೆಯು ಎಂಬ
 ಹರಿಚಂದನಕೆ ಸಾಕಿದ ಮಾರನಂತಿಷ್ಟದೊಂದು || ೧ ||
 ಹರಿಚರಿತಾವೃತ್ತ ಸವಿಗೆ ಕಿವಿ ಮೆಚ್ಚಿ
 ಪರಿಮಳಕೆರಗುವ ಮರಿದುಂಬಿಯಂತಿಷ್ಟ || ೨ ||
 ಜಲಜನಾಭನ ಚೆಲುವಿನ ಜಲನಿಧಿ-
 ಯೊಳಗೆ ಎನ್ನ ಕಂಗಳು ಮೊನಂತೆ ಲೋಲಾಡುವ || ೩ ||
 ನಳಿನಾಕ್ಷನ ಮೂರ್ತಿಗೆ ಮನಮೆಚ್ಚಿ ಮೆರೆಯದೆ
 ಎಳೆಗರು ತನ್ನ ತಾಯ ಹಲಬುವ ಪರಿಯಪ್ಪ || ೪ ||
 ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಭಕುತಿ ಸುಧೆ ಸವಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಯು
 ಸರಿಯಲ್ಲ ಸಾರವೆಂದು ಹರಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿಪ್ಪ || ೫ ||

೯೭. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಇರು

ಅರಭಣಾಗ ಅಟಿತಾಳ

ಬಾರೋ ಮನೆಗೆ ಗೋವಿಂದ, ನಿನ್ನಂಘ್ರಿಕಮಲವ
 ತೋರೋ ಎನಗೆ ಮುಕುಂದ || ಪ ||
 ನಲಿದಾಡು ಮನದಲಿ ಮಾರಪಿತ ಆನಂದ ||
 ಚಾರುತರ ಶರೀರ ಕರುಣಾವಾರಿನಿಧಿ ಭವಘೋರನಾಶನ
 ವಾರಿಜಾಸನವಂದ್ಯ ನೀರಜ ಸಾರಸದ್ಗುಣ ಹೇ ರಮಾಪತೇ || ಅ. ಪ. ||
 ನೋಡು ದಯದಿಂದೆನ್ನ, ಕರಪದುಮ ಶಿರದಲಿ
 ನೀಡು ಭಕ್ತ ಪ್ರಸನ್ನ, ನಲಿದಾಡು ಮನದಲಿ
 ಬೇಡಿಕೊಂಬುವೆನೋ ನಿನ್ನ, ಆನಂದಘನ್ನ ||
 ಮಾಡದಿರು ಅನುಮಾನವ ಕೊಂ-ಡಾಡುವೆನು ತವ ಮಹಿಮೆಗಳನು
 ಜೋಡಿಸುವೆ ಕರಗಳನು ಚರಣಕೆ, ಕೂಡಿಸೋ ತವ
 ದಾಸಜನರೊಳು || ೧ ||

೪೧

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಹೇಸಿ ನಿಷ್ಕಯಗಳಲ್ಲಿ, ತೊಳಲಾಡಿ ನಾ ಬಲು
 ಕ್ಲೇಶಪಡುವದು ಬಲ್ಲಿ, ಧನ ಯುವತಿಗಳ ಸುಖ
 ಲೇಶವೆಂಬುವದಕೊಲ್ಲಿ, ಅಸೆ ಬಿಡಿಸಿಲ್ಲಿ ||
 ಏಸು ಜನ್ಮದ ದೋಷದಿಂದಲಿ, ಈಸುವೆನು ಇದರೊಳಗೆ ಇಂದಿಗೆ
 ಮೋಸವಾಯಿತು ಅದುದಾಗಲಿ, ಶ್ರೀಶ ನೀ ಕೈಪಿಡಿದು ರಕ್ಷಿಸು || ೨ ||
 ನೀನೇ ಗತಿಯು ಎನಗಿಂದು, ಉದ್ಧರಿಸೊ ಬೇಗನೆ
 ದೀನ ಜನರಿಗೆ ಬಂಧೋ, ನಾ ನಿನ್ನ ಸೇವಕ
 ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಎಂದೆಂದು, ಕಾರುಣ್ಯಸಿಂಧೋ ||
 ಪ್ರಾಣಪತಿ ಹೃದಯಾಬ್ಜ ಮಂಟಪ ಸ್ಥಾನದೊಳಗಭಿವ್ಯಾಪ್ತ ಚಿಂತಾಮಯ
 ಧ್ಯಾನಗೋಚರನಾಗು ಕಣ್ಣಿಗೆ, ಕಾಣುವೆನು ಶ್ರೀ ರಂ ಗ ವಿ ತ ಲ || ೩ ||

೯೮. ನನ್ನ ಹೃದಯವಾಸಿಯಾಗು

ಪಂಕುವಹಾಳಿ ರಾಗ ಅದಿತಾಳ

ಸದಾ ಎನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡೊ ಶ್ರೀಹರೆ || ಪ ||
 ನಾದಮೂರ್ತಿ ನಿನ್ನ ಪಾದ ಮೋದದಿಂದ ಭಜಿಸುವೆ || ಅ. ಪ ||
 ಜ್ಞಾನವೆಂಬೋ ನವರತ್ನದ ಮಂಟಪದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
 ಗಾನಲೋಲನ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಭಜಿಸುವೆ || ೧ ||
 ಭಕ್ತಿರಸವೆಂಬ ಮುತ್ತು ಮಾಣಿಕ್ಯದ ಹರಿವಾಣದಿ
 ಹೃದ್ಭಕ್ತನಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಮುತ್ತಿನಾರಸಿ ಎತ್ತುವೆ || ೨ ||
 ನಿನ್ನ ನಾನು ಬಿಡುವನಲ್ಲ ಎನ್ನ ನೀನು ಬಿಡಲು ಸಲ್ಲ
 ಘನೈ ಮಹಿಮೆ ವಿ ಜ ಯ ವಿ ತ್ಥ ಲ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರ ಕೇಳೊ ಸೊಲ್ಲ || ೩ ||

೯. ವ್ಯಾಕುಲಭಾವ

ಭಕ್ತನು ತದೇಕ ಚಿತ್ತನಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಧ್ಯಾನದಿಂದಲೇ ಹಣ್ಣಾದ ನೆಂದರೆ ಅದು ವ್ಯಾಕುಲಭಾವ, ವಿಕಲಾವಸ್ಥೆ, ಅಥವಾ ವಿರಹಭಾವ ಎಂದೆನಿಸುವದು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನಿಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ವಿರಹವು ಅತ್ಯಂತ ಅಸಹ್ಯವಾಗುವದು. ಕರುವು ತಾಯಿಯನ್ನು ನೆನೆಸಿ ಬಳಲುವಂತೆ, ತಾಯಿ ತನ್ನ ಕೂಸನ್ನು ಕಳೆಕೊಂಡು ಹಂಬಲಿಸುವಂತೆ, ಭಕ್ತನು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಕುರಿತು ಕಳವಳಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದನೆಂದರೆ ಅದು ವ್ಯಾಕುಲಭಾವವು. ಭಕ್ತನಿಗೆ ಆಗ ಎರಡನೆಯದೇನೂ ಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಯಾವ ಆಲೋಚನೆಯೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಅವನು ಅತ್ಯಂತ ಎವ್ವಲ ಹಾಗೂ ದೀನಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೆ. ವಿರಹಿ ವಿರಹಿಣಿಯರು ಅಗಲಿಕೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ವಿಕಳಾವಸ್ಥೆಯೆನಿಸುವದು.

ಆತ್ಮಭಾವ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಕುಲಭಾವ ಇವು ಒಂದೇ ಎಂದು ಹಲವರು ತಿಳಿಯುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಆದರೆ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಆತ್ಮಭಾವದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ದುಃಖದಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ ತನ್ನ ದುಃಖದ ಮೂಲಕ ದೇವರಿಗೆ ಮೊರೆ ಇಡುವೆನು. ಆದರೆ ಈ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನು ವಿರಹದ ಮೂಲಕ, ದೇವರು ತನಗೆ ಬೇಗ ದೊರೆಯಲೊಲ್ಲ ಎಂದು ಮೊರೆ ಇಡುವನು. ಅಲ್ಲಿ ದುಃಖಗಳ ಭಯದಿಂದ ಭಕ್ತನು ದೇವರೆಡೆಗೆ ಹೋಗುವನು, ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮಾತಿಶಯದ ಮೂಲಕ ವಿರಹ ಪಟ್ಟು ಹಂಬಲಿಸುವನು.

೯೯. ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇರಲಾರೆ

ಮುಖಾರಿ ರಾಗ ಏಕತಾಳ

ತೊರೆದು ಜೀವಿಸಬಹುದೆ ಹರಿ ನಿನ್ನ ಚರಣಗಳ || ಪ ||

ಬರಿದೆ ಮಾತೃಕಿನ್ನು ಅರಿದು ಪೇಳುವೆನಯ್ಯ || ಅ. ಪ. ||

ತಾಯಿತಂದೆಯ ಬಿಟ್ಟು ತಪವ ಮಾಡಲುಬಹುದು

ದಾಯಾದಿ ಬಂಧುಗಳ ಬಿಡಲುಬಹುದು ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ರಾಯಮುನಿದರೆ ಮತ್ತೆ ರಾಜ್ಯವಬಿಡಬಹುದು
 ಕಾಯಜಪಿತ ನಿನ್ನಡಿಯ ಬಿಡಲಾಗದು || ೧ ||
 ಒಡಲುಹಸಿದರೆ ಇನ್ನ ಅನ್ನವಬಿಡಬಹುದು
 ಪಡೆದ ಕ್ಷೇತ್ರವಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡಬಹುದು ||
 ಮಡದಿಮಕ್ಕಳ ಬಿಟ್ಟು ಅಡವಿಸೇರಲುಬಹುದು
 ಕಡಲೊಡೆಯ ನಿಮ್ಮಡಿಯ ಘಳಿಗೆಬಿಡಲಾಗದು || ೨ ||
 ಪ್ರಾಣವ ಪರರಿಗೆ ಬೇಡಿದರೆ ಕೊಡಬಹುದು
 ಮಾನಾಭಿಮಾನವ ತಗ್ಗಿಸಲುಬಹುದು ||
 ಪ್ರಾಣನಾಯಕನಾದ ಆ ದಿ ಕೇ ಶ ವ ರಾಯ
 ಜಾಣ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ನಿಮ್ಮಡಿಯ ಬಿಡಲಾಗದು || ೩ ||

೧೦೦. ಇಷ್ಟೇಕೆ ತಾತ್ಪಾರ ಮಾಡುವೆ

ರೇಗುಪ್ಪಿ ರಾಗ ಅಟಿತಾಳ

ಯಾಕೆ ಕಡೆಗಣ್ಣಿಂದ ನೋಡುವೆ, ಕೃಷ್ಣ ನೀ ಕರುಣಾಕರನಲ್ಲವೆ || ಪ ||
 ಭಕ್ತವತ್ಸಲ ನೀನಲ್ಲವೆ ಕೃಷ್ಣ | ಚಿತ್ಸುಖದಾತ ನೀನಲ್ಲವೆ
 ಅತ್ಯಂತ ಅಪರಾಧಿ ನಾನಾದಡೇನಯ್ಯ | ಇತ್ತಿತ್ತ ಬಾ
 ಎನ್ನಬಾರದೆ ರಂಗ || ೧ ||
 ಇಂದಿರೆಯರಸ ನೀನಲ್ಲವೆ, ಬಹು | ಸೌಂದರ್ಯನಿಧಿ ನೀನಲ್ಲವೆ
 ಮಂದಮತಿ ನಾನಾದಡೇನು ಕೃಪಾ | ಸಿಂಧು ನೀ
 ರಕ್ಷಿಸಬಾರದೆ ರಂಗ || ೨ ||
 ದೋಷಿಯು ನಾನಾದಡೇನಯ್ಯ, ಸರ್ವ | ದೋಷರಹಿತ ನೀನಲ್ಲವೆ
 ಘಾಸಿಯಾತಕೆ ನಿನ್ನ ನಂಬಿದೆ ಸಲಹಯ್ಯ
 ಶೇಷಶಾಯಿ ಶ್ರೀ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ || ೩ ||

೧೦೧. ಅಂತ್ಯಕಾಲಕ್ಕೆ ನೀನೇ ಒದಗಬೇಕು

ಶಂಕರಾಭರಣ ರಾಗ ಅಟಿತಾಳ

ಬರಬೇಕೊ ರಂಗಯ್ಯ ನೀ ಬರಬೇಕೊ || ಪ ||
 ಬರಬೇಕೊ ಬಂದು ಒದಗಬೇಕೊ ಮಮಗುರು
 ನರಹರಿ ನಾರಾಯಣ ನೀನಾ ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ || ಅ. ಪ. ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಕಂಠಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣಬಂದಾಗ, ಎನ್ನ ನಂಟಿರಿಷ್ಟರು ಬಂದಳುವಾಗ
 ಗಂಟುಹುಬ್ಬಿನ ಕುಲಬಂಟಿರು ಕವಿದೆನ್ನ
 ಗಂಟುತಾಕುವಾಗ ನೈಕುಂಠನಾರಾಯಣ || ೧ ||
 ನಾರಿಯು ಪುತ್ರಮಿತ್ರರು, ಬಂಧುಗ | ಛಾರೆನ್ನ ಸಂಗಡ ಬಾರರು
 ಅರಿಗಾರಿಲ್ಯಮನಾರ್ಭಟಕೆ, ಅಸು
 ಹಾರಿ ಮೈಮರೆವಾಗ ನೀರೇರುಹನಾಭ || ೨ ||
 ಕರಿ ಪ್ರಲ್ಹಾದಾದಿ ಭಕ್ತರ, ಪತಿ | ಕರಿಸಲು ಒದಗಿದೆ ಶ್ರೀಧರ
 ನೆರೆಹೀನನೆನ್ನ ಉದ್ಧರಿಸಿ ಅಚ್ಯುತ ನಿನ್ನ
 ಚರಣದೊಳಿಂಬಿಡೊ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ || ೩ ||

೧೦೨. ಇನ್ನೊ ದಯೆಬಾರದೇ

ಕಲ್ಯಾಣ ರಾಗ ಅಟಪಾಳ

ಇನ್ನೊ ದಯೆಬಾರದೆ ದಾಸನ ಮೇಲೆ || ಪ ||
 ಪನ್ನಗಶಯನ ಪಾಲ್ಗಡಲೊಡೆಯನೆ ಕೃಷ್ಣ || ಅ. ಪ ||
 ನಾನಾದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಾನಾಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ
 ನಾನಾ ಯೋಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಳಿದು ಪುಟ್ಟ
 ನಾನು ನನ್ನದೆಂಬ ನರಕದೊಳಗೆ ಬಿದ್ದು
 ನೀನೇ ಗತಿಯೆಂದು ನಂಬಿದ ದಾಸನ ಮೇಲೆ || ೧ ||
 ಕಾಮಾದಿ ಷಡ್ವರ್ಗ ಗೂಢಾಂಧಕಾರದಿ
 ಪಾಮರನಾಗಿದ್ದ ಪಾತಕನು
 ಶ್ರೀಮನೋಹರನೆ ಚಿತ್ರಜಞನಕನ
 ನಾಮಮುದ್ರಿಕೆಯಿಂದ ನಂಬಿದ ದಾಸನ ಮೇಲೆ || ೨ ||
 ಮಾನಸವಾಚ ಕಾಯದಿ ಮಾಳ್ವ ಕರ್ಮವು
 ದಾನವಾಂತಕ ನಿನ್ನಾಧೀನವಿತ್ತೆ
 ಏನು ಮಾಡಿದರೇನು ಪ್ರಾಣನಿನ್ನದು ದೇವ
 ಶ್ರೀನಾಥ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ದಾಸನ ಮೇಲೆ || ೩ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೧೦೩. ನಾನು ಇನ್ನೆಂದು ನಿನ್ನ ಪಡೆಯಬೇಕು

ಕಾಂಬೋಧಿರಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ಎಂದಿಗೆ ನಾನಿನ್ನು ಧನ್ಯನಾಹೆ || ಪಲ್ಲ ||

ಎಂದಿಗೆ ನಿನ್ನ ಚಿತ್ತಕೆ ಬಾಹೆ || ಅ. ಪ. ||

ಫಲಮರಗಿಡಬಳ್ಳಿ ಕುಲದಲಿಪ್ಪತ್ತು ಲಕ್ಷ

ಜಲಜೀವದೊಳಗೆ ಒಂಭತ್ತು ಲಕ್ಷ

ಅಳಲಿ ಏಕಾದಶ ಲಕ್ಷ ಕ್ರಿಮಿಗಳಲ್ಲಿ

ತೊಳಲಿ ಬಳಲಿದೆನಂಡಜದೊಳು ದಶಲಕ್ಷ

|| ೧ ||

ಚರಣ ನಾಲ್ಕರಲಿ ಮೂವತ್ತು ಲಕ್ಷ ಜೀವಿಸಿ

ನರನಾಗಿ ಸೇರಿದೆ ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ

ಪರಿಪರಿಭವದೊಳಗೆ ನೊಂದೆನಯ್ಯ ನಿನ್ನ

ಸರಸಜ್ಞ ಸಂಭವನ ಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ

|| ೨ ||

ಎಂಬತ್ತು ನಾಲಕು ಲಕ್ಷ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ

ಅಂಬುಜನಾಭ ನಿನ್ನ ಲೀಲೆಗಾಗಿ

ಕುಂಭಿಣಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೊಂದೆನಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ

ಕಂಭುಕಂದರ ಸಿರಿ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ

|| ೩ ||

೧೦. ಶಾಂತಭಾವ

ಭಕ್ತನು ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಹೊಗಳಿದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮವೆಂಬ ಮೂಲ ಭಾವವಂತೂ ಇದ್ದೇ ತೀರಬೇಕು. ಆದರೆ ಭಕ್ತನು ಬೇರೆಬೇರೆ ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿರುವಾಗ ಅವನ ಪ್ರೇಮಭಾವವು ಕೂಡ ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳನ್ನು ತಾಳುವದು. ಭಕ್ತನು ವಿವಿಧತೆ ಮುಂತಾದ ತೀವ್ರ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ದಾಟಿದನೆಂದರೆ ಅವನು ಶಾಂತಭಾವದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾಗುವನು. ಶಾಂತ ಭಾವವು ಪ್ರೇಮ ಮೂಲಕವಿದ್ದು ಜ್ಞಾನಯುಕ್ತವಿರುವದು. ಪರಮಾತ್ಮನ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿತ್ವ, ಸರ್ವಶಕ್ತಿಮತ್ವ, ಅಚಿಂತ್ಯತ್ವ, ಐಶ್ವರ್ಯಾದಿಗಳ ಆಕಲನದಿಂದ ಭಕ್ತನು ಸಮಾಧಾನ ಹೊಂದಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಗಂಭೀರ ಭಾವದಿಂದ ದೇವರನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುವನು. ಅದೇ ಶಾಂತಭಾವವೆನಿಸುವದು.

ಈ ಭಾವದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಭಕ್ತನು ದೇವರೊಡನೆ ದಾಸ್ಯಸಖ್ಯಾದಿ ಯಾವ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ತರದೇ ಅವನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವನು. ಯಾವುದೊಂದೇ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಬಂಧಕಿಂತ ಇಲ್ಲಿ ತಾನು ಜೀವಾತ್ಮಾ ಅವನು ಪರಮಾತ್ಮಾ ಎಂಬ ಸಂಬಂಧವನ್ನೇ ಭಕ್ತನು ತನ್ನ ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ದೇವರತ್ತ ಸಾಗುವನು. ಭಕ್ತನು ಈ ಭಾವದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಅವನು ಪರಮಾತ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅಚ್ಚರಿ, ಪೂಜ್ಯಭಾವ, ವಿಸ್ಮಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವನು. ಚಾಂಚಲ್ಯ, ತೀವ್ರತೆ ಇವು ಕಡಿಮೆ ಕಂಡರೂ ಈ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವದು. ಯಾವಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೊಳೆಯು ಬೈಲಿನಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವಾಗ ಖಳಖಳ ಸಪ್ಪಳ ಮಾಡುತ್ತ ಹರಿಯುವದೊ ಹಾಗೆ ಭಕ್ತನ ಪ್ರೇಮ ಪ್ರವಾಹವು ಮಿಕ್ಕ ಭಾವಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಕಟ ರೀತಿಯಿಂದ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವುದು ಕಾಣುವುದು. ಆದರೆ ಅದೇ ಹೊಳೆಯು ಒಂದು ಆಳವಾದ ಕಣಿವೆಯೊಳಗಿಂದ ಹರಿಯುವಾಗ, ಶಾಂತವಾಗಿ, ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಹರಿಯುವದು. ಹಾಗೆ ಶಾಂತಭಾವದಲ್ಲಿ ಹರಿಪ್ರೇಮವು ಆಳವಾಗಿ, ಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ, ತೆರೆ ನೊರೆಗಳಿಗೆ ಆಸ್ಪದಕೊಡದೆ ಗಂಭೀರ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ವಾಗಿ ಹರಿಯುವದು. ವಿಶಾಲತೆ, ನಿಸ್ಸೀಮತೆ, ಅವಾರತೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಗುಣಗಳು ಇಲ್ಲಿ ದೃಗ್ಗೋಚರವಾಗುವವು.

೧೦೪. ನೀನು ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿ

ಕಾಂಬೋಧಿ ರಾಗ ಅಟತಾಳ

ಸಿರಿಯಲ್ಲಿಯು ನೀನೆ ಪರಮೇಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿಯು ನೀನೆ || ಪ ||
 ಮರುತನಾಣಿ ಭಾರತಿ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯು ನೀನೇ || ಅ. ಪ. ||
 ಉರಗನಲ್ಲಿಯು ನೀನೆ ಗರುಡನಲ್ಲಿಯು ನೀನೆ
 ಗಿರಿಜಾಪತಿಯಲ್ಲಿಯು ಸುರಪತಿಯಲ್ಲಿಯು ನೀನೆ || ೧ ||
 ನಾರದ ತುಂಬುರ ಗಂಧರ್ವರಲ್ಲಿಯು ನೀನೆ
 ಕಿನ್ನರರು ಸಿದ್ಧಸಾಧ್ಯರಲ್ಲಿಯು ನೀನೇ || ೨ ||
 ಗಿರಿಗುಹಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಗೆ ಹೊರಗೆ ಎಲ್ಲ
 ಕರೆದರೆ ಓ ಎಂಬೊ ಪ್ರತಿಶಬ್ದವು ನೀನೇ || ೩ ||
 ಪರಶುರಾಮನಾಗಿ ಪಾವಕನಲಿ ನೀನೆ
 ಬಹಿರಂತರ್ಧಶ ದಿಕ್ಕುಗಳು ನೀನೆ || ೪ ||
 ನೋಡಲು ಗಜಸಿಂಹ ತಾದೂಲ ಮೊದಲಾದ
 ಕಾಡ ಜೀವರಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣನು ನೀನೆ || ೫ ||
 ಮರಮೃಗ ಮೊದಲಾದ ಅಖಿಳರಲ್ಲಿಯು ನೀನೆ
 ಕರಮಾನುಸಾರವಾದ ದುಷ್ಟರಂತಕ ನೀನೆ || ೬ ||
 ದೂರವಿಕ್ರಮ ನಮ್ಮ ಗೋ ಪಾ ಲ ವಿ ಠ ಲ
 ದೂರ ದೂರ ಅತಿ ದೂರತರನು ನೀನೇ || ೭ ||

೧೦೫. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಇದೆ

ಶಂಕರಾಭರಣರಾಗ ತ್ರಿಪುಟತಾಳ

ಹಾಗೆ ಮೆಚ್ಚಿಸಲಿ ಅರ್ಚಿಸಲಿ ನಿನ್ನ
 ನಾಗಶಯನನೆ ನಾರದವಂದಿತನೆ ದೇವಾ || ಪ ||
 ಮಂಗಳಾಭಿಷೇಕಕೆ ಉದಕ ತರುವೆನೆನೆ
 ಗಂಗೆ ಅಂಗುಷ್ಠದಿ ಪಡೆದಿರುವೆ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಸಂಗೀತ ಕೀರ್ತನೆ ಪಾಡುವನೆಂದರೆ

ತುಂಬುರರು ನಾರದರು ಪಾಡುತಿಹರೊ ದೇವಾ

|| ೧ ||

ಪುಷ್ಪವ ತಂದು ನಿನಗರ್ಪಿಸುವನೆಂದರೆ

ಪುಷ್ಪ ಪಲ್ಲವಿಸಿದೆ ಹೊಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ||

ಇಪ್ಪ ತೆತ್ತೀಸಕೋಟಿ ದೇವರ್ಕಳರು

ತೃಪ್ತನಾಗುವಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮನೈವೇದ್ಯವಿಡಲು

|| ೨ ||

ಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯರ ಪ್ರಭೆ ಮಿಗಿಲಾದಾತನಿಗೊಂದು

ದೀಪವನು ಹಚ್ಚಿದರೆ ಬೆಳಕಹುದೇ ||

ಸಾಟಿಗಾಣದೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಉರಸ್ಥಳವಾಗಿರೆ

ಲೋಷ್ಣಕಾಸು ಎಂತು ಕಾಣಿಕೆ ನೀಡಲೋ

|| ೩ ||

ಹಾಸಿಗೆಯನು ತಂದು ಹಾಸುವನೆಂದರೆ

ಶೇಷನ ಮೇಲೆ ನೀ ಪವಡಿಸಿರ್ಪೆ ||

ಬೀಸಣಿಗೆಯ ತಂದು ಬೀಸುವನೆಂದರೆ

ಬೀಸುತಿಹನು ಖಗ ತನ್ನ ಪಕ್ಕದಲಿ

|| ೪ ||

ನಿತ್ಯಗುಣಾರ್ಣವ ನಿಜಗುಣಪರಿಪೂರ್ಣ

ಸತ್‌ಚಿದಾನಂದ ಸನಕಾದಿವಂದ್ಯಾ ||

ಮುಕ್ತಿದಾಯಕ ನಮ್ಮ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲಾ

ಭಕ್ತಿದಾಯಕನೆಂದು ಸ್ತುತಿಸಿಕೊಂಡಾಡುವೆನೊ

|| ೫ ||

೧೦೬. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವಿ

ಕಾಂಬೋಧಿ ಶಾಗ ಝಂಪೆತಾಳ

ನಿನ್ನ ದರುಶನಕೆ ಬಂದವನಲ್ಲವೊ ಮಹಾ || ಪ ||

ಪುಣ್ಯವಂತರ ದಿವ್ಯಚರಣ ನೋಡಲು ಬಂದೆ || ಅ. ಪ. ||

ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಲು ನೀನೆ ವ್ಯಾಪ್ತನಾಗಿರಲಿಕ್ಕೆ

ಇಲ್ಲಿಗೇ ಬಾಹ ಕಾರಣವಾವುದೊ

ಸೊಲ್ಲಿಗೆ ಕಂಭದೊಳು ತೋರಿದ ಮಹಾಮಹಿಮ

ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲೇನಯ್ಯ ಬಲ್ಲ ಭಕ್ತುತರಿಗೆ

|| ೧ ||

೪೯

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಕರೆನಾಗಲೇ ಓಡಿ ಬಂದೊದಗು ವೋ ದೇವ
 ಮರಳಿ ಗಾವುದನೆಣಿಸಿ ಬರಲ್ಯಾತಕೋ
 ನೆರೆನೆಂಬಿದವರಿಗಾವಲ್ಲೆಯಾದರೆ ಏನೊ
 ಅರಿತವರ ಮನದಲ್ಲಿ ನಿಂದಾಡುವ ಚೆಲ್ವು || ೨ ||
 ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಸಿಲ್ಕುವೆ ನಿನ್ನ ಕಾಣಲಿಬಹುದೊ
 ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಎನಿತು ಬರುವರೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ
 ಅನಂತ ಜನುಮದಲ್ಲಿ ಜಪತಪ ವ್ರತಹೋಮ
 ಏನುಮಾಡಿದರಿಷ್ಟು ಜನ ಕೂಡುವುದೊ ದೇವ || ೩ ||
 ಕಠಿಣವೊ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರ ದರುಶನಲಾಭ
 ಸಟೆಯಲ್ಲ ವೇದಗಳು ಸಾರುತಿದಕೋ
 ವಟುವೆ ಮೊದಲಾದ ವೈಷ್ಣವರಂಘ್ರಿಗಳು ಲವ
 ತೃಟೆಯಾದರೂ ಸೋಂಕಲದು ಗತಿಗೆ ದಾರಿ || ೪ ||
 ನೀನಿದ್ದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ
 ನೀನಿದ್ದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ತೀರ್ಥ
 ನೀನಿದ್ದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ತಾತ್ವಿಕರು
 ನಾನಿತ್ತ ಬಂದಿದ್ದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಪ್ರಭುವೆ || ೫ ||
 ಇದನು ಲಾಲಿಸು ಜೀಯ ನಿನ್ನದೊಂದೇ ಮೂರ್ತಿ
 ನಿದರುಶನವಲ್ಲದೆ ಮಿಗಿಲಾವುದೋ
 ಪದೇಪದೇಗೆ ಮಧ್ಯಮತ ಪೊಂದಿದ ಸುಜನರ
 ಹೃದಯದಲಿ ಒಂದೊಂದು ಪರಿ ನಿನ್ನ ರೂಪಗಳು || ೬ ||
 ಭಳಿರೆ ತಿರುಮಲರಾಯ ನಿನ್ನ ಕರುಣಾರಸಕೆ
 ನೆಲೆಗಾಣೆ ನೆಲೆಗಾಣೆ ನೆರೆಹೊರೆಯಲಿ
 ಒಲಿದು ಭಕ್ತರಿಗಾಗಿ ಮದುವೆ ಹವಣಿಸಿಕೊಂಡೆ
 ಸುಲಭ ದೇವರ ದೇವ ವಿ ಜ ಯ ವಿ ತ್ತ ಲ ರೇ ಯ || ೭ ||

೧೦೭. ನಿನ್ನ ಐಶ್ವರ್ಯ

ಮುಖಾರಿ ರಾಗ ಝಂಪೆತಾಳ

ಜಗದಂತರ್ಯಾಮಿಯೆಂದೆಂದು ನಿಮ್ಮ

ನಿಗಮ ಸಾರುವ ಮಾತು ಪುಸಿಯೆ ರಂಗ || ಪಲ್ಲ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಸಕಲ ಜೀವರನು ಪೂತ್ರಿಹಳು
ಭೂದೇವಿಯೆಂಬಾಕೆ ನಿಮ್ಮ ಅರ್ಧಾಂಗಿಯು
ಸಾಧನವು ಸಿರಿಯು ಸಂಪತ್ತು ಭಾಗ್ಯವನೀವ
ಆ ದಯಾನಿಧಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ನಿಮ್ಮ ಸತಿ ದೇವ

|| ೧ ||

ಎಂಬತ್ತನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಜೀವರಾಶಿಗಳನ್ನು
ಬೊಂಬೆಗಳ ಮಾಡಿ ಭವದಿಂದಲಿ
ತುಂಬಿ ಕಲೆಗಳನೊತ್ತಿ ನೊಸಲ ಬರೆಹವ ಬರೆವ
ಅಂಬುಜೋದ್ಭವ ನಿಮ್ಮ ಹೆಮ್ಮಗನು ದೇವ

|| ೨ ||

ಸಕಲ ಜೀವರಾಶಿಗಳ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಬೀಜ
ಸುಖದಿಂದ ಮಾಯಾಂಗನೆಯರೊಡಲೊಳು
ಅಕ್ಕರದಿ ಪಿಂಡಾಂಡಗಳ ಕಟ್ಟಿ ಬಲಿಸುವ
ಮಕರಾಂಕನೆಂಬುವನು ನಿಮ್ಮ ಕಿರಿಮಗ ದೇವ

|| ೩ ||

ಜಂಗಮಸ್ಥಾವರಕೃಧಾರವಾಗಿಹಳು
ಭಂಗಪಡುವ ಜನರ ಕರ್ಮವ ಕಳೆವಳು
ಹಿಂಗದೆ ಜಗವ ಪಾವನ ಮಾಡುವ ಪುಣ್ಯ
ಗಂಗೆಯೆಂಬುವಳು ನಿಮ್ಮ ಮಗಳು ದೇವ

|| ೪ ||

ಇಂತು ಅಣುರೇಣು ತೃಣಕಾಷ್ಟದೊಳಗೆಲ್ಲ
ಸಂತೋಷವಾಗಿಹುದು ನಿಮ್ಮ ಸ್ಮರಣೆ
ಯಂತ್ರವಾಹಕನೆಂಬ ಬಿರುದು ಸಲ್ಪಡು ನಿಮಗೆ
ಚಿಂತಾಯಕನೆ ಕಾ ಗಿ ನೆ ಲಿ ಯಾ ದಿ ಕೇ ಶ ವ ನೆ

|| ೫ ||

೧೦೮. ದೇವರ ಸ್ವರೂಪ

ಪೂರ್ವಿರಾಗ ಅದಿತಾಳ

ದಾಸೋಹಂ ತವ ದಾಸೋಹಂ || ಪ ||

ನಾಸುದೇವ ವಿಗತಾಘಸಂಘ ತವ ದಾಸೋಹಂ || ಅ. ಪ ||

ಜೀವಾಂತರ್ಗತ ಜೀವನಿಯಾಮಕ

ಜೀವವಿಲಕ್ಷಣ ಜೀವನದ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಜೀನಾಧಾರಕ ಜೀವರೂಪ ರಾ-

ಜೀವಭವಜನಕ ಜೀವೇಶ್ವರ ತವ

|| ೧ ||

ಕಾಲಾಂತರ್ಗತ ಕಾಲ ನಿಯಾಮಕ

ಕಾಲಾತೀತ ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞ ||

ಕಾಲಪ್ರವರ್ತಕ ಕಾಲನಿವರ್ತಕ

ಕಾಲೋತ್ಪಾದಕ ಕಾಲಮೂರ್ತಿ ತವ

|| ೨ ||

ಕರ್ಮಕರ್ಮ ಕೃತಕರ್ಮ ಕೃತಾಗಮ

ಕರ್ಮಫಲಪ್ರದ ಕರ್ಮಜಿತ ||

ಕರ್ಮಬಂಧ ಮಹಕರ್ಮವಿಮೋಚಕ

ಕರ್ಮನಿಗ್ರಹ ಕರ್ಮಸಾಕ್ಷಿ ತವ

|| ೩ ||

ಧರ್ಮಯೂಪ ಮಹಧರ್ಮವಿವರ್ಧನ

ಧರ್ಮವಿದೋತ್ತಮ ಧರ್ಮನಿಧಿ ||

ಧರ್ಮ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮಹಧರ್ಮ ಸಂರಕ್ಷಕ

ಧರ್ಮಸಾಕ್ಷಿ ಯಮಧರ್ಮ ಪುತ್ರ ತವ

|| ೪ ||

ಮಂತ್ರಯಂತ್ರಮಹ ಮಂತ್ರಬೀಜಮಹ

ಮಂತ್ರರಾಜ ಗುರು ಮಂತ್ರ ಧೃತಿ |

ಮಂತ್ರಮೇಯ ಮಹಮಂತ್ರಗಮ್ಯ ವರ

ಮಂತ್ರದೇವ ಜ ಗ ನ್ನಾ ಥ ವಿ ತ ಲ ತವ

|| ೫ ||

೧೦೯. ಸರ್ವ ಸುಂದರ

ಕಾಂಬೋಧಿರಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ಈ ಪರಿಯ ಸೊಬಗಾವ ದೇವರಲಿ ಕಾಣೆ || ಪ ||

ಗೋಪೀಜನಪ್ರಿಯ ಗೋಪಾಲಗಲ್ಲದೆ || ಅ. ಪ. ||

ಧೊರೆತನದಿ ಈಕ್ಷಿಸಲು ಧರಣಿದೇವಿಯ ರಮಣ

ಸಿರಿತನದಿ ನೋಡೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತನು ||

ಹಿರಿತನದಿ ನೋಡೆ ಕಮಲ ಸಂಭವನಯ್ಯ

ಗುರುತನದಲೀಕ್ಷಿಸಲು ಗುರು ಮಧ್ವಜನಕ

|| ೧ ||

ಪಾವನತೆಯಲಿ ನೋಡೆ ಅಮರಗಂಗಾಜನಕ

ದೇವತ್ವದಲಿ ನೋಡೆ ದಿವಿಜರೊಡೆಯಾ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಲಾನಣ್ಯದಲಿ ನೋಡೆ ಲೋಕವೋಹನ ಪಿತನು
 ಆವ ಧೈರ್ಯದಿ ನೋಡೆ ಅಸುರಾಂತಕಾ
 ಗಗನದಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ಗರುಡದೇವನೆ ತುರುಗ
 ಜಗವ ಧರಿಸಿದ ಅಹಿಯು ಪರಿಯಂಕವು
 ನಿಗಮಗೋಚರ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ಗಲ್ಲದೆ
 ಮಿಗಿಲಾದ ದೈವಗಳಿಗೀ ಭಾಗ್ಯವುಂಟೇ

|| ೨ ||

|| ೩ ||

೧೧೦. ನೀನೇ ಸೂತ್ರದಾರ

ಪಿಲೂ ರಾಗ ಅಟತಾಳ

ಅಪರಾಧಿ ನಾನಲ್ಲ ಅಪರಾಧ ಎನಗಿಲ್ಲ
 ಕಪಟನಾಟಕ ಸೂತ್ರಧಾರೀ ನೀನೆ || ಪ ||

ನೀನು ಅಡಿಸದಿರಲು ಜಡ ಒನಿಕೆಯ ಬೊಂಬೆ
 ಏನು ಮಾಡಲು ಬಲ್ಲದು ತಾನೆ ಬ್ಯಾರೆ ||

ನೀನಿಟ್ಟು ಸೂತ್ರದಿಂ ಚಲಿಸವು ಕೈಕಾಲುಗಳು
 ನೀನೇ ಮುಗ್ಗಿಸಲು ಮುಗ್ಗುವ ದೇಹದವನು
 ಒಂದೆಂಟು ಬಾಗಿಲುಗಳುಳ್ಳ ಪಟ್ಟಣಕೆ ತನ್ನ—
 ದೆಂದು ಇಪ್ಪತ್ತಾರು ಮನೆಯಾಳ್ಗಳಾ ||

|| ೧ ||

ತಂದು ಕಾವಲು ನಿಲಿಸಿ ಎನ್ನ ನೀ ಒಳಗಿಟ್ಟು
 ಮುಂದೆ ಭವದಲಿ ಭವಣಿಪುದು ನಿನ್ನದನ್ಯಾಯ
 ಯಂತ್ರನಾಹಕ ನೀನೇ ಒಳಗಿದ್ದು ಎನ್ನ ಸ್ವ—
 ತಂತ್ರನೆಂದೆನಿಸಿ ಕೊಲಿಸುವರೆ ಹೇಳೊ ||

|| ೨ ||

ಕಂತುಪಿತ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ಎಂತಾದಡಂತಹುದಾ—

ನಂತ ಮೂರುತಿ ನಮ್ಮ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲಾ

|| ೩ ||

೧೧೧. ಹರಿಸಂಕಲ್ಪದಂತೆ ಆಗುವದು

ಪೂರ್ವಿಕಲ್ಯಾಣ ರಾಗ ಅಟತಾಳ

ಹರಿ ಚಿತ್ತ ಸತ್ಯ ಹರಿಚಿತ್ತ || ಪಲ್ಲ ||

ನರಚಿತ್ತಕೆ ಬಂದದ್ದು ಲವಲೇಶ ನಡೆಯದು || ಅ. ಪ. ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಸುದತಿ ಮಕ್ಕಳ ಭಾಗ್ಯ ಬಯಸೋದು ನರಚಿತ್ತ
ಮದುನ್ಯಾಗದಿರುವದು ಹರಿಚಿತ್ತವು ||

ಕುದುರೆ ಅಂದಣ ಆನೆ ಬಯಸೋದು ನರಚಿತ್ತ
ಪದಚಾರಿಯಾಗೋದು ಹರಿಚಿತ್ತವಯ್ಯ

|| ೧ ||

ವಿಧವಿಧ ಯಾತ್ರೆಯ ಬಯಸೋದು ನರಚಿತ್ತ
ಒದಗಿ ಬರುವ ರೋಗ ಹರಿಚಿತ್ತವು ||

ಸದಾ ಅನ್ನದಾನವ ಬಯಸೋದು ನರಚಿತ್ತ
ಉದರಕ್ಕೆ ಅಳುವದು ಹರಿಚಿತ್ತವಯ್ಯ

|| ೨ ||

ಧರಣಿಯನಾಳಜೀಕೆಂಬೋದು ನರಚಿತ್ತ
ಪರರ ಸೇವಿಸುವದು ಹರಿಚಿತ್ತವು
ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನ ಬಯಸೋದು ನರಚಿತ್ತ
ದುರಿತವ ಕಳೆವದೆ ಹರಿಚಿತ್ತವಯ್ಯ

|| ೩ ||

೧೧೨. ದೇವರು ಸುಲಭನು

ಪೂರ್ವಿರಾಗ ಅಟಿತಾಳ

ದೂರಕೆ ದೂರನೆಂದು ಹೊರಸಾರಲು ಬೇಡಿ || ಪ ||

ಸಾರರ ಸಾರಿ ನಮ್ಮ ಕೃಷ್ಣನ ಸಾರಿರಯ್ಯ || ಅ. ಪ ||

ಅನಂತ ರೂಪದೊಳು ಒಂದು ರೂಪವ

ಅನಂತ ಗುಣದೊಳು ಒಂದು ಗುಣವ ||

ಅನಂತ ನಾಮದೊಳೊಂದೇ ನಾಮವ

ಮನಸಿಲಿ ನೆನೆದರೆ ಬೆನ್ನ ತ್ತಿ ಬಿಡನಯ್ಯ

|| ೧ ||

ಅನಂತ ಜೀವರೊಳಾವನಾದರು ಒಮ್ಮೆ

ಅನಂತ ಜನ್ಮದೊಳೊಂದೆ ಜನ್ಮವಾ ||

ಅನಂತ ಕ್ಷಣದೊಳೊಂದೆ ಕ್ಷಣವಾ

ಕನಸಿಲಿ ನೆನೆದರೆ ಮುಣಿಯಾಗಿಪ್ಪನಯ್ಯ

|| ೨ ||

ಒಂದೆ ಹೂವು ಒಂದೆ ಫಲ ಒಂದೆ ಒಂದು ಜಲ

ಒಂದೇ ತುಳಸಿದಳ ಒಂದೆ ಪದಾನೆ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಒಂದೆ ಪ್ರದಕ್ಷಣೆ ಆವಗರ್ಹಿಸಿದರೆ
 ಎಂದೆಂದು ಕುಂದದ ಆನಂದ ವೀವನಯ್ಯ || ೩ ||
 ಹರಿಚಿಹ್ನಾಂಕಿತ ಹರಿದಿನ ಉಪವಾಸ
 ಹರಿಯೂರ್ಧ್ವಪುಂಧ್ರ ತುಳಸಿ ನಾಲಿಕೆ ||
 ಹರಿ ಉತ್ಸವ ಸೇನೆ ಹರಿದಾಸರ ಸಂಗ
 ದುರಿತ ಅಬ್ಧಿಗೆ ಕುಂಭ ಸಂಭವನಲ್ಲವೆ ಕೃಷ್ಣ || ೪ ||
 ಹರಿಪಾದತೀರ್ಥ ಹರಿನೈವೇದ್ಯ
 ಹರಿಯಾರತಿ ಧೂಪ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಂಗಾರ ||
 ಹರಿ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶಂಖೋದಕ
 ದುರಿತ ರಾಶಿಗಳ ಸೋಲಿಸಿ ಸುಡುವುದಯ್ಯ || ೫ ||
 ಒಮ್ಮನೆ ನಡೆದಡೆ ಒಮ್ಮನೆ ಕರೆದಡೆ
 ಒಮ್ಮೆ ಪಾಡಿದಡೆ ಒಮ್ಮೆ ಪೊಗಳಿದಡೆ ||
 ಹಿಮ್ಮೆ ನೋಡಿದಡೆ ಒಮ್ಮೆ ನೆನಸಿದಡೆ
 ಒಮ್ಮೆ ಎಂದೆಂದು ಕುಂದದಾನಂದ ವೀವನಯ್ಯ || ೬ ||
 ತನ್ನಲಿಪ್ಪನಾಗಿ ದೂರನೆಂತೆನಬೇಡ
 ಹೊನ್ನು ಹಣವು ಬೇಡ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಗೆ ||
 ಅನ್ಯವೇತಕೆ ಪೂರ್ಣ ಆನಂದನಿಗೆ
 ಸಿನ್ನವನೆಂದರೆ ತನ್ನನೀವ ಕೃಷ್ಣ || ೭ ||

೧೧೩. ನಿರಾಟಿ ಪೂಜೆ

ಕಾಂಬೋಧಿ ಶಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ಅರಿತವರಿಗತಿ ಸುಲಭ ಹರಿಯ ಪೂಜೆ
 ಅರಿಯದವ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯತರ ಲೋಕದೊಳಗೆ || ೮ ||
 ಹೈಮಾಂಡ ಮಂಟಪವು ಭೂಮಂಡಲವೆ ಹೀತ
 ಸೋಮಸೂರ್ಯರೇ ದೀಪ, ಭೂರುಹಗಳು ||
 ಚಾಮರಗಳತಿವಿಮಲ ವೈಮನುಮಂಡಲ ಭಕ್ತ,
 ಯಾಮಾಷ್ಟಕಗಳಷ್ಟ ದಳ ಪದ್ಮವು, ಎಂದು || ೯ ||
 ಮಳೆಯೆ ಮಜ್ಜನವು ದಿಗ್ವಲಯಂಗಳ್ಳಸನ
 ಮಲ ಯಜಾನಿಲವೆ ಶ್ರೀ ಗಂಧಧೂಪ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಇಳಿಯೊಳಗೆ ಬೆಳೆದ ಧಾನ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ನೈವೇದ್ಯ,
ಫಳಫಳಿಸ ಮಿಂಚು ಕರ್ಪುರದಾರತಿಯೆಂದು || ೨ ||

ನಕ್ಷತ್ರಮಂಡಲವೆ ಲಕ್ಷದೀಪಾವಳಿಯು
ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರ ಆಯನಗ-ಳೆರಡು ಬನಗಳು ||
ವೃಕ್ಷವಲ್ಲಿ ಜ ಸುಫಲಪುಷ್ಪಗಳೊಳಗೆ
ಲಕ್ಷ್ಮೀವಕ್ಷವ್ಯಾಪಕನಾಗಿ ತಾನೆ ಭೋಗಿಹನೆಂಬ || ೩ ||

ಗುಡುಗು ಸಪ್ತಸಮುದ್ರ ಸಿಡಿಲ ಘೋಷವೇ ವಾದ್ಯ
ಪೊಡವಿಪರಿಗೀವ ಕಪ್ಪನೆ ಕಾಣಿಕೆ ||
ಉಡುಪಭಾಸ್ಕರರ ಮಂಡಲಗಳಾದರ್ಶಗಳು
ನಡೆಯುವ ನಡೆಗಳೇ ಬಿಡದೆ ನರ್ತನವೆಂದು || ೪ ||

ಯುಗಚತುಷ್ಟಯವೆ ಪರಿಯಂಕ ಪಾದಗಳಬ್ಬ
ಬಿಗಿವ ಪಟ್ಟಿಗಳೆರಡು ಕಂದಾಯ ಕಶಿಪು ||
ಗಗನ ಮೇಲ್ಗಟ್ಟು ಸಂಕ್ರಮಣಗಳೆ ಬಡವುಗಳು
ಭಗವಂತಗುಪಹರ್ಷಣಗಳು ಷಡ್ಭುತಗಳೆಂದೂ || ೫ ||

ನಾಗವಲ್ಲಿಗಳೆ ದಿವಸಗಳು ಕರಣವೇ ಕ್ರಮುಕ
ಯೋಗಗಳೆ ಚರ್ಣ ರಾತ್ರೆಯೆ ಕಾಂಶುಕ ||
ಭೋಗವತಿ ಜಲವೆ ಗಂಡೂಷಣೋದಕ
ಶುದ್ಧ ಸಾಗರವೆ ಪಾದೋದಕವು ವಿರಾಡ್ರೂಪಗೆ || ೬ ||

ಶಾತಕುಂಭೋದರಾಂಡಾಂತಸ್ಥ ರೂಪ ಸಂ-
ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲಿ ಯಜಿಸಿ ನೋದಿಪರನಾ ||
ವೀತಶೋಕರ ಮಾಡಿ ಸಂತೈಸುತಿಹ ಜ ಗ-
ನಾ ಥ ವಿ ತ್ಥ ಲ ಒಲಿದು ಸರ್ವಕಾಲದಲೀ || ೭ ||

೧೧೪. ಪರಮಾತ್ಮನ ಅಚಿಂತ್ಯಶಕ್ತಿ

ಸುಳಾದಿ ರಾಗ ಧ್ರುವತಾಳ

ಅಣುವಾಗಬಲ್ಲ ಮಹತ್ತಾಗಬಲ್ಲ
ಅಣುಮಹತ್ತೆರಡೊಂದಾಗಬಲ್ಲ
ರೂಪವಾಗಬಲ್ಲ ಅರೂಪವಾಗಬಲ್ಲ
ರೂಪ ಅರೂಪ ಎರಡೊಂದಾಗಬಲ್ಲ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ವ್ಯಕ್ತನಾಗಬಲ್ಲ ಅವ್ಯಕ್ತನಾಗಬಲ್ಲ | ವ್ಯಕ್ತ ಅವ್ಯಕ್ತ ಎರಡೊಂದಾಗಬಲ್ಲ
 ಸಗುಣನಾಗಬಲ್ಲ ನಿರ್ಗುಣನಾಗಬಲ್ಲ | ಸಗುಣ ನಿರ್ಗುಣ ಎರಡೊಂದಾಗಬಲ್ಲ
 ಅಘಟನಾಘಟನ ಶಕ್ತಾ ಚಿಂತ್ಯಾದ್ಭುತಮಹಿಮ
 ಸ್ವಗತಭೇದವಿವರ್ಜಿತ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ

೧೧೫. ನೀನು ಅವರ್ಣನೀಯನು

ಕಾಂಬೋಧಿ ರಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ನೀ ಮಾಯೆಯೊಳಗೊ ನಿನ್ನೊಳು ಮಾಯೆಯೋ || ಪ ||

ನೀ ದೇಹದೊಳಗೊ ನಿನ್ನೊಳು ದೇಹವೋ || ಅ. ಪ. ||

ಬಯಲೊಳಗೆ ಅಲಯವೋ ಅಲಯದೊಳಗೆ ಬಯಲೊ

ಬಯಲು ಅಲಯನೆರಡು ನಯನದೊಳಗೊ ||

ನಯನಬುದ್ಧಿಯ ಒಳಗೊ ಬುದ್ಧಿ ನಯನದ ಒಳಗೊ

ನಯನಬುದ್ಧಿಗಳೆರಡು ನಿನ್ನೊಳಗೊ ಹರಿಯೇ

|| ೧ ||

ಸವಿಯು ಸಕ್ಕರೆಯೊಳಗೊ ಸಕ್ಕರೆಯು ಸವಿಯೊಳಗೊ

ಸವಿಯು ಸಕ್ಕರೆಯೆರಡು ಜಿಹ್ವೆಯೊಳಗೊ ||

ಜಿಹ್ವೆ ಬುದ್ಧಿಯ ಒಳಗೊ ಬುದ್ಧಿ ಜಿಹ್ವೆಯ ಒಳಗೊ

ಜಿಹ್ವೆ ಬುದ್ಧಿಗಳೆರಡು ನಿನ್ನೊಳಗೊ ಹರಿಯೇ

|| ೨ ||

ಕುಸುಮದೊಳು ಗಂಧವೋ ಗಂಧದೊಳು ಕುಸುಮವೋ

ಕುಸುಮಗಂಧಗಳೆರಡು ಘ್ರಾಣದೊಳಗೊ ||

ಅಸಮಭವ ಕಾ ಗಿ ನೆ ಲೆ ಯಾ ದಿ ಕೇ ಶ ವ ನಿನ್ನ

ಉಸುರೆಲೆನ್ನೊ ಶವೆ ಸರ್ವವು ನಿನ್ನೊಳ್ಳ ರಿಯೆ

|| ೩ ||

೧೧. ದಾಸ್ಯಭಾವ

ಭಕ್ತರು ತಾವು ಪರಮಾತ್ಮನ ದಾಸರು, ಡಿಂಗರಿಗರು, ಆಳುಗಳು, ಸೇವಕರು, ಕಿಂಕರರು ಎಂದು ಒಳ್ಳೆ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದುಂಟು. ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಭಾವದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಭಕ್ತಿಯೇ ದಾಸ್ಯಭಕ್ತಿಯು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಮತಾನುಯಾಯಿಗಳಾದ ವೈಷ್ಣವಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ತಾವು ಹರಿದಾಸರೆಂದೂ ದಾಸಕೂಟದವರೆಂದೂ ಹರಿದಾಸರ ಸಂಗವು ಸತ್ಸಂಗ ವೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತ ಬಂದುದನ್ನು ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಿಸಬೇಕು. 'ದಾಸೋಹಂ ಎಂತೆಂಬ ರಹಸ್ಯವನರುಹಿದರು' ಎಂದು ಪುರಂದರದಾಸರು ಇದರ ಮಹತ್ವ ವನ್ನು ಹೇಳಿರುವರು.

ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಗುಣ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನೇ ಭಜಿಸುವುದು ವಿಶೇಷವು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಪರಮಾತ್ಮನೊಡನೆ ಮಾನವೀಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ತದ್ವಾರಾ ತಮ್ಮ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಭಕ್ತರೇ ಬಹಳ. ದಾಸ್ಯ, ಸಖ್ಯ, ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಮತ್ತು ಮಧುರ ಈ ಭಾವಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರು ಇಂಥ ಮಾನವೀ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಯೇ ತಮ್ಮ ಮನೋಭಾವಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿದುದು ಕಂಡುಬರುವದು. ಇಂಥ ಸಂಬಂಧಗಳು ಎಲ್ಲರ ಅನುಭವದೊಳಗಿನವಿರು ವುದರಿಂದ ಭಕ್ತರು ಈ ರೀತಿ ಭಾವವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿದ್ದು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿ ಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಚನ್ನಾಗಿ ಹೃದಯಂಗಮವಾಗುವುದು.

ಸ್ವಾಮಿ ಸೇವಕ, ಒಡೆಯ ಆಳು ಇವರ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಅರಿಯ ದವರಾರು? ಒಳ್ಳೆ ಸ್ವಾಮಿಯು ಹೇಗಿರುವನು, ಒಳ್ಳೆ ಸೇವಕನು ಯಾವ ರೀತಿ ಸೇವೆ ಮಾಡುವನು ಎಂಬುದನ್ನು ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಬಲ್ಲರು. ಸ್ವಾಮಿಯು ಕರುಣಾಳುವಿರಬೇಕು, ಸೇವಕನು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕನೂ ಆಜ್ಞಾ ಧಾರಕನೂ ಸ್ವಾಮಿ ಇಚ್ಛೆಯೇ ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವವನೂ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಇರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಬಲ್ಲರು. ಪರಮಾತ್ಮನು ಸ್ವಾಮಿಯು ತಾನು ಸೇವಕನು ಎಂಬ ಭಾವದಿಂದ ಭಕ್ತನು ಸಾಗುವನು.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅವತಾರಕಲ್ಪನೆಯ ಮೂಲಕ ಪರಮಾತ್ಮನೊಡನೆ ಈ ಪರಮ ಮಾನವೀಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ಸೇವಕನಾದ ಹನುಮಂತನು ದಾಸ್ಯಭಕ್ತಿಯ ಪರಮಾ ವಧಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದವನೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಸೇವ್ಯ ಸೇವಕ ಸಂಬಂಧ ವೆಂಬುದು ನಿತ್ಯವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿಯದೊಂದು ಇರುವುದರಿಂದ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲರ ಅನುಭವದ್ದಿರುವುದರಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ನಿಕಟವಾದ ಹಾಗೂ ಹೃದಯಸ್ಪರ್ಶಿಯಾದ ಭಾವಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಲು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಹಳ ಅನುಕೂಲವಿರುವದು.

ಸಖ್ಯ, ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಹಾಗೂ ಮಧುರಭಾವಗಳ ಮಾತಾದರೂ ಹೀಗೆಯೇ ಇರುವದು.

೧೧೬. ನನ್ನನ್ನು ದಾಸನನ್ನಾಗಿಮಾಡು

ನಾದನಾಮಕ್ರಿಯಾ ರಾಗ ಅಟಿತಾಳ

ದಾಸನ್ನ ಮಾಡಿಕೊ ಎನ್ನ, ಸ್ವಾಮಿ

ಸಾಸಿರನಾಮದ ವೆಂಕಟರಮಣ || ಪ ||

ದುರುಳ ಬುದ್ಧಿಗಳೆಲ್ಲ ಬಿಡಿಸೊ, ನಿನ್ನ

ಕರುಣಕವಚ ಎನ್ನ ಹರಣಕ್ಕೆ ತೊಡಿಸೊ ||

ಚರಣಸೇವೆ ಎನಗೆ ಕೊಡಿಸೊ, ಅಭಯ

ಕರಪುಷ್ಪ ಎನ್ನಯ ಶಿರದೊಳು ಮುಡಿಸೊ

|| ೧ ||

ದೃಢಭಕ್ತಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಬೇಡಿ, ನಾ-

ನಡಿಗೇರಗುವೆನಯ್ಯ ಅನುದಿನ ಪಾಡಿ ||

ಕಡೆಗಣ್ಣಿಲೇಕೆನ್ನ ನೋಡಿ, ಬಿಡುವೆ

ಕೊಡು ನಿನ್ನ ಧ್ಯಾನವ ಮನಶುಚಿ ಮಾಡಿ

|| ೨ ||

ಮೊರೆ ಹೊಕ್ಕವರ ಕಾವ ಬಿರಿದು, ನೀ

ಮರೆಯದೆ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡೆನ್ನ ಪೊರೆದು ||

ದುರಿತಗಳೆಲ್ಲವ ತರಿದು, ಸಿರಿ

ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ಠ್ಠ ಲ ಕರುಣದಿ ಕರೆದು

|| ೩ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೧೧೭. ನಾನು ನಿನ್ನ ಸೇವಕ

ಮಧ್ಯಮಾವತಿ ರಾಗ ತ್ರಿಪುಟತಾಳ

ಸೇವಕನೆಲೊ ನಾನು ನಿನ್ನಯ ಪಾದ | ಸೇವೆ ನೀಡೆಲೊ ನೀನು || ಪ ||

ಸೇವಕನೆಲೊ ನಾನು ಸೇವೆ ನೀಡೆಲೊ ನೀನು

ಕಾವುದೆನ್ನೆಲೊ ಶ್ರೀವಧೂವರ | ರಾವಣಾಂತಕ ರಕ್ಷಿಸೆನ್ನೆನು

ಗೋವರ್ಧನ ಗಿರಿಧರ ದೇವ | ಗೋವುಗಳ ಕಾವ

ಶ್ರೀಮಹಾನುಭಾವ | ವರಗಳನೀವ ದೇವ

ಶ್ರೀವಲ್ಲಭ ದಯಮಾಡೆನ್ನೆನು |

ಈ ವೇಳೆಗೆ ಇಂದಿರೆರಮಣ || ಅ. ಪ. ||

ರಾಮ ದಶರಥನಂದನ ರಘುಕುಲಾಬ್ಧಿ | ಸೋಮ ಸುಂದರವದನ

ವಾಮನ ಪರಿಪೂರ್ಣಕಾಮ ಕೌಸಲ್ಯರಾಮ

ಸ್ವಾಮಿ ಶ್ರೀರಂಗಧಾಮ ದೈತ್ಯವಿ | ರಾಮ ಶ್ರೀಮದನಂತ ನಾಮ

ಧೀಮ ಮುನಿಜನಸ್ತೋಮ | ರಮ್ಯಗುಣಧಾಮ

ರಣರಂಗ ಭೀಮ | ಕೋಮಲ ಶ್ಯಾಮ

ಸಾಮಜವರದಾ ನೀನನುದಿನ | ಕಾಮಿತಫಲ ಕರುಣಿಸು ಕಾಯೊ || ೧ ||

ಶಂಕರ ಸುರಸೇವಿತ ಶೇಷ-ಗರುಡಾಲಂಕಾರ ಮಣಿಶೋಭಿತಾ

ಪಂಕಜನಯನ ವಿನಾಂಕಜನಿತ ಪಾದ

ಪಂಕಜಾಸನ ವಿನುತ ತಿರುಪತಿ

ವೆಂಕಟ ಬಿರುದಾಂಕ ಜಯ ಜಯ | ಶಂಖ ಚಕ್ರಗದೆ ಪಂಕ

ಜಧರ ಅಕಳಂಕ | ಚರಿತ ತಾಟಂಕಗೊಲಿದ ನಿಶ್ಯಂಕ

ಲಂಕಾಧಿಪ ಲಾಲಿತ ರಘುಪತಿ | ಕಿಂಕರರಿಗೆ ಕಿಂಕರನಾನೆಲೊ || ೨ ||

ಮಂದರೋದ್ಧರ ಮಾಧವ ಮಧುಸೂದನ | ನಂದ ಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹ

ಬಿಂದುಮಾಧವ ಶ್ರೀಗೋವಿಂದ ಗೋಕುಲಾನಂದ

ವಂದಿತಾಮರವೃಂದ ಶ್ರುತಿಗಳತಂದ | ತುರಗವನೇರಿ ಬಂದ

ವೃಂದಾವನದೊಳಗಿಂದ | ಯಶೋದೆಯ ಕಂದ

ಹರಿಗೋವಿಂದ | ಶೇಷಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂದ

ಮಂದಾಕಿನಿ ಪಡೆದನೆ ಧ್ರುವಗೊಲಿ | ದಂದದಿ ಎನಗೊಲಿ ಹಯವದನ || ೩ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೧೧೮. ನಿನ್ನ ದಾಸ್ಯವ ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುವೆ

ಪಂತುವಳಿ ರಾಗ ಅಟತಾಳ

ವ್ಯಾಪಾರ ನಮಗಾಯಿತು

ಶ್ರೀಪತಿ ಪಾದಾರವಿಂದ ಸೇವೆಯೆಂಬೊ || ಪ ||

ಹರಿಕರುಣನೆ ಅಂಗಿ ಗುರುಕರುಣ ಮುಂಡಾಸ

ಹರಿದಾಸರ ದಯವೆಂಬೊ ವಲ್ಲಿ ||

ಪರಮ ಪಾಪಿ ಕಲಿಯೆಂಬೊ ಪಾಪಾಸು ಮೆಟ್ಟಿ

ದುರಾತ್ಮರಾದವ ಎದೆಮೇಲೆ ನಡೆವಂಥ

|| ೧ ||

ಬಿಳಿಯ ಕಾಗದ ಹೃದಯ ಬಾಯಿ ಕಲಮದಾನಿ

ನಾಲಿಗೆ ಯೆಂಬೊದೆ ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆಯು ||

ಶ್ರೀಲೋಲನ ಕಥೆ ದಿವ್ಯ ನಾಮಂಗಳ

ಶೀಲ ಮನದಿ ಬರೆದು ಹರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವಂಥ

|| ೨ ||

ಮುಂದಣ ಆಗಮ ಸಂಸಾರದ ಬಾಧೆ

ಎಂದೆಂದಿಗು ಅದರ ಭಯ ಬಿಟ್ಟಿತು ||

ಹಿಂದಣ ಸಂಚಿತ ಸಾಲ ಭಾರಕ್ಕೆಲ್ಲ

ಸಂದಾಯವನು ಮಾಡಿ ಕತಬಿ ಹರಸಿ ಬಿಟ್ಟು

|| ೩ ||

ನುಡಿ ನುಡಿಗಾನಂದ ಬಾಷ್ಪರೋಮಾಂಚನೆ

ಮುಡಿಪಿನೊಳಗೆ ಇಟ್ಟು ಕೈಜಿತವು ||

ಕಡೆಯ ಸಂಬಳಕ್ಕೆಲ್ಲ ಮುಕುತಿ ಸಾಧನವನ್ನು

ಕೊಡುವಂತೆ ತಿರುಗದ ಚೀಟಿ ಬರೆಸಿಕೊಟ್ಟು

|| ೪ ||

ಕಂಡಕಂಡವರಿಗೆ ಕಾರ್ಪಣ್ಯವೆಂಬಟ್ಟು

ಮಂಡೆ ಅಡ್ಡಾಗಿ ನಾ ಬಳಲಿಲ್ಲ ||

ಪುಂಡರಿಕಾಕ್ಷ ಶ್ರೀ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನು

ದಂಡಿಸಿ ವೀಳ್ಯವಕೊಟ್ಟು ಸೇವೆಯೊಳಿಟ್ಟು

|| ೫ ||

೧೧೯. ಶಾಶ್ವತ ದಾಸ್ಯವಿರಲಿ

ನಾದನಾಮ ಕ್ರಿಯೆ ರಾಗ ಅಟತಾಳ

ಇಂಥಿಂಥಾದ್ದೆಲ್ಲಾನೂ ಬರಲಿ ನಿ

ಶ್ಲೀತೆಂಬುದು ದೃಢವಾಗಿರಲಿ || ಪಲ್ಲ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಬಡತನೆಂಬುದು ಕಡೆತನಕಿರಲಿ

ಒಡನೆವಸ್ತುಗಳು ಹಾಳಾಗೋಗಲಿ

ನಡೆಯುವ ಹಾದಿಯು ಹಿಡಿಯದೆ ಹೋಗಲಿ

ಅಡವಿಲಿ ಗಿಡಗಳು ಸಿಗದ್ದಾಂಗಾಗಲಿ

|| ೧ ||

ಗಂಡಸುತನ ನನಗಿಲ್ಲಾಂಗಾಗಲಿ

ಹೆಂಡಿರು ಮಕ್ಕಳು ನನಬಿಟ್ಟೋಗಲಿ

ಕುಂಡೆ ಮಂಡೆ ಮೇಲ್ಸಲ್ಲಾ ರರೊದೆಯಲಿ

ಭಂಡು ಸೂಳೇಮಗನೆಂದೆನಲಿ

|| ೨ ||

ವಾಸಿಪಂಥಗಳು ನಡೆಯದೆ ಹೋಗಲಿ

ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿ ಜನರೆಲ್ಲ ನಗಲಿ

ಶ್ರೀಶ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ್ಮ ಲ ರಾಯನ

ದಾಸತ್ವವು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿರಲಿ

|| ೩ ||

೧೨. ಸಖ್ಯಭಾವ

ಪರಮಾತ್ಮನು ತನ್ನ ಗೆಳೆಯನು, ತನ್ನ ಸಮನು, ಒಡನಾಡಿಗನು ಎಂಬ ಭಾವದಿಂದ ಭಕ್ತನು ಅವನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವುದೆ ಸಖ್ಯ ಭಕ್ತಿ ಎನಿಸುವದು. ನವವಿಧ ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇದೂ ಒಂದು. ಭಕ್ತನು ಎಷ್ಟೇ ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ ಹಾಗೂ ನಿಕಟಸಂಬಂಧವಿದ್ದವನಂತೆ ನಡಕೊಂಡರೂ ಪರಮಾತ್ಮನ ಬಗ್ಗೆ ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರೇಮಾದರಗಳನ್ನು ಯಾವದೇ ರೀತಿಯಿಂದ ಅವನು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಗೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಪರಮಾತ್ಮನು ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯು. ಸರ್ವ ಶಕ್ತಿವಂತನು, ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರನು ಎಂಬುದನ್ನು ಭಕ್ತನು ಎಂದೂ ಮರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪರಮಾತ್ಮನು ತನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಮೀಪದವನೆನಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೂ ಅವನೊಡನೆ ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ನಡಕೊಳ್ಳಲು ತನಗೆ ಬರಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಭಕ್ತನು ಸಖ್ಯಭಾವದಿಂದ ಆರಾಧಿಸುವನು.

ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿಯ ಅರ್ಜುನ, ಉದ್ಧಾಮದಿ ಭಕ್ತರು ಸಖ್ಯಭಾವದಿಂದ ನಡಕೊಂಡರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ದೇವರು ತಮ್ಮ ಗೆಳೆಯನೆಂದು ತಿಳಿದ ಬಳಿಕ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಭಕ್ತರು ಕೋಪ, ಚೇಷ್ಟೆ, ಸಮಭಾವ, ಸತ್ತೆ, ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಗೀತಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಮಾಡುವರು. ಜೀವಾತ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮರ ಗಂಭೀರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕ್ಷಣಹೊತ್ತಾದರೂ ಮರೆಮಾಡದೆ ಭಕ್ತರು ಸಖ್ಯಭಾವದಿಂದ ಹೇಗೆ ಹಾಡುವರು ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾದರೆ ಈ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಭಕ್ತನು ಯಾವ ಭಾವದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಪ್ರತಿ ಕ್ಷಣವೂ ಅವನು ಪರಮಾತ್ಮನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಾಧಕನೇ ಇರುವನು. ಆದುದರಿಂದ ಇದೊಂದು ಭಕ್ತಿಯ ರೀತಿ. ಹಲವು ಭಕ್ತರು ಈ ರೀತಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವರು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಪ್ರೇಮ ಪ್ರವಾಹ ವನ್ನು ಈ ಮಾರ್ಗದಿಂದಲೇ ಹರಿಬಿಟ್ಟು ಹರಿಪದಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವರು.

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೧೨೦. ನನಗೆ ನಿನಗೆ ಅಂತರ

ಕಲ್ಯಾಣಿ ರಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ಏನೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಿ ಸ್ತುತಿಸಲೊ ದೇವಾ
 ನಾನೇನು ಬಲ್ಲೆ ನಿಮ್ಮ ಮಹಿಮೆಗಳ ಮಾಧವಾ || ಪ ||
 ಹರಿ ಮುಕುಂದನು ನೀನು ನರಜನ್ಮ ಹುಳ ನಾನು
 ಪರಮಾತ್ಮ ನೀನು ಪಾಮರನು ನಾನೊ ||
 ಗರುಡಗಮನನು ನೀನು ಮರುಳ ಪಾಪಿಯು ನಾನು
 ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯು ನೀನು ತಿರುಕನು ನಾನೊ || ೧ ||
 ವಾರಿಧಿಶಯನಾದ ಕಾರುಣ್ಯಪತಿ ನೀನು
 ಘೋರದಿಂದಿಹ ಕಾಮಿ ಕ್ರೋಧಿ ನಾನೊ ||
 ಈರೇಳು ಭುವನದೊಳು ಇರುವ ಮೂರುತಿ ನೀನು
 ದೂರಿ ನಿಮ್ಮನು ಬೈವ ದುಷ್ಟ ನಾನೊ || ೨ ||
 ಅಣುರೇಣು ತೃಣಗಳಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣನು ನೀನು
 ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕೆ ಅವಗುಣದ ಕರ್ಮಿ ನಾನು ||
 ವಾಣಿಯರಸನ ಪೆತ್ತ ವೈಕುಂಠಪತಿ ನೀನು
 ತನು ನಿತ್ಯವಲ್ಲದ ಗೊಂಬೆ ನಾನೊ || ೩ ||
 ಕಂಬದಲ್ಪಿಬಂದ ಆನಂದ ಮೂರುತಿ ನೀನು
 ನಂಬಿಕಿಲ್ಲದ ಪ್ರಪಂಚಿಗನು ನಾನೊ ||
 ಅಂಬರೀಷಗೆ ಒಲಿದ ಅಕ್ರೂರಸಖ ನೀನು
 ಡಂಭಕರ್ಮಿಯು ನಾನು ನಿರ್ಜಿತನು ನೀನೊ || ೪ ||
 ತಿರುಪತಿಯನಾಸ ಶ್ರೀವೆಂಕಟೇಶನು ನೀನು
 ಸ್ಮರಿಸಿ ನಿನ್ನಯ ನಾಮ ಬದುಕುವವ ನಾನೊ ||
 ಬಿರದುಳ್ಳವನು ನೀನು ಮರೆಹೊಕ್ಕವನು ನಾನು
 ಸಿರಿ ಕಾಗಿನೆಲೆ ಯಾ ದಿ ಕೇ ಶ ವ ನೆ ನೀನೊ || ೫ ||

೧೨೧. ನೀನು ಪರದೇಶಿ ದೇವಾ

ಕಾಂಬೋದಿ ರಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ಪರದೇಶಿ ನೀನು ಸ್ವದೇಶಿ ನಾನು || ಪಲ್ಲ ||
 ಪರಮ ಭಾಗವತರ ಬಾ ಹೋಗಿ ಕೇಳೋಣ || ಅ. ಪ. ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಎನಗೆ ಜನಕನು ನೀನು ನಿನಗಾವ ಜನಕನೊ
 ಜನನಿ ಇಂದಿರೆ ದೇವಿ ನಿನಗಾವಳೊ
 ವನಜಪೀಠನು ಭ್ರಾತ ನಿನಗಾವ ಭ್ರಾತನೊ
 ಇನಸೋಮ ಮಾತುಳರು ನಿನಗಾವ ಮಾತುಳನೊ || ೧ ||
 ಸುರನದೀ ಅಗ್ರಜಳು ನಿನಗೆ ಅಗ್ರಜಳಾರು
 ಶರನಿಧಿ ಭಾವ ನಿನಗಾರೊ ಭಾವ
 ಸ್ಮರನು ಕಿರಿಸಹಭವನು ನಿನಗೆ ಸಹಭವನಾರೊ
 ಸುರರು ಬಂಧುಗಳೆನಗೆ ನಿನಗಾರು ಬಾಂಧವರೊ || ೨ ||
 ವರ ಇಳಾ ಸಾಮಾತೆ ನಿನಗೆ ಸಾಮಾತೆ ಯಾರೊ
 ಮರುತದೇವರು ಗುರು ನಿನಗಾರು ಗುರುವೊ
 ಸಿರಿಯರಸ ವಿ ಜ ಯ ವಿ ತ್ಮ ಲ ರಾ ಯ ನೆ ನಿನ್ನ
 ಚರಣ ಸೇವಕ ನಾನು ನೀನಾರ ಸೇವಕನೊ || ೩ ||

೧೨೨. ದಂಡಿಸಿದವರೆ ನಿನಗೆ ಪ್ರಿಯ

ಸುಳಾದಿ. ಧ್ವನತಾಳ

ಗೋಪಿ ದೇವಿಯಂತೆ ಒರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದೆ
 ಬರಿದೆ ದೈನ್ಯವ ಪಡುವೆ ನಾನು |
 ಭೃಗು ಮುನಿಯಂತೆ ನಿನ್ನ ಎದೆಯ ಮೇಲೊಡೆಯದೆ
 ಬರಿದೆ ದೈನ್ಯವ ಪಡುವೆ ನಾನು |
 ಭೀಷ್ಮನಂತೆ ನಿನ್ನ ಹಣೆಯ ನೊಡೆಯದೆ
 ಬರಿದೆ ದೈನ್ಯವ ಪಡುವೆ ನಾನು |
 ಹಿಡಿಹಿಡಿ ಎಲೊ ದೈವ ಒರಳ ತೋರೆಂಬಂತೆ
 ಬರಿದೆ ಎನ್ನನು ಬಳಲಿಸಿ ಕಾಡುವೆ |
 ಕೊಂಕಣೇರೆಮ್ಮೆಗೆ ಕೊರಡೇ ಮದ್ದೆಂಬಂತೆ
 ಅವರೇ ನಿನಗೆ ಮದ್ದು (ಮುದ್ದು) ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ||

೧೨೩. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ

ಕಾಂಬೋದಿ ರಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ಏನ ಬೇಡಲೊ ನಿನ್ನ ದೇವಾದಿ ದೇವ || ಪಲ್ಲ ||
 ಏನಹುದೊ ನಿನ್ನೊಳಗೆ ಮಹಾನುಭಾವ || ಅ. ಪ. ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಮನೆಯ ಬೇಡಲೆ ವನಧಿ, ಹಾಸಿಗೆಯು ವಟಪತ್ರ
 ವನಿತೆಯರ ಬೇಡಲೆ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ
 ಘನ ಸಖ್ಯವನು ಬಯಸೆ ನೆನೆಯುವರ ಮನದಲಿಹೆ
 ತಿನ್ನುವುದಕೆ ಕೇಳುವೆನೆ ನವನೀತ ಚೋರ || ೧ ||
 ಒಡನೆಗಳ ಬಯಸೆ ಶಿಖಿಪಿಂಭ ತುಳಸಿಪತ್ರ
 ಕಡು ಸೈನ್ಯವನೆ ಬಯಸೆ ಗೋಪಾಲನು
 ಬಿಡದೆ ರೂಪವ ಬಯಸೆ ನೀಲಮೇಘಶ್ಯಾಮ
 ಉಡುವುದಕೆ ಕೇಳುವೆನೆ ಸ್ತ್ರೀವಸನ ಚೋರ || ೨ ||
 ಶಕ್ತಿಯನು ಗೋಪಿಕಾ ಸ್ತ್ರೀಯರಲಿ ವ್ರಯಗೈದೆ
 ಭಕ್ತಿಯನು ಸತ್ಯವಂತರಿಗಿತ್ತಿಹೆ
 ಭಕ್ತರನು ವಂಚಿಸುತ ನೀನು ಬಚ್ಚಿಟ್ಟಿರುವ
 ಮುಕ್ತಿಕಾಂತೆಯ ಕೊಡು ಸುಖಪೆನ್ನೋ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ || ೩ ||

೧೨೪. ಸಂಚಾರಯಂತಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಜಗಳ ತೀರಬೇಕು

ನಾಟಕೋರನಂಜಿ ರಾಗ ಮಟ್ಟಿತಾಳ

ನಡೆದು ಬಾ ನಾಲ್ವರೆಡೆಗೆನ್ನಯ್ಯನೆ, ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ
 ತೊಡಕ ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಂಬೆನ್ನೊ ತೋಯಜಾಕ್ಷ || ಪ ||
 ಅದಿಯಲಿ ಎನ್ನ ಮಕ್ಕಾರು ನಿನ್ನ
 ಪಾದಸೇವೆಯ ಮಾಡಿ ಹಲವು ಕಾಲ ||
 ಸಾಧಿಸಿದರ್ಥವ ಗತಿ ಎನ್ನ ಜೀವಕ್ಕೆ
 ಅಧಾರವಾದುದ ಅದನ್ನಾಕೆ ಕೊಡಲೊಲ್ಲಿ || ೧ ||
 ಸಾಲವ ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಸಲೆ ಶೌಲಿಯ ಮಾಡಿ
 ಕಾಲವ ಕಳೆವೆ ನೀ ಕಪಟದಿಂದ ||
 ಮೇಲಾದ ವಿಭುಧರು ಮೆಚ್ಚುವಂತೆ ನಿನ್ನ
 ಕಾಲಿಗೆ ಎನ್ನ ಕೊರಳ ಹತ್ತ ಕಟ್ಟುವೆ || ೨ ||
 ಸನಕಾದಿ ಮುನಿಗಳ ಸಾಕ್ಷಿಯಿಂದಲಿ ಎನ್ನ
 ಮನಕೆ ಬಪ್ಪಂತೆ ನೀ ಘನ ನಂಬಿಗೆ ಇತ್ತೆ ||
 ಅನುಮಾನವ್ಯಾಕಿನ್ನು ಪಾಲಿಸಯ್ಯ ಈಗ
 ನನಜಾಕ್ಷ ತಂದೆ ಶ್ರೀ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ || ೩ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೧೨೫. ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡುವದು ನನ್ನ ಧರ್ಮ

ಕಾಂಬೋಧಿ ರಾಗ ಅಟಿತಾಳ

ಇದು ನಿನಗೆ ಧರ್ಮವೇ ಇಂದಿರೇಶಾ || ಪ ||

ಬದಿಗ ನೀನಾಗಿದ್ದು ಭೀತಿಸಡಿಸುವದು || ಅ. ಪ. ||

ನಿನ್ನ ಗುಣಗಳ ತುತಿಸಿ ನಿನ್ನನೇ ಹಾರೈಸಿ

ನಿನ್ನವರ ಪ್ರೀತಿಯನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ||

ಅನ್ಯರನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಾಳುವ

ಮನ್ನವನ ಈ ಪರಿಯ ಬನ್ನಬಡಿಸುವದು

|| ೧ ||

ದುರುಳನಲ್ಲವೋ ನಿನ್ನ ಚರಣಸೇವಕರನ್ನ

ಪರಿಪಾಲಿಪುದು ನಿನ್ನ ಪರಮಧರ್ಮ ||

ಗುರುಗಳಂತರ್ಯಾಮಿ ಕರಮುಗಿದು ಬಿನ್ನೈಸೆ

ಶರಣರಕ್ಷಕನೆಂಬ ಬಿರಿದು ಸುಳ್ಳಾಗುತ್ತಿದೆ

|| ೨ ||

ಶೋಕನಾಶನ ವಿಗತಶೋಕನೆಂಬೋ ನಾಮ

ನಾ ಕೇಳಿ ಮೊರೆಹೊಕ್ಕೆ ಲೋಕಬಂಧೂ ||

ನಿ-ರಾಕರಿಸದೆಮ್ಮ ನೀ ಸಾಕಬೇಕನುದಿನವು

ನಾಕು ಮನ್ನಿಪುದು ಲೋಕೈಕರಕ್ಷಾಮಣಿಯೆ

|| ೩ ||

ಗುಣವೆ ನಿನಗಿದು ಬರಿದೆ ದಣಿಸುವದು ಶರಣರನು

ಪ್ರಣಾರ್ತಿಹರ ವಿಭೀಷಣ ಪಾಲಕ ||

ಕ್ಷಣಕನಂತಪರಾಧ ಎಣಿಸುವರೆ ಕಡೆಯುಂಟೆ

ಮಣಿದು ಬಿನ್ನಹ ಮಾಳ್ವೆ ಮನುಜದಲ್ಲಣನೇ

|| ೪ ||

ನಮೊ ನಮೊ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯದೇವ ದೇವರ ದೇವ

ನಮೊ ನಮೊ ಧನ್ವಂತ್ರಿ ದುರಿತಹಂತ್ರಿ ||

ನಮೊ ನಮೊ ಕಾರುಣ್ಯಶೀಲ ಸಜ್ಜನಪಾಲ

ನಮೊ ನಮೊ ಜ ಗ ನ್ನಾ ಥ ನಿ ತ್ಥ ಲ ವಿಖ್ಯಾತಾ

|| ೫ ||

೧೨೬. ಇಷ್ಟೊ ಕೊಡಬಾರದೇ

ಶಂಕರಾಭರಣ ರಾಗ ಅಟಿತಾಳ

ಇದನಾದರೂ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ

ಫದಕಮಲವ ನಂಬಿ ಭಜಿಸುವುದೇಕೊ || ಪ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಗ್ರಾಸವಸನಗಳಿಲ್ಲನೆಂದು ನಿನ್ನ | ಬ್ಯಾಸರಿಸಿ ಬೇಡ ಬಂದಿಲ್ಲ ||
 ವಾಸುದೇವನೆ ನಿನ್ನ ದಾಸರ ದಾಸರ |
 ದಾಸ ದಾಸ್ಯವ ಕೊಡು ಸಾಕೆಂದರೆ || ೧ ||
 ಸತಿಸುತರು ಸಂತತ ಭಾಗ್ಯದಲ್ಲಿಪ್ಪ | ಅತಿತಯಬೇಕೆಂದು ಬಂದದ್ದಿಲ್ಲ ||
 ಇತರ ವಿಷಯಗಳಿಗೆರಗುವದೆನ್ನ ಮನಸು
 ಕಥಾಮೃತವನೆ ಕೇಳಿಸು ಸಾಂಕೆಂದರೆ || ೨ ||
 ಒಡವೆಗಳು ಒಡ್ಡಾಣಗಳಿಲ್ಲೆಂದು | ಬಡವನೆಂದು ಬೇಡಬಂದದ್ದಿಲ್ಲ ||
 ಒಡೆಯ ನಿನ್ನ ಡಿಗಳಿಗೆರಗುವದೆ ಸುಖ
 ಬಿಡದಿರುವದು ಬಂದೆ ಕೊಡು ಸಾಕೆಂದರೆ || ೩ ||
 ಸಾಲವಾಯಿತು ಸಂಬಳವು ಎನಗಿಲ್ಲ
 ಸಾಲವೆಂದು ಬೇಡಬಂದದ್ದಿಲ್ಲ ||
 ನಾಲಿಗೆಯಲಿ ನಿನ್ನ ನಾಮದುಚ್ಚಾರಣೆ
 ಪಾಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಂದೆ ನಾನಲ್ಲದೆ || ೪ ||
 ಆಗಬೇಕು ರಾಜ್ಯಭೋಗಗಳಿನೆಂದು
 ಬೇಗದಿಂದಲಿ ಬೇಡಬಂದದ್ದಿಲ್ಲ ||
 ನಾಗಶಯನ ರಂ ಗ ವಿ ತ್ಥ ಲ ನಿನ್ನಯ
 ಬಾಗಿಲಕಾಯ್ತು ಭಾಗ್ಯವೆ ಸಾಕೆಂದರೆ || ೫ ||

೧೨೭. ನಿನಗೆ ಕರುಣಾಕರನೆಂದೆನ್ನ ಬೇಕೇ

ಧನಾಸಿ ರಾಗ ಆದಿತಾಳ

ಕರುಣಾಕರ ನೀನೆಂಬುವದ್ಯಾತಕೊ
 ಭರವಸವಿಲ್ಲೆ ನಗೆ || ಪ ||
 ಪರಿಪರಿಯಲಿ ಈ ನರಜನ್ನವನಿತ್ತು
 ತಿರುತಿರುಗಿಸಿ ಮನ ಕರಗಿಸುವದಕೆ || ಅ. ಪ. ||
 ಕರಿ ಧ್ರುವ ಬಲಿ ಪಾಂಚಾಲಿ ಅಹಲ್ಯೆಯ
 ಪೊರೆದವ ಭವದಲ್ಲಿ ನೀನಂತೆ ||
 ಅಂತು ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡಲದೆಲ್ಲವು
 ಮರೆವುದೀಗ ಕಂತೆಗಳಂತೆ || ೧ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಕರುಣಾಕರ ನೀನಾದರೆ ಈ ಗತಿ | ಕರಪಿಡಿದೆನ್ನನು ನೀ ಕಾಯೊ ||
 ಸರಸಿಜಾಕ್ಷನೆ ಅರಸು ನೀನಾದರೆ
 ದುರಿತಗಳೆನ್ನನು ಪೀಡಿಪುದುಂಟೇ || ೨ ||
 ಮರಣಕಾಲದಲಿ ಅಜಮಿಳಗೊಲದಿ ನೀ
 ಗರುಡಧ್ವಜನೆಂಬೊ ಬಿರಿದಿಸಂದಾ ||
 ವರ ಬಿರಿದುಗಳ್ ನಿನಗಿರಬೇಕಾದರೆ
 ತ್ವರಿತದಿ ಸಲಹೊ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ || ೩ ||

೧೨೮. ಅಣೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಡೆಯುವ

ಶಂಕರಾಭರಣ ರಾಗ ತ್ರಿಪುಟಿತಾಳ

ಎನಗೂ ಅಣೆ ರಂಗ ನಿನಗೂ ಅಣೆ || ಪಲ್ಲ ||
 ಎನಗೂ ನಿನಗೂ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಭಕ್ತರಾಣೆ || ಅ. ಪ. ||
 ನಿನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಅನ್ಯರ ಭಜಿಸಿದರೆನಗೆ ಅಣೆ ರಂಗ
 ಎನ್ನ ನೀ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಪೋದರೆ ನಿನಗೆ ಅಣೆ || ೧ ||
 ತನುಮನಧನದಲಿ ವಂಚಕನಾದರೆ ಎನಗೆ ಅಣೆ ರಂಗ
 ಮನಸು ನಿನ್ನಲಿ ನಿಲಿಸದಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ಅಣೆ || ೨ ||
 ಕಾಕುಮನುಜರ ಸಂಗವ ಮಾಡಿದರೆನಗೆ ಅಣೆ ರಂಗ
 ಲೌಕಿಕವ ಬಡಿಸದಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ಅಣೆ || ೩ ||
 ಶಿಷ್ಯರ ಸಂಗವ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಎನಗೆ ಅಣೆ ರಂಗ
 ದುಷ್ಯರ ಸಂಗವ ಬಡಿಸದಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ಅಣೆ || ೪ ||
 ಹರಿ ನಿನ್ನಾಶ್ರಯ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಎನಗೆ ಅಣೆ ರಂಗ
 ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನೀನೊಲಿಯದಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ಅಣೆ || ೫ ||

೧೩. ವಾತ್ಸಲ್ಯಭಾವ

ವಾತ್ಸಲ್ಯಭಾವದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನು ದೇವರೊಡನೆ ತಾಯಿಮಗುವಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕೃಚಿತ್ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ತಂದೆಮಗುವಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವನು. ದೇವರು ತನ್ನ ಮಗುವು, ವತ್ಸನು ಎಂಬ ಭಾವದಿಂದ ಇಲ್ಲವೆ ದೇವರು ತನ್ನ ತಾಯಿ ಅಥವಾ ತಂದೆ ಎಂಬ ಭಾವದಿಂದ ಭಕ್ತನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನಡೆಯುವುದೆ ವಾತ್ಸಲ್ಯಭಾವವೆನಿಸುವದು. ಈ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಭಕ್ತನು ಪರಮಾತ್ಮನ ಸರ್ವಶಕ್ತಿಮತ್ತಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಮರೆತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ತನ್ನ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕುವ ಉತ್ಕಟ ಪ್ರೇಮಭಾವಕ್ಕೆ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ರೂಪುಗೊಟ್ಟು ಭಕ್ತನು ತನ್ನ ವಾತ್ಸಲ್ಯಭಾವತರಂಗಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವನು. ತಾಯಿಮಕ್ಕಳ ಸಂಬಂಧವು ಮಾನವೀ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವೂ ನಿರ್ಹೇತುಕವೂ ಪ್ರೇಮಪೂರ್ಣವೂ ಭಾವವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅನುಕೂಲವೂ ಇರುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ಇಂಥ ಸದೃಶಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕೋಮಲವಾದ ಪ್ರೇಮರಸವು ತುಂಬಿಸೂಸಿ ಹರಿಯುವದು.

ತಾಯಿಯು ಯಾವ ಪ್ರೇಮರಸದಿಂದ ಪೂರ್ಣಳಾಗಿ ತನ್ನ ಶಿಶುವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವಳೋ ಲಾಲಿಸುವಳೋ ಪಾಲಿಸುವಳೋ ಆ ಶಿಶುವಿನ ಬಾಲಲೀಲೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸಿ ನಲಿನಲಿದಾಡುವಳೋ ಯಾವ ಮೃದುಮಧುರ ನೋಲ್ಪುಗಳಿಂದ ಸಂಜೋಧಿಸುವಳೋ ಆ ಶಿಶುವಿನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವ ಆತುರ ಭಯಭೀತಿಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಮಾಡುವಳೋ ಆ ಎಲ್ಲ ಭಾವತರಂಗಗಳ ಅಲೆದಾಟವನ್ನು ವಾತ್ಸಲ್ಯಭಾವದಿಂದ ಯುಕ್ತರಾದ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ದಾಸಸಖ್ಯದ ಭಾವಗಳಲ್ಲಿ ಎನ್ನೋ ಕೊಂಚಾದರೂ ಸಕಾಮತೆಯು ಕಂಡುಬರಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ಭಾವವು ನಿಷ್ಕಾಮತೆಯ ಸ್ವಯಂ ಸ್ವರೂಪವೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ತಾಯಿ ತನ್ನ ಕಂದಮ್ಮನಿಂದ ಆದೊಂದು ಬಯಸಬಲ್ಲಳು ?

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಪುರಾಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೌಸಲ್ಯೆಯು ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಈ ಭಾವದಿಂದ ನೋಡಿದ್ದು ಯಶೋದೆಯು ಬಾಲಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಈ ಭಾವದಿಂದ ಸಂಬೋಧಿಸಿದ್ದು ಭಕ್ತರಿಗೆ ವೇಲುಪಂಕ್ತಿಯಾದಂತಾಗಿದೆ. ಹಲವು ದಾಸರು ದೇವರು ಕೂಸು, ಮಗುವು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಆರಾಧಿಸಿರುವರು. ಹಲವರು ಯಶೋದೆ ಮುಂತಾದವರು ಯಾವ ರೀತಿ ಬಾಲಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಹಾಡಿರಬಹುದೋ ಅದನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಹಾಡಿರುವರು. ಭಕ್ತರು ದೇವರನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಮೊಲೆಗೂಸಿ ನಂತೆ, ಒಮ್ಮೆ ಹರಿದಾಡುವ ಹಸುಳಿಯಂತೆ, ಒಮ್ಮೆ ಓಡಾಡುವ ಹುಡುಗ ನಂತೆ, ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಕೊಳಲನೂದುವ ಗೋವಾಲಕೃಷ್ಣನಂತೆ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಾಡಿ ಆ ಸವಿಸುಧೆಯ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿರುವರು. ಇದು ಶುದ್ಧ, ನಿರ್ದೋಷ, ನಿರ್ಹೇತುಕ, ಪ್ರೇಮನಿರ್ಘರವು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

೧೨೯. ಬಾಲಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಎಂದು ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವೆ

ಭೈರವಿ ರಾಗ ಅಟತಾಳ

ಎಂದಪ್ಪಿಕೊಂಬೆ ರಂಗಯ್ಯನ ಎಂದಪ್ಪಿಕೊಂಬೆ || ಪ ||

ಎಂದಪ್ಪಿಕೊಂಬೆ ನಾ ಎಂದು ಮುದ್ದಾಡುವೆ

ಎಂದಿಗೆ ಸವಿಮಾತು ಕೇಳಿ ನಾ ದಣೆವೆ || ಅ. ಪ. ||

ಅಂದುಗೆ ಪೊಂಗೆಜ್ಜೆ ಪಾಯವಟ್ಟಿ ಘಲು ಘಲು

|| ೧ ||

ಅಂದದಿ ಕುಣೆವ ಗೋವಿಂದನ ಚರಣವ

ಹೊನ್ನ ಉಡುದಾರ ರನ್ನ ಕಾಂಚಿದಾಮ

ಸಣ್ಣ ನಡುವಿಟ್ಟ ಜಾನ್ನವೀಜನಕನ

|| ೨ ||

ಅಪ್ಪಣ್ಣ ಭಾಗವತನ ವೇಷವ ತಾಳಿ

ತುಪ್ಪದ ಬಂದಿಗೆ ತಂದ ಸರ್ಪತಯನನ

|| ೩ ||

ಅರಳೆಲೆ ಮಾಗಾಯಿ ಕೊರಳ ಕೌಸ್ತುಭಹಾರ

ತರಳರ ಒಡಗೂಡಿ ಬಿಣ್ಣೆಯ ಮೆಲುವನ

|| ೪ ||

ಧರೆಯೊಳು ಸುಜನರ ಮರೆಯದೆ ಸಲಹುವ

ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನ ಸಿರಿಪಾದ ಪದುಮಗಳ

|| ೫ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೧೩೦. ಯಶೋದೆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕರೆಯುವಳು

ಸಾವೇರಿ ರಾಗ ಅಟತಾಳ

ಮಾಧವ ಮಧುಸೂದನ ಯಾದವ ಕುಲರನ್ನ
 ಬಾರೆಂದು ಕರೆದಳಾ ಯಶೋದೆ ಮುದ್ದಿಲಿ ಮಗನಾ || ಪ ||
 ಸಂಗಡಿಗರನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಬಾರಯ್ಯ ಚೆಲುವ
 ಮುಂಗೈ ವಾಕು ಬೆರಳಾ ಹೊನ್ನಂಗುರ ||
 ಝಂಗಿಪ ಉಡುಗೆಜ್ಜೆ ಉಡುದಾರವ ಕಂಡು
 ಅಂಗನೆಯರು ನಿನ್ನ ಒಯ್ಯುವರೋ || ನಿ-
 ನ್ನಂಘ್ರಮ್ಯಾಲೆನ್ನ ನೊಸಲ ನಿಡುವೆ ಕೃಷ್ಣ
 ಕಂಗಳ ಸಿರಿಯೆ ಬಾರೋ ಮಗನೆ || ೧ ||
 ಬಾಲಕರೊಡನಾಟ ಸಾಕು ಬಾರಯ್ಯ
 ನೀಲಾಂಗ ನಿನ್ನ ಮುತ್ತಿನರಳೆಲೆ ||
 ಕೀಲು ಮಾಗಾಯಿ ಹುಲಿಯುಗರು ಕಂಡು
 ಸೋಲ್ವರೊ ನಿನಗೆ ಸೊಬಗಿಯರು ||
 ಶ್ರೀಲೋಲ ನೀನಳಿದಿ ಕಂಸಾಸುರನ ತುಂಬಿದೊ-
 ಡ್ದೋಲಗದೊಳು ರಕ್ಕಸರು ಪಂಥವಾಡಿ ||
 ವೀಳ್ಯವ ಪಿಡಿದು ನಿನಕೊಲುವೆನೆಂದವರ
 ಕಾಲಿಗೆ ನಿನಗೆರಗುವೆ ಬಾರೋ ಮಗನೆ || ೨ ||
 ಬೊಮ್ಮದ ಮರಿಯೆ ವಿಶ್ವವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೃದಯದೊ-
 ಳೊಮ್ಮೆ ತೋರುವೆನೆಂದು ಕಂಡು ನಾ ಬಲ್ಲೆ ||
 ಒಮ್ಮೆಲೆ ಮನಕೆ ಅಹಲ್ಲಾ ದವಾಯಿತು
 ಸುಮ್ಮಾನದಿಂದ ಭಾಗವತರ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿಪ್ಪೆ ||
 ಅ-ಗಮ್ಯಗೋಚರ ಶ್ರೀ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ಠ ಲ ತೊರೆ
 ದಮ್ಮಿಯ ನಾ ನಿನಗೆ ಕೊಡುವೆ ಬಾರೆಲೊ ಮಗನೆ || ೩ ||

೧೩೧. ಬಾಲಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹರಸಿದುದು

ಮಧ್ಯಮಾವತಿ ರಾಗ ಆದಿತಾಳ

ಬಣ್ಣಿಸಿ ಗೋಪಿ ತಾ ಹರಸಿದಳು
 ಎಣ್ಣೆಯನೊತ್ತುತ ಯದುಕುಲತಿಲಕನ || ಪ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಅಯುಷ್ಯವಂತನಾಗು ಅತಿ ಬಲ್ಲಿದನಾಗು

ಮಾಯದ ಖಳಮರ್ದನನು ಆಗು ||

ರಾಯರ ಪಾಲಿಸೊ ರಕ್ಕಸರ ಸೋಲಿಸೊ

ವಾಯುಸುತನಿಗೆ ನಿರತೇಯನಾಗೆನುತ

|| ೧ ||

ಧೀರನು ನೀನಾಗು ಅತಿ ದಯಾಂಬುಧಿಯಾಗು

ಆ ರುಕ್ಮಿಣಿಗೆ ನೀನರಸನಾಗು ||

ಮಾರನ ಪಿತನಾಗು ಮಧುಸೂದನನಾಗು

ದ್ವಾರಾವತಿಗೆ ನೀ ಧೊರೆಯಾಗೆನ್ನುತ

|| ೨ ||

ಅನಂದರೂಪಾಗು ಅಚ್ಯುತ ನೀನಾಗು

ದಾನಾವಾಂತಕನಾಗು ದೇವ ನೀನಾಗು ||

ಶ್ರೀನಿವಾಸನಾಗು ಶ್ರೀಧರ ನೀನಾಗು

ಜ್ಞಾನಿ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನಾಗೆನ್ನುತ

|| ೩ ||

೧೩೨. ಕೊಳಲನೂದುವ ಕೃಷ್ಣ

ಮೋಹನ ರಾಗ ಅದಿತಾಳ

ಕೊಳಲನೂದುವ ಚದುರನಾರೆ, ನೋಡಮ್ಮ || ಪ ||

ತಳಿರಂತೆ ತಾಂ ಪೊಳೆವ ಮಧುಕರ ಪಿಡಿದು || ಅ. ಪ. ||

ನಾದದಿಂದ ತುಂಬಿತು ಗೋವರ್ಧನ ಪರ್ವತವು

ಯಾದವಕುಲ ಘನವ ಸರಿಸಿದವು ಬಿಗಕುಲವು ||

ಶೋಧಿಸಿ ನೋಡಲು ಕೃಷ್ಣನ ಈಗಲೆ

ಸಾಧ್ಯವೇನೆ ವೃಂದಾವನದೊಳಗೆ

|| ೧ ||

ಮೇವ ಮೇಯುತ ಮರೆತವು ಗೋವುಗಳೆಲ್ಲ

ಸಾವಧಾನದಿಂದ್ಲಿ ರಿದಳು ಯಮುನಾದೇವಿ ||

ಅವು ಕಾಯುತ ಗೋವ್ಗಳ ಮರೆತರು ಯಾ-

ದಾವರಲ್ಲವೆ ವೃಂದಾವನದೊಳು

|| ೨ ||

ಸುರರು ಕೇಳಿ ಸುಮ ಸುರಿದರಾಕಾಶದಲಿ

ಹರಿದುಹೋಗಿ ನೋಡೆಲೆ ವೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ||

ಸಾರಿಸಾರಿಗೆ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಈಗಲೆ

ತುರುಗಳ ಕಾಯುವ ಕದಂಬವನದೊಳು

|| ೩ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೧೩೩. ಜೋ ಜೋ ಹಾಡು

ಶಂಕರಾಭರಣ ರಾಗ ಅಟತಾಳ

ಜೋ ಜೋ ಜೋ ಜೋ ಜೋ ಕೃಷ್ಣ ಪರಮ
ಜೋ ಜೋ ನಂದಗೋಪಿಯ ಕಂದ ಮುಕುಂದ || ಜೋ ಜೋ || ಪ ||
ಭೂಮಿಯ ಚಿನ್ನದ ತೊಟ್ಟಲ ಮಾಡಿ
ಸೋಮ ಸೂರ್ಯರೆಂಬ ಕಲಶವಮಾಡಿ ||
ಅ ಮಹಾ ಆಕಾಶ ಕೆಂದಟಮಾಡಿ
ಜೋ ಜೋ ಜೋ ಜೋ ಜೋಯೆಂದು ಪಾಡಿ || ಜೋ ಜೋ || ೧ ||
ವಸುದೇವ ಸುತನಾದ ಮುದ್ದುಮುರಾರಿ
ಅಸುರೆ ಪೂತನಿಯ ಪ್ರಾಣಪಹಾರೀ ||
ಅಸಮಸಾಹಸ ಮಲ್ಲದೈತ್ಯರ ವೈರಿ
ಶಿಶುವಾಗಿ ದೇವಕಿಗಾನಂದ ತೋರಿ || ಜೋ ಜೋ || ೨ ||
ಬೌದ್ಧನಾಗಿ ದೈತ್ಯರನಳಿದಲ್ಲೊ
ಮುದ್ದು ತುರಗವನೇರಿ ಕಲ್ಯಾಣಿಯಲ್ಲೊ ||
ಪದ್ಮನಾಭ ಸಿರಿ ಭಕತವತ್ಸಲ
ನಿದ್ರೆಯ ಮಾಡಯ್ಯ ಶ್ರೀ ರಂ ಗ ವಿ ತ ಲಾ || ೩ ||

೧೩೪. ಕಣ್ಣು ಮರೆಯಾಗಿ ಏಕೆ ಆಡಿದೆ

ಶಂಕರಾಭರಣ ಅಟತಾಳ

ಎಲ್ಲಾಡಿ ಬಂದ್ಯೋ ಮುದ್ದು ರಂಗಯ್ಯ ನೀ-
ನೆಲ್ಲಾಡಿ ಬಂದ್ಯೋ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ || ಪ ||
ಎಲ್ಲಾಡಿ ಬಂದ್ಯೋ ಎನ್ನ ಕಣ್ಣು ಮುಂದಾಡದೆ || ಅ. ಪ. ||
ಆಲಯದೊಳಗೆ ನೀನಾಡದೆ, ಬೆಣ್ಣೆ
ಪಾಲು ಸಕ್ಕರೆಯ ನೀ ಮೆಲ್ಲದೆ || ಚಿಕ್ಕ
ಬಾಲರೊಡಗೂಡಿ ಆಡದೆ
ಬಾಲಯ್ಯ ನೀನೆನ್ನ ಕಣ್ಣು ಮುಂದಾಡದೆ || ೧ ||
ಪದಕ ರತ್ನವ ನೀನೊಲ್ಲದೆ, ದಿವ್ಯ
ಮಧುರ ಭಾಷಣವ ನೀನಾಡದೆ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಸುದತಿಯರೊಡಗೂಡ್ಯಾಡದೆ, ಮುದ್ದು
ಚದುರ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ ಎನ್ನ ಕಣ್ಣು ಮುಂದಾಡದೆ
ಅಷ್ಟು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಅರಸಿ ಕಾಣದೆ, ಬಲು
ದೃಷ್ಟಿಗೊಟ್ಟುತೊ ನಿನ್ನ ನೋಡದೆ || ನಾ-
ನೆಷ್ಟು ಹೇಳಲು ಕೇಳಬಾರದೆ, ರಂ ಗ
ವಿ ತ ಲ ನೀನೆನ್ನ ಕಣ್ಣು ಮುಂದಾಡದೆ

|| ೨ ||

|| ೩ ||

೧೩೫. ಹೊರಗೆ ಹೋಗಬೇಡ

ಶಂಕರಾಭರಣ ರಾಗ ಅಟತಾಳ

ಪೋಗದಿರೆಲೊ ರಂಗ ಬಾಗಿಲಿಂದಾಚೆಗೆ || ಪ ||
ಭಾಗವತರು ಕಂಡರೆತ್ತಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯರೊ || ಅ. ಪ. ||
ಸುರಮುನಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹೃದಯಗಹ್ವರದಲ್ಲಿ
ಪರಮಾತ್ಮನ ಕಾಣದರಸುವರೊ ||
ದೊರಕದ ವಸ್ತುವು ದೊರಕಿತು ನಮಗೆಂದು
ಹರುಷದಿಂದಲಿ ಬಂದು ಕರೆದೆತ್ತಿ ಕೊಂಬರೊ || ೧ ||
ಅಗಣಿತ ಗುಣ ನಿನ್ನ ಜಗದ ನಾರಿಯರೆಲ್ಲ
ಹಗರಣ ಮಾಳ್ವರು ಗೋಪಾಲನೇ ||
ಮಗುಗಳ ಮಾಣಿಕ್ಯ ತಗಲಿತು ಕರಕೆಂದು
ಮಿಗಿಲು ನೇಗದಿ ಬಂದು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಕೊಂಬರೊ || ೨ ||
ದುಷ್ಟನಾರಿಯರು ತಮ್ಮಿಷ್ಟವ ಸಲಿಸೆಂದು
ಅಟ್ಟಿಟ್ಟು ಬೆನ್ನತ್ತಿ ತಿರುಗುವರೊ ||
ಸೃಷ್ಟೀಶ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ರಾಯನೆ
ಇಷ್ಟಿಷ್ಟು ಬೆಣ್ಣೆಯ ಕೊಟ್ಟೆನೊ ಗೋಪಾಲಾ || ೩ ||

೧೩೬. ನಿಲಕ್ಷಣ ಕೂಸು

ಪಂತುರಾವಳ್ಳಿ ರಾಗ ಅದಿತಾಳ

ಕೂಸನು ಕಂಡಿರಾ, ಜ್ಞಾನಿಗಳೆಲ್ಲ, ಕೂಸನು ಕಂಡಿರಾ || ಪ ||
ಸಾಸಿರ ನಾನ್ಮದ ಶತಕೋಟಿ ತೇಜದ

ಹರಿಭಕ್ತಿಸುಧೆ

ಸೂಸುವ ಸುಖಮಯ ಜ್ಞಾನದ ಕೂಸು || ಅ. ಪ. ||

ಜ್ಞಾನ ಸಮುದ್ರದೊಳಾಡುವ ಕೂಸು

ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಹೃದಯದಿ ಹೊಳೆಯುವ ಕೂಸು

ದೀನದಾಸರಿಗೆ ಕಾಣುವ ಕೂಸು

ತಾನೆ ಬಲ್ಲದು ತನ್ನ ಮಹಿಮೆಯ ಕೂಸು

|| ೧ ||

ಲೋಕತ್ರಯವೆಲ್ಲ ನೋಡುವ ಕೂಸು

ಬೇಕಾದ ಭಕ್ತರೊಳಾಡುವ ಕೂಸು

ಅಕಾರವಿದ್ದು ನಿರಾಕಾರ ಕೂಸು

ಸಾಕಲ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಸಿಲುಕದ ಕೂಸು

|| ೨ ||

ತನುಮನಧನದಲಿ ಕುಳಿತಿಹ ಕೂಸು

ಘನವಾದ ಮಹಿಮೆಗೆ ಕಾರಣ ಕೂಸು

ಬಿನಗು ಬುದ್ಧಿಗೆ ಎಂದು ಸಿಲುಕದ ಕೂಸು

ಚಿನುಮಯ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ್ಥ ಲ ಕೂಸು

|| ೩ ||

೧೪. ಮಧುರಭಾವ

ತಾನು ಸತಿ ಪರಮಾತ್ಮನು ಸತಿ ಎಂಬ ಭಾವದಿಂದ ಭಕ್ತನು ಮಾಡುವ ದೇವರ ಆರಾಧನೆಗೆ ಮಧುರಾ ಭಕ್ತಿ ಎನ್ನುವರು. ಹಲವೆಡೆಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಸತಿ ಹಾಗೂ ತಾನು ಸತಿ ಎಂದು ಭಕ್ತರು ಆರಾಧಿಸುವದೂ ಉಂಟು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇರಾಣ ದೇಶದ ಸುಫೀ ತತ್ವಜ್ಞರು ಈ ರೀತಿ ಆರಾಧಿಸಿದುದು ಕಂಡುಬರುವದು. ಅದಾದರೂ ಮಧುರಭಾವವೆಂದೇ ಎನಿಸುವದು. ಭಕ್ತ ಪರಮಾತ್ಮರಲ್ಲಿ ಸತಿಭಾವವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದು ಮಧುರಭಾವವೆಂದೆಣಿಸಲಾಗುವದು.

ಅನ್ವರ್ಥಕವಾಗಿ ಇದು ಮಧುರವಾದ ಅಂದರೆ ಸವಿಯಾದ ಭಾವವು. ಮಾನವೀ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಸತಿಪತಿಯರ ಸಂಬಂಧವು ಅತ್ಯಂತ ಗೂಢವೂ ಮಧುರವೂ ಇರುವದು. ನದನದಿಗಳು ಸಮುದ್ರದೆಡೆಗೆ ಎಷ್ಟು ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಾಗಿ ಆಕರ್ಷಿಸಲ್ಪಡುವವೋ ಅಷ್ಟೇ ವೇಗದಿಂದ ಹಾಗೂ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಸತಿಪತಿಯರು ಪರಸ್ಪರದೆಡೆಗೆ ಎಳೆಯಲ್ಪಡುವರು.

ಬ್ರಹ್ಮನು ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂದ ಜೀವವನ್ನು ಸತಿಪತಿ ಎಂಬ ಎರಡು ರೂಪ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಒಂದು ಗೂಡಿಸುವ ಆಟವನ್ನು ನಿಸರ್ಗದ ಕ್ರೀಡಾಂಗಣ ದಲ್ಲಿ ಹೂಡಿ ಜೀವ ಸಂತತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಸತಿಪತಿಗಳು, ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರು ಈ ಆಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಆಟಕೆಗಳೇ ಸ್ಥಿ. ಮಧುರ ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನು ಪುರುಷನು ಹಾಗೂ ಪ್ರಕೃತಿಯು ಸ್ತ್ರೀಯು ಎಂದು ಅಂದರೂ ಸಲ್ಲುವದು.

ಸತಿಪತಿಗಳ ಅಂತಃಕರಣಗಳ ಐಕ್ಯವು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಗಾಢವು ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚಿ ನದು. ಆದರೆ ಮಧುರಭಾವದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಿಯ ಸುಖಗಳ ಛಾಯೆ ಮಾತ್ರ ಇರಕೂಡದು ಎಂಬದನ್ನು ನಾವು ಲಕ್ಷಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಮಧುರ ಭಾವಸಾಧನ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಮಾಡುವಾಗ ಭಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯ ಮಹಾಭಾವವೆಂಬ ಉಚ್ಚ ಸ್ಥಿತಿಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು. ಪರಮಾತ್ಮ ಯೋಗದಿಂದ ಆತ್ಯಂತಿಕ ಸುಖ ಹಾಗೂ ಪರಮಾತ್ಮನಿಯೋಗದಿಂದ ಆತ್ಯಂತಿಕ ದುಃಖ ಹೀಗೆ ಅನುಭವಿಸುವುದೇ ಮಹಾ ಭಾವದ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣವೆಂದು ಭಕ್ತಿ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖವಿರುವದು. ಈ ಭಾವದಲ್ಲಿಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿಷ್ಕಾಮತೆ ಹಾಗೂ ಕಾಮಗಂಧಹೀನತೆ ಇವು ಅವಶ್ಯ ಸತಿಪತಿಯರ ನಡುವೆ ಇರುವ ಸಕಾಮತೆಯ ಸುಂಕವನ್ನು ತೆಗೆದೊಗೆ ದಾಗಲೆ ಅದು ಮಧುರ ಭಾವವೆಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗುವುದು. ನಿಜ್ಜಳ, ನಿರ್ಮಲ, ನಿಷ್ಕಾಮ, ಏಕನಿಷ್ಠ ಸತಿಯು ಕೇವಲ ನಿರ್ವ್ಯಾಜ ಪ್ರೇಮ ದಿಂದ ಪತಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವಂತೆ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ಭಕ್ತನೇ ನಿಜಭಕ್ತನು.

ಈ ಮಧುರವಾದ ಪರಮಾವಧಿಯು ವೃಜೇಶ್ವರಿಯಾದ ರಾಧಾರಾಣಿ ಯಲ್ಲಿ ಪರಮಾವಧಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದುದು ನಮಗೆ ಕಂಡುಬರುವದು. ಆಕೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವಿವಾಹಿತ ಸ್ತ್ರೀ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನು ಪರಮಾತ್ಮನ ಅವತಾರನೆಂದು ಆಕೆ ಮನಗಂಡಿದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಸರ್ವಾಂತಃಕರಣವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ಲಜ್ಜೆ, ಭಯ, ಲೌಕಿಕ ಅಪವಾದ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಆಕೆ ಎಳ್ಳಷ್ಟು ಲೆಕ್ಕಿಸಲಿಲ್ಲ. ಜೈತನ್ಯ, ಗೌರಾಂಗ ಮುಂತಾದ ಭಕ್ತರು ಇತಿಹಾಸ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಭಾವದ ಸಾಧನ ಮಾಡಿದರು. ಈಜೆಗೆ ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರು ಸ್ವತಃ ಆರು ತಿಂಗಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀವೇಷಭೂಷಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಈ ಭಾವದ ಸಾಧನವನ್ನು ಗೈದರು.

ಈ ಭಾವದಲ್ಲಿದ್ದು ನುಡಿಯುವಾಗ, ಹಾಡುವಾಗ ಶೃಂಗಾರಿಕ ಭಾಷೆಯು ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವು. ಭಾಗವತ ದಶಮಸ್ಕಂಧದಲ್ಲಿಯೂ ಜಯದೇವ ಕವಿಯ ಗೀತ ಗೋವಿಂದದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಭಾವದ ಭಾಷೆಯು ಹೇರಳ ವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವದು

೧೩೭. ಮುತ್ತೈದೆಯಾಗಿರಬೇಕು

ಕಾಂಬೋಧಿ ರಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ಮುತ್ತೈದೆಯಾಗಿರಬೇಕು ಮುದದಿಂದಲಿ

ಹತ್ತುನೂರು ನಾಮದೊಡೆಯ ಹರಿಪತಿಯೆಂದು || ಪ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಗುರುನುಧ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವನು ಓದುವದು ಮಾಂಗಲ್ಯ
 ಪರಮನ್ನೈರಾಗ್ಯ ಧರಿಸಿಹುದೇ ಮೂಗುತಿಯು ||
 ತರತನುಗಳಿರುವದೇ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಾಮಾಣಿ
 ಪರಮಪುರುಷನ ಧ್ಯಾನ ಕಠಾಣಿಕಟಕೊಂಡು || ೧ ||
 ಹರಿಕಥೆ ಕೇಳುವದು ಮಿಗೆ ಮುತ್ತಿನ ವಾಲೆ
 ನಿರತ ಸತ್ಕರ್ಮವು ನಿಜಕಾಂತಿಯು ||
 ಹರಿದಾಸರ ಪಾದರಜ ಹೇರಳ ಭಂಗಾರ
 ಗುರುಭಕ್ತಿಯೆಂಬಂಥ ಗಂಧಕುಂಕುಮ ಧರಿಸಿ || ೨ ||
 ಪೊಡವಿಯೊಳು ಪರಹಿತದ ಪಟ್ಟವಾಳಿಯನುಟ್ಟು
 ಕೊಡುವ ದಾನಗಳೆಂಬೊ ಕುಬುಸತೊಟ್ಟು ||
 ಬಿಡದೆ ಎನ್ನೊಡೆಯ ಶ್ರೀ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನೊಳು
 ದೃಢಭಕ್ತಿಯೆಂಬಂಥ ಕಡಗ ಬಳಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು || ೩ ||

೧೩೮. ಗೋಪಿಯ ಕರೆ

ಮೋಹನ ರಾಗ ಆದಿತಾಳ

ಬಾರೊ ನೀ ಎನ್ನ ಮನಮಂದಿರಕ್ಕೆ, ತಡಮಾಡುವದ್ಯಾಕೆ
 ಮಾರಜನಕ ಹರಿ ನಿನ್ನಗ್ಗಲಿಕೆ ಸ್ಮರಿಸುವೆ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕೆ || ಪ ||
 ಬಾರೊ ಬಾರೋ ಮಧುರಾಪುರಿ ಬಿಟ್ಟು
 ಸೇರಿಕೊಳ್ಳದಿರೋ ವರಕರಿಪುರವ || ಅ. ಪ. ||
 ಕುಂತೀಮಕ್ಕಳ ಮನೆಗೊಡೆನೆಂದಿ, ಅವರೈದು ಮಂದಿ
 ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವರೆಂದು ತಿಳಿದಿ, ಎಂಜಲ ಬಳಿದಿ
 ಕಂತುಸಿತಕೇಳೊ ಮುಂದೆ ನೀ ಮುದದಿ, ಬಂದಿಯ ಹೊಡೆದಿ |
 ಇಂತು ಪರಿಯ ನಾನೆಂತು ಪೇಳಲೊ
 ಕಾಂತ ಎನ್ನ ಮನದಂತರ್ಯಾಮಿ || ೧ ||
 ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿರೆ ನಂದಗೋಪ, ನಿನ್ನ ಕೈಯಿಂದ
 ಆಕಳ ಕಾಯಿಸುವನು ಅವ ಪಾಪ, ಅದು ಅಲ್ಲದಲೆ
 ನೀ ಕೇಳೊ ಗೋಪಿಯರ ಅಪಲಾಪ, ಲಾಲಿಸು ನೀ ಭೂಪ
 ಈ ಕರಕರೆಯೊಳು ನೀ ಕೂಡಿರುವದು
 ಯಾಕೆಲೊ ಕಾಂತನೆ ಮನು ಹೃತ್ಕಮಲಕೆ || ೨ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ದುಷ್ಟ ಮಾವನ ಮನೆಗೋಗಲಿ ಬೇಡ, ಪಟ್ಟದಾನೆಗಳಿಂದ
ಘಟ್ಟಾಗಿ ಮೇಲ್ತುಳಿಸುವನವ ಮೂಢ, ಮಲ್ಲರ ಕೈಯಿಂದ
ಕುಟ್ಟಿ ಕೆಡಹಿಸುವನವನು ಪ್ರಚಂಡ, ತಿಳುಹಿದೆನುದ್ದಂಡ
ಇಷ್ಟು ಪರಿಯ ಬಹು ಕಷ್ಟವೇತಕೆಲೊ
ಧಿಟ್ಟ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ್ತ ಲ ಕೃಷ್ಣ

|| ೩ ||

೧೩೯. ಗೋಪಿಯ ವಿರಹಾಲಾಪ

ಮಾ ಮಾಮಾಳವ ರಾಗ ಅಟತಾಳ

ಕೊಂಬು ಕೊಳಲನೊಡುತ ನಂಬಿಸಿ ಪೋದನೆಯವ್ವಾ
ಅಂಬುಜನಾಭಗೆ ಮನ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿದೆಯವ್ವಾ || ಪ ||
ಮನೆ ಮನೆ ವಾರತೆಗೆ ಮನವೆಳಸದೆಯವ್ವಾ
ಮನಸಿಜ ಪಿತನೊಡನೆ ಮನ ತೆರಳಿತೆಯವ್ವಾ || ೧ ||
ನಡೆಯಲಾರೆನೆ ನಾವು ಒಂದಡಿಯಿಡೆ ವಶವಿಲ್ಲ ಇಂಥ
ಬೆಡಗುಗಾರನ ಕೂಡ ನುಡಿ ತೆರಳಿತೆಯವ್ವಾ || ೨ ||
ಮಾತು ಮನಸು ಬಾರದು ಕಾತರಿಸುತಿದೆ ಮನ
ಪ್ರೀತಿವಂತನ ಕಾಣದೆ ನಾ ತಾಳಲಾರೆನವ್ವಾ || ೩ ||
ನಿನ್ನೆ ಮೊದಲಾಗಿ ಎನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ನಿದ್ರೆಬಾರದು
ಬನ್ನಣೆಗಾರನ ಕೂಡೆ ಹೆಣ್ಣು ಜನ್ಮ ಸಾಕೆಯವ್ವಾ || ೪ ||
ಗೋಪಿನಾಥನ ಕಾಣದೆ ತಾಪ ಘನವಾಯಿತವ್ವಾ
ಗೋಪಜನರ ಕೂಡಿದ ಶ್ರೀಪತಿ ರಂ ಗ ವಿ ತ ಲ || ೫ ||

೧೪೦. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ತೋರು

ಅಹೇರಿ ರಾಗ ಅಟತಾಳ

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣರಾಯನ ತೋರಿಸೆ ಮಾತನಾಡಿಸೆ || ಪ ||
ಧೀರಾ ರಂಗನು ಬಾರದೆ ಇಹನೇನೆ
ಮಾರಾನಯ್ಯಗೆ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪು ಏನೆ
ವಾರಿಜಾಕ್ಷಿ ನೀವೊಂದು ಮಾತಾಡಿ ಬಾಕಿ
ನೀರಾಜಾಕ್ಷನ ನಿಮಿಷದಿ ಕರೆದು ತಾರೆ || ೧ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಪದ:-ಗಂಧಕಸ್ತೂರಿ ತಾರೆಂದಿನೆ, ಪೂಸೆಂದಿನೆ, ಘಳಿಗೆ ತಾಳೆಂದಿನೆ

ಅಂದ ಮಾತಿಗೆ ತಾ ಮುನಿದನೆ, ಅರವಿಂದನೆ ಪೂರ್ಣೇಂದು ವದನೆ || ೧ ||

ಶ್ಲೋಕ:-ವೇಣುನಾದದಿ ಮರುಳುಮಾಡಿದ ನಮ್ಮ

ಕಾಣಾದಂತಿಹೆ ಕಸ್ತೂರಿ ನೆಂಕಟನ್ನ

ಪ್ರಾಣನಾಥನು ಮುನಿದು ಮತ್ಯಾಕೆ ಬಾರ

ಜಾಣೇ ಹೋಗಿ ನೀ ವೇಣುನಾದನ್ನ ತಾರೆ

|| ೨ ||

ಪದ:-ವಾಸುದೇವ ಕರೆದು ತಾರೆ, ಇಲ್ಲಿಗೆ ನೀರೆ ಬೇಸರದೆ ನೀ ಸಾರೆ

ಭಾಷೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ ರಂಗನು, ದಯಾಪಾಂಗನು

ಕರುಣಾಂತರಂಗನು

|| ೩ ||

ಶ್ಲೋಕ:-ಬಿಟ್ಟು ಕಂಗಳ ಭಾವೆ ನೀ ಕೇಳಿದೇನೆ

ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಹರಿ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ

ಇಷ್ಟು ದಿವಸವು ಹ್ಯಾಗೆ ಬಿಟ್ಟಿಹೆ ನಮ್ಮ

ಕಷ್ಟ ಹೆಂಗಸು ಕೃಷ್ಣನ ಕರೆದು ತಾರೆ

|| ೪ ||

ಪದ:-ಬಿನ್ನಣ ಮಾತಲ್ಲ ಜಾಣೆ, ಕೇಳಿ ನಿನ್ನಾಣೆ ತನ್ನಳವಲ್ಲವೇನೆ

ಮುನ್ನಿನ ಹಂಬಲು ಮರೆತನೆ, ಜಗತ್ಕರ್ತನೆ ಎನ್ನವಗಲುವನೇನೆ

|| ೫ ||

ಶ್ಲೋಕ:-ಮಂಗಳಾಂಗನು ಹೀಗೆ ಮಾಡುವರೇನೆ

ಭಂಗಾಬಿಡುತಿಹೆನಂಗಜಾನಯ್ಯಗಾಗಿ

ರಂಗೂ ಮಾಣಿಕದುಂಗುರ ಕೊಡುವೆ ನಿನಗೆ

ತಂಗೀ ಹೋಗಿ ನೀರಂಗನ ಕರೆದು ತಾರೆ

|| ೬ ||

ಪದ:-ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮಂಟಪದೊಳಗೆಲ್ಲ, ಇದ್ದೆವು ಎಲ್ಲ ನಲ್ಲನು ಬರಲಿಲ್ಲ

ಕಲ್ಲು ಮನಸು ಮಾಡಿದನಲ್ಲ, ನೋಡಿದ

ನಲ್ಲ ಹೀಗೆ ಮಾಡೋರೆ ಸಲ್ಲ

|| ೭ ||

ಶ್ಲೋಕ:-ಮಂದಾಯಾನೇ ಮೂಕುಂದನ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ

ಇಂದೂ ಹೋಗಿ ನೀ ವಿನಯದಿಂದಲಿ ಸಾರೆ

ಒಂದು ಮಾತಿಲಿ ಹೊಳೆವು ತಿಳಿದು ಬಾರೆ

ಮಂದಾವನದಿ ಗೋವಿಂದನ ಕರೆದು ತಾರೆ

|| ೮ ||

ಪದ:-ಧರೆಯೊಳು ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ಶ ಲ ನೆ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನೆ

ದೊರೆ ಮುದ್ದು ನೆಂಕಟನೆ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಹರುಷದಿಂದಲಿ ಬಂದು ನೆರೆವಂತೆ, ಮಾಡಲೆ

ಕಾಂತೆ ಕೇಳಿ ಸದ್ಗುಣವಂತೆ

|| ೯ ||

೧೪೧. ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕರೆ ತಾ

ಮೋಹನ ರಾಗ ಝಂಪಿತಾಳ

ಯಾಕೆ ವೃಂದಾವನ ಯಾಕೆ ಗೋಕುಲ ನಮಗೆ

ಯಾಕೆ ಬಂದೆಲೊ ಉದ್ಧವಾ || ಪ ||

ಸಾಕು ಸ್ನೇಹದ ಮಾತನೇಕ ಮಹಿಮನು ತಾನು

ಅ ಕುಬುಜೆಯನು ಕೂಡಿದಾ, ಉದ್ಧವಾ || ಅ. ಪ. ||

ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲದಯ್ಯನ ಬ್ಯಾಟ ನಗೆನುಡಿ ನೋಟ ಇಲ್ಲದಂತಾಯಿತಲ್ಲಾ

ತಲ್ಲಣಿಸಿ ತಾನೆ ತಾಪವು ಮೈಯೊಳು ಹೆಚ್ಚಿ ತನುವು ಪರವಶನಾಯಿತು ||

ಮಲ್ಲರನು ಮರ್ದಿಸಿದ ಮಾವಕಂಸನ ಕೊಂದ

ಮಾಧವನ ತಂದು ತೋರಿಸೈ ಉದ್ಧವಾ || ೧ ||

ಅನುದಿನದೊಳೊಂದಿಸಲು ಅಧರಾವೃತವನಿತ್ತು ಅನಂದದಿಂದ ಕೂಡಿದ

ಮನಸು ಮರ್ಮ ತಿಳಿದು ಮನಸಿಜ ಪಿತ ತಾನು

ಮಧುರ ಮಾತಿಲಿ ಮನ್ನಿಸಿ ||

ಕನಸಿನಲಿ ಕಂಡ ತೆರನಾಯಿತಾತನ ಬದುಕು

ಕರತಾರೊ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಉದ್ಧವಾ || ೨ ||

ಕರುಣನಿಧಿಯೆಂಬೋರು ಕಪಟನಾಟಕದರಸು ಸರಸ ವಿರಸವ ಮಾಡಿದ

ಪರ ನಾಸುದೇವನ ಪಾದಗತಿಯೇ ಸಾಕು ಪಾಪರಾಶಿಗಳ ಮುರಿಯೇ

ಪರಮಭಕ್ತರ ಪ್ರೀಯ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನ

ಒಡಗೂಡಿಸೈ ಉದ್ಧವಾ || ೩ ||

೧೪೨. ವಿರಹ ಸಹಿಸಲಾರೆ

ಕಾಂಬೋಧಿ ರಾಗ ಅಟಿತಾಳ

ವಿಧಿಗೆ ದಯವಿಲ್ಲವಕ್ಕ ಎನ್ನ ಮ್ಯಾಲೆ || ಪ ||

ಯದುಪತಿಯ ನಗಲಿಸಿದ ನೊಮ್ಮೆಲೆ || ಅ. ಪ. ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಎನೆಯ ಮರೆಯಮಾಡಿ ಹೋದ್ಯಾಕೊ ಎಲೊ ವಿಧಿಯೆ

ಸುಳಿಗುರುಳ ಕಡೆಗಣ್ಣ ನೋಟದಿಂದ ||

ಖವಖವಿಸಿ ನಗುವ ಮುದ್ದು ಮೊಗವ ನಾನು

ತವಕದಿಂದಲಿ ಮರಳಿ ನೋಡದ್ದೋದೆ

|| ೧ ||

ಹಕ್ಕಿಯ ಮೇಲುಳ್ಳ ದಯವು ಎನ್ನ ಮೇಲೆ

ಇಕ್ಕದೇಕೆ ಹೋದೆ ಅಕ್ಕಟಕ್ಕಟ ||

ಪಕ್ಕ ಎರಡುಳ್ಳಡೆ ಮಧುರೆಗೆ ಪೋಗಿ

ಚಕ್ಕನೆ ಹರಿಯ ಕೂಡೆ ಇಪ್ಪೆನಲ್ಲದೆ

|| ೨ ||

ತಂಗಿ ನಮ್ಮೆದೆಯು ಕಲ್ಲಾಗಿ ಪೋದವಯ್ಯೊ

ಹೆಂಗೆ ಪೋದನು ಕೇಳು ಶ್ರೀಪತಿ ಎನ್ನಗಲಿ ||

ರಂಗ ವಿಠಲನ್ನ ಅಂಗವ ಬಿಟ್ಟಂಥ

ಭಂಗ ಜೀವನ ಸುಡುಸುಡು ನುಡಿನ್ಯಾತಕೆ

|| ೩ ||

೧೪೩. ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲಾರೆವು

ಅನಂದಭೈರವಿ ರಾಗ ರೂಪತಾಳ

ನಿನ್ನನಗಲಿ ಪೋಗಲಾರೆವೊ, ನೀರಜಾಕ್ಷ

ನಿನ್ನ ಸೇರಿ ಸುಖಿಸಬಂದೆವೋ || ಪ ||

ಮನ್ನಿಸದೆ ಮಮತೆಯಿಂದ, ಭಿನ್ನನುಡಿಗಳಾಡಿ ನಮಗೆ

ಹಣ್ಣ ತೋರಿ ಕಾಳಕೂಟವನ್ನು ಕೊಡುವರೇನೊ ಕಷ್ಟ || ಅ. ಪ. ||

ಐದುವದಕೆ ಶಕ್ಯವಲ್ಲದ ಅಪ್ರಮೇಯ

ಆದಿಪುರುಷ ಅಮರ ಮಾನದಾ ||

ಶ್ರೀದ ನಮ್ಮ ಕೈಯ್ಯಬಿಡದೆ, ಅದರಿಸಬೇಕು ಪರವರ-

ರಾದರೇನು ನಿನ್ನ ಶರಣ-ರಾದಮೇಲೆ ಬಿಡುವದುಂಟೆ

|| ೧ ||

ನೋಕ್ಷದಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ನಿನ್ನನು, ಭಜಪ ಜನರ

ಪಕ್ಷವಹಿಸಿದಂತೆ ನಮ್ಮನೂ ||

ರಕ್ಷಿಸಾದೆ ಬಿಡುವರೆ ಕ-ಟಾಕ್ಷದಿಂದ ಈಕ್ಷಿಸಾದೆ

ಲಕ್ಷ್ಯದೇವಿ ನಿಮಗೆ ಬಹಳ-ಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ನೋಹಿಸಿದಳೆ

|| ೨ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಅನಘ ನಿನ್ನ ನೋಡಿ ನೋಹಿಸಿ, ಅಂತರಾತ್ಮ
ತನುಮನಸ್ಸು ನಿನಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿ ||
ಜನನ ಮರಣದಿಂದ ಜನರ, ದಣಿಪರೇನೊ ಕಾಂತ ನಮ್ಮ
ಮನಸಿನಂತೆ ಒಲಿದು ಸಲಹೊ, ವನಜನಾಭ ವಿ ಜ ಯ ವಿ ತ್ತ ಲ || ೩ ||

೧೪೪. ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಡ

ತುಜಾವಂತಿ ರಾಗ ಅದಿತಾಳ

ಪೋಗುವದುಚಿತವೆ ಮಾಧವ ಮಧುರೆಗೆ ಬಾಗುವೆ ಎಲೋ ನಿನಗೆ || ಪ ||
ನಾಗಶಯನ ನಿನ್ನಗಲಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣ
ಹ್ಯಾಗೆ ಸ್ಮರಿಸುವೆವೊ ಮಾಗಧ ಮುರಾಂತಕನೆ || ಅ. ಪ. ||
ಅಕ್ಕರನೆಂಬವನಿಲ್ಲಿಗ್ಯಾತಕೆ ಬಂದ ಚಕ್ರಧರಗೂ ನಮಗೂ
ಸತ್ಕ್ರೀಡೆಗಳನೆಲ್ಲ ಕೆಡಿಸಬೇಕೆನುತಲಿ ವಕ್ರನಂದದಲಿ ಬಂದ ||
ಚಕ್ರಧರನೆ ಪೋಗಬೇಡ ನೀ ಮಧುರೆಗೆ
ಅಕ್ಕರದಿಂದಲಿ ಅಭಯ ಕೊಡೆಲೊ ಕೃಷ್ಣ || ೧ ||
ಹುಟ್ಟಿಸಿದವರನು ಭ್ರಷ್ಟಮಾಡುವರೇನೆ ಕೃಷ್ಣರಾಯನೆ ನೀನು
ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಒಂದಿಷ್ಟು ದಯಾಬಾರದೆ ಬೆ-ನ್ನಟ್ಟಿದಲ್ಲದೆ ಬಿಡೆವೊ ||
ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ ನಿನೊಳು ಇಷ್ಟು ಗುಣಂಗಳ
ಭ್ರಷ್ಟವ ಮಾಡದೆ ಕೃಷ್ಣರಾಯನೆ ಬೇಗ || ೨ ||
ಮಾರನ ಬಾಧೆಗೆ ಆಗಲಿ ನೀ ಮಧುರಾ ಪುರಕಾಗಿ ಹೋಗುವರೇ
ಸೇರಿದವರನೆಲ್ಲ ನಿೂರಿ ನೀ ಪೋದರೆ ಯಾರೇಲೊ ಗತಿ ನಮಗೆ ||
ವರದ ಶ್ರೀ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ರಾಯನೆ
ಶರಗೊಡ್ಡಿ ಬೇಡುವೆವೋ ನಿಲು ನಿಲ್ಲಿಲೊ ಕೃಷ್ಣ || ೩ ||

೧೪೫. ಗೋಪಿಯರ ಭಾಗ್ಯ

ಕೇದಾರಗೌಳ ರಾಗ ಅಟಿತಾಳ

ಹಲವು ಪರಿಯಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸೇವಿಸುವ ಗೋ-
ಕುಲದ ತರುಣಿಯರ ಪುಣ್ಯವಿನ್ನೆಂತೊ || ಪ ||
ಮಲಿನವಳಿದು ಜಲವೆರೆದು ಗಂಧವಪೂಸಿ
ಕೆಳಗೆ ಕರ್ಪೂರ ತುಂಬಿ ಕಸೂರಿಯ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಅಲತಿಗಸಾಧ್ಯ ಕೆಂಪುಳ್ಳ ಅಂಗಕ್ಕೆ ದೇವ
 ಮಲಗುವ ಮನೆಯೆಂದು ಹಿತದಿ ಶೃಂಗರಿಪುಮು || ೧ ||
 ಜ್ಯಾಮುಡಿ ಚಾಮರ ಸುವಸನ ಮೆಲ್ಲಟ್ಟು
 ಹಾರವೇ ಕನ್ನಡಿ ಸಾಲುಗಳು ||
 ಊರು ಬಾಳೆಯ ಕಂಬ ಸೆರಗು ಪತಾಕೆಯು
 ವೂರಿದ ನಿಲಗಳೆ ಕುರುಜುಗಳಂತಿರೆ || ೨ ||
 ಕರಪಲ್ಲವ ನರಬೀಗು ಸುಮಗಳಾಗಿ ಬಿ-
 ಮರು ಮರಂದ ಜಾಲದಂತಿರೆ ||
 ವರ ಬಾಹುಲತೆಯಲಿ ರಾಮಚಂದ್ರ
 ವರಿವಾ ಸಿಲುಕಿ ನೀ ಬಿಂಬಾಧರಧರಾವೆನುತ || ೩ ||
 ಅತಿ ಅತಿ ಮೃದುನಾದ ತನುವೆನ್ನ ಸುಪ್ಪತ್ತಿಗೆ ಉ-
 ನ್ನತನಾದ ಭುಜವೆರಡು ಒರಗೂ ||
 ಹಿತನಾದ ಕುಚಯುಗ ಬಟು ತಿಮಿಗಳೂ ಅ-
 ಚ್ಯುತಗೆ ತನ್ನೊಡಲೆ ಶಯ್ಯದಂತೊಪ್ಪಿರೆ || ೪ ||
 ಮೊಗವೆಂತೊ ತಿಂಗಳ ತಳಿಗೆಯೊಳಗೆ ನಯ-
 ನಗಳೆಂಬೊ ಬಟುವಾರತಿ ನೇಹದಿ ||
 ಸೊಗಸುವ ಕಂಗಳ ಪ್ರಭೆ ದೀಪವೆನಲು
 ಖಗನಾಹನ ಕೃಷ್ಣ ಗೆ ಚಂಚಲನೋಟದಾರತಿಯೆತ್ತಿ || ೫ ||

೧೪೬. ಶೃಂಗಾರ ಬೇಡ

ಕಲ್ಯಾಣಿ ರಾಗ ಅಟತಾಳ

ಸದ್ದು ಮಾಡಲು ಬ್ಯಾಡವೊ ನಿನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು ನಾ ಬೇಡಿಕೊಂಬೆ || ಪ ||
 ನಿದ್ರೆಗೈಯ್ಯುವರೆಲ್ಲಾ ಎದ್ದರೆ ನೀನು ಬಂ-
 ದಿದ್ದದ್ದು ಕಂಡರೇನೆಂಬುವರೋ ರಂಗಾ || ಅ. ಪ. ||
 ಬಳಿ ಘಲುಕೆನ್ನದೇನೋ ಕೈಯ್ಯ ಪಿಡಿದು ಎಳೆಯದಿರೋ ಸುಮ್ಮನೆ ||
 ಮೊಲೆಗಳ ಮೇಲಿನ ಸೆರಗ ಸೆಳೆಯಲು ಕೊ-
 ರಳ ಪದಕಗಳು ಧ್ವನಿಯ ಗೈಯ್ಯುವವೊ ರಂಗಾ || ೧ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ನೆರಿಗೆ ಕೈಕೊಡದೀರೊ ಕಾಂಚಿಯ ದಾಮ ಉಡಿಗಂಟು ಧ್ವನಿಗೈಯ್ಯದೆ ||
 ಕರದುಟಿಯನು ಸವಿದು ಚಪ್ಪರಿಸಲು |
 ಥರವಲ್ಲ ಗಂಡ ಮತ್ಸರವ- ತಾಳುವನಲ್ಲಾ || ೨ ||
 ನಾಡ ಮಾತುಗಳ್ಯಾಕೋ ಸಂಗೀತವ ಪಾಡುವ ಸಮಯವೇನೋ ||
 ಗಾಡಿಗಾರ ಶ್ರೀ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನ್ನ
 ಪಾಡಿ ಪಂಥಗಳೊಡಗೂಡುವ ಸಮಯಕ್ಕೆ || ೩ ||

೧೪೭. ಈಗೆಯೇ ಬಾ

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಗ ಆದಿತಾಳ

ಇದೇ ಸಮಯ ರಂಗ ಬಾರೆಲೊ ಇದೇ ಸಮಯ ಕೃಷ್ಣ ಬಾರೆಲೊ || ಪ ||
 ಅತ್ತಿಗಿ ಲಕ್ಷಬತ್ತಿಶೀಲಳೋ | ಅಷ್ಟು ಆಗದೆ ಅವಳೇಳೊ ||
 ಅತ್ತೆ ಪುರಾಣದಿ ಲೋಲಳೋ ಸರಿ-
 ಹೊತ್ತಿನ ವೇಳೆಗೆ ಬರುವಳೊ || ೧ ||
 ಮಾವ ಎನ್ನಲಿ ಅವಿಶ್ವಾಸಿಯೋ ಮು-
 ದುವೆಯಾದ ಗಂಡ ಉದಾಸಿಯೋ ||
 ಭಾವನು ಎನ್ನ ಸೇರ ಹೇಸಿಯೋ ನೀ
 ನೀ ನ್ಯಾಳ್ಯಾಕೆ ಬಂದರೆ ನಾಸಿಯೋ || ೨ ||
 ತಂದೆ ತಾಯಿ ಆಸೆ ಮಾಡೆನೊ ಎನ್ನ ಕಂದನ ಮೇಲೆ ಮನಸೀಡೆನೊ ||
 ಮಂದರಧರ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನೀ
 ಬಂದರೆ ಚರಣಸೇವೆ ಮಾಳ್ವೆನೋ || ೩ ||

೧೪೮. ನನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿರು

ಕೇದಾರಗೌಳಿ ರಾಗ ಅಟಿತಾಳ

ಎಂದೆಂದೆನ್ನ ಮನದಿಂದ ಆಗಲದಿರೊ || ಪ ||
 ನಂದನಂದನನೆ ಆನಂದಮೂರುತಿಯೇ || ಅ. ಪ. ||
 ಬಹುಕಾಲ ನಿನ್ನ ಶ್ರವಣವೆಂಬ ಪೊನ್ನೋಲಿಯ
 ಬಹುಮಾನದಿಂದ ಎನ್ನ ಕಿವಿಯನಿಟ್ಟು ||
 ಮಹಿತ ಮಂಗಳಸೂತ್ರವೆಂಬ ದಾಸ್ಯವನಿತ್ತು
 ಮಹದಾನಂದದಲಿ ಎನಗೆ ಕಟ್ಟಿದ್ಯಾಗಿ || ೧ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಸುಲಲಿತ ಸೌವರಣ ನೊದಲಾದ ಭೂಷಣವಿತ್ತು
ಬೆಳೆಸಿದೆ ಬನವಾಸ ಖೇದದಿಂದ ನೀನು ||

ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲದ ಸುಜ್ಞಾನವೆಂಬ ನಿಧಿಯೋಳಿಟ್ಟು
ಜಲಜಾಕ್ಷ ಒಲಿಸೆನ್ನ ಸೆರಗಪಿಡಿದೆಳೆದೆಯಾಗಿ

|| ೨ ||

ಎಲ್ಲಿ ನೀ ನೆಲೆಸಿದಲ್ಲಿ ನಗೇನು ಇನಿತಿಲ್ಲ

ಬಲ್ಲಿ ನೀ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಕನೆಂಬುದನು ||

ಸಲ್ಲದು ಮುನಿಸೆನ್ನೊಳು ಕೃಷ್ಣ ನಿನಗೆ ಇಂ-

ತಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕರಹಿಡಿದೆಳೆದೆಯಾಗಿ

|| ೩ ||

೧೫. ಸಮರ್ಪಣಭಾವ

ಶ್ರವಣಾದಿ ಸವವಿಧಭಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನಿವೇದನವೆಂಬುದು ಕೊನೆಯದು, ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಆತ್ಮನಿವೇದನವೇ ಸಮರ್ಪಣ ಭಾವವೆನಿಸುವದು. ಈ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನು ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿ ಬಿಡುವನು. ಮಿಕ್ಕ ಭಾವಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನು ತನ್ನ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ಉದಯ ಹೊಂದುವ ಯಾವದೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟಭಾವವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ತನ್ನ ಪರಮಾತ್ಮ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವನು, ಪರಮಾತ್ಮನೊಡನೆ ಯಾವದೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ತದ್ವಾರಾ ಅವನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವನು. ಆದರೆ ಸಮರ್ಪಣಭಾವದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸಿ, ತನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನಷ್ಟಪಡಿಸಿ, ತಾನು ಕೇವಲ ನಿಮಿತ್ತಮಾತ್ರನಾಗಿ ಇರಲು ಹವಣಿಸುವನು.

ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಮಾಡುವವನು ಮಾಡಿಸುವವನು ಪರಮಾತ್ಮನೇ. ಮನುಷ್ಯನು ಕೇವಲ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅಹಂಕಾರಮೂಢನಾಗಿ 'ನಾನು' ಎಂಬದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ತದವಲಂಬನದಿಂದ ಜೀವಿಸಲು ಹವಣಿಸುವನು ಹಾಗೂ ಅನೇಕ ದುಃಖಪರಂಪರೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವನು. ಈ 'ನಾನು' ಎಂಬುದನ್ನು ಅವನು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ನಷ್ಟಪಡಿಸಿ ಅದರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸ್ಥಾನಾಪನ ಮಾಡುವನೋ ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವನು ಅರ್ಪಣಭಾವದಲ್ಲಿ ಮುಂದರಿಯುವನು ಹಾಗೂ ಆ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವನು ಮುಕ್ತನಾಗುವನು.

ಈ ಭಾವವು, ಸರ್ವಸಮರ್ಪಣಭಾವವು ನೆಲೆಗೊಂಡಿತೆಂದರೆ ಭಕ್ತನು ಸಂಪೂರ್ಣ ರಾಗಾತ್ಮಿಕಾಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಮಗ್ನನಾಗುವನು. ಆಬಳಿಕ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನದೆಂಬುದು ಏನೂ ಉಳಿಯದು. ಅವನ ಚಲನವಲನಾದಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಕೂಡ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನೇ ಕುರಿತು ನಡೆಯುವವು. ಸರ್ವತೋಪರಿ,

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಸರ್ವಭಾವದಿಂದ, ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಭಕ್ತನು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಲೀನನಿರುವನು, ಭಕ್ತಿರಸದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಿರುವನು. ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಇಲ್ಲವೆ ಜಗತ್ತಿನ ಪರಿವೆ ಇರಲಿರುವುದು. ಸರ್ವರಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರಾಂಶವನ್ನು ಕಂಡು ಅವನು ವರ್ತಿಸುವನು. ಈ ಭಾವದಲ್ಲಿರುವವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಉನ್ಮತ್ತನಿರುವದಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಈಶ್ವರೀ ಪ್ರೇಮೋನ್ಮಾದ ಸ್ಥಿತಿ ಎಂದು ಅನ್ನಬಹುದು. 'ವಾಸುದೇವಃ ಸರ್ವಂ' ಎಂಬುದು ಅವನ ಬ್ರೀದ ವಾಕ್ಯವು. ಅವನು ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಅದನ್ನು ಪೂಜೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಲೆ ಇರುವನು. ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ವ ಕ್ರಿಯೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪರಮಾತ್ಮಮಯವಾಗಿ ಹೋಗುವವು.

೧೪೯. ನನ್ನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ನೀನೇ ಹೊಣೆಗಾರ

ಮುಖಾರಿ ರಾಗ ಭಾಷಿತಾಳ

ನನ್ನಿಂದೆ ನಾನೇ ಜನಿಸಿ ಬಂದೆನೆ ದೇವಾ || ಪ ||
 ನಿನ್ನ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ನಡೆದು ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ
 ನಿನ್ನದೆ ತಪ್ಪೇ ಎನ್ನದು ತಪ್ಪೇ ಗೋವಿಂದಾ || ಅ. ಪ. ||
 ಜನನಿಯ ಜಠರದ ನವಮಾಸವು
 ಘನವಾಗಿ ನೀ ಪೋಷಿಸುತ್ತಲಿರೆನ್ನ ||
 ಜನಿಸಲಾರೆನೆ ಜನಿಸಂದಿಕ್ಕಳದಿಂದ
 ವನಜಾಕ್ಷ ನೂಕಿದವನು ನೀನಲ್ಲವೆ ಕೃಷ್ಣಾ || ೧ ||
 ಎಲುಗಳೆಲ್ಲವು ಜತೆಗೂಡಿ ನರಗಳ
 ಬಲಿದು ಚರ್ಮವ ಪೊದಿಸಿ ದೇಹದೊಳ್ ||
 ಮಲಮೂತ್ರದೊಳು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ ಹೃದಯ
 ಸ್ಥಳದೊಳು ನಿಂದು ಚೈತನ್ಯ ಪೊರೆವರು ಮತ್ಯಾರೋ || ೨ ||
 ಜನಿಸಿದಾರಭ್ಯ ಇಂದಿನ ಪರಿಯಂತರ | ಘನದಿ ನೀ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿರೆ ಎನ್ನನು ||
 ಅನುಮಾನಕ್ಕೆ ಬೋಧಿಸುತ್ತಿರೆ ನಾನು
 ಅನುಭವಿಸಿದೆನೊ ಜೀವನು ನಿನ್ನನು ಬಡೆ || ೩ ||
 ಅಂಧನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೋಲಿತ್ತು ಕರೆದೊಯ್ದು
 ಮುಂದಾಳು ತಗ್ಗಿನಲಿ ಕೆಡುಹಲು ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಅಂಥನ ತಪ್ಪೊ ಮುಂದುಳಿನ ತಪ್ಪೊ
 ಹಿಂದಾಡಬೇಡ ಎನ್ನಲಿ ತಪ್ಪಿಲ್ಲವೊ ರಂಗಾ || ೪ ||
 ಕಂದನ ತಾಯಿಯು ಆಡಿಸುತಿರುವಾಗ
 ಕಂದ ಬಾವಿಯೋಳು ಅದೇ ನೋಡಲು ||
 ಬಂದು ಬೇಗದಿಂದ ಎತ್ತದಿದ್ದವ್ಯಾಳಿ
 ಕಂದನ ತಪ್ಪೊ ತಾಯಿಯ ತಪ್ಪೊ ಗೋವಿಂದಾ || ೫ ||
 ಭಾರ ನಿನ್ನದೊ ದೂರು ನಿನ್ನದೊ ರಂಗಾ
 ನೂರಿ ಮಕ್ಕಳು ಮನೆ ನಿನ್ನದಯ್ಯ ||
 ಕ್ಷೀರದೊಳಗೆ ಎದ್ದು ನೀರಿನೊಳಗೆ ಎದ್ದು
 ಹೇರನೊಪ್ಪಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಸುಂಕವೇ ಪರಮಾತ್ಮಾ || ೬ ||
 ನ್ಯಾಯಪಡೆದರು ದುಡುಕು ನಿನ್ನದೊ ರಂಗ ಅ-
 ನ್ಯಾಯನಾದರೆ ಯಾರು ಪೇಳುವರೊ ||
 ಕಾಯಜ ಜನಕ ಕ ನ ಕಾ ದಿ ಕೇ ಶ ವ ರಾ ಯ ನೀ
 ಕಾಯಯ್ಯ ತಪ್ಪುಗಳೆಣಿಸದೆ ದೇವಾ || ೭ ||

೧೫೦. ಎಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನಾಧೀನ

ದೀಕ್ಷಾ ಸುಳಾದಿ ರಾಗ ಧ್ರುವತಾಳ

ಹರಿಯೆ ನಿನ್ನಾಧೀನ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು
 ಹರಿಯೆ ನಿನ್ನಾಧೀನ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು
 ಹರಿಯೆ ನಿನ್ನಾಧೀನ ಪಂಚ ಭೂತಾತ್ಮಗಳು
 ಹರಿಯೆ ನಿನ್ನಾಧೀನ ಮನ ಚಿತ್ತಾದಿಗಳು
 ಹರಿಯೆ ನಿನ್ನಾಧೀನ ಸಕಲ ಚೇತನವು
 ಹರಿಯೆ ನಿನ್ನಾಧೀನ ಸಕಲ ಚೇಷ್ಟೆಗಳು
 ಹರಿಯೆ ನೀ ನೇಮಿಸಿದ ಕಾರಣ ಎನ್ನ ಶ-
 ರೀರದೊಳಗೆ ಭರಿತವಾಗಿದೆ ಹೊರಗಿದ್ದ
 ಸರಕು ಬೆಲೆಮಾಡಿದಂತೆ ಈ
 ಸರಕು ಧನವನಿತ್ತು ತುಂಬಿಲ್ಲ ಎನ್ನ
 ಮರೆದು ಬಿಡುವದಲ್ಲ ಬಿರುದುಳ್ಳ ದೈವವೆ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಕುಣಿಸಿದರೆ ಕುಣಿವೆ ನಗಿಸಿದರೆ ನಗುವೆ
ಮಣಿಸಿದರೆ ಮಣಿವೆ ಅಳಿಸಿದರೆ ಅಳುವೆ
ಉಣಿಸಿದರೆ ಉಣುವೆ ಉಡಿಸಿದರೆ ಉಡುವೆ
ಮನುಜವೇಷನೆ ಸಿರಿ ವಿ ಜ ಯ ವಿ ತ್ಮ ಲ ನೀನೆ
ದಣಿಸಿದರೆ ದಣಿವೆ ನೆನವಿತ್ತರೆ ನೆನಿವೆ

೧೫೧. ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳು ನಿನ್ನ ಸೇವೆ

ಗೌಳಿ ಪಂತುರಾಗ ತ್ರಿಪುಟತಾಳ

ನಾ ನಿನಗೇನು ಬೇಡುವದಿಲ್ಲ, ಎನ್ನ
ಹೃದಯಮಂಟಪದೊಳು ನಿಂದಿರೋ ಕೃಷ್ಣ
ಶಿರ ನಿನ್ನ ಚರಣದಲ್ಲರಗಲಿ, ಎನ್ನ
ಚಕ್ಷುಗಳು ನಿನ್ನ ನೋಡಲಿ
ಕರ್ಣಗೀತಂಗಳ ಕೇಳಲಿ, ಎನ್ನ
ನಾಸಿಕ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ಘ್ರಾಣಿಸಲಿ ಕೃಷ್ಣ
ನಾಲಿಗೆ ನಿನ್ನ ಕೊಂಡಾಡಲಿ, ಎನ್ನ
ಕರಗಳೆರಡು ನಿನಗೆ ಮುಗಿಯಲಿ
ಪಾದ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಲಿ ನಿನ್ನ
ಧ್ಯಾನವೆನಗೆ ಒಂದು ಕೊಡು ಕಂಡ್ಯ ಹರಿಯೆ
ಬುದ್ಧಿ ನಿನೊಳು ಕುಣಿದಾಡಲಿ, ಎನ್ನ
ಚಿತ್ತ ನಿನ್ನಲಿ ನಲಿದಾಡಲಿ
ಭಕ್ತಜನರ ಸಂಗ ದೊರಕಲಿ ರಂಗ
ವಿಠಲ ನಿನ್ನಯ ದಯವಾಗಲಿ ಹರಿಯೆ

|| ೧ ||

|| ೨ ||

|| ೩ ||

೧೫೨. ಇಟ್ಟಿಹಾಗೆ ಇರುವೆ

ಅನಂದ್ವ ಭೈರವಿ ಅಟತಾಳ

ಇಟ್ಟಾಂಗಿ ಇರುವೆನು ಹರಿಯೇ, ಎನ್ನ ಧೊರೆಯೆ || ಪ ||
ಶ್ರೇಷ್ಠ ರೊಂದಿತ ಪಾದ ಪದುನು ಶ್ರೀಹರಿಯೇ || ಅ. ಪ. ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಸಣ್ಣ ಶಾಲೋದನ ಬೆಣ್ಣೆ ಕಾಸಿದ ತುಪ್ಪ
ಚಿನ್ನದ ಹರಿವಾಣದಲಿ ಭೋಜನ ||

ಘನ್ನ ಮಹಿಮ ನಿನ್ನ ಕರುಣೆ ತಪ್ಪಲು ಕ-
ದನ್ನ ಕೆ ಬಾಯ್ ಬಿಡಿಸುವಿಯಲ್ಲೊ ಸ್ವಾಮಿ

|| ೧ ||

ಕೆಂಪಿಲಿ ಪೊಳೆವ ಪೀತಾಂಬರ ಉಡಿಸುವಿ
ಸೊಂಪಿನಂಚಿನ ಶಾಲು ಹೊದಿಸುಪಯೋ ||

ಕಪಿಲ ಹರೇ ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯು ತಪ್ಪಿದ ಮೇಲೆ
ಹೇ ಪಿನಾಕಿ ವಂದ್ಯ ಕೌಪೀನ ದೊರೆಯದೊ

|| ೨ ||

ಚಂದ್ರಶಾಲೆ ಚಂದ್ರ ಕಿರಣದಿಂದೊಪ್ಪುವ
ಚಂದದ ಮಂಚದೋಳ್ಕಲಗಿಸುವಿ ||

ಮಂದರೋದ್ಧರ ನಿನ್ನ ಮಮತೆ ತಪ್ಪಿದ ಮೇಲೆ ಧರ್ಮ-
ಮಂದಿರದೊಳು ತೋಳ್ ತಲೆದಿಂಬು ಮಾಡಿಸುವಿ

|| ೩ ||

ನರಯಾನದೊಳು ಕ್ಷಣ ನರವರನೆನಿಸುವಿ
ವರಭಕ್ತ ಚಾಮರ ಹಾಕಿಸುವಿ ||

ಕರುಣಾಧೀನ ನಿನ್ನ ಕರುಣೆ ತಪ್ಪಿದ ಮೇಲೆ
ಚರಣಭರಣ ಪಾದರಕ್ಷೆಯು ದೊರೆಯದೊ

|| ೪ ||

ಗಂಗಾಜನಕ ಪಾಂಡುರಂಗ ನಿನ್ನಯ ಭಕುತರ
ಸಂಗವಿರಲಿ ದುಷ್ಟಸಂಗ ಬೇಡ ||

ಅಂಗನೆಯರ ಕೂಡನಂಗ ಬಾಣಕೆ ಸಿಲುಕಿ
ಭಂಗಬಟ್ಟೆನೊ ಕಾಯೊ ರಂಗ ವಿಠಲ ರಾಯಾ

|| ೫ ||

೧೫೩. ನಿನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪದಂತೆ ಮಾಡು

ಕಾಂಬೋಧಿ ರಾಗ ಧ್ವಂಸತಾಳ

ಏನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪಾನುಸಾರ ಮಾಡೊ

ಏನ್ನ ಸಾಕುವ ಧೊರೆಯೆ ಮಾನ್ಯ ಮಾನದನೇ || ಪ ||

ಕಾತ್ರನೆಂದೆನಿಸೊ ಪಾಪಾತ್ಮನೆಂದೆನಿಸೊ ಇವ

ಶ್ರೋತ್ರಿಯನೆಂದೆನಿಸೊ ಬಲು ಶುಂಕನೆನಿಸೊ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಪುತ್ರಮಿತ್ರಾದ್ಯರಿಂ ಬಯಸಿ ಪೂಜೆಯ ಗೈಸೊ
ಕರ್ತೃ ನೀ ಜಗಕೆ ಸರ್ವತ್ರ ವ್ಯಾಪಕ ದೇವ || ೧ ||

ಜನರೊಳಗೆ ನೀನಿದ್ದು ಜನ್ಮಜನ್ಮಗಳಲಿ
ಗುಣಕಾಲ ಕರ್ಮ ಸ್ವಭಾವಂಗಳ ||
ಅನುಸರಿಸಿ ಪುಣ್ಯಪಾಪಂಗಳ ಮಾಡಿಸಿ ಫಲಗಳ
ಉಣಿಸಿ ಮುಕ್ತರ ಮಾಡಿ ಪೊರವೆ ಕರುಣಾಳೋ || ೨ ||

ಯಾತಕೆಮ್ಮನು ಇನಿತು ದೂರಕನ ಮಾಡುವಿ ಧ-
ರಾತಳದೊಳನುದಿನದಿ ಮಾಯಾಪತೇ ||
ಭೀತಿಗೊಂಬುವನಲ್ಲ ಭಯನಿವಾರಣ ಜ ಗ
ನ್ನಾ ಥ ವಿ ತ್ಥ ಲ ಜಯಪ್ರದನೆ ಜಗದೀಶಾ || ೩ ||

೧೫೪. ನನಗೇನು ಕಡಿಮೆ

ಮುಖಾರಿ ರಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ನಾನ್ಯಾಕೆ ಬಡವನು ನಾನ್ಯಾಕೆ ಪರದೇಶಿ
ಶ್ರೀನಿಧೇ ಹರಿ ಎನಗೆ ನೀನಿರುವ ತನಕ || ಪ ||
ಪುಟ್ಟಿಸಿದ ತಾಯ್ತಂದೆ ಇಷ್ಟ ಮಿತ್ರನು ನೀನೇ
ಅಷ್ಟು ಬಂಧು ಸರ್ವ ಬಳಗ ನೀನೇ ||
ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಳಗಿನ ಅಷ್ಟಾಭರಣವು ನೀನೆ
ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮೂರುತಿ ಕೃಷ್ಣ ನೀನಿರುವ ತನಕ || ೧ ||

ಒಡಹುಟ್ಟಿದವ ನೀನೆ ಒಡಲಿಗ್ಗಾಕುವ ನೀನೆ
ಉಡಲು ಹೊದಿಯಲು ವಸ್ತ್ರ ಕೊಡುವವ ನೀನೇ ||
ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳನೆಲ್ಲ ಕಡೆಹಾಯ್ಕುವವ ನೀನೆ
ಬಡದೆ ಸಲಹುವ ಒಡೆಯ ನೀನಿರುವ ತನಕ || ೨ ||

ವಿದ್ಯೆ ಹೇಳುವ ನೀನೆ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸುವ ನೀನೆ
ಉದ್ಧಾರಕರ್ತ ಮಮ ಸ್ವಾಮಿ ನೀನೇ ||
ಮುದ್ದು ಸಿರಿ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನಿನ್ನಡಿ ಮೇಲೆ
ಬಿದ್ದು ಕೊಂಡಿರುವ ಎನಗೆ ಯಾತರ ಭಯವು || ೩ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೧೫೫. ಎಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ಪೂಜೆ

ಕಾಂಜೋಧಿ ರಾಗ ಅಟತಾಳ

ಎನ್ನ ಬಿಂಬಮೂರುತಿಯ ಪೂಜಿಸೆನು ನಾನು || ಪ ||
ಮನಮುಟ್ಟಿ ಅನುದಿನ ಮರೆಯದೆ ಮರೆಯದೆ || ಅ. ಪ. ||
ಗಾತ್ರವೇ ಮಂದಿರ ಹೃದಯವೇ ಮಂಟಪ
ನೇತ್ರವೇ ಮಹದೀಪ ಹಸ್ತಚಾಮರವು |
ಯಾತ್ರೆಯೇ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಶಯನವೇ ನಮಸ್ಕಾರ
ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲ ಮಂತ್ರಗಳೂ || ೧ ||
ನುಡುವ ಶಬ್ದಗಳೆಲ್ಲ ಪುಷ್ಪಗಳಾದವು | ನಡೆವುದೆಲ್ಲವು ಬಹು ನಟನೆಗಳೂ ||
ಉಡುವ ಹೊದ್ದಿಕೆಯೆಲ್ಲ ಚಿತ್ರವಾದ ವಸ್ತ್ರ
ತೊಡುವ ಭೂಷಣಗಳು ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಅಭರಣ || ೨ ||
ಧರಿಸಿದ ಶ್ರೀಗಂಧ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಗಂಧವು
ಶಿರದೊಳೇ ಮುಡಿದ ಪುಷ್ಪವೆ ಮಾಲಿಕೆ ||
ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನೇಹದಿಂ ಕೂಡಿದ ಬುದ್ಧಿಯು
ಸ್ಮರಿಸಿ ಉಂಡನ್ನವೆ ಹರಿನೈವೇದ್ಯವೂ || ೩ ||
ಎನ್ನ ಸ್ವರೂಪವೆಂಬ ರನ್ನದ ಕನ್ನಡಿ
ಎನ್ನ ಮನೋವೃತ್ತಿಯೆಂಬುದೆ ಕ್ಷೇತ್ರವು ||
ಇನ್ನು ನುಡಿವಾ ಹರಿನಾಮಾಮೃತವೆ ತೀರ್ಥ
ಎನ್ನ ಮಂದಿರ ಮಧ್ಯ ಮಹಸಿಂಹಾಸನಾ || ೪ ||
ಅನ್ಯ ಸಾಧನವೇಕೆ ಅನ್ಯ ಪ್ರತಿಮೆ ಏಕೆ
ಅನ್ಯವಾದ ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರಗಳೇಕೆ ||
ಎನ್ನಲ್ಲಿ ಭರಿತ ಸಾಧನಗಳು ಇರಲಾಗಿ
ಚೆನ್ನಾಗಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಸ್ವಾಮಿ ಯ ಪೂಜಿಸೆ || ೫ ||

೧೫೬. ಅರ್ಪಿಸದಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲ ವೃಥಾ

ಭಾಮಿನಿಷಟ್ಪದಿ

ಸ್ನಾನ ಜಪ ದೇವಾರ್ಚನೆಯು ವ್ಯಾ-

ಖ್ಯಾನ ಭಾರತಮುಖ ಮಹೋಪ ಪು

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ರಾಣ ಕಥೆಗಳ ಪೇಳಿ ಕೇಳಿದರೇನು ದಿನದಿನದಿ

ಜ್ಞಾನ ಕರ್ಮೋದ್ರಿಯಗಳಿಂದೇ

ನೇನು ಮಾಡುವ ಕರ್ಮಗಳ ಲ-

ಕ್ಷೀ ಸಿ ವಾ ಸ ನ ಪೂಜೆಯಿಂದರ್ಪಿಸಿದ ಮಾನವನು ||

(ಹರಿಕಥಾವ್ಯಾಸಾರ)

೧೫೭. ನಿನ್ನವರು ಅತೀತರು

ಮುಖಾರಿ ರಾಗ ಆದಿತಾಳ

ನಿಧಿನಿಷೇಧ ನಿನ್ನವರಿಗಂತೊ ಹರಿಯೇ || ಪ ||

ನಿಧಿ ನಿನ್ನ ಸ್ಮರಣೆ ನಿಷೇಧ ವಿಸ್ಮೃತಿಯೆಂಬ

ನಿಧವನೊಂದನು ಬಲ್ಲರಲ್ಲದೇ ಮತ್ತೊಂದು || ಅ. ಪ. ||

ಮಿಂದದ್ದೆ ಗಂಗಾದಿ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಗಳು

ಬಂದದ್ದೆ ಪುಣ್ಯದ ಕಾಲ ಸಜ್ಜನರು ||

ನಿಂದದ್ದೆ ಗಯಾ ವಾರಣಾಸೀ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ

ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ ಮದ್ದಾನೆ ಪೋದುದೇ ಬೀದಿ

|| ೧ ||

ನಡೆದದ್ದು ಎಲ್ಲವು ಲಕ್ಷಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ

ನುಡಿದದ್ದು ಎಲ್ಲವು ಗಾಯತ್ರಿಮಂತ್ರ

ಕುಡಿವೊದೆಲ್ಲವು ಯಜ್ಞಾದಿ ಹೋಮದ್ರವ್ಯ

(ಕಡು ವಿಷಯಸುಖವೆಲ್ಲ ಇಂದ್ರಿಯಾಗ್ನಿಲಿ ಹೋಮ)

ದೃಢಭಕ್ತರೇನ ಮಾಡಿದರದೇ ಮರಿಯಾದೆ

|| ೨ ||

ಕಂಡಕಂಡದ್ದೆಲ್ಲ ವಿಶ್ವಾದಿ ಮೂರ್ತಿಗಳು

ಭೂ-ಮಂಡಲ ಶಯನನೇ ದಂಡಪ್ರಣಮ ||

ಥಂಡ ಥಂಡದ ಕ್ರಿಯೆಗಳೆಲ್ಲ ನಿನ್ನಯ ಪೂಜೆ

ಮಂಡೆ ಬಾಗಿ ಸಿ ನಮಿಸ ಭಾಗವತ ಜನಕೆ

|| ೩ ||

ಕೆಟ್ಟುಹೋದದ್ದೆಲ್ಲ ಸಂಚಿತಕರ್ಮವು

ಸುಟ್ಟುಹೋದದ್ದೆಲ್ಲ ಆಗಾಮಿ ಕರ್ಮ ||

ನಷ್ಟವಾದದ್ದೆಲ್ಲ ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮ

ಸೆಟ್ಟು ತಾ ಬೀಡುಬಿಟ್ಟದ್ದೆ ಪಟ್ಟಣವು

|| ೪ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಎಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರೆ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯೋಪನೇಶ ಮ-

ತ್ತೆಲ್ಲಿ ಪೋದರೆ ಮನಸು ಅಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿ ||

ಚೆಲ್ವ ಶ್ರೀ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ರಾಯನ್ನ

ಬಲ್ಲವರಿಗೆಲ್ಲಿಹುದೊ ಪಾಪಪುಣ್ಯದ ಲೇಪ

|| ೫ ||

೧೫೮. ನಾನು ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ

ಮಧ್ಯಮಾವತಿ ರಾಗ ಆದಿತಾಳ

ಪಾಲೊಳಗದ್ದು ನೀರೊಳಗದ್ದು ಹರಿ ನಾ ನಿನ್ನ ನಂಬಿದೆನೊ || ಪ ||

ಜಲಜನಾಭ ನೀನಿಟ್ಟು ತೆರದಲ್ಲಿ ಇರುವೆನಯ್ಯಾ || ಅ. ಪ. ||

ಸುಖದುಃಖದೊಳಗಿಡು ಸುಕ್ಕತ ದುಷ್ಕೃತ ಮಾಡು

ನಿಖಿಳ ದುರಿತದೊಳೆನ್ನ ಲೋಲ್ಯಾಡಿಸು ||

ಅಖಿಳಾಖಿಳನೆ ನೀನು ಅಭಯಾಭಯವ ಸೂಸು

ಮಕರಕುಂಡಲ ನಿನ್ನ ಮತವೆ ಸನ್ನತವಯ್ಯಾ

|| ೧ ||

ಜ್ಞಾನಾಜ್ಞಾನದೊಳಗಿಡು ಮಾನಾಪಮಾನವೆ ಮಾಡು

ಅನಾಥಾನಾಥರೊಳೆನ್ನ ಅನವರತಾಗಿರಿಸು ||

ದೀನಾಧೀನತೆಯೊಳಗೆನ್ನ ನೀ ನೀಡ್ಯಾಡು

ಶ್ರೀನಾಥ ನಿನ್ನಯ ಮತಮತವೆ ಸನ್ನತವಯ್ಯಾ

|| ೨ ||

ಪ್ರಾಣಾಪಾನ ವ್ಯಾನೋದಾನ ಸಮಾನಂಗಳ ಭೇದಿಸು

ಘನ ದಾರಿದ್ರ್ಯವ ನೂಕು ಸುಖವೆ ಸುರರೊಳಗಡ್ಡಾ ಕು ||

ಮುನಿಜನರಸಂಗ ಪೊರೆವ ರಂ ಗ ವಿ ತ ಲ

ನಿನ್ನಯ ಮತ ಮತವೆ ಸನ್ನತವಯ್ಯಾ

|| ೩ ||

೧೫೯. ಎಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಣವಾಗಲಿ

ಜುಂಜೋಟಿರಾಗ ಆದಿತಾಳ

ನಾ ನಿನ್ನೋಳನ್ನ ಬೇಡುವದಿಲ್ಲ

ಎನ್ನ ಹೃದಯಕಮಲದಲಿ ನಿಂದಿರು ಹರಿಯೇ || ಪ ||

ತಿರ ನಿನ್ನ ಚರಣಕ್ಕೆ ಎರಗಲಿ, ಎನ್ನ

ಕರಗಳೆರಡು ನಿನಗೆ ಮುಗಿಯಲೊ ಹರಿಯೇ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಚರಣ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯಾಡಲಿ, ಎನ್ನ
 ಕರಣ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಕೇಳಲೊ ಹರಿಯೇ || ೧ ||
 ರಸನೆ ನಿನ್ನ ಕೊಂಡಾಡಲಿ, ಎನ್ನ
 ಚಕ್ಷುಗಳನ್ನ ನೋಡಲಿ ಹರಿಯೇ ||
 ನಸವು ನಿರ್ಮಾಲ್ಯಾ ಘ್ರಣಿಸಲಿ, ನಿನ್ನ
 ಧ್ಯಾನವನೆನೆಗೆ ಕೊಡು ಕಂಡ್ಯಾ ಹರಿಯೇ || ೨ ||
 ಚಿತ್ತ ನಿನ್ನಲಿ ಕುಣಿದಾಡಲಿ, ಎನ್ನ
 ಬುದ್ಧಿ ನಿನ್ನಲಿ ಸುಳಿದಾಡಲಿ ಹರಿಯೇ ||
 ಭಕ್ತಜನರ ಸಂಗ ದೊರೆಯಲಿ ರಂಗಳ
 ವಿಠಲ ನಿನ್ನ ದಯನಾಗಲೊ ಹರಿಯೇ || ೩ ||

೧೬೦. ಎಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನದು

ಕೇದಾರಗೌಳ ರಾಗ ಅಟಿತಾಳ

ತನು ನಿನ್ನದು ಜೀವನ ನಿನ್ನದು, ಸ್ವಾಮಿ
 ಅನುದಿನದಲಿ ಬಾಹ ಸುಖದುಃಖ ನಿನ್ನದಯ್ಯಾ || ಪ ||
 ಸವಿನುಡಿ ವೇದಪುರಾಣ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆಲ್ಲ
 ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳುವ ಸ್ಥಿತಿ ನಿನ್ನದು ||
 ನವ ಯೌವನ ಮೋಹನಾಂಗೇರ ರೂಪವ
 ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ನೋಡುವ ನೋಟ ನಿನ್ನದಯ್ಯಾ || ೧ ||
 ಒಡಗೂಡಿ ಗಂಧಕಸ್ತೂರಿ ಪರಿಮಳವೆಲ್ಲ
 ಬಿಡದೆ ಲೇಪಿಸಿಕೊಂಬುವದು ನಿನ್ನದು ||
 ಷಡುರಸದನ್ನೆ ಕೈ ನಲಿದಾಡುವ ಜಿಹ್ವೆ
 ಕಡು ರುಚಿಗೊಂಬುವ ಸವಿ ನಿನ್ನದಯ್ಯಾ || ೨ ||
 ಮಾಯಾಪಾಶದ ಬಲೆಯೊಳು ಸಿಕ್ಕಿ ತೊಳಲುವ
 ಕಾಯ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ಗತಿ ನಿನ್ನದು ||
 ಕಾಯಜಪಿತ ಕಾ ಗಿ ನೆ ಲೆ ಯಾ ದಿ ಕೇ ಶ ವ
 ರಾ ಯ ನೀನಲ್ಲದೆ ನರರ ಸ್ವತಂತ್ರವೇ || ೩ ||

೧೬. ದರ್ಶನ

ಭಕ್ತನು ಏಕನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಅರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟನೆಂದರೆ ಅವನ ಕರ್ತವ್ಯವು ಮುಗಿಯಿತು. ಭಕ್ತ ತಾನು ಮಾಡ ತಕ್ಕದ್ದೆಂಬುದು ಏನೂ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಭಕ್ತನು ಮಾಡಿದ ಭಕ್ತಿಯ ಫಲವೆಂದು ಮುಂದೆ ಅವನಿಗೆ ದರ್ಶನ, ಧನ್ಯಭಾವದ ಅನುಭವ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಮುಂತಾದವು ಆಗುವವು. ಹಾಗೂ ಆ ಬಳಿಕ ಅವನು ಜೀವನ್ಮುಕ್ತ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸಿದ್ಧಭಾವದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರನಾಗಿ ಉಳಿಯುವನು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಭಕ್ತಿಯ ಆ ಫಲಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಭಕ್ತಿಯೆಂದೊಡನೆ ಸಗುಣಭಕ್ತಿಯೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಣ್ಣುಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲುವದು. ಭಕ್ತನು ಯಾವ ಇಷ್ಟದೇವತೆಯನ್ನು ಯಾವ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಆರಾಧಿಸುತ್ತ ಸಾಗಿರುವನೋ ಆ ದೇವತೆಯ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದರ್ಶನವು ಅವನಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯ ಫಲವಾಗಿ ದೊರಕುವದು, ಆ ದರ್ಶನದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಧನ್ಯತೆಯೂ ಉಂಟಾಗುವದು. ಇಲ್ಲಿ ವೈಷ್ಣವ ಭಕ್ತರಾದ ಹರಿದಾಸರ ಪದ್ಯಗಳನ್ನೇ ನಾವು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಶ್ರೀ. ಕೃಷ್ಣಾದಿ ಅವತಾರಗಳನ್ನು ತಾಳಿದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ರೂಪವನ್ನು ಅವರು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದು ನಮಗೆ ಕಂಡುಬರುವದು. ಅವತಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ರಾಮಾವತಾರ ಹಾಗೂ ಕೃಷ್ಣಾವತಾರ ಇವು ಬಹಳ ಲೋಕಪ್ರಿಯವಾಗಿರುವವು. ಕೃಷ್ಣಾವತಾರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಬಾಲಕೃಷ್ಣನೆ ಭಕ್ತರ ಮನೋವಲ್ಲಭನಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವನು.

ಯಾವ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ದರ್ಶನವು ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆಯೋ ಆ ದರ್ಶನದ ಮೂಲಕ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಧನ್ಯಭಾವವು ಯಾವ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆಯೋ ಅಂಥವುಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉದಹರಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಧನ್ಯಭಾವವೆಂದರೆ ಕೃತಾರ್ಥಭಾವವು. ಧನ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವನು ಸಮಾಧಾನ, ಶಾಂತಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಪಡೆದವನಿರುವನು. ಅಪೇಕ್ಷೆ, ಆಕಾಂಕ್ಷೆ, ಹಾರೈಕೆ, ಬಯಕೆ ಮುಂತಾದವುಗಳೆಲ್ಲ ಪೂರ್ಣ ಶಾಂತವಾಗಿ ಒಂದುಬಗೆಯ ಆನಂದದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನು ನಿಮಗ್ನನಾಗಿರುವನು.

೧೬೧. ರಂಗನ ದರ್ಶನವಾದರೆ

ಸುರಟಿರಾಗ ಅಟಿತಾಳ

ರಂಗಯ್ಯ ! ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ಅಂತ-

ರಂಗದಿ ಗುಡಿಕಟ್ಟಿ ಕುಣಿನೆನೊ || ಪ ||

ಎಳೆ ತುಲಸಿಯ ವನಮಾಲೆಯು |

ಹೊಳೆವ ನೀಲದ ವೈಡಾಳವು ||

ಪೊಳೆವ ಪಂಜರದ ಗಿಣಿಯಂತೆ ನಮ್ಮಂ

ಗಳಕೆ ಬಂದ ಭಾಗ್ಯವ ನೋಡೆ

|| ೧ ||

ಬಾಡಿದ ಮಾವು ಪಲ್ಲವಿಸಲು ಎಲ್ಲಿ |

ನೋಡಲು ಜಗವು ಪುಲ್ಲೈಸಲು ||

ಮಾಡಿದ ಮನದ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲ ಎತ್ತ-

ಲೋಡಿತು ಹರಿ ಬಂದ ಭರದಿಂದ

|| ೨ ||

ಬಿಸಿಲು ಬೆಳೆದಿಂಗಳಾದವು ತ- |

ಮಸು ಹೋಗಿ ಉದಯವಾಯಿತು ನೋಡೆ ||

ವಸುದೇವಸುತ ನಮಗೊಲಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ

ವಿಷಹೋಗಿ ಅನ್ಯತನಾಯಿತು ನೋಡೆ

|| ೩ ||

ಹಾವು ನೇವಳವಾಯ್ತು ಅಲ್ಲಿ |

ದಾವಾನಲ ತಂಪು ತಾನಾಯಿತು ||

ಬೇವು ಸಕ್ಕರೆಯಾಯಿ ತು ನಮ್ಮ

ದೇವಕಿಸುತ ಬಂದರೆ ನೋಡೆ

|| ೪ ||

ಜಾಣೀರರಸ, ಕೇಳು, ರಂಗನು ತನ್ನ |

ಸೇರಿದವರ ಬೆನ್ನ ಬಿಡನಮ್ಮ ||

ಏನಾದರು ನಮ್ಮನಗಲನೆ ನಮ್ಮ

ಮಾನಾಭಿಮಾನದೊಡೆಯ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ

|| ೫ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೧೬೨. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮೂರುತಿ

ಕಾಂಬೋಧಿ ರಾಗ ತ್ರಿಪುಟ ತಾಳ

ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ನಿಂತಿದಂತಿದೆ || ಪ ||

ಮಸ್ತಕದಲಿ ಮಾಣಿಕದ ಕಿರೀಟ

ಕಸ್ತೂರಿ ತಿಲಕದಿಂದೆಸೆವ ಲಲಾಟಾ ||

ಹಸ್ತದಿಂ ಕೊಳಲನೊದುವ ಓರೆ ನೋಟ

ಕೌಸ್ತುಭ ಎಡಬಲದಲಿ ಓಡ್ಯಾಟ

|| ೧ ||

ಮಘಮಘಿಸುವ ಸೊಬಗಿನ ಸುಳಿಗುರುಳು

ಚಿಗುರು ತುಲಸಿ ವನಮಾಲೆಯ ಕೊರಳು ||

ಬಗೆ ಬಗೆ ಹೊನ್ನುಂಗುರವಿಟ್ಟ ಬೆರಳು

ಸೊಗಸಿನ ನಾಭಿಯ ತಾನರೆ ಅರಳು

|| ೨ ||

ಉಡುದಾರ ಒಡ್ಯಾಣ ನಿಖಿಲಾಭರಣ

ಬಿಡಗು ಪೀತಾಂಬರ ರವಿಶತಕಿರಣ ||

ಕಡಗ ನೂಪುರ ಗೆಜ್ಜೆಗಳನಿಟ್ಟ ಚರಣ

ಒಡೆಯ ಶ್ರೀ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನ ಕರುಣ

|| ೩ ||

೧೬೩. ಬಾಲಕೃಷ್ಣನ ದರ್ಶನ

ಶಂಕರಾಭರಣರಾಗ ಅಟತಾಳ

ಕಂಡೆ ನಾ ಕನಸಿನಲಿ ಗೋವಿಂದನ || ಪಲ್ಲ ||

ಕಂಡೆ ನಾ ಕನಸಿನಲಿ ಕನಕ ರತ್ನದ ಮಣಿಯ

ನಂದನ ಕಂದ ಮುಕುಂದನ ಚರಣವ || ಅ. ಪಲ್ಲ ||

ಅಂದಿಗೆ ಕಿರುಗೆಜ್ಜೆ ಘುಲಿರೆಂಬ ವಾದ್ಯದಿ

ಬಂದು ಕಾಳಿಂಗನ ಹೆಡೆಯನೇರಿ

ಧಿಂಧಿಮಿಧಿಮಿಕೆಂದು ತಾಳಗತಿಗಳಿಂದಾ

ನಂದದಿ ಕುಣೆವ ಮುಕುಂದನ ಚರಣವ

|| ೧ ||

ಉಟ್ಟ ಪೀತಾಂಬರ ಉಡಿಯ ಕಂಚಿಯ ದಾಮ

ತೊಟ್ಟ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರ ಕೌಸ್ತುಭವು

ಕಟ್ಟಿದ ವೈಜಯಂತೀ ತುಳಸೀ ವನಮಾಲೆ

ಇಟ್ಟ ದ್ವಾದಶನಾಮ ನಿಗಮಗೋಚರನ

|| ೨ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಕಿರುಬೆರಳಿನ ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರ ಮುಂಗೈಯ

ಕರದಲ್ಲಿ ಕಂಕಣ ನಳಿ ತೋಳುಗಳ

ವರ ಚತುರ್ಭುಜ ಶಂಖಚಕ್ರದಿ ಮೆರೆವನ

ನಿರುತದಿ ಒಪ್ಪುವ ಕರುಣಾ ಮೂರುತಿಯ

|| ೩ ||

ಬಣ್ಣದ ತುಟಿ ಭಾವ ರಚನೆಯ ಸುಲಿಪಲ್ಲು

ಸಣ್ಣ ನಗೆಯ ನುಡಿಸು ಮಾತಿನ

ಪುಣ್ಯ ಚರಿತ್ರನ ಪೊಳೆವ ಕಿರೀಟವ

ಕಂಡು ಮನ ದಣಿಯದು ಕಂಸಾರಿ ಕೃಷ್ಣನ

|| ೪ ||

ಮಂಗಳ ವರತುಂಗ ಭದ್ರದಿ ಮೆರೆವನ

ಅಂಗಜಪಿತ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯ

ಶೃಂಗಾರ ಮೂರುತಿ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನ

ಕಂಗಳಿಂದಲಿ ಕಂಡೆ ಹಿಂಗಿತು ಭವಭಯ

|| ೫ ||

೧೬೪. ವೇಣುಗೋಪಾಲನ ದರ್ಶನ

ಶ್ರೀರಾಗ ರಾಗ ಛಾಪುತಾಳ

ಬಂದುನಿಂದ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ, ಬಂದುನಿಂದ || ಪ ||

ಬಂದುನಿಂದ ನಿಂದು ಭಾಗವತರ ಪ್ರಿಯ

ಕಂದರ್ಪಜನಕ ಶ್ರೀ ಕರುಣಾಸಾಗರ ಮೂರ್ತಿ || ಅ. ಪ. ||

ಕುಟಲ ಕುಂತಳದೇವ ವಟುವೇಷದಿಂದಲಿ

ನಟನೆ ಮಾಡುತ ದಿವ್ಯ ಪಟುತರದಲಿ ನಾನು

|| ೧ ||

ಮುರಳಿಯನೊಡುತ್ತ ಮರುಳುಗೊಳಿಸಿ ಜನರ

ಕೊರಳಪದಕ ಹಾರ ಧರಿಸಿ ತಾನಲಿಯುತ್ತ

|| ೨ ||

ಸುಜನರ ಪೊರೆಯುವ ಕುಜನರ ತರಿಯುವ

ವಿಜಯಸಾರಥಿ ನಮ್ಮ ವಿ ಜ ಯ ವಿ ತ್ಥ ಲ ರೇಯ

|| ೩ ||

೧೬೫. ನೈಕುಂಠ ದರ್ಶನ

ರೇಗುಪ್ರಿರಾಗ ಅಟತಾಳ

ಇಷ್ಟುದಿನ ಈ ನೈಕುಂಠ, ಎಷ್ಟುದೂರವೆನ್ನು ತಿದ್ದೆ

ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಂಡೆ, ಸೃಷ್ಟಿಗೀಶ ಶ್ರೀರಂಗಶಾಯಿ || ಪಲ್ಲ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ವನಉಪವನಗಳಿಂದ ಘನಸರೋವರಗಳಿಂದ

ಕನಕ ಗೋಪುರಗಳಿಂದ ಘನಶೋಭಿತನೆ ಶ್ರೀರಂಗಶಾಯಿ || ೧ ||

ಎಂಟು ಏಳು ಕಳೆದಿದ್ದರಿಂದ ತುಂಟರೈವರ ತುಳಿದಿದ್ದರಿಂದ

ಕಂಟಕನೊಬ್ಬನ ಕಳೆದಿದ್ದರಿಂದ ಬಂಟನಾಗಿ ಬಂದೆ ಶ್ರೀರಂಗಶಾಯಿ || ೨ ||

ವಜ್ರವೈಡೂರ್ಯ ತೊಲೆಗಳ ಕಂಡೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಪ ಮಹಾದ್ವಾರವಕಂಡೆ

ನಿರ್ಜರೋತ್ತಮರ ಮುನಿಗಳ ಕಂಡೆ ದುರ್ಜನಾಂತಕ

ಶ್ರೀರಂಗಶಾಯಿ || ೩ ||

ರಂಭೆ ಉರ್ವಶಿ ಮೇಳವ ಕಂಡೆ ತುಂಬುರ ನಾರದರ ಕಂಡೆ

ಅಂಬುಜೋದ್ಭವ ಪ್ರಮುಖರ ಕಂಡೆ ಶಂಬರಾಂತಕಪಿತ

ಶ್ರೀರಂಗಶಾಯಿ || ೪ ||

ನಾಗಶಯನ ಮೂರ್ತಿಯ ಕಂಡೆ ಭೋಗಿಭೂಷಣ ಸಖನಕಂಡೆ

ಭಾಗವತರ ಸಮ್ಮೇಳವ ಕಂಡೆ ಕಾಗಿನೆಲೆಯಾದಿ ಕೇಶವರಂಗಶಾಯಿ || ೫ ||

೧೬೬. ನಿನ್ನ ನೋಡಿ ಧನ್ಯನಾದೆ

ಪೂರ್ವಿರಾಗ ಆದಿತಾಳ

ನಿನ್ನ ನೋಡಿ ಧನ್ಯನಾದೆನೊ ಹೇ ಶ್ರೀನಿವಾಸಾ || ಪ ||

ನಿನ್ನ ನೋಡಿ ಧನ್ಯನಾದೆ, ಎನ್ನ ಮನದಿ ನಿಂತು ಸುಪ್ರ-

ಸನ್ನ ದಯಮಾಡಿ ನೀನು, ಮುನ್ನಿನಂತೆ ಸಲಹಬೇಕು || ಅ. ಪ. ||

ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣ ಪಕ್ಷಿವಾಹನ, ಕಕ್ಷ ನಿನ್ನದಲ್ಲೆ ಪಾಂಡು-

ಪಕ್ಷ ದೈತ್ಯಾಶಿಕ್ಷ, ರಕ್ಷಿಸೆನ್ನ ಕಮಲಾಕ್ಷಾ || ೧ ||

ದೇಶದೇಶವನ್ನು ತಿರುಗಿ, ಆಸೆಬದ್ಧನಾದೆ ಸ್ವಾಮಿ

ನಾ ನನ್ನದಲ್ಲ ಜಗ-ದೀಶ ಕಾಯೊ ನಾಸುದೇವ || ೨ ||

ಕಂತುಜನಕ ಕೇಳೊ ಎನ್ನ, ಅಂತರದ ನೇತಿಯನ್ನು

ಅಂತರವಿಲ್ಲದೆ ಕಾಯಬೇಕು, ಹೊಂತಕಾರಿ ಮುದ್ದು ಕೃಷ್ಣ || ೩ ||

೧೬೭. ದರ್ಶನದಿಂದ ಧನ್ಯ

ರೇಗುಪ್ತಿರಾಗ ಆದಿತಾಳ

ಧನ್ಯನಾದೆ ನಾ ಈ ಜಗದೊಳು | ೨ | || ಪ ||

ಪನ್ನಗಶಯನನ ಕಣ್ಣಿನಿಂದಲಿ ಕಂಡು || ಅ. ಪಲ್ಲ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಉನ್ನತ ಮಹಿಮೆ ಪಾವನ್ನ ಚರಿತ ಸುರಸನ್ನತ ಚರಣ
ಪನ್ನಗಾರಿವಾಹನ ಪುರುಷ ರನ್ನ ಚನ್ನಿಗ ಶ್ರೀರಂಗನ

ಮಹಿಮೆಯ ಕಂಡು || ೧ ||

ದೇವ ದೇವೋತ್ತಮ ಕಾವ ನಮ್ಮ ಈಗ ಭಾವಜನಯ್ಯನು
ಕಾವೇರಿ ತೀರದ ಉತ್ತಮ ಕ್ಷೇತ್ರದೊಳು ಪಾವನ ನರಸಿಂಗನಾ

|| ೨ ||

ಭಾನುಕೋಟಪ್ರಭಾ ಸ್ನಾನಂದಪೂರ್ಣನ ದೀನರಕ್ಷಕನ
ಶ್ರೀನಿಧಿ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ಠ ಲ ಚನ್ನಿಗ ಶ್ರೀರಂಗ

ಮಹಿಮೆಯ ಕಂಡು || ೩ ||

೧೬೮. ದೇವರನ್ನು ನೋಡಿ ಧನ್ಯಭಾವ

ಪೂರ್ವಿರಾಗ ಅದಿತಾಳ

ಧನ್ಯನಾದೆ ವಿಠಲನ ಕಂಡು || ಪಲ್ಲ ||

ಧನ್ಯನಾದೆ ಕಾಮನ್ನ ಪಿತನ ಲಾ

ವಣ್ಯ ಮೂರುತಿಯ ಕಣ್ಣಿಲಿ ಕಂಡು || ಅ. ಪ. ||

ದೇವವರೇಣ್ಯ ಸದಾ ವಿನೋದಿ ವೃಂ

ದಾವನ ಸಂಚರಿ ಓವನ ಕಂಡು

|| ೧ ||

ಮಂಗಳಾಂಗ ಕಾಳಿಂಗಮಥನ ಮಾ

ತಂಗ ವರದ ವರ ರಂಗನ ಕಂಡು

|| ೨ ||

ಹಾಟಕಾಂಬರ ಕಿರೀಟ ಸಾರಥಿ

ತಾಟಕಾರಿ ವೈರಾಟನ ಕಂಡು

|| ೩ ||

ಚಿಂತಿತಫಲದ ಕೃತಾಂತನಾತ್ಮಜಾ

ದ್ಯಂತರಹಿತ ನಿಶ್ಚಿಂತನ ಕಂಡು

|| ೪ ||

ಮಾತುಳಾಂತಕ ವಿಧಾತ ಪಿತಜಗ

ನ್ನಾ ಥ ವಿ ಠ ಲ ವಿಖ್ಯಾತನ ಕಂಡು

|| ೫ ||

೧೬೯. ಧನ್ಯಭಾವ

ಅರಭಿರಾಗ ಅಟಿತಾಳ

ಹರಿದಾಸರ ಸಂಗ ದೊರಕಿತು ಎನಗೀಗ ಇನ್ನೇನಿನ್ನೇನು

ವರ ಗುರು ಉಪದೇಶ ನೆರವಾಯ್ತು ಎನಗೆ ಇನ್ನೇನಿನ್ನೇನು || ಪಲ್ಲ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಮಾಯದ ಸಂಸಾರ ಮಮಕಾರ ತಗ್ಗಿತು ಇನ್ನೇನಿನ್ನೇನು
ತೋಯಜಾಕ್ಷನ ನಾಮ ಜಿಹ್ವೆಯೊಳ್ಳೆಲಿಸಿತು ಇನ್ನೇನಿನ್ನೇನು || ೧ ||
ಹಲವು ದೈವಗಳೆಂಬ ಹಂಬಲ ಬಿಟ್ಟಿತು ಇನ್ನೇನಿನ್ನೇನು
ಜಲಜನಾಭನ ಧ್ಯಾನ ಹೃದಯದೊಳ್ಳೊರಕಿತು ಇನ್ನೇನಿನ್ನೇನು || ೨ ||
ತಂದೆ ತಾಯಿ ಮುಚುಕುಂದವರದನಾದ ಇನ್ನೇನಿನ್ನೇನು
ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ ಮುಕುಂದ ದಯಮಾಡಿದ ಇನ್ನೇನಿನ್ನೇನು || ೩ ||
ನಿನೆಂದು ಹೇಳಲಿ ಅನಂದ ಸಂಭ್ರಮ ಇನ್ನೇನಿನ್ನೇನು
ಅ ನಂದಗೋಪನಕಂದನ ಮಹಿಮೆಯ ಇನ್ನೇನಿನ್ನೇನು || ೪ ||
ಎನ್ನ ವಂಶಗಳೆಲ್ಲ ಪಾವನವಾದವು ಇನ್ನೇನಿನ್ನೇನು
ಚಿನ್ನಯ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ಯ್ಯ ದೊರಕಿದ ಇನ್ನೇನಿನ್ನೇನು || ೫ ||

೧೭. ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ

ಸತ್ಯದ ಜ್ಞಾನ, ಅಪರೋಕ್ಷಾನುಭೂತಿ, ಆತ್ಮಾನುಭವ ಇವು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದ ಅಪರ ನಾಮಗಳು. ಅಜ್ಞಾನದ ನಾಶ, ಸಂಪೂರ್ಣ ಆನಂದದ ಅನುಭವ, ಸಂಶಯಚ್ಛೇದ, ಪರಮಾತ್ಮಸಂಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಲೀನಭಾವ ಇವೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದ ಲಕ್ಷಣಗಳು. ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಯಿತೆಂದರೆ ಪರಮಾನಂದಸ್ಥಿತಿಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು ಹಾಗೂ ಸತತ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಆ ಸ್ಥಿತಿಯು ಸ್ಥಿರವಾಗುವದು.

ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದಿಂದ ಸಾಗುತ್ತಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಇಲ್ಲವೆ ಸಂಶಯ ಜ್ಞಾನವುಂಟಾಗುವುದೆಂದು ದಾಸರು ಹೇಳುವರು. ಆದುದರಿಂದ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವವಿರುವದು. ಕೇವಲ ಶುದ್ಧ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮೋಕ್ಷವು ಎಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ನಿರಪವಾದವು. ಆ ಜ್ಞಾನವು ಕೇವಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ದೊರೆಯದು, ಅದಕ್ಕೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಅನುಗ್ರಹವು ಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವರು. ಯಾಕಂದರೆ ಈ ಜ್ಞಾನವು ಅಥವಾ ಮೋಕ್ಷದಾಯಕವಾದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಹೊಡೆದುಂಟಾಗುವ ಬೆಳಕಿನಂತೆ ಬೆಳಗುವ ಜ್ಯೋತಿಯು. ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಅದು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಬೆಳಗುವದು. ಆದುದರಿಂದ ಅದು ಪರಮಾತ್ಮನು ಗ್ರಹದಿಂದಲೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಭಕ್ತರು ಹೇಳುವರು.

ಭಕ್ತಿದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದರ್ಶನವು ಕೂಡ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವೆಂದೇ ಎನಿಸುವದು. ಆದರೆ ಇಷ್ಟದೇವತೆಯ ಸ್ವರೂಪದರ್ಶನವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ನಾವು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಎರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಭೇದವು ವಾಚಕರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಬೇಕೆಂಬುದೇ ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶವು.

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೧೭೦. ಎನ್ನ ಭವ ಹಿಂಗಿತು

ಕಾಂಬೋಧಿ ಠಾಗ ಝಂಸತಾಳ

ಬದುಕಿದೆನು ಬದುಕಿದೆನು ಭವಹಿಂಗಿತು || ಪ ||
 ಪದುಸುನಾಭನ ಪಾದಜೊಲಿಮೆ ಎನಗಾಯ್ತು || ಅ. ಪ. ||
 ಹರಿಯ ತೀರ್ಥಪ್ರಸಾದವಿಂದೆನೆಗೆ ದೊರಕಿತು
 ಹರಿಕಥಾವ್ಯುತ್ಪನ್ನ ಕಿವಿಯೊಳಾಯ್ತು
 ಹರಿದಾಸರ ಸಂಘ ಬಂಧುಬಳಗಾಯಿತು
 ಹರಿಮುದ್ರೆ ಎನಗೆ ಆಭರಣವಾಯ್ತು || ೧ ||
 ಮುಕ್ತರಾದರು ಎನ್ನ ನೂರೊಂದು ಕುಲದವರು
 ಮುಕ್ತಿಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯ ನಾನಾದೆನು
 ಮುಕ್ತಿದಾಯಕನಂಘ್ರಿ ಭಕ್ತಿನೆಲೆಸಿತು ಮನದಿ
 ವ್ಯಕ್ತವಾಯಿತು ನಾಲಿಗೆಯೊಳು ಹರಿನಾಮ || ೨ ||
 ಹಿಂದೆನ್ನ ಸಂತತಿಗೆ ಸಕಲ ಸಾಧನವಾಯ್ತು
 ಮುಂದೆನ್ನ ಜನ್ಮವು ಸಾರ್ಥಕವಾಯ್ತು
 ತಂದೆ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನೆಂದೆಂಬ ಪರದೈವ
 ಬಂದೆನ್ನ ಹೃದಯದಲಿ ನೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಂತ || ೩ ||

೧೭೧. ಪರಮ ಆನಂದದ ಅನುಭವ

ಮಧ್ಯಮಾವತಿ ರಾಗ ಆದಿತಾಳ

ಗೋವಿಂದ ನಿನ್ನಾನಂದ || ಪ || ಸಕಲಸಾಧನವೊ || ಅ. ಪ. ||
 ಅಣುರೇಣು ತೃಣಕಾಷ್ಟ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಗೋವಿಂದ
 ನಿರ್ಮಲಾತ್ಮಕನಾಗಿ ಇರುವುದೆ ಆನಂದ || ೧ ||
 ಸೃಷ್ಟಿ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯಕಾರಣ ಗೋವಿಂದ
 ಈ ಪರಿ ಮಹಿಮೆಯ ತಿಳಿಯಾದೆ ಆನಂದ || ೨ ||
 ಮಂಗಳಮಹಿಮೆ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ್ಮ ಲ
 ಹಿಂಗದೆ ದಾಸರ ಸಲಹೋದೆ ಆನಂದ || ೩ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೧೭೨. ಜಗದೀಶನಲ್ಲಿ ಸೇರಿದೆನು

ಕಾಂಬೋದಿ ರಾಗ ಅಟಿತಾಳ

ಸೇರಿದೆನು ಸೇರಿದೆನು ಜಗದೀಶನ || ಪ ||

ನರಕ ಜನ್ಮದ ಭಯವು ಎನಗೆ ಇನಿತಿಲ್ಲ || ಅ. ಪ. ||

ನೇತ್ರಗಳು ಕೃಷ್ಣನ ಮೂರ್ತಿ ನೋಡುತ್ತಲಿವೆ

ಶ್ಲೋತ್ರಗಳು ಹರಿಕಥೆಯ ಕೇಳುತ್ತಲಿವೆ

ರಾತ್ರಿ ಹಗಲು ಎನ್ನ ಮನಸು ಶ್ರೀರಂಗನಲ್ಲಿ

ಪಾತ್ರವಾಡುತ್ತಿದೆನ್ನ ಗಾತ್ರ ಕೃಷ್ಣನ ಮುಂದೆ

|| ೧ ||

ಹಸ್ತಗಳು ಮಂಟಪ ಶುದ್ಧಿಯನು ಮಾಡುತ್ತಿವೆ

ಮಸ್ತಕವು ಹರಿಚರಣಕ್ಕೆ ರಗುತ್ತಿದೆಕೋ

ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ

ಕಸ್ತೂರಿ ತುಳಸಿಯನು ಮೂಗು ಅಘ್ರಾಣಿಸುತ್ತಿದೆ

|| ೨ ||

ಹರಿನಾಮ ಸ್ಮರಣೆಯನು ನುಡಿಯುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನ ಜಿವ್ವೆ

ಹರಿಭಕ್ತಕುತಿ ಸುಧೆಯ ಪಾನಗಳಿಂದಲಿ

ಹರಿ ಪ್ರೀತಿಯಾಗಿದೆ ನೋಡಿದರೆನ್ನ ದೇಹ

ಸಿರಿ ಕೃಷ್ಣ ರಾ ಯ ನ್ನ ಮನಮಂದಿರದಿ ಕಂಡೆ

|| ೩ ||

೧೭೩. ಅನುಗ್ರಹೀತನ ನಿರ್ಭಯತೆ

ದ್ವಿಚಾನಂತಿ ಶಾಗ ಅದಿತಾಳ

ಯಾತರ ಭಯ ಶ್ರೀನಾಥನ ಪರಮಪ್ರೀತಿಯ ಪಡೆದವಗೆ || ಪ ||

ಕಾತರಪಡೆದಲೆ ಪಾತಕಹರ ನಿಧಿ-

ತಾತನೆ ನಿಜಸುಖದಾತನೆಂದರಿದಗೆ || ಅ. ಪ. ||

ಬಂಧು ಜನರು ತನಗೊಂದಿಸಿ ನುಡಿಯಲು ಬಂದ ಭಾಗವೇನೋ

ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ನಂದಿಸಿ ನುಡಿಯಲು ಕುಂದಾದದ್ದೇನೋ ||

ಮಂದರಧರಗೋವಿಂದನ ಮಾನಸ-

ಮಂದಿರದಲಿ ತಂದಿಟ್ಟಿರುವವಗಿನ್

|| ೧ ||

ದುಸುಮುಸಗುಟ್ಟುವ ಸತಿಸುತರಿಂದಲಿ ಹಸಗೆಟ್ಟದ್ದೇನೋ

ಅಶನಾಚ್ಛಾದನ ನಾ ತರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ವ್ಯಸನಪಡುವದೇನೋ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಕುಸುಮನಾಭ ಸುಮನಸವಂದಿತಪದ

ವಸುದೇವಸುತ ನಿನ್ನೊಶದಲ್ಲಿರುವಗೆ

|| ೨ ||

ಗಾಸಿಯಿಂದ ಆಯಾಸಪಡುತ ವಾಸದೊಳಿದ್ದೇನೋ

ಕಾಶೀ ಕಂಚಿ ಕಾಳಹಸ್ತಿ ಪರದೇಶ ತಿರುಗರೇನೋ

ಈಶಾಧೀಶ ಜ ಗ ನ್ನಾ ಥ ವಿ ತ್ಥ ಲ ನ

ದಾಸನೆಂದು ಸಂತೋಷವಲಿರುವಗೆ

|| ೩ ||

೧೭೪. ದೇವರ ದಾಸರಿಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲ

ಆನಂದಭೈರವಿ ರಾಗ ಅದಿತಾಳ

ಯಾರು ಒಲಿದರೇನು ನಮಗಿನ್ನಾರು ಮುನಿದರೇನು || ಪ ||

ಕ್ಷೀರಸಾಗರ ಶಾಯಿಯಾದವನ ಸೇರಿದಂಥ ಹರಿದಾಸರಿಗೆ || ಅ. ಪ. ||

ಊರನಾಳುವ ದೊರೆಗಳು ನಮ್ಮನು ದೂರ ಅಟ್ಟಿದರೇನು

ಘೋರಾರಣ್ಯದಿ ತಿರುಗುವ ಮೃಗಗಳು ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿದರೇನು ||

ಮಾರೀಹಿಂಡು ಮಸಣದ ದಂಡು ಮೈಗೆ ಮುತ್ತಿದರೇನು

ವಾರಿಜನಾಭನ ವಸುದೇವಸುತನ ಸಾರಿದಂಥ ಹರಿದಾಸರಿಗೆ || ೧ ||

ಪಡೆದ ತಾಯಿ ತಂದೆ ನನ್ನೊಳು ಅಹಿತವ ಮಾಡಿದರೇನು

ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳು ಮನೆಯನೆಂಟರು ಮುನಿಸುಗುಟ್ಟಿದರೇನು ||

ಒಡನಾಡುವ ಗೆಳೆಯರು ನನ್ನೊಳು ವೈರವಬೆಳೆಸಿದರೇನು

ಕಡಲಶಯನ ಕರುಣಾನಿಧಿ ನಾಮವು ಒಡಲೊಳಗಿಹ ಹರಿದಾಸರಿಗೆ || ೨ ||

ಕಾನನದೊಳ್ ಹರಿದಾಡುವ ಸರ್ಪವು ಕಾಲಿಗೆ ಸುತ್ತಿದರೇನು

ಜೇನಿನಿಂದದಿ ಕೀಟ ಕ್ರಿಮಿಗಳು ಚರ್ಮಕೆ ಮುತ್ತಿದರೇನು ||

ಭಾನುನಂದನ ಬುಧಮಂಗಳರ ಬಲವು ತಪ್ಪಿದರೇನು

ದೀನನಾಥ ಶ್ರೀಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನ ಧ್ಯಾನವುಳ್ಳ ಹರಿದಾಸರಿಗೆ || ೩ ||

೧೭೫. ದೇವರ ದಯವೇ ಕವಚ

ಸಾರಂಗರಾಗ ಅದಿತಾಳ

ಬಂದದ್ದೆಲ್ಲ ಬರಲಿ ಗೋ- ವಿಂದನ ದಯ ನಮಗಿರಲಿ || ಪ ||

ಮಂದರಧರ ಗೋವಿಂದ ಮುಕುಂದನ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಸಂದರುಶನ ಒಂದಿದ್ದರೆ ಸಾಲದೆ || ಅ. ಪ. ||

ಆರು ಅರಿಯದಿರಲೆನ್ನಮು- ರಾರಿಯು ಒಳಗೆ ಪ್ರಸನ್ನ
ಘೋರ ದುರಿತದ ಬನ್ನ, ಭಯ- ಹಾರಿ ಗುಣಾಂಬುಧಿ ಘನ್ನ ||
ಶ್ರೀರಮಣ ಶ್ರೀಚರಣಸೇವಕರಿಗೆ ಕ್ರೂರ ಯಮನು ಶರಣಾಗತನಲ್ಲವೆ || ೧ ||
ಅರಗಿನ ಮನೆಯೊಳಗಂದೂ, ಪಾಂಡವರನು ಕೊಲಬೇಕೆಂದು |
ದುರುಳ ಕೌರವ ಕಪಟದಿಂದ ಇರಲು ಆ ಕ್ಷಣದಿಂದಾ ||

ಹರಿಕೃಪೆ ಅವರಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾರಣ ಬಂದ
ದುರಿತ ಭಯವು ಬಯಲಾಯಿತಲ್ಲವೇ || ೨ ||

ಸಿಂಗನ ಹೆಗಲೇರಿ ಸಾಗೆ, ಕರಿ- ಭಂಗವ್ಯಾಕೆ ಮತ್ತವಗೆ |
ರಂಗನ ದಯ ಉಳ್ಳವಗೆ, ಭವ- ಭಂಗದ ಬಯಕೆಯ ಹಂಗೆ ||
ಮಂಗಳನುಹಿಮ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ್ಥ ಲ
ರಂಗನ ದಯೆ ಒಂದಿದ್ದರೆ ಸಾಲದೆ || ೩ ||

೧೭೬ ಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿಯು ಬೆಳಗಿತು

ಕಾಂಬೋಧಿ ರಾಗ ಝಂಪೆ ತಾಳ

ಅಂತರಂಗದ ಕದವು ತೆರೆಯಿತೆಂದು || ಪ ||
ಇಂತು ಪುಣ್ಯದ ಫಲದ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಫಲಿಸಿತೆನೆಗೆ || ಅ. ಪ. ||
ಏಸು ದಿನವಾಯಿತೊ ಬೀಗ ಮುದ್ರೆಯ ಮಾಡಿ
ನಾಸನಾಗಿದ್ದರೋ ದುರುಳರಲ್ಲಿ ||
ಮೋಸಹೋಯಿತು ಇಂತು ಇಂದಿನ ತನಕ
ಸೂಸು ತಮಸಿಲಿ ಮುಳುಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲಾ || ೧ ||
ಹರಿಕರುಣವೆಂಬಂಥ ಕೀಲಿಕ್ಕೆ ದೊರಕಿತು
ಗುರುಕರುಣವೆಂಬಂಥ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ||
ಪರಮ ಭಾಗವತರ ಸಹವಾಸದಲಿ ಪೋಗಿ
ಹರಿಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ಬೀಗವ ನಾ ತೆರೆದೇ || ೨ ||
ಸುತ್ತಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲ ಪಲಾಯನವಾದರೋ
ಅಪ್ಪನುಡಿ ಜ್ಞಾನೆಂಬ ದೀಪವನ್ನು ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಜತ್ತಾಗಿ ಹಿಡಕೊಂಡು ದ್ವಾರವನು ಪೋಗಲು

ಎತ್ತನೋಡಿದರತ್ತ ಶೃಂಗಾರಸದನಾ

|| ೩ ||

ಹೊರಗೆ ದ್ವಾರವು ನಾಲ್ಕು ಒಳಗೈದು ದ್ವಾರಗಳು

ಒಳದಾರಿಯೊಳು ಪ್ರಾಣಾದಿಪ್ರಿಯರು ||

ಮಿರುಗುವ ಮಧ್ಯಮಂಟಪ ಕೋಟರವಿಯಂತೆ

ಸರಸಜನಾಭನ ಅರಮನೆಯ ಪೊಬಗೂ

|| ೪ ||

ಸ್ವಮೂರ್ತಿ ಗಣಮಧ್ಯ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದೈಕ

ರಮಾದ್ಯರಿಂದೋಲಾಡಿ ಅಲಿಂಗನದಲಿ ||

ಕಮಲಜಾದಿಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿಕೊಳುತಲಿ ಹೃದಯ

ಕಮಲದೊಳಗಿರುವ ವಿ ಜ ಯ ವಿ ಠ ಲ ನ ಕಂಡೇ

|| ೫ ||

೧೮. ಸಿದ್ಧಭಾವ

ಸತತ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವೆ ಸಿದ್ಧನ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣವು. ಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿಯು ಅವನ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಳಿಯದೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವದು. ಸಿದ್ಧನಾಗುವುದೆ ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮದ ಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥವು. ಮಾನವನು ಸಿದ್ಧಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುವನೆಂಬುದನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದೇ ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಉದ್ದೇಶವು.

ಅಲಿಪ್ತತೆ, ನಿಷ್ಕಾಮತೆ, ಲೀಲಾಭಾವ ಇವೇ ಸಿದ್ಧನ ನಿಲವಿನ ಗುರುತು. ಅವನು ಅಹಂಕಾರಶೂನ್ಯನಿರುವುದರಿಂದ ಅವನಲ್ಲಿ 'ನಾನು' 'ನನ್ನದು' ಎಂಬ ಭಾವವು ಪೂರ್ಣ ಆಳಿದುಹೋಗಿರುವದು. ಅವನು ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿದವನಾದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳ ನಶ್ವರತೆಯು ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗಿಂತ ಕಟ್ಟಿದಂತಿರುವುದು. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವನಾದುದರಿಂದ ಅವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಲೀಲಾಭಾವದಿಂದ ವರ್ತಿಸುವನು.

ಸಿದ್ಧನಾದಾಕ್ಷುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಅವನು ಸ್ವಸ್ಥ ಕೂಡುವನು ಇಲ್ಲವೆ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವನು ಎಂದು ಯಾರೂ ತಿಳಿಯಕೂಡದು. ಅಸ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯದಕ್ಷ ರಂತೆಯೇ ಅವನೂ ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಮಾಡೇತೀರುವನು ಆದರೆ ಅವನಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಭಾವವು ನೆಲೆಗೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಅಲಿಪ್ತಭಾವದಿಂದ ಮಾಡುವನು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನಕರಾಜನ ಉದಾಹರಣೆಯು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಕೊಡಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ.

೧೭೭. ಆತ್ಮಜ್ಞಾನ

ಮಧ್ಯಮಾವತಿ ಶಾಕ ತಾಳ

ತಾನ್ಯಾರೋ ತನ್ನ ದೇಹವ್ಯಾರೋ || ಪಲ್ಲ ||

ದಿವ್ಯ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ತಿಳಿದವನೆ ಪರಮಯೋಗೀ || ಅನುಪಲ್ಲ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಸೂತಿಕಾವಸ್ಥೆಯಲಿ ನವನಾಸ ತುಂಬಿದ ಬಳಿಕ
 ಭ್ರಾಂತಿಯಲಿ ಒಂದು ಬಂದೊಡಲವೆರಸಿ
 ಪಾತಕವೆ ಒಂದು ಮೂರುತಿಯಾದ ತನುವೆಂದು
 ತಾ ತಿಳಿದು ಸಿಕ್ಕದವನೆ ಪರಮಯೋಗಿ || ೧ ||
 ಅಸ್ಥಿ ಪಂಜರ ಚರ್ಮದ ಹೊದಿಕೆಯೇ ತನುವು
 ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಬಿಗಿದ ಮಾಂಸದ ಬೊಂಬೆಯು
 ರಕ್ತ ಮಲಮೂತ್ರ ಕೀವಿನ ಪ್ರಳಯದೊಡಲೆಂದು
 ಸ್ಪಷ್ಟದಿಂದ ತಿಳಿದವನೆ ಪರಮಯೋಗಿ || ೨ ||
 ಘೋರ ನರಕದ ತನುವು ಎಂದು ಮನದಲಿ ತಿಳಿದು
 ಗೇರು ಹಣ್ಣಿನ ಬೀಜದಂತೆ ಹೊರಗಿದ್ದ
 ಮಾರಕಿತ ಕಾಗಿನೆಲೆಯಾದಿ ಕೇಶವನ ಪಾದ
 ವಾರಿಜವ ನೆನೆದವನೆ ಪರಮಯೋಗಿ || ೩ ||

೧೭೮. ಆತ್ಮಾನಂದ ಸುಲಭವಿಲ್ಲ

ನಾದನಾಮಕ್ರಿಯೆ ರಾಗ ಭಾವತಾಳ

ಸುಲಭವಲ್ಲವೊ ಮಹಾನಂದ ತ || ಪಲ್ಲ ||
 ನೋಳುಹು ತಿಳಿಯೊತನಕ ಗುರುದಯದಿಂದ || ಅನುಪಲ್ಲ ||
 ಬಿಕ್ಕಿನ ಇಲಿ ನುಂಗೋತನಕ ಕಾಳ
 ರಕ್ತಸಿಯನು ಕಂಡು ಗಿಣಿ ನುಂಗೋತನಕ
 ಮಕ್ಕಳ ಭಕ್ಷಿಸೊತನಕ, ಮದ
 ಸೊಕ್ಕಿದ ಕರಿಯನು ನರಿ ನುಂಗೋತನಕ || ೧ ||
 ಇಬ್ಬರೊಡನೆ ಗೂಡೊತನಕ, ಮುವ್ವ
 ಹೊಬ್ಬಿದ ಬಿಟ್ಟವ ನೋಣ ನುಂಗೋತನಕ
 ಒಬ್ಬನೊಡನೆ ಸೇರೊತನಕ, ಕೆಟ್ಟ
 ಗುಬ್ಬಿಯ ರಾಜಹಂಸನ ಮಾಡೊತನಕ || ೨ ||
 ಒಳಹೊರಗೊಂಡಾಗೋತನಕ, ತಾನು
 ತಿಳಿದನೆಂಬ ಭಾವ ಬಯಲಾಗೊತನಕ
 ಬೆಳಕನ್ನೊಳಗೆ ಕಾಣೊತನಕ, ನಮ್ಮ
 ಪುರುಂದರ ವಿಠಲನ ದಯಪಾಗೊತನಕ || ೩ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೧೭೯. ಸಿದ್ಧನ ಸಾಧನ

ಕಾಂಬೋಧಿ ರಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ಸಾಧನಕೆ ಬಗೆಗಾಣೆನೆನ್ನಬಹುದೆ || ಪ ||

ಸಾದರದಿ ಗುರುಕರುಣ ತಾ ಪಡೆದಬಳಿಕ || ಅ. ಪ. ||

ಕಂಡಕಂಡದ್ದೆಲ್ಲ ಕಮಲನಾಭನ ಮೂರ್ತಿ

ಉಂಡು ಉಟ್ಟದ್ದೆಲ್ಲ ವಿಷ್ಣು ಪೂಜೆ

ತಂಡತಂಡದನಾರ್ತೆ ವಾರಿಜಾಕ್ಷನ ಕೀರ್ತಿ

ಹಿಂಡುಮಾತುಗಳೆಲ್ಲ ಹರಿಯನಾನು

|| ೧ ||

ವಾಗತ್ಯಪಡುವುದೆ ವಿಧಿನಿಷೇಧಾಚರಣೆ

ರೋಗಾನುಭವವೆಲ್ಲ ಉಗ್ರತಪವು

ಆಗದವರಾಡಿಕೊಂಬುವುದೆ ಆಶೀರ್ವಾದ

ಬೀಗರುಪಚಾರವೇ ಭೂತದಯವು

|| ೨ ||

ಮೈಮರೆತು ಮಲಗುವುದೆ ಧರಣಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ

ಕೈಮೀರಿಹೋದದ್ದೆ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣ

ಮೈಮನೋವೃತ್ತಿಗಳೆ ವಿಷಯದಲಿ ಮೈರಾಗ್ಯ

ಹೊಯ್ಯಾಲಿತನವೆಲ್ಲ ಹರಿಯ ವಿಹಾರ

|| ೩ ||

ಹಿಡಿದಹುಟ್ಟ ಪೂರೈಸಲದು ಹರಿಯ ಸಂಕಲ್ಪ

ನಡೆದಾಡುವೋದೆಲ್ಲ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ

ಬಡತನವು ಬರಲದೇ ಭಗವದ್ಭಜನೆಯೋಗ

ಸಡಗರದಲಿಪುರ್ದೇ ಶ್ರೀಶನಾಜ್ಞೆ

|| ೪ ||

ಬುದ್ಧಿಸಾಲದೆ ಸುಮ್ಮನಿರುವುದೇ ಸಮ್ಮತವು

ಯದ್ವಿಚ್ಛಾಲಾಭವೇ ಸುಖವು ಎನಲು

ಮಧ್ಯಾಂತರ್ಗತ ಶ್ರೀ ವಿ ಜ ಯ ವಿ ತ್ಮ ಲ ರೇಯ

ಹೃದ್ಗತಾರ್ಥವ ತಿಳಿದು ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಳನೆ

|| ೫ ||

೧೮೦. ಅಲಿಪ್ತನಾಗಿರಬೇಕು

ಮುಖಾರಿ ರಾಗ ಅಟಿತಾಳ

ಹ್ಯಾಂಗಿರಬೇಕು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ

ಹೀಗೆ ಬರೆದಿರಲು ಪ್ರಾಚೀನದಲ್ಲಿ || ಪ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಅಡುವ ಮಕ್ಕಳು ಮನೆಯ ಕಟ್ಟಿದರು

ಅಟ ಸಾಕೆಂದು ಮುರಿದು ಓಡಿದರು

|| ೧ ||

ಸಂತೆ ನೆರೆಯಿತು ನಾನಾಪರಿಯಲಿ

ಪಂಥಸ್ಥರೊಡ್ಡು ತನುತನು ದಾರಿಯಲಿ

|| ೨ ||

ಹಕ್ಕಿ ಬಂದಿತ್ತು ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ

ಆ ಕ್ಷಣ ಹಾರಿಹೋಯಿತು ಅಲ್ಲಿ

|| ೩ ||

ವಸ್ತಿಕಾರನು ವಸ್ತಿಗೆ ಬಂದ

ಹೊತ್ತಾರೆ ಎದ್ದು ತಾ ಹೊರಟು ಸಂದ

|| ೪ ||

ಸಂಸಾರವೆಂಬೊ ಪಾಶಾ ನೀ ಬಿಡಿಸೊ

ಕಂಸಾರಿ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ್ಮ ಲ ಶ್ರೀಶಾ

|| ೫ ||

೧೮೧. ಅಲಿಪ್ತ ಜೀವನ

ಮೋಹನ ರಾಗ ಛಾಪುತಾಳ

ಹ್ಯಾಂಗೆ ಇರಬೇಕು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ?

ಹ್ಯಾಂಗೆ ಇರಬೇಕು ಪ್ರಾಚೀನದಲ್ಲಿ ? || ಪ ||

ಪಕ್ಷಿ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕೂತಂತೆ

ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಹಾರಿಹೋದಂತೆ

|| ೧ ||

ನಾನಾ ಪರಿಯಲಿ ಸಂತೆ ನೆರೆದಂತೆ

ನಾನಾ ಪಂಥವ ಹಿಡಿದುಹೋದಂತೆ

|| ೨ ||

ಮಕ್ಕಳಾಡಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿದಂತೆ

ಅಟ ಸಾಕೆಂದು ಅಳಿಸಿ ಪ್ರೋದಂತೆ

|| ೩ ||

ವಸತಿಕಾರನು ವಸತಿ ಕಂಡಂತೆ

ಹೊತ್ತಾರೆದ್ದು ಹೊರಟು ಹೋದಂತೆ

|| ೪ ||

ಸಂಸಾರಪಾಶವ ನೀನೆ ಬಿಡಿಸಯ್ಯ

ಕಂಸಾರಿ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ್ಮ ಲ ರಾಯಾ

|| ೫ ||

೧೮೨. ಜನಕರಾಯನಂತಿರಬೇಕು

ಪೂರ್ವಿ ರಾಗ ಅದಿತಾಳ

ಇರಬೇಕು ಇರದಿರಬೇಕು || ಪ ||

ಸಂ | ಸಾರದಿ ಜನಕಾದಿ ರಾಜ ಯುಗಗಳಂತೆ || ಅ. ಪ. ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಮಿಥಿಲಾಪಟ್ಟಣವು ದಹಿಸಿತೆಂಬುದ ಕೇಳಿ

ಮಿಥಿಲೇಶ “ ಮಮ ಕಿಂಚಿನ್ನ ದಹ್ಯತಿ ” ಎಂಬಂತೆ

|| ೧ ||

ದಧೀಚಿ ಯುಷ್ಣಿ ತನ್ನ ಅಸ್ಥಿ ಸುರರಿಗಿತ್ತು

ಮಧುವೈರಿ ವೈಕುಂಠ ಪುರವಿತ್ತ ತೆರದಂತೆ

|| ೨ ||

ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನ್ನ ದಾಸರ ಸಂಗಡ

ಪುತ್ರ ಮಿತ್ರ ಕಳತ್ರ ಬಂಧುಗಳಂತೆ

|| ೩ ||

೧೮೩. ಸಿದ್ಧನ ನಿಲವು

ನಾದನಾಮಕ್ರಿಯೆ ರಾಗ ಏಕತಾಳ

ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದದ ಸಭೆಯೊಳಗಲ್ಲಿ

ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುತ್ತಿಹುದೇನಯ್ಯ || ಪ ||

ಮೂಡದು ಉಣ್ಣದು ಕೂಡದು ಮಾಣದು

ಕಾಡದು ಬೇಡದು ಕಂಗಡದು ||

ನಾಡ ಮಾತುಗಳ ಬಲ್ಲದು ಆಡದು

ರೂಢಿಯೊಳಿರುತ್ತಿಹುದೇನಯ್ಯ

|| ೧ ||

ಪೊಡವಿಗಧಿಕನೆಂಬವರಿಗೆ ಬಲ್ಲದು

ಕಡೆನೊದಲಿಲ್ಲದ ಒಡಲಿಹುದು ||

ಬೆಡಗ ನರಿವೆನೆಂಬವರಿಗೋಚರ

ಪೊಡವಿಯೊಳಗಣ ಭಕ್ತರ ಬಲ್ಲದು

|| ೨ ||

ನಿಲ್ಲದು ನಿಲುಕದು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಪೋಗದು

ಬಲ್ಲಿನೆಂಬವರಿಗಳವಡದು ||

ಬಲ್ಲಿದ ನಮ್ಮ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ್ಮ ಲ

ಗಲ್ಲದೆ ತಿಳಿಯದು ಜಗದೊಳಗೆ

|| ೩ ||

೧೯. ಮೋಕ್ಷಸಾಧನ ಇತ್ಯಾದಿ

ಭಕ್ತನ ವಿವಿಧ ಭಾವಗಳು ಯಾವವು. ಅವುಗಳ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಾವು, ಎಂಬದನ್ನು ಹೇಳಿ ಆ ಭಾವಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಹರಿದಾಸರ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಈವರೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಯಿತು. ಆದರೆ ದಾಸರ ವಿಷಯಭಾಂಡಾರವು ಇಷ್ಟರಿಂದ ಮುಗಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿಯೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ನೈತಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಮುಂತಾದ ವಿಧವಿಧದ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಒಳ್ಳೆ ಅನುಭವಪೂರ್ಣರೀತಿಯಿಂದ ಸರಳಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವರು. ಅವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡುವದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಮಾದರಿಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಹಲವುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವೆವು.

ಈ ಕೆಳಗೆ ಮುಕ್ತಿಯ ಸಾಧನ ಮುಂತಾದ ಹಲವು ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಆ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡುವದು ಅವಶ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಂಡದ್ದರಿಂದ ಆ ವಿವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಪದ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಆಯಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿವೇಚಿಸುವವು.

೧೮೪. ನಿನ್ನಿಂದಲೆ ನಿನ್ನ ಉದ್ಧಾರ

ಕಾಂಬೋಧಿ ರಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ಏನು ಕಾರಣ ಮತಿಯಿಲ್ಲ ಮನವೇ || ಪ ||

ಹೀನಾಯ ಮಾಡದಿರು ಪರರ ಗುಣಗಳನೆಣಿಸಿ || ಅ. ಪ. ||

ಅವನುಡಿನೆ ಯಾಕೆ ಅವನ್ಯಾರು ನೀನ್ಯಾರು

ಅವನ ಪಾಪಕೆ ನೀನು ಭಾಗಿಯಾದೆ ||

ಅವನುತ್ತಮನಾದರವನೆ ಬದುಕಿದ ಕಾಣೊ

ಅವಶುಣ್ಯನಾದಿದರೆ ಅವನ ಕುಲ ಉದ್ಧಾರ

|| ೧ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ನಿನಗೆ ಕೊಡುವದರಲ್ಲಿ ಬೇಡ ಬಂದವನಲ್ಲ
 ನಿನಗೆ ಅವನಿಗೆ ಏನು ಸಂಬಂಧವೋ ||
 ಮನೆ ಒಡನೆ ವಸ್ತ್ರಗಳ ಹಂಚಿಕೊಂಬುದಿಲ್ಲ
 ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕೆ ಸಂದೇಹ ಮಾಡಿಕೊಂಬದು ಸಲ್ಲ
 ನಿನ್ನ ಗತಿಮಾರ್ಗಕೆ ಅವ ನಡೆದು ಬಾಹನೆ
 ನಿನ್ನಿಂದ ಪರಲೋಕ ಅವಗೆ ಉಂಟೇ ||
 ನಿನ್ನೊಳು ನೀ ತಿಳಿದು ವಿ ಜ ಯ ವಿ ತ ಲ ನ್ನ
 ಸನ್ನುತಿಸಿ ಭವರೋಗವನ್ನು ಕಳಕೊಳ್ಳೋ

|| ೨ ||

|| ೩ ||

೧೮೫. ಭಕ್ತನೇ ಮುಕ್ತ

ಕಾಂಬೋಧಿ ರಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ಎನ್ನ ನುಡಿ ಪುಸಿಯಲ್ಲ ಈ ಜಗದೊಳು || ಪ ||
 ಅರವಿಂದ ಇಲ್ಲದಿಹ ಕೊಳವು ತಾ ಕಂಗೊಳವು
 ಹರಿಣಾಂಕ ಇಲ್ಲದಿಹ ಇರುಳು ಮರಳು ||
 ಸ್ವರಭೇದ ಇಲ್ಲದಿಹ ಸಂಗೀತ ವಿರಿಗೀತ
 ಸರಸವಿಲ್ಲದ ಸತಿಯ ಭೋಗ ತನುರೋಗ ||
 ಪಂಥಪಾಡುಗಳನರಿಯದ ಬಂಟಿನವ ತುಂಟ
 ಅಂತರವರಿಯದಾ ವೇಶಿ ಹೇಸಿ ||
 ದಂತಿ ಇಲ್ಲದ ಅರಸು ಮುರಿದ ಕಾಲಿನ ಗೊರಸು
 ಅಂತಸ್ಥವಿಲ್ಲದ ಪ್ರಧಾನಿ ಮದ್ಯಪಾನಿ ||
 ಮೂಗಿಯಲಿ ಸತಿಯ ನಗಲಿದ ಕಾಂತನವ ಭ್ರಾಂತ
 ಪೂಗಣೆಯ ಗೆಲಿಯದಿಹ ನರನು ಗೋಖರ ||
 ಭೋಗಿಸದೆ ಇಹಪರಕೆ ಘಳಿಸಿದರ್ಥ ಅಪಾರ್ಥ
 ಕಾಗಿನೆಲೆಯಾದಿ ಕೇ ಶ ವನ ಭಕ್ತ ಮುಕ್ತ

|| ೧ ||

|| ೨ ||

|| ೩ ||

೧೮೬. ನೈಕುಂಠ ಸಾಧನ

ಕಲ್ಯಾಣ ರಾಗ ಅಟತಾಳ

ಪಾಥೇಯವ ಕಟ್ಟಿರೋ ನೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಪಯಣ ಸಮ್ಮತನಾದರೆ || ಪಲ್ಲ ||
 ಮಾತಾಪಿತರ ಭಕ್ತಿ ಎಂಬ ಚಿತ್ರಾನ್ನವ ಪಾರ್ಥ ಸಾರಥಿ ಪಾದಪದ್ಮ
 ಪತ್ರವ ಹಾಸಿ || ಅ. ಪ. ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಹರಿಗೋಲಿಂದ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ವಿರಜಾ ನದಿಯ ದಾಟಿರೊ
ಕರಜಾಗ್ರಗಳಿಂದ ಹಿರಣ್ಯಕನನು ಸೀಳ್ದ ಪರವಾಸುದೇವನ ದರುಶನ

ವಾಗೋದು || ೧ ||

ಕೂಗಳತೆಗೆ ಕೊಂಚವೊ ಶ್ರೀಹರಿಪುರ ಕುಂಜರ ಪತಿ ಸಾಕ್ಷಿಯೋ
ನಾಗಶಯನ ಹರಿ ನಮ್ಮನು ಕಂಡರೆ ಹೋಗಬೇಡಿರೆಂದು

ಹೋಗಗೊಡನಯ್ಯ || ೨ ||

ಮುಗ್ಧಗೆ ದುರ್ಲಭವೊ ಶ್ರೀಹರಿಪುರ ಬದ್ಧನೆಗೆ ದೂರವೊ
' ತದ್ವಿಷ್ಣೋಃ ಪರಮಂ ಪದಂ ' ಎಂಬುವಂಥ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಪ್ಪಂಥ

ವಿಖ್ಯಾತ ಪುರವೈಯ್ಯ || ೩ ||

ಪಾಪಿಷ್ಠ ಗತಿದೂರವೊ ಶ್ರೀಹರಿಪುರ ಭಕ್ತರಿಗನುಕೂಲವೊ
ತಾಪತ್ರಯಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಪಟ್ಟಣ ಸೇರೆ ಆಪತ್ತಿಲ್ಲದ ಪರಮಾನಂದ

ಪದವಿಯ || ೪ ||

ಪ್ರಳಯದೊಳಿವಿಲ್ಲವೊ ಶ್ರೀಹರಿಪುರ ಭಳಿಮಳೆ ಬಿಸಿಲಿಲ್ಲವೊ
ಬೀಳಿಸು ಬಿತ್ತಗಳಿಲ್ಲ ಬೇಕಾದ ಸಂಪತ್ತು ನಳಿನನಾಭನ ಪುರದೊಳು

ನೆಲೆಸಿಹುದಯ್ಯ || ೫ ||

ಶುದ್ಧಸಾತ್ವಿಕ ವೃತ್ತಿಯೋ ತಾಮಸರಿಗೆ ಹೊದ್ದು ಮೊಡಳವಲ್ಲವೊ
ಅಧ್ಯಾತ್ಮನಿಬ್ಬರ ಅರ್ಜುನ ಕೇಳಲು ತದ್ಭಾವು ಪರಮಾನಂದ

ಪದವಿಯು || ೬ ||

ಬರವೆಂಬ ಮಾತಿಲ್ಲವೊ ಒಂದು ಕಾಸು ತೆರವಕೊಡಲಿ ಬೇಡವೊ
ಪರಮ ಪುರುಷ ಹಯವದನ ರಾಯನಲ್ಲಿ ಸರುವ ಮಾನ್ಯವನಿತ್ತು

ಜನರ ರಕ್ಷಿಪನೈಯ || ೭ ||

೧೮೭. ಮುಕ್ತಿಯ ಸಾಧನ

ಧನಾಸಿ ರಾಗ ಅಟತಾಳ

ಸುಮ್ಮನೆ ಬಾಹೋದಿ ಮುಕ್ತಿ, ಮನುಜ || ಪ ||

ಬಿನಗು ವಿಷಯ ತೊರಿಬೇಕು, ದೃಢ

ಮನದಿ ಸಂಸಾರ ನೀಡ್ಯಾಡಲು ಬೇಕು ||

ಅನುಮಾನವನು ಬಿಡಬೇಕು, ತನ್ನ

ತನುವನ್ನು ಧರ್ಮಕ್ಕೊಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು

|| ೧ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಪಾಪಕೋಪವ ಬಿಡಬೇಕು, ಸದಾ
ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣನ ಸ್ಮರಿಸಲುಬೇಕು ||
ತಾಪಕಂಜದೆ ಇರಬೇಕು, ಭವ
ಕೂಪ ದಾಟಿಸುವ ಗುರುವ ನಂಬಬೇಕು

|| ೨ ||

ಶರೀರದಾಸೆಯ ಬಿಡಬೇಕು, ತನ್ನ
ಶರೀರವ ನಿತ್ಯವೆಂತೆನ್ನಲು ಬೇಕು ||
ಪರಕೆ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಹರಿ
ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನ ನಂಬಲುಬೇಕು

|| ೩ ||

೧೮೮. ಆತ್ಮಜ್ಞಾನ ಮಾಡಿಕೊ

ಮೋಹನರಾಗ ಅಟತಾಳ

ಹಂಸ ನಿನ್ನಲಿ ನೀ ನೋಡೋ, ಭವ
ಪಾಶಮುಕ್ತನಾಗಿ ಹರಿಯನ್ನು ಕೂಡೊ

|| ಪ ||

ಸಖರುಗಳೆರಡುಂಟು ನಿನಗೆ, ನೀ
ಹೊಕ್ಕು ಹೋಗುವಿ ಮೂರು ಪಂಜರದೊಳಗೆ ||
ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದ ಬಿಟ್ಟು ನಿನಗೆ, ಈಗ
ಸಿಕ್ಕಿದೆಯೊ ಮಾಯಾಪಾಶದೊಳಗೆ

|| ೧ ||

ಹಬ್ಬದ ಸವಿಗೆ ನೀ ಬಂದಿ, ಬಲು
ಕೊಬ್ಬಲಿ ಕಾಣದೆ ವಿಘ್ನದೊಳು ಬಿದ್ದಿ ||
ನಿಬ್ಬಣದಲಿ ಮೈಮುರಿದಿ, ನೀ
ಒಬ್ಬನೆ ಹೋಗಿ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದಿ

|| ೨ ||

ದಾರಿಗೆ ದಾರು ಮತ್ತಿಲ್ಲ, ದೃಢ
ಸೇರಿಸು ಮನವನು ಮನೆಯೊಳಗೆಲ್ಲ ||
ದೂರ ಹೋಯಿತು ಪ್ರಾಯವೆಲ್ಲ, ಸಿರಿ
ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನಲ್ಲದೆ ಬೇರೇ ಇಲ್ಲಾ

|| ೩ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೧೮೯. ಜ್ಞಾನದಿಂದಲೇ ಮೋಕ್ಷ

ಆನಂದಭೈರವಿ ರಾಗ ಅಟತಾಳ

ಏನಾದರೇನು ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ಮೋಕ್ಷವಿಲ್ಲ || ಪ ||

ವೇದವನ್ನೋದಿದರೇನು ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೋದಿದರೇನು

ಕಾದಿ ಕಾದಾಡಿದರೇನು || ೧ ||

ಕಾಶಿಗೆ ತಾ ಹೋದರೇನು ಕಾನನವ ಸೇರಿದರೇನು

ಕಾಶೀಪೀತಾಂಬರ ಉಟ್ಟರೇನು || ೨ ||

ಜಪತಪವ ಮಾಡಲೇನು ಜಾಣತನದೊಳ ಮೆರೆದರೇನು

ವಿ ಜ ಯ ವಿ ತ್ಥ ಲ ನ್ನ ಸಾರಿದರೇನು || ೩ ||

೨೦. ಜಗತ್ತಿನ ರೀತಿ

ದಾಸರು ಅನುಭವಿಗಳು; ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅನುಭವದಿಂದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದವರು. ಅವರು ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಪೂರ್ಣ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆದವರು. ಇದನ್ನು ಒಳ್ಳೇ ಸೂಕ್ಷ್ಮರೀತಿಯಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದವರು, ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದವರು. ಅವರು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಒಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವರು.

೧೯೦. ಕಲಿಮಹಿಮೆ

ಕಾಂಬೋಧಿ ರಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ಕಲಿಯುಗದ ಮಹಿಮೆಯು ಕಾಣಬಂತೀಗ
ಜಲಜಾಕ್ಷ ಮೇಲ್ಗಿರಿಯ ಸಿರಿ ವೆಂಕಟೇಶಾ || ಪ ||
ಹರಿಕಥೆಯನೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೀನನುಡಿ ಕೇಳುವರು
ಗುರುಹಿರಿಯರುಗಳ ದೂಷಿಸಿಬಾಳ್ವರು ||
ಪೊರೆದ ತಾಯ್ತಂದೆಗಳ ಮಾತುಗಳ ಮನ್ನಿಸದೆ
ತರುಣಿಯರ ಅಜ್ಞೆ ಪಾಲಿಸಿ ಸುಖಿಪರು || ೧ ||
ಪಟ್ಟದರಸಿಯ ಬಿಟ್ಟು ಪರಸತಿಯ ಬಯಸುವರು
ಕೊಟ್ಟಸಾಲವ ನುಂಗಿ ಕೊಳಲೆಣಿಪರು ||
ಮುಟ್ಟಭಾಷೆಯ ಕೊಟ್ಟು ಮೋಸವನೆ ಮಾಡುವರು
ಬಿಟ್ಟು ಪರದೈವವನು ಮಾರಿಗೆರಗುವರು || ೨ ||
ಕಂಡದನೆ ಹೇಳರು ಕಾಣದನೆ ಹೇಳುವರು
ಉಂಡಮನೆಗೆರಡನ್ನು ಬಗೆಯುತಿಹರು ||
ಕೊಂಡಾಡಿ ಬೇಡಿದರೆ ಕೊಡರೊಂದು ರುವ್ವಿಯನು
ದಂಡಿಸಿ ಕೇಳುವರಿಗೆ ಧನವ ಕೊಡುತಿಹರು || ೩ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಕಳ್ಳರೊಳು ಅತಿಸ್ನೇಹ ಸುಳ್ಳರೊಳು ಸೋಲುವರು
ಒಳ್ಳೆಯವರೊಡನೆ ವಂಚನೆ ಮಾಳ್ವರು ||

ಇಲ್ಲದ ಅನಾಥರಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದನ್ನಿಕ್ಕರು

ಬಲ್ಲಿದವರಿಗೆ ಬಾಯಸವಿಯ ನುಣಿಸುವರು

|| ೪ ||

ಮಾಡಿದುಪಕಾರವನು ಮರೆತು ಕೊಂಬರು ಮತ್ತೆ
ಕೂಡಲೆ ಕಾಡುವರು ಕಪಟದಿಂದ ||

ರೂಢಿಯೊಳಗೆ ನಮ್ಮ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನ್ನ

ಪಾಡಿ ಪೊಗಳದೆ ನಾಡನಾರ್ತೆ ಯಾಡುವರು

|| ೫ ||

೧೯೧. ಎಲ್ಲವೂ ಮುಣ್ಣು

ಶಂಕರಾಭರಣ ರಾಗ ಅಟಿತಾಳ

ಮಣ್ಣಿನಿಂದಾ ಕಾಯಾ ಮುಣ್ಣಿಂದ || ಪ ||

ಮಣ್ಣಿಂದ ಸಕಲ ದರುಶನಗಳೆಲ್ಲ

ಮಣ್ಣಿಂದ ಸಕಲ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲ

ಮುಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟವರಿಗೆ ಆಧಾರವಿಲ್ಲ

ಅಣ್ಣಗಳಿರಲ್ಲರು ಕೇಳಿರಯ್ಯಾ || ಅ. ಪ. ||

ಅನ್ನ ಉದಕ ಉಟವೀಯೋದು ಮುಣ್ಣು

ಬಣ್ಣ ಭಂಗಾರ ಬೊಕ್ಕಸವೆಲ್ಲ ಮುಣ್ಣು ||

ಉನ್ನಂತನಾದ ಪರ್ವತವೆಲ್ಲ ಮುಣ್ಣು

ಕಣ್ಣು ಮೂರುಳ್ಳನ ಕೈಲಾಸ ಮುಣ್ಣು

|| ೧ ||

ದೇವರಗುಡಿ ಮಠ ಮನೆಯೆಲ್ಲ ಮುಣ್ಣು

ಅನಾಗ ಅಡುವ ಮಡಿಕೆಯು ತಾ ಮುಣ್ಣು ||

ಕೋವಿದರಸರ ಕೋಟಿಗಳೆಲ್ಲ ಮುಣ್ಣು

ಪಾವನಗಂಗೆಯ ತಡಿಯೆಲ್ಲ ಮುಣ್ಣು

|| ೨ ||

ಭತ್ತ ಭರಣ ಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆವುದೇ ಮುಣ್ಣು

ಸತ್ತವರನು ಹೂಳಿ ಸುಡುವದೇ ಮುಣ್ಣು ||

ಉತ್ತಮನಾದ ವೈಕುಂಠನೇ ಮುಣ್ಣು

ಮತ್ತೆ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನ ಪುರವೆಲ್ಲ ಮುಣ್ಣು

|| ೩ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೧೯೨. ಯಾವುದೂ ಸ್ಥಿರವಲ್ಲ

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಗ ಅಟತಾಳ

ನೆಚ್ಚದಿರೀ ಭಾಗ್ಯ ಯಾರಿಗೂ ಸ್ಥಿರವಲ್ಲ ನಿಶ್ಚಯನೆಚ್ಚರಿಕೆ
ಹೆಚ್ಚದೆ ಹಿಗ್ಗದೆ ಇದ್ದರೆ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚು ಕೇಳಿಚ್ಚರಿಕೆ || ಪ ||
ದೊರೆಗಳೊಲುಮೆ ಉಟಿಂದೆಲ್ಲ ರೊಳು-ಹಗೆ ಥರವಲ್ಲ ಎಚ್ಚರಿಕೆ
ಉರಗನ ಕಟ್ಟಿರುವೆಯು ಮುತ್ತಿ ತೋರದ ತೆರನಪ್ಪದೆಚ್ಚರಿಕೆ ||
ಕರನ ಮುಗಿದು ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಶಿರವಾಗಿ ಚರಿಸುತಿರೆಚ್ಚರಿಕೆ
ಸಿರಿಯೆಂಬ ಮಾನ್ಯದ ಸೊಡರಿಗೆ ಅವಮಾನ ಬಿರುಗಾಳಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆ || ೧ ||
ಪೊಡವಿಪರೊಲುಮೆ ಸುಸ್ಥಿರವೆಂದು ಗರ್ವದಿ ನಡೆಯದಿರೆಚ್ಚರಿಕೆ
ಕೊಡವನಂಧಕ ಪೊತ್ತು ನಡೆದಂತೆ ಅಧಿಕಾರ ಕಡೆಹೊಲ್ಲದೆಚ್ಚರಿಕೆ ||
ಬಡವರ ನುಡಿಗಳ ಕೇಳದೆ ಮುಂದೆ ಜ್ಞೆ ಇಡಬೇಡೆಚ್ಚರಿಕೆ
ಕಡುಚಪಲನು ನಾನೆನುತ ಪರರ ಅವಘಡಿಸಬೇಡೆಚ್ಚರಿಕೆ || ೨ ||
ಲೋಕಾಪವಾದಕ್ಕೆ ಅಂಜಿ ನಡೆವುದು ವಿವೇಕ ಕೇಳಿಚ್ಚರಿಕೆ
ನಾಕೇಶಗಾದರು ಬಿಡದಪಕೀರ್ತಿ ಪರಾಕು ಕೇಳಿಚ್ಚರಿಕೆ ||
ಕಾಕು ಮನುಜರ ಚಾಡಿಯ ಕೇಳಿ ಕೋಪೋದ್ರೇಕ ಬೇಡೆಚ್ಚರಿಕೆ
ಭೂಕಾಂತೆ ನಡನಡುಗುವಳು ನಿಷ್ಕರವಾದ ವಾಕು ಬೇಡೆಚ್ಚರಿಕೆ || ೩ ||
ನಳಮಾಂಧಾತರೇನಾದರೆಂಬದು ನೀ ತಿಳಿದು ನೋಡೆಚ್ಚರಿಕೆ
ಅಳಿವುದು ಕಾಯವು ಉಳಿವುದೊಂದೇ ಕೀರ್ತಿ ಇಳೆಯೊಳು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ||
ಅಳಲಿಸಿ ಪರರನ್ನು ಘಳಿಸಿದಂಥ ಹೊನ್ನು ಉಳಿಯದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ
ಉಳಿದಲ್ಲಕಾಲಕೆ ಬಡವರಾದವರನ್ನು ಪಳಿಯದಿರೆಚ್ಚರಿಕೆ || ೪ ||
ಪರಧನ ಪರಸತಿಗಳುಪಲು ಸಿರಿವೊಗ ತಿರುಹುವಳಿಚ್ಚರಿಕೆ ||
ಬರುವ ಹಾಸಿ ವೃದ್ಧಿ ತನ್ನ ಕಾಲವ ಮಿಾರಲರಿಯದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ||
ನೆರೆ ಛಿದ್ರ ಕುಂಭದುದಕದಂತಾಯುಷ್ಯ ಸರಿವುದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ
ವರದ ಶ್ರೀ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನ ಚರಣವ ನೆರೆನಂಬಿರೆಚ್ಚರಿಕೆ || ೫ ||

೧೯೩. ಜಗತ್ತಿನ ರೀತಿ

ಮುಖಾರಿ ರಾಗ ಅಟತಾಳ

ಕಾಳ ಬೆಳೆದಿಂಗಳು ಈ ಸಂಸಾರ, ಕತ್ತಲೆ ಬೆಳೆದಿಂಗಳು || ಪ ||
ಉಂಟಾದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನೆಂಟರು ಇಷ್ಟರು

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಬಂಟರಾಗಿ ಬಂದು ಬಾಗಿಲ ಕಾಯ್ವರು ||

ಉಂಟಾದ ದಿನ ತಪ್ಪಿ ಬಡತನ ಬಂದರೆ

ಒಂಟಿ ಹಾಂಗೆ ಕತ್ತ ನೇಲಕೆತ್ತುವರು

|| ೧ ||

ಹೆಡಿಗೆ ಭಕ್ತಕ್ಕೆ ಗಡಿಗೆ ತುಪ್ಪವಿಕ್ಕಿ

ಸಡಗರದಿಂದುಂಬೊ ಸರಿನೆಂಟರು ||

ಸಡಗರ ದಿನ ತಪ್ಪಿ ಬಡತನ ಬಂದರೆ

ಸುಡುನುಡಿಗಳನಾಡಿ ನಡಿ ನಡಿ ಎಂಬೋರೊ

|| ೨ ||

ಎರುವ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಅಂದಣದಂಡಿಗೆ

ಮೂರು ದಿನದ ಭಾಗ್ಯ ಝಣಝಣವು ||

ನೂರಾರು ಸಾವಿರ ದಂಡವ ಕೊಟ್ಟರೆ

ರಂ ಗ ವಿ ತ್ಥ ಲ ಗೆ ಸರಿಯೆಂಬೋರಯ್ಯಾ

|| ೩ ||

೧೯೪. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದುದು

ಶಂಕರಾಭರಣ ರಾಗ ಅಟಿತಾಳ

ಕೇಶವನೊಲಿಮೆಯಾಗುವನಕ ಹರಿ

ದಾಸರೊಳಿರು ಸದಾ ಹೇಮನುಜಾ || ಪ ||

ಕ್ಲೇಶಪಾಶಂಗಳ ಹರಿದು ವಿಲಾಸದಿ

ಶ್ರೀಶನ ನುತಿಗಳ ಪೊಗುಳುತ ಮನದೊಳು || ಅ. ಪ. ||

ಮೋಸದಿ ಜೀವರ ಘಾಸಿ ಮಾಡಿದ ಪಾಪ

ಕಾಶಿಗೆ ಹೋದರೆ ಹೋದೀತೆ ||

ಶ್ರೀಶನ ಭಕ್ತುತರ ದೂಷಿಸಿದ ಫಲ

ಕಾಸು ಕೊಟ್ಟರೆ ಪೋದೀತೇ ||

ಭಾಷೆಯ ಕೊಟ್ಟು ನಿರಾಶೆ ಮಾಡಿದ ಫಲ

ಕ್ಲೇಶಗೊಳಿಸದೆ ಇದ್ದೀತೆ ||

ಭೂಸುರರ ಸ್ವನ ಹ್ರಾಸಮಾಡಿದ ಫಲ

ಎಸೇಸು ಜನುಮಕೂ ಬಿಟ್ಟೀತೇ

|| ೧ ||

ದೀನನ ವಶದೊಳು ನಾನಾ ದ್ರವ್ಯವಿರೆ

ದಾನಧರ್ಮಕೆ ಮನಸಾದೀತೆ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಹೀನ ಮನುಜನಿಗೆ ಜ್ಞಾನವ ಬೋಧಿಸೆ

ಹೀನ ವಿಷಯವಳಿದ್ವೋದೀತೆ ||

ಮಾನಿನ ಮನಸು ನಿಧಾನವು ಇರದಿರೆ

ಮಾನಾಭಿಮಾನವು ಉಳಿದೀತೆ ||

ಭಾನುವಿಕಾಸ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಭಜಿಸದಲಿ

ಹೀನ ಭವಭವಣಿ ಅಳಿದೀತೇ

|| ೨ ||

ನ್ಯಾಯಬಿಟ್ಟು ನ್ಯಾಯವ ಪೇಳುವ | ನ್ಯಾಯಿಗೆ ನರಕವು ತಪ್ಪೀತೆ ||

ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳ ನೋಯಿಸಿದ-

ನ್ಯಾಯಿಗೆ ಮುಕುತಿಯು ದೊರಕೀತೇ ||

ಬಾಯಿ ಕೊಬ್ಬಿ ಬಯ್ಯುವ ಮನುಜಗೆ

ಘಾಯವು ಅಗದೆ ಬಿಟ್ಟೀತೆ ||

ಮಾಯಾನಾದಗಳ ಬೋಧಿಸ ಮನುಜಗೆ

ಹೇಯ ನರಕವು ತಪ್ಪೀತೇ

|| ೩ ||

ಸತ್ಯದ ಧರ್ಮವ ನಿತ್ಯದಿ ಬೋಧಿಸೆ

ತೊತ್ತಿನ ಮನಸಿಗೆ ಸೊಗಸೀತೆ ||

ತತ್ವದ ಅರ್ಥ ಸಚಿತ್ರದಿ ಪೇಳಲು

ಕತ್ತೆಯ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ತಿಳಿದೀತೇ ||

ಪುತ್ಥಳಿ ಬೊಂಬೆಯ ಚಿತ್ರದಿ ಬರೆದರೆ

ಮುತ್ತನು ಕೊಟ್ಟರೆ ನುಡಿದೀತೇ ||

ಕಸ್ತೂರಿ ತಿಲಕವನೊತ್ತಿ ಘಣಿಯೊಳಿಡೆ

ಅರ್ತಿಯು ತೋರದೆ ಇದ್ದೀತೇ

|| ೪ ||

ಸಾಧುಸಜ್ಜನರ ಬಂಧಿಸುತಲಿ ಬಲು

ನೋದಿಸನಿಗೆ ದೋಷ ತಪ್ಪೀತೇ ||

ಬಾಧಿಸಿ ಬಡವರ ಅರ್ಥವನೊಯ್ಯಗೆ | ವ್ಯಾಧಿಭೋಗವು ಬಿಟ್ಟೀತೇ ||

ಮೇದಿನಿಯೊಳು ಬಹು ಕ್ಷುದ್ರವ ಕಲಿತರೆ

ನೋದವು ಎಂದಿಗು ಅದೀತೇ ||

ಓದಿ ಕುತರ್ಕವ ವಾದಿಸಿ ಸಭೆಯಲಿ

ನೋದಿಸುವಗೆ ಸುಖವಾದೀತೇ

|| ೫ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಅಂಗಜ ವಿಷಯಗಳನು ತೊರೆದಾತಗೆ

ಅಂಗನೆಯರ ರತಿ ಸೊಗಸೀತೇ ||

ಸಂಗ ದುಃಖಗಳ ಹಿಂಗಿದ ಮನುಜಗೆ

ಶೃಂಗಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಸೊಗಸೀತೇ ||

ಇಂಗಿತವರಿಯುವ ಸಂಗಿ ಶರೀರ ನ-

ಜ್ರಾಂಗಿಯಾಗದೆ ತಾನಿದ್ದೀತೇ ||

ಮಂಗಳಮಹಿಮನ ಅಂಭ್ರಿಯ ಕಾಣದ

ಭಂಗಗೆ ಮುಕುತಿಯು ದೊರಕೀತೇ || ೬ ||

ಕರುಣಾನ್ಮೃತದಾಭರಣವ ಧರಿಸಿದ

ಪರಮಗೆ ಸರಗಳಿದಿರಾದೀತೇ ||

ಕರಣಪಾಶದುರವಣು ತೊರೆದಾತಗೆ ಶರಣಪದ್ಧತಿ ತಪ್ಪಿತೇ ||

ಅರಿತು ಶಾಸ್ತ್ರವನಾಚರಿಸಿ ಯೋಗಿಗೆ

ಗುರು ಉಪದೇಶವು ತಪ್ಪಿತೇ ||

ವರದ ವೇಲಾಪುರ ಚನ್ನಕೇಶವನ

ಸ್ಮರಿಸುವವನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷ ತಪ್ಪಿತೇ || ೭ ||

೧೯೫. ಎಲ್ಲರೂ ದುರ್ಬಲ ಘಾತಕರು

ಕಾಂಬೋಧಿ ರಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ಶಕ್ತನಾದರೆ ನೆಂಟರೆಲ್ಲ ಹಿತರು ಅ-

ಶಕ್ತನಾದರೆ ಅಪ್ರಜನರೆ ವೈರಿಗಳು || ೫ ||

ಕಮಲಾರ್ಕನಿಗೆ ನಿರುತ ಕಡು ನಂಟತನವೆಂದು

ಕಮಲಜಲದೊಳಗೆ ತಾನಾಡುತ್ತಿರಲು ||

ಕ್ರಮಗೆಟ್ಟು ನೀರಿನಿಂದ ತಡಿಗೆ ಬೀಳಲು ರವಿಯು

ಅಮಿತ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಕಂದಿ ಹೋಗುವದೂ || ೬ ||

ವನವ ಸುಡುವಾಗ ಅಗ್ನಿಗೆ ವಾಯು ತಾ ಸೋಂಕೆ

ಘನ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿಹುದು ಗಗನಕಡರಿ ||

ಮನೆಯೊಳಿಹ ದೀಪಕೆ ಮಾರುತನು ಸೋಂಕಲು

ಘನಶಕ್ತಿ ಕ್ಷಯಗೊಂಡು ಕುಂದಿಹೋಗುವದು || ೭ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಭುಜಗವರಶಾಯಿ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ಒಲಿದಿರಲು
ಭಜಿಪಂಗೆ ಸರ್ವಜನರೆಲ್ಲ ಹಿತರೂ ||
ಗಜವ ಕಾಯ್ದ ಹರಿಯ ಕರುಣ ತಪ್ಪಿದ ಮೇಲೆ
ಮುಜ್ಜಗದಿ ಮೊರೆಯಿಡಲು ಕಾಯ್ದರಾರೂ

|| ೩ ||

೧೯೬. ಹೆಣದ ಗುಣ

ಸುರಟಿ ಲಾಗ ಭಾಪುತಾಳ

ಹಣವೇ ನಿನ್ನಯ ಗುಣವೆನಿತು ಬಣ್ಣ ಪೆನಯ್ಯ
ಹಣವಿಲ್ಲದವನೊಬ್ಬ ಹೆಣಕಿಂತ ಕಡೆಯಯ್ಯ || ಪ ||
ಬೆಲೆಯಾಗದನೆಲ್ಲ ಬೆಲೆಯ ಮಾಡಿಸುವಿ
ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ತರಿಸುವಿ
ಕುಲಗೆಟ್ಟವರ ಸತ್ಕುಲಕೆ ಸೇರಿಸುವಿ
ಹೊಲೆಯನಾದರು ತಂದು ಒಳಗೆ ಸೇರಿಸುವಿ

|| ೧ ||

ಅಂಗನೆಯರ ಸಂಗವನು ಮಾಡಿಸುವಿ
ಶೃಂಗಾರಾಭರಣಂಗಳ ತರಿಸುವಿ ಮಂಗನಾದರು ಅನಂಗನೆಂದೆನಿಸುವಿ
ಕಂಗಳಿಲ್ಲದವಂಗೆ ಮಗಳ ಕೊಡಿಸುವಿ || ೨ ||
ಹರಣಕ್ಕೆ ಬಂದಂಥ ದುರಿತವ ಬಿಡಿಸುವಿ
ಸರುವರಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನರನೆನಿಸುವಿ
ಅರಿಯದ ಶುಂಠನ ಅರಿತವನೆನಿಸುವಿ
ಸಿರಿ ಹ ಯ ವ ದ ನ ನ ಸ್ಮರಣೆ ಮರೆಯಿಸುವಿ

|| ೩ ||

೧೯೭. ರೊಕ್ಕದ ಮಹಿಮೆ

ಪಂತುರಾವಳಿ ಲಾಗ ಮಟ್ಟಿತಾಳ

ರೊಕ್ಕವೆರಡಕ್ಕು ದುಃಖ ಕಾಣಕ್ಕು
ಮಕ್ಕಳ ಮರಿಗಳ ಮರೆಸೋದೆ ರೊಕ್ಕು
ಸಕ್ಕರೆ ತುಪ್ಪವ ಸವಿಸೋದೆ ರೊಕ್ಕು ||
ಕಕ್ಕುಲಿತೆಯ ಬಹು ಬಡಿಸೋದು ರೊಕ್ಕು
ಫಕ್ಕನೆ ಹೋದರೆ ಘಾತ ಕಾಣಕ್ಕು

|| ೧ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ನೆಂಟರ ಇಷ್ಟರ ಇರಿಸೋದು ರೊಕ್ಕ	
ಕಂಟಕಗಳ ಪರಿಹರಿಸೋದು ರೊಕ್ಕ	
ಗಂಟ ಕಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ಕಲಿಸೋದು ರೊಕ್ಕ	
ತುಂಟತನಗಳನು ಬಲಿಸೋದು ರೊಕ್ಕ	೨
ಇಲ್ಲದ ಗುಣಗಳ ಬರಿಸೋದು ರೊಕ್ಕ	
ಬಲ್ಲಿದನಿವನೆನಿಸೋದು ರೊಕ್ಕ	
ಸಲ್ಲದ ಮಾತನು ನುಡಿಸೋದು ರೊಕ್ಕ	
ಇಲ್ಲದಿರಲು ಬಹು ದುಃಖ ಕಾಣಕ್ಕ	೩
ಉಂಟಾದ ಗುಣಗಳ ಮೆರಿಸೋದು ರೊಕ್ಕ	
ಬಂಟರನೆಲ್ಲರ ಕರೆಸೋದು ರೊಕ್ಕ	
ಒಂಟಿಕುದುರೆ ಆನೆ ತರಿಸೋದು ರೊಕ್ಕ	
ಸೊಂಟಕಟ್ಟ ಮುಂದೆ ನಿಲಿಸೋದು ರೊಕ್ಕ	೪
ವಿದ್ಯೆಯ ಮನುಜರ ತರಿಸೋದು ರೊಕ್ಕ	
ಪೊದ್ದಿದ ಜನರನು ಬಿಡಿಸೋದು ರೊಕ್ಕ	
ಮುದ್ದು ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲನ ಮರೆಸುವ	
ಬಿಡೋಗೊ ರೊಕ್ಕವ ಸುಡು ನೀನಕ್ಕ	೫

೨೧. ರೀತಿನೀತಿಗಳು

ಜಗತ್ತು ಈ ತರಹದ್ದಿದೆ, ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು ಉಪಯೋಗ ವೇನು? ಈ ಬಗೆಯ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೇಗೆ, ಯಾವ ರೀತಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು ಎಂಬುದು ಮಹತ್ತ್ವದ ಪ್ರಶ್ನೆಯು. ಆ ರೀತಿನೀತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಕೆಳಗೆ ಹಲವು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಪರಿಕಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಹರಿದಾಸರ ಅನುಭವ ಹಾಗೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವೈವಹಾರಿಕ ವಿಚಾರಗಳು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುವವು.

೧೯೮. ನಾವು ಹೇಗೆ ಇರಬೇಕು ?

ಕಾಂಬೋಧಿ ರಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ಇದು ಭಾಗ್ಯ ಇದು ಭಾಗ್ಯ ಇದು ಭಾಗ್ಯವಯ್ಯ || ಪ ||

ಪದುಮನಾಭನ ಪಾದ ಭಜನೆ ಸುಖವಯ್ಯ || ಅ. ಪ. ||

ಕಲ್ಲಾಗಿರಲುಬೇಕು ಕಠಿಣ ಭವತೊರೆಯೊಳಗೆ

ಬಿಲ್ಲಾಗಿರಲುಬೇಕು ಬಲ್ಲವರೊಳಗೆ ||

ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಾಧವಗೆ ಮನವ ಮೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು

ಬೆಲ್ಲವಾಗಲುಬೇಕು ಬಂಧುಜನರೊಳಗೇ

|| ೧ ||

ಬುದ್ಧಿಯಲಿ ತನುಮನವ ತಿದ್ದಿ ಕೊಳ್ಳಲುಬೇಕು

ಮುದ್ದಾಗಿ ಇರಬೇಕು ಮುನಿಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ||

ಮಧ್ಯಮತಾಬ್ಧಿಯೊಳು ಮೊನವಾಗಿರಬೇಕು

ಶುದ್ಧನಾಗಲುಬೇಕು ಕರಣತ್ರಯಗಳಲಿ

|| ೨ ||

ವಿಷಯಭೋಗದ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉರಿಯಾಗಿರಲುಬೇಕು

ನಿಶಿಹಗಲು ಶ್ರೀಹರಿಯ ನೆನೆಯಬೇಕು ||

ವಸುಧೇಶ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ್ತ್ವ ಲ ರಾಯನ

ಹಸನಾದ ದಾಸರ ಸೇವಿಸಲುಬೇಕು

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೧೯೯. ನರನು ಹೇಗಿರಬೇಕು ?

ಮುಖಾರಿ ರಾಗ ಆದಿತಾಳ

ನರನಾದಮೇಲೆ ಹರಿನಾಮ ಜಿಹ್ವೆಯೊಳಿರಬೇಕು || ಪ ||

ಭೂತದಯಾಪರನಾಗಿರಬೇಕು

ಪಾತಕವೆಲ್ಲವ ಕಳೆಯಬೇಕು ||

ಮಾತುಮಾತಿಗೆ ಹರಿಯೆನಬೇಕು

|| ೧ ||

ಶಾಂತಿ ಶಮ ದಮ ಹಿಡಿಯಲುಬೇಕು

ಭ್ರಾಂತಿ ಅವಗುಣ ಕಳೆಯಲುಬೇಕು ||

ಸಂತತ ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇರಲುಬೇಕು

|| ೨ ||

ಕಾಮಕ್ರೋಧವ ತಾ ಬಿಡಬೇಕು

ಮಮತೆ ಅಹಂಕಾರವ ನೀಗಲುಬೇಕು ||

ಸೌಮ್ಯರ ಸಂಗದೋಳಿರಲುಬೇಕು

|| ೩ ||

ನೇದಶಾಸ್ತ್ರವನೋದಲುಬೇಕು

ಬೋಧತತ್ತ್ವವ ತಿಳಿಯಲುಬೇಕು ||

ಮಾಧವನ ಸ್ಮರಣೆಯ ಮಾಡಲುಬೇಕು

|| ೪ ||

ತಂದೆ ಕೃಷ್ಣನ ದಯಾ ಪಡೆಯಬೇಕು

ಬಂದದುಂಡು ಸುಖಪಡಬೇಕು ||

ಚಂದನಾಗಿ ಜಗದೊಳಿರಬೇಕು

|| ೫ ||

೨೦೦. ಎಂಥ ಸ್ನಾನವ ಮಾಡಬೇಕು ?

ಪೂರ್ವ ರಾಗ ಅಟಿತಾಳ

ಸ್ನಾನವ ಮಾಡಿರೊ ಜ್ಞಾನತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ || ಪ ||

ನಾನು ನೀನೆಂಬ ಅಹಂಕಾರವ ಬಿಟ್ಟು || ಅ. ಪ. ||

ತಂದೆತಾಯ್ಗಳ ವಂದಿಸಲೊಂದು ಸ್ನಾನ

ಬಂಧನದವರ ಬಿಡಿಸಲೊಂದು ಸ್ನಾನ ||

ಮುಂದಣ ಮಾರ್ಗವ ನೋಡುವದೊಂದು ಸ್ನಾನ

ಇಂದಿರೇಶನ ಧ್ಯಾನವೇ ಗಂಗಾಸ್ನಾನ

|| ೧ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಪರಸತಿಯ ಬಯಸದಿದ್ದರೆ ಒಂದು ಸ್ನಾನ

ಪರರ ನಿಂದಿಸದಿರುವದು ಒಂದು ಸ್ನಾನ

ಪರರೊಡನೆಯಪಹರಿಸದಡೊಂದು ಸ್ನಾನ

ಪರತತ್ವ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆ ಗಂಗಾಸ್ನಾನಾ

|| ೨ ||

ತನ್ನೊಳು ತಾನೇ ತಿಳಿದರೊಂದು ಸ್ನಾನ

ಅನ್ಯಾಯ ನುಡಿಯದಿದ್ದರೆ ಒಂದು ಸ್ನಾನ

ಅನ್ಯಾಯಮಾಡದಿರಲು ಒಂದು ಸ್ನಾನ

ಚನ್ನಾಗಿ ಹರಿಯ ನೆನೆಯೆ ಗಂಗಾಸ್ನಾನಾ

|| ೩ ||

ಸುಕ್ಷೇತ್ರದಲಿ ವಂದಿಸಲೊಂದು ಸ್ನಾನ ಉ-

ಪೇಕ್ಷೆಯ ಮಾಡದಿರುವದೊಂದು ಸ್ನಾನ

ಅಪ್ರಿದೋಷವ ಭೇದಿಸಲದೊಂದು ಸ್ನಾನ

ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯ ಧ್ಯಾನವೆ ಗಂಗಾಸ್ನಾನಾ

|| ೪ ||

ನೇದಶಾಸ್ತ್ರವನೊಡುವದೊಂದು ಸ್ನಾನ

ಭೇದಾಭೇದವ ತಿಳಿದರೊಂದು ಸ್ನಾನ

ಸಾಧು ಸಜ್ಜನರ ಸಂಗವೆ ಒಂದು ಸ್ನಾನ

ಧ್ಯಾನವೇ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನ ದೆ ಗಂಗಾ ಸ್ನಾನಾ

|| ೫ ||

೨೦೧. ಧರ್ಮದಿಂದಲೇ ಜಯ

ಕಾಂಬೋಧಿ ಶಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ಧರ್ಮವೇ ಜಯವೆಂಬ ದಿವ್ಯಮಂತ್ರ

ಮರ್ನವನು ತಿಳಿದು ಆಚರಿಸುವದು ಕೇಳು || ಪ ||

ವಿಷವನುಣಿಸಿದವಗೆ ಷಡ್ರಸವನುಣಿಸಲು ಬೇಕು

ಅಸೂಯೆಪಡುವನ ಪೋಷಿಸಲು ಬೇಕು |

ಹುಸಿದು ಮನೆಕೊಂಬುವನ ಹಾಡಿಹರಸಲು ಬೇಕು

ಅಸಿಯಲಿರಿದವನ ಮಗನ್ನೆ ಸರಿಡಲು ಬೇಕು

|| ೧ ||

ಎಂದಿಗೂ ಸೇರದವನ ಹಾಡಿಹರಸಲು ಬೇಕು

ಕೊಂದವನ ಗೆಳೆತನವ ಮಾಡಬೇಕು |

ಹಿಂದೆ ನಿಂದಿಸುವವನ ವಂದಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು

ಬಂಧನದೊಳಿದ್ದವನ ಬಿಡಿಸಬೇಕು

|| ೨ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಕೊಲಿಸುವರ ಕೊಂಡಾಡುತಿರಬೇಕು

ಕಂಡರಾಗದವನ ಹೊಗಳಬೇಕು ||

ಕಂಡು ಭಜಿಸಿರೊ ನಮ್ಮ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನ್ನ

ಅ-ಖಂಡ ಮಹಿಮೆಯನರಿತು ಅರಿಯದಿರಬೇಕು

|| ೩ ||

೨೦೨. ನೀತಿಯು ಮಾತು

ಮೋಹನ ರಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ಅಜ್ಞಾನಿಗಳ ಕೂಡ ಅಧಿಕ ಸ್ನೇಹದಕ್ಕಿಂತ

ಸುಜ್ಞಾನಿಗಳ ಕೂಡ ಜಗಳವೇ ಲೇಸು || ಪ ||

ಉಂಟುಡುವುದಕ್ಕಿರದ ಅರಸನೋಲಗಕಿಂತ

ತುಂಬಿದೂರೊಳಗೆ ತಿರಿದುಂಬುವದೇ ಲೇಸು ||

ಹಂಬಲಿಸಿ ಹಾಳು ಹರಟೆಗಳ ಹರಟೇಗಿಂತ

ನಂಬಿ ಹರಿದಾಸರೊಳು ಪ್ರೊಂದುವದೆ ಲೇಸು

|| ೧ ||

ಒಡನೆ ಹಂಗಿಸುವವನ ಪಾಲೋಗರದಕಿಂತ

ಕುಡಿದೀರು ಕುಡಿದುಕೊಂಡಿರುವದೇ ಲೇಸು ||

ಕಡು ಕುಹಕನೊಡನೆ ಸಂಗವ ಮಾಡುವದಕಿಂತ

ಅಡವಿಯೊಳಜ್ಞಾತವಾಸವೇ ಲೇಸು

|| ೨ ||

ಮಸದು ಮತ್ಸರಪ ಸತಿಯೊಡನೆ ಸಂಸಾರಕಿಂತ

ಹಸಸ್ಥಿಲ್ಲದಾ ಹಾಳು ಗುಡಿಯೇ ಲೇಸು ||

ಎಸೆದು ಭಜಿಸಲು ನಮ್ಮ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನ್ನ

ವಶವಹಗೆ ಮುಕ್ತಿಯು ವಶವಹುದೆ ಕೇಳಿ

|| ೩ ||

೨೦೩. ಮಾವನ ಮನೆ

ಕಾಂಬೋಧಿ ರಾಗ ರೂಪಕತಾಳ

ಮಾವನ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಇರಬಹುದೆ ಕೋವಿದರು || ಪ ||

ಹಾವು ಹಿಡಿಯಲುಬಹುದು ಹರನ ನೋಡಲುಬಹುದು

ಬೇವಕ್ಕಿಚ್ಚನು ಹಿಡಿದು ನುಂಗಬಹುದು ||

ಭಾವೆಯಳ ತಂದೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವಿಪದಕಿಂತ

ಸಾಯ್ದದೇ ಲೇಸು ಅಭಿಮಾನಿಗಳಿಗೆ

|| ೧ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಪರರ ಸೇರಲುಬಹುದು ಪತಿತರಲ್ಲಿರಬಹುದು
ಕೊಲೆಪಾತಕರ ರಸಕೆ ಸೆರಗೊಡ್ಡ ಬಹುದು ||
ತರುಣಿಯಳ ಎಳೆತಂದ ಮನೆಯ ವಾಸದಕಿಂತ
ತರುಗಿರಿ ಗುಹದಿ ಇದ್ದು ಜೀವಿಸಲುಬಹುದು || ೨ ||
ಮಾವ ಅತ್ತೆಯು ನೊಂದು ಅತ್ತಿಗೆಯು ತಾ ಜರೆದು
ಹ್ಯಾವ ನಾನಿಕ್ಕಿ ಚಾರ್ಣವ ಮಾಡಲು ||
ಯಾವಾಗ ನೋಡಿದರು ಎನಗೆ ಹಿತರಿಲ್ಲೆಂದು
ಮಾವ ಹೊರನಾಡುವನು ಚಿಕ್ಕ ನುಡಿಗಳನು || ೩ ||
ಬಂದೊಂದು ತಿಂಗಳು ಬಹುಮಾನ ನಡತೆಗಳು
ಬಂದೆರಡು ತಿಂಗಳೊಳಗೆ ಹಿತವಾದನಾ ||
ಒಂದೊಂದ ಪದ್ಧನುಡಿ ಒಳಒಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿದವು
ಸಂದೇಹವು ಏಕೆ ಸಂಸಾರಿಗಳಿಗೆ || ೪ ||
ಈ ಪರಿಯಲುಂಬಂಥ ಅಳಿಯ ಭೋಜನಕಿಂತ
ಗೋಪಾಳನೇ ಲೇಸು ಅಭಿಮಾನಿಗಳಿಗೆ ||
ಶ್ರೀಪತಿ ಕಾ ಗಿ ನೆ ಲೆ ಯಾ ದಿ ಕೇ ಶ ವ ನ ಚರಣ ಬ—
ಹೂ ಪರಿಯಲಿ ಭಜಿಸಿ ಸುಖಿಯಾಗು ಮನನೇ || ೫ ||

೨೨. ಮನಸ್ಸಿಗುಪದೇಶ

ಸಾಧಕರು ಈ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಕೊಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿ ತನ್ಮುಖಾಂತರನೆ ಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿಗಳ ಸಾಧನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುವದು. ಮನಸ್ಸು ಮಂಗನಂತೆ ಅತಿಶಯ ಚಂಚಲವಾದುದು, ಅದು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೂ ಹರಿಯುವದು, ಅದನ್ನು ಏಕಾಗ್ರಮಾಡುವದು, ಕಟ್ಟುವದು, ಅತಿಶಯ ಕಠಿಣ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ಮಾತು. ಅದುದರಿಂದ ಆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿಯುವ ಬಗ್ಗೆ ದಾಸರು ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ಹೇಳಿರುವರು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರು ಕಟ್ಟಿದ ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಆಯ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

೨೦೪. ಚಂಚಲ ಮನಸು

ಕೇದಾರಗೌಳ ರಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ಮನಸು ನಿಲಿಸುವದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ || ಪ ||
 ಗುಣಿಸುವದು ನಿನ್ನೊಳಗೆ ನೀವು ನೆರೆ ಬಲ್ಲವರು || ಅ. ಪ. ||
 ಮುರಿದೋಡಿ ಬರುವ ರಣರಂಗ ನಿಲಿಸಬಹುದು
 ಹರಿವ ನದಿಗಳನು ತಿರುಗಿಸಲುಬಹುದು ||
 ಕರಿಸೊಕ್ಕಿ ಬರುತಿರಲು ತಡೆದು ನಿಲಿಸಲುಬಹುದು
 ದುರುಳಮನ ನಿಲಿಸುವದು ಸುರರಿಗಳವಲ್ಲ || ೧ ||
 ಭೈರವನ ದಾಡಿಯನು ಬಡಿದು ನಿಲಿಸಲುಬಹುದು
 ಮಾರುತ ತರುಬಿ ನಿಲ್ಲಿಸಲುಬಹುದು ||
 ಮಾರಿಗಳ ಮುಂಜೆರಗು ತುಡುಕಿ ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದು
 ಹಾರಿಹಾರುವ ಮನಸು ನಿಲಿಸಲೆನ್ನೆವಲ್ಲ || ೨ ||
 ಶರಧಿಗಳ ಭೋರ್ಗರೆವ ಧ್ವನಿಯ ನಿಲಿಸಲುಬಹುದು
 ಸುರಿವ ಬಿರುಮಳೆಯನ್ನು ನಿಲಿಸಬಹುದು ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಹರಿ | ದೋಡುವ ಮನಸು ನಿಲಿಸೆನ್ನಳವಲ್ಲ
ಸಿರಿಯರಸ ವಿ ಜ ಯ ವಿ ತ ಲ ತಾನೆ ಬಲ್ಲ

|| ೩ ||

೨೦೫. ಮನಸು ನಿರ್ಮಲಗೊಳಿಸಬೇಕು

ನಾದನಾಮಕ್ರಿಯಾ ಶಾಗ ಭಾಪುತಾಳ

ಮನವಶೋಧಿಸಬೇಕು ನಿಚ್ಚಾ, ದಿನ-

ದಿನದಿ ಮಾಡುವ ಪಾಪಪುಣ್ಯದ ವೆಚ್ಚಾ || ಪ ||

ಧರ್ಮ ಅಧರ್ಮ ವಿಂಗಡಿಸಿ, ಅ-

ಧರ್ಮದ ನರಗಳ ಬೇರಕತ್ತರಿಸಿ ||

ನಿರ್ಮಲಾಚಾರದಿ ಬೆರಸಿ, ವರ-

ಬರ್ಮ ಮೂರುತಿ ಪಾದಕಮಲನ ಭಜಿಸಿ

|| ೧ ||

ಮನವ ಖಂಡಿಸಿ ಒಮ್ಮೆ ಮಾಡೋ, ನಿನ್ನ

ತನುವ ದಂಡಿಸಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಕಾಣೊ

ಕೊನೆಗೆ ನಿನ್ನೊಳಗೆ ನೀ ಜಾಣೊ, ಮುಕ್ತಿ

ನಿನಗೆ ದೂರಿಲ್ಲವೊ ಒಂದೇ ಗೇಣೋ

|| ೨ ||

ಅತನವರಿಗೆ ಕೇಡಿಲ್ಲ, ಅವ

ಪಾತಕ ಪತಿತ ಸಂಗವ ಮಾಡ್ಕನಲ್ಲ ||

ನೀತಿವಂತರು ಕೇಳಿರೆಲ್ಲ, ನಮ

ಗಾತನೆಗತಿ ಈವ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲಾ

೨೦೬. ಸ್ಥಿರಮನಸು ಇರಬೇಕು

ಪೂರ್ವಿ ಶಾಗ ಭಾಪುತಾಳ

ನಿಶ್ಚಲಾಗಿರಬೇಕು ತಿಳಿದು || ಪ ||

ತಾ ನೆಚ್ಚಿಮಾಡುವ ಪಾಪರಾಶಿಗಳಳಿದು || ಅ. ಪ. ||

ಪಾಪವೆಂಬೊದು ಬೇರೆ ಇಹುದೇ, ತನ್ನ

ಕೋಪವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೆ ಹೊಸದಾಗಿಬಹುದೆ ||

ಅಪವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವಹುದೆ, ಬಲು

ತಪಸಿಯಾದರು ಸಾಧನವಹುದೇ

|| ೧ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಪುಣ್ಯವೆಂಬೊದು ಬೇರೆಯಿಲ್ಲ, ನಾನಾ
ರಣ್ಯಚರಿಸಿದರು ದೊರಕುವದಲ್ಲಾ ||
ಮನ್ಯುಬಿಡದೆ ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲಾ, ನಿರುತ
ಅನ್ನದಾಸೆಯ ಪಡಲು ಗತಿಗಾವ ಸಲ್ಲಾ || ೨ ||
ವೈಕುಂಠವೆಂಬೋದೆ ಅಲ್ಲೆ, ಬರಿದೆ
ಲೌಕಿಕ ತೊರೆದರೆ ಇಪ್ಪೊದೆ ಇಲ್ಲೆ ||
ಈ ಕಲಿಯೊಳಗೆ ಈ ಸೊಲ್ಲೆ, ಒಲಿಸ
ಬೇಕಿನ್ನ ವಿೂರಿ ನಾ ಓಡುವದು ಸೊಲ್ಲೆ || ೩ ||

೨೦೭. ಮನಸ್ಸಿಗುಪದೇಶ

ನೀಲಾಂಬರಿ ರಾಗ ಅದಿತಾಳ

ಯಾಕೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದಿ ಕೋತಿ ಮನವೇ ನೀ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಯನ ಸ್ತುತಿಪಡೆದೊಲ್ಲದೆ || ಪ ||
ಹುಟ್ಟುವಾಗುತ್ತತ್ತಿಗಾರು ಚಿಂತಿಸಿದರು
ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದಾಚೆಗೆ ಯಾರು ತಂದರು ||
ನಟ್ಟನಡುವಿನ ಬದುಕಿಗ್ಯಾಕೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿ
ಕಟ್ಟಕಡೆಯಲಿ ಮೂರು ಬಟ್ಟೆ ತಾನಲ್ಲದೆ || ೧ ||
ನವಿಲಿಗೆ ಚಿತ್ರಪತ್ರಗಳ್ಳಾರು ಬರೆದರು
ಹವಳದ ಸಲ್ಲತೆಗೆ ಕೆಂಪಾರಿತ್ತರು ||
ಸವಿಮಾತಿನ ಗಿಳಿಗೆ ಹಸುರಾರು ಬರೆದರು
ಇವು ಮಾಡಿದ ಕೃಷ್ಣನು ನಿನ್ನ ಮರೆತಿಹನೆ || ೨ ||
ಬಸುರೊಳಗಿಪ್ಪಾಗ ಶಿಶುವಾರು ಪೊರೆದರು
ವಸುಧೆಯ ಬಸಿರೊಳು ಯಾರ್ಪೆತ್ತರು ||
ವಸುದೇವಸುತ ನಮ್ಮ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ್ತ ಲ ನ
ಪೆಸರ ಬಸಿರೋಳಿಟ್ಟು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿರು ಮನವೆ || ೩ ||

೨೦೮. ತಾಳ್ಮೆ

ಕಾಂಬೋಧಿ ರಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ತಾಳುವಿಕೆಗಿಂತ ತಪವು ಇಲ್ಲ || ಪ ||
ಕೇಳಬಲ್ಲವರಿಗೆ ಹೇಳುವೆನು ಸೊಲ್ಲ || ಅ. ಪ. ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ದುಷ್ಟ ಮನುಜರು ಪೇಳ್ವ ನಿಷ್ಕರದ ನುಡಿ ತಾಳು
ಕಷ್ಟ ಬಂದರೆ ತಾಳು ಕಂಗಡದೆ ತಾಳು ||

ನೆಟ್ಟ ಸಸಿಫಲ ಬರುವತನಕ ಶಾಂತಿಯ ತಾಳು
ಕಟ್ಟ ಬುತ್ತಿಯ ಮುಂದೆ ಉಣಲುಂಟು ತಾಳು
ಹಳಿದು ಹಂಗಿಸುವಂಥ ಹಗೆಯ ಮಾತನು ತಾಳು
ಸುಳಿನುಡಿ ಕುಹಕ ಕುಮಂತ್ರವನು ತಾಳು ||

|| ೧ ||

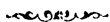
ಅಳುಕದಲೆ ಬಿರಿಸು ಬಿಂಕದ ನುಡಿಯ ನೀ ತಾಳು
ಹಲಧರಾನುಜನನ್ನು ಹೃದಯದಲಿ ತಾಳು

|| ೨ ||

ನಕ್ಕು ನುಡಿದರ ಮುಂದೆ ಮುಕ್ಕರಿಸದೇ ತಾಳು
ಅಕ್ಕಸವ ಮಾಡುವರ ಅಕ್ಕರದಿ ತಾಳು
ಪಕ್ಷೀಶ ಹ ಯ ವ ದ ನ ಶರಣೆಂದು ಬಾಳು

|| ೩ ||

೨೩. ಕುಲವಿಚಾರ

ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಈಗ ಜಾತಿಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕುಲಕುಲಗಳಲ್ಲಿ ನೀಚೋಚ್ಚ ಭಾವವು, ದ್ವೇಷಾಸೂಯೆಗಳು ಕಂಡುಬರುವವು. ಇಲ್ಲಿ ದಾಸರು ವಚನ ಕಾರರಂತೆಯೇ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ, ಜಾತಿಗೆ, ಕುಲಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವಕೊಡಬೇಡಿರಿ, ಅವರವರ ಗುಣಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿರಿ ಎಂದು ಬಹಳ ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವರು.

೨೦೯. ಹೊಲೆಯರಲ್ಲಿ?

ನಾಡನಾಮಕ್ರಿಯಾ ರಾಗ ಆದಿತಾಳ

ಹೊಲತಿ ಹೊಲೆಯ ಇವರವರಲ್ಲ || ಪ ||

ಹೊಲೆಗೇರಿಲಿ ಹೊಲೆಯ ಹೊಲೆತಿಯಿಲ್ಲ || ಅ. ಪ. ||

ಸತಿ ವಶನಾಗಿ ಜನನಿ ಜನಕಗೆ

ಅತಿ ನಿಷ್ಕರ ನುಡಿವವ ಹೊಲೆಯ ||

ಸುತರ ಪಡೆದು ವಾರ್ಧಿಕ ಮದವೇರಿ

ಪತಿದ್ವೇಷ ಮಾಡುವವಳೆ ಹೊಲೆತಿ

|| ೧ ||

ಗುರುವಿದ್ಯೆ ಕಲಿತು ಸುಖದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿ

ಹಿರಿಯರ ಬಳಲಿಸುವವ ಹೊಲೆಯ ||

ಪುರುಷರಿಗೊಲಿದು ಸ್ವಪುರುಷನ ಸರ್ವದಾ

ವಿರಸ ಮಾಡುವವಳೆ ಹೊಲೆತಿ

|| ೨ ||

ಒಡೆಯನನ್ನವನುಂಡು ಅವನ ಕೂಡ

ಬಡದಾಡಿ ರೋಷತಾಳ್ಯನೇ ಹೊಲೆಯ ||

ಬಡತನ ಬಂದರೆ ಅಡಿಗಡಿಗೊಮ್ಮೆ

ಹೊಡೆದಾಡಿ ಪತಿಯ ಜೈವಳೆ ಹೊಲೆತಿ

|| ೩ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ನೂರೊಂದು ಕುಲ ಕುಂಭೀಪಾಕಕಟ್ಟುವ ಪರ-

ನಾರಿಲಿ ವೀರ್ಯವಿಟ್ಟವ ಹೊಲೆಯು ||

ಯಾರೊಳು ಕಲಹ ಅಪಸ್ತೂರಿ ದುರ್ವಾದಿ

ಕರಾಳ ಕುಮತಿ ಇಹಳೇ ಹೊಲೆತಿ

|| ೪ ||

ದುರ್ಬಲ ಜನರು ಕಂಡು ಮರುಗದೆ

ನಿಭೀತಿಲಿ ಇರುವನ ಹೊಲೆಯು ||

ಅರ್ಭಕತನದಲ್ಲಿ ಮದನಚೇಷ್ಟೆಯಲ್ಲಿ

ದುರ್ಬುದ್ಧಿ ಮಾಡುವವಳು ಶುದ್ಧ ಹೊಲೆತಿ

|| ೫ ||

ಹರಿಪಾದತೀರ್ಥವು ಹರಿನಿರ್ಮಾಲ್ಯವು

ಹರಿಪ್ರಸಾದವರಿಯದವ ಹೊಲೆಯು ||

ಪರಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲನಾಗದೆ ಸಾಧು-

ವರರ ಮರೆಯುವವಳಿ ಹೊಲೆತಿ

|| ೬ ||

ಅಜನ ಪಿತ ನಾರಾಯಣನ ಪಾದದ

ಭಜನೆಮಾಡದವನತಿ ಹೊಲೆಯು ||

ನಿಜನಾದ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ್ಮ ಲ ರಾಯನ

ತ್ಯಜಿಸಿ ಬಾಳ್ವಳಿ ಅಂತ್ಯಜಿಯು ಹೊಲೆತಿ

|| ೭ ||

೨೧೦. ಗುಣದಿಂದ ಹೊಲೆಯರು

ಕೇದಾರಗೌಳ ದಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ಹೊಲೆಯ ಹೊರಗಿಹನೆ ಊರೋಳಗಿಲ್ಲವೇ || ಪ ||

ಹೊಲೆಗೇರಿಯೊಳು ಹೊಲೆಯ ಹೊಲೆತಿಲ್ಲವೇ || ಅ. ಪ. ||

ಶೀಲವನು ಕೈಕೊಂಡು ನಡೆಸದಾತನೆ ಹೊಲೆಯ

ಕೇಳಿ ಹರಿಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಹೇಳದವ ಹೊಲೆಯು ||

ಅಳಾಗಿ ಅರಸನೊಳು ಮುನಿವನನೆ ಹೊಲೆಯ

ಸೂಳೆಯರ ಹೋಗುವನ ಶುದ್ಧ ಹೊಲೆಯಾ

|| ೮ ||

ಇದ್ದಾಗ ದಾನಧರ್ಮವ ಮಾಡದವ ಹೊಲೆಯ

ಕದ್ದು ತನ್ನೊಡಲು ಪೊರೆವವನೆ ಹೊಲೆಯಾ ||

ಪದ್ಧತಿಯ ಬಿಟ್ಟು ನುಡಿಗಳಾಡುವವ ಹೊಲೆಯ

ಮದ್ದಿಕ್ಕಿ ಕೊಲ್ಲುವವ ಮಾರಿ ಹೊಲೆಯ

|| ೯ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಕೊಂಡ ಋಣವನು ತಿರುಗಿ ಕೊಡದಿದ್ದವನೆ ಹೊಲೆಯ
 ಬಂಡುನಾತುಗಳ ಬಯಲಿಗಿಕ್ಕುವವ ಹೊಲೆಯ ||
 ಗಂಡ ಹೆಂಡರ ಮಧ್ಯ ಭೇದಹಚ್ಚುವವ ಹೊಲೆಯ
 ಹೆಂಡತಿಯ ಇಚ್ಛೆಯಲಿ ನಡೆವವ ಹೇಡಿ ಹೊಲೆಯಾ || ೩ ||
 ಆಸೆಯನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಭಾಷೆ ತಪ್ಪುವವ ಹೊಲೆಯ
 ಲೇಸು ಉಪಕಾರವನು ಅರಿಯದವ ಹೊಲೆಯ ||
 ವೀಸಕೊಟ್ಟು ಬಹಳ ಕೊಟ್ಟನೆಂಬವ ಹೊಲೆಯ
 ಹೇಸದಲೆ ಹುಸಿಯಾಡುವವ ಹುಚ್ಚು ಹೊಲೆಯ || ೪ ||
 ಅರಿತು ಅನ್ಯಾಯವನು ಮರೆಮಾಳ್ವನೇ ಹೊಲೆಯ
 ಗುರುಹಿರಿಯರೆನ್ನದವ ಹಿರಿಯ ಹೊಲೆಯ ||
 ಪರನಿಂದೆ ಆತ್ಮಸ್ತುತಿ ಮಾಡುವವನತಿ ಹೊಲೆಯ
 ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನೆನ್ನದವ ಪಾಪಿ ಹೊಲೆಯ || ೫ ||

೨೧೧. ಕುಲವೆಂದರೇನು ?

ಕೇದಾರಗೌಳ ರಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ಕುಲಕುಲ ಕುಲವೆನ್ನುತಿಹರೋ || ಪ ||
 ಕುಲಯಾವದು ಸತ್ಯಸುಖ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ || ಅ. ಪ. ||
 ಕೆಸರೊಳು ತಾವರೆ ಪುಟ್ಟಲು ಅದು ತಂದು | ಬಿಸಜನಾಭನಿರ್ಗಮಿಸಲಿಲ್ಲವೇ ||
 ಹಸುವಿನ ಮಾಂಸದೊಳುತ್ತಿ ಪ್ರೀರವು
 ವಸುಧೆಯೊಳಗೆ ಭೂಸುರರುಣಲಿಲ್ಲವೇ || ೧ ||
 ಮೃಗಗಳ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟದ ಕಸ್ತೂರಿ
 ತೆಗೆದು ಪೂಸುವರು ಭೂಸುರರೆಲ್ಲರೂ ||
 ಬಗೆಯಿಂದ ನಾರಾಯಣನ್ಯಾವಕುಲದವ
 ಅಗಜೆವಲ್ಲಭನ್ಯಾತರಕುಲದವನು || ೨ ||
 ಆತ್ಮ ಯಾವ ಕುಲ ಜೀವ ಯಾವ ಕುಲ
 ತತ್ವ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ಕುಲನಾವುದು ||
 ಆತ್ಮಾಂತರಾತ್ಮನೆಲೆ ಯಾ ದಿ ಕೇ ಶ ವ
 ಆತನೊಲಿದಮ್ಯಾಲೆ ಯಾತರ ಕುಲವೋ || ೩ ||

೨೩. ಸಿದ್ಧಾಂತ ಹಾಗೂ ಸಂಪ್ರದಾಯ

ಕೊನೆಯದಾದ 'ಸಂಕೀರ್ಣ' ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಬರೆಯುವದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯುವದವಶ್ಯ. ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನೇ ದಾಸಕೂಟದವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸುತ್ತ ಬಂದಿರುವರು. ಆದುದರಿಂದ ಆ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಮುಖ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡುವದು ಅವಶ್ಯವು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಕ್ಷೇಪದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ:—

ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಮತೇ ಹರಿಃ ಪರತರಸ್ಸತ್ಯಂ ಜಗತ್ತತ್ವತೋ |

ಭೇದೋ ಜೀವಗಣಾ ಹರೇರನು ಚರಾ ನೀಚೋಚ್ಚಭಾವಂ ಗತಾಃ ||

ಮುಕ್ತಿರ್ನೈಜಸುಖಾನುಭೂತಿ ರಮಲಾ ಭಕ್ತಿಶ್ಚ ತತ್ಸಾಧನಂ |

ಹೃಕ್ಪಾದಿತ್ರಿತಯಂ ಪ್ರಮಾಣಮಖಿಲಾ ಮ್ಯಾಯೈಕವೇದ್ಯೋಹರಿಃ ||

ಮೇಲಿನ ಶ್ಲೋಕದ ಅರ್ಥ

ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಮತದಲ್ಲಿ ಹರಿಯು ಸರ್ವೋತ್ತಮನು, ಜಗತ್ತು ಸತ್ಯವು, ಭೇದಗಳು (ಪಂಚಭೇದಗಳು) ತತ್ವತಃ ನಿಜವಾದವುಗಳು, ಜೀವಗಳು ಪರಮಾತ್ಮನ ವಶವರ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದು ತಾರತಮ್ಯದಿಂದ ನೀಚೋಚ್ಚ ಭಾವವುಳ್ಳವುಗಳು. ನೈಜಸುಖದ ಅನುಭೂತಿಯೇ ಮುಕ್ತಿಯು, ಅಮಲವಾದ ಭಕ್ತಿಯೇ ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಧನವು. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ, ಅನುಮಾನ, ಮತ್ತು ಶಬ್ದ ಇವೇ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಅಥವಾ ಸತ್ಯಜ್ಞಾನದ ಸಾಧನಗಳು ಹಾಗೂ ಅಖಿಲ ವೇದಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದಲೇ ಹರಿಯು ಜ್ಞೇಯನು.

ಸೂತ್ರರೂಪವಾಗಿ ಈ ಒಂದೇ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತವು ಅಡಕವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಶಾಂಕರಾದ್ವೈತ ಹಾಗೂ ರಾಮಾನುಜರ ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಈ ಎರಡೂ ಮತಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ.

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಆ ಎಲ್ಲ ಭಿನ್ನತೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವದು ಅಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಯಥಾವಕಾಶ ಹಾಗೂ ಯಥಾಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಬಹುದು.

ಈ ಮತದಂತೆ ಹರಿಯು ಸರ್ವೋತ್ತಮನು. ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಅವರವರ ತಾರತಮ್ಯದ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕನಿಷ್ಠರು. ಹರಿಯು ಅಥವಾ ಪರಮಾತ್ಮನು ಸರ್ವಜ್ಞನು ಪೂರ್ಣ ಸ್ವತಂತ್ರನು, ಹಾಗೂ ಸರ್ವಗುಣಸಂಪನ್ನನು, ಅವನು ನಿರ್ಗುಣನಲ್ಲ. ಅವನೇ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯ ಮುಖಾಂತರ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಸೃಜಿಸುವನು.

ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಮುಂತಾದ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಜೀವರುಗಳಿಗೆ ದತ್ತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿರುವದು. ಆ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅವರು ಸ್ವತಂತ್ರರು. ಅವರು ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಅಧೀನರು. ಜೀವಗಳೆಲ್ಲ ಪರಮಾತ್ಮನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಗಳು ಪರಮಾತ್ಮನು ಬಿಂಬಮೂರ್ತಿಯು.

ಜೀತನಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷರ ಹಾಗೂ ಅಕ್ಷರ ಎಂದು ಎರಡು ವಿಧ. ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಅಕ್ಷರಜೀತನಳು, ಉಳಿದವರೆಲ್ಲರು ಕ್ಷರಜೀತನರು. ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಎರಡೂ ವಿಧದ ಜೀತನರಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತಳು. ಪರಮಾತ್ಮನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪ್ತನು.

ಸೃಷ್ಟಿಯು ಸತ್ಯವು, ಅದಕ್ಕೆ ಅಸಿತ್ತ್ವವಿದೆ. ಅದು ಪ್ರಕೃತಿಯ ವಿಸ್ತಾರವು.

ಜೀವಗಳು ಪ್ರಕೃತಿ ಬಂಧನದಿಂದ ಸುಖದುಃಖ, ಜನ್ಮಮರಣ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೀಡಾಗುವವು. ಜೀವಗಳಲ್ಲಿ ಸಾತ್ವಿಕ, ರಾಜಸ, ತಾಮಸ ಎಂದು ಮೂರು ಭೇದಗಳು. ಸಾತ್ವಿಕ ಜೀವಗಳು ಮಾತ್ರ ಮುಕ್ತಿಯೋಗ್ಯರು. ಪ್ರಕೃತಿಬಂಧದಿಂದ ಪಾರಾದರೆಂದರೆ ಅವರು ಮುಕ್ತರಾಗುವರು. ಇತರ ಜೀವಗಳಿಗೆ ನಿಜವಾದ ಮುಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ.

ಪರಮಾತ್ಮ ಪ್ರಸಾದದಿಂದಲೇ ಈ ಮುಕ್ತಿ ದೊರಕುವದು. ಈ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಸರ್ವಾರ್ಪಣೆಯುಕ್ತ ಭಕ್ತಿಯೇ ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನ. ಅದು ಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಕವಿದ್ದರೆ ದೃಢವಾಗುವದು, ನೈಷ್ಠಿಕವಾಗುವದು.

ಇನ್ನೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಯೇನೆಂದರೆ ಮೈಷ್ಣವಸ್ಥಿತ ಸಾಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ವಾಯುದೇವರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ವಾಯು

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ದೇವರಿಗೆ ಪ್ರಾಣದೇವರು, ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣ, ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿವೆ. ವಾಯು ದೇವರೇ ಗುರುಗಳು ಅವರ ಮುಖಾಂತರವೆ ಮುಕ್ತಿಯು ಎಂಬ ದೃಢಭಾವನೆಯಿಂದ ಭಕ್ತರು ಸಾಗುವರು. ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವರಾಯರಾದರೂ ವಾಯುದೇವರ ಅವತಾರವೆಂದು ಭಾವನೆಯಿದೆ.

ದುರ್ಮತಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ದೈವತಮತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವವನೆ ನಿಜವಾದ ಗುರುವು. ಗುರುಶುಶ್ರೂಷೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಅಂತಃಕರಣ ಶುದ್ಧಿಯಾಗುವದು. ಅದರಿಂದ ಜ್ಞಾನೋದಯ ಭಕ್ತಿ ಮುಂತಾದವು ಗಳುಂಟಾಗಿ ಮುಂದೆ ಮುಕ್ತಿ ಅಳವಡುವದು.

ಜೀವಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಾರತಮ್ಯವಿರುವದು. ಅದನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಗಳೂ ಆಗವೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಪಂಚಭೇದಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರುವರು. ಅವಾವೆಂದರೆ ಜೀವಜೀವಕೆ ಭೇದ, ಜೀವ ಜಡಕೆ ಭೇದ, ಜೀವ ಈಶಗೆ ಭೇದ, ಜಡಜಡಕೆ ಭೇದ, ಜಡ ಈಶಗೆ ಭೇದ. ಇವು ಅನಾದಿ ಇದ್ದು ಕಾಯಂ ಇರುವವು. ಜಗನ್ನಾಥ ದಾಸರ ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರದಲ್ಲಿ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಚನ್ನಾಗಿ ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಸಂಪ್ರದಾಯ

ಈ ಮೇಲಿನ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನನುಸರಿಸಿ ನಡೆಯುವವರದೊಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯವುಂಟಾಗುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವು. ವಿಶಿಷ್ಟಕರ್ಮ, ನಡಾವಳಿ, ವೃತಾಚರಣೆ, ಲಾಂಛನ ಇವುಗಳಿಗೆ ಆ ಸಂಪ್ರದಾಯದವರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವ ಕೊಡುವುದುಂಟು. ಗೋಪೀಚಂದನ, ತುಲಸೀ, ಚಕ್ರಶಂಖ ಗದಾಪದ್ಮಾದಿ ಮುದ್ರೆಗಳ ಧಾರಣ ಇವುಗಳಿಗೆ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಮಹತ್ವವಿರುವದು. ವ್ರತಗಳಲ್ಲಿ ಏಕಾದಶಿ ವ್ರತವೇ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವು. ಅದಕ್ಕೆ ಹರಿದಿನವೆಂದು ಹೆಸರು. ಪೂರ್ಣ ಉಪವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಭಕ್ತರು ಜಾಗರದಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುವರು ಹಾಗೂ ಭಕ್ತಿಪರವಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದ ಪರಮಾನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವರು.

ಇಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ವಿವರಿಸುವದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೨೧೨. ಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತ

ನಾದನಾಮಕ್ರಿಯಾ ರಾಗ ಅದಿತಾಳ

ಮದ್ವಮತದ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪದ್ಧತಿ ಬಿಡಬೇಡಿ | ಬಿಟ್ಟು ಕೆಡಬೇಡಿ || ಪ ||

ಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮನಹುದೆಂಬೋ ಜ್ಞಾನವ

ತಾರತಮ್ಯದಿಂದ ತಿಳಿಸೋ ಮಾರ್ಗವ

|| ೧ ||

ಘೋರ ಯಮನಭಯ ದೂರ ಓಡಿಸಿ ಮು-

ರಾರಿಯ ಚರಣವ ತೋರೋ ಮಾರ್ಗವ

|| ೨ ||

ಭಾರತೀಶ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಾಂತರ್ಗತ

ನೀರಜಾಕ್ಷ ನಮ್ಮ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನ

|| ೩ ||

೨೧೩. ಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮ

ಸುಳಾದಿ ರಾಗ ಧ್ರುವತಾಳ

ಹರಿಯ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಸಿರಿಯು ಆತನ ರಾಣಿ

ಸರಸಿಜೋದ್ಭವ ಮಾರುತ ಪುತ್ರರಯ್ಯ

ಸರಸ್ವತಿ ಭಾರತಿ ಗರುಡ ಶೇಷ ರುದ್ರ

ಹರಿಯ ರಾಣಿಯರು ನಾಲ್ಕಿರಡುಮಂದಿ ಸೌ

ಪರಣಿ ವಾರುಣಿ ಗಿರಿಜಾ ಸುರಪತಿ ಕಾಮಾದ್ಯರ

ತಾರತಮ್ಯ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ತಿಳಿಯಬೇಕು

ಸುರನದಿ ಪಿತ ನಮ್ಮ ಮೋಹನ್ನ ವಿಠಲ

ಶರಣನೆನಿಸಿದವಗೆ ಇನ್ನು ಸಿರಿಯಕಾಣೆ

|| ೧ ||

ಜೀವ ಜೀವಕೆ ಭೇದ ಜಡಕೆ ಜಡಕೆ ಭೇದ

ಜೀವ ಜಡಕೆ ಭೇದ ಹರಿಗೆ ಜಡಕೆ ಭೇದ

ಜೀವ ಈಶಗೆ ಭೇದ ದೇವ ನಾರಾಯಣನ

ಭಾವಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಅಭೇದವನ್ನು ತಿಳಿದು

ಶ್ರೀವಲ್ಲಭ ನಮ್ಮ ಮೋಹನ್ನ ವಿ ತ ಲ ನ

ಪಾವನ್ನ ಚರಣ ನಾಮ ತೀವ್ರದಲಿ ಭಜಿಸು

|| ೨ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೨೦೪. ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿತ್ವ

ನಾದನಾಮಕ್ರಿಯಾ ರಾಗ ತ್ರಿಪುಟತಾಳ

ವಿಶ್ವತೋಮುಖ ನೀನೆ ವಿಶ್ವತಃಚಕ್ಷು ನೀನೆ
ವಿಶ್ವತೋ ಬಾಹು ನೀನೆ ವಿಶ್ವತೋ ಹಸ್ತನೀನೆ || ೧ ||
ವಿಶ್ವತೋ ಶ್ರವಣ ನೀನೆ ವಿಶ್ವಾಧಾರಕನೀನೆ
ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಕ ಸರ್ವ ವಿಶ್ವಮಯನು ನೀನೆ || ೨ ||
ವಿಶ್ವನಾಮಕ ಹರಿ ಗೋ ಪಾ ಲ ವಿ ತ ಲ
ವಿಶ್ವಾಸಕೊಡು ನಿನ್ನ ವಿಶ್ವಚರಣದಲ್ಲಿ || ೩ ||

೨೦೫. ಪರಮಾತ್ಮ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಭಾಮಿನಿಷಟ್ಪದಿ

ನಿತ್ಯನಿಗಮಾತೀತ ನಿರ್ಗುಣ | ಭೃತ್ಯವತ್ಸಲಭಯ ವಿನಾಶನ |
ಸತ್ಯಕಾಮ ಶರಣ್ಯ ಶಾಮಲ ಕೋಮಲಾಂಗ ಸುಖಿ ||
ಮತ್ತನಂದದಿ ಮರ್ತ್ಯರೋಳಹೊರ | ಗೆತ್ತನೋಡಲು ಸುತ್ತುತಿಪ್ಪನು |
ಅತ್ಯಧಿಕ ಸಂತ್ಯಕ್ತತ್ರಿಜಗದ್ವ್ಯಾಪ್ತ ನಿರ್ಲಿಪ್ತ || ೧ ||
ಎಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದರೆಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ | ರೆಲ್ಲಿ ಬೇಡಿದರೆಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ |
ರೆಲ್ಲಿ ಓಡಿದರೆಲ್ಲಿ ಆಡಿದರಲ್ಲಿ ಇರುತಿಹನು ||
ಬಲ್ಲಿದರಿಗತಿ ಬಲ್ಲಿದನು ಸರಿ | ಯಿಲ್ಲಯಿವಗಾವಲ್ಲಿ ನೋಡಲು |
ಖುಲ್ಲಮಾನವನೊಲ್ಲ ನಪ್ರತಿ ಮಲ್ಲ ಜಗಕೆಲ್ಲ || ೨ ||
ಮಳಲ ಮನೆಗಳ ಮಾಡಿ ಮಕ್ಕಳು | ಕೆಲವು ಕಾಲದಲಾಡಿ ಮೋದದಿ |
ತುಳಿದು ಕೆಡಿಸುವ ತೆರದಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣಲೋಕಗಳ ||
ಹಲವು ಬಗೆಯಲಿ ನಿರ್ಮಿಸುವ ನಿ | ಶೈಲನು ತಾನಾಗಿದ್ದು ಸಲಹುವ |
ಎಲರುಣೆಯಮೊಲು ನುಂಗುವಗೆ ಎಲ್ಲಿಹುದೋ ಸುಖದುಃಖ || ೩ ||
ಎಲ್ಲರೊಳು ತಾನಿಪ್ಪ ತನ್ನೊಳ | ಗೆಲ್ಲರನು ಧರಿಸಿಹನು ಅಪ್ರತಿ |
ಮಲ್ಲ ಮನ್ನಥ ಜನಕ ಜಗದಾದ್ಯಂತಮಧ್ಯಗಳ ||
ಬಲ್ಲ ಬಹುಗುಣಭರಿತ ದಾನವ | ದಲ್ಲಣ ಜ ಗ ನ್ನಾ ಥ ವಿ ತ ಲ ನು |
ಸೊಲ್ಲ ಲಾಲಿಸಿ ಸ್ತಂಭದಿಂದಲಿ ಬಂದ ಭಕತನಿಗೆ || ೪ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೨೧೬. ಪಂಚಭೇದಗಳು ಹಾಗೂ ತಾರತಮ್ಯ

ಸೌಹಾರ್ದ ರಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ಸತ್ಯ ಜಗಕಿದು ಪಂಚ ಭೇದವು ನಿತ್ಯ ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದನ
 ಕೃತ್ಯ ತಿಳಿದು ತಾರತಮ್ಯದಿ ಕೃಷ್ಣನಧಿಕೆಂದು ಸಾರಿರೈ || ಪ ||
 ಜೀವ ಈಶಗೆ ಭೇದ ಸರ್ವತ್ರ ಜೀವಜೀವಕೆ ಭೇದವು
 ಜೀವ ಜಡರೋಳು ಜಡಜಡಕ್ಕೆ ಭೇದ ಜಡಪರಮಾತ್ಮಗೆ || ೧ ||
 ಮಾನುಷೋತ್ತಮರಧಿಕ ಕ್ಷಿತಿಪರು ಮನುಷ್ಯ ದೇವ-ಗಂಧರ್ವರು
 ಜ್ಞಾನಿ-ಪಿತೃಜಾನ ಕರ್ಮಜ ಡಾನವಾರಿ ತತ್ವಾತ್ಮರು || ೨ ||
 ಗಣಪಮಿತ್ರರು ಸಪ್ತಯುಷಿಗಳು ವಹ್ನಿನಾರದ ವರುಣನು
 ಇನಜಗೆ ಸಮ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರು ಮನುಸುತೆಯು
 ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರವಾಹರು || ೩ ||
 ದಕ್ಷಸಹು ಅನಿರುದ್ಧ ಗುರು ಶಹಿ ರತಿ ಸ್ವಾಯಂಭುವರಾವರು
 ಪಕ್ಷ ಪ್ರಾಣಿನಿಂದಧಿಕ ಕಾಮಮ ಕಿಂಚಿದಧಿಕನು ಇಂದ್ರನು || ೪ ||
 ಜೀನೇಂದ್ರನಕಿಂತಧಿಕ ಮಹಾರುದ್ರ ಜೇನಸಮರು ಶೇಷಗುಡರು
 ಕೇವಲಧಿಕರು ಗರುಡ ಶೇಷಗೆ ದೇವಿ ಭಾರತಿ ಸರಸ್ವತಿ || ೫ ||
 ವಾಯುವಿಗೆ ಸಮರಿಲ್ಲ ಜಗದೊಳು ವಾಯುದೇವರೆ ಬ್ರಹ್ಮರು
 ವಾಯು ಬ್ರಹ್ಮಗೆ ಕೋಟಿಗುಣದಿಂದಧಿಕಶಕ್ತಳು ಶ್ರೀರಮಾ || ೬ ||
 ಅನಂತಬಲದಿಂದ ಲಕುಮಿಗಿಂತ ಅಧಿಕ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನು
 ಘನಸಮರು ಇವಗಿಲ್ಲ ಜಗದೊಳು ಹನುಮಹೃತ್ ಪದ್ಮವಾಸಿಗೆ || ೭ ||

೨೧೭. ಪರಮಾತ್ಮಕ್ರೀಡಾ

ಭಾಮಿನಿಪಟ್ಟದಿ

ಕ್ರೀಡೆಗೋಷುಗ ಅವರವರಗತಿ | ನೀಡರೋಷುಗ ದೇಹಗಳಕೊ |
 ಟ್ಟಾಡುವನು ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಲಿ ಬ್ರಹ್ಮೇಶಾಡ್ಯರೊಳು ಪೊಕ್ಕು ||
 ಮಾಡುವನು ನ್ಯಾಹಾರ ಬಹುವಿಧ | ಮೂಢದೈತ್ಯರೊಳಿದ್ದು ಪ್ರತಿದಿನ |
 ಕೇಡುಲಾಭಗಳಿಲ್ಲ ವಿಸರಿಸಾಪಕವಿಲ್ಲವಿ || ೧ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಕೋಲುಕುದುರೆಯಮಾಡಿ ಅಡುವ | ಖಾಲಕರ ತೆರನಂತೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ |
 ಲೋಲ ಸ್ವಾತಂತ್ರಯಗುಣವ ಬ್ರಹ್ಮಾತ್ಮಕೊಳಗಿಟ್ಟು ||
 ಲೀಲೆಗೈವನು ತನ್ನವರಿಗನು | ಕೂಲನಾಗಿಡ್ಲೆಲ್ಲ ಕಾಲದಲಿ |
 ಖೂಳರಿಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲನಾಗಿಹ ಪ್ರಕಟನಾಗದೆಲೆ || ೨ ||

೨೧೮. ದತ್ತಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ

ಭಾಮಿನಿಷಟ್ಟಿದಿ

ಕಾರುಣಿಕಹರಿ ತನ್ನೊಳಿಷ್ಟಾ | ಪಾರಸ್ವಾತಂತ್ರಿಯಗುಣದಿನಾ |
 ನೂರುತೆಗೆದು ಸಪಾದ ಅರೊಂದಧಿಕ ಅರವತ್ತು ||
 ನಾರಿಗಿತ್ತದ್ವಿಷೋಡಶಾಧಿಕ | ನೂರುಪಾದತ್ರಯವ ತನ್ನ ಶ- |
 ರೀರದೊಳಗೀಪರಿ ವಿಭಾಗವಮಾಡಿ ತ್ರಿಪದಾಹ್ವ || ೧ ||
 ಅವನಿಪ ಸ್ವಾಮಿತ್ವಧರ್ಮವ | ಸ್ವವಶಮಾತ್ಮರಿಗಿತ್ತು ತಾನು |
 ತ್ವವರಮುಖದಲಿ ರಾಜಕಾರ್ಯವ ಮಾಡಿಸುವ ತೆರದಿ ||
 ಕವಿವೀಡಿತ ತನ್ನ ಕಳೆಗಳ | ದಿವಿಜದಾಸವಮಾನವರೊಳಿ |
 ಟ್ಟವಿರಥ ಗುಣತ್ರಯಜ ಕರ್ಮವಮಾಡಿ ಮಾಡಿಸುವ || ೨ ||
 ತನ್ನ ಸ್ವಾತಂತ್ರಿಯ ಗುಣಗಳಿಹಿ | ರಣ್ಯಗಭ್ಯಾಧ್ಯರಿಗೆ ಕಲೆಮುಖ |
 ದಾನವರ ಸಂತತಿಯವರಧಿಕಾರವನು ಸರಿಸೀ ||
 ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳೀವ ಬಹುಕಾ | ರುಣ್ಯಸಾಗರ ನಲ್ಪಶಕ್ತಿಗ |
 ಉಣ್ಣಲರಿಯದೆಯಿರಲುಣಗಲಿಸಿದನು ಸರ್ವರಿಗೆ || ೩ ||

೨೧೯. ಹಲವು ಪ್ರಮೇಯಗಳು

ನೋಹನ ರಾಗ ಝಂಪೆತಾಳ

ಏನು ಶಪಥವ ಮಾಡಲೀ ಮತವು ಪಿರಿದೆಂದು
 ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸಮ್ಮತವೋ ಪ್ರಾಣೀ ||
 ವರಮಧ್ವಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಾಧಿಕೆಂದು....
 ಪರಮತ ಜಾಲಗಳು ನೇಡವಿರುದ್ಧವೆಂದು....
 ಭಾಗವತ ಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಬಹು ಭಾಗ್ಯವೆಂತೆಂದು....
 ಭಾಗವತ ನಿಂದಕಗೆ ಬಹುನರಕವೆಂತೆಂದು....

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಪರಲೋಕ ಸಾಧನೆಗೆ ತಾರತಮ್ಯಮತವೆಂದು....
ಹರಿದಿನಕೆ ಮರುದಿನ ಸರಿಯಿಲ್ಲವೆಂತೆಂದು....
ವಿದಿತ ದೈವಗಳೊಳಗೆ ವಿಷ್ಣು ಉತ್ತಮನೆಂದು....
ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಳಗೆ ಅಬುಜಸಂಭವನೆಂದು....
ಗುರು ಮಧ್ವರಾಯರೇ ಆತ್ಮರಕ್ಷಕರೆಂದು....
ಸಿರಿಹಯವದನನೆ ಅಮಿತಗುಣಪೂರ್ಣನೆಂದು....

೨೨೦. ಧ್ಯಾನಯೋಗ

ಕಾಂಬೋದಿ ರಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ಧ್ಯಾನವನು ಮಾಡು ಬಿಂಬಮೂರುತಿಯ || ಪ ||
ಆನಂದದಲಿ ಕುಳಿತು ಅಂತರಂಗದಲಿ || ಅ. ಪ. ||

ಸದಾಚಾರನಾಗಿ ದ್ವಾದಶ ಗುರುಗಳಿಗೆರಗಿ
ಮುದದಿಂದ ಮೂಲ ಮಂತ್ರವನು ಜಪಿಸಿ
ಸದಮಲ ಭಕ್ತಿಯಲಿ ದೇಹಸ್ಥಿತಿಯನೆ ತಿಳಿದು
ಪದುಮಾಸನವ ಹಾಕಿ ಪರಮ ವಿಶ್ವಾಸದಲಿ

|| ೧ ||

ಅಂಗವನು ಚಲಿಸದೆ ಚನ್ನಾಗಿ ದೃಢವಾಗಿ
ಕಂಗಳನೆ ಮುಚ್ಚಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನೆ ತೆರೆದು
ಮಂಗಳ ಶೋಭಿತ ಅಖಂಡ ಧ್ಯಾನದಂತ
ರಂಗದೊಳಗೆ ನಿಲಿಸಿ ಎಲ್ಲವನು ಕಾಣೊ

|| ೨ ||

ಭಗವದ್ರೂಪಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದು ಬಾರಿ ಸ್ಮರಿಸಿ
ಮಗುಳೆ ಪರಮ ಗುರುವಿನ ಮೂರ್ತಿಯೆ
ತೆಗೆದು ಆವ್ಧಾನಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹರುಷದಿ
ಸ್ವಗುರು ಬಿಂಬಮೂರ್ತಿಯಲಿ ಐಕ್ಯವನೆ ಮಾಡು

|| ೩ ||

ತಿರುಗಿ ಮೆಟ್ಟಿಕೆ ಮೂರು ನೇಗದಿಂದಲಿ ಎನ್ನ
ಲ್ಲಿರುವ ಮೂರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತನೆಯ ಮಾಡೊ
ಭರದಿಂದ ಎಲ್ಲವನು ತಂದು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ
ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಇಪ್ಪ ಮೂರುತಿಯೊಡನೆ ಕಲಿಸು

|| ೪ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಆತನೆ ಬಿಂಬಮೂರುತಿ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊ

ಆ ತರುವಾಯ ನಾಡಿಗಳ ಗ್ರಹಿಸಿ

ಆ ತೈಜಸನ ತಂದು ವಿಶ್ವಮೂರ್ತಿಯಲ್ಲಿ

ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಪತಿಕರಿಸು ಮರುಳೆ

|| ೫ ||

ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶದಲಿ ಇದ್ದು ನಿನ್ನ ಹೃದಯ

ಸ್ಥಾನದಲಿ ಅಷ್ಟದಳ ಕಮಲಮಧ್ಯ

ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಮೂರ್ತಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಾಹ್ಯದಲಿ

ಏನೇನು ಪೂಜೆಯನು ಉಳ್ಳುದನು ಮಾಡೊ

|| ೬ ||

ಸತ್‌ಚಿತ್‌ ಆನಂದ ಆತ್ಮ ಉಪಾಸನವನೆ ಮಾಡು

ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕೆ ಹರಿಸಾದವನು ನೋಡುತ

ಅಣುರೇಣು ಚೇತನಾಚೇತನಕೆ ನೇಮಕ

ಘಣಶಯನನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಲ್ಲವೆಂದು

|| ೭ ||

ಮಮತೆಯನ್ನೂ ತೊರೆದು ಮೇಲೊಂದಪೇಕ್ಷಿಸಿದೆ

ಸಮವಿಷಮ ತಿಳಿದೊಂದೆ ಭಕುತಿಯಲ್ಲಿ

ಸ-ಮಾಧಿಗೊಳಗಾಗಿ ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಲಿ ಸರ್ವ

ಕ್ರಮ ಅನುಕ್ರಮದಿಂದ ಭರಿತಭಾವುಕನಾಗೊ

|| ೮ ||

ಈ ಪರಿ ಧೇನಿಸಲು ದೇವ ಕರುಣವ ಮಾಡೆ

ಪಾಪಸಂಚಿತವು ಪ್ರಾರಬ್ಧ ನಾಶ

ಅಪರೋಕ್ಷಿತನಾಗಿ ತನ್ನ ಯೋಗ್ಯತದಷ್ಟು

ಗೋಪಾಲ ವಿ ಜ ಯ ವಿ ತ ಲ ನೊಲಿವನಾಗ

|| ೯ ||

೨೨೧. ಏಕಾದಶಿವ್ರತ

ಮಧ್ಯಮಾವತಿ ರಾಗ ಆದಿತಾಳ

ಏಕಾದಶಿವ್ರತವ ಸಾಧಿಸಿ, ಏಕಾದಶಿವ್ರತವ || ಪ ||

ಏಕಾದಶಿವ್ರತ ಸಾಧಿಸಿ ಶೋಧಿಸಿ | ಏಕಭಕುತಿಯಿಂದ ಮಾಡಿರೊ ಪಾಡಿರೊ |

ಲೋಕದೊಳಗೆ ಇದೆ ಬೀರುತ ಸಾರುತ | ಶ್ರೀಕಾಂತನ ನೆನೆಸಿ || ಅ. ಪ. ||

ದಶಮಿ-ಏಕಾದಶಿ-ದ್ವಾದಶಿ ದಿನತ್ರಯ | ವಸುಧೆಯೊಳಗೆ

ಮಹಾವ್ರತವೆಂದು ತಿಳಿದುತ್ರಿ- |

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ದಶರಲ್ಲ ಕೈಕೊಂಡು ಮಾಡಿಹರಂಜು ರಾ | ಜಿಸುವ ಸತ್ಯಮೂದಲಿ ||
ಬಿಸಜನಾಭನು ಲಕುಮಿಗೆ ಹೇಳಿದ ವ್ಯತ | ಹಸನಾಗಿ ಬೊಮ್ಮಗೆ

ಅರಿವು ಮಾಡಲು ಬೇಕು |

ಮುಷಿಗೆ ಅಜನುಪೇಳಲಾ ಮುನಿಬೀರಿದ | ದಶದಿಶೆಯೊಳಗಂದು || ೧ ||
ಉದಯ ಪೂರ್ವದಲೆದ್ದು ಸಂಸಾರಯಾತ್ರೆಯೆಂದು | ಬದಿಯಲಿದ್ದ
ವರೆಲ್ಲ ಹರಿದಾಸ ದಾಸಿಯರು | ಹೃದಯದೊಳಿ ಪರಿಯೊಚ್ಚಿಸಿ ಅಜ್ಞಾನ |
ಒದೆದು ಕಡೆಗೆ ನೂಕಿ

ಸದಮಲರಾಗಿ ಸ್ನಾನಾದಿಯ ಮಾಡಿ ಮು- | ತ್ತದರ ತರುವಾಯ

ದೇವತಾರ್ಚನೆ ಬಲು |

ವಿಧತಂತ್ರ ಸಾರದಿ ಮುಗಿಸಿ ಪ್ರಣವಸಾರ | ಹೃದಯದಿಂದಲಿ ಕೇಳಿ || ೨ ||
ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ದಿವ್ಯಮಂಗಳಾರತಿ ಗೋ- | ವಿಂದನ ಚರಣಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ
ನಿರ್ಮಲಚಿತ್ತ |

ದಿಂದ ಕೂಡುತ್ತ ಅಡುತ್ತ ಪಾಡುತ್ತಾ- | ನಂದ ಪಾರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ||
ಕುಂದದೆ ಸೂಸುತ ಗೆಳೆಯರ ಒಡಗೂಡಿ | ತಂದುಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ
ಮಂಟಪ ವಿರಚಿಸಿ

ನಂದನಕಂದ ಗೋವಿಂದನ ಮಧ್ಯದಿ | ನಿಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ತುತಿಸಿ || ೩ ||
ಜ್ಞಾನಿಗಳೊಡನೆ ಕುಳ್ಳಿರ್ದು ಸುತ್ತಲು ಶುದ್ಧ | ಗಾನವ ಮಾಡುವ
ಹರಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು |

ಅನನ ತೂಗುತ ಹಾಡುತ ಪಾಡುತ | ಧ್ಯಾನವಗೆಯ್ಯತಲಿ ||
ಮಾನಸ ಪೂಜೆಯ ಒಳಗೆ ರಚಿಸಿ ಮೇಲೆ | ಕಾಣಬಾರದಂತೆ

ಪ್ರಜರುಗಳಿಗೆ ತೋರಿ |

ಅನೆಂಬೊ ಅಹಂಕೃತಿ ತೊರೆದು ಮಗುವಿನಂತೆ |

ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಒಲಿಸಿ

|| ೪ ||

ತಾಳ-ಮದ್ದಲಿ-ಜಾಂಗಟ-ತಂಬೂರಿ ಸ- | ಮೇಳದಿಂದಲಿ ಕೂಡಿ

ಸೊಬಗು ಒಯ್ಯಾರದಿ |

ಕಾಲಿಗೆ ಗೆಜ್ಜೆಯ ಕಟ್ಟಿ ಒಲೆಯಾಕಾರದಿ | ಮೇಲು ಚಪ್ಪಳಿ ಇಡುತಾ- ||
ಬಾಲವೃದ್ಧರು ನಿಂದು ಕುಣಿಕುಣಿದಾಡಿ ನೈ- | ಯಾಳಲಿ ಹರಿಯ
ಸಂಕೀರ್ತನೆ ಮಾಡುತ |

ಸೋಲದೆ ಘನಸ್ವರದಿಂದ ಕೂಗುತಲಿ ನಿ- | ಶಾಲ ಭಕುತಿ ಫಲಿಸಿ || ೫ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಕಿರಿಬೆವರೋದಕ ನೊಗದಿಂದಿಳಿಯಲು |

ಉರದಲ್ಲಿದ್ದ ದೇವಗೆ ಅಭಿಷೇಚನ |

ಪರವಶನಾಗಿ ಮೈಮರೆದು ತಮ್ಮೊಳು ತಾನೆ | ಹಿರಿದು ತಕ್ಕೈಸುತಲಿ |

ಕಿರಿನಗೆಯಿಂದ ತೋಳುಗಳಲ್ಲಾಡಿಸಿ |

ಎರಡು ಭುಜಪ ಚಪ್ಪಳಿಸಿ ಏಕಾದಶಿ |

ದುರಿತರಾಶಿಗೆ ಪಾವಕನೆಂದು ಬೀರಿ ಬೋ- | ಬ್ಬಿರಿದು ಬಿರಿದು ಸಾರಿ || ೬ ||

ಮಧ್ಯಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳಾರತಿ ಎತ್ತಿ |

ಸರ್ವ ವೈಷ್ಣವರ ಕೂಡ ಹರಿ ಪರದೇವತೆ |

ಮಧ್ಯರಾಯರೆ ಮೂರುಲೋಕಕೆ ಗುರುಗಳು | ಸಿದ್ಧಾಂತಮುನಿ ಸಮ್ಮತವು |

ಈ ಧರೆಯೊಳಗೆ ಇದನೆ ಮಾಡದ ನರ |

ಮಧ್ಯ-ಮಾಂಸ-ಮಲ- ಮೂತ್ರ-ವರ್ಮ-ಕ್ರಮಿ |

ಮೆದ್ದನ ಸದ್ವೋಷಿ ಚಾಂಡಾಲ ವೀರ್ಯಕ್ಕೆ | ಬಿದ್ದನ ನಿಜವೆನ್ನಿ || ೭ ||

ಸಾಗರ ನೊದಲಾದ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯ ಫಲ |

ಭೂಗೋಳ ನೊದಲಾದ ದಾನ ಕೊಡುವ ಫಲ |

ಅಗಮ ನೇದಾರ್ಥ ಒಲಿಸಿ ಓದಿದ ಫಲ | ಯೋಗಮಾರ್ಗದ ಫಲವೋ ||

ಭಾಗವತರ ಕೂಡ ಝನುಚತುರ್ಥದ |

ಜಾಗರ ಮಾಡಿದ ಮನುಜನ ಚರಣಕೆ |

ಬಾಗಿದವಗೆ ಇಂಥ ಫಲ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ನಿರ್ದೋಷಿ | ಅಗು ವೈರಾಗ್ಯದಲಿ || ೮ ||

ನಿತ್ಯ ನೈಮಿತ್ತಿಕ ಮಾಡು ಮಾಡದಲಿರು |

ತತ್ತ್ವವಿಚಾರದಿ ತುತಿಸಿ ದ್ವಾದಶಿ ದಿನ |

ಹೊತ್ತ ಹೋಗಗೊಡದಲೆ ಸದಾಚಾರ ಸ್ತುತಿಯಂತೆ |

ಅತ್ಯಂತ ಪಂಕ್ತಿ ಪಾವನರ ||

ಉತ್ತಮ ರೊಡಗೂಡಿ ಮಿಷ್ಣಾನ್ನ ಭುಂಜಿಸೆ |

ಮೃತ್ಯು ಜಯಿಸೆ ಸದ್ಗತಿಗೆ ಪಥವ ಮಾಡೆ |

ಸತ್ಯ ಮೂರುತಿ ಸಿರಿ ವಿ ಜ ಯ ವಿ ತ್ಮ ಲ ರೇಯ |

ನಿತ್ಯ ಬಿಡದೆ ಕಾಯ್ತು

|| ೯ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೨೨೨. ಸಾರ್ಥಕ ಬಾಳ್ವೆ

ನಾದನಾಮಕ್ರಿಯ ರಾಗ ಆದಿತಾಳ

ಫಲವಿದ್ದು ಬಾಳ್ವುದಕ್ಕೆ- ಸಿರಿ | ನಿಲಯನಗುಣಗಳ ತಿಳಿದು ಭಜಿಸುವದೆ-

ಫಲವಿದು ಬಾಳ್ವುದಕ್ಕೆ || ಪ ||

ಸ್ತೋಚಿತ ಕರ್ಮಗಳಾಚರಿಸುತ ಬಲು | ನೀಚರಲ್ಲಿ ಪ್ರೋಗಿಯಾಚಿಸದೆ ||

ಖೇಚರವಾಹ ಚರಾಚರಬಂಧಕ |

ನೋಚಕನಹುದೆಂದೋಚಿಸುತಿಪ್ಪದೆ || ೧ ||

ನಿಚ್ಛಸುಭಕುತಿಯೊಳಚ್ಛುತನಂಘ್ರಿ | ಗ | ಳರ್ಚಿಸಿ ಮೆಚ್ಚಿಸುತೆಚ್ಚರದಿ ||

ತುಚ್ಛ ವಿಷಯಗಳ ನಿಚ್ಛಿಸದೆಯ |

ದೃಷ್ಟಾಲಾಭದಿ ಪ್ರೋಚ್ಛನಾಗುವದೆ || ೨ ||

ಮನವಾಕ್ಯಾಯದೊಳನುಭವಿಸುವ ದಿನ |

ದಿನದ ವಿಷಯ ಸಾಧನಗಳನು |

ಅನಿಲಾಂತರ್ಗತ ವನರುಹದಳಲೋ |

ಚನಗರ್ಹಿಸಿ ದಾಸನು ನಾನೆಂಬುದೆ || ೩ ||

ವಾಸವ ಮುಖ್ಯ ವಿಬುಧಾಸುರನಿಚಯಕೆ |

ವಾಸುದೇವನೆ ಶುಭಾಶುಭದಾ |

ಈ ಸಮಸ್ತ ಜಗಕೀಶ ಕೇಶವಾ |

ನೀಶ ಜೀವರೆಂಬೀ ಸುಜ್ಞಾನವೆ || ೪ ||

ಪಂಚ ಭೇದ ಪ್ರಪಂಚ ಸುಸತ್ಯವಿ |

ರಿಂಚ ಮುಖರು ಬಲಿವಂಚಕಗೆ ||

ಚಂಚಲಪ್ರತಿಮೆಯ ಚಂಚಲ ಪ್ರಕೃತಿಯ |

ಸಂಚಿಂತಿಸಿ ಮುದಲಾಂಭನ ನಾಹುದೆ || ೫ ||

ಪಂಚ ಯತುಗಳಲಿ ಪಂಚಾಗ್ನಿಗಳಲಿ |

ಪಂಚಪಂಚ ರೂಪವ ತಿಳಿದು ||

ಪಂಚ ಸಂಸ್ಕಾರಾಂಚಿತನಾಗಿದ್ದಿ |

ಪಂಚಕರಣದಲಿ ಪಂಚಕನರಿವುದೆ || ೬ ||

ಹೃದಯದಿ ರೂಪವು ವದನದಿನಾಮವು |

ಉದರದಿ ನೈವೇದ್ಯವು ಶಿರದಿ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಪದಜಲ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯಧರಿಸಿ ನಿರುಪಕೋ |
 ವಿದರಸದನ ಹೆಗ್ಗದವನು ಕಾಯ್ದುದೆ || ೭ ||
 ಪಾತ್ರರಸಂಗಡ ಯಾತ್ರೆಯಚರಿಸಿ |
 ಧಾತೃಹಿತನ ಗುಣಸ್ತೋತ್ರಗಳ ||
 ಶ್ಲೋತ್ರದಿ ಸವಿದು ವಿಚಿತ್ರಾನಂದದಿ |
 ಗಾತ್ರವ ಮರೆದು ಪರತ್ರವಪಡೆವುದೆ || ೮ ||
 ಹಂಸ ಮೊದಲು ಹದಿನೆಂಟು ರೂಪಗಳ |
 ಸಂಸ್ಥಾನವ ತಿಳಿದನು ದಿನದಿ ||
 ಸಂಸೇವಿಸುವ ಮಹಾಪುರುಷರ |
 ಪದಪಾಂಸುವ ಧರಿಸಿ ಅಸಂಶಯನಾಹುದೆ || ೯ ||
 ವರಗಾಯಿತ್ರೀನಾಮಕ ಹರಿಗೀ |
 ರೆರಡಂಭ್ರಯ ವಿವರವ ತಿಳಿದು ||
 ತರುನಾಯಾದಿ ಪದ್ವಿಧ ರೂಪವಸಾ |
 ದರದಲಿ ಅನುದಿನ ಧ್ಯಾನಿಸು ತಿಪ್ಪುರೆ || ೧೦ ||
 ಬಿಗಿದ ಕಂಠದಿಂದೃಗ್ವಾಪ್ತಗಳಿಂ |
 ನಗೆಮೊಗದಿಂರೋಮಗಳೊಗೆದು ||
 ಮಿಗೆ ಸಂತೋಷದಿ ನೆಗೆದಾಡುತಾನಾ |
 ಲೋಗನಯ್ಯನ ಪದಹೊಗಳಿ ಹಿಗ್ಗುವದೆ || ೧೧ ||
 ಗೃಹಕರ್ಮವ ಬ್ಯಾಸರದಲಿ ಪರಮೋ |
 ತ್ಸಹದಲಿ ಮಾಡುತ ಮೂರ್ಜಗದ ||
 ಮಹಿತನ ಸೇವೆಯಿದನುತಲಿ ಮೋದದಿ |
 ಅಹರಹರ್ಮನದಿ ಸಮರ್ಪಿಸುತಿಪ್ಪುದೆ || ೧೨ ||
 ಕ್ಲೇಶಾನಂದಗಳೀಶಾಧೀನಸ |
 ಮಾಸಮ ಬ್ರಹ್ಮಸದಾಶಿವರು ||
 ಈಶಿತನ್ನರು ಪರೇಶನಲ್ಲದೆ |
 ಶ್ವಾಸಬಿಡುವ ಶಕ್ತಿಲೇಸಿಲ್ಲೆಂಬೋದೆ || ೧೩ ||
 ಆ ಪರಮಾತ್ಮಗೆ ರೂಪದ್ವಯವುಪ |
 ರಾಪರತತ್ವಗಳಿದರೊಳಗೆ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಸ್ತ್ರೀಪುಂ ಭೇದದಿ ಈ ಪದ್ಮಜಾಂಡನ |
 ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಇಹನೆಂದೀಪರಿ ತಿಳಿವುದೆ || ೧೪ ||
 ಏಕೋತ್ತರ ಪಂಚಾಶದ್ವರ್ಣಗ |
 ಛೇಕಾತ್ಮನ ನಾಮಂಗಳಿವು ||
 ಮೂಕಮಲಾಸನ ಮೊದಲಾದ ಮರರು |
 ಸಾಕಲ್ಯದಿ ಇವನರಿಯರೆಂತೆಂಬುದೆ || ೧೫ ||
 ಒಂದು ರೂಪದೊಳನಂತ ರೂಪವು |
 ಪೊಂದಿಪ್ಪುವು ಗುಣಗಣಸಹಿತ ||
 ಹಿಂದೆಮುಂದೆ ಎಂದೆಂದಿಗೆ ಶ್ರೀ ಗೋ |
 ವಿಂದನೆ ಸರಿಮಿಗಿಲಿಲ್ಲೆಂತೆಂಬುದೆ || ೧೬ ||
 ಹರಿಕಥೆ ಪರಮಾದರದಲಿ ಕೇಳುತ |
 ಮರೆದು ತನುವ ಸುಖಸುರಿಯುತಲಿ ||
 ಉರುಗಾಯನ ಸಂದರುಶನ ಹಾರೈ |
 ಸಿರುಳು ಹಗಲು ಜರಿಜರಿದು ಬಾಳುವುದೆ || ೧೭ ||
 ವಿಷಯೇಂದ್ರಿಗಳ ತದಭಿಮಾನಿಸುಮು ||
 ನಸರಲಿ ನಿಂದು ನಿಯಾಮಿಸುವ |
 ಶ್ವಸನಾಂತರ್ಗತ ವಾಸುದೇವತಾ |
 ವಿಷಯಂಗಳ ಭೋಗಿಸುತಿಹನೆಂಬುದೆ || ೧೮ ||
 ಮೂಜಗದೊಳಗಿಹ ಭೂಜಲ ಖೇಚರ |
 ಈ ಜೀವರೊಳಗೆ ಮಹಾಜಸನ ||
 ಸೋಜಿಗ ಬಹುವಿಧ ನೈಜವಿಭೂತಿಯ |
 ಪೂಜಿಸುತನುದಿನರಾಜಿಸುತಿಪ್ಪುದೆ || ೧೯ ||
 ಮೇದಿನಿ ಪರಮಾಣಾಂಬುಕಣಂಗಳ |
 ನೈದಬಹುದು ಪರಿಗಣನೆಯನು ||
 ಮಾಧವನಾನಂದಾದಿ ಗುಣಂಗಳ- |
 ನಾದಿಕಾಲದಿಂದಗಣಿತವೆಂಬುದೆ || ೨೦ ||
 ಗುಣಕಾಲಾಹ್ವಯ ಅಗಮಾರ್ಣವ ಕುಂ- |
 ಭಣೆ ಪರಮಾಣ್ವಂಬುಧಿಗಳಲಿ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ವನಗಿರಿನಿಧಿ ನೊಡಲಾದದರೊಳಗಿಂ-	
ಧನಗತ ಪಾವಕನಂತಿಹನೆಂಬುದೆ	೨೦
ಅನಲಾಂಗಾರದೊಳಿಪ್ಪೊಪಾದಿಲಿ	
ಅನಿರುದ್ಧನುಚೇತನರೊಳಗೆ	
ಕ್ಷಣಬಿಟ್ಟಿಗಲದೆ ಏಕೋ ನಾರಾ	
ಯಣ ಶ್ರುತಿಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನು ಇಹನೆಂಬುದೆ	೨೧
ಪಕ್ಷಗಳಕ್ಷಿಗಳ ಗಲದ ಲಿಪ್ಪಂ	
ತಕ್ಷರ ಪುರುಷನಪೇಕ್ಷೆಯಲಿ	
ಕುಕ್ಷಿಯೊಳಬ್ಬ ಜ ತ್ರಕ್ಷಾದ್ಯಮರರ	
ಈಕ್ಷಿಸಿ ಕರುಣದಿ ರಕ್ಷಿಪನೆಂಬುದೆ	೨೨
ಪವನ ಮತಾನುಗರನ ನಾನಹುದೆಂ-	
ದವನಿಯೊಳಗೆ ಸತ್ಕವಿಜನರ	
ಭವನಗಳಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ ಸುಕಥಾ	
ಶ್ರವಣವಮಾಡುತ ಪ್ರವರನಾಗುವುದೆ	೨೪
ತಾರಣ ಕಾರ್ಯಾಂತರ್ಗತ ಅಂಶವ ತಾರಾವೇಶವಿಹಿತ ಸಹಜ	
ಪ್ರೇರಕ ಪ್ರೇರ್ಯಾಹ್ವಯ ಸರ್ವತ್ರವಿ	
ಕಾರವಿಲ್ಲದಲೆ ತೋರುವನೆಂಬುದೆ	೨೫
ಪ್ರತಿದಿವಸ ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿಗಳಿಂದ ಸಂ	
ಸ್ತುತಿಸುತ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಗುಣವ	
ಕೃತಿಪತಿ ಸೃಷ್ಟಿ ಸ್ಥಿತಿಲಯಕಾರಣ	
ಇತರ ದೇವತೆಗಳಿಗಿಂತಿಲ್ಲೆಂಬುದೆ	೨೬
ಪನ್ನಗಾಚಲ ಸನ್ನಿವಾಸಪಾ ವನ್ನಚರಿತ ಸದ್ಗುಣಭರಿತ	
ಜನ್ಯಜನಕ ಲಾವಣ್ಯನೇಕ ಜ	
ಗ ನ್ನಾ ಥ ವಿ ಠ ಲ ನಾನ್ಯತನೆಂಬುದೆ	೨೭

೨೫. ಸಂಕೀರ್ಣ

ಇದು ಕೊನೆಯ ಪ್ರಕರಣವು. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯವಿದ್ದರೂ ಯಾವ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಮೇಲಿನ ಇಪ್ಪತ್ತುಮೂರು ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಕುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಿಲ್ಲವೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಈ ಸಂಕೀರ್ಣ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬಂದ ವಿಷಯಗಳು ವಿವಿಧವಿರುವವು. ದಾಸರು ಈ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಪ್ರಕಟ ಮಾಡಿರುವರೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡುವುದು ಒಳ್ಳೆ ಮನೋರಂಜಕವೂ ಬೋಧಪ್ರದವೂ ಇದೆ.

ವಿಷಯಗಳು ಬಹಳೇ ವಿವಿಧವಿರುವುದರಿಂದ ಆಯಾ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಇಲ್ಲಿ ಏನೂ ಬರೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವಾಗ ಹಲವು ಗುಂಪುಗಳು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆಯಾ ಗುಂಪಿನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯದ ದಿಗ್ಗರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಐದು ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಭಕ್ತನು ದೇವರೊಡನೆ ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ಚೇಷ್ಟೆಮಾಡಿದ್ದು ಈ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವುದು. ಕೊನೆಯ ಎರಡು ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾದ ಉತ್ತೇಜ್ಜೆ ಇದೆ.

ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಸಬ್ಯಭಾವದಲ್ಲಿಯೂ ಸೇರಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ದಾಸರು ದೇವರೊಡನೆ ಮಾಡುವ ಸರಸ ಸಲ್ಲಾಪವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ತೋರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ.

೨೨೩. ನಿನ್ನ ನಂಬಿ ಫಲವಿಲ್ಲ !

ಕಾಂಬೋಧಿ ರಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ಅರು ಬದುಕಿದರಯ್ಯ ಹರಿ ನಿನ್ನ ನಂಬಿ || ಪ ||

ತೋರು ಈ ಜಗದೊಳಗೆ ಒಬ್ಬರನು ಕಾಣೆ || ಅ. ಪ. ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಕರಪತ್ರದಿಂದ ತಾನ್ಮೃದ್ವಜನ ತಂದೆಯ
ಕೊರಳ ಕೊಯಿಸಿದೆ ನೀನು ಕುಂದಿಲ್ಲದೆ ||
ಮರುಳನಂದದಿ ಪೋಗಿ ಭೃಗುಮುನಿಯ ಕಣ್ಣೊಡೆದೆ
ಅರಿತು ತ್ರಿಪುರಾಸುರನ ಹೆಂಡಿರನು ಬಿರೆದೆ || ೧ ||

ಕಲಹಬಾರದಹಾಗೆ ಕರ್ಣನನು ನೀ ಕೊಂದೆ
ಸುಲಭದಲಿ ಕೌರವರ ಮನೆಯ ಮುರಿದೆ ||
ನೆಲವ ಬೇಡುತ ಪೋಗಿ ಬಲಿಯ ತನುವನು ತುಳಿದೆ
ನೊಲೆಯನುಣಿಸಲು ಬಂದ ಪೂತನೆಯ ಕೊಂದೆ || ೨ ||

ತಿರಿದುಂಬ ದಾಸರ ಕೈಲಿ ಕಪ್ಪವಕೊಂಬೆ
ಗರುಡವಾಹನ ನಿನ್ನ ಚರಿಯವರಿಯೇ ||
ಧೂರೆ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನಿನ್ನನು ನಂಬಿದರೆ
ತಿರುಪೆಯು ಹುಟ್ಟಿಲೊಲ್ಲದು ಕೇಳೊ ಹರಿಯೇ || ೩ ||

೨೨೪. ನಾನು ನಿನ್ನನು ಬಿಡೆನು !

ಮೋಹನ ರಾಗ ಏಕತಾಳ

ಬಿಡೆ ನಿನ್ನ ಪಾದವ ಬಿಂಕವಿನ್ಯಾಕೊ
ಕೊಡು ಮನದಿಷ್ಟವ ಕೋಪವಿದೇಕೊ || ಪ ||
ನೀರ ಪೊಕ್ಕರೆ ಬಿಡೆ ಬೆನ್ನಿನೊಳು ಬಹು
ಭಾರ ಪೊತ್ತೆನೆಂದು ಬಿದ್ದರು ಬಡೆನೋ ||
ಕೋರಿಯ ಮಸೆಯುತ ಕೆರಕೊಂಡರು ಬಿಡೆ
ಘೋರರೂಪವ ತಾಳಿ ಘುಡಿಘುಡಿಸಲು ನಾನು || ೧ ||

ತಿರುಕನೆಂದರೂ ಬಿಡೆ ತಿಳಿದು ತಾಯ ಕೊರಳ
ತರಿದೆನೆಂದರು ನಿನ್ನ ನಾ ಬಡೆನೋ ||
ಪೊರೆಯೆ ಪಿತನ ವಾಕ್ಯ ಕಾಡಸೇರಲು ಬಿಡೆ
ಗರಳ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿದರೆಯು ನಾನು || ೨ ||
ಕಡು ಬತ್ತಲಾಗಿ ನನ್ನ ಕೈಲಿ ಕಾಸಿಲ್ಲೆಂದರೆ
ಒಡನೆ ಹಯವೇರಿ ಓಡಿದರೂ ಬಿಡೆನು ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಪೊಡವಿಯೊಳಗೆ ನಮ್ಮ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನೇ
ಕಡೆಹಾಯಿಸುವ ಭಾರ ನಿನ್ನದಾದುದಕೆ ನಾನು

|| ೩ ||

೨೨೫. ನೀನೆಂಥ ಚೆಲುವ !

ಕೇದಾರಗೌಳ ರಾಗ ಅಟತಾಳ

ಯಾತರ ಚೆಲುವ ರಂಗಯ್ಯ ಇನ್ನಾತರ ಚೆಲುವ
ಪರಿಯೆಂಬ ನಾತಿಗೆ ಬರಿದೆ ಮರುಳಾದೆವಲ್ಲದೆ || ಪ ||

ದೇಶಕೋಶವುಂಟಾದರೆ ಮನೆಯ ವಾರಿ-

ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಕಟ್ಟುವನೇ ||

ಹಾಸುಮಂಚವಿದ್ದರೇ ಕಿವಿಯಿಲ್ಲದ

ಶೇಷನ ಮೇಲೊರಗುವನೇ ರಂಗಯ್ಯ

|| ೧ ||

ಪಡೆದ ತಾಯಿ ತನಗುಳ್ಳಡೆ ಗೋಪನ

ಮಡದಿಯ ಮೊಲೆಯನೆ ಉಣ್ಣುವನೇ ||

ಮಡದಿಯು ಉಳ್ಳಡೆ ಅಡವಿಯ ಗೊಲ್ಲರ

ಹುಡುಗಿಯರ ಸಂಗ ಮಾಡ್ತನೇ ರಂಗ

|| ೨ ||

ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳುವ ಪಿತನುಳ್ಳಡೆ ತಾಬೆಣ್ಣೆ

ಕದ್ದು ತಿಂದು ಚೋರನೆನಿಸುವನೇ ||

ಬದ್ಧವಾಹನ ತನಗಿದ್ದರೆ ಹಾರುವ

ಹದ್ದಿನ ಮೇಲೇರಿ ತಿರುಗುವನೇ ರಂಗ

|| ೩ ||

ಸಿರಿಯುಳ್ಳಡೆ ಪ್ರೋಗಿ ಬಲಿಯ ಬಾಗಿಲಕಾಯ್ದು

ಧರೆಯ ದಾನಕ್ಕೆ ಕೈಯೊಡ್ಡುವನೇ ||.

ಧೊರೆಯು ತಾನಾದರೆ ಪಾಂಡುಕುಮಾರನ

ತುರಗಭಂಡಿಯ ಬೋವನಾಗುವನೇ ರಂಗ

|| ೪ ||

ಮದನ ಜನಕ ತಾನು ಸೊಬಗುಳ್ಳನಾದರೆ

ಮುದುಕೆ ಕುಬುಜೆಯನ್ನು ಕೊಡುವನೇ ||

ಮುದದಿಂದ ತಾ ಪರದೈವ ವೆನಿಸಿಕೊಂಡ

ಚದುರ ಶ್ರೀ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ಅಮ್ಮಮ್ಮ

|| ೫ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೨೨೬. ಏಕೆ ಮಲಗಿರುವಿ ?

ಅಹೇರಿ ರಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ಏನು ಕಾರಣ ಮಲಗಿದೆಯಾ || ಪ ||

ಶ್ರೀನಾಥ ರಘೂದ್ಭವ ದರ್ಭಶಯನಾ || ಅ. ಪ. ||

ಸೀತೆ ಪೋದಳು ಎಂದು ಚಿಂತೆಯಲಿ ಮಲಗಿದೆಯಾ

ಕೋತಿಗಳ ಕೈಲಿ ರಣರಂಗನಾಗದೆಂದು ಮಲಗಿದೆಯಾ ||

ಪಾತಕಹರ ದೈತ್ಯಭಂಜಕಂ ತಿಳಿಸುವುದು

ಜ್ಯೋತಿಮರ್ಯರೂಪಿ ಶ್ರೀದರ್ಭಶಯನಾ

|| ೧ ||

ವನನಾಸ ತಿರುಗಲಾರೆನು ಎಂದು ಮಲಗಿದೆಯಾ

ವನಧೀಶ ಮಾರ್ಗವನು ಕೊಡನೆಂದು ಮಲಗಿದೆಯಾ ||

ದಂಜ ಬಲಿದನೆಂಬೊ ವ್ಯಾಕುಲದಿ ಮಲಗಿದೆಯಾ

ಜನನ ಮರಣ ರಹಿತ ರಾವು ತಿಳಿಸುವುದು

ಹನುಮಂತ ವಂದಿತಪದ ಶೀದರ್ಭಶಯನಾ

|| ೨ ||

ಅನಿಲಾರಿಹರನೆ ಕರುಣಿಸಿ ಮಲಗಿದೆಯಾ

ವನಜಸಂಭವಗೆ ನೀ ಒಲಿದು ಬಂದು ಮಲಗಿದೆಯಾ ||

ಮುನಿಗಳು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಲು ಹಿಗ್ಗಿ ಮಲಗಿದೆಯಾ

ಜನನಾಥ ಜಾನಕೀಕಾಂತ ತಿಳಿಸುವುದು

ಎನಗೊಲಿದು ವಿ ಜ ಯ ವಿ ತ ಲ ದರ್ಭಶಯನಾ

|| ೩ ||

೨೨೭. ಯಾಕೆ ಮಲಗಿರುವಿ ?

ಭೂಪಾಳಿ ರಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ಯಾಕೆ ನೀನಿಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸಿದ್ದೋ ಹರಿಯೇ, ಜಗ-

ದೇಕವಿಖ್ಯಾತ ಪಶ್ಚಿಮ ರಂಗನಾಥಾ || ಪ ||

ತಮನೊಡನೆ ಹೋರಿ ಬೆಟ್ಟವನು ಬೆನ್ನಿಲಿ ಪೊತ್ತು

ರಮಣ ಭೂದೇವಿ ತಂದಾಲಸ್ಯವೊ ||

ಅಮರವೈರಿಯ ಕರುಳಕಿತ್ತ ಕಡು ಧಾವತಿಯೊ

ಕ್ಷಮೆಯನಳಿದೀ ಪಾದಕಮಲ ನೊಂದಿಹವೊ

|| ೧ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಪೊಡವಿಪಾಲಕರ ವಂಶವನು ಒಬ್ಬನೆ ಕಡಿದು
 ಕೊಡಲಿಯನು ಬಿಸುಟು ಮಲಗಿದ ಭಾವವೋ ||
 ಮಡದಿಯನು ಕಡ್ಡಿಯ್ದವನ ಶಿರವನೇ ತಂದು
 ಬಿಡದೆ ಸಾಸಿರ ಗೋಪಿರೊಡನೆ ಮಲಗಿದ್ದೋ ದೇವಾ || ೨ ||
 ನಾಲಿ ನೊಡಲಾದವರ ಎದುರಾಂತ ದೈತ್ಯರ-ಕೊಂದು
 ಕಾಳಿಯ ಹೆಡೆ ತುಳಿದು ಮೈಯ್ಯಲಸಿತೋ ||
 ಲೀಲೆಯಿಂದಲಿ ಬಂದು ನಿರ್ವಾಣದಲಿ ನಿಂದು
 ಆ ಲಜ್ಜೆಗಾಗಿ ತಲೆಬಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದೋ ದೇವಾ || ೩ ||
 ನಾಲ್ಕು ಯುಗದಾಧಾರಿ ಕಡೆಗೆ ತುರಗವನೇರಿ
 ಸಾಕಾರಿಯಾಗಿ ಭರದಲಿ ಮಲಗಿದ್ದೋ ||
 ಸಾಕಾರಿಯಾದ ಗೌತಮ ಮುನೀಶ್ವರಗಂಜೆ
 ನೀ ಕೊಟ್ಟ ಭಾಷೆಗಾಗಿದು ಮಲಗಿದೆಯೋ || ೪ ||
 ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಕಾಲ ನೀ ಮೈಮರೆಯೆ ಮಲಗಿದರೆ
 ನಿನ್ನನೆಬ್ಬಿಸುವರೊಬ್ಬರ ಕಾಣಿಸು ||
 ಉನ್ನಂತ ಕಾಗಿನೆಲೆ ಯಾ ದಿ ಕೇ ಶ ವ ರಾ ಯ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಇದು ಎರಡನೆಯ ಗುಂಪು. ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ಐದು ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ದಾಸರು ಎನ್ನೋದದಿಂದಲೆ ಹಲವು ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಮನೋಹರವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿರುವರು.

೨೨೮. ರಾಗೀ ತಂದಿರಾ !

ನಾಡನಾಮುಕ್ತಿಯಾ ರಾಗ ಭಾಷುತಾಳ

ರಾಗೀ ತಂದಿರಾ, ಭಕ್ತಕೆ, ರಾಗೀ ತಂದಿರಾ || ಪ ||
ಯೋಗ್ಯರಾಗಿ ಭೋಗ್ಯರಾಗಿ ಭಾಗ್ಯವಂತರಾಗಿ ನೀವು || ಅ. ಪ. ||
ಅನ್ನದಾನ ಮಾಡುವರಾಗಿ ಅನ್ನಭತ್ತವನ್ನಿಟ್ಟವರಾಗಿ
ಅನ್ಯನಾರ್ತೆಯ ಬಿಟ್ಟವರಾಗಿ ಅನುದಿನ ಭಜನೆಯ ಮಾಡುವರಾಗಿ || ೧ ||
ಮಾತಾಪಿತೃಗಳ ಸೇವಿಪರಾಗಿ ಸಾಪಕಾರ್ಯ ಬಿಟ್ಟವರಾಗಿ
ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಮಿಗಿಲಾದವರಾಗಿ ನೀತಿಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತರಾಗಿ || ೨ ||
ಗುರುಕಾರುಣ್ಯವ ಪಡೆದವರಾಗಿ ಗುರುವಿನ ಮುರ್ಮುಖನು ತಿಳಿದವರಾಗಿ
ಗುರುವಿನ ಪಾದವ ಸ್ಮರಿಸುವರಾಗಿ ಪರಮ ಪುಣ್ಯವ ಮಾಡುವರಾಗಿ || ೩ ||
ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಸ್ಮರಿಸುವರಾಗಿ ಪ್ರಾಣರಾಯನ ದಾಸರಾಗಿ
ದಾನಕೆಂದು ಬಲು ಹೆದರಿ ಇಂಥ ದೀನವೃತ್ತಿಯಲಿ ಹೀನರಾಗಿ || ೪ ||
ಪಕ್ಷಮಾಸ ವ್ರತಮಾಡುವರಾಗಿ ಪಕ್ಷಿವಾಹನಗೆ ಪ್ರೀಯರಾಗಿ
ಕುಕ್ಷಿಲಿ ಕಲುಷ ಇಲ್ಲದವರಾಗಿ ಭಕ್ಷುಕರು ಅತಿ ತುಚ್ಛರಾಗಿ || ೫ ||
ನೇದಪುರಾಣವ ತಿಳಿದವರಾಗಿ ಮೇದಿನಿ ಆಳುವಂಥವರಾಗಿ
ಸಾಧುಧರ್ಮಗಳ ಚರಿಸುವರಾಗಿ ಓದಿ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪಂಡಿತರಾಗಿ || ೬ ||
ಅರು ಮಾರ್ಗವ ಅರಿತವರಾಗಿ ಮೂರು ಮಾರ್ಗವ ತಿಳಿದವರಾಗಿ
ಭೂರಿತತ್ವವ ಬೆರೆದವರಾಗಿ ಕ್ರೂರರ ಸಂಘ ಬಿಟ್ಟವರಾಗಿ || ೭ ||
ಕಾಮಕ್ರೋಧವ ಅಳಿದವರಾಗಿ ನೇಮ ನಿತ್ಯವ ಮಾಡುವರಾಗಿ
ಆ ಮಹಾ ಪದವಿಯ ಸುಖಿಸುವರಾಗಿ ಪ್ರೇಮದಿ
ಕುಣಿಕುಣಿದಾಡುವರಾಗಿ || ೮ ||
ಸಿರಿರಮಣನ ಸದಾ ಸ್ಮರಿಸುವರಾಗಿ ಗುರುತಿಗೆ ಬಾಹೋರಂಥವರಾಗಿ
ಕರಕರೆ ಸಂಸಾರವ ನೀಗುವರಾಗಿ
ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನ ಸೇವಿಪರಾಗಿ || ೯ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೨೨೯. ಹೊಟ್ಟೆ ಎಲ್ಲರ ದೇವರು

ಹುಸೇನಿ ರಾಗ ಅದಿತಾಳ

ಎಲ್ಲಾರು ಮಾಡುವದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ-ಗೇಣು-ಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ || ಪ ||
ಸಿರಿ-ವಲ್ಲಭನ ಭಜಿಸುವದು ಮುಕ್ತಿಗಾಗಿ || ಅ. ಪ. ||
ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯ ಹೊರುವದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ | ದೊಡ್ಡ
ಮಲ್ಲರೊಡನಾದುವದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ||
ಸುಳ್ಳಾಗಿ ಪೊಗಳುವದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ | ಸಿರಿ
ವಲ್ಲಭನ ಧ್ಯಾನವು ಮುಕ್ತಿಗಾಗಿ || ೧ ||
ಭೊರೆತನವ ಮಾಡುವದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ | ಕರಿ
ತುರಗವೇರುವದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ||
ದುರಿತವ ಮಾಡುವದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ | ಸಿರಿ
ಹರಿಯ ಭಜಿಸುವದು ಮುಕ್ತಿಗಾಗಿ || ೨ ||
ಬಿಟ್ಟವ ಹೊರುವದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ | ಗಟ್ಟಿ
ಗಟ್ಟಾಗಿ ಕೂಗುವದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ||
ದಿಟ್ಟವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸಿರಿ ಪು ರಂ ದ ರ
ವಿ ತ ಲ ನ ಧ್ಯಾನವು ಮುಕ್ತಿಗಾಗಿ || ೩ ||

೨೩೦. ಲಂಗೋಟಿ ಮಹಾತ್ಮ್ಯವು

ನಾಡನಾಮುಕ್ತಿಯಾ ರಾಗ ಅಟಿತಾಳ

ಲಂಗೋಟಿ ಬಲು ಒಳ್ಳೆದಣ್ಣ, ಒಬ್ಬ-
ಹಂಗಳಿಲ್ಲದೆ ಮಡಿಗೆ ಒದಗುವದಣ್ಣ || ಪ ||
ಬಡವರಿಗಾಧಾರವಣ್ಣ, ಈ ಲಂಗೋಟಿ
ಜೈರಾಗಿಗಳ ಭಾಗ್ಯವಣ್ಣ ||
ಕಡುಕಳ್ಳರಿಗೆ ಗಂಡ ಮಡಿಧೋತ್ರಗಳ ಮಿಂದ
ನಡುಕುಪ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಮಡಿಗೆ ಒದಗುವಂಥ || ೧ ||
ಜಿತಮನ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗಿದೇ, ಕೌಪೀನ
ಪೃತವುಳ್ಳ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವು ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಅಶಿಶಯವಿದೆ ಅಂಜನೇಯ ನಾರದರಿಗೆ
 ಗತಿಯಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಮಿತವಾಗಿ ಇರುವಂಥ || ೨ ||
 ದುಡ್ಡು ಮುಟ್ಟಿದಂತೆ ದೊರಕುವ, ವಸ್ತುವು
 ದೊಡ್ಡ ಅರಣ್ಯದಿ ಭಯವಿಲ್ಲವು ||
 ಹೆಡ್ಡು ರೆಂಬುವರೇನೋ ಲಂಗೋಟ ಜನರನ್ನು
 ದೊಡ್ಡವರೆಂದು ವಂದಿಸುವರು ಯತಿಗಳ || ೩ ||
 ನೋಕ್ಷ ಮಾರ್ಗಕೆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವೀ ಲಂಗೋಟ
 ಭಿಕ್ಷುಗಾರರಿಗೆಲ್ಲ ಅನುಕೂಲವು ||
 ತಕ್ಷಣದೊಳಗೆ ಕಾರ್ಯಗಳ ಮುಗಿಸಿಮಾನ
 ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಬಹು ರಮ್ಯವಾಗಿರುವಂಥ || ೪ ||
 ಮಡಿವಾಳರಿಗೆ ಶತ್ರು ಮತದಯ್ಯಗಳ ಮಿತ್ರ
 ಪೊದವಿಯೋಳ್ ಯಾಚಕರಿಗೆ ನೆರವು ||
 ದೃಢಭಕ್ತ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಗೋಸ್ಕರ ನಮ್ಮ
 ಒಡೆಯ ಶ್ರೀ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ಧರಿಸಿದಂಥ || ೫ ||

೨೩೧. ಅದ್ವೈತದ ಚೇಷ್ಟೆ

ನಾದನಾಮುಕ್ತಿಯಾ ಶಾಗ ಆದಿತಾಳ

ಶಿವ ನೀನ್ವ್ಯಾಗಾದ್ಯೋ ತಾಯಿಗಂಡ ಹರ ನೀನ್ವ್ಯಾಗಾದ್ಯೋ || ಪ ||
 ಶಿವ ನೀನಾದರೆ ಶಿವನರ್ಥಾಂಗಿಗೆ ಧವನಾಗಬೇಕೆಲ್ಲೋ ಅವಿವೇಕಿ
 ಮೂಢ || ಅ. ಪ. ||

ಗಂಗೆಯ ಶಿರದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದ ನಮ್ಮ ಶಿವ
 ಕುಂಭವ ಹೊರದೇ ಬಡಕೊಂಬೆ ಬೋಡಿ || ೧ ||
 ಮಂಟಿಯಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಿದ ನಮ್ಮ ಶಿವ
 ಉಂಟಾದ ಮಕ್ಕಳಿಗಳವಲ್ಲೋ ಬೋಡಿ || ೨ ||
 ಕಾಳಕೂಟ ವಿಷ ಧರಿಸಿದ ನಮ್ಮ ಶಿವ
 ಚೇಳು ಕಡಿದರೆ ಹೊಡಕೊಂಬೆ ಬೋಡಿ || ೩ ||
 ಕೆಂಡಗಣ್ಣು ನೊಸಲೊಳಗಿಟ್ಟ ನಮ್ಮ ಶಿವ
 ಕೆಂಡವ ಸೋಂಕಲು ಅಳುವೆಲ್ಲೋ ಬೋಡಿ || ೪ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಕರುಣಾಸಾಗರ ಶ್ರೀ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನ್ನ
ಚರಣವ ಸ್ಮರಿಸುತ ನೀ ಬಾಳೋ ಪೋಡಿ

|| ೫ ||

೨೩೨. ನಾವು ನಿಜ ಜಂಗಮರು

ನಾಡನಾಮಕ್ರಿಯಾ ರಾಗ ಏಕತಾಳ

ಜಂಗಮರು ನಾವು ಜಗದೊಳು || ಪ ||

ಜಂಗಮರು ನಾವು ಲಿಂಗಾಂಗಿಗಳು

ಮಂಗಳವಂತರು ಭವಿಗಳೆಂತೆಂಬಿರಿ || ಅ. ಪ. ||

ಹರಗುರುದೈವ ಕೇಶವ ನಮ್ಮ ಮನೆ ದೈವ

ವರದ ನೋಹನ ಗುರು ಶಾಂತೇಶ ||

ಹರಗುರುದ್ರೋಹ ಮಾಡಿದ ಪರನಾದಿಯು

ಲೌಕವ ನರಕದಿ ಮುಳುಗುವದೆ ಸಿದ್ಧ

|| ೧ ||

ವಿಭೂತಿ ನಮಗುಂಟು ವಿಶ್ವೇಶ ನಮಗುಂಟು

ಶೋಭನ ನಾಮ ಮುದ್ರೆಗಳುಂಟು ||

ಶ್ರೀ ಭಾಗೀರಥಿಯಗಣಿತ ಮಜ್ಜನವುಂಟು

ಸೌಭಾಗ್ಯವೀಪ ಮಹಂತನ ಮಹದವರು

|| ೨ ||

ವಿರಕ್ತರು ನಾವು ಶೀಲವಂತರು ನಾವು

ವೀರಭದ್ರ ಪ್ರಿಯ ಭಕ್ತರು ನಾವು ||

ಕಾರಣ ಕರ್ತ ಶ್ರೀ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನ

ಕಾರುಣ್ಯಕೆ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರರು ನಾವು

|| ೩ ||

ಈ ಮೂರನೆಯ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಪದ್ಯಗಳಿರುವವು. ಮಡಿ, ನಿಜ
ವಾಸ ಮಡಿ, ಬಾಹ್ಯಾಡಂಬರದ ಜೊಳ್ಳುತನ ಇವುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ದಾಸವರರು
ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿರುವರು.

೨೩೩. ಮಡಿ

ನಾಡನಾಮಕ್ರಿಯಾ ರಾಗ ಆದಿತಾಳ

ಮಡಿನುಡಿ ಮಡಿಯೆಂದು ಮೂರ್ಖರು ಹಾರುತಿ

ಮಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂತೆ ಬಿಕ್ಕನಾಸಿ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಮಡಿಯೂ ನೀನೆ ಮೈಲಿಗೆ ನೀನೆ
 ಸುಡಲಿ ನಿನ್ನ ಮಡಿ ಬಿಕ್ಕನಾಸಿ || ಅ. ಪ. ||
 ಎಲುವು ಚರ್ಮ ಮಲಮೂತ್ರ ಗುಂಡಿಯಲಿ
 ನಲಿವುತ ನಿಂತೇ ಬಿಕ್ಕನಾಸಿ ||
 ನೆಲೆಗೊಂಡಿಹ ನವದ್ವಾರದ ಹೊಲೆಯೊಳು
 ನರಳುತ ನೀ ಬಿದ್ದಿ ಬಿಕ್ಕನಾಸಿ || ೧ ||
 ಹುಟ್ಟುತ ಸೂತಕ ಸಾಯುತ ಸೂತಕ
 ನಟ್ಟಿನಡುವೆ ನಿಂತೆ ಬಿಕ್ಕನಾಸಿ ||
 ಬಿಟ್ಟುಬಿಡದೆ ಕಾವೇರಿಲಿ ಮುಳುಗಲು
 ಮುಟ್ಟು ಹೋದೀತೇ ಬಿಕ್ಕನಾಸಿ || ೨ ||
 ಚರ್ಮವ ತೊಳೆದರೆ ಕರ್ಮವು ಹೋಗೊದೆ
 ಮರ್ಮವ ತಿಳಿಯದೆ ಬಿಕ್ಕನಾಸಿ ||
 ಬರ್ಮನಯ್ಯ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನ ಪಾಡಿ
 ನಿರ್ಮಲದಿಂ ಬಾಳೇ ಬಿಕ್ಕನಾಸಿ || ೩ ||

೨೩೪. ನಿಜವಾದ ಮಡಿ

ಶಂಕರಾಭರಣ ರಾಗ ಆದಿತಾಳ

ಮಡಿ ಮಡಿ ಮಡಿಯೆಂದು ಅಡಿಗಡಿ ಹಾರುವಿ
 ಮಡಿ ಮಾಡುವ ಬಗೆ ಬ್ಯಾರುಂಟು || ಪ ||
 ಪೊಡವಿಪಾಲಕನ ಪಾದ ಧ್ಯಾನವನು
 ಬಿಡದೆ ಮಾಡುವದದು ಮಡಿಯೂ || ಅ. ಪ. ||
 ಬಟ್ಟೆ ನೀರೊಳಗಿಟ್ಟು ಮುಣುಗಿ ನೀ ಉಟ್ಟರೆ ಅದು ಬೇರೆ ಮಡಿಯಲ್ಲ ||
 ಹೊಟ್ಟೆ ಒಳಗಿನ ಕಾಮ-ಕ್ರೋಧ ಮದ-ಮತ್ಸರ
 ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವದು ಅದು ಮಡಿಯೂ || ೧ ||
 ದಶಮಿ ದ್ವಾದಶಿ ಪುಣ್ಯದಿನದಲಿ
 ವಾಸುದೇವನ ಪೂಜೆ ವಿಶೇಷ ಮಾಡದೆ ||
 ಅಲ್ಲಾ ಖುದಾ ಎಂದು ಆತ್ಮದಲಿ ತಿಳಿಯದೆ
 ಮುಲ್ಲಶಾಸ್ತ್ರದ ನೆಲೆಯ ಗುರುತರಿಯದೆ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ದೋಷಕಂಜದೆ ಪರರನ್ನ ಭುಂಜಿಸಿ ಯಮ-

ಪಾಶಕೆ ಸಿಲುಕವದು ಅದು ಮಡಿಯೇ

|| ೨ ||

ಭೂಸುರರು ಮಧ್ಯಾಹ್ನಕಾಲಕೆ

ಹಸಿದು ಬಸಿದು ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ||

ಮಸುಳಿಗೊಂಡು ಗತಿಯಿಲ್ಲನೆಂದು ತಾ

ಹಸನಾಗಿ ಉಂಟೊಂದು ಹೊಲೆ ಮಡಿಯೂ

|| ೩ ||

ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಮಲಮೂತ್ರ ಶರೀರವ

ನೆಚ್ಚಿ ಕೆಡಲು ಬೇಡ ಎಲೆ ಜೀವನೇ ||

ಅಚ್ಯುತಾನಂತನ ನಾಮಸ್ತುರಣಲಿ

ಸಂಚಿತ ಕಳೆವದು ಅದು ಮಡಿಯೂ

|| ೪ ||

ಹಿರಿಯರ ಗುರುಗಳ ಹರಿದಾಸರ ಕಂಡು

ಚರಣಕ್ಕೆರಗಿ ಭಕ್ತಿಯಲಿ ತರ

ಹರಿಸದೆ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನ ಭರದೆ

ಸ್ವರಿಸುವದೂ ಅದು ಮಡಿಮಡಿಯೂ

|| ೫ ||

೨೩೫. ಬಾಹ್ಯಾಡಂಬರ

ಶಂಕರಾಭರಣ ರಾಗ ಅದಿತಾಳ

ತೀರ್ಥವನು ಪಿಡಿದವರೆಲ್ಲ ತಿರುನಾಮಧಾರಿಗಳೇ, ಜನ್ಮ

ಸಾರ್ಥಕವಿಲ್ಲದವರೆಲ್ಲ ಭಾಗವತರೇ || ಪ ||

ಮೂಗ್ಗಿಡಿದು ನೀರೊಳಗೆ ಮುಳುಗಿ ಜಪತಪವಮಾಡಿ

ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣಗಳನೋದಿ ತಿಳಿದು ||

ಬಾಗಿ ಪರಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಭ್ರಮಿಸಿ ಕಣ್ಣೆಡುವಂಥ

ನೀತಿತಪ್ಪಿದವರೆಲ್ಲ ದೇವಬ್ರಾಹ್ಮರೇ ಕೃಷ್ಣಾ

|| ೧ ||

ಪಟ್ಟಿನಾಮವ ಬಳಿದು ಪಾತ್ರೆ ಕೈಯಲಿಪಿಡಿದು

ಗುಟ್ಟಿನಲಿ ರಹಸ್ಯವ ಗುರುತರಿಯದೇ ||

ಕೆಟ್ಟ ಕೂಗನು ಕೂಗಿ ಬೊಗಳಿ ಬಾಯಾರುವಂಥ

ಹೊಟ್ಟೆಗುಡ ಮೃಗಗಳೆಲ್ಲ ಶ್ರೀ ವೈಷ್ಣವರೆ ಕೃಷ್ಣಾ

|| ೨ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಅಂಗಲಿಂಗದೊಳಗಿರುವ ಚಿನ್ನಯವ ತಿಳಿಯದೆ
 ಲಿಂಗಾಗದ ನೆಲೆಯ ಗುರುತರಿಯದೆ ||
 ಜಂಗಮ ಸ್ಥಾನರದ ಭಾವವನು ತಿಳಿಯದೆ
 ಭಂಗಿಮುಕ್ಕುಗಳೆಲ್ಲ ಲಿಂಗವಂತರಹರೇ || ೩ ||
 ಅಲ್ಲಾ ಖುದಾ ಎಂದು ಅತ್ಮದಲಿ ತಿಳಿಯದೆ
 ಮುಲ್ಲಾ ಶಾಸ್ತ್ರದ ನೆಲೆಯ ಗುರುತರಿಯದೆ
 ಜೊಳ್ಳು ಕೂಗನು ಕೂಗಿ ಬೊಗಳಿ ಬಾಯಾರುವಂಥ
 ಕಳ್ಳ ತುರುಕರಿಗೆಲ್ಲ ವೀರಸ್ವರ್ಗವುಂಟೆ ಕೃಷ್ಣಾ || ೪ ||
 ಹಾಸ್ಯಗಳನು ಕಲಿತು ಘೋಷವಸ್ತ್ರಗಳ್ಳಾಕಿ
 ಆಸೆಗಳ ತೊರೆದೆವೆಂದು ತಪಸು ಕುಳಿತು ||
 ನಾಸುವೆಯ ಗುರುಕೃಪಾ ಗುರುತರಿಯದಂಥ
 ವೇಷಧಾರಿಗಳೆಲ್ಲ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಾಗಬಲ್ಲ ರೇ ಕೃಷ್ಣಾ || ೫ ||
 ಅರುಚಕ್ರದನೆಲೆಯ ಅಷ್ಟಾಂಗ ಯೋಗದಲಿ
 ಮೂರು ಮೂರ್ತಿಯ ಮೂರು ಕಡೆಯೊಳಿರಿಸಿ ||
 ಮಾರನಯ್ಯ ಕಾ ಗಿ ನೆ ಲಿ ಯಾ ದಿ ಕೇ ಶ ವ ನ
 ಸಾರಿಭಜಿಸಿದವರಿಗೆ ಮನದ ಕೊರತೆಯುಂಟೇ || ೬ ||

೨೩೬. ದಂಭದಿಂದೇನು ?

ಬೇಹಾಗ ಶಾಗ ಏಕತಃಳ

ಬೇವು ಬೆಲ್ಲದೊಳಿಡಲೇನು ಫಲ ನಿತ್ಯ
 ಹಾವಿಗೆ ಹಾಲೆರೆದೇನು ಫಲ || ಪ ||
 ಕುಟಿಲವ ಬಡದಿಹ ಕುಜನರು ಮಂತ್ರದ
 ಪತನೆಯ ಮಾಡಿದರೇನು ಫಲ ||
 ಸಟೆಯನ್ನಾಡುವ ಮನುಜರು ಮನದಲಿ
 ವಿಠಲನ ನೆನೆದರೇನು ಫಲ || ೧ ||
 ಕಪಟತನದಿ ವಂಚಿಸುವ ಮನುಜರು
 ಜಪಗಳ ಮಾಡಿದರೇನು ಫಲ ||
 ಕುಪಿತಬುದ್ಧಿಯನು ತೃಪ್ತಿಸದೆ ನಿತ್ಯದಿ
 ಉಪವಾಸವಿದ್ದ ರಿನ್ನೇನು ಫಲ || ೨ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಮಾತಾಪಿತರನು ಬಳಲಿಸುವ ಮಗ

ಯಾತ್ರೆಯ ಮಾಡಿದರೇನು ಫಲ ||

ಘಾತಕತನವನು ಬಿಡದೆ ನಿರಂತರ

ನೀತಿಯನೋದಿದರೇನು ಫಲ

|| ೩ ||

ಪತಿಯನು ನಿಂದಿಸಿ ಬೊಗಳುನ ಸತಿಯಳು

ವ್ರತಗಳ ಮಾಡಿದರೇನು ಫಲ ||

ಅತಿಥಿಗಳೆಡೆಯಲಿ ಭೇದವ ಮಾಡುತ

ಗತಿಯನು ಬಯಸಿದರೇನು ಫಲ

|| ೪ ||

ಹೀನ ಕೃತ್ಯಗಳ ಮಾಡುತ ನದಿಯಲಿ

ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೇನು ಫಲ ||

ಶ್ರೀನಿಧಿ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನ ನೆನೆಯದೆ

ಮೌನವ ಮಾಡಿದರೇನು ಫಲ

|| ೫ ||

ಇದು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಗುಂಪು. ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡೇ ಪದ್ಯಗಳು ಇರುವವು. ಈ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ದಾಸಶ್ರೇಷ್ಠರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಆ ಕಾಲದ ವಿಚಾರಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ವಿವರಿಸಿರುವರು. ಕಾಲಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಈಗ ಎಷ್ಟೋ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಓದಲರ್ಹವಾಗಿವೆಯೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

೨೩೩. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಹೇಗಿರಬೇಕು ?

ಪಂತುವರಾಳಿ ಶಾಗ ಅಟಿತಾಳ

ಸಾರಿದ ಡಂಗುರ ಯಮನು, ಪಾಪ

ನಾರಿಯರೆಳತಂದು ನರಕದೋಳಿಡಿರೆಂದು || ೫ ||

ಹೊತ್ತಾರೆದ್ದು ಪತಿಗೆರಗದವಳ

ಮೃತ್ತಿಕೆ ಶೌಚ ಮಾಡದಿಪ್ಪಳ ||

ಬತ್ತಲೆ ಕುಳಿತು ಮೈತೊಳೆವಳ ನಾದಿನಿ

ಆತ್ಮ ಮಾನನ ಬೈವಳೆಳತನ್ನಿರೊ ಎಂದು

|| ೧ ||

ತಿಲಕಾಯುಧವ ಬಿಟ್ಟು ಕುಂಕುಮವಿಡುವಳ

ಬೆಳಗಾಡಕಾಲಕ್ಕು ಮಲಗಿಪ್ಪಳ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಮಲಿನವಸ್ತ್ರದಿ ಪತಿ ಬಳಿಗೆ ಪ್ರೋಗುವ

ಕಲಹಕಾರಿಯ ಪಿಡಿದೆಳೆದು ತನ್ನಿರೊ ಎಂದು

|| ೨ ||

ಉತ್ತಮ ಗುರುಹಿರಿಯರ ನಿಂದಿಸುವಳ

ಹೆತ್ತಮಕ್ಕಳ ನಾರಿ ಜೀವಿಸುವಳ ||

ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶಯ್ಯದಿ ಮಲಗಿಪ್ಪಳ ಪಿಡಿ-

ದೊತ್ತಿ ಒದರಿ ಕೂಗಿ ಎಳೆದುತನ್ನಿರೊ ಎಂದು

|| ೩ ||

ಜಲಜಕ್ಕಿ ಸಾಳಿ ಕಂಬಳಿ ಬಾಳಿ ಬಾಕಿ ಗೋಂ

ದಲ ಮೊದಲಾದವು ದೈವವೆಂದು ||

ತಿಳಿದು ಪಿಶಾಚಿ ಎಂಜಲ ಉಂಡು ಹಿಗ್ಗುವ

ಲಲನೇರನಾಲಸ್ಯಗೊಳದೆ ತನ್ನಿರೊ ಎಂದು

|| ೪ ||

ಒಲುಮೆ ಔಷಧ ಮಾಡಿ ಪತಿಯನೊಲಿಸುವಳ

ಮಲಮಕ್ಕಳೊಳು ಮತ್ತರಿಸುತ್ತಿಪ್ಪಳ ||

ಕಳವಿಲಿ ಕಾಂತನ ಧನ ವಂಚಿಸುವಳ

ಗಳಕೆ ಪಾಶವ ಕಟ್ಟಿ ಎಳೆದು ತನ್ನಿರೊ ಎಂದು

|| ೫ ||

ನಾಗೇಂದ್ರಶಯನನ ದಿನದಲಿ ಉಪವಾಸ

ಜಾಗರ ಮಾಡದೆ ಮಲಗಿಪ್ಪಳ ||

ಭಾಗವತಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರವ ಕೇಳದೆ ಮತ್ತ-

ಳಾಗಿ ತಿರುಗುವಳ ಎಳೆದು ತನ್ನಿರೊ ಎಂದು

|| ೬ ||

ಉಡಲಿಲ್ಲ ಉಣಲಿಲ್ಲ ಇಡಲಿಲ್ಲ ತೊಡಲಿಲ್ಲ

ಸುಡಲಿ ಗಂಡನ ಒಗೆತನವೆನ್ನುತ ||

ಹಡೆದವರ ನುಡಿನುಡಿಗೆ ಬೈಯುತ್ತಲಿಪ್ಪ

ಕಡು ಪಾಪಿಗಳ ಹೆಡಮುಡಿಕಟ್ಟಿ ತಾ ಎಂದು

|| ೭ ||

ಗಂಡ ನಿರ್ಭನಿಕನೆಂದಪಮಾನ ಮಾಳ್ವಳ

ಉಂಡು ಶೇಷಾನ್ನವನುಳಿಸುವಳ ||

ಕೊಂಡೆ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಕಳವಳಗೊಳಿಪಳ

ಮಂಡೆ ಕೂದಲು ಹಿಡಿದೆಳೆದು ತನ್ನಿರೊ ಎಂದು

|| ೮ ||

ಸಾಲೆಲೆಗಳ ಭೇದಮಾಡಿ ಬಡಿಸುವಳ

ನೀಲಾಂಬರವನುಟ್ಟು ಮಡಿಯೆಂಬಳ ||

ಹೊತ್ತಿ ಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಬಾಲಕರನು ಬಡಿದಳಿಸುತ್ತಿಹಳ ಹಿಂ-

ಗಾಲ ತೊಳೆಯದವಳೆಳೆದು ತನ್ನಿರೊ ಎಂದು || ೯ ||

ನೊಸಲ ಮಡಿಯನ್ನದಲೆ ಭಕ್ತಿಸುವಳ ಸ-

ಕೇಶಿಯೊಡನೆ ಗೆಳೆತನ ಮಾಡ್ತಳ ||

ದಾಸೇರಿಂದಲಿ ಪಾಕಪಾತ್ರೆ ಮುಟ್ಟಿಸುವಳ

ಪಾಶದಿಂದಲಿ ಬಿಗಿದೆಳೆದು ತನ್ನಿರೊ ಎಂದು || ೧೦ ||

ಪತಿಗೆ ಬೇಕಾದವರೊಳು ಮತ್ಸರಿಸುವಳ

ಮೃತವತ್ಸ ಗೋವಿನ ಪಾಲುಂಬಳ ||

ಹುತವಹನನು ಪಾದ ತಳದಿ ನೊಂದಿಸುವಳ

ಮತಿಗೇಡಿಯ ಬಡದೆಳೆದು ತನ್ನಿರೊ ಎಂದು || ೧೧ ||

ಮಿಥ್ಯಾವಾದಿಯ ಕೂಡತಿ ಸ್ನೇಹಮಾಳ್ತಳ

ಸತ್ತವರ ನೆನೆದಳುತಿಪ್ಪಳ ||

ದತ್ತಾಪಹಾರವ ಮಾಡುತ್ತಿಪ್ಪಳ ನೀಚ-

ವೃತ್ತಿಲಿ ಬದುಕುವಳೆಳೆದು ತನ್ನಿರೊ ಎಂದು || ೧೨ ||

ಲಶುನ ವೃಂತಾಕಾದಿಗಳನು ಭಕ್ತಿಸುವಳ

ಸೊಸೆಯೊಡನೆ ಮತ್ಸರಿಸುತ್ತಿಹಳ ||

ಹಸಿದುಬಂದವರಿಗೆ ಆಶನವಿಲ್ಲೆಂಬಳ

ಉಸಿರುಬಿಡದಂತೆ ಎಳೆದು ತನ್ನಿರೊ ಎಂದು || ೧೩ ||

ತುಳಸಿ ವೃಂದಾವನಕಛಿನಮಿಸಿದವಳ

ಜಲವಶೋಧಿಸದೆ ಪಾಕವಮಾಳ್ತಳ ||

ಫಲಧಾನ್ಯಾದಿಗಳ ನೋಡದೆ ಪಾಕಮಾಳ್ತಳ

ಗಳಕೆ ಪಾಶವಹಾಕಿ ಎಳೆತನ್ನಿರೊ ಎಂದು || ೧೪ ||

ಬಾಲಕರ ತೊಟ್ಟೆಲೊಳಗಿಟ್ಟು ತೂಗುತ

ಹಾಲೆರೆಯುತ ಬೀಸುತ ಕುಟ್ಟುತ್ತಾ ||

ಅಲಯದೊಳು ಕೆಲಸಗಳ ಮಾಡುತ ಲಕ್ಷ್ಮೀ-

ಲೋಲನ ಗುಣವ ಪಾಡುವರ ನೋಡದಿರೆಂದು || ೧೫ ||

ಅರಿಷಣ ಕುಂಕುಮ ಪುಷ್ಪಂಜನ ವಸ್ತ್ರಾ-

ಭರಣಭೂಷಿತಳಾಗಿ ಪತಿಯೊಡನೆ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಸರಸನಾಡುವ ಸುಖ ಹರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ
ಹರುಷಬಡುತಲಿಪ್ಪವರ ಮುಟ್ಟಿದಿರಿಯೆಂದು || ೧೬ ||
ಆಗಣಿತ ಮಹಿಮ ಶ್ರೀ ಜ ಗ ನ್ನಾ ಥ ವಿ ತ ಲ ನ
ಹಗಲು ಇರುಳು ಬಗೆಬಗೆಯಿಂದಲಿ ||
ಪೊಗಳುನ ದಾಸರ ಬಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಲ್ಲಿ
ಸುಗುಣೇರೆಂದಡಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದು ಬನ್ನಿ ರೊ ಎಂದು || ೧೭ ||

೨೩೮. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕರ್ತವ್ಯ

ಶಂಕರಾಭರಣ ರಾಗ ಆದಿತಾಳ

ಬುದ್ಧಿಮಾತು ಹೇಳಿದರೆ ಕೇಳಬೇಕಮ್ಮ, ಮಗಳೆ ಮನ
ಶುದ್ಧಳಾಗಿ ಗಂಡನೊಡನೆ ಬಾಳಬೇಕಮ್ಮ || ಪ ||
ಅತ್ತೆಮಾವಗಂಜಿಕೊಂಡು ನಡೆಯಬೇಕಮ್ಮ, ಮಗಳೇ
ಚಿತ್ತದೊಲ್ಲಭನಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಮ್ಮ ||
ಹೊತ್ತು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮನೆಯ ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕಮ್ಮ, ಮಗಳೇ
ಹತ್ತುಮಂದಿ ಒಪ್ಪುವಹಾಗೆ ನುಡಿಯಬೇಕಮ್ಮ || ೧ ||
ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಬುವ ನೆಂಟರೊಡನೆ ದ್ವೇಷಬೇಡಮ್ಮ, ಮಗಳೇ
ಅಟ್ಟು ಉಂಬುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಟ ಬೇಡಮ್ಮ
ಹಟ್ಟ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಲ್ಲಬೇಡಮ್ಮ, ಮಗಳೇ
ಕಟ್ಟ ಅಳುವ ಗಂಡನೊಡನೆ ಸಿಟ್ಟುಬೇಡಮ್ಮ || ೨ ||
ನೆರಿಹೊರೆಯವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಡಮ್ಮ, ಮಗಳೇ
ಗರುವ ಕೋಪ ಮತ್ಸರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಡಮ್ಮ ||
ಪರರ ನಿಂದಿಪ ಹೆಂಗಳೊಡನೆ ಸೇರಬೇಡಮ್ಮ, ಮಗಳೆ
ಗುರು ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನ ಸ್ಮರಣೆ ಮರೆಯಬೇಡಮ್ಮ || ೩ ||

ಇದು ಐದನೆಯ ಗುಂಪು. ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಇಂಥ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಉದಹರಿಸಬಹುದು. ದಾಸರು ವೈಷ್ಣವರಿದ್ರಾ, ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಅವರು ಶಿವನನ್ನು ಯಾವದೇರಿತಿ ಹೀನಗಳೆಯಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಈ ಎರಡು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉದಹರಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೨೩೯. ಶಿವನ ಸ್ತುತಿ

ನಾದನಾಮಾಕ್ರಿಯಾ ರಾಗ ಆದಿತಾಳ

ಕಂಡೆ ಕರುಣನಿಧಿಯಾ ಗಂಗೆಯು
ಮಂಡೆಯೊಳಿಟ್ಟ ಭೋರೆಯ || ಪ ||
ರುಂಡಮಾಲೆ ಸಿರಿಯಾ ನೊಸಲೊಳು
ಕೆಂಡಗಣ್ಣಿನ ಬಗೆಯಾ || ಅ. ಪ. ||

ಗಜಚರ್ಮಾಂಬರನ ಗೌರೀವರಜಗದೀಶ್ವರನ
ತ್ರಿಜಗನ್ನೋಹನನ ತ್ರಿಪುರಾಂತಕ ತ್ರಿಲೋಚನನ || ೧ ||
ಭಸಿತ ಭೂಷಿತಹರನ ಭಕ್ತರ ವಶದೊಳಿರುತಿಹನ
ಪಶುಪತಿಯೆನಿಸುವನ ವಸುಧೆಲಿ ಶಶಿಶೇಖರ ಶಿವನ || ೨ ||
ಕಪ್ಪುಕೊರಳ ಹರನ ಕಂದರ್ಪನ ಪಿತಸಖ ಶಿವನ
ಮುಪ್ಪುರಗೆಲಿದವನ ಮುನಿಸು ಸರ್ಪಭೂಷಣ ಭವನ || ೩ ||
ಕಾಮಿತಫಲವೀವನ ಭಕತರ ಪ್ರೇಮದಿ ಸಲಹುವನ
ರಾಮನಾಮ ಸ್ಮರನ ರತಿಪತಿ ಕಾಮನ ಸಂಹರನ || ೪ ||
ಧರಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕಾಶಿಯೆನಿಸುವ ಪುರ ಪಂಪಾವಾಸಿ
ತಾರಕವುಪದೇಶಿ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ಭಕ್ತರ ಪೋಷಿ || ೫ ||

೨೪೦. ಹರಿಹರರ ಮಹಿಮೆ

ಕಾಂಬೋಧಿ ರಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ಆರು ಬಲ್ಲರು ಹರಿಹರಾದಿಗಳ ಮಹಿಮೆಯನು || ಪ ||
ವಾರಿಜೋದ್ಭವ ಸುರೇಂದ್ರಾದಿಗಳಿಗಳವಲ್ಲ || ಅ. ಪ. ||
ಪಾರಶ್ರಯವಗೆಲ್ಲ ಸಮಯದಲಿ ತಪಮಾಡಿ
ನಾರಾಯಣಾಸ್ತವನು ಪಡೆದನೀಶ
ಗೌರೀಮನೋಹರನ ಘನತರಾರ್ಚನೆಗೈದು
ಚಾರುತರ ಚಕ್ರನನು ಪಡೆದನಾ ಶೌರಿ || ೧ ||
ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಅವನ ಬಾ
ಗಿಲ ಕಾಯ್ದನಚ್ಯುತನು ಅನುಗಾಲದಿ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಬಲುಭುಜನು ಬಾಣಾಸುರನ ಗೃಹದ್ವಾರವನು

ಬಳಸಿ ಕಾಯ್ದನು ಹರನು ವರವ ತಾನಿತ್ತು

|| ೨ ||

ಭೋಗೀಶಯನನು ಆಗಿ ಭೋಗಿಭೂಷಣನಾಗಿ

ವಾಗೀಶನಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿ ಸ್ಥಿತಿಲಯ

ಕೃಗು ಕಾರಣ ಕಾರ್ಯ ಕರ್ಮಾದಿರೂಪಕ್ಕೆ

ಕಾಗಿನೆಲೆ ಯಾ ದಿ ಕೇ ಶ ವ ನ ಮಹಿಮೆಯನು

|| ೩ ||

ಇನ್ನು ಉಳಿದ ಪದ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ನಿಜವಾಗಿ ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿವೆ. ನಾನಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅವು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ದಾಸರ ವಿವಿಧ ವಿಷಯದ ಜ್ಞಾನವು ಹಾಗೂ ಅವರ ನಿರೀಕ್ಷಣ ಶಕ್ತಿಯು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವದು.

ಕೊಳಲಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವ ಪದ್ಯವಂತೂ ಅತ್ಯಂತ ಮನೋಹರವಾಗಿದೆ. ವರನಾತ್ಮನ ಮಾಯೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೇ ಅಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ

ಕೊನೆಯವೆರಡು ಆರತಿ ಹಾಗೂ ಮಂಗಲ ಪದ್ಯಗಳಿರುವವು.

೨೪೧. ದೈನ್ಯಸಾಕು

ಪೂರ್ವಿರಾಗ ಅಟತಾಳ

ಕಾಯಲಾರೆನು ಕೃಷ್ಣ ಕಂಡವರ ಬಾಗಿಲನು |

ನಾಯಿಕುನ್ನಿಗಳಂತೆ ಪರರ ಪೀಡಿಸುತಾ || ಪ ||

ಉದಯದಲಿ ಎದ್ದು ಸಂಧ್ಯಾನ ವಿಧಿಗಳ ಬಿಟ್ಟು |

ಪದುಮನಾಭನ ಸೇವೆಯನು ಮಾಡದೆ ||

ಮೊದಲೆ ನಿನ್ನರ್ಚಿಸದೆ ನರರ ಸದನವ ಪೊಕ್ಕು |

ಒದಗಿ ಸೇವೆಯ ಮಾಡಿ ಅವರ ಬಾಗಿಲನು

|| ೧ ||

ಕಲ್ಲು ಕರಗಿಸಬಹುದು ಹುರಿಗಡಲೆಯೊಳು ಅದರ |

ತೈಲವನು ತೆಗೆದಾದರುಣ ಲುಬಹುದು ||

ಬಲ್ಲಿದವರ ಮನಸು ಮೆಚ್ಚಿಸಲಾರೆ ಪ್ರತಿ |

ಹಲ್ಲು ಕಿರಿಕಿರಿದು ಹಂಬಲಿಸಿ ಬಾಯ್ಬಿಡುತ

|| ೨ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಇಂತು ನಾನಾ ಚಿಂತೆಯಲಿ ನಿನ್ನ ನೆನೆಯದೆ |
ಭ್ರಾಂತಿಯೆಂತೆಂಬ ಹೆಬ್ಬಲೆಗೆ ಸಿಲುಕಿ ||
ಅಂತ್ಯನಾದಿಯ ಕಾಣೆ ಅರಿಕೆ ನಿನಗಿನಿತಿಲ್ಲ |
ಚಿಂತೆಯನು ಬಿಡಿಸಲಯ್ಯ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲಾ

|| ೩ ||

೨೪೨. ಅನ್ನದಾನ

ನಾದನಾನುಕ್ರಿಯೆ ರಾಗ ಅಟಿತಾಳ

ಊಟಕೆ ಬಂದೆವು ನಾವು, ನಿಮ್ಮ
ಅಟಪಾಟವ ಬಿಟ್ಟು ಅಡುಗೆ ಮಾಡಮ್ಮ || ಪ ||
ಕತ್ತಲಿಟ್ಟವಮ್ಮ ಕಣ್ಣು, ಬಾಯಿ
ಬತ್ತಿಬರುತಲಿದೆ ಕೈಕಾಲು ಜುಮ್ಮು ||
ಹೊತ್ತುಹೋಗಿಸಬೇಡವಮ್ಮ, ಒಂದು
ತುತ್ತಾದರು ಇತ್ತು ಸಲಹು ನಮ್ಮಮ್ಮ || ೧ ||
ಒಡಲೊಳಗೆ ಉಸಿರಿಲ್ಲ, ಇನ್ನ
ತಡವಾದರೆ ಜೀವ ನಿಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ ||
ಮಡಿದರೆ ದೋಷ ತಟ್ಟುವದು, ಒಂದು
ಹಿಡಿ ಅಕ್ಕಿಯಿಂದಲೆ ಕೀರ್ತಿ ಬಾಹೋದು || ೨ ||
ಹೊನ್ನರಾಸಿಯ ತಂದು ಸುರಿಯೆ, ಕೋಟಿ
ಕನ್ನಿಕೆಯರ ತಂದು ಧಾರೆಯನೆರೆಯೆ ||
ಅನ್ನದಾನಕಿನ್ನು ಸರಿಯೆ, ಪ್ರ
ಸನ್ನ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ್ತ ಲ ಧೋರೆಯೇ || ೩ ||

೨೪೩. ಯಾರು ಮೂರ್ಖರು ?

ಕೇದಾರಗೌಳ ಪಾಗ ರ್ಪುಂಸತಾಳ

ಮೂರ್ಖರಾದರು ಜನರು ಲೋಕದೊಳಗೆಲ್ಲ
ನುಕದೇವನ ಬಿಟ್ಟು ಕಾಕು ದೈವವ ಭಜಿಸಿ || ಪ ||
ಒಂಟಿಯಲಿ ಹೆಂಡತಿಯ ಬಿಡುವಾತನೇ ಮೂರ್ಖ
ಗಂಟನೆೊಬ್ಬರ ಕೈಯಲೊಪ್ಪಿಸುವ ಮೂರ್ಖ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ನೆಂಟರಿಗೆ ಸಾಲವನು ಕೊಡುವಾತ ಮೂರ್ಖಾ ಜನ-

ಕಂಟಕನಾಗಿ ಇರುವವನೆ ಕಡುಮೂರ್ಖಾ

|| ೧ ||

ಪಡೆದ ಮಕ್ಕಳ ಮೂರಿ ಒಡಲ ಪೊರೆವನ ಮೂರ್ಖಾ

ಮಡದಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮನೆಯಲಿರುವನ ಮೂರ್ಖಾ ||

ಬಡತನವು ಬಂದಾಗ ಬೈದುಕೊಂಬುವ ಮೂರ್ಖಾ

ದೃಢಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವ ಕಡುಮೂರ್ಖನಯ್ಯ

|| ೨ ||

ಸತ್ತ ಕರುವಿನ ಗೋವ ಹಾಲು ಉಣ್ಣುವ ಮೂರ್ಖಾ

ಒತ್ತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಸಾಲ ಕೊಡುವನ ಮೂರ್ಖಾ ||

ಹತ್ತೆಂಟು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಂಬಲಿಸುವನ ಮೂರ್ಖಾ

ಹೆತ್ತ ತಾಯ ಬಯ್ಯುವವನೆ ಕಡುಮೂರ್ಖಾ

|| ೩ ||

ಸ್ವಾಮಿ ನಾನುವ ಬಿಡದೆ ಭಜಿಸದಿದ್ದವ ಮೂರ್ಖಾ

ಸ್ವಾಮಿ ಗುರುಹಿರಿಯರಿಗೆರಗದವ ಮೂರ್ಖಾ ||

ನೇಮದಲಿ ಹರಿಕಥೆಯ ಕೇಳದವ ತಾ ಮೂರ್ಖಾ

ತಾಮಸವ ಕೂಡಿಕೊಂಬುವನೆ ಕಡುಮೂರ್ಖಾ

|| ೪ ||

ಉಂಡಮನೆಗೆರಡನ್ನು ಬಗೆಯುವಾತನೆ ಮೂರ್ಖಾ

ಕೊಂಡೆ ನುಡಿ ಕೇಳಿ ಕೊಲಿಸುವನ ಮೂರ್ಖಾ ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ ಶ್ರೀ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ಠ ಲ ನ

ಕೊಂಡಾಡಿ ಭಜಿಸದವ ಕಡುಮೂರ್ಖನಯ್ಯ

|| ೫ ||

೨೪೪. ಹಂಗಿಲ್ಲದವರು ಭ್ರಷ್ಟರು

ಸಾರಂಗ ರಾಗ ಝಂಪೆ ತಾಳ

ಎಲ್ಲಿದ್ದರೇನು ಹರಿಗಲ್ಲದವನು

ಸಲ್ಲವದೆ ಸದ್ಗತಿಗೆ ಸಂತತವು ಜಪಿಸಿದರೆ || ಪ ||

ಕಪ್ಪೆ ಕಮಲದ ಬಳಿಯ ತಪ್ಪದಲೆ ಅನುಗಾಲ

ಇಪ್ಪದೆ ಒಂದು ಅರೆಘಳಿಗೆ ಬಿಡದೆ ||

ಒಪ್ಪದಿಂದಲಿ ಅದರ ಪರಿಮಳದ ಸೊಬಗು

ಕಪ್ಪೆ ವಾಸನೆಗೊಂಡು ಹರುಷಬಡಬಲ್ಲದೆ

|| ೧ ||

ಹಾಲುಗೆಚ್ಚಲ ಬಳಿಯ ತೊನಸಿ ಹತ್ತಿಕೊಂಡು

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಕಾಲವನು ಕಳೆವ ಬಗೆ ಬಲ್ಲಿರಲ್ಲಾ ||

ನೇಳೆನೇಳೆಗೆ ಹಸುವು ಕರೆದುಂಬ ತೆರನಂತೆ

ಕೀಳು ತೊನಸಿಯು ಉಂಡು ಹರುಷಬಡಬಲ್ಲದೆ

|| ೨ ||

ತುಲಸಿ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನೀರುಳ್ಳಿಯನೆ ಹಾಕೆ

ಹೊಲಸು ಹೋಗದು ಹಲವು ಕಾಲಿದ್ದರೂ ||

ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಲ್ಲದವ ಶ್ರೀ ವಿ ಜ ಯ ವಿ ತ್ಥ ಲ ರಾ ಯ ನ

ಬಳಿಯಲಿದ್ದರೆ ಏನು ದೂರಿದ್ದರೇನು

|| ೩ ||

೨೪೫. ಯಾರಿಗೆ ಏನು ಗೊತ್ತು

ಮುಖಾರ ರಾಗ ಝಂಪ ತಾಳ

ಪಾಪಿ ಬಲ್ಲನೆ ಹರರ ಸುಖದುಃಖವ

ಕೋಪಿ ಬಲ್ಲನೆ ಶಾಂತ ಶೀಲ ಗುಣವ || ಹ ||

ಕತ್ತೆ ಬಲ್ಲದೆ ಹೊತ್ತ ಕತ್ತರಿಯ ಪರಿಮಳವ

ನ್ಯಾತ್ಯ ಬಲ್ಲಳೆ ನೇಳೆ ಹೊತ್ತೆಂಬುದ ||

ತೊತ್ತು ಬಲ್ಲಳೆ ಮಾನ ಅಭಿಮಾನವೆಂಬುದನು

ಭೃತ್ಯ ಬಲ್ಲನೆ ಒಡೆಯಗಿರುವ ಕಷ್ಟಗಳ

|| ೧ ||

ಹೇನು ಬಲ್ಲದೆ ಮುಡಿದ ಹೂವಿನ ಪರಿಮಳವ

ಶ್ವಾನ ಬಲ್ಲದೆ ರಾಗ ಭೇದಂಗಳಾ ||

ಮೀನ ಬಲ್ಲದೆ ನೀರು ಸೌಳು ಸ್ವಾದೆಂಬುದನು

ಹೀನ ಬಲ್ಲನೆ ಸುಗುಣ ದುರ್ಗುಣವನು

|| ೨ ||

ಬಾಳೆ ಬಲ್ಲದೆ ಮರಳಿ ಫಲವಾಗೊ ಸುದ್ದಿಯನು

ಸೂಳೆ ಬಲ್ಲಳೆ ಗೆಳೆಯಗಿಹ ಬಡತನ ||

ಕೇಳಬಲ್ಲನೆ ಕಿವುಡ ಏಕಾಂತ ಮಾತುಗಳ

ಹೇಳಬಲ್ಲನೆ ಮೂಕ ಕನಸ ಕಂಡುದನೂ

|| ೩ ||

ಕಾಗೆ ಬಲ್ಲದೆ ಒಳ್ಳೇ ಕೋಗಿಲೆಯ ಸ್ವರವನು

ಗೂಗೆ ಬಲ್ಲದೆ ಹಗಲ ಹರಿದಾಟವ ||

ಜೋಗಿ ಬಲ್ಲನೆ ಮನೆಯೊಳಿಲ್ಲ ಉಂಟೆಂಬುದನು

ರೋಗಿ ಬಲ್ಲನೆ ಮಿಷ್ಪಾನ್ನದ ರುಚಿಯನೂ

|| ೪ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಹೇಡಿ ಬಲ್ಲನೆ ರಣದ ಸಾಹಸದ ಶೌರ್ಯವನು
ಕೋಡಗವು ಬಲ್ಲದೆ ರತ್ನಬಿಲೆಯ ||
ಬೇಡಿದುದ ಕೊಡಲು ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನಲ್ಲದೆ
ನಾಡ ದೈವಗಳೇನು ಕೊಡಬಲ್ಲವೋ

|| ೫ ||

೨೪೬. ಕರ್ಮವಿಪಾಕ

ಮುಖಾರಿ ರಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ಮವು ಬಿಡಲರಿಯದು
ಯೋಚನೆಯನಾಡಿ ನೀ ಬಳಲಬೇಡ || ಪ ||
ಮುನ್ನಮಾಡಿದ ಕರ್ಮ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಬರುತಿರಲು
ತನ್ನಿಂದ ತಾನೆ ತಿಳಿಯಲರಿಯದೆ ||
ಇನ್ನು ದೇಹವನು ಅಶ್ರಯಿಸಿ ಫಲವೇನು
ಉನ್ನಂತ ಹರುಷದಲಿ ಮನದಿ ಯೋಚಿಸುವ
ಲೋಕಾದಿ ಲೋಕಗಳ ತಿರುಗುವ ರವಿರಥಕೆ
ಏಕ ಗಾಲಿಗೆ ಏಳು ಕುದುರೆ ಕಟ್ಟಿ ||
ಅಕಾಶಮಾರ್ಗದಲಿ ತಿರುಗುವ ಅರುಣನಿಗೆ
ಬೇಕಾದ ಚರಣಗಳ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ಹರಿಯು || ೧ ||
ಸೇತುವೆಯ ಕಟ್ಟಿ ಲಂಕೆಗೆ ಹಾರಿ ಹನುಮಂತ
ಪ್ರಾತಿಯನೆ ಮಾಡಿ ರಾವಣನ ಗೆದ್ದು ||
ಸೀತೆಯನು ತಂದು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿ
ಪ್ರೀತಿಯಿಂ ಕೌಪೀನ ಬಿಡಿಸಲಿಲ್ಲ ಹರಿಯು || ೨ ||
ನಿತ್ಯದಲಿ ಗರುಡ ಸೇನೆಯನಾಡಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ
ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಇದ್ದ ಜಗವರಿಯಲು ||
ಅತ್ಯಂತ ಸೇವಕನೆಂದು ಮೂಗಿನ ಡೊಂಕು
ಎತ್ತಿ ನೆಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ || ೪ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೨೪೭. ಯಾವುದು ಭೂಷಣ ?

ಸಾರಂಗ ರಾಗ ಝಂಪಿತಾಳ

ಭೂಷಣಕೆ ಭೂಷಣ ಇದು ಭೂಷಣ

ಶೇಷಗಿರಿವಾಸ ಶ್ರೀವರ ವೆಂಕಟೇಶಾ || ಪ ||

ನಾಲಿಗೆಗೆ ಭೂಷಣ ನಾರಾಯಣ ನಾಮ

ಕಾಲಿಗೆ ಭೂಷಣ ಹರಿಯಾತ್ರೆಯೂ ||

ಅಲಯಕೆ ಭೂಷಣ ತುಲಸಿ ವೃಂದವನ ವಿ-

ಶಾಲ ಕರ್ಣಕೆ ಭೂಷಣ ವಿಷ್ಣು ಕಥೆಯೂ || ೧ ||

ದಾನವೇ ಭೂಷಣ ಎರಡು ಹಸ್ತಗಳಿಗೆ

ಮಾನವೇ ಭೂಷಣ ಮಾನವರಿಗೇ ||

ಜ್ಞಾನವೇ ಭೂಷಣ ಮುನಿಯೋಗಿ ವರಗಳಿಗೆ

ಮಾನಿನಿಗೆ ಭೂಷಣ ಪತಿಭಕ್ತಿಯೂ || ೨ ||

ರಂಗ ನಿನ್ನ ನೋಡುವದೆ ಕಂಗಳಿಗೆ ಭೂಷಣ

ಮಂಗಳಾಂಗನ ಮಣಿಯೆ ಶಿರಭೂಷಣ ||

ಶೃಂಗಾರ ತುಲಸಿಮಣಿ ಕೊರಳಿಗೆ ಭೂಷಣ

ರಂಗ ವಿತ್ಥಲ ನಿನ್ನ ನಾಮ ಅತಿಭೂಷಣ || ೩ ||

೨೪೮. ಅನ್ಯದೇವತೆಗಳು ಬೇಡ

ನಾಡನಾಮುಕ್ತಿಯಾ ರಾಗ ಅದಿತಾಳ

ತಾಳಿಯ ಹರಿದು ಬಿಸಾಟಿ, ಇಂಥ

ಕೀಳು ದೇವತೆಗಳ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ || ಪ ||

ಒಡತಿ ಎಲ್ಲಮ್ಮನೆಂದು ಇಲ್ಲದ್ದ ರಕೆ ಹೊತ್ತು

ಸಿದಿಯ ಊರಿಸಿಕೊಂಡು ಜೋಲಾಡುವಿ ||

ಕಡುಕೋಪದಿಂದ್ಯಮನವರು ಶಿಕ್ಷಿಸಲು ನಿ-

ನ್ನೊಡನೆ ಒಂದಾಗ ರಕ್ಷಿಸುವಳೆ ಮೂಳಿ || ೧ ||

ಹೊಸ ನವಣೆಯ ಹುಗ್ಗಿ ಹೊಸ್ತಲ್ಪುಣ್ಣವೆ ದಿನ

ಹಸನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಹೊಸ್ತಿಲ ಪೂಜೆಯ ||

ನಿಸಿಯಲ್ಲಿ ಗೈವದು ತರವಲ್ಲ ಇದರಿಂದ

ಹರಿಕ್ತಿ ಸುಧೆ

- ಅಸಿಪತ್ರವನದಲ್ಲಿ ಬಳಲುವೆ ಮೂಳಿ || ೨ ||
 ಬನದ ಹುಣ್ಣಿವೆ ದಿನ ನೂರೆಂಟು ಪಲ್ಲಗ
 ಳನು ಮಾಡಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂ ಪೂಜಿಸುವಿ ||
 ದಿನಪನ ಸುತನ ದೊತರು ಎಳೆದೊಯ್ಯಾಗ
 ಬನದ ಶಂಕರಿ ಕಾಯಲರಿವಳೇ ಮೂಳಿ || ೩ ||
 ಚಂದಮ್ಮನೆ ಸರಿಟ್ಟಲಂಕಾರಗಳ ಮಾಡಿ
 ನಂದನವ ನೋಡಿ ಸುಖಬಡುವ ||
 ಮುಂದೆಗಾಣದೆ ಎಳೆದೊಯ್ದಿ ಮುಪುರದೊಳು
 ಕೊಂದರೆಂಬದು ಕೇಳಿ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವೇ ಮೂಳಿ || ೪ ||
 ಭಾರತದ್ವುಣ್ಣಿ ಮೆ ದಿನ ದೇವತೆಯ ಮಾಡಿ
 ಹೂರಣದಾರತಿಯನು ಬೆಳಗಿ ||
 ಸೀರೆ ಕಳೆದು ತೊಪ್ಪಲುಡುವದುಚಿತವಲ್ಲ
 ರೌರವ ನರಕಕ್ಕೆದುನೆ ಕೇಳಿ ಮೂಳಿ || ೫ ||
 ದುರುಳ ಭವಾನಿಯ ಬಿರಿದೆಂದು ಕವಡಿಯ
 ಸರಕಂಠದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಕಮಟನುಟ್ಟು
 ಭರದಲ್ಲಿ ಹ ಡ ಗ ಲಿ ಕಡೆಯೊಗದಲಿ ನೈ-
 ತರಣಿ ನರಕ ನಿನಗಹುದೆಲಿ ಮೂಳಿ || ೬ ||
 ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಾಗರ ಉಪವಾಸವನು ಮಾಡಿ
 ಮಣ್ಣು ಹುತ್ತಿಗೆ ಹಾಲು ಎರೆದು ಬರುವಿ ||
 ವನ್ನ ಜಾಕ್ಷನ ಪುತ್ರನಲ್ಲಿ ದಂಡಿಸುವಾಗ
 ನಿನ್ನ ಸಂಗಡ ಮಾತಾಡುವನೆನೇ ಮೂಳಿ || ೭ ||
 ಕಂಚಿನ ಗಡಿಗೆ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಕೊಡುವದೆಂದು
 ಅರ್ಚಿಸುವೆಲೆ ನೀ ಮಾಡುವ ತಪ್ಪಿಗೆ ||
 ಕಿಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಲನಾಳುಗಳು ನಿನ್ನನು ಬಹು
 ನುಚ್ಚು ನುಚ್ಚು ಮಾಡಿ ಕೊಲ್ವರೆ ಮೂಳಿ || ೮ ||
 ಸಿರಿಬೊಮ್ಮಾದಿಗಳೊಡೆಯನು ಹರಿಯಿರಲಾಗಿ
 ಹಿರಿಯನೊಡೆಯನೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸುತಾ ||
 ಸರತೊಟ್ಟಲೀರಿಸಿ ಪೆಸರಿಟ್ಟು ಕರೆವಿ ನಿನ್ನ-
 ವರೆ ಯುನುಕಿಂಕರರು ಕೇಳೇ ಮೂಳಿ || ೯ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಕರಿಮನೆ ಕೇಶವಿಲ್ಲದ ಮುಂಡೆ ಕರೆತಂದು
ಸಿರಿಸಹದೇವಿಯೆಂದರ್ಚಿಸುವಿ ||

ಹಿರಿಯರ ಸಮ್ಮತವಲ್ಲದುದೊಂದೆಂದು

ನರಕದೊಳುರುಳುವಿ ನಿಶ್ಚಯನೆಲೆ ಮೂಳಿ

|| ೧೦ ||

ಖಂಡೇರಾಯನ ಮಾಡಿ ಕೆಂಡದಿ ರೊಟ್ಟಿಯು

ಗುಂಡಿಗಿ ತುಪ್ಪವನರ್ಪಿಸುವಿ ||

ಚಂಡ್ಯಮನೊರು ಕೂಡಿ ಕೊಂಡೊಯ್ದಿಡುವಾಗ

ಖಂಡೇರಾಯ ಕಾಯ್ದು ಕೊಂಡಾನೆ ಮೂಳಿ

|| ೧೧ ||

ಹಡೆದ ಮಕ್ಕಳ ಮುಂಜಿ ಮದುವೆಗೆ ನೇಮಿಸಿ

ಮದಿನಾಳಿತಿಯ ಅಧಃಕೇಶ ತಂದು ||

ಸಡಗರದಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವಿ ಕುಂಭಪಾಕದೊ-

ಳದಿಗೆಯ ಮಾಡಿಸುವರು ಮೂಳಿ

|| ೧೨ ||

ಜಲದೇವರೆಂದು ಮೂರೆಡೆಗೆ ದೀಪವ ತುಂಬಿ

ಜಲಜನಾಭನಿಗೆ ಅರ್ಪಿತವಲ್ಲದ |

ಮಲವುಂಡು ಸತ್ಕುಲ ಕೆಡಿಸುವಿ ನಿನ್ನ ಮೈ

ಹೊಳಸ್ಯಾರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಯಮನಾಳು ಮೂಳಿ

|| ೧೩ ||

ಪರಿಪರಿ ನಾಡ್ಯಸಂಯುಕ್ತ ಮೈಯುಬ್ಬಿಸಿ

ಹರುಷದಿ ಈಚಲಗೊನೆಯ ತಂದು ||

ನರ ಮಂದಿರದೊಳು ಪೂಜಿಸುವಿ ನೀಕಾಲದ

ನಿರಯದಿವರು ದಂಡಿಪರೆಲೆ ಮೂಳಿ

|| ೧೪ ||

ಹಿಂದಿನಾಚಾರವೇನಾದರಾಯಿತು

ಮುಂದಾರು ಮುಕುತಿ ಪಥವ ಬಯಸಿ ||

ಕಂದೆರದು ನೋಡದನ್ನ ದೈವಗಳ ಪು-

ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ನ ಭಜಿಸೆಲೆ ಮೂಳಿ

|| ೧೫ ||

೨೪೯ ಮನ್ಮಥನ ಕಾಟ

ಸಾವೇರಿ ರಾಗ ಝಂಪತಾಳ

ಪಥನಡೆಯದಯ್ಯ ಪರಲೋಕಸಾಧನಕೆ ಮು- |

ನೈಥನೆಂಬ ಖಳನು ಮಾರ್ಗವ ಕಟ್ಟಿ ಸುಲಿಯುತ್ತಿರೆ || ಪ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ತನುರೋಮ ಗಿಡ-ವೃಕ್ಷ ಥಳಥಳಿಸ ಭುಜಲತೆಯು |

ವನಸಿಂಹಗಜ ಮೃಗಗಳಿಂದೊಪ್ಪುವ ||

ವನಿತೆಯರ ಕಾಯಕಾಂತಾರೇಂಬ ಮಾರ್ಗದಲಿ |

ಘನ ಕುಚಗಳೆಂಬೊ ಕಣಿವೆಯ ಮಧ್ಯಸೇರಿಹನು

|| ೧ ||

ಗಿಳಿ ನವಿಲು ವಸಂತ ಭ್ರಮರಗಳು ಒಂದಾಗಿ |

ಬಲದೊಡನೆ ಮದನ ಮಾರ್ಗವ ಕಟ್ಟಲು ||

ಬಲವುಳ್ಳ ಭಕ್ತ ಮುನಿ ಸನ್ಯಾಸಿ ಯೋಗಿಗಳು |

ಸುಲಿಸಿಕೊಂಡರು ಕೆಲರು ಸಿಕ್ಕಿದರು ಸೆರೆಯ

ಕಾಳಗದೊಳಿಡಿರಿಲ್ಲ ಸುರರು ದಾನವರು ಕ- |

ಟ್ಟಾಳು ಮನ್ನಥನ ಭಲದಂಕ ಬಿರಿದು ||

ಹೇಳಲಿನ್ನೇನು ಬಿಡ ದಾ ದಿ ಕೇ ಶ ವ ರಾ ಯ |

ನಾಳ ಸಂಗಡ ಹೋದರಾವ ಭಯವಿಲ್ಲ

|| ೨ ||

೨೫೦. ನಿಂದಕರು ಬೇಕು

ನಾದನಾಮುಕ್ತಿಯಾ ರಾಗ ಆದಿತಾಳ

ನಿಂದಕರಿರಬೇಕಿರಬೇಕು || ಪ ||

ಹಂದಿಯಿದ್ದರೆ ಕೇರಿ ಹ್ಯಾಂಗೆ ಶುದ್ಧಿಯೊ ಹಾಂಗೆ || ಅ. ಪ. ||

ಅಂದಂದು ಮಾಡಿದ ಪಾಪನೆಂಬ ಮಲ

ತಂದು ಹೋಗುವರಯ್ಯ ನಿಂದಕರು ||

ವಂದಿಸಿ ಸ್ತುತಿಸುವ ಜನರೆಲ್ಲರು ನಮ್ಮ

ಪೊಂದಿದ ಪುಣ್ಯವನೊಯ್ಯವರಯ್ಯ

|| ೧ ||

ದುಷ್ಟಜನರು ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳಿದ್ದರೆ

ಶಿಷ್ಯಜನರಿಗೆಲ್ಲ ಕೀರ್ತಿಗಳು ||

ಇಷ್ಟಪ್ರದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ನಿನ್ನೊಳು

ಇಷ್ಟೆ ವರವನು ಬೇಡುವೆನಯ್ಯ

|| ೨ ||

ದುರುಳ ಜನಂಗಳು ಚಿರಕಾಲವಿರುವಂತೆ

ಕರವ ಮುಗಿದು ವರ ಬೇಡುವೆನು |

ಪರಿಪರಿ ತಮಸಿಗೆ ಗುರಿಯಹರಲ್ಲದೆ

ಪರಮದಯಾನಿಧಿ ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ

|| ೩ ||

ಹರಿಭಕ್ತ ಸುಧೆ

೨೫೧. ಮಗನಿಂದ ಗತಿ ಎಂಬದು ಸುಳ್ಳು

ಪೂರ್ವಿರಾಗ ಮಟ್ಟಿ ತಾಳ

ಮಗನಿಂದ ಗತಿಯುಂಟೆ ಜಗದೊಳು || ಪ ||

ನಿಗಮಾಂತಸಾರ ಮುಕ್ತಿಯಲ್ಲದಲೇ || ಅ. ಪ. ||

ತ್ರಿಗುಣರಹಿತ ಪರಮಾತ್ಮನ ಧ್ಯಾನದಿ

ಹಗಲಿರಳು ನಿತ್ಯಾನಂದದಿ ||

ತೆಗೆದು ಪ್ರಪಂಚವಾಸನೆಯ ಸುಟ್ಟವರಿಗೆ

ಮಗನಿದ್ದರೇನು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೇನು

|| ೧ ||

ಲಲನೆ ಪುರುಷರು ತಮತಮ್ಮ ಕಾಮದ

ಸಲುವಾಗಿ ಕೂಡೆ ಶೋಣಿತ ಶುಕ್ಲದಿ ||

ಮಿಳಿತ ಮಾಂಸಹಿಂಡ ತನ್ನ ಪೂರ್ವಗತಿಯಿಂದ

ನೆಲಕೆ ಬೀಳಲು ತಾನು ಸಲಹಿ ರಕ್ಷಿಪುದೇ

|| ೨ ||

ಪರಮ ದುಷ್ಟನು ಆಗಿ ಮರೆತು ಸದ್ಧರ್ಮವ

ಗುರುಹಿರಿಯರ ಸಾಧುಗಳ ನಿಂದಿಸಿ ||

ಬೆರೆದನ್ನಜಾತಿಯ ಪರನಾರಿಯ ಕೂಡಿ

ಹಿರಿಯರ ಜರೆದು ಆ ನರಕಕ್ಕೆ ಬೀಳುವ

|| ೩ ||

ಸತ್ಯನೊಬ್ಬ ಮಗ ಶಾಂತನೊಬ್ಬ ಮಗ ದುರ-

ವೃತ್ತಿನಿಗ್ರಹ ಸಮಚಿತ್ತನು ||

ಉತ್ತಮರೀ ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದ ಮೇಲೆ

ಹೆತ್ತರೆ ಫಲವೇನು ಹೆರದಿದ್ದರೇನಯ್ಯ

|| ೪ ||

ಸುತರಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲವೆಂಬೊದು

ಕೃತಕಶಾಸ್ತ್ರ ಲೌಕಿಕ ಭವಕೆ ||

ಕ್ಷಿತಿಯೊಳು ಬಿಡದೊಡೆಯಾ ದಿ ಕೇ ಶ ವ ಜಗ-

ತ್ಪ್ರತಿಯ ಧ್ಯಾನಿಸುಗೆ ಸದ್ಗತಿ ಇಲ್ಲದ್ದೋಗದೋ

|| ೫ ||

೨೫೨. ಕೊಳಲಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ

ಅನಂದಭೈರವಿ ರಾಗ ಏಕತಾಳ

ರಂಗ ಕೊಳಲನೊದಲಾಗಿ, ರಂಗಯ್ಯ ಕೊಳಲನೊದಲು || ಪ ||

ಮಂಗಲಮಯನಾದಿತು ಧರೆ ಜ-

ನಂಗಳು ಜೀವನ ಚೇತನ ಮರೆದು
 ರಂಗಧ್ಯಾನಪರರಾದರು || ಅ. ಪ. ||
 ಬಾಡಿದ ಬಳ್ಳಿ ಮರಾ ಗೊನೆಯೊಡೆದವು
 ತೀಡುವ ಮಂದ ಮಾರುತನ ಕೂಡ ತೂ-
 ಗ್ಯಾಡುವ ವನದ ಫಲದ ಗೊಂಚಲದಿ
 ಪಾಡಲೊಲ್ಲವಳಿ ಕುಲಗಳು ||
 ಹೇಡಿಗೊಂಡವು ಜಾಣ್ಣುಕ್ಕಿ ಗಿಳಿಯು ಮಾ-
 ತಾಡದೆ ಕಳೆಗುಂದಿದವು ಕೋಕಿಲ
 ಓಡ್ಯಾಟ ವೈರಾಟ ಜರೆದು ಖಗಮೃಗ
 ಗಾಢನಿದ್ರೆ ವಶವಾದವು

|| ೧ ||

ಕೆಚ್ಚಲು ಬಿಗಿದ ತೊರೆದ ನೊಲೆಯ
 ವತ್ಸವಗಲಿಸಿ ಅರೆದೆಳಿ ಹುಲ್ಲು
 ಕಚ್ಚಿ ಅಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಿಂತವು ತಲೆಯ
 ಪುಚ್ಚವ ನೆಗಹಿ ನೀಂಟಿಸಿ ||
 ಅಚ್ಯುತನ ಕೃತಿ ನೋಡಲು ಸುರರಿ
 ಗಚ್ಚರನಾಯಿತು ಅವು ಕಂಡಾನಂದ
 ಮೆಚ್ಚಿ ಮುಕುಂದನ ಲೀಲಾವಿನೋದಕೆ
 ಅಚ್ಚ ಕುಸುಮವ ಸುರಿದರು

|| ೨ ||

ತೆಳಗಿನೋದಕ ಉಕ್ಕೇರಿ ಬಂದವು
 ತುಳುಕಿ ಚಲ್ಲಾಡಿ ನಿಂತಳು ಯಮುನೆ
 ಮೇಲೆ ಮೋಡೊಡ್ಡಿ ಮೇಘಾಳಿ ಭೋರಿಟ್ಟವು
 ಕಲ್ಲು ಕರಗಿ ನೀರಾದವು ||
 ನಳಿನ ಚಂಪಕ ನಾಗ ಪನ್ನಗ ಪಾ-
 ಟಲ ಶಾವತಿಗೆ ಕುಂದ ಬಕುಲವು
 ಮಾಲತಿ ಜಾಜಿಯು ಪರಿಮಳಂಗೂಡಿ
 ನೀಲಾಂಗನಂಘ್ರಿಗೆ ಎರಗಿದವು
 ಮುದ್ದು ಮೋಹನ್ನನ ಮಂಜುಳ ಸಂಗೀತ
 ಸದ್ದನಾಲಿಸಿ ಗೋಪಾಂಗನೇರೆಲ್ಲರು

|| ೩ ||

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಬುದ್ಧಿ ಸೂರಾದಿದರಂಗಳ ಶರಣೆ

ಬಿದ್ದು ಪರವಶರಾದರು ||

ಸಿದ್ಧ ಮುನಿಜನರಿದ್ದ ಸಮಾಧಿಯೋ-

ಳೆದ್ದಿದ್ದು ಕುಣಿದು ಎದೇ ತಾನರೆ

ಗದ್ದುಗೆಯರಸನೊಲಿಸಿಕೊಂಡರು

ಗೆದ್ದರು ಭವ ಸಮುದ್ರನ

|| ೪ ||

ಶ್ರೀ ಮನೋಹರ ಮೂರುತಿ ಗೋಪಾಲನು

ಆ ಮಧು ಮಧುಕುಂಜವನಾದಿ ತ್ರಿಭಂಗಿಸಿ

ಹೇಮಾಂಬರುಟ್ಟು ಗೀರ್ಗಂಧ ಕಸ್ತೂರಿಯು

ನಾಮಕುಂಡಲದ ಬಿಳಕಿನಲ್ಲಿ ||

ದಾಮ ವಸಮಾಲಿ ರತನಾಭರಣದ

ಸ್ವಾಮಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರ ಸ ನ್ನ ವೆಂ ಕ ಟ ಕೃಷ್ಣ ನ

ನಾ ಮು ಕ್ರಿ ಗುಂ ಡ ಕ್ರಿ ಮೇಘರಾಗವ ಮಾಡಿ

ಸಾಮಗಾಯನದಿ ನನೋ ಎಂದರು

|| ೫ ||

೨೫೩. ಆರತಿ

ನಾದನಾಮುಕ್ತಿಯಾ ಪಾಗ ಅದಿತಾಳ

ಆನಂದಮಯಗೆ ಚಿನ್ನಯಗೆ ಲ-

ಕ್ಷೀ ನಾರಾಯಣ ಗಾರುತಿ ಎತ್ತಿರೆ || ಪ ||

ವೇದವ ತಂದು ಬಿಟ್ಟವ ಪೊತ್ತು ಧರಣಿಯು

ಸಾಧಿಸಿ ಕುಂಭದೋಳುದಿಸಿದಗೆ ||

ಭೂದಾನವ ಬೇಡಿ ನೃಪರ ಸಂಹರಿಸಿದ

ಆದಿ ಮೂರುತಿಗಾರುತಿ ಎತ್ತಿರೆ

|| ೧ ||

ಇಂದುವದನೆ ಸೀತೆ ಸಹಿತಾರಣ್ಯದಿ

ನಂದ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ನಲಿದವಗೆ ||

ಮಂದಗಮನೆಯರ ಮುಂದೆ ನಿರ್ವಾಣದಿ

ನಿಂದ ಮೂರುತಿಗಾರುತಿ ಎತ್ತಿರೆ

|| ೨ ||

ತುರಗವನೇರಿ ದುಷ್ಕರ ಸೀಳಿ ಸುಜನರ

ಪೊರಿವ ಮಂಗಳ ಹ ಯ ವ ದ ಸ ನಿಗೆ

ಹರಿಭಕ್ತ ಸುಧೆ

ನರದ ವೇಲಾಪುರ ಚೆನ್ನಿಗರಾಯನ
ಚರಣಕಮಲಕಾರತಿ ಎತ್ತಿರೆ

|| ೩ ||

೨೫೪. ಮಂಗಳಂ ಜಯಮಂಗಳಂ

ಭೈರವಿರಾಗ ಛಾಪು ತಾಳ

ಜಯಮಂಗಳಂ ನಿತ್ಯ ಶುಭಮಂಗಳಂ || ಪ ||

ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಸರ್ವಗುಣಪೂರ್ಣಗೆ

ಅತ್ಯಂತ ಸುಜ್ಞಾನಗಬ್ಬಾಕ್ಷಗೆ ||

ಮೆಚ್ಚಿ ಗೋಪಿಯರೊಡನೆ ಮನವಿಟ್ಟು ಕೂಡಿದಗೆ

ನಿತ್ಯ ಕಲ್ಯಾಣ ನಿರ್ದೋಷಗೆ

|| ೧ ||

ವ್ಯಾಸಾವತಾರಗೆ ವೇದ ಉದ್ಧಾರಗೆ

ಸಾಸಿರಾ ನಾಮದ ಸರ್ವೇಶಗೆ ||

ವಾಸವಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ವೈಕುಂತ ನಿಲಯಗೆ

ಶೇಷಗಿರಿವಾಸ ವೆಂಕಟರಾಯಗೆ

|| ೨ ||

ಅಂಬರೀಷನ ಶಾಪ ಪರಿಹರಿಸಿದವನಿಗೆ

ತುಂಬುರ ನಾರದಾದಿ ಮುನಿನಂದ್ಯಗೆ ||

ಅಂಬುಜನಾಭಗೆ ಅಜನ ಪೆತ್ತವನಿಗೆ

ಕಂಬುಕಂಠರ: ಪು ರಂ ದ ರ ವಿ ತ ಲ ರಾಯಗೆ

|| ೩ ||

ಪರಿಶಿಷ್ಟ ೧.

—೦—

ದಾಸರ ಪರಿಚಯ

ಭಾರತವು ಅನೇಕ ಮತಗಳ ತವರೂರು. ಅನೇಕಾನೇಕ ವಿವಿಧಪಂಥಗಳು ಈಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ಸರ್ವತ್ರ ವ್ಯಾಪಿಸಿದವು. ಆದರೂ ಮೂಲ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವು ತನ್ನ ಗಾಂಭೀರ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಹಿಮಗಿರಿಯಂತೆ ಅಚಲವಾಗಿದ್ದು ಈ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿಯನ್ನು ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವಾದರೂ ಹಿಂದುಳಿಯದೆ ತನ್ನ ಧರ್ಮಜಾಗೃತಿಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಉತ್ತಮರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕವು ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಚಿರಸ್ಮರಣೀಯವಾದದ್ದು.

ಭಾರತಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾದ ಅಥವಾ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಅನೇಕ ವೃತ್ತ, ಪಂಥ, ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗವು ಬಹು ಲೋಕಪ್ರಿಯವಾದದ್ದು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಆ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಕುರಿತು ನಾವು ಬರೆಯುತ್ತಿರುವೆವು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಶೈವ ಹಾಗೂ ವೈಷ್ಣವಭಕ್ತಶ್ರೇಷ್ಠರು ಈ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸುಸರಿಸಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ದಾರಿತೋರಿದರು. ಹರಿದಾಸರು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಉನ್ನತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಜನ್ಮವನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದರೆಂಬುದು ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಶದೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅದರ ಸುಲಭತೆಯ ಮೂಲಕ ಈ ದಾಸಮಾರ್ಗದ ಕಡೆಗೆ ಜನರ ಒಲವು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಆಯಾ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇನ್ನಿತರ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗವು ಪ್ರಾಬಲ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೂ ಭಕ್ತಿಪಂಥವು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಯಿತು.

ಹದಿಮೂರನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದ ವರೆಗೆ, ಹರಿದಾಸರು ಅನೇಕ ಧಾರ್ಮಿಕ, ನೈತಿಕ, ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಇಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಿ ದಲಿತರನ್ನು ದೃಢರಿಸಿದರು. ಕಟ್ಟು ನಿಟ್ಟಾದ ನಿರರ್ಥಕ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ದೂರೀಕರಿಸಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದರು.

ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗವು ಉಳಿದ ಮಾರ್ಗಗಳಿಗಿಂತ ಸುಲಭವಾದದ್ದು. ಎಲ್ಲ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆಪಿಸಿ, ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಯಾವದೇ ರೀತಿಯಿಂದ ತೊಂದರೆಯಾಗದಂತೆ ಸತತ ಪರಮಾತ್ಮನ ಧ್ಯಾನಾಸಕ್ತರಾಗಿ ಜಗತ್ತಿನ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ವಶವರ್ತಿಯಾಗಿ ಸಾಗಿಸುವದು ಮುಖ್ಯವೆಂದು ಭಕ್ತರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಅದೇರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದಾಸರು ತಮ್ಮ ನಡೆನುಡಿ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದಾಸರಲ್ಲಿ ಹಲವರು ಅಪರೋಕ್ಷ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿದ್ದರೆಂದು ನಾವು ಹೇಳಬಲ್ಲೆವು. ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತನೆ ಸುಳಾದಿಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಬೋಧಪ್ರದ ವಚನಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹರಿದಾಸರು ಜಗತ್ತಿನ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಮಾಡಿದರು.

ದಾಸರ ಕೂಟವೆಂಬ ವಿಶಿಷ್ಟಪಂಥವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರೇ ಪ್ರಮುಖರು. ಭಾವಿಕ ಜನರಲ್ಲಿ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಅವರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಆದರವಿದೆ. ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಅವರ ಹೆಸರನುಚ್ಚರಿಸುವದರಿಂದ ಸತತ ಮೃತ್ಯುಾನ್ನದೊರೆಯುವದೆಂದು ಇಂದಿಗೂ ಭಾವಿಕ ಭಕ್ತವೃಂದದ ನಂಬುಗೆ ಇದೆ. ತುಸು ನಿದಾನಿಸಿದರೆ ದಾಸರ ಕೂಟವು ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೆ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲ, ಅದು ನೊದಲಿನ ಭಾಗವತಸಾಂಪ್ರದಾಯದ ಪರಿವರ್ತನೆಯೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವದು. ಭಾಗವತೋತ್ತಮರಂತೂ ಕೃತಯುಗದಿಂದಲೇ ಈ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆಂದು ಪುರಾಣಗಳು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತನೆಯು ಯಾವಾಗ ಹುಟ್ಟಿತೆಂಬುದು ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಅಚಲಾನಂದ ದಾಸರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೯ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು 'ಅಚಲಾನಂದ ವಿಠಲ' ಮುದ್ರಿಕೆಯಿಂದ ರಚಿಸಿದರೆಂಬ ಪ್ರತೀತಿಯಿದೆ. ಇವರ ಕೀರ್ತನೆಯ ಭಾಷಾಪ್ರಾಥಮಿಕ, ಶೈಲಿ, ಬಿಗುವು ಹಾಗೂ ಮಾಧುರ್ಯವನ್ನು ತುಲನೆಮಾಡಿ, ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಇವರ ಭಾಷೆಯು ೧೫ನೆಯ ಶತಮಾನದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಏನೇ ಇರಲಿ, ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ ಇವರು ತಮ್ಮ ಹುಟ್ಟೂರಾದ ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೈಗಣಪುರದಲ್ಲಿ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟದೈವತವಾದ ನರಸಿಂಹನ ಭಕ್ತರಾಗಿ ಕೀರ್ತನಕಾರರಾಗಿದ್ದರು. ಒಂದುದಿನ ಘಂಡರೀಪುರದಲ್ಲಿ ಅವರು ಆಘ್ಯವನ್ನರ್ಪಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಪಾಂಡುರಂಗನ ದರ್ಶನವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಅಚಲಾನಂದವು ಲಭಿಸಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ನರಸಿಂಹದಾಸರು ಅಚಲಾನಂದದಾಸರಾದರು. ಸರ್ಪಕಚ್ಚಿ ಮೃತನಾದ ನೇವಾಳದ ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ಗರುಡಮಂತ್ರದಿಂದ ಇವರೇ ಬದುಕಿಸಿದರೆಂಬ ಐತಿಹ್ಯವಿದೆ.

ಅಚಲಾನಂದದಾಸರ ನಂತರ ೧೩ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ೩ನೆಯ ತಲೆಯವರಾದ ಶ್ರೀ ನರಹರಿತೀರ್ಥರು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧರು. ಸ್ವಾಮಿಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆಂದು ಇವರ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ಹೆಸರು. ಮೊದಲು ಇನ್ನರು ಓಡ್ರದೇಶದ ರಾಜನಲ್ಲಿ ದಪ್ತರದಾರರಾಗಿದ್ದರು. ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿಳಿದಾಗ ಅವರೊಡನೆ ವಾದದಲ್ಲಿ ಮನಸೋತು ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯರಾದರು. ಇವರು ಇ. ಸ. ೧೨೬೩ರಲ್ಲಿ ಓಡ್ರದೇಶದ (Orissa) ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇರಿ ರಾಜಕುಮಾರನು ಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಕನಾಗುವ ವರೆಗೆ ಆಳಿ ಆ ದೇಶವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದರು. ಅವರ ಕೀರ್ತನೆಸುಳಾದಿಗಳು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು ದಾಸರು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನುರಿತವರೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇವರ ತರುವಾಯ ದಾಸಶ್ರೇಷ್ಠರೂ ದಾಸಕೂಟದ ಪಿತಾಮಹರೂ ಎಂದರೆ ಶ್ರೀಪಾದದಾಸರು. ಇವರು ೧೫ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ (ಇ. ಸ. ೧೪೮೬) ಶಾಲಿವಾಹನಶಕ ೧೪೦೮ ರ ವರೆಗೆ ಧರ್ಮಪೀಠದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಭಾಗವತ ಧರ್ಮೋದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಇವರೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಕರ್ತರು. ಭಜನೆ ಅಥವಾ ಕೀರ್ತನೆಮಾಡುವಾಗ

“ ನಮಃ ಶ್ರೀಪಾದರಾಜಾಯ | ನಮಸ್ತೇ ವ್ಯಾಸಯೋಗಿನೇ |

ನಮಃ ಪುರಂದರಾರ್ಯಾಯ | ವಿಜಯರಾಜಾಯ ತೇ ನಮಃ ” ||

ಎಂಬುದಾಗಿ ಮೊದಲು ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರನ್ನು ವಂದಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯಿವೆ. ಮುಖ್ಯರೆನಿಸಿದ ದಾಸರ ಅತ್ಯಲ್ಪಪರಿಚಯವನ್ನು ವಾಚಕರ ಸೌಲಭ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವೆವು.

೧. **ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು :** ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು ಕರಣೀಕ ಶೇಷಗಿರಿ ಯಪ್ಪನವರ ಮಕ್ಕಳು. ಕಾನೇರಿ ನದಿಯ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ಈಗಿನ ಶಿವನಗಂಗೆ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

(ಮೈಸೂರು) ಎಂಬಲ್ಲಿ ಇವರ ಜನ್ಮವಾಯಿತು. ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಥತೀರ್ಥರ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಅನೆ ತಲೆಯವರಾದ ಶ್ರೀಸ್ವರ್ಣವರ್ಣತೀರ್ಥರ ಶಿಷ್ಯರು. ಇವರ ಮೊದಲ ಹೆಸರು ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀ-ನಾರಾಯಣಮುನಿಗಳೆಂದು. ಉತ್ತರಾದಿಮಠದ ಶ್ರೀರಘುನಾಥತೀರ್ಥರು ಇವರ ಮಿತ್ರರು. ಶ್ರೀರಘುನಾಥತೀರ್ಥರೇ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ ಇವರನ್ನು ಶ್ರೀವಾದರಾಜರೆಂದು ಕರೆದವರು. “ ವಾಗ್ವಜ್ರ ” ವೆಂಬ ಉತ್ತಮವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಇವರೇ ಬರೆದಿರುವರು. ಇವರ ಕಾಲದ ವಿಷಯ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಇನ್ನೂ ತಿಳಿದುಬಂದಿಲ್ಲವಾದರೂ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರಾಯರು ಇವರಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದರೆಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಐತಿಹ್ಯವಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವರು ವ್ಯಾಸರಾಯರಿಂದ ಹಿರೇಪೀಳಿಗೆಯವರು. ವಿಜಯನಗರದ ವೀರರಸರಸಿಂಹರಾಜ ಪ್ರಭುವಿನ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದೋಷವನ್ನು ಶಂಖೋದಕ ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ನಿವಾರಿಸಿದ ಮಹಾಪುರುಷರಿವರು. ಸೃಸಿಂಹತೀರ್ಥರಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನ ಮಾಡಿಕೊಂಡವರು. ಇವರ ಕವಿತಾ ಪ್ರೌಢಿಮೆಯು ಮಹತ್ವದ್ದಿದೆ. ಇವರ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗವಿಠಲ ಎಂಬ ಅಂಕಿತವಿದೆ. ಇವರು ಧ್ರುವನ ಅವತಾರ ವೆಂದು ದಾಸಕೂಟದಲ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ.

೨. **ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರಾಯರು :** ಇವರನ್ನು ಅಬ್ಬೂರಮಠದ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ತೀರ್ಥರು ಶ್ರೀವಾದರಾಯರ ಬಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದ್ದರು. ಮೈಸೂರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾವೇರಿ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಬನ್ನೂರೇ ಇವರ ಜನ್ಮಸ್ಥಳ. ಇವರು ರಾಮಾಚಾರ್ಯರ ಮಕ್ಕಳು. ಭೂಸ್ವರ್ಣವಾಗದಂತೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗುವನ್ನು ಚಿನ್ನದ ಹರಿವಾಣದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯತೀರ್ಥರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಲಾಗಿತ್ತೆಂಬ ಐತಿಹ್ಯವಿದೆ. ವ್ಯಾಸರಾಯರು ಪ್ರಲ್ಹಾದನ ಅವತಾರವೆಂದು ಮುಂತಾಗಿ ದಾಸಕೂಟದಲ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸರಾಯರು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ರಾಜಗುರುಗಳು. ಇವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ವರು ರಾಜರು ವಿಜಯನಗರದಲ್ಲಿ ಆಳಿದರು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಯನ ದುಷ್ಟ ಕುಹು ಯೋಗವನ್ನು (ಜ್ಯೋತಿಷದಲ್ಲಿ ಯ ಯೋಗ) ಪರಿಹರಿಸಿ, ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಹಲಕಾಲವಿದ್ದ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪಾವಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದವರಿವರು. ನ್ಯಾಯಾಮೃತ, ತರ್ಕತಾಂಡವ, ಚಂದ್ರಿಕಾ ಮೊದಲಾದ ಉಜ್ವಲ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥರತ್ನಗಳನ್ನು ಬರೆದವರು. ರಾಜಾಧಿರಾಜರಿಂದ ಘಾಗು ಮೊಗಲರ ಬಾಬರ, ಬಿಜಾಪುರದ ಅದಿಲ್ ಶಹನೇ ಮೊದಲಾದವರಿಂದಲೂ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಸನ್ಮಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರೆಂದೂ ಮುಂತಾಗಿ ದಾಖಲೆಗಳಿವೆ. ಇವರು ಶಾ. ಶ. ೧೩೬೯ನೆ (ಇ. ಸ. ೧೪೫೭) ಪ್ರಭವ ಸಂ. ಮೈಶಾಲ ಶುದ್ಧ ೭ರಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿ ಶಕವರುಷ ೧೪೬೧ನೆ ಫಾಲ್ಗುಣ ಏ. ೪ರ ವರೆಗೆ ೯೨ ವರುಷಕಾಲ ಬದುಕಿದರು. ಪುರಂದರದಾಸರ ಕಡೆಯ ಮಗ ಮಧ್ವಪತಿದಾಸರು ಬರೆದ ಉಗಾಭೋಗದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯವು ಬಂದಿದೆ.

೩. ವಾದಿರಾಜರು : ಇವರು ಸೋದೇಮಠದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗುರುಗಳಾದ ವಾಗೀಶತೀರ್ಥರ ವರಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಶಾ. ಶ. ೧೪೦೨ (ಇ. ಸ. ೧೪೮೦) ಶಾರ್ವರಿ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಹೂವಿನಕೆರೆಯ (ಕುಸುಮಾಕರ) ರಾಮಾಚಾರ್ಯರ ಮಕ್ಕಳಾಗಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದರು. ಬಾಲಕರಾಗಿರುವಾಗ ಈ ಶಿಶುವನ್ನು ವರಾಹನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರೇ ಮುಂದೆ ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜತೀರ್ಥರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿ ವಿದ್ಯಾನಗರ (ಹಂಪಿ) ದಲ್ಲಿ ರಾಜಗುರುಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರಾಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಕೃಪಾಪಾತ್ರರಾಗಿ ಚೌಷಟ್ಟಿಕಲಾ ಪಾರಂಗತರಾದರು. ತೀರ್ಥಪ್ರಬಂಧವೆಂಬೊಂದು ಉತ್ತಮವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರು. “ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶೋಭನ ” ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಪದವನ್ನು ಹಾಡಿ ಮೃತಕುಮಾರನೊಬ್ಬನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದರೆಂಬ ಐತಿಹ್ಯವಿದೆ. ಇವರ ಉಪಾಸ್ಯದೇವತೆ ಹಯವದನದೇವರು. ಇವರು ರಚಿಸಿದ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಯವದನವೆಂಬ ಅಂಕಿತನಾಮವಿದೆ. ವಿಜಯನಗರದ ರಾಜರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಂಗಾಭರಣ ತೀರ್ಥರೆಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಪಡೆದ ಇವರು ಮಾಘಕವಿಯ “ ಶಿಶುಪಾಲವಧ ” ಗಿಂತ ಉತ್ತಮವೆನಿಸಿದ ಶ್ರೀ ರುಕ್ಮಿಣೀಶವಿಜಯವೆಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಪಂಡಿತರನ್ನು ಬೆರಗುಗೊಳಿಸಿದರು.

ಇವರು ಮಹಾಪಂಡಿತರು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವಿಪುಲವಾಗಿ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದವರು. ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಅನುಜರಾದ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರ ಶಿಷ್ಯ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರ ಶಿಷ್ಯಪರಂಪರೆಯ ೧೭ನೆಯವರಾದ ವಾಗೀಶತೀರ್ಥರ ಶಿಷ್ಯರು. ಇವರು ಬರೆದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದುವೆಂದರೆ:- ಶ್ರೀಗುರು ರಾಜೇಯ ಸುಧಾ ಟಿಪ್ಪಣಿ, ತತ್ವಪ್ರಕಾಶಿಕಾ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಭಗವದ್ಗೀತಾ ಟಿಪ್ಪಣಿ, ಮಹಾಭಾರತ ಟಿಪ್ಪಣಿ, ಮಹಾಭಾರತ ತಾತ್ಪರ್ಯ ನಿರ್ಣಯ ಟೀಕಾ, ಸರಸ ಭಾರತೀವಿಲಾಸ, ಉಪನ್ಯಾಸ ರತ್ನಮಾಲಾ ಮೊದಲಾದವುಗಳು. ಸ್ವಪ್ನಗೀತೆ, ಭ್ರಮರಗೀತೆ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅಜರಾಮರವಾದ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸೂಕ್ತೆ

ಕೀರ್ತಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾದರು. ಶಾ. ಶ. ೧೫೨೨ (ಇ. ಸ. ೧೬೦೦) ನೆಯ ಶಾರ್ವರಿ ಸಂ॥ ಫಾಲ್ಗುಣ ಕೃಷ್ಣ ತೃತೀಯ ಬುಧವಾರದಿನ ತೀರಿಕೊಂಡರು. ಆಗ್ಗೆ ವಾದಿರಾಜರಿಗೆ ೧೨೦ ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು. ಇವರು ದಾಸಕೂಟದಲ್ಲಿ ಹೆಸರುಗೊಂಡವರು. ಇವರ ವೃಂದಾವನವು ಉತ್ತರ ಕಾಸರಾ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರಿದ ಸೋದೆಯಲ್ಲಿದೆ.

೪. **ಪುರಂದರದಾಸರು :** ದಾಸಕೂಟದಲ್ಲಿ ಪುರಂದರದಾಸರ ಹೆಸರು ಅಗ್ರಗಣ್ಯವಾದದ್ದು. ಇವರನ್ನು ನಾರದರ ಅವತಾರವೆಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದ್ದರು. ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕವರುಷ ೧೪೦೨ (ಇ. ಸ. ೧೪೮೦) ರಲ್ಲಿ ಇವರು ಫಂಡರಾಪುರದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಮಾರ್ತ ದೇಶಸ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವರದಪ್ಪನಾಯಕರ ಮಕ್ಕಳಾಗಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದರು. ಇವರು ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನಿವಾಲರು ಮತ್ತು ಮಹಾಕೃಪಣರು.

ಪೂರ್ವಸಂಕೇತದಂತೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆರುತಿಂಗಳವರೆಗೆ ದಾನವನ್ನು ಯಾಚಿಸಿ ಬೇಸತ್ತು ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನಾಯಕರ (ಪುರಂದರದಾಸರ) ಹೆಂಡತಿಯ ಕಡೆ ದೂರಿಟ್ಟು ನತ್ತನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ದಾಸರಿಗೆ ತನ್ನ ವೆಂಡತಿಯ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ತಪ್ಪು ತಿಳಿದುಬಂತು. ಅವರು ಉಜ್ವಲ ಹರಿದಾಸರಾದರು. ಅವಾರ ಶ್ರೀಮಂತರಾದ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನಾಯಕರು ಜೋಳಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಪ್ರಲ್ಹಾದನ ಅವತಾರವೆನಿಸಿದ ವ್ಯಾಸರಾಯರ ಶಿಷ್ಯರಾದರು. ೪||| ಲಕ್ಷ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರೆಂದು ವದಂತಿ ಇದೆ. ವ್ಯಾಸರಾಯರಿಗೂ ಇವರ ಮೇಲೆ ಪ್ರೇಮ ಹೆಚ್ಚು. ಕನಕದಾಸರು ಇವರ ಸಮಕಾಲೀನರು. ಇವರ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಪುರಂದರವಿಠಲವೆಂಬ ಅಂಕಿತವಿದೆ. ಇವರು ಶಾ. ಶ. ವ. ೧೪೮೬ನೇ (ಇ. ಸ. ೧೫೬೪) ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ ಸಂವತ್ಸರದ ಪುಷ್ಯಮಾಸದ ಬಹುಳ ಅಮಾವಾಸ್ಯದಿನ ತಮ್ಮ ೮೪ನೆ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೀರಿಕೊಂಡರು. ಅವರ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ ದಾಸರಾಗಿದ್ದರು.

ಈಗ ದೊರೆಯುತ್ತಿರುವ “ ಪುರಂದರದಾಸರ ಪದಗಳು ” ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ದಾಸರಿಂದಲೇ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪದಗಳಾವವು? ಅವರ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ರಚಿತವಾದುವು ಯಾವವು? ಎಂಬ ಭೇದವನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾರದೆ ಎಲ್ಲವೂ ಪುರಂದರದಾಸರಿಂದಲೇ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಿರಬೇಕೆಂದು ಅನೇಕರು ಭಾವಿಸಲವಕಾಶ

ಕೊರಳು ಸುಧೆ

ವಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಓದುಗರು ಗಮನಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವಿದೆ. ಅವರಿಗಿದ್ದ ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳೂ ಹಿರಿಯರಿಂದ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ 'ವರದಪುರಂದರವಿಠಲ' 'ಗುರುಪುರಂದರವಿಠಲ' 'ಮಧ್ವಪತಿ' 'ಪುರಂದರವಿಠಲ' 'ಅಭಿನವ ಪುರಂದರವಿಠಲ' ಎಂಬ ಅಂಕಿತದಿಂದಲೂ ಮಗಳು 'ತಂದೆಪುರಂದರವಿಠಲ' ಎಂತಲೂ ಪತ್ನಿಯು 'ಶ್ರೀಪುರಂದರವಿಠಲ' ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಭೃತ್ಯನು 'ಒಡೆಯ ಪುರಂದರವಿಠಲ' ಎಂಬುದಾಗಿ ಅಂಕಿತವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಭಗವಂತನನ್ನು ಹಾಡಿ ಹೊಗಳಿದರೆಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ.

೫. ವಿಜಯದಾಸರು : ಇವರು ಮಾನವಿಯ (ನಿಜಾಮ ಕರ್ನಾಟಕ) ಬಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಚೀಕಲಪರಿಯೆಂಬಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಭಾಗರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀನಿವಾಸಪ್ಪನವರ ಮಕ್ಕಳು. ಶಾ. ಶ. ೧೬೦೪ (ಇ. ಸ. ೧೬೪೨) ನೆಯ ರುಧಿರೋದ್ಗಾರಿ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಇವರ ಜನ್ಮವಾಯಿತು. ದಾಸಪ್ಪನವರೆಂದು ಇವರ ಮೊದಲ ಹೆಸರು. ತಮ್ಮ ೩೦ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇವರು ದೇಶಸಂಚಾರದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರು ದರ್ಶನಕೊಟ್ಟು ವ್ಯಾಸಕಾಶಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಅಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ದಾಸಪದ ದೀಕ್ಷೆಕೊಟ್ಟಂತೆ ಸ್ಪಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಭಾಸವಾಯಿತು. ವಿಜಯವಿಠಲವೆಂಬುದು ಇವರ ಅಂಕಿತ. ಶ್ರೀಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು, ತಿಮ್ಮಣ್ಣದಾಸರು, ಮೋಹನದಾಸರು, ಹಯವದನದಾಸರು ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲ ಇವರ ಶಿಷ್ಯರು. ಇವರು ಮೋಹನದಾಸರ ಅಪಮೃತ್ಯುನಿವಾರಣೆ, ಜಗನ್ನಾಥ ದಾಸರ ಕ್ಷಯನಿವಾರಣೆ ಮೊದಲಾದವನ್ನು ಮಾಡಿದವರು. ಇವರು ಸರ್ವಾಸು ಭವಸಂಪನ್ನರು. ೭೩ ವರುಷದ ವರೆಗೆ ಬಾಳಿ ಶಾ. ಶ. ೧೬೭೭ರಲ್ಲಿ (ಇ. ಸ. ೧೭೫೫) ಕಾರ್ತಿಕ ಶುದ್ಧ ೧೦ ಕ್ಕೆ ತಿಪ್ಪಗಿರಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಮೈಕುಂಠವಾಸಿಗಳಾದರು. ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇವರ ಸುಳಾದಿಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಪುರಂದರದಾಸರು ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಉಳಿದ ೨೫೦೦೦ ಸುಳಾದಿಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಇವರು ತಮ್ಮ ಗುರುವಿನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಫಲಮಾಡಿದರೆಂದು ನಂಬುಗೆ ಇದೆ. ವಿಜಯದಾಸರು ದಾಸಕೂಟದಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರಾದರು. ಇವರು ಭೃಗುಮುನಿಯ ಅವತಾರವೆಂದು ದಾಸಕೂಟದಲ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ.

೬. ಕನಕದಾಸರು : ಇವರು ಪುರಂದರದಾಸರ ಸಮಕಾಲೀನರು. ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರಿದ ಬಂಕಾಪುರದ ಬಳಿ ಇರುವ ಬಾಡವೇ ಇವರ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಜನ್ಮಸ್ಥಳ. ಅಂಡೆಕುರುಬರ ಚಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ (ಹಲವರು ಬೇಡರವನೆಂದೂ ಹೇಳುವರು) ಭಗವದ್ಭಕ್ತನಾಗಿ, ದಾಸಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿ ೯೮ ವರ್ಷ ಕಾಲ ಬಾಳಿದನು. ಬೀರೆಗೌಡ ಬಚ್ಚಮ್ಮ ಎಂಬವರೇ ಕನಕದಾಸರ ತಾಯ್ತಂದೆಗಳು. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾಯ್ತಂದೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಅನಾಥನಾಗಿ ಅಂಡಲೆವಾಗ ದೊರೆತ ನಿಧಿಯನ್ನು ಮುಕ್ತಹಸ್ತನಾಗಿ ದೀನರಿಗೆ ಹಂಚಿ ಕನಕನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು. ಆನೆಗೊಂದಿ ಸಂಸ್ಥಾನದ ರಾಜರು ಅವರನ್ನು ಬಂಕಾಪುರದ ಸೀಮೆಗೆ ಮಾಂಡಲಿಕರನ್ನಾಗಿಮಾಡಿದರು. ಕಾಗಿನೆಲೆಯ ಆದಿಕೇಶವನೇ ಇವರ ಇಷ್ಟದೈವತ. ವ್ಯಾಸರಾಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿ ದಾಸರು ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಚರಿಸಿ, ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವಾದ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಹಲಕಾಲ ಎದ್ದರೆಂಬುದಕ್ಕೆ “ಕನಕಸಖಂಡಿ”ಯೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಅವರ ಮುಂಡಿಗೆ ಗಳು ಹೆಸರುಗೊಂಡವು. ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲದೆ ಹರಿಭಕ್ತಿಸಾರ, ನಳಚರಿತ್ರೆ, ರಾಮಧ್ಯಾನಚರಿತ್ರೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿ ಭಾಮಿನಿ ಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ “ಮೋಹನತರಂಗಿಣಿ”ಯನ್ನು ಬರೆದಿರುವರು. ಕಾಗಿನೆಲೆ ಆದಿಕೇಶವ ಎಂಬುದೇ ಇವರ ಅಂಕಿತ. ವಿದುರನೇ ಕಲೆಯುಗದಲ್ಲಿ ಕನಕನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದನೆಂದು ದಾಸಕೂಟದಲ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ.

೭. ಭಾಗಣ್ಣದಾಸರು, ಮತ್ತು ಅವರ ಸೋದರರು : ಇವರೇ ಗೋಪಾಲದಾಸರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದವರು “ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಣ್ಣ” ಎಂಬ ಮಾತು ಇವತ್ತಿಗೂ ಎಲ್ಲರ ಬಾಯಲ್ಲಿದೆ. ಇವರು ಶಾ. ಶ. ಸುಮಾರು ೧೬೪೦ ಕ್ಕೆ (ಇ. ಸ. ೧೭೧೮) ಹರಿತಸಗೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಮುರಾರಿ ಎಂಬವನ ಮಕ್ಕಳಾಗಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರಿಗೆ ದಾಸಪ್ಪ, ಸೀನಪ್ಪ, ರಂಗಪ್ಪ ಎಂಬ ಮೂವರು ತಮ್ಮಂದಿರಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ದಾಸರೇ. ಗೋಪಾಲದಾಸರು ಶ್ರೀವಿಜಯದಾಸರ ಶಿಷ್ಯರು. ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ಧಾರೆಯೆರಡು ಕೊಟ್ಟವರು. ಗೋಪಾಲವಿತಲವೆಂಬುದು ಇವರ ಅಂಕಿತ. ಶ್ರೀವ್ಯಾಸ ತತ್ವಜ್ಞರು ಇವರ ಶಿಷ್ಯರು.

ದಾಸಪ್ಪದಾಸರನ್ನು ಗುರುಗೋಪಾಲದಾಸರೆಂದೆ ಕರೆಯುವ ರೂಢಿಯಿತ್ತು. ಇವರು ಅಪರೋಕ್ಷ ಜ್ಞಾನಿಗಳು. ಶೀನಪ್ಪದಾಸರೂ ಅಪರೋಕ್ಷ ಜ್ಞಾನಿಗಳು- ಭಾಗಣ್ಣದಾಸರು ಮಹಾಮಹಿಮಾಶೀಲರು. ಅವರ ಇಬ್ಬರು ತಮ್ಮಂದಿರೂ ದಾಸರಾಗಿ ಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಹಿರಿಯರಾದ ಗೋಪಾಲ

ದಾಸರನ್ನು ಗುರುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಚಿತ್ರಭಾಸು ಸಂ || ಪುಷ್ಯ
ಬ. ೮ ಶನಿವಾರದಿನ ಉತ್ತನೂರಿನಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲದಾಸರು ಕಾಲವಾದರು.

೮. ಜಗನ್ನಾಥ ದಾಸರು : ದಾಸವರ್ಯರಲ್ಲಿ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧರು. ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ರಾಮಾನುಜರಂತೆ ಮಹಾಮಹಿಮರು. ಇವರು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಾನವಿ ತಾಲೂಕದ ಬ್ಯಾಗವಟ್ಟವೆಂಬ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಜನಾದರಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿ ಪಂಗುನಾಮದ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ (ವೇಣುಗೋಪಾಲ) ದಾಸರ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿ ನರಸಿಂಹದಾಸರೆನಿಸಿಕೊಂಡ ನರಸಪ್ಪನವರ ಮಕ್ಕಳು. ಇವರ ಮೊದಲ ಹೆಸರು ಶ್ರೀನಿವಾಸ. ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ೧೬೪೯ ರಲ್ಲಿ (ಇ. ಸ. ೧೭೨೭) ಇವರು ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದರು. ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು ದೊಡ್ಡ ವಿದ್ವಾಂಸರು. ಮೊದಮೊದಲು ದಾಸರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇವರ ಅದರವಿರಲ್ಲಿ. ಒಂದುದಿನ ವಿಜಯರಾಯರು (ದಾಸರು) ಇವರನ್ನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಉಟಕ್ಕೆ ಆಮಂತ್ರಿಸಿದಾಗ ಕೊಟ್ಟಿಡಲೆಯೆಂಬ ನೆವದಿಂದ ಅವರು ಹೋಗದಿದ್ದು ಶಾಪಗ್ರಸ್ತರಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಅವರನ್ನೆ ಮೊರೆಹೊಕ್ಕು ಭಾಗಣ್ಣದಾಸರ (ಗೋಪಾಲದಾಸರ) ಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾದರು. “ ಜಗನ್ನಾಥವಿಠಲ ” ವೆಂಬುದು ಅವರ ಅಂಕಿತ. ತಮ್ಮ ಆಯುಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ೪೦ ವರ್ಷವನ್ನು ಭಾಗಣ್ಣ ದಾಸರು ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಪ್ರತೀತಿ ಯಿದೆ. ಇವರೇ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಕನನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸಿದವರು. ಮಹಾ ವಿದ್ವಾಂಸರು. ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ೧೭೩೧ರಲ್ಲಿ (ಇ. ಸ. ೧೮೦೯) ಶುಕ್ಲ ಸಂವತ್ಸರ ಭಾದ್ರಪದ ಶುದ್ಧಕೃತ್ತಿ ತೀರಿಕೊಂಡರು. ಗೀತಾ, ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ, ದಶೋಪನಿಷತ್ತು, ಶ್ರೀಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ ಮುಂತಾದವನ್ನು ಬರೆದಿರುವ ದಲ್ಲದೆ ಜಗನ್ನಾಥವಿಠಲವೆಂಬ ಅಂಕಿತದಿಂದ ಅನೇಕ ಕೀರ್ತನೆ. ಪದ ಸುಳಾದಿ ಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರು.

೯. ಮೋಹನದಾಸರು : ಆನೆಗೊಂದಿಯಲ್ಲಿ ಭೀಮಪ್ಪನಾಯಕ ನೆಂಬೊಬ್ಬ ಚನಿವಾರನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ವಿಭಾಗಿಸಿ ಕೊಡದೆ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥನಾಗಲು ಆತನ ಹೆಂಡತಿಯು ತನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ಸಾಕುವ ದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ತತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಚಕ್ರತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ವಿಜಯದಾಸರು ಸತ್ಯೋಗನಡೆಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಹಲವು ದಿನಗಳವರೆಗಿದ್ದಾಗ ಬಡತನದಬಾಳು ಹಾಗೂ ಲೋಕನಿಂದೆಯನ್ನು ಸಹಿಸ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಲಿಕ್ಕಾಗದೆ ಆ ಸಾಧ್ವಿಯು ತುಂಗಭದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಸಾಯುವೆನೆಂದು ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನೊಡನೆ ಸವವೃಂದಾವನದ ನಡುಗಡ್ಡೆಗೆ ಬಂದಳು. ಆಗ್ಗೆ ವಿಜಯದಾಸರು ತಡೆದು ಮಗುವನ್ನೂ ತಾಯಿಯನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸಿದರು. 'ಚಿರಂಜೀವಿಯಾಗಲಿವೋ ಚಿಣ್ಣ ನೀನು' ಎಂದು ಹರಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಮಗುವಿ ನಂತೆ ಕಾಪಾಡಿದರು. ಇವರೇ ಮುಂದೆ ಮೋಹನದಾಸರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು. ಇವರು ಮೃತ್ಯುವಶರಾಗಲು ವಿಜಯದಾಸರು ಯಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡುಬಂದರೆಂದೂ ಮುಂತಾಗಿ ಐತಿಹ್ಯವಿದೆ. ಇವರೂ ಅಪರೋಕ್ಷ ಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬರು.

ಭಕ್ತಿಯಲಿ ಭಾಗಣ್ಣ | ಯುಕ್ತಿಯಲಿ ಮೋಹನ್ನ
ಶಕ್ತಿಯಲಿ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ |

ಎಂಬುದು ದಾಸರ ಉಕ್ತಿ. ಯುಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಬೋಧಪ್ರದವಾದ ಕೀರ್ತನೆ ಸುಳಾದಿಗಳಿಂದ ಇವರು ಜನಸೇವೆಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಜನ್ಮವನ್ನು ಸವೆದರು.

೧೦. ತಿಮ್ಮಣ್ಣದಾಸರು : (ವೇಣುಗೋಪಾಲದಾಸರು) ಇವರೇ ಪಂಗುನಾಮದ ತಿಮ್ಮಣ್ಣದಾಸರು. ಮೊದಲಿಗೆ ಇವರು ಆದವಾನಿಯ ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದು ನಂತರ ಬೇಸರಗೊಂಡು ವಿಜಯದಾಸಗ ಮೊರೆಹೊಕ್ಕು ದಾಸರಾದರು. ಇವರು ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮೈಕುಂಠದಾಸರಾಗಿ ಬೇಲೂರಲ್ಲಿದ್ದರೆಂದೂ, ಆ ಸಂಕೇತಕ್ಕನುಸರಿಸಿಯೇ ಪಂಗುನಾಮದ ತಿಮ್ಮಣ್ಣದಾಸರೆಂದು ಇವರನ್ನು ವಿಜಯದಾಸರು ಕರೆದರೆಂದೂ ಮುಂತಾಗಿ ಐತಿಹ್ಯವಿದೆ. ವೇಣುಗೋಪಾಲ ವಿಠಲನೆಂಬ ಅಂಕಿತದಿಂದ ಇವರು ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಇವರು ಅನೇಕ ಪದಸುಳಾದಿಗಳನ್ನು ಬರೆದವರು. ಗೋಪಾಲದಾಸ ರಷ್ಟೇ ಮಾನ್ಯರು. ತಿರುಗಿ ಇವರೇ ಮೊದಲಕಲ್ಲ ಶೇಷದಾಸರಾಗಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದರೆಂದು ದಾಸಕೂಟದಲ್ಲಿ ಅಖ್ಯಾಯಿಕೆಯಿದೆ. ಭಾಷೆಭಾವನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೂ ಗೋಪಾಲದಾಸರೊಂದರಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯತ್ಯಾಸಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲ. ಅಂಕಿತದಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ಇವರ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

೧೧. ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರು : ಪುರಂದರದಾಸ, ಜಗನ್ನಾಥದಾಸ, ವಿಜಯದಾಸ, ಗೋಪಾಲದಾಸ ಈ ನಾಲ್ವರು ದಾಸಶ್ರೇಷ್ಠರ ನಂತರ ಹೆಸರಿಗೊಂಡವರೆಂದರೆ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟರಾಯರು. ಇವರು ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿದ್ದು

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಅಪರೋಕ್ಷ ಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಘಟಪ್ರಭಾಸದಿಯ ದಂಡೆಯಮೇಲಿರುವ ಬಾಗಿಲು ಕೋಟೆಯೇ ಇವರ ಜನ್ಮಸ್ಥಳ. ಭಾದ್ರಪದ ಶುದ್ಧ ದ್ವಾದಶಿಯದಿನ ರಾಯರ ಪುಣ್ಯತಿಥಿಯು ಇವತ್ತಿಗೂ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ.

ಧಾರವಾಡ, ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಇವರ ಹಾಡುಗಳೆಂದರೆ ಮನೆ ಮಾತು. ಇವರ ಪೂರ್ವಜರು ಬಾಗಲಕೋಟೆಯ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳಲ್ಲ. ಕಾಖಂಡಿಕೆಯಿಂದ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದವರು. ವೆಂಕಪ್ಪನೆಂಬುದು ದಾಸರ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ಹೆಸರು. ಅವರ ತಂಬೂರಿಯು ಇಂದಿಗೂ ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಯಲ್ಲಿದೆ.

ವರಿಶಿಷ್ಟ ೨.

ಕಥಾಸಂದರ್ಭಗಳು

೧. 'ರಾವಣನು ಸಂದರಣದಲಿ' (ಪುಟ ೩) ಸಮರದಲ್ಲಿ ಸೋದರ, ಪುತ್ರ, ಮಿತ್ರ, ಕಳತ್ರ ಬಂಧುಬಳಗದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬಿನ್ನ ನಾದ ರಾವಣನು ಕೊನೆಯ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ನಡೆದಾಗ ಗಣಪತಿಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಅಪಜಯವಾಯಿತೆಂದು ಅಖ್ಯಾಯಿಕೆಯಿದೆ.

೨. 'ನಿನ್ನ ಪಾದಪೂಜಿಸಿದ ಧರ್ಮರಾಯ....' (ಪುಟ ೩) ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆಯಮೇರೆಗೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಗಣಪತಿಯನ್ನು ಭಜಿಸಿದನು. ಅಂತೇ ಅವನಿಗೆ ಜಯವಾಯಿತು. ಅದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಗಣನಾಥನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.

೩. 'ಮಧ್ವಮುನಿಯೆ ಹರಿಗೆ ಪ್ರಾಣ' (ಪುಟ ೪) ದ್ವೈತಮತಸ್ಥಾಪನಾಚಾರ್ಯರೆನಿಸಿ, ಸರ್ವಜ್ಞರೆಂದು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಹನುಮಂತನಾಗಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದ್ದರೆಂದೂ ದ್ವಾಪರದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಹರಿಗೆ ಪ್ರಿಯರಾದರೆಂದೂ, ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಗೇಹಭಟ್ಟರ ಮಗನಾಗಿ ಮಧ್ವಮುನಿಯೆಂಬವಿಧಾನದಿಂದ ಲೋಕದ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆಂದೂ ದಾಸಕೂಟದವರಲ್ಲಿ ಸಂಬುಗೆಯಿತ್ತು. ಈ ವಿಶ್ವಾಸವು ಇಂದಿಗೂ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಭಕ್ತರಿಗಿದೆ.

೪. 'ನಿನ್ನ ಭಜಿಸುವವರ ಮನೆಯ ಮಾದಿಗದಾಸ' (ಪುಟ ೧೯) ಇದು ಭಕ್ತಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಕನಕದಾಸರ ಮಾತು. ಕನಕದಾಸರು ವ್ಯಾಸ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ರಾಯರ ಶಿಷ್ಯರು, ಪುರಂದರದಾಸರ ಸಮಕಾಲೀನರು. ವ್ಯಾಸರಾಯರ ನಿಯೋಗಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಮೊದಲು ಪುರಂದರದಾಸ, ಕನಕದಾಸ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಸರಾಯರು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ ಯಾರ್ಯಾರು ತಿರುಗಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟುಭಾರಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಯಾಯಿತು. ವ್ಯಾಸರಾಯರು ಮೂರು ಸಲ ಜನ್ಮವೆತ್ತಬೇಕೆಂದೂ, ಪುರಂದರದಾಸರು ಆರು ಸಲ ಜನ್ಮವೆತ್ತಬೇಕೆಂದೂ, ಕನಕನು ತಿರುಗೊಮ್ಮೆ ಜನ್ಮವೆತ್ತಬೇಕೆಂದೂ ತೀರ್ಮಾನವಾಯಿತು. ಆಗ ಕುರುಬನಾದ ನನಗೇಕೆ ಪುನರ್ಜನ್ಮವೆಂದು ಕನಕರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು. 'ಕುರುಬನಾಗು - ಅಥವಾ ಹೊಲೆಯನಾಗು; ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲ. ಆದರೆ ದಾಸನಾಗಬೇಕು' ಎಂದರು. ಕನಕದಾಸರು ಗುರುವಚನವನ್ನು ತಿರಸಾ ಮನ್ನಿಸಿದರು. ಅಂತೇ ಹೊಲೆಯನಾಗಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿ ರಾಯರ ಮಠದ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದರೆಂದು ದಾಸಕೂಟದಲ್ಲಿ ಐತಿಹ್ಯವಿದೆ.

೫. 'ಬಲಿಯ ಮನೆಯಬಾಗಿಲ ಕಾಯಿದಮೇಲೆ' (ಪುಟ ೨೫) ಇದು ಪುರಂದರದಾಸರ ಮಾತು. ಭಗವಂತನಿಗಿಂತಲೂ ಭಕ್ತರೇ ಬಲ್ಲಿದರು; ಭಗವಂತನು ಭಕ್ತಾಧೀನನು ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವಾಗ ದಾಸರು 'ನೀನು ಬಲು ದೊಡ್ಡವನಹುದು ! ಅಹುದು !! ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ, ಮೂರಡಿ ನೆಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟುದಕ್ಕೆ ಸತತ ಬಾಗಿಲಕಾದುಕೊಂಡಿರುವೆ ಎಂದು ಭಗವಂತನ ಭಕ್ತವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿರುವನು.

೬. 'ಪಾರ್ಥನ ರಥಕ್ಕೆ ಸೂತ....' (ಪುಟ ೨೫) ಇದು ಪುರಂದರ ದಾಸರ ಮಾತು. ಪಾರ್ಥನ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಭಕ್ತವತ್ಸಲನಾಗಿ ಆತನ ಬಂಡಿಯ ಬೋವನಾದನು. ಅಲ್ಲದೆ ಪಾಂಡವರ ಅಟ್ಟೊಳಗದವನಂತಿದ್ದು ಅವರನ್ನು ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಕಾಪಾಡಿದನು. ಭಕ್ತರು ಕರೆದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವ ಭಗವಂತನೇ ! ನಿನಗಿಂತ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರು ಹೆಚ್ಚಲ್ಲವೆ? ಎಂದು ಪರಮಾತ್ಮನ ವಾತ್ಸಲ್ಯದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ದಾಸರು ಹಾಡಿರುವರು.

೭. 'ಧುರದಲಿ ಪಣಿಯನೊಡೆದ ಭೀಷ್ಮನ....' (ಪುಟ ೨೫) ಭಾರತಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತಾನು ಚಕ್ರವನ್ನು ಧರಿಸುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸುಯೋಧನನಿಗೆ ಅಭಯವಚನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಭೀಷ್ಮಾಚಾರ್ಯನು " ತಾನು ದಳಪತಿಯಾದುದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಚಕ್ರಧರಿಸುವಂತೆ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಮಾಡುವೆನು. ಅರ್ಜುನನನ್ನು ನೋಯಿಸುವೆನು. ನರನ ತೇರಿನ ಹಲಗೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಕಪಿವರನನ್ನು ಮುಖತಿರುಗಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಶಾಬಾಸುಪಡೆಯುವೆನೆ” ಎಂದು ಪಂಥವನ್ನು ತೊಟ್ಟಿದ್ದ. ಅದೇ ಮೇರೆಗೆ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ನೋಯಿಸಿ, ಹನುಮಂತನನ್ನು ಶರಪಂಜರದಿಂದ ಬಿಗಿದು ಹರಿಯಪಣೆಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹೊಡೆಯಲು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಚಕ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿದನು. ಆಗ್ಗೆ ಛೀಷ್ಮನು ಬಲು ಬಗೆಯಿಂದ ನುತಿಸಿ ‘ಭಗವಂತನೇ ! ಭಕ್ತಾಧೀನನೇ ಶರಣನ ವಚನವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದೆಯಾ ? ನಾನೇ ಧನ್ಯನು. ’ ಎಂದನು. ಕೃಷ್ಣನು ನಸುನಕ್ಕು ಪಾರ್ಥನ ರಥವನ್ನಡರಿದನು.

೮. ‘ತರಳನು ಕರೆಯಲು....ನರಮೃಗರೂಪದಿಂದ’ (ಪುಟ ೨೫)
ಭಗವಂತನು ಭಕ್ತಾಧೀನನೆಂಬುದು ದಾಸರ ಉಕ್ತಿ. ಅದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವ ದಕ್ಕಾಗಿ ಪುರಂದರದಾಸರು ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಹ್ಲಾದನನ್ನು ಭಗವಂತನು ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನಿಂದ ಹೇಗೆ ಉಳಿಸಿದನೆಂಬುದನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ವೈಷ್ಣವಶಿರೋಮಣಿಯು. ಇದುದೈತ್ಯೇಂದ್ರನಾದ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ‘ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕ ನಾದ ನಿನ್ನ ಹರಿಯನ್ನು ಈ ಕಂಬದಲ್ಲಿ ತೋರು ! ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಿನ್ನ ಶಿರವ ಚಂಡಾಡುವೆ’ನೆಂದು ಘರ್ಜಿಸಿದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹರಿಯು ಕಂಬವನ್ನು ಸೀಳಿ ನರಸಿಂಹನಾಗಿ ಮೈದೋರಿ ಪ್ರಹ್ಲಾದನನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದನು.

೯. ‘ದಾಯವನು ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮುನಿರಾಯಬಲ್ಲ’ (ಪುಟ ೨೬)
ಶ್ರೀರಾಮನಾಮದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತ ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸರು ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿಷ್ಣುಸಹಸ್ರನಾಮಗಳಲ್ಲಿ ರಾಮನಾಮವೇ ಮಹತ್ವದ್ದು. ಅದರ ಮಹಿಮೆಯು ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಮೂಲತಃ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯು ಒಬ್ಬ ಬೇಡನು. ಅವನು ಮೃಗಬೇಟೆ, ಸರಹಿಂಸೆ, ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಹೊರುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದುದಿನ ಸಪ್ತಋಷಿಗಳನ್ನು ಬಿನ್ನಟ್ಟಿದನು, ಆಗ್ಗೆ ಅವರು ‘ಈ ಸರಹತ್ತೆಯ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಹೊಣೆಗಾರರಾರೆ’ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು. ವಾಲ್ಮೀಕಿಯು ತನ್ನ ಹೆಂಡಿರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ತಾವು ನಿರಪರಾಧಿಗಳೆಂದು ಅವರು ಉತ್ತರವಿತ್ತರು. ಆಗ್ಗೆ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಗೊಂಡು ಸಪ್ತಋಷಿಗಳ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಮರೆಹೊಕ್ಕನು. ಅವರು 'ರಾಮ' ನಾಮಮಂತ್ರವನ್ನು ಪದೇಶಿಸಿದರು. ಅದರಿಂದಲೇ ವಾಲ್ಮೀಕಿಗೆ ಸಿದ್ಧಿಯುಂಟಾಗಿ ವರಕವಿಯಾಗಿ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು; ಋಷಿಶ್ರೇಷ್ಠನಾದನು.

೧೦. 'ಭಕ್ತವರ ಹನುಮಂತನೊಬ್ಬ ಬಲ್ಲ' (ಪುಟ ೨೮)
ಹನುಮಂತನು ಹುಟ್ಟಿದೊಡನೆ ರವಿಮಂಡಲಕ್ಕೆ ನೆಗೆದು ಹಣ್ಣೆಂದು ರವಿಯನ್ನು ತುಡುಕಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಿದಾಗ ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯನಾಗೆಂದು ಅವರು ಶಪಿಸಿದರು. ಪುತ್ರವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಹನುಮಂತನಿಗೆ ವಿಶಾಪವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ವಾಯುದೇವನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು, ದೇವತೆಗಳು ರಾಮಭೃತ್ಯನಾಗಿ ಜ್ಞಾನಿಯಾಗುವನೆಂದು ನುಡಿದರು. ಅದೇಮೇರೆಗೆ ಅಂಜನೇಯನು ತ್ರೇತೆಯಲ್ಲಿ ರಾಮನಸೇವೆ ಮಾಡಿ ಬಂಟರಲ್ಲಿ ಮಿಗಿಲೆನಿಸಿದನು. ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೆನಿಸಿ ಚಿರಂಜೀವಿಯಾದನು. ಒಮ್ಮೆ ಹನುಮಂತನ ಸತ್ವಪರೀಕ್ಷೆಯ ಕಾಲಬಂತು. ರಾಮದ್ರೋಹಿಯೊಬ್ಬನು ಹನುಮಂತನ ಮರೆಹೊಕ್ಕನು. ತನ್ನ ಶಪಥದಂತೆ ೮ ದಿನಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಆ ದುಷ್ಟನನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಲುದ್ಯುಕ್ತನಾದ ರಾಮನು ಹನುಮಂತನಮೇಲೆ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು. ಮಹಾಭಕ್ತನಾದ ಹನುಮಂತನು ಪದ್ಮಾಸನದಲ್ಲಿದ್ದು ರಾಮನಾಮವನ್ನು ಜಪಿಸಿ ಕುಳಿತನು. ರಾಮನ ಬಾಣಗಳೆಲ್ಲ ಹೂಮಾಲೆಯಾಗಿ ಕಪಿವರನ ಕೊರಳನ್ನಲಂಕರಿಸಿದವು. ಆಗ್ಗೆ ಹನುಮಂತನು ' ದೇವಾ ಇದು ನಿನ್ನ ನಾಮದ ಮಹಿಮೆ ' ಎಂದನು.

೧೧. ' ಸಿರಿ ಕಾಶಿಯೊಳಗಿಪ್ಪ ಶಿವನು ತಾಬಲ್ಲ ' (ಪುಟ ೨೮)
ಶಿವನು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸಹಸ್ರನಾಮವನ್ನು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತ ಅವುಗಳೆಲ್ಲ ರಾಮನಾಮವೇ ಮಹತ್ವದ್ದೆಂದೂ ತನಗೆ ಹರಿಯು ರಾಮರೂಪದಲ್ಲಿ ದರ್ಶನ ಕೊಟ್ಟು, ಕೃತಾರ್ಥನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನೆಂದೂ ರಾಮಾಯಣದ ಕಥೆಯನ್ನೆ ಗಿರಿಜೆಗೆ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಕೆಯಿದೆ. ' ಸೋಮ ಶೇಖರ ' ತನ್ನ ಭಾಮಿನಿಗೆ ಒರೆದಿಹ ಮಂತ್ರ'ವೇ (ಪುಟ ೨೯) ಅದೆಂದು ಪುರಂದರದಾಸರೂ ಸಮರ್ಥಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೧೨. ' ಒಂದೆ ನಾಮವು ಅಜಾಮಿಳನ ಸಲಹಿತು ' (ಪುಟ ೩೦)
ದೇವರ ನಾಮದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವಾಗ ಅಕಸ್ಮಾತ್ 'ನಾರಾಯಣ' ನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಜ್ಞರಿಸಿದರಿಂದ ಅಜಾಮಿಳನಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗವು ಲಭಿಸಿತೆಂಬುದನ್ನು

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಪುರಂದರ ದಾಸರು ಉದಾಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಜಾಮಿಗಳನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿದ್ದರೂ ಧರ್ಮ, ಆಚಾರ, ನೀತಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮದ್ಯಮಾಂಸ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಸೇವನೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಬ್ಬ ಬೇಡತಿಯನ್ನು ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೊನೆಯ ಮಗನಿಗೆ ನಾರಾಯಣನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಕರ್ಮಧರ್ಮಸಂಯೋಗದಿಂದ ಪ್ರಾಣೋತ್ಕ್ರಮಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ಮಗನನ್ನು ಕರೆದನು. ಆಗ್ಗೆ ಮೈಕುಂಠದಿಂದ ಎಷ್ಟು ದೂತರು ಬಂದು ಅಜಾಮಿಗಳನ್ನು ಯಮದೂತರಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಮೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಒಯ್ದರೆಂದು ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

೧೩. ' ಈ ಮರ ಆ ಮರ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ' (ಪುಟ ೩೪)
ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳು ರಾಮನಾಮ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಪದೇಶಿಸಿದರೂ ವಾಲ್ಮೀಕಿಗೆ ಅದನ್ನು ಚ್ಚರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವರು ಮರುಕಗೊಂಡು ' ಈ ಮರ-ಅಮರ ' ವೆಂದುಚ್ಚರಿಸುವಂತೆ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಹಲವು ದಿನಗಳ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ವಾಲ್ಮೀಕಿಗೆ ' ರಾಮ-ರಾಮ ' ಎಂದುಚ್ಚರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಅದೇ ನಾಮ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಅವನ ಪಾಪಕ್ಷಾಲನವಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿತ್ವವು ದೊರಕಿತು.

೧೪. ' ಬಾಲೆಯ ಸಭೆಯಲಿ ಸೀರೆಯ ಸೆಳೆವಾಗ ' (ಪುಟ ೩೪)
ಪಾಂಡವರ ಪತ್ನಿಯಾದ ದ್ರೌಪದಿಯು ಹಸ್ತಿನಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಯೋಧನನ ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸೀರೆಸುಲಿಯಲ್ಪಟ್ಟು ಅವಮಾನಿತಳಾಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಮೊರೆಯಿಟ್ಟಳು. ' ಸೀರೆಯಕ್ಷಯವಾಗಲಿ ' ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನು ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ದ್ರೌಪದಿಯ ಮಾನರಕ್ಷಣೆಯಾಯಿತು.

೧೫. ' ಹಸುಳೆ ಆ ಧ್ರುವರಾಯ ಅಡನಿಗೆ ಪೋಪಾಗ ' (ಪುಟ ೩೪)
ಉತ್ತಾನಪಾದರಾಯರಿಗೆ ಸುನೀತಿ-ಸುರುಚಿಯರೆಂಬ ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಡಿರಿದ್ದರು. ಧ್ರುವನು ಹಿರಿಯರಸಿಯಮಗನು. ಕಿರಿಯರಾಣಿಯ ಮೇಲಿನ ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ ಉತ್ತಾನಪಾದರಾಯನು ಧ್ರುವನನ್ನು ಅನಾದರಿಸಿದನು. ಸುರುಚಿಯು ಅಪಮಾನಮಾಡಿದಳು. ಯಾರ ಹಂಗೂ ಇಲ್ಲದ ಸ್ಥಿರವಾದ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲು ಹೊರಟ ಧ್ರುವನ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ನಾರಾಯಣನು ಅವನಿಗೆ ಉನ್ನತದ ಪದವನ್ನು ಕರುಣಿಸಿದನು.

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಫ

೧೬. 'ಬ್ರಹ್ಮಗೆ ಶಿರಹೋಗಿ ಭಿನ್ನವಾದ ಚಿಂತೆ' (ಪುಟ ೬೨)
ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಾನವರಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ದೇವರ್ಕಳವರೆಗೂ ಯಾರಿಗೂ ಚಿಂತೆ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನು ಪಾರ್ವತೀಪರಿಣಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪುರೋಹಿತನಾಗಿದ್ದು ಆಕೆಯ ರೂಪಲಾವಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಮೋಹಿಸಿ ಚಿತ್ತಚಾಂಚಲ್ಯ ವಾಯಿತೆಂದೂ ಆಗ ಶಿವನು ಬ್ರಹ್ಮನ ಒಂದು ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನೆಂದೂ ಶಿವಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

೧೭. 'ರಕ್ತಸರ ಗುರುವಿಗೆ ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದ ಚಿಂತೆ' (ಪುಟ ೬೨)
ಬಲಿಯೊಡನೆ ದಾನಬೇಡಲು ಶ್ರೀಹರಿಯು ವಾಮನ (ಉಪೇಂದ್ರ) ನಾಗಿ ಹೋದಾಗ, ತನ್ನ ವಚನದಂತೆ ಬಲಿಯು ಮೂರಡಿ ನೆಲವನ್ನು ಧಾರೆಯೆರೆದು ಕೊಡಲು, ದೈತ್ಯಗುರುವಾದ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರು ಸಣ್ಣ ಕಪ್ಪೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಗಿಂಡೆಯ ಕೊಂಬನ್ನು ಒಳಹೊಕ್ಕು ತಡೆದರು. ವಾಮನನು ಶ್ರೀ ದರ್ಭೆಯಿಂದ ಗಿಂಡೆಯ ಕೊಂಬನ್ನು ಚುಚ್ಚಲು ರಕ್ತಪ್ರವಾಹವು ಹೊನಲಾಗಿ ಹರಿಯಿತು. ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರು ಒಂದು ಕಣ್ಣನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಬಹುಕಾಲ ತಪಸ್ಸುಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು.

೧೮. 'ಮನ್ಮಥಗೆ ಶಿರವಳಿದು ಭಸ್ಮವಾದ ಚಿಂತೆ' (ಪುಟ ೬೨)
ಸತಿಯ ವಿರಹದಿಂದ ಮೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಶಿವನು ಘೋರತರವನ್ನಾಚರಿಸಿದನು. ಆಗ್ಗೆ ತಾರಕನ ವಧೆಗೆ ಗುಹನ ಜನ್ಮವಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದೇ ವನದಲ್ಲಿ ಸತಿಯು ಗಿರಿಜೆಯಾಗಿ ಶಿವನನ್ನು ವರಿಸಬೇಕೆಂದು ತಪಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ದೇವತೆಗಳು ಕಂಗೆಟ್ಟು ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಮೊರೆಯಿಟ್ಟರು. ಮನ್ಮಥನು ದೇವತೆಗಳ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಶಿವನೊಡನೆ ಕಾದಿ ಭಸ್ಮೀಭೂತನಾದನು.

೧೯. 'ಮುಕ್ತಾಂಶ ಶಿವನಿಗೆ ತಿರುಂಬೋ ಚಿಂತೆ' (ಪುಟ ೬೨)
ಬ್ರಹ್ಮಕವಾಲವು ಶಿವನ ಕರವನ್ನು ಕಚ್ಚಿತು. ಶಿವನು ಆ ಬಳಿಕ ಉನ್ಮತ್ತನಾಗಿ ಭಿಕ್ಷಾಟನಮಾಡಿದನು. ಶಿವನ ಮೈರಾಗ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಿತು-ಮುಂತಾಗಿ ಶಿವಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲದವರಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿ ಪುರಂದರದಾಸರು ಈ ಮೇಲೆ ಉಲ್ಲೇಖಿತವಾದ ನಾಲ್ಕು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು.

೨೦. 'ಕರಿ... ಪತಿಕರಿಸಲು' (ಪುಟ ೮೫) ಪಾಂಡ್ಯ ದೇಶದ ಅರಸನಾದ ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ಮನು, ಆಗಸ್ಯಯುಷಿಯ ಶಾಪದಿಂದ ಆನೆಯಾಗಿ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಮೆರೆದಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ದೊಡ್ಡ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಶಾಪಗ್ರಸ್ತನಾಗಿ ನೆಗಳಾಗಿವೆ
ಓರ್ವ ಗಂಧರ್ವನು, ಆನೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದೆಳೆದನು. ಆಗ್ಗೆ ಆನೆಯ ದೂಪದಲ್ಲಿ
ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ಮನು ಪೂರ್ವಸಂಸ್ಕಾರದಬಲದಿಂದ ಹರಿಯನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಲು,
ಹರಿಯು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಶಾಪವಿಮೋಚನವಾಯಿತು.

೨೧. ' ಪರಶುರಾಮನಾಗಿ ಪಾವಕನಲಿ ನೀನೆ ' (ಪುಟ ೮೮)

ದೇವರ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿತ್ವವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವಾಗ ಗೋಪಾಲದಾಸರು ಅಂದು
ಪರಶುರಾಮನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ ೨೧ ಭಾರಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದಾಗ ಅವನ
ಕೋಪಾನಲದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿದವನು ನೀನೆಯೆಂದು ಭಗವಂತನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದ್ದಾರೆ.
ಮಾಹಿಷ್ಮತಿನಗರಕ್ಕೊಡೆಯನಾದ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನು ಕಾಮಧೇನು
ವನ್ನು ಜಮದಗ್ನಿಯು ಕೊಡಲೊಪ್ಪದಕ್ಕೆ ಅವನ ಶಿರಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು.
ಆಗ್ಗೆ ರೇಣುಕೆಯು ವೈಧವ್ಯದುಃಖಪೀಡಿತಳಾಗಿ ಪರಶುರಾಮನಿಗೆ ಗೋಳಿ
ಟ್ಟಾಗ ಭಾರ್ಗವನು ತನ್ನ ಕೊಡಲಿಯಿಂದ ೨೧ ಭಾರಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ಸಂಹಾರ
ಮಾಡಿದನು ಎಂದು ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

೨೨. ' ಅಂಬರೀಷಗೆ ಒಲಿದ ಅಕ್ರೂರ ಸಖನೀನು ' (ಪುಟ ೧೦೪)

ಭಾಗವತೋತ್ತಮನಾದ ಅಂಬರೀಷನು ಏಕಾದಶೀವೃತವಾದ ಬಳಿಕ ದ್ವಾದ
ಶಿಯ ವಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಗತರಾಗಿ ದೂರ್ವಾ
ಸರು ಆಗಮಿಸಿದ್ದರು. ಯಮುನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಮುಂದುಬರುವದಕ್ಕೆ
ಹೊತ್ತಾದ್ದರಿಂದ ದ್ವಾದಶಿಯ ಹೊತ್ತು ಮೊರದಂತೆ ಪುರೋಹಿತರ ಹೇಳಿಕೆಯ
ಮೇರೆಗೆ ಅರಸನು ಉದಕಪಾರಣೆ ಮಾಡಿದನು. ದೂರ್ವಾಸರು ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು
ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಕೃತ್ಯೆಯೆಂಬ ಒಂದು ದೇವತೆಯನ್ನು ಅಂಬರೀಷನ ಬೆನ್ನಟ್ಟುವಂತೆ
ಕಳಿಸಿದರು. ಹರಿಯ ಚಕ್ರವು ಅದನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ದೂರ್ವಾಸನ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿತು.
ದೂರ್ವಾಸನು ಕೊನೆಗೆ ಹರಿಯಾಜ್ಞೆಯಂತೆ ಅಂಬರೀಷನ ಶರಣು ಹೊಕ್ಕನು.
ಚಕ್ರವು ಶಾಂತವಾಗಿ ಹರಿಯೆಡೆಗೆ ಮರಳಿತು.

೨೩. ' ಗೋಪಿದೇವಿಯಂತೆ ಒರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದೆ ' (ಪುಟ ೧೦೫) ಬಾಲ

ಕೃಷ್ಣನ ತುಂಬತನವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಯಶೋದೆಯು ಒಂದು ದಿನ ಆತನನ್ನು
ಒರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿದ್ದಳು. ಶಿಶುವಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಅಮಾನುಷಿಕ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ
ಆ ಒರಳನ್ನು ಎಳೆದೊಯ್ದು ಎರಡು ಅರಳಿ ವೃಕ್ಷಗಳ ನಡುವೆ ಹೋದನು.

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಒರಳನ್ನು ವೈಕ್ಯಗಳು ತಡೆದವು. ಕೃಷ್ಣನು ಬಲವಾಗಿ ಎಳೆದನು. ಎರಡೂ ಮರಗಳು, ಧರೆಗುರುಳಿ ಶಾಪಗ್ರಸ್ತರಾದ ನಳಕೂಬರ ಮಣಿಗ್ರೀವರೆಂಬ ಗಂಧರ್ವರಿಗೆ ಶಾಪವಿಮೋಚನೆಯಾಯಿತು. ಗೋಪಿಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ದರ್ಶನವಾಯಿತು; ಅಮಾನುಷಿಕ ಶಕ್ತಿಯ ಅರಿವೂ ಉಂಟಾಯಿತು.

೨೪. ‘ ಭೃಗು ಮುನಿ ಯಂತೆ ನಿನ್ನೆ ದೆಯಮೇಲೊದೆಯದೆ ’
(ಪುಟ ೧೦೫) ಒಮ್ಮೆ ಋಷಿಗಳೆಲ್ಲ ಸಭೆಗೂಡಿ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಆರು ಹೆಚ್ಚಿನವರೆಂದು ಚರ್ಚಿಸಿದರು. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ತಲೆದೋರಿ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳ ಸತ್ಯಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಭೃಗುಋಷಿಯನ್ನಟ್ಟಿದರು. ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ ಭೃಗುಮುನಿಯು ಸತ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಉದ್ಭಟನಾಗಿ ಪರಮೇಷ್ಟಿ (ಬ್ರಹ್ಮ)ಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತನು. ಬ್ರಹ್ಮನ ವಿವೇಕವು ನಾಶವಾಯಿತು. ಸಿಟ್ಟು ಮಿತಿಮೀರಿತು. ಆದರೂ ಮಗನೆಂಬ ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ ಸುಮ್ಮನಾದನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಭೃಗುವು ರಜತಾದ್ರಿಗೆ ಹೊರಟನು. ಶಿವನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದನು. ಸತತ ಸ್ಮಶಾನವಾಸಿಯಾದ ನೀನು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯನೆಂದು ಭೃಗುವು ಶಿವನನ್ನು ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಶಿವನು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಮುಂದರಿಸಲು ಪಾರ್ವತಿಯು ತಡೆದಳು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಭೃಗುಋಷಿಯು ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಶ್ರೀಹರಿಯು ಯೋಗನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದನು. ಭೃಗುಋಷಿಯು ಹರಿಯ ವಕ್ಷಸ್ಥಲವನ್ನು ತುಳಿದನು. ಹರಿಯು ಎಚ್ಚತ್ತು ಮುನಿಯ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಯಾಚಿಸಿ ಬಗೆಬಗೆಯಿಂದ ಉಪಚರಿಸಿ ಮುನಿಯ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ತನ್ನ ಕಲ್ಮಷಗಳೆಲ್ಲ ದೂರವಾದವೆಂದು ಹೇಳಿ ಋಷಿಯ ಪಾದಸೋಂಕಿದ ಚಿಹ್ನೆಗಾಗಿ ಶ್ರೀವತ್ಸವೆಂಬ ಲಾಂಛನವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಕೊನೆಗೆ ಋಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಶ್ರೀನಿವಾಸನೇ ಹೆಚ್ಚಿನವನೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು.

೨೫. ‘ ಕೊಂಕಣೇರೆಮ್ಮಿಗೆ ಕೊರಡೇ ಮದ್ದೆಂಬಂತೆ ’ (ಪುಟ ೧೦೫)
ಕೊಂಕಣ ದೇಶದ ಎಮ್ಮೆಗಳಿಗೆ ಆಗಲಕಿರಿದಾದ ದೇಹವಿರುವದರಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಬೇಲಿಯೂ ಸಾಕಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ದಾಳಿಯಿಂದ ಹೊಲಗಳನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಉಳಿಸುವದಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಕೊರಡನ್ನು ಅಂಥ ಎಮ್ಮೆಗಳ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ನಿನ್ನ ಕೊರಳಿಗೂ ನಮ್ಮ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಕೊರಡನ್ನು ಕಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ ನೀನು ಓಡಿಹೋಗಲಾರೆಯೆಂದು

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಭಗವಂತನನ್ನು ತಡೆದಿಡುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಪುರಂದರದಾಸರು ತಮ್ಮ ಸುಳಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

೨೬. 'ಅಹಲ್ಯೆಯ ಪೊರೆದನ' (ಪುಟ ೧೦೮) ದೇವೇಂದ್ರನ ವಂಚನೆಗೆ ಬಲಿಬಿದ್ದು ಗೌತಮಪತ್ನಿಯಾದ ಅಹಲ್ಯೆಯ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯಭಂಗ ವಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದ ಗೌತಮನು ಅಹಲ್ಯೆಗೆ ಕಲ್ಲಾಗೆಂದು ಶಪಿಸಿದನು. ಆಕೆಯು ಮನಕರಗುವಂತೆ ವಿನಂತಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಿಶಾಪವನ್ನು ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳಲು ರಾಮಚರಣಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಉದ್ಧಾರವಾಗುವದೆಂದು ಮನಿಯು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಅದೇಮೇರೆಗೆ ತ್ರೇತೆಯಲ್ಲಿ ರಾಮಚರಣವು ಸೋಂಕಿ ದೊಡನೆ ಕಲ್ಲಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಆಕೆಯು ಹೆಣ್ಣಾದಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಅಹಲ್ಯೆಯನ್ನು ಪೊರೆದವನೆಂದು ಬಿರಿದುಂಟಾಯಿತು.

೨೭. 'ಅಪ್ಪಣ್ಣ ಭಾಗವತನ ನೇಷತಾಳಿ ತುಪ್ಪದ ಬಿಂದಿಗೆ' (ಪುಟ ೧೧೧) ತಿರುಪತಿಯಲ್ಲಿ ಪುರಂದರದಾಸರು ತಮ್ಮ ಬಿಡಾರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ಸವವನ್ನು ಜರುಗಿಸಿದರು. ವಿಜಯನಗರದ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನೇ ಮೊದಲಾದವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪದ ಕೊರತೆ ಯಾಗಿತ್ತು. ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನೂ, ಶಿಷ್ಯನೂ ಆದ ಅಪ್ಪಣ್ಣ ಭಾಗವತನು ಭಜನೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದನು. ದಾಸರು ಅಪ್ಪಣ್ಣ ಭಾಗವತನನ್ನು ಕರೆದು ತುಪ್ಪತಾಯೆಂದು ಕೂಗಿದರು. ಶ್ರೀಹರಿಯು ಅಪ್ಪಣ್ಣ ಭಾಗವತನ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ತಾನೇ ತುಪ್ಪ ತಂದುಕೊಟ್ಟನು. ಆ ವಿಷಯವು ತಿಳಿದಬಳಿಕ 'ಎಂದಪ್ಪಿ ಕೊಂಬೆ ರಂಗಯ್ಯನನೆಂದಪ್ಪಿಕೊಂಬೆ' ಎಂದು ದಾಸರು ಹಾಡಿದರು.

೨೮. 'ಅಸುರೆಪೂತನಿಯ ಪ್ರಾಣಾಪಹಾರಿ' (ಪುಟ ೧೧೪) ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುವು ಜನ್ಮವೆತ್ತಿ ತನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವನೆಂಬ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಬಾಲೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮೈದೋರಿದ ಮಾಯೆಯಿಂದ ತಿಳಿದ ಕಂಸನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಡಿಂಗರಿಗರನ್ನು ಕಳಿಸಿದನು. ಪೂತನಿಯು ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬಳು. ಆಕೆಯ ಮೊಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷದ ಹಾಲಿತ್ತು. ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಮೊಲೆಯೂಡಿಸಿದಳು. ಕೃಷ್ಣನು ಆಕೆಯ ಪ್ರಾಣವಾಯುವನ್ನು ಹೀರಿದನು.

೨೯. 'ಆ ಕುಬುಜೆಯನು ಕೂಡಿದ' (ಪುಟ ೧೨೨) ಭಗವಂತನು ಭಕ್ತವತ್ಸಲನು ಹಾಗೂ ಭಕ್ತಾಧೀನನೆಂಬುದು ಭಕ್ತಜನರ ನಂಬುಗೆ. ಬಿಲ್ಲ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಆಮಂತ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮಧುರಾನಗರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಡೊಂಕುಶರೀರದ ಕುಬ್ಜೆಯೆಂಬ ಭಕ್ತೆಯು, ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಆರತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ಶ್ರೀಹರಿಯ ಕರಕಮಲಸ್ಪರ್ಶವಾದೊಡನೆ ಆಕೆಗೆ ದಿವ್ಯ ರೂಪುಂಟಾಯಿತು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆಕೆಯನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದನು.

೩೦. 'ದಧೀಚಿಯು ತನ್ನ ಅಸ್ಥಿಸುರರಿಗಿತ್ತು' (ಪುಟ ೧೫೫)
ವೃತ್ರಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕುದಾದ ಆಯುಧವಿಲ್ಲದೆ ಖಿನ್ನನಾದ ದೇವೇಂದ್ರನು ನಾರದರ ಮುಖದಿಂದ ದಧೀಚಿಯ ಬೆನ್ನೆಲುಬಿನಿಂದ ವೃತ್ರನನ್ನು ಕೊಲಲಾಗುವದೆಂದು ತಿಳಿದನು. ಇಂದ್ರನು ದಧೀಚಿಯಿಂದ ಬೆನ್ನೆಲುಬನ್ನು ಬೇಡಿದನು. ೩೩ ಕೋಟಿ ದೇವರ್ಕಳ ಹಾಗೂ ಜಗತ್ತಿನ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ದಧೀಚಿಯು ತನ್ನ ಬೆನ್ನೆಲುಬನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಅದರಿಂದ ವಜ್ರಾಯುಧವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು.

೩೧. 'ಮಿಥಿಲೇಶ "ಮಮ.... ದಹ್ಯತಿ"—' (ಪುಟ ೧೫೫)
ರಾಜಋಷಿಶ್ರೀಷ್ಯನಾದ ಜನಕನು ತನ್ನ ಗುರುಗಳ ಬಳಿ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಬತ್ತಿಬಂತು. ಆದರೆ ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಮಿಥಿಲೇಶನು ಸಂವಾರದಲ್ಲಿಿದ್ದು ಇಲ್ಲದವನಂತೆ 'ಮಮ ಕಿಂಚಿನ್ನ ದಹ್ಯತಿ' ಎಂದು ಮಾರುತ್ತರ ಕೊಟ್ಟು ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿದ್ದನು. ಇಲ್ಲಿ ಪುರಂದರದಾಸರು ಜನಕರಾಯನ ಅಲಿಪ್ತಬೇವನವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿ ಇದೇ ಉತ್ತಮವೆಂದು ವಿಶದೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೩೨. 'ಕರಪತ್ರದಿಂದ ತಾಮ್ರಧ್ವಜನ ಕೊರಳೊಯ್ದಿದೆ' (ಪುಟ ೧೯೭)
ಪಾಂಡವರ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ 'ಮಮಪ್ರಾಣಾಹಿಪಾಂಡವಾ' ಎಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತಳೆದ ಬಿರಿದು. ಅಶ್ವಮೇಧದ ಕುದುರೆಯು ೫೬ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಮಯೂರಧ್ವಜನ ಮಗನಾದ ತಾಮ್ರಧ್ವಜನು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕಾದಾಡಿದನು. ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರು ಸೋತು ವೃದ್ಧ ವಿಪ್ರನ ವೇಷವನ್ನು ಹಾಗೂ ವಟುವೇಷವನ್ನು ತಳೆದುಕೊಂಡು ಮಯೂರಧ್ವಜನ ದೇಹದ ಅರ್ಧಭಾಗವನ್ನು ಯಾಚಿಸಿದರು. ಆತನು ಕೊಟ್ಟನು. ಆಗ್ಗೆ ತನ್ನ ದಿವ್ಯರೂಪದರ್ಶನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತಾವು ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ತನ್ನ ಭಕ್ತನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಗೋವಿಂದನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಿದನು.

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೩೩. 'ತ್ರಿಪುರಾಸುರನ ಹೆಂಡಿರನು ಬೆರೆದೆ' (ಪುಟ ೧೯೭)
ಕಮಲಾಕ್ಷುನೇ ಮೊದಲಾದ ರಾಕ್ಷಸರು ಲೋಕಕಂಟಕರಾಗಿ ಪೀಡಿಸುವಾಗ ಅವರವಧಿಗೆ ಪತಿವೃತ್ತಿಯರಾದ ಆ ರಾಕ್ಷಸ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯವನ್ನು ಕೆಡಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಆಗ ಹರಿಯು ಜೌದ್ಧರೂಪದಿಂದ ಬಂದು ಅವರ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯಭಂಗಮಾಡಿ ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

೩೪. 'ಕಲಹಬಾರದ ಹಾಗೆ ಕರ್ಣನನು ನೀ ಕೊಂದೆ' (ಪುಟ ೧೯೭)
ಕರ್ಣನು ಕುಂತಿಯ ಚೊಚ್ಚಲಮಗನು. ಕರ್ಣನು ಬದುಕಿ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಜಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಕರ್ಣನಿಗೆ ಸಿಂಹಾಸನವು ವಾಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮಂದಿರಲ್ಲಿ ಕಲಹವಾಗುವ ಸಂಭವವು ಇತ್ತು. ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಉಪಾಯಾಂತರದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿದನು.

೩೫. 'ಸುಲಭದಲಿ ಕೌರವರ ಮನೆಯಮುರಿದೆ' (ಪುಟ ೧೯೭)
ಸಂಧಾನಕ್ಕೆ ಹೊರಟ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮೊದಲೇ ಕೌರವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಶಿಷ್ಯಾಯಿಯ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಸುಯೋಧನನು ಕೃಷ್ಣನ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಭೂಭಾರವನ್ನಿಳುವದೇ ಗುರಿಯಿದ್ದುದರಿಂದ ಮೊದಲು ವಿದುರನ ಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕನು. ಇದರಿಂದ ಕೌರವನು ಸಂತಪ್ತನಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನ ಅಸಮಾನಮಾಡಲೆತ್ತಿಸಿದನು. ವಿದುರನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದನು. ಸುಯೋಧನನ ರಕ್ಷಣೆಗೆಂದು ವಿದುರನು ಕಾದಿಟ್ಟ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ವಿದುರನೇ ಮುರಿದುಬಿಡುವನು. ಸಂಧಾನವು ನಿರರ್ಥಕವಾಯಿತು. ಹೀಗೆ "ಕೌರವರ ಮನೆಯನ್ನು ಮುರಿದೆ ನೀನೆ" ಎಂದು ವ್ಯಂಗವಾಗಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಪುರಂದರದಾಸರು ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪರಿಶಿಷ್ಟ ೨

ದಾಸರ ಸುಭಾಷಿತಗಳು

ಅ

೧. ಅಟ್ಟಮೇಲೆ ಒಲೆ ಉರಿವಂತೆ
೨. ಅಂತಸ್ಥವಿಲ್ಲದಪ್ರಧಾನಿ ಮದ್ಯಪಾನಿ
೩. ಅರವಿಂದ ಇಲ್ಲದಿಹಕೊಳ-ತಾ ಕಂಗೊಳವು
೪. ಅಳಿವುದು ಕಾಯ ಉಳಿವುದೊಂದೇ ಕೀರ್ತಿ
೫. ಅಕ್ಷಯಪಾತ್ರೆಯರಲು ಹಸಿದು ಇರಲಕ್ಕಿ
೬. ಆಕಳು ಡೊಂಕು ಆದರೆ ಹಾಲು ಡೊಂಕೆ

ಉ

೭. ಉರಗನ ಉಪನಾಸದಂತೆ ಕಾಣೆರೋ

ಕ

೮. ಕತ್ತೆ ಬಲ್ಲದೆ ಹೊತ್ತ ಕತ್ತರಿಯ ಪರಿಮಳವ
೯. ಕಬ್ಬು ಡೊಂಕು ಆದರೆ ಸಿಹಿ ಡೊಂಕೆ
೧೦. ಕಾಣೋ ಕೊನೆಗೆ ನಿನೊಳಗೆ ನೀ ಜಾಣೋ ಮುಕ್ತಿ
೧೧. ಕಿಚ್ಚಿಗೆ ಇರುವೆ ಮುತ್ತುವದೆ
೧೨. ಕೈವಿಾರಿ ಹೊದದ್ದೆ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣ
೧೩. ಕೊಟ್ಟ ದೇವರು ಕೊಂಡುಹೋದರೆ ಕುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅಳುವದೇತಕೆ
೧೪. ಕೋಳಿ ತನ್ನ ಮರಿಗೆ ಮೊಲೆಹಾಲು ಕೊಟ್ಟು ಸಲಹಿತೆ
೧೫. ಕೊಂಕಣೇರೆಮ್ಮೆಗೆ ಕೊರಡೇಮದ್ದು

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಗೆ

೧೬. ಗರುಡಮಂತ್ರವ ಜಪಿಸೆ ಗರಳ ಭಯವ್ಯಾಕೆ
೧೭. ಗಾಳಿಗೆ ಗಿರಿ ನಡುಗುವದೆ
೧೮. ಗೂಗೆ ಬಲ್ಲದೆ ಹಗಲ ಹರಿದಾಟವ

ಜ

೧೯. ಜೋಕೆ ತಪ್ಪಿದ ಬಳಿಕ ಅರ್ಥವ್ಯರ್ಥ
೨೦. ಜೋಗಿ ಬಲ್ಲನೆ ಮನೆಯೊಳಿಲ್ಲ ಉಂಟೆಂಬುದನು

ತ

೨೧. ತನ್ನೊಳು ತಾನೆ ತಿಳಿದರೆ ಸ್ನಾನ
೨೨. ತಾಳಿದವರಿಗೆ ವಿರುದ್ಧ ಲೋಕದೊಳಗುಂಟೇ

ಧ

೨೩. ಧೂಳು ರವಿಯ ಮೇಲೆ ಮುಸುಕುವದೇ

ನ

೨೪. ನದಿಯು ಡೊಂಕು ಅದರೆ ಉದಕ ಡೊಂಕೆ
೨೫. ನಿನ್ನ ನಂಬಲು ಚಿನ್ನಕ್ಕೆ ಪುಟವಿಟ್ಟಂತೆ

ಪ

೨೬. ಪುಷ್ಪಡೊಂಕು ಅದರೇನು ಪರಿಮಳಡೊಂಕೆ

ಬ

೨೭. ಬಿಲ್ಲು ಡೊಂಕು ಅದರೇನು ಬಾಣ ಡೊಂಕೆ
೨೮. ಬಿಲ್ಲಾಗಿರಲು ಬೇಕು ಬಲ್ಲವರೊಳು
೨೯. ಬೂದಿ ಮುಚ್ಚಿದ ಕೆಂಡದಂತಿಪ್ಪರು ಈ ಧರೆಯಮೇಲೆ ಶ್ರೀಹರಿಭಕ್ತ ಜನರು
೩೦. ಬೆಲ್ಲವು ಕರದೊಳಗಿರುತ್ತಿರೆ ಕಾಡಕಲ್ಲನು ಕಡಿಯಲಿನ್ನೇಕಯ್ಯ
೩೧. ಬೆಲ್ಲನಾಗಲು ಬೇಕು ಬಂಧು ಜನರೊಳಗೆ
೩೨. ಭೃತ್ಯ ಬಲ್ಲನೆ ಒಡೆಯನಿಗಿರುವ ಕಷ್ಟಗಳ

ಮ

೩೩. ಮಿಂದು ನಿಂದಾನೆ ಹುಡಿಯ ಹೊಯ್ದು ಕೊಂಬುವಂತೆ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ರ

೩೪. ರೋಗಿ ಬಲ್ಲನೆ ಮಿಷ್ಪಾನ್ನದ ರುಚಿಯನು

ವ

೩೫. ವಿಷವನುಣಿಸಿದವಗೆ ಷಡ್ರಸವನುಣಿಸಬೇಕು

೩೬. ವೆಚ್ಚಕಿಲ್ಲದ ಹಣ ವ್ಯರ್ಥವಾದರೇನು ?

ಶ

೩೭. ಶ್ವಾನ ಬಲ್ಲದೆ ರಾಗ ಭೇದಂಗಳ

೩೮. ಶುನಕನ ಓದುಗಳಂತೆ ಎನ್ನ ಓದುಗಳಯ್ಯ

ಸ

೩೯. ಸರಸವಿಲ್ಲದ ಸತಿಯಭೋಗ ತನುರೋಗ

೪೦. ಸಿಂಗನ ಹೆಗಲೇರಿ ಸಾರಿ ಕರಿಭಂಗವ್ಯಾಕೆ ಮುತ್ತವಗೆ

೪೧. ಸೂಳೆ ಬಲ್ಲಳೆ ಗೆಳೆಯಗಿಹ ಬಡತನ

೪೨. ಸ್ವರಭೇದವಿಲ್ಲದಿಹ ಗೀತ ಸಂಗೀತ ವಿರಗೀತ

ಹ

೪೩. ಹಲ್ಲಿಯನು ತಿಂದ ಇಲಿಯಂತೆ ಕೊರಗುವದು

೪೪. ಹೇಡಿಬಲ್ಲನೆ ರಣದ ಸಾಹಸ ಶೌರ್ಯವನು

೪೫. ಹೇರನೊಪ್ಪಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಸುಂಕವೇ ಪರಮಾತ್ಮ

೪೬. ಹೇಳಬಲ್ಲನೆ ಮೂಕ ಕನಸ ಕಂಡುದನು

ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಳ

ಪದ್ಯಗಳ ಅಕ್ಷರಾನುಕ್ರಮ

ಪದ್ಯಾರಂಭ	ದಾಸರ ಹೆಸರು	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ಅ—ಆ		
ಅಣುವಾಗಬಲ್ಲ	.. ಪುರಂದರದಾಸರು	೧೧೪
ಅನುಭವದಡುಗೆಯ ಮಾಡಿ	.. ,,	೯೨
ಅಪಮಾನವಾದರೆ ಒಳ್ಳೆತು	.. ,,	೭೬
ಅಪರಾಧಿ ನಾನಲ್ಲ ✓	.. ,,	೧೧೦
ಆರಿದವರಿಗತಿ ಸುಲಭ	.. ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು	೧೧೫
ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಕೂಡ ಅಧಿಕ ಸ್ನೇಹ ✓	.. ಪುರಂದರದಾಸರು	೨೦೨
ಅಂತರಂಗದ ಕದವು ತೆರೆಯಿತು	.. ವಿಜಯದಾಸರು	೧೭೭
ಆನಂದಮಯಗೆ	.. ಕನಕದಾಸರು	೨೫೩
ಆರುಬದುಕಿದರಯ್ಯಾ ಹರಿ	.. ಪುರಂದರದಾಸರು	೨೨೩
ಆರುಬಲ್ಲರು ಹರಿಹರಾದಿಗಳ ಮಹಿಮೆಯ	.. ಕನಕದಾಸರು	೨೪೦
ಆರುಹಿತವರು ನಿನಗೆ ✓	.. ಪುರಂದರದಾಸರು	೭೧
ಆವರೋಗವು ಎನಗೆ ✓	.. ಗೋಪಾಲದಾಸರು	೫೯

ಇ—ಈ

ಇದನ್ನಾದರೂ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ	.. ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು	೧೨೬
ಇದು ನಿನಗೆ ಧರ್ಮವೇ ಇಂದಿರೇಶ	.. ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು	೧೨೫
ಇದು ಭಾಗ್ಯ ಇದು ಭಾಗ್ಯ ✓	.. ಪುರಂದರದಾಸರು	೧೯೮
ಇದೇ ಸಮಯ ರಂಗ ಬಾರೆಲೋ	.. ,,	೧೬೭

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಪದ್ಯಾರಂಭ	ದಾಸರ ಹೆಸರು	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ಇನ್ನು ದಯಬಾರದೆ ..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೧೦೨
ಇಟ್ಟಾಂಗಿ ಇರುವೆನು ಹರಿಯೆ ..	ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು	೧೫೨
ಇರಬೇಕು- ಇರದಿರಬೇಕು ..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೧೮೨
ಇಷ್ಟುದಿನ ಈ ಮೈಕುಂಠ ..	ಕನಕದಾಸರು	೧೬೫
ಇಂಥಿಂಥಾದೆಲ್ಲನೂ ಬರಲಿ ..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೭೫
ಇಂಥಿಂಥಾದೆಲ್ಲ ..		೧೧೯
ಇಂದು ಎನಗೆ ಗೋವಿಂದ ..	ವೇಣುಗೋಪಾಲದಾಸರು	೮೬
ಈ ಪರಿಯು ಸೊಬಗಾವ ದೇವರಲಿ ..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೧೦೯

ಉ-ಊ

ಉದರ ಮೈರಾಗ್ಯವಿದು ..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೭೯
ಊರದೇವರ ಮಾಡಬೇಕಣ್ಣಾ ..	"	೯೫

ಎ-ಏ

ಎನಗೂ ಆಣೆ ರಂಗ ನಿನಗೂ ..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೧೨೮
ಎನ್ನ ಬಿಂಬ ಮೂರುತಿಯು ..	ವ್ಯಾಸರಾಯರು	೧೫೫
ಎನ್ನ ಸುಡಿ ಪುಸಿಯಲ್ಲ ..	ಕನಕದಾಸರು	೧೮೫
ಎನ್ನ ಮನ ಕಂಡಕಡೆಗೆ ..	ವ್ಯಾಸರಾಯರು	೮೩
ಎಲೆ ಮನ ಮುರಾರಿಯನು ..	ವಿಜಯದಾಸರು	೫೧ (೮)
ಎಲೊ ಎಲೊ ಜೀವಾತ್ಮ ..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೮೯
ಎಲ್ಲರೂ ಮಾಡುವದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ..	ಕನಕದಾಸರು	೭೨
ಎಲ್ಲಾಡಿ ಬಂದೊಕ್ಕ ಮುದ್ದು ರಂಗಯ್ಯ ..	ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು	೧೩೪
ಎಲ್ಲಿದ್ದ ರೇನು ಹರಿಗಲ್ಲದವರು ..	ವಿಜಯದಾಸರು	೨೪೪
ಎಲ್ಲಿ ಹರಿಕಥಾ ಪ್ರಸಂಗವೊ ..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೭
ಎರಿತಾದರು ಚಿಂತೆ ..	"	೭೩
ಎಂದಪ್ಪಿ ಕೊಂಬೆ ರಂಗಯ್ಯ ..	"	೧೨೯
ಎಂದಿಗೆ ನಾನಿನ್ನು ಧನ್ಯನಾದೆ ..	"	೧೦೩
ಎಂದೆಂದೆನ್ನ ನು ಮನದಿಂದಗಲದಿರೊ	ವ್ಯಾಸರಾಯರು	೧೪೮

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸೂತ್ರ

ಪದ್ಯಾರಂಭ	ದಾಸರ ಹೆಸರು	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ಎಂದೆಂದು ನಿನ್ನ ಪಾದವೆ ಗತಿ ..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೬೮
ಎಕಾದಶಿ ವೃತ್ತವ ಸಾಧಿಸಿ ..	ವಿಜಯದಾಸರು	೨೨೦
ಏನಬೇಡಲೊ ನಿನ್ನ ..	ವ್ಯಾಸರಾಯರು	೧೨೩
ಏನಾದರೇನು ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ..	ವಿಜಯದಾಸರು	೧೮೯
ಏನು ಕಾರಣ ಮತಿಯಿಲ್ಲ ..	,,	೧೮೪
ಏನು ಕಾರಣ ಮಲಗಿದೆ ..	,,	೨೨೬
ಏನು ಬರುವದೋ ಸಂಗಡ ..	ಕನಕದಾಸರು	೯೩
ಏನು ಬರೆದೆಯೋ ..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೬೦
ಏನು ವೃತ್ತ ಏನು ಸಾಧನ ..	ವಿಜಯದಾಸರು	೯೩
ಏನು ಶಪಥ ಮಾಡಲೀ ಮತವು ..	ವಾದಿರಾಜರು	೨೧೯
ಏನೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಿ ಸ್ತುತಿಸಲೋ ..	ಕನಕದಾಸರು	೧೨೦
ಒ		
ಓರದೇನಾಮದೊಳಡಗಿದವು ..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೩೭
ಕ		
ಕಣ್ಣೊಳಗೆ ನೋಡೋ ಹರಿಯು ..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೯೪
ಕರುಣಾಕರ ನೀನೆಂಬುವದ್ಯಾತಕೊ ..	,,	೧೨೭
ಕಲಿಯುಗದೊಳು ..	,,	೪೮
ಕಲಿಯುಗದ ಮಹಿಮೆಯು ..	,,	೧೯೦
ಕಂಗಳು ಜೆಲುವನು ..	ವ್ಯಾಸರಾಯರು	೨೫
ಕಂಡು ಕಂಡು ಎನ್ನ ಕೈಜಿಡುವರೆ ..	,,	೮೭
ಕಂಡೆ ಕರುಣಾನಿಧಿಯಾ ..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೨೩೯
ಕಂಡೆ ನಾ ಕನಸಿನಲಿ ಗೋವಿಂದನ ..	,,	೧೬೩
ಕಾಯಲಾರೆನು ಕೃಷ್ಣ ಕಂಡವರ ..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೨೪೧
ಕಾಯೋ ಕಾಯೋ ..	ವೇಣುಗೋಪಾಲದಾಸರು	೫೮
ಕಾರುಣಿಕ ಹರಿ ತನ್ನೊಳಿಪ್ಪಾ ..	ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು	೨೧೮
ಕಾಳ ಬೆಳದಿಂಗಳು ಈ ಸಂಸಾರ ..	ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು	೧೯೩

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಪದ್ಯಾರಂಭ	ದಾಸರ ಹೆಸರು	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ಕ್ರೀಡೆಗೋಸುಗ ಅವರಪರಗತಿ ..	ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು	೨೧೭
ಕುಲಕುಲ ಕುಲವೆನ್ನು ತಿಹಿರೋ ..	ಕನಕದಾಸರು	೨೧೮
ಕೂಸನುಕಂಡಿರಾ ಜ್ಞಾನಿಗಳೆಲ್ಲ ..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೧೩೬
ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿ ಕಣ್ಣ ಮುಂದೆ ..	"	೧೩೭
ಕೇತವನೊಲಿಮೆಯಾಗುವತನಕ ..	ಕನಕದಾಸರು	೧೯೪
ಕೇಳನೋ ಹರಿ ..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೫೩
ಕೇಳುವದು ಹರಿಕಥೆಯ ..	ಕನಕದಾಸರು	೪೯
ಕೊಳಲನೂದುವ ಚದುರನಾರೇ ..	ವ್ಯಾಸರಾಯರು	೧೩೨
ಕೊಂಬು ಕೊಳಲನೂದುತ್ತ ..	ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು	೧೩೯

ಗ

ಗುರುಕರುಣವಾಹೋದತಿ ..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೧೪
ಗುರುವಿನ ಗುಲಾಮನಾಗುವ ..	"	೧೨
ಗುರು ಉಪದೇಶವಿಲ್ಲದ ಜ್ಞಾನ ..	"	೧೩
ಗೋಪಿದೇವಿಯಂತೆ ನಿನ್ನ ..	"	೧೨೨
ಗೋವಿಂದ ನಿನ್ನಾನಂದ ✓ ..	"	೧೭೧

ತ

ತನುನಿನ್ನದು ಜೀವನನಿನ್ನದು ✓ ..	ಕನಕದಾಸರು	೧೬೦
ತಾನ್ಯಾರೋ ತನ್ನ ದೇಹವ್ಯಾರೋ ..	"	೧೬೮
ತಾಳಬೇಕು ತಕ್ಕ ಮೇಳಬೇಕು ..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೫೨
ತಾಳೆಯಹರಿದು ಬಿಳುಪಿ ..	"	೨೪೮
ತಾಳುವಿಕೆಗಿಂತ ತಪವಿಲ್ಲ ✓ ..	ವಾದಿರಾಜರು	೨೦೮
ತೀರ್ಥವನು ಪಿಡಿದವರೆಲ್ಲ ತಿರುನಾಮ ..	ಕನಕದಾಸರು	೨೩೫
ತೊರೆದು ಜೀವಿಸಬಹುದೆ ಹರಿ ..	"	೯೯

ದ

ದಾಸದಾಸರ ಮನೆಯದಾಸಿ ..	ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು	೨೩
ದಾಸನೆಂತಾಗುವೆನು ಧರೆ ..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೭೪

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಪದ್ಯಾರಂಭ		ದಾಸರ ಹೆಸರು	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ದಾಸದಾಸರ ದಾಸರದಾಸ್ಯ	..	ವಿಜಯದಾಸರು	೮೪
ದಾಸನ್ನ ಮಾಡಿಕೋ	..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೧೧೬
ದಾಸೋಹಂ ತವದಾಸೋಹಂ	..	ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು	೧೦೮
ದಾಸರಾಯ ಪುರಂದರ	..	,,	೫
ದಾಸರೆಂದರೆ ಪುರಂದರ	..	ವ್ಯಾಸರಾಯರು	೨೬
ಧ್ಯಾನವು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ	..	ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು	೫೧
ದೂರಕೆ ದೂರನೆಂದು ದೂರ	..	ವ್ಯಾಸರಾಯರು	೧೧೨

ಛ

ಧನ್ಯನಾದೆ ನಾ ಈ ಜಗದೊಳು	..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೧೬೭
ಧನ್ಯನಾದೆ ವಿಠಲನ ಕಂಡು	..	ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು	೧೬೮
ಧರ್ಮವೇ ಜಯ	..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೨೦೧

ನ

ನಡೆದು ಬಾ ನಾಲ್ವರೆಡೆಗೆನ್ನಯ್ಯನೆ	..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೧೨೪
ನನ್ನಿಂದ ನಾನೇ ಜನಿಸಿಬಂದೆನೆ	..	ಕನಕದಾಸರು	೧೪೯
ನರನಾದ ಮೇಲೆ ಹರಿನಾನು	..	ವ್ಯಾಸರಾಯ	೧೯೯
ನಾ ನಿನಗೇನೂ ಬೇಡುವದಿಲ್ಲ	..	ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು	೧೫೧
ನಾ ನಿನೊಳಿನ್ಯ ಬೇಡುವದಿಲ್ಲ	..	,,	೧೫೯
ನಾ ನಿನ್ನ ಧ್ಯಾನದೊಳಿರಲು	..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೨೯
ನಾನಾಕೆ ಬಡವ ನಾನಾಕೆ ಪರದೇಶಿ	..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೧೫೪
ನಾನೆಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಿಯು	..	ವ್ಯಾಸರಾಯರು	೫೭
ನಾ ಡೊಂಕಾದರೆ	..	ಪುರಂದರದಾಸ	೪೧
ನಾಮವೇ ಸರ್ವಪವಿತ್ರ	..	ವಿಜಯದಾಸರು	೩೪
ನಾಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಬಲ	..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೬೭
ನಾರಾಯಣ ನಿನ್ನ ನಂಬಿದೆ	..	ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು	೯೦
ನಾರಾಯಣ ನಿನ್ನ ನಾಮ	..	ಕನಕದಾಸರು	೪೦
ನಾರಾಯಣ ನಿಮ್ಮ	..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೪೫

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಪದ್ಯಾರಂಭ	ದಾಸರ ಹೆಸರು	ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ
ನಿತ್ಯನಿಗಮಾತೀತ ನಿರ್ಗುಣ	ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು	೨೧೫
ನಿನ್ನ ದರುಶನಕೆ ಬಂದವನಲ್ಲವೋ	ವಿಜಯದಾಸರು	೧೦೬
ನಿನ್ನ ನಗಲಿ ಪೋಗಲಾರೆವೋ ನೀರಬಾಕ್ಕಾ	,,	೧೪೩
ನಿನ್ನ ನೋಡಿ ಧನ್ಯನಾದೆ	ವ್ಯಾಸರಾಯರು	೧೬೬
ನಿನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪದಂತೆ ಮಾಡು	ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು	೧೫೩
ನಿತ್ಯ ಲಾಗಿರಬೇಕು	?	೨೮೬
ನಿಂದಕರರಬೇಕು	ಪುರಂದರದಾಸರು	೨೫೦
ನೀನ್ಯಾಕೋ ನಿನ್ನ	,,	೪೨
ನೀನೇದಯಾಳು	,,	೮೫
ನೀನೇ ಬಲ್ಲಿದನೋಹರಿ	,,	೩೧
ನೀ ಮಾಯೆಯೊಳಗೊ ನಿನ್ನೊಳು	ಕನಕದಾಸರು	೧೧೫
ನೆಚ್ಚದಿರೀ ಭಾಗ್ಯ	ಪುರಂದರದಾಸರು	೧೯೨
ನೆನೆಬೇಕು ನೆನೆಬೇಕು	,,	೪೪
ನೋಡಿರೆ ಕಲ್ಪಭೂರುಹರ	,,	೩೦
ಚ		
ಚತುರವದನನ ರಾಗೆ	ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು	೩
ಚಿಂತೆಯಾತಕೊ ಒಯಲ	ಪುರಂದರದಾಸರು	೪೬
ಜ		
ಜಗದಂತರ್ಯಾಮಿಯೆಂದು	ಕನಕದಾಸರು	೧೦೭
ಜಂಗಮರು ನಾವು ಜಗದೊಳು	ಪುರಂದರದಾಸರು	೨೩೨
ಜಯಮಂಗಲಂ	,,	೨೫೪
ಜೋ-ಜೋ-ಜೋ-ಕೃಷ್ಣ	ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು	೧೩೩
ಪ		
ಪಥನಡೆಯದಯ್ಯ ಪರಲೋಕಕೆ	ಕನಕದಾಸರು	೨೪೯
ಪರದೇಶಿ ನೀನು, ಸ್ವದೇಶಿನಾಸು	ವಿಜಯದಾಸ	೧೨೧

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಪದ್ಯಾರಂಭ		ದಾಸರ ಹೆಸರು	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ವಾಘೇಯನ ಕಟ್ಟಿರೋ	..	ವಾದಿರಾಜರು	೧೮೬
ವಾಸಿಬಲ್ಲನೆ ಪರರ ಸುಖದುಃಖ	✓..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೨೪೫
ವಾಲೊಳಗದ್ದು ನೀರೊಳಗದ್ದು	..	ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು	೧೫೮
ವಾವನಮಾಡುವದು ನಾಮಾಮೃತರಸ		ವಾದಿರಾಜ	೧೦
ವೋಗದಿರೆಲೋ ರಂಗ	✓ ..	ಪುರಂದರದಾಸ	೧೩೫
ವೋಗುವದುಚಿತವೆ ಮಾಧವ	..	ಪುರಂದರದಾಸ	೧೪೪
ವ್ರಾಚೀನ ಕರ್ಮವು ಬಿಡಲಿರಿಯದು		ವ್ಯಾಸರಾಯರು	೨೪೬

ಫ

ಫಲವಿದ್ದು ಬಾಳುವದಕೆ ಸಿರಿ	..	ಬಗನ್ನಾಥದಾಸರು	೨೨೨

ಬ

ಬದುಕಿದೆನು ಬದುಕಿದೆನು	✓ ..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೧೭೦
ಬಣ್ಣಿಸಿ ಗೋಪಿ ತಾ ಹರಿಸಿದಳು	..	,,	೧೩೧
ಬರಬೇಕೋ ರಂಗಯ್ಯಾ	..	,,	೧೦೧
ಬಂದದ್ದೆಲ್ಲ ಬರಲಿ ಗೋವಿಂದನ	..	,,	೧೭೫
ಬಂದು ನಿಂದ ಕಣ್ಣಮುಂದೆ	..	ವಿಜಯದಾಸರು	೧೬೪
ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದದ ಸಭೆಯೊಳಗಲ್ಲಿ	..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೧೮೩
ಬಾರೋ ನೀ ಎನ್ನ ಮನೋಮಂದಿರಕೆ		,,	೧೩೮
ಬಾರೋ ಮನೆಗೆ ಗೋವಿಂದ	✓ ..	ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು	೯೬
ಬಿಟ್ಟು ಬನ್ನಿ ರೋ ಸಂಸಾರ	..	ವಾದಿರಾಜರು	೮೧
ಬಿನ್ನಹಕೆ ಬಾಯ್ ಇಲ್ಲವಯ್ಯಾ	..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೬೩
ಬಿಡೆ ನಿನ್ನ ಪಾದವ ಬಿಂಕವಿನ್ಯಾಕೋ	..	,,	೨೨೪
ಬುದ್ಧಿ ಮಾತು ಹೇಳಿದರೆ	..	,,	೨೩೮
ಬೂದಿ ಮುಚ್ಚಿದ ಕೆಂಡ	..	ವಿಜಯದಾಸರು	೨೭
ಬೇವು ಬೆಲ್ಲದೊಳಿಡಲೇನು ಫಲ	✓ ..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೨೩೬

ಭ

ಭಕ್ತುತಿಸುಖವೋ ರಂಗ	..	ವಿಜಯದಾಸರು	೧೬

೨೫೬

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಪ್ರವಾಚಕರು	ವಾಸಕ ಹೆಸರು	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ಭಕ್ತುತಿಯ ಪಾಲಿಸು ಜೀಯಾ? ..	ವಿಜಯದಾಸರು	೧೬
ಭ್ರಾಂತನಾದೆನ್ನಲ್ಲ ಪರಗತಿ ..	ಗೋಪಾಲದಾಸರು	೬೨
ಭೂಷಣಕೆ ಭೂಷಣ ✓ ..	ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು	೨೪೭

ಮ

ಮಗನಿಂದ ಗತಿಯುಂಟೆ ..	ಕನಕದಾಸರು	೨೫೧
ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಾಯಾ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೧೯೧
ಮಡಿನುಡಿಯೆಂದು ✓ ..	,,	೨೩೩
ಮಡಿನುಡಿಯೆಂದು ಅಡಿಗಡಿ ಹಾರುವಿ ✓ ..	,,	೨೩೪
ಮಧ್ಯಮತದ ಸಿದ್ಧಾಂತ ✓ ..	,,	೨೧೨
ಮಧ್ಯಮನಿಯೆ ನಮ್ಮ ..	,,	೪
ಮನಸು ನಿಲಿಸುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ ..	ವಿಜಯದಾಸರು	೨೦೪
ಮನವ ಶೋಧಿಸಬೇಕು ನಿಚ್ಚಾ ..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೨೦೫
ಮಾಧವ ಮಧುಸೂಧನ ..	,,	೧೩೦
ಮಾನವ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಇರಬಹುದೆ ..	ಕನಕದಾಸರು	೨೦೩
ಮುತ್ತೈದೆಯಾಗಿರಬೇಕು ..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೧೩೭
ಮೂರ್ಖರಾದರು ಜನರು ..	,,	೨೪೩
ಮೋಸ ಹೋದೆನ್ನಲ್ಲ ✓ ..	ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು	೭೭

ಯ

ಯಂತ್ರ ದೊರಕಿತು ..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೩೮

ಯಾ

ಯಾಕೆ ಕಡೆಗಣ್ಣಿಂದ ನೋಡುವೆ ..	ಕನಕದಾಸರು	೯೯
ಯಾಕೆ ಜೀವವೆ ನೀ ಶ್ರೀಕಾಂತನ ಮರೆವಿ ..	ವಿಜಯದಾಸರು	೮೮
ಯಾಕೆ ಪುಟ್ಟಿಸಿಡಿ ..	ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು	೫೫
ಯಾಕೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದಿ ಕೋತಿಮನವೆ ..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೨೦೭
ಯಾಕೆ ನೀನಿಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸದೊ ಹರಿಯೆ ..	ಕನಕದಾಸರು	೨೨೩

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಪದ್ಯಾರಂಭ	ವಾಸರ ಹೆಸರು	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ಯಾಕೆ ಬಂದಿ ಜೀವ ..	ವಿಜಯದಾಸರು	೪೩
ಯಾಕೆನ್ನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ತಂದೆ ಹರಿಯೆ ..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೮೨
ಯಾಕೆ ವೃಂದಾವನ ಯಾಕೆ ಗೋಕುಲ	ಪುರಂದರದಾಸರು	೧೪೧
ಯಾತರ ಚೆಲುವ ರಂಗಯ್ಯ ..	,,	೨೨೫
ಯಾತರ ಭಯ ಶ್ರೀನಾಥನ ..	ಜಗನ್ನಾಥದಾಸ	೧೭೩
ಯಾರು ಬಲಿದರೇನು ನಮಗಿನ್ನಾರು ..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೧೭೪
ಯಾರಿಗೆ ಯಾರುಂಟು ಎರವಿನ ..	,,	೩೮
ಯಾರೆತ್ತ ಪೋದರೇನು ..	,,	೧೮
ಯಾವಾಗಲೂ ಚಿಂತೆ ..	,,	೭೯

ರ

ರಂಗ ಕೊಳಲನೂದಲಾಗಿ ..	ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟ	೨೫೨
ರಂಗ ನಿನ್ನ ಕೊಂಡಾಡುವ ..	ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು	೨೮
ರಂಗಯ್ಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ..	ವ್ಯಾಸರಾಯರು	೧೭೧
ರಾಗಿ ತಂದಿರಾ ಭಿಕ್ಷುಕೆ ..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೨೨೯
ರಾಮ ಎಂಬುವ ಎರಡು ..	,,	೩೨
ರಾಮ ಮಂತ್ರವ ಜಪಿಸೋ ..	,,	೩೫
ರೊಕ್ಕವೆರಡಕ್ಕು ದುಃಖಕಾಣಕ್ಕು ..	,,	೧೯೭
ಲಂಗೋಟಿ ಬಲು ..	,,	೨೩೦
ಲಾಭ ಸಾಲದೆ ..	ವ್ಯಾಸರಾಯರು	೯೭

ವ

ವಂದಿಪೆ ನಿನಗೆ ಗಣನಾಥ ..	ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು	೧
ವಾಣಿ ಪರಮಕಲ್ಯಾಣಿ ..	ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜರು	೨
ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಗಾಯಿತು ..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೧೧೮
ವಿಧಿಗೆ ದಯವಿಲ್ಲವಕ್ಕು ..	ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು	೧೪೨
ವಿಧಿ ನಿಷೇಧ ನಿನ್ನ ವರಿಗಿಂತೊ ..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೧೫೭
ವಿಶ್ವತೋಮುಖ ನೀನೆ ..	ಗೋಪಾಲದಾಸರು	೨೧೪
ವೈರಾಗ್ಯ ಮಾರ್ಗ ..	,,	೮೦

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಪದ್ಯಾರಂಭ		ದಾಸರ ಹೆಸರು	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ಶ			
ಶಕ್ತನಾದರೆ ನಂಟರೆಲ್ಲ ಹಿತರು	..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೧೯೫
ಶ್ರವಣಮನಕಾನಂದವೀವುದು	..	ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು	೬
ಶ್ರವಣ	..	"	೧೧
ಶಿವ ನೀನ್ಮಾಂಗಳಾದ್ಯೊ ತಾಯಿ ಗಂಡ		ಪುರಂದರದಾಸರು	೨೨೧
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಯ	..	"	೧೧
ಸ			
ಸತ್ಯ ಜಗಕಿದು ಪಂಚಭೇದವು	..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೨೧೬
ಸದಾ ಎನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ	..	ವಿಜಯದಾಸರು	೯೮
ಸದ್ಗುಮಾಡಲು ಬ್ಯಾಡ	..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೧೪೬
ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಮಾರಿಗೆ	..	ವ್ಯಾಸರಾಯರು	೫೬
ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸಾಗರ	..	ಕನಕದಾಸರು	೩೬
ಸ್ಮರಣೆ ಒಂದೇ ಸಾಲದೆ	..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೩೯
ಸಾಕು ಸಾಕುಮನುಜ ಸೇವೆಯು	..	ಕನಕದಾಸರು	೬೧
ಸಾಧನಕೆ ಬಗೆಗಾಣೆನೆನ್ನ ಬಹುದೆ	..	ವಿಜಯದಾಸರು	೧೫
ಸಾಧನಕೆ ಬಗೆಗಾಣೆನೆನ್ನ ಬಹುದೆ	..	"	೧೭೯
ಸಾಂಕೇತವಾಗಲಿ ಪರಿಹಾಸ್ಯವಾಗಲಿ		"	೨೦
ಸ್ನಾನ ಜಪತಪ	..	ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು	೧೫೬
ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿರೋ ಜ್ಞಾನತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ	✓	ಪುರಂದರದಾಸರು	೨೦೦
ಸಾರಿದ ಡಂಗುರ ಯಮನು	..	ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು	೨೩೭
ಸಿರಿಯಲ್ಲಿಯು ನೀನೆ	..	ಗೋಪಾಲದಾಸ	೧೦೪
ಸುಮ್ಮನೆ ಬರುವದೆ ಮುಕ್ತಿ	..	ಪುರಂದರದಾಸರು	೯೧
ಸುಮ್ಮನೆ ಬಾಹೋದೆ ಮುಕ್ತಿ	..	"	೧೮೭
ಸುಲಭವಲ್ಲವೋ ಮಹಾನಂದ	..	"	೧೭೮
ಸೇವಕನೆಲೋ ನಾನು	..	ವಾದಿರಾಜರು	೧೧೭
ಸೇರಿದೆನು ಸೇರಿದೆನು ಜಗದೀಶನ	..	ವ್ಯಾಸರಾಯರು	೧೭೨

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಪದ್ಯಾರಂಭ	ದಾಸರ ಹೆಸರು	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ಹ		
ಹಣವೇ ನಿನ್ನಯ ಗುಣ	.. ವಾದಿರಾಜರು	೧೬೯
ಹರಿಕಥಾಮೃತ	.. ಪುರಂದರದಾಸ	೫೪
ಹರಿಚಿತ್ತ ಸತ್ಯ	.. ,,	೧೧೧
ಹರಿನಾಮ ಹರಿಪಾದ ಹರಿತೀರಧ	.. ,,	೧೯
ಹರಿನಾಮ ಪರಿಪರಿಯ	.. ವಿಜಯದಾಸರು	೩೩
ಹರಿಚರಿತೆ ಶ್ರವಣ	.. ,,	೨೧
ಹರಿಪದವನಿನೆವಂಗಿ ನರಕ	.. ವಾದಿರಾಜರು	೯
ಹರಿದಾಸರ ಸಂಗ ದೊರಕಿತು	.. ಪುರಂದರದಾಸರು	೧೬೯
ಹರಿಯ ನೆನೆಸಿದ ದಿವಸ	.. ವಿಜಯದಾಸರು	೯೬
ಹರಿಯ ಭಜನೆ ಮಾಡೋ ನಿರಂತರ	.. ವಾದಿರಾಜರು	೮
ಹರಿಯ ಭಜನೆ	.. ,,	೫೦
ಹರಿಯೆ ನಿನ್ನಾಧೀನ	.. ವಿಜಯದಾಸರು	೧೫೦
ಹರಿಯೆ ಸರ್ವೋತ್ತಮ	.. ಮೋಹನದಾಸರು	೨೧೩
ಹರಿ ಶರಣರು ಎನ್ನ ಮನೆಗೆ	.. ಪುರಂದರದಾಸರು	೨೨
ಹಲವು ಪರಿಯಲಿ ಶ್ರೀಹರಿ	.. ಜಗನ್ನಾಥದಾಸ	೧೪೫
ಹಂಸ ನಿನ್ನಲಿ ನೀನೋಡೋ	.. ಪುರಂದರದಾಸರು	೧೮೮
ಹ್ಯಾಗೆ ಮೆಚ್ಚಿಸಲಿ ಅರ್ಚಿಸಲಿ	.. ,,	೧೦೫
ಹ್ಯಾಗೆ ಇರಬೇಕು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ	.. ,,	೧೮೫
ಹ್ಯಾಗಿರಬೇಕು	.. ,,	೧೮೦
ಹಿಗ್ಗು ವಿಡಾಕೋ ಕುಗ್ಗು ನಿ	.. ಪುರಂದರದಾಸರು	೬೯
ಹೂವತರುವವರ ಮನೆಗೆ ಹುಲ್ಲು	.. ಕನಕದಾಸರು	೨೪
ಹೆಂಡತಿ ಪ್ರಾಣ ಹಿಂಡುತಿ	.. ಪುರಂದರದಾಸರು	೬೫
ಹೊಲತಿ ಹೊಲೆಯ ಇವರವರಲ್ಲ	.. ,,	೨೦೯
ಹೊಲೆಯ ಹೊರಗಿಹನೆ	.. ,,	೨೧೦

ಪರಿಶಿಷ್ಟ ೫

ಶಬ್ದಾರ್ಥ

ಅ

ಅಂಡ=ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ
 ಅಂದುಗೆ=ಕಾಲಗೆಜ್ಜೆ
 ಅಂದಣ=ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ, ರಥ, ತೇರು
 ಅಕುತೋಭಯ=ನಿರ್ಭಯ
 ಅಕ್ಕರ=ಪ್ರೇಮ
 ಅಕ್ಕಸ=ಸಿಟ್ಟು
 ಅಕ್ಕೂರ=ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಭಕ್ತನಾದ
 ಯಾದವೋತ್ತಮನು
 ಅಗಜಾವಲ್ಲಭ=ಪಾರ್ವತಿಯ ಗಂಡ.
 ಅಜ=ಬ್ರಹ್ಮ, ಆಡು
 ಅಟ್ಟಮೇಲೆ=ಅಡಿಗೆಯಾದಬಳಿಕ
 ಅಟ್ಟೊಳಿಗದವ=ದಾಸಾನುದಾಸ
 ಅಡುವ=ಅಡಿಗೆಮಾಡುವ
 ಅಡಿದಾಸ=ಚರಣಸೇವಕ
 ಅಣಿಮಾಡು=ಸಿದ್ಧಿಗೊಳಿಸು
 ಅನಂಗ=ಮನ್ಮಥ
 ಅನಿಮಿತ್ತ=ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ
 ಅನುಭಾವ=ಆತ್ಮಾನುಭೂತಿ,
 ಸ್ವಸ್ವರೂಪದರ್ಶನ
 ಅನುಗ್ರಹ=ಪೂರ್ಣಕೃಪೆ

ಅಸರೋಕ್ಷ=ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ
 ಅಸಸ್ಮಾರ=ಕಲಿಣವಾದ
 ಮೂರ್ಛಾರೋಗ
 ಅಪವರ್ಗ=ಮುಕ್ತಿ
 ಅಬುಜಸಂಭವ=ಅಬುಜ+ಸಂಭವ,
 ತಾವರೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವ, ಬ್ರಹ್ಮ
 ಅಬ್ಧ=ವರ್ಷ
 ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಗಳು=ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ,
 ಲೋಭ, ಮೋಹ, ಮದ, ಮತ್ಸರ
 ಮುಂತಾದವುಗಳು.
 ಅಲಸದೆ=ಬೇಸರಪಡದೆ
 ಅಲತಿಗ=ಕೆಂಬಣ್ಣದ ಅರಗು
 (ಸುಂದರಿಯರು ಕಾಲಿಗೆ
 ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣ)
 ಅವಘಡ=ಅಪಾಯ
 ಅವಧೂತ=ಬಂದು ಬಗೆಯ ಸನ್ಮಾಸಿ
 ಅಸಿ=ಖಡ್ಗ
 ಅಳವಡು=ದೊರಕು, ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗು
 ಅಳವಲ್ಲ=ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ
 ಅಳುಪು=ದ್ರೋಹಬಗೆ, ಎರಡೆಣಿಸು
 ಅಕ್ಷಿ ದೋಷ=ದೃಷ್ಟಿದೋಷ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಅ

ಅಗಮ=ಶಾಸ್ತ್ರ
 ಆಯತವಾದ=ಸಜ್ಜಾದ
 ಆಯಸ್ಥಗತವಾದ=ಪೂರ್ವಸಂಚಿತ,
 ಬೆನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡುಬಂದ

ಇ

ಇಕ್ಕೆಯಲಿ=ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ
 ಇನಜ=ಸೂರ್ಯನ ಮಗ, ಯಮ
 ಇಂಬಿಡು (ಇಂಬು+ಇಡು)=ಆಶ್ರಯ
 ಕೊಡು, ಸ್ಥಳಕೊಡು

ಈ

ಈಶಿತವ್ಯರು=ಪೂಜಾರ್ಹರು,
 ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಅಧೀನರಾದವರು
 ಈಷಣತ್ರಯ=ವಿತ್ತೇಷಣ,
 ಪುತ್ರೇಷಣ, ಲೋಕೇಷಣ

ಉ

ಉಚ್ಛಾಟನ=ಹೊರಗಟ್ಟುವಿಕೆ
 ಉಗಾಭೋಗ=ಬೀಕಾದ ತಾಳ
 ಹಾಗೂ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಹಾಡಬರುವ
 ಸದ್ಯಗಳು

ಉತ್ತರಮತ=ವಿರುದ್ಧ ಮತ
 ಉತ್ತರಿಸು=ದಾಟು, ಪಾರಾಗು
 ಉಪಬರ್ಹಣ=ದಿಂಬುಗಳು
 ಉಪೇಕ್ಷೆ=ಅಡ್ಡಿ
 ಉಬ್ಬಲ=ದುಃಖ

ಋ

ಋಜುಗಣ=ಬ್ರಹ್ಮಪದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯ
 ವಾದ ದೇವಗಣ

ಎ

ಎಣೆಯಾಗು=ಪಡಿಗಟ್ಟು
 ಎರವಿನ=ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದ
 ಎಲರುಣಿ=ಗಾಳಿಯನ್ನು ಆಹಾರ
 ವಾಗಿ ಸೇವಿಸುವ-ಹಾವು

ಏ

ಏಣಾಂಕ=(ಏಣ+ಅಂಕ) ಚಂದ್ರ
 ಏಸು=ಎಷ್ಟು

ಐ

ಐದು=ಸೇರು

ಒ-ಓ

ಒಗೆತನ=ಜೊತೆಗಾರಿಕೆ
 ಒಡ=ಒಟ್ಟು
 ಒಡಲು=ದೇಹ
 ಒಡ್ಡಾಣ=ತೋಳಬಳೆ
 ಒಳುಹು=ಅಂತರಂಗ
 ಒತವ್ರೋತ=ತನ್ಮಯ
 ಒಲೈಸು=ಸೇವಿಸು
 ಒವ=(ಒಪ) ಏಕಾಕಿಯಾದ

ಪರಮಾತ್ಮ

ಕ

ಕಂಶುಕ=ಲಂಗೋಟಿ
 ಕಂಗೊಳ=ಚಂದವಿಲ್ಲದ ಕೊಳ
 ಕಂತೆ=ಕಟ್ಟು ಕತೆ, ಅಜ್ಜಿಕಥೆ
 ಕಂಗಡಿಸು=ಬಳಸು
 ಕಡೆಹೊಲ್ಲು=ಕೊನೆಮುಟ್ಟು
 ಕಕ್ಕುಲಿತೆ=ಪ್ರೇಮ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಕಟ್ಟಾಳು=ಶೂರ
 ಕತಬಿ=ಬರದುಕೊಟ್ಟ ಪತ್ರ
 ಕತ್ತು=ಕುತ್ತಿಗೆ
 ಕದನ್ನು=ಕೆಟ್ಟ ಅನ್ನ
 ಕಪಿಲವರ್ಣ=ಗೋದಿಯಬಣ್ಣ,
 ಕಪ್ಪು=ವೊಗದಿ, ಕಾಣಿಕೆ
 ಕರಕರೆಯ=ಪಾಪದಾಯಕವಾದ
 ಕರಣತ್ರಯ=ದೇಹ, ವಾಣಿ, ಮನ
 ಕಲಮದಾನಿ=ದೌತಿ
 ಕಲುಷ=ದೋಷ
 ಕಶಿವು=ಅನ್ನ ವಸ್ತ್ರ
 ಕಪಾಟ=ಭದ್ರವಾದ ಬಾಗಿಲ
 ಕಳತ್ರ=ಹೆಂಡತಿ
 ಕಾಕು=ಹೀನವಾದ, ನೀಚವಾದ
 ಕಾರಣಾರ್ಥ=ಪೂರ್ವ ಪುಣ್ಯದಿಂದ
 ಸಂಚಿತವಾದ ದ್ರವ್ಯ;
 ಕಾರ್ಯಗಳು
 ಕುಡಿತೆ=ಒಂದುಹಿಡಿ
 ಕುಡಿನೀರು=ಒಂದುಹಿಡಿ ನೀರು
 ಕುರುಚು=ಬುರುಚು, ತೇರಿನತುದಿ
 ಕುಲಿಶಧರಾಮಯವೊಳಲು=ಅಮರಾ
 ವತಿಗೆ ಸದೃಶವಾದ ನಗರ
 ಕುಹಕ=ನೀಚ
 ಕುಕ್ಕಿ=ಹೊಟ್ಟೆ
 ಕುಂಡಲಿ=ಮೂಲಾಧಾರಚಕ್ರ
 ಕುಂಡಗೋಲ=ವ್ಯಭಿಚಾರದಿಂದ
 ಹುಟ್ಟಿದವ
 ಕೂನ=ಗುರುತು

ಕೆಂದಟ=ಕೆಂಪಾದ ಆಕಾಶ
 ಕೈಜಿತ=ಕೈತಪ್ಪಿದ, ಮುಟ್ಟಲಾಗದ
 ಕೋಡುಗಲ್ಲು=ಎತ್ತರವಾದ
 ಬಂಡೆಗಲ್ಲು
 ಕೊಂಡೆ=ಚಾಡಿ
 ಕೊಂಡ=ವೀರಭದ್ರನ ಭಕ್ತ
 ಕೌಪೀನ=ಲಂಗೋಟಿ
 ಖ
 ಖುಲ್ಲರು=ನೀಚರು
 ಖೂಳ=ನೀಚ
 ಖೇಚರ=ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸು
 ವಂತಾದ್ದು ಪಕ್ಷಿ
 ಗ
 ಗರುವಿಕೆ=ಗರ್ವ
 ಗರಳ=ಎಷ
 ಗಳಶುದ್ಧಿ=ಶುದ್ಧವಾದ ಕಂಠ
 ಗಂಡೂಷಣೋದಕ=ಬಾಯಿಮುಕ್ಕ
 ಳಿಸುವ ನೀರು
 ಗುಡಿಗಾರ=ಸೂತ್ರಧಾರಿ
 ಗಾಸಿಯಿಂದ=ಸಂಕಟದಿಂದ
 ಗ್ರಾಸ=ತುತ್ತು ಅನ್ನ
 ಗುಣಿಸು=ಲೆಕ್ಕಹಾಕು
 ಗುರುಗುರಿಸು=ಬಡಬಡಿಸು
 ಗೊಥವಾದ=ಗಹನವಾದ
 ಗೇಯ=ಹಾಡಲುಬರುವ
 ಗೇಹ=ಮನೆ
 ಗೊಡವೆ=ಸಂಬಂಧ
 ಗೊರಸು=ಖುರ
 ಗೋಖರ=ಮುಳ್ಳುಗಿಡ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಘ

ಘೋಷ=ಬುರುಕೆ, ಶಬ್ದ

ಚ

ಚರುವು=ನೈವೇದ್ಯ

ಚರಿಯು=ಚರಿತ್ರೆ

ಚಂಡಿ=ಜಗಳಗಂಟಿ

ಚಂಡ್ಯಮನೋರು=ಪ್ರಚಂಡ

ಯಮದೂತರು

ಚಾಲುವರಿ=ಸೇರಗೊಡ್ಡಿ ಬೀಡು,

ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳು

ಚೆಣ್ಣು=ಮುದ್ದು ಕೂಸು

ಜ

ಜರಿಗೆಲ್ಲು=ಬಂಗಾರಸಿಗುವ ಕಲ್ಲು

ಮಣ್ಣು

ಜ್ಯಾಮುಡಿ=ಪರಿಮಳವನ್ನು ಬೀರುವ

ಮುಡಿಪಳ ಬೇರಿನ ಚಾನುರ

ಝ

ಝಂಗಿಪ=ತುಂಬಿಯಂತೆ ಸ್ವರ

ಕೊಡುವ

ಞ

ಞಿವಿ=ವೈಭವ

ಞಾಳಿ=ಮೋಸ

ಡ

ಡಿಂಗರಿಗ=ಸೇವಕ, ಭಕುತ

ಡ

ಡಕ್ಕೈಸು=ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸು,

ಡರಹರಿಸು=ತಡಮಾಡು

ತರುಬು=ತುಡುಕು, ತಡೆ

ತಳಿಗೆ=ಥಾಲಿ, ತಾಟು

ತಾಟಂಕ=ತಾಟಕಾಸುರ, ಓಲೆ

ತಿಮಿಗಳ=ತಿವಿಗೋಲು

ತ್ರಿಪದಾಹ್ವ=ಮೂರುಪಾದದಷ್ಟು

ತಿರಪೆ=ಭಿಕ್ಷೆ

ತುಂಟತುರಗಿಯಾನೆ=ಬಿರಿಸುಮಣ್ಣು

ರಾಶಿಯನ್ನು

ತುರಗ=ಕುದುರೆ

ತುರಗಬಂಡಿಯಬೋವ=ರಥದ

ಸಾರಥಿ

ತೂಟಕ=ಮೋಸ, ಬಯಲ ಪ್ರದರ್ಶನ

ತೆರವು=ಹಣ

ತೊಂಡರು=ಪರಿವಾರದವರು

ತುಡುಕು=ಕೈಮಾಡು

ದ

ದಾನವದಲ್ಲಣ=ರಕ್ತಸರ ಸೊಕ್ಕುನ್ನಡ

ಗಿಸಿದವ, ನಿಷ್ಣು

ದಾಯ=ಉಪಾಯ

ದಾರು=ಯಾರು

ದಾಸಕೂಟ=ಹರಿಭಕ್ತರ ಗುಂಪು

ಅಥವಾ ಸಮೂಹ

ದೀಕ್ಷೆ=ಗುರೂಪದೇಶ

ದೂರಕನ ಮಾಡು=ದೂರನಿರಿಸು

ದೊರೆತನ=ಒಡೆತನ

ಧ

ಧರ್ಮಮಂದಿರ=ಧರ್ಮಶಾಲೆ

ಧಾತ್ರಿ=ಪೃಥಿವಿ (ಧರತ್ರಿ)

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಧಾಳಿ=ಮುತ್ತಿಗೆ

ಧೀಮ=ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಾದವ

ಸ

ನಡುವಾಗು=ಮಧ್ಯಬರು

ನರಬೀಗು=ನರಗಳ ಬಿಗುಹು

ನವದ್ವಾರಗಳು=ದೇಹದ ಒಂಭತ್ತು
ಬಾಗಿಲುಗಳು

ನಾಗವಲ್ಲಿ=ವೀಳ್ಯದೆಲೆ

ನ್ಯಾಜ (ನೇಜ)=ಬರ್ಚಿ, ಭಲ್ಲಿ

ನ್ಯಾಯ=ಧರ್ಮಸಮ್ಮತವಾದ್ದು

ನಿಗಮ=ನೇದ

ನಿಚ್ಚ=ನಿತ್ಯ

ನಿತಂಬ=ತಿಗದ ಮಾಂಸಲ ಭಾಗ

ನಿಧಾನಿಸು=ವಿಚಾರಿಸು

ನಿರ್ಭೀತಿಲಿ=ಭಯವಿಲ್ಲದೆ

ನಿರಪೇಯನಾದ=ಸರ್ವಾರ್ಪಣೆ

ಮಾಡಿದ

ನಿಶಿ=ರಾತ್ರಿ

ನಿರ್ಹೇತುಕ=ನಿಷ್ಕಾಮ

ನುಡಿಸು ಮಾತು=ಇನಿದಾದ ಮಾತು

ನೆಚ್ಚು=ಮೆಚ್ಚು, ಅನುಗ್ರಹಿಸು

ನೆರವು=ಸಹಾಯ

ನೇವಾಳ=ಉಡುಬಾಗ

ನೊಪಲು=ಹಣೆ

ಪ

ಪಗೆ=ಶತ್ರು

ಪರವರು=ಅನ್ಯರು

ಪರಾಕು=ಸ್ಯಾಮಿಯೇ ! ಜೀಯಾ !!

ಪರ್ಮಂಕ=ಮಂಚ

ಪರಿಕರ=ಸಾಧನ

ಪರಿಯೋಚಿಸು= ಆಲೋಚನೆಮಾಡು

ಪಳಿ=ನಿಂದೆ

ಪಶ್ಚಿಮ=ಪರುಣದಿಕ್ಕು

ಪೃಣತಾರ್ತಿಕರ=ಶರಣಾಗತನ

ದುಃಖವನ್ನು ನೀಗಿಸುವವ

ಪ್ರವರ=ಶ್ರೇಷ್ಠ

ಪಾತ್ರದವರು=ಬಂಗಾರದವರು,

ವೇಶ್ಯೆಯರು

ಪಾಥೇಯ=ದಾರಿಖರ್ಚಿಗೆ

ಬೇಕಾದ್ದು, ಬುತ್ತಿ

ಪಾಟುಪಡು=ದುಃಖಪಡು

ಪಾಪಾಸು=ಕೆರ, ಪಾದರಕ್ಷೆ

ಪಾಯವಟ್ಟಿ=ಕಾಲಗೆಜ್ಜೆ

ಪಾಲೋಗರ=ಹಾಲನ್ನ

ಪ್ರತತಿ=ಸಮೂಹ

ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶ=ಪ್ರಾಯೋಪ

ಕರ್ಮ (ವಯಸ್ಸಾದವರು ವಿಧಿ-

ವೂರ್ವಕವಾಗಿ ಉಪವಾಸಮಾಡಿ
ಪ್ರಾಣಬಿಡುವಿಕೆ)

ಪಾಳಿ=ಹಾಳಿ

ಪ್ರಾಕೃತ=ಸಂಸ್ಕೃತವಲ್ಲದ್ದು, ಕನ್ನಡ

ಪ್ರಾಸು=ಸಮಸ್ವರಗಳ ಯೋಜನೆ

ಪುರುಹೂತ=ದೇವೇಂದ್ರ

ಪೂಸು=ಹಜ್ಜು

ಪರ್ಮಿ=ಹೆಚ್ಚಳ

ಪೊಳು=ಪಟ್ಟಣ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಪೋತರಾಜ=ದೊಡ್ಡ ಬೆಗರು
 ಪ್ರೋಚ್ಚ=ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ
 ಪಂಚಭೂತಗಳು=ಆಕಾಶ, ವಾಯು,
 ನೆಲ, ಜಲ, ಬೆಳಕು
 ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳು=ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ,
 ಮೂಗು, ಬಾಯಿ, ಸ್ಪರ್ಶೇಂದ್ರಿಯ
 ಘ
 ಫಲಶ್ರುತಿ=ಲಾಭವನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ
 ಫಾಲಾಕ್ಷ ಸಖ=ಫಾಲ+ಅಕ್ಷ+ಸಖ
 ಹಣೆಕಣ್ಣುಳ್ಳವನು ಶಿವ; ಅವನ
 ಮಿತ್ರ ವಿಷ್ಣು

ಬ

ಬರ್ಮ=ಬ್ರಹ್ಮ
 ಬಟ್ಟೆ=ದಾರಿ
 ಬಡವು=ಕೃತವಾಗಿರುವಿಕೆ
 ಬದಿಗ=ಸಂಗಡಿಗೆ
 ಬನ್ನ=ಕಷ್ಟ
 ಬನ್ನಣಿಗಾರ=ರಸಿಕ
 ಬಳಸು=ಸುತ್ತಾಡು
 ಬಂಡುಣಿ=ತುಂಬಿ
 ಬಂಡು=ನೀಚ, ಮೌಕರಂದ
 ಬಂಡುಮಾಡಿ=ಅಪಮಾನಮಾಡಿ
 ಬ್ಯಾಸರ=ಅಸಮಾಧಾನ
 ಬಿಕನಾಸಿ=ನಿರ್ಗತಿಕ
 ಬಿನಗು=ನೀಚ, ಬಣಗು
 ಬಿರಿದು=ಬಿರುದು
 ಬಿನ್ನಣದ=ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ
 ಬಿಸಜ=ತಾವರೆ, ಕಮಲ
 ಬಿಂಕ=ಗರ್ವ

ಬಿಂಬ=ಮೂಲಸ್ವರೂಪ
 ಬೂಟಕತನ=ತಕ್ಕುತನ
 ಬೈಗು=ಸಂಜೆ
 ಬೋವ=ಸಾರಥಿ

ಭ

ಭಳಿರೆ=ಭಲೆ, ಶಾಬಾಸು, ಭಾವು
 ಭಲ್ಲೂಕ=ಕರಡಿ
 ಭವಿ=ವೀರಶೈವರಲ್ಲದವರು
 ಭವಣಿ=ಸಂಕಟ
 ಭಂಡ=ಜಗಳಗಂಟ
 ಭೂಮಿಸುರ=ಭೂಸುರ,
 ಭೂಲೋಕದ ದೇವತೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ
 ಭೂರಿತತ್ತ್ವ=ಮಹತ್ತ್ವಾದ ತತ್ತ್ವ

ಮ

ಮಕರಾಂಕ=ಮಾನಕೇತನ, ಮನ್ಮಥ
 ಮಗುಳೆ=ಪುನಃ, ತಿರುಗಿ
 ಮಜ್ಜರಿಸು=ಅಸೂಯೆಮಾಡು,
 ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು ಪಡು
 ಮದ್ದು=ವಿಷ
 ಮನ್ಯು=ಕಡುಕೋಪ,
 ಮೇರೆಮೀರಿದ ಸಿಟ್ಟು
 ಮರಂದ=ಮಕರಂದ
 ಮಸೆದು=ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ, ಜಗಳಮಾಡಿ
 ಮಹಾಜಸದ=ಮಹತ್ತ್ವಾದ
 ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ
 ಮಂಟೆ=ಸ್ಮಶಾನ, ಮಸಣ
 ಮಂಡೆ=ತಲೆ
 ಮಂದಿ=ಇತರರು, ಪರರು,
 ಎರಡನೆಯವರು

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಮಾಗಾಯಿ=ಬಂಗಾರದಸರದಲ್ಲಿರುವ

ಚಿನ್ನದ ಮಾವಿನಕಾಯಿ

ಮಾಣೋ=ನಿಲ್ಲಿಸು

ಮಾನ್ನವರ=ಮನುಷ್ಯರನ್ನು

ಮಾರ=ಮನ್ಯಥ

ಮಾರಮಣ=ಮಾ+ರಮಣ, ಲಕ್ಷ್ಮೀ

ವಲ್ಲಭ, ವಿಷ್ಣು

ಮಾರಿ=ದುಷ್ಟದೇವತೆ

ಮುಕ್ತರಿಸು=ಮುಗ್ಧರಿಸು, ಬೀಳು

ಮುನಿ=ಮುನಿಯು, ಸಿಟ್ಟಾಗು,

ಮುಲ್ಲಶಾಸ್ತ್ರ=ಖೋರಾನ, ಮುಸ

ಲ್ತಾನರ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥ

ಮುಂಜೆರಗು=ಮುಂದಿನ ಸೆರಗು

ಮುಂಡಮೋಚು=ವಿಧವೆಯಾಗು,

ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳು

ಮೆರೆಸು=ಪ್ರಕಟಿಸು

ಮೊಲ್ಲೆಮಲ್ಲಿಗೆ=ದುಂಡುಮಲ್ಲಿಗೆ,

ಚಂಡುಮಲ್ಲಿಗೆ

ಯ

ಯತಿ=ವಿರಾಮ (ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ)

ಸನ್ಯಾಸಿ

ಯಾಮ=ಜಾವ

ಯಾಯಿವಾರ=ಭಿಕ್ಷು

ರ

ರಸಕಸಿ=ಕಕ್ಕುಲಿತೆ

ರೌಢವ=ನರಕಗಳಲ್ಲಿ ಕಠಿಣವಾದದ್ದು

ರುವ್ವಿ=ಕಾಸು

ಲ

ಲೋಷ್ಣ=ಮಣ್ಣಿನ ಹೆಂಟೆ

ವ

ವ್ಯತ್ಯಾಸ=ಅಂತರ, ಭೇದ

ವ್ಯಯ=ವೆಚ್ಚ

ವ್ಯಂತಾಕ=ನಿಷಿದ್ಧ ಪದಾರ್ಥಗಳು

ವಾಗತ್ಯ=ಕಟ್ಟಳೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ

ವಾರಣವಂತ=ಬಲಶಾಲಿ

ವಾರಿಧಿ=ವಾರಿ+ಧಿ, ನೀರಿನಿಂದ

ತುಂಬಿದ ಸಮುದ್ರ

ವಾರ್ಧಿಕ್ಯ=ಮುಪ್ಪು

ವಾಲಗ=ನೌಕರಿ

ವಿರಜಾನದಿ=ವೈಕುಂಠ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ

ರುವ ನದಿ

ವಿರಿಗೀತ=ವಿರಸವಾದ ಗೀತ

ವೀಸ=ಸ್ವಲ್ಪ

ವೆಗ್ಗಳ=ಹೆಚ್ಚು

ವೈಡಾಳ=ಅಭರಣ

ವೈದರ್ಭಿ=ವಿದರ್ಭ ದೇಶದ ರಾಜನ

ಮಗಳು ರುಕ್ಮಿಣಿ

ವೈಯಾಳಿಲಿ=ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ

ಶ

ಶಿಣಸು=ಸೆಣಸು, ಮೇಲಾಡು

ಶಾಲೋದನ=ಸಣ್ಣಕ್ಕಿಯ ಅನ್ನ

ಶುಂಠ=ನೀಚ

ಶ್ರೋತ್ರೀಯ=ವೇದಜ್ಞ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ

ಸ

ಸನಕ=ಬ್ರಹ್ಮಮಾನಸಪುತ್ರರಲ್ಲೊಬ್ಬ

ಸಡಗರದ=ಬೆಡಗಿನ

ಸಲ್ಲತೆ=ಚೆಲುವಿನ ಬಳ್ಳಿ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಸರ್ವಜ್ಞರಾಯ = ಸರ್ವ + ಜ್ಞ + ರಾಯ

ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಲ್ಲ ಗುರುಮಧ್ವರಾಯ

ಸ್ವಪ = ಆಸ್ತಿಯನ್ನು

ಸ್ವಗತಭೇದ = ಸ್ವಂತದಲ್ಲಿ ಭೇದ

ಸಂದ = ತೀರಿಹೋದ, ಕೊಟ್ಟು
ಮುಗಿಸಿದ,

ಸಂದಾಯಮಾಡು = ಋಣಪರಿಹಾರ
ಮಾಡು

ಸಾಧಕ = ಆತ್ಮೋನ್ನತಿಗಾಗಿ
ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವವ

ಸಾಧನ = ಆತ್ಮೋನ್ನತಿಯ ಪ್ರಯತ್ನ

ಸಾಮಾತೇ = ಒಬ್ಬಳೇ ಆದ ತಾಯಿ

ಸಾಯುಜ್ಯ = ಶ್ರೇಷ್ಠತಮ ಮುಕ್ತಿ

ಸಾಂಕೇತ = ರಹಸ್ಯ

ಸಾಂದ್ರವಾದ = ದಟ್ಟವಾದ, ಘನವಾದ

ಸಿತಿ = ಅಂಧಕಾರ

ಸಿಡಿ = ಗಾಳ

ಸುಧೆ = ಅಮೃತ

ಸುಮ್ಮಾನದಲಿ = ಸಂತೋಷದಿಂದ

ಸುಳಾದಿ = ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಬರೆದಪದ್ಯ

ಸುರಾಪಗ = ದೇವಗಂಗೆ (ದೇವನದಿ)

ಸುಂಕ = ಕರ, ಜಕಾತಿ

ಸೂತ = ಸಾರಥಿ, ಜೀವ

ಸೂರೆಗೊಳ್ಳು = ಕೈವಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳು

ಸೂಸು = ಹೊರಹೊಮ್ಮು, ಚಿಮ್ಮು

ಸೆರಗೊಡ್ಡಿ = ಅತಿದೈವ್ಯದಿಂದ

ಸೊಡರು = ದೀಪ

ಸೊಲ್ಲು = ಮಾತು

ಸೌವರಣ = ಬಂಗಾರದ ಅಭರಣ

ಹ

ಹಗಂಠ = ಕ್ಷುಲ್ಲಕ, ಡಾಲು

ಹಟ್ಟಿ = ಕೊಟ್ಟಿಗೆ

ಹತಗಿಡಿಸು = ನಾಶಮಾಡು

ಹತ್ತಿಲೆ = ಸ್ವಂತವಾಗಿ

ಹಮ್ಮು = ಗರ್ವ

ಹರಣ = ಪ್ರಾಣ

ಹಲಧರ = ನೇಗಿಲನ್ನು ಆಯುಧಮಾಡಿ
ಕೊಂಡವ, ಬಲರಾಮ

ಹಸುಳೆ = ಕೂಸು, ಮಗು

ಹೀನಾಯಮಾಡು = ತುಚ್ಛೀಕರಿಸು

ಹುಸಿದು = ಸುಳ್ಳುಹೇಳಿ

ಹೆಡತಲೆಮೃತ್ಯು = ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿರುವ
ಮರಣ,

ಹೆಡ್ಡ = ದಡ್ಡ

ಹೆಡಿಗಿ = ಬುಟ್ಟಿ

ಹೆಂಗಿ = ಹೇಗೆ

ಹೈಮಾಂಡ = ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ

ಹ್ಯಾವ = ಹೇವ, ಅಭಿಮಾನ,
ದುರಭಿಮಾನ

ಹೊಟ್ಟಿಗುಡ = ಹೊಟ್ಟೆಹೊರಕೊಳ್ಳುವ

ಹೊತ್ತಾರಿ = ಬೆಳಗ್ಗೆ

ಹೊಳೆವು = ಗುಟ್ಟು, ಮುಖ್ಯರಹಸ್ಯ,
ಕಾರಣ

ಹೊಂತಕಾರಿ = ತಂತ್ರಧುರೀಣ,

ನಿರ್ದಿಷ್ಟಮಾರ್ಗಬಲ್ಲವ

ಹೊಮ್ಮಾಲಿ = ಹಟಮಾರಿ

ಪ್ತ

ಕ್ಷಮೆ = ಭೂಮಿ

ಪರಿಶಿಷ್ಟ ೬

“ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ” ಬರೆಯುವಾಗ

ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಪುಸ್ತಕಗಳು

೧. ಶ್ರೀ ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಕ್ತ ವಿಜಯ (ಭಾಗ ೧) - ಹರಿಕಥಾ ವಿದ್ವಾನ್
ಬೀಳ್ಕೊರ ಕೇಶವದಾಸ ಎರಚಿತ
೨. “ ” “ ” (ಭಾಗ ೨) “ ”
೩. ಶ್ರೀ ಕರ್ಣಾಟಕ ಹರಿದಾಸ ಕೀರ್ತನತರಂಗಿಣಿ ಭಾಗ ೧ - ಸುಬೋಧ
ಪ್ರಕಟನಾಲಯ ಬೆಂಗಳೂರು
೪. “ ” ಭಾಗ ೨ “ ”
೫. “ ” “ ” ೩ “ ”
೬. “ ” “ ” ೪ “ ”
೭. “ ” “ ” ೫ “ ”
೮. “ ” “ ” ೬ “ ”
೯. “ ” “ ” ೭ “ ”
೧೦. “ ” “ ” ೮ “ ”
೧೧. ಜಾಗರೋತ್ಸವದ ಮಾಧ್ವಭಜನಮಂಜರಿ ಶ್ರೀ ಕೌಜಲಗಿ ಬಂಡೆವ್ವಕ್ಕುತ
(ಎರಡನೆ ಅವೃತ್ತಿ) “ ”
೧೨. ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರ ಭಾಗವತ (ದಶಮಸ್ಕಂಧ ಪೂರ್ವಾರ್ಧ)
ಕೌಜಲಗಿ-ಬೆಟಗೇರಿಕ್ಕುತ
೧೩. ದಾಸರಪದಗಳು ಉದಯರಾಗವು ಭಾಗ ೧ ಪಾವಂಜಿ ಗುರುರಾವ ಕೃತ
೧೪. “ ” “ ” ಭಾಗ ೨ “ ”
೧೫. “ ” “ ” ಕನಕದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆ ಭಾಗ ೧ “ ”
೧೬. “ ” “ ” “ ” ಭಾಗ ೨ “ ”
೧೭. “ ” “ ” ವಿಜಯದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆ ಭಾಗ ೨ “ ”
೧೮. “ ” “ ” “ ” ಭಾಗ ೨ “ ”

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

೧೮.	ದಾಸರ ಪದಗಳು ಗೋಪಾಲದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆ ಭಾಗ ೧ ಪಾವಂಜಿ ಕೃತ	
೧೯.	,, ,, ,, ಭಾಗ ೨ ,,	
೨೦.	,, ಪುರಂದರ ದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆ ಭಾಗ ೧ ,,	
೨೧.	,, ,, ,, ,, ೨ ,,	
೨೨.	,, ,, ,, ,, ೩ ,,	
೨೩.	,, ,, ,, ,, ೪ ,,	
೨೪.	,, ಶ್ರೀಪಾದಶಾಯರ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಸರಾಯರ ಕೀರ್ತನೆ ,,	
೨೫.	ಕೇಶವದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆ — ಬೇಲೂರ ಕೇಶವದಾಸಕೃತ	
೨೬.	ಪುರಂದರದಾಸರ ನಾಣ್ಣುಡಿ — ಬೀಡಿಕೃತ	
೨೭.	ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸಾರ (ಕನಕದಾಸರು) ಪಾವಂಜಿ ಗುರುರಾವ ಕೃತ	
೨೮.	ಉಗಾಭೋಗಗಳು ,,	
೨೯.	ದಾಸವರ್ಯ ಶ್ರೀ ಕನಕದಾಸರು ಸುಬೋಧ ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ	
೩೦.	,, ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರು ,, ,,	
೩೧.	ಕವಿ ಕನಕದಾಸರು — ಶೇಷಾಚಾರ್ಯ ಕಟ್ಟಿಕೃತ	
೩೨.	ಶ್ರೀಮಜ್ಜಗನ್ನಾಥರಾಯ ಚರಿತ್ರೆ ಕಲಮದಾನಿಕೃತ	
೩೩.	ಭಾಗವತ ಚಾಟುವಿಠಲನಾಥ ಕೃತ	
೩೪.	ತೊರವೆರಾಮಾಯಣ ಕುಮಾರ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಕೃತ	
೩೫.	ಭಾರತ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣ (ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ) ಕೃತ	
೩೬.	ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶಕವಿಕೃತ	
೩೭.	ಉತ್ತರ ರಾಮಾಯಣ ತಿರುಮಲೆ ಮೈದ್ಯ ಕೃತ	

ಪರಿಶಿಷ್ಟ ೭

ಒಪ್ಪೋಲೆ

ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿಯ ತಪ್ಪುಒಪ್ಪು

ಪುಟ	ಗೆರೆ	ತಪ್ಪು	ಒಪ್ಪು
೧	೨೩	ಸೂರ್ಯರ	ಸೂರ್ಯನ
೩	೨೭	ಅವು	ಅವುಗಳಲ್ಲ
೪	೧೫	ಸಾತ್ವಿತ	ಸಾತ್ವಿಕ
೬	೧	ಬಾಲ	ಬಾಲ
೭	೧೧	ಬೇಕಾದವರಿಗೆ	ಬೇಕಾದವರಿಗೆ ಇದನ್ನು
೮	೨	ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ	ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ
೧೧	೧೦	ತುತ್ತಾ ಗುತ್ತಿನೆ	ತುತ್ತಾ ಗುತ್ತಿದೆ
೧೧	೧೧	ಅವನ್ನು	ಅದನ್ನು
೧೧	೨೧	ವಿಷಯಗಳಾಗಿ	ವಿಷಯಗಳನ್ನಾಗಿ
೧೧	೧೪	ಪ್ರಸಾರಗುಣ	ಪ್ರಸಾದಗುಣ
೧೨	೧೦	ತೆರೆದಿಟ್ಟು	ತೆರೆದಿಟ್ಟು
೧೩	೨	ಸಾಗರದಲ್ಲಿದ್ದ	ಸಾಗರದಲ್ಲಿದ್ದ
೧೫	೩	ಅದ್ಭು	ಅಲ್ಲ
೧೬	೮	ಎಳೆಮೊಗ್ಗು-ಹೂಗಳನ್ನು	ಎಳೆಮೊಗ್ಗು ಹೂಗಳನ್ನು

ಮೂಲಗ್ರಂಥದ ಒಪ್ಪೋಲೆ

ಟೀಪು:— ಅವಶ್ಯವೆಂದು ತೋರಿದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ತಿದ್ದಿದೆ.

ಪುಟ	ಸಾಲು	ತಪ್ಪು	ಒಪ್ಪು
೧೮	೨೪	ಕೀರ್ತನೆಯ	ಕೀರ್ತನೆಯೆ
೧೯	೨೫	ಸಿದ್ಧಿ	ಸಿದ್ಧ
೧೯	೧	ಹರಿಶರಣರ	ಹರಿಶರಣರ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಪುಟ	ಸಾಲು	ತಪ್ಪು	ಒಪ್ಪು
೨೪	೧೦	ರೂಪ	ರೂಪಕ
೨೭	೧೨	ನೆನೆದೆ	ನೆನೆಯದೆ
೨೮	೯	ಪಾಪಿಗಳು	ಪಾಪಗಳು
೪೦	೪	ಪರಿಗತಿದು	ಪರಗತಿದು
,,	೧೫	—	೫೧ ಅ.
೪೮	೧೧	ಕೋಟಿಗಳನ್ನು	ಕೋಟಿಗಳನ್ನು
,,	೨೭	ಸತಿಗನ್ಯ	ಸತಿಅನ್ಯ ರರಸುವಂತೆ
೭೯	೪	ಅಲ್ಲಲ್ಲ ಬಿದ್ದ	ಅಲ್ಲಲ್ಲ ಬಿದ್ದ
೮೧	೬	ಮಾರ	ಮರ
೯೩	೭	ಸೂತ್ರದಾರ	ಸೂತ್ರಧಾರ
೯೪	೧೬	ಸಾರರ	ಸಾರಿರೆ
೯೫	೧೩	ಹಿಮ್ಮೆ	ಹಿಮ್ಮೆ
೯೭	೨೦	ಉಸುರೆ	ಉಸುರ
೧೦೦	೨೪	ಶ್ರುತಿ	ಶ್ರುತಿ
೧೦೧	೧೪	ಹರಿಸಿ	ಹರಿಸಿ
೧೦೩	೪	ಸಾಲಿಗೆ	ಸಲಿಗೆ
೩೭	೧೫	ಸಂತತಿ	ಸಂತತ
೭೯	೧೦	ಈಕ್ಷಣ	ಈಶಣ
೧೦೩	೧೨	ಉದ್ಧಾಮದಿ	ಉದ್ಧವಾದಿ
೧೦೭	೮	ಮನ್ನವನ	ಮಾನ್ನವನ
೧೦೭	೧೮	ಪ್ರಣಾತಿಹರ	ಪ್ರಣತಾರ್ಥಹರ
೧೦೯	೫	ಬಿರಿದಸಂದ	ಬಿರಿದಿಸಂದ
೧೧೭	೭	ಸತಿಭಾವ	ಸತಿಪತಿಭಾವ
೧೧೮	೫	ಭಾವದಲ್ಲಿಯ	ಭಾವದಲ್ಲಿ
,,	೧೧	ಮಧುರವಾದ ಪರಮಾ	ಮಧುರಭಾವವು
		ವಧಿಯು	
೧೨೦	೨೫	ಬಾಕಿ	ಬಾರೆ
೧೨೯	೯	ಗಳಿಲ್ಲಯ್ಯ	ಗಳಿಲ್ಲವು
೧೩೫	೪	ಅರ್ಪಿಸಿದ	ಅರ್ಪಿಸದ
೧೪೨	೨೧	ವಾ	ವಾಸ
,,	೨೨	ನೆಲೆಯನ್ನು	ನೆಲೆಯನ್ನು
೧೪೮	೪	ತಿರುಗರೇನೋ	ತಿರುಗಲೇನೋ

ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸುಧೆ

ಪುಟ	ಸಾಲು	ತಪ್ಪು	ಒಪ್ಪು
೧೪೯	೯	ಕರಿಭಂಗ	ಕರಿಭಯ
೧೫೮	೭	ಬದ್ಧನೆಗೆ	ಬದ್ಧನೆಗೆ
೧೮೧	೧	೨೩	೨೪
,,	೧೧	ಪ್ರ. ಮ್ಯಾಯೈಕಪ್ರ-	ಪ್ರ-ಮ್ಯಾಯೈಕ
೧೮೩	೨೩	ಭಕ್ತಿಪರವಾಗಿ	ಭಕ್ತಿಪರವಶರಾಗಿ
೧೮೪	೧೯	ತರಣನೆನಿಸಿದವಗೆ	ತರಣನೆನಸದವಗೆ
೧೮೭	೧೩	ಕವಿವಿರೀಡಿತ	ಕವಿಭಿರೀಡಿತ
,,	೧೫	ಪಿರಣ್ಣಗಬ್ಯಾ	ಪಿರಣ್ಣಗಭಾಫ್ಯ
೧೮೬	೨೩	ತಿಳಿಯಾದೆ	ತಿಳಿಯೋದೆ
೧೮೯	೧೩	ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದೆ	ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೆ
೧೯೨	೩	ಫಲವಿದ್ದು	ಫಲವಿದು
,,	೧೨	ವಾಸನಗಳನು	ವಾಸನೆಗಳನು
೧೯೩	೧	ನಿರುಪ	ನಿರುತ
,,	೧೪	ತಿಪ್ಪರೆ	ತಿಪ್ಪದೆ
೧೯೫	೧	ವನಗಿರಿಸಿಧಿ	ವನಗಿರಿನಡಿ
೧೯೬	೩	ಇಪ್ಪತ್ತಮೂರು	ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು
೧೯೯	'೮	ಜೋತೀಮ್ರಯ	ಜೋತೀರ್ಮಯ
೧೯೯	೧೨	ರಾಮು	ರಾಮ
,,	೧೩	ಶೀದರ್ಭ	ಶ್ರೀದರ್ಭ
೨೦೭	೧೧	ವಾಸುದೇಯ	ವಾಸುದೇವ
,,	೨	ಲಿಂಗಾಗದ	ಲಿಂಗಾಂಗದ
೨೧೫	೧೯	ಹರಿಗಲ್ಲದವರು	ಹರಿಗಲ್ಲದವರು
೨೧೯	೧೮	ಸಾಗರ	ನಾಗರ
೨೪೨	೧೬	ಘೋರತರ	ಘೋರತಪ
೨೪೩	೭	ಭಾರಿ	ಮಾರಿ
,,	೧೩	,,	,,

